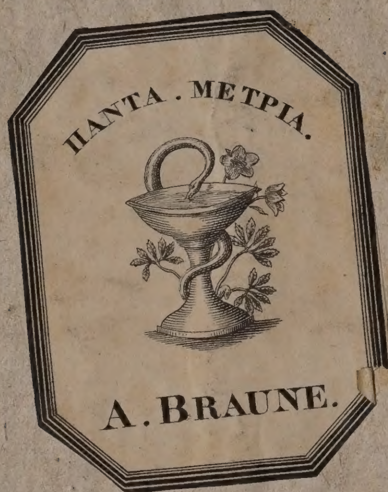

Sehr seltene und geschätzte Ausgabe
(Choulant)

The greater part of impression destroyed in the
great fire of Moscow 1812

XXI

VETERUM ET CLARORUM MEDICORUM GRAECORUM VARIA OPUSCULA.

PRIMO NUNC
IMPENSIS
ANASTASII, NICOLAÏ, ZOËS ET MICHAËLIS,
FRATRUM
ZOSIMADARUM,
NOBILISSIMORUM IOANNINORUM,
DE LITTERIS GRAECIS INTRA ET EXTRA PATRIAM SUAM OPTIME MERITORUM
EX
ORIBASII CODICE MOSQUENSI
GRAECE EDIDIT,
INTERPRETATIONEM LATINAM
IO. BAPTISTAE RASARII,
item
ſuas animadversiones
et
Indicem vocabulorum adjecit

CHRISTIANUS FRIDERICUS de MATTHAEI,
Consil. Aul. et Prof. Moſquensis, Societatum Imperialium Moſquensium, Naturaliſtarum, ſeu Scrutatorum rerum naturae, item Physico-Medicae, pluriumque aliarum Academiarum ac Societatum Virorum Eruditorum Collega.

Cum Tabula Aenea.

MOSQUAE. 1808.
Litteris Caeſareae Universitatis.

AUGUSTISSIMO ET POTENTISSIMO

PRINCIPI ET DOMINO

ALEXANDRO I

IMPERATORI

ET

AUTOCRATORI

ROSSORUM OMNIUM

&c. &c. &c.

OMNIS SAPIENTIAE

atque

ERUDITIONIS

FAUTORI ET TUTORI

OPTIMO MAXIMO

HOS

CLARISSIMORUM MEDICORUM

libellos

olim ex mandato

JULIANI ROMANORUM IMPERATORIS

ab ORIBASIO archiatro ejus in ordinem redactos

NUNC PRIMUM GRAECE EDITOS

EX

CODICE MOSQUENSI,

olim

AB ALEXIO MICHAËLIDE

ROSSORUM IMPERATORE

EX

Montis Athus monaſterio Iberorum cum multis aliis emto

SUMMA VENERATIONE CONSECRAT

Moſquae
d. XII Decembris
1807.

CHRIST. FRID. DE MATTHAEI.

P R A E F A T I O.

Anno ſuperiori hic Moſque Rufi Epheſii, clarisſimi medici Graeci, opuſcula et fragmenta multo auctius, quam in editione Pariſina et Londinenſi, ex Codice Auguſtano et Moſquensi edidi. Dum ea de cauſſa tracto Codicem Moſquenſem, qui quindecim priores libros ἰατρικῶν συναγωγῶν, *ſeu, eclogarum medicarum, Oribasii continet; dolui vicem et adversam fortunam tot nobilissimoruu medicorum Graerum, quorum opuſcula et fragmenta, nondum Graece edita, in iſto libro repeириuntur. Codex iſte 1) Oribasii cum duobus ejus aliis, atque aliorum auctorum permultis, ex mandato et impensis ALEXII MICHAËLIDIS, Roſſorum Imperatoris, Summi Viri, ex diversis montis Athus monaſteriis coëmti ſunt. Ab illo tempore: (diem autem Ille Imperator anno 1676. obiit ſupremum:) codices iſti omnes, (excepto uno quatuor Evangeliorum, qui a Builſingero, annuente Theophane Procopowitſch, viro longe praeſtantissimo, utcunque examinatus eſt;) obſcura et ignobili quiete et tranquillitate fruiti fuerant; donec anno 1772 equidem primo Moſquam perveniſſem. Nullus certe ante, 2) ſed nec poſt me Codex ex his Moſquensibus accuratius tractatus, nedum editus est. Cum ergo nec in poſterum ulla ſpes affulgeat iſtorum Codicum in lucem protrahendorum: ſaltem ultimo hoc officio, ſenex, aegrotus, morti proximus, fungi volui, ut celeberrimos iſtos medicos, quantum in meis viribus eſſet, vinculis et canceribus* ἀσελήνοις, ἀνηλίοις καὶ σκοτώδεσιν *eximerem atque liberarem.*

Veruntamen nec hoc decretum meum ſucceſſum et eventum habiturum fuiſſet, nisi fratres ZOSIMADAE, ANASTASIUS, NICOLAÜS, ZOË et MICHAËL, Ioannini Nobilissimi, qui dudum tot libros Graecos, maximis ſuis ſumtibus, ad excolendas litteras Graecas, Petropoli, Moſquae, Lipsiae, Vindobonae, Venetiis et Parisiis edendos ac gratuito diſtribuendos curauerunt et adhuc curant, huic quoque libro impenſas, ſatis magnas, liberalissime ſuppeditaſſent.

---

1) De hoc Codice Oribasii dixi in praefat. ad Rufum Ephesium edit. Moſq. 1806. pag. XVIII. De duobus aliis Oribasii ac ceteris Moſquensibus Codd. Graecis expoſui in notitia Codd. Moſqq. Lipsiae 1805. 8.

2) Hanc totam rem accuratius expoſui in notitia Codd. Moſq. Lipsiae 1805. pag. 355. 356.

Herculeum, tanquam Augiae ſtabulis expurgandis, in edendo hoc libello ferrea patientia ſuſtinui ac pertuli laborem. Raro contigit, ut in hoc vitiosissimo Oribasii Codice tria, aut quatuor, aut quinque deinceps vocabula mendis carerent. Quaedam vero etiam ſine ulla ſpe correctionis atque emendationis contaminata et corrupta ſunt. Scriba, ut opinor, ne Graecus quidem fuit, ſed fortaſſe Italus, Venetus, proſus imperitus.

Ex eodem hoc Codice interpretationem Latinam fecit Io. Baptiſta Raſarius, medicus Graece et Latine doctissimus. Illo enim tempore adhuc in uſu erat, ut medici etiam Graece et Latine ſcirent, quod hoc, ut vocant, illuminatissimo ſeculo fere prorſus abolevit. Ejus ergo interpretationem Latinam hic repetendam curavi ex edit. Pariſ. 1555. 8.

Subjeci meas qualescunque animadversiones, in quibus modo ſunt correctiones, vel etiam conjecturae ſolum, modo explicationes vocabulorum, quorum etiam indicem in fine ſatis copioſum adjeci. Si talem ego a principio indicem ad manus habuiſſem, sine ullo dubio plura praeſtare potuiſſem. Accessit etiam in eodem indice notabiliorum vocabulorum recensio, quae in mea Rufi editione occurrunt, quod Rufus non ſolum magna ex parte ex eodem Codice Moſquensi editus eſt, verum etiam multa ſimilis argumenti pertractat.

Ex duobus aliis Oribasii Codicibus Moſquensibus, librorum ad Euſtathium et Eunapium (v. Notitiam meam Codd. Moſqq. p. 123. 124.) fortaſſe plura loca hujus libelli emendare potuiſſem. Sed uſus eorum mihi non conceſſus 3) eſt, tametsi id mandatum fuerat, ac duo Summi Viri, Ambrosius, Metropolita Petropolitanus, et Plato, Metropolita Moſquensis, mihi ea in re impensissime faveant, atque induſtriam meam dudum antea multoties comprobaverint. Equidem, etsi ea de cauſſa doleo, tamen id aequo animo fero. Fruſtra enim, ut ille 4) ait, niti, neque aliud fatigando, nisi odium quaerere, extremae dementiae eſt. Delitescant igitur, per me licet, ſub clauſtris ferreis et aereis, ac putreſcant iſti praeſtantissimi Codices, nisi alius, mei similis, triplici 5) aere pectora armatus, Acheronta perruperit. Ut hujuscemodi vir, Rossus maxime, exiſtat, ex animi ſententia opto, qui iſtos Codices ab oblivione et interitu vindicare, et velit, et posſit, cum praesertim tres Imperatores Rossici, ALEXIUS MICHAËLIDES, PETRUS ILLE MAGNUS et ALEXANDER PRIMUS iſtorum

---

3) Vide fabulam Gellerti de cane. pag. 20. Aber fris mir nichts davon.
4) Salluſt. Iugurth. III, 3.
5) Horat. Od. 1, 3, 9. 36.

Codicum merito curam gesserint. Etenim, ut modo dixi, ALEXIUS MICHAËLIDES maximis ſumtibus hos Codices coëmit; PETRUS MAGNUS per Athanasium Schiadam brevem eorum notitiam dedit; ALEXANDER vero PRIMUS mihi mandatum dedit, ut accuratius eos designarem, missis ad me in Germaniam mille Thaleris Albertinis. Cui vero uſui erit iſta notitia, ſi Codices maneant occluſi?

Mirabuntur fortasse haud pauci, quomodo accidere potuerit, ut mihi, qui iterum hic Mosquae habito, ac munere publico, ſatis honeſto, fungor, Mosquenses Codices denegati sint; cum praesertim per iſtos duos et vinginti annos, quos, relicta Rossia, in Germania transegi, nobilissimarum bibliothecarum Codices ex mandatis regum, ducum, principum, ſenatorum, pro voto meo in Saxoniam, Misenum et Vitembergam, transmissi fuerint. Etenim bibliothecae, Monachiensis, Auguſtana, Dresdensis, Vratislaviensis, Guelpherbitana, Gothana, Zittaviensis et aliae plures ſemper mihi ita patuerunt, ut ſolum epiſtola ſignificarem, qui Codices ad me mittendi eſſent. Immo antea hic quoque, ex mandato CATHARINAE MAGNAE, ex utraque bibliotheca, ſaepe ultra viginti Codices domi meae habui. Aliter enim nec indicem eorum conficere, nec N. Teſtamentum Graecum ita accurate et fideliter edere potuiſſem. Modo vero hunc ipſum Codicem Oribasii precario, ac quasi furtim accepi.

Aeque, ut populares mei, liberaliter et humaniter mecum egit NICOLAUS NICOLAÏDES de NOWOSILZOW, Vir Illuſtrissimus atque Excellentissimus, cujus gratia et beneficio ad me huc Mosquam missus eſt 6) Codex Philonis Alexandrini, qui ab eodem ALEXIO MICHAËLIDE, Rossorum Imperatore, emtus eſt ex monaſterii montis Athus Badopedii bibliotheca. Continet iſte Codex, qui ſec. XIV. in charta bombycina ſcriptus eſt, XXIX. libros Philonis, ac nullo modo deterior eſt Codice Mediceo, cujus laudes Mangey tanto opere praedicat. Per plures menses hic Codex Petropolitanus fuit penes me. Igitur eum a principio ad finem cum editione Londinensi comparavi, et lectiones discrepantes diligenter notavi. Curam geram, ut, me vita functo, iſtae animadversiones, cum reliquis omnibus, quae ex diversis bibliothecis, tam Rossicis, quam Germanicis, collegi, quaeque ſatis multa ac notabilia ſunt, in illuſtri aliqua bibliotheca reponantur. Sed redeo ad ea, quae de hac editione dicenda fuerunt.

---

6) De hoc Codice ipse breviter expoſui in indice Codicum. Petropoli 1780. 4. pag. 29. et ad catenam Victoris Antiochen. Moſquae 1775. 8. vol. II. p. 124.

Conqueſtus nuper fueram in mea Rufi editione, quod nullo modo hic Aëtium potueram impetrare. Nuperrime autem Romanus Theodorides Timkowsky, Philosophiae Doctor, Vir eruditissimus ac mihi amicissimus, qui patriae ſuae absque ullo dubio ornamento erit, Lipsia ad me ſcripſit, ſe credere, editionem Aëtii Franzii anni 1777 8. nunquam in lucem fuisse editam, ſed ſolum, tanquam aliquando prodituram, indicatam eſſe et promiſſam. Equidem hic Moſquae ea de re nullo modo ſententiam ferre poſſum. Deſtitutus ergo Aëtii operibus, interim uſus ſum Aëtii fragmentis, quae partim in Dictionario medico Stephani, (1564. 8) partim in editione Hebenſtreitii (Lipſiae 1757. 4) leguntur.

Franzii editionem Xenocratis (Francof. et Lipsiae. 1779. 8.) ſerius accepi. Ergo ea non potui uti.

Medicus iſte, de quo quaeſieram in praefatione ad Rufum (pag. IX.) is eſt, ut poſtea cognovi, qui Theophanis Nonni nomine prodiit Gothae. 1794. 8.

Multa Raſarius in praefatione ſua dixit de uſu et praeſtantia horum opusculorum. Ego ſolum addo, praeter reliqua, acutiſſime ad ſanitatem corporum tuendam et curandam animadversa, atque eleganti 7) oratione exposita, mihi in primis placuisse caput de variis corporis exercitiis.

Multum quoque hi libelli proſunt ad medicos Graecos, ad Plinii hiſtoriam naturae, ad Dioſcoridem, ad Athenaei Deipnoſoph. ad geoponica, ad hippiatrica, ad ſcriptores rei ruſticae Latinos, etc. etiam ad locupletanda ſic dicta Lexica, non dico iſta vulgaria et puerilia, ſed Stephani, Schneideri atque aliorum virorum doctorum.

Meos in hoc tam impedito et difficillimo opere errores, a quibus nec Raſarius liber fuit, nec fortaſſe ullus alius, vir etiam eruditiſſimus, sibi ſatis cavere potuisſet, ut lectorum humanitas indulgenter excuſare velit, etiam atque etiam rogo. Alius poſt me, vir eruditus, Raſarii et meis humeris nixus, longius proſpiciet et acutius videbit, ſi praeſertim exemplar iſtud, quod Raſarius memorat, quodque haud dubie adhuc in Italia, Venetiis fortaſſe, latet, fuerit conſecutus.

Scribebam Mosquae. d. XII. Dec. 1807.

---

4) Olim enim consuetum erat, ut, antequam aliquis philosopharetur, aut in quacunque disciplina ſe doctorem profiteretur, grammaticis et rhetoricis, inſtructus esset regulis.

PRAEFATIO RASARII.

IOANNES BAPTISTA RASARIUS, NOVARIENSIS, MEDICUS,

NICOLAO SAMMICHELIO, MEDICO, NOVOCOMENSI,

S. P. D.

Tanta eſt virtus tua, Nicolaë Ornatissime, vt omnium animos, tum rerum cognitione atque uſu, tum morum ſuavitate, et vitae integritate tibi devincias: 8) tanta vero eſt tui in me officii magnitudo, ut, cum tu, et conſilio, et re, juvare me nunquam deſtiteris, et teſtimonio tuo ſingulari me perpetuo ornaveris; nisi ego te vehementer diligam, et ſummopere obſeruem, meumque tibi aliqua ex parte gratum animum oſtendam, inhumanus judicari merito posſim. Quanquam enim ſcio, te eſſe animo tam excelſo, magnoque, vt nihil vnquam in me officii ita contuleris, vt gratiam tibi a me referri, aut expectares, aut velles: tamen, ſicut tu benevolentiam tuam in me extare voluiſti; ita mihi dandam eſſe operam exiſtimo, vt aliquo ſaltem vigiliarum mearum munuſculo te afficiam; id quod erit ejuſmodi, ut non a me proficiſcens ad te veniat, ſed vt abs te prius profectum, mihique donatum, nunc ad te reverti valde cupiat. Itaque, cum tu praeter caetera tua in me merita, vnum 9) et triginta libros Oribasii miſiſſes, quorum novem ad Euſtathium filium miſſi, Latini a me facti anno ſuperiore prodierunt in lucem, decem ſeptem vero ſuperſunt ex magno illo ſeptuaginta librorum volumine, quod totam in ſe artis materiam complectebatur, quod ad Iulianum Caeſa-

8) Raſarius ergo ante annos CCLII his verbis: *tanta vero — te afficiam:* expressit imaginem conſuetudinis, morum, ac virtutum ZOËS PAULIDIS de ZOSIMA, qui mihi prorsus talis, atque major etiam, extitit fautor, qualis quondam fuit Rasario Sammichelius.

9) Hos libros mox ita enumerat: Novem ad Euſtathium, ſeptendecim τῶν ἰατρικῶν συναγωγῶν. Intelligit ergo hunc Codicem Moſquenſem, qui XV. priores libros habet, et alium, in quo reperiebantur libri XXIV et XXV, qui anatomica ex Galeno continent. Hos duos libros edidit, Graece tantum, Morelius Paris. 1556. 8. et poſt eum Graece et Latine Dundaſs Lugd. Batav. 1735. 4. Poſtremo Raſarius memorat quatuor libros Oribasii ad Eunapium. Jam, si hos numeros IX. XVII. et IV. computes, libri omnino erunt triginta, non, triginta et unus.

rem ſcriptum fuerat, quatuor denique ad Eunapium: rogaſti, ac propemodum efflagitaſti a me, ne libros a ſtudiosis omnibus maximopere expectatos paterer latere diutius, tantaque utilitate genus humanum privarem. Ego vero, quanquam id ipſum vehementer cupiebam, ut hoc aes alienum diſſoluerem: tamen vix audebam aggredi eam provinciam, ad quam rite conficiendam, maiore otio, atque copia librorum manu ſcriptorum opus eſſet; cum praeſertim ego in publico munere quotidie verſer, et duo 10) tantum exempla librorum Oribasii mihi ſuppetant: quorum alterum mihi tu dediſti, alterum vero eſt apud virum clarissimum, et ſenatorem gravissimum, Matthaeum Dandulum: a quo caetera omnia, ut ego quidem puto, tanquam a fonte, manarunt. Et quamvis codex ille sit omnium, quos ego in hac maxima vrbe viderim, vetuſtissimus: tamen tute ſcis, quot 11) in eo quoque loca sint, in quibus interpretandis, vel divinandum, vel, quod maxime periculoſum eſt, coniectura utendum sit. Veruntamen tu me ita hortatus es, vt omnem meam operam, omne ſtudium, omnemque diligentiam mihi eſſe adhibendam cenſuerim, vt libros alioqui ſtudiosis utiliſſimos in linguam latinam converterem. His enim 12) ea cognitio continetur, vt omne hominum genus delectare, juvareque poſſe videatur. Nam, si quis medicamenta ſcire aveat, eaque sive simplicia, sive composita sint, totam eorum ſyluam longe, lateque diffuſam, in hiſce libris comperiet: si ea, quibus vescimur, herbas, plantas, fructus, ſemina, radices, ſuccos, liquores; lapides, metalla, et caetera, quae ex terra prodeunt; hinc eidem ſuppetent omnia. Si vero, quae ſit aquarum dulcium vis et natura, quaeque earum, in quibus aliqua medicamenti qualitas ineſt, et quae lavacra arte

---

10) Utinam Raſarius accuratius expoſuiſſet, quid iſta duo exemplaria, haud dubie ſcripta, ac illo tempore nondum edita, continuerint. Mea conjectura de hac re haec eſt. In Codice Danduli erant fortaſſe omnes iſti triginta libri. Sammichelus autem praeterea ſuppeditavit Raſario forte ſolos iſtos duos libros, poſtea ab Morelio, neſcio unde, editos. Nec enim Morelii editio mihi ad manus eſt, nec Riccii. Libros XV. collectaneorum, item ad Euſtath. IX. et ad Eunapium IV. Raſarius, aut alius ante eum, ex Codice Danduli tranſcribendos curavit, tribus diversis voluminibus, quae nunc hic Moſquae ſunt, quaeque certo certius fuerunt in manibus Raſarii, et ex quibus ſuam Latinam interpretationem compoſuit. Liber XXIV. et XXV. collectaneorum hic non reperitur. Forte alicubi in Italia, aut in monaſterio montis Athus Iberorum, latet.

11) Ergo vitiosissime ſcriptus eſt. Id significat etiam ſcriba Codicis Moſquensis librorum quatuor ad Eunapium. In fine enim hanc notam adjecit de ſe ac de exemplari, quod tranſcripſerat: ἐξισώσας κατὰ πάντα τῷ πρωτοτύπῳ, ὁπωσδήποτε δυνατὸν ἦν.

12) Hic Raſarius, ut medicus, exponit de praeſtantia horum libellorum.

confici queant, vt ad omnia genera morborum ſint accommodata, velit cogno-ſcere: id cumulatius ſuppeditabunt hi libri, quam vt longe abeamus. Siquidem, quae de his rebus non modo Hippocrates et Galenus, quorum ad nos ſcripta pervenerunt, ſed etiam Diocles Cariſtius, Archigenes, Agathinus, Menemachus, Dieuches, Philotimus, Antyllus, Philagrius, Ctesius, Pliſtonicus, Athenaeus, Posidonius, Herodotus, Xenocrates, Zopyrus, Rufus, et caeteri veteres medici praeſtantissimi, quorum libros iniuria temporis nobis ademit, conſcripſerunt, in unum hoc volumem Oribasius redegit. Tum vero ex eorundem ſententia de mari et lacubus, de fluminibus et aquis pluviis, et de iis omnibus, quae in mari degunt atque naſcuntur, abunde diſſeruit. Idem quoque coelum, coelique regiones et orbis terrae partes ſalubres, et peſtilentes, et habitationes, urbeſque ad bonam valetudinem tuendam et morbos profligandos accommodatas definivit: deque aëriis et volatilibus egit: tum ſiderum ortus et occasus, et vim ventorum, et quae in ſuperna coeli regione fiant, eſt cumulate perſequutus. Iam, quid de humani corporis fabricatione dicam? Qui muſculus, qui neruus, quae vena, quae arteria, quae denique oſſa ſunt, quae in his libris non deſcripta, ſed fere depicta non videantur? Omittam hoc loco tot, tamque varia genera exercitationum, quibus veteres utebantur. Nihil etiam commemorabo, quot menda ex Galeni libris, tum in medicamentis expendendis, tum in hominis fabricatione explicanda, ſublata fuerint. Nihil denique afferam, quanta sit inter hujus et Dioſcoridis deſcriptiones herbarum differentia: quippe, cum, et tu omnia diligenter inſpexeris, et caeteri judicare facilius queant. Cum igitur hanc tantam, tamque variam vtilitatem his libris contineri perſpiceres, tantum abeſt, ut quorundam morem tibi ſeruandum eſſe exiſtimares, qui theſauros hujuſmodi reconditos 13) perire malunt, quam egentibus impertiri; vt non prius conquieveris, quam impetraris a me, ut hos decem ſeptem libros, quo pervenire ad omnes poſſent, interpretarer. Quod cum feciſſem, non debere eos in alio nomine apparere, quam in tuo, plane intelligebam. Siquidem jure quodam domum tuam repetere videbantur, et, quod tu eorum confectionis auctor fuiſſes, et, quod Oribaſium honorifice ſemper tractaviſſes, tum in simplicium medicamento-

13) Ergo illo etiam tempore erant, qui Codices ſub clauſtris et cuſtodia deliteſcere et putreſcere mallent. Hi vero ſunt ejuscemodi homunciones, vel, ut ille ait, κακά θηρία, γαστέρες ἀργαί, qui, cum ipsi, nec ſapiant, nec quidquam intelligant, nec denique ullo modo litteris prodeſſe, aut possint, aut velint, aliis impedimenta obiiciunt, ne bene mereri de doctrina possint.

rum et diſſectionis humani corporis cognitione, in qua ſummopere excellis, tum in facienda medicina, in qua sic verſaris, ut innumeros non ſanaueris modo, ſed a morte pene ad vitam revocaveris, idque quotidie facias. Praeterea vero ſciebam, ejus nomen a te fuiſſe celebratum, cum tu ſumma cum laude in florentissima Academia Patavina reconditam ſcientiam tuam, et singularem medicinae cognitionem, quae in te elucet, cunctis patefaceres, atque aperires, et arcana ſenis noſtri, omnis medicinae parentis, ita ad hominum ſtudia, ſalutemque accommodate referares, ut, qui te audirent, ſummum fructum ferrent, tu vero laudem immortalem, et gloriam tibi parares ſempiternam. Mitto igitur ad te Oribasium, qui, licet alia lingua loquatur, eſt tamen idem, qui tecum multos annos vixit: atque ita mitto, vt, si quid meo ſtudio, et diligentia fuerit ornamenti conſequutus, totum id caeteri tibi acceptum referant: ſin quid offendat, id mihi, et libri mendis adſcriptum velint. Laudent tamen induſtriam, qui, quantum poſſum, quantumque valeo, totum ad illorum ſtudia libenter accommodo. Vale.

ἘΠΙΓΡΑΜΜΑ

Ἐις τοὺς Εὐγενεστάτους
καὶ
Γνησίους Τετραδέλφους
ΖΩΣΙΜΑΔΑΣ
Τοὺς ἸΩΑΝΝΙΝΟΥΣ

Πάσης Ἑλληνικῆς Σοφίας καὶ Παιδεύσεως
Παλαιᾶς τὲ καὶ Νεωτέρας
Σπουδαςὰς καὶ Ἐπιμελητὰς
Μεγαλοδωροτάτους.

ΣΩ͂Ν ἄρα δὴ, καὶ σοφῶν τ᾽ ἰητρῶν Ἑλλάδος ἔςαι
Μνῆμα ἀείμνηςον τοῦτ᾽ ἀνακεισόμενον.
Τοίνυν σωτῆρες γεγένηϑε βιοίο δοτῆρων
Ἀνθρώποις δειλοῖς ἢ πανακεῖ δυνάμει.
Τῆς σοφίης κ᾽ ἀρετῆς μετέπειτ᾽ οὐν ἕξετ᾽ ἐπαίνους
Παντοίων ἑξῆς ἐσσομένων μερόπων·
Οὕνεκα παμπόλλων τε ποιητῶν, ξυγγραφέων τε,
ΣΑΙ͂Σ δαπάναις βίβλους δώκατε μουσοτρόφοις.

E P I G R A M M A

I N

F R A T R E S

Z O S I M A D A S,

I O A N N I N O S,

VIROS NOBILISSIMOS ET GENEROSISSIMOS,

LITTERARUM FAUTORES

M A X I M O S A C B E N E F I C E N T I S S I M O S.

Florete atque vigete diu, Fratres Generosi,
Musarum firmum, ZOSIMADAE, columen.
Non erit ulla aetas, meritis quae detrahat unquam
VESTRIS. Digna etenim laudibus eximiis.

NOMINA MEDICORUM,

QUORUM

Opuſcula et fragmenta in hoc libro leguntur.

Christ. Koeck. del.

ΟΡΙΒΑϹΙΟϹ ΤΗ ΥΓΕΙΑ ΑΦΙΕΡΟΙ ΤΑϹ ϹΥΝΑΓΩΓΑϹ

ὈΡΙΒΑΣΙΟΥ
ἸΑΤΡΙΚΑῚ ΣΥΝΑΓΩΓΑΊ.
ΠΡΟ΄ΛΟΓΟΣ
ΠΡῸΣ
ἸΟΥΛΙΑΝΟ΄Ν
ἈΥΤΟΚΡΑ΄ΤΟΡΑ ῬΩΜΑΙ΄ΩΝ.

Τὰς προσαχθείσας ἐπιτομὰς παρὰ τῆς σῆς θειότητος, αὐτοκράτωρ Ἰουλιανὲ, πρότερον, ἡνίκα διετρίβομεν ἐν Γαλατίᾳ, τῇ πρὸς ἑσπέραν, εἰς πέρας ἤγαγον, καθὼς ἠβουλήθης· ἅςινας ἐκ μόνων τῶν ὑπὸ Γαληνοῦ γραφέντων ἐποιησάμην. ἐπεὶ δὲ ἐπαινέσας ταύτας, δευτέραν ἐπέταξας πρᾶξιν, 1) πάντων τῶν ἀρίςων ἰατρῶν ἀναζητήσαντά με τὰ καιριώτατα, συναγαγεῖν, καὶ πάνθ᾽, ὅσα χρησιμεύει πρὸς αὐτὸ τὸ τέλος 2) τῆς ἰατρικῆς· καὶ τοῦτο πράττειν, ὡς οἷός τε εἰμὶ, προθύμως διέγνωκα, χρησιμωτάτην ὑπολαμβάνων ἔσεσθαι τὴν τοιαύτην συνα-

ORIBASII
MEDICA COLLECTANEA.
PRAEFATIO
AD
IULIANUM
IMPERATOREM ROMANORUM.

Epitomas, quas tu olim, Dive Juliane Caesar, mihi conficiendas mandaveras, jampridem, cum in Gallia citeriore essemus, ad finem, quemadmodum tu voluisti, perduximus: quas quidem ex iis solis confeceram, quae Galenus conscripsisset. cumque tu eas laudavisses, alterum mihi laborem iniunxisti: ut, perquisitis omnibus, quae medici praestantissimi maxime opportuna dixissent, et quaecunque ad medicinae finem pertinerent, unum in volumen redigerem. id quod ego pro virili parte me prompto animo facturum decrevi: cum exi-

(1) Πραγματείαν, συγγραφήν.
(2) Τὴν τελειότητα. τέλος artis medicae est, corporum male affectorum sanatio.

γωγήν, τῶν ἐντυγχανόντων, ἑτοίμως ἐξευρισκόντων τὸ ἑκάστοτε τοῖς δεομένοις ὠφέλιμον. Περιττὸν δὲ νομίσας εἶναι καὶ παντελῶς εὔηθες, τὸ ἐγγράφειν τὰ αὐτὰ πολλάκις, καὶ τῶν ἄριστα συγγραψάντων, καὶ τῶν μὴ ὁμοίως τὸ ἀκριβὲς ἐξεργασαμένων, μόνα τὰ τῶν ἄμεινον εἰπόντων συνάξω, πάλαι Γαληνῷ μόνῳ ῥηθέντα, μηδὲν παραλιπὼν τάξαι, καθότι τῶν συγγραψάντων ἁπάντων εἰς τὰς αὐτὰς ὑποθέσεις αὐτὸς κρατεῖ, μεθόδοις καὶ διορισμοῖς τοῖς ἀκριβεστάτοις χρώμενος, ταῖς Ἱπποκρατείοις ἀρχαῖς καὶ δόξαις ἐξακολουθῶν. Χρήσομαι δὲ κἀνταῦθα τοιαύτῃ τινὶ τάξει. καὶ πρῶτον μὲν οὖν συνάξω τὰ τοῦ ὑλικοῦ μέρους, εἶθ', ὅσα περὶ φύσεως καὶ κατασκευῆς εἴρηται τἀνθρώπου, μεθ' ἃ, τὰ τῆς ὑγιεινῆς καὶ ἀναληπτικῆς πραγματείας, καὶ μετὰ ταῦτα, ὅσα τῆς διαγνωστικῆς καὶ προγνωστικῆς ἔχεται θεωρίας· ἐφ' οἷς τὰ περὶ τῆς τῶν νοσημάτων καὶ συμπτωμάτων, καὶ ὅλως τῆς τῶν παρὰ φύσιν ἐπανορθώσεως. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν περὶ τῶν ἐν τροφαῖς δυνάμεων. 3)

ΒΙΒΛ. α. ΚΕΦ. β.

Ἐκ τῶν 4) Ἀθηναίου. Περὶ πυρῶν. Ἐκ 5) τοῦ α. λόγου.

Τῶν σίτων κράτιστοι πρὸς εὐτροφίαν εἰσὶν, οἱ πυροί· διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων, τὸ 6) μᾶλλον καὶ ἧσσον θερμαίνειν τε καὶ ὑγραίνειν, παρὰ

ſtimem, haec collecta fore utilia iis, in quorum manus incident, ut ſtatim, quid ſemper iis, qui auxilio indigeant, utile ſit, comperiant. Nunc vero, cum ſupervacaneum et omnino ineptum putem, eadem ſaepius adſcribere, et quae ab optimis medicis, et quae ab iis, qui non ita diligenter res tractaverunt, ſcripta fuerint: ea ſolum colligam, quae nobis reliquerunt ii, qui caeteris praeſtiterunt; ſed nihil omittam eorum, quae Galenus dixerit: ſiquidem ex iis, qui easdem res pertractarunt, ipſe, et via, ac ratione, et diſtinctione, caeteris omnibus antecellit, ac principia et ſententias Hippocratis imitatur. Hoc vero ordine hoc loco utar. In primis colligam ea, quae de parte materiae ſunt: deinde de natura atque fabrica hominis: tum de tuenda ſanitate, et reficiendis corporibus agetur: quibus confectis, addam, quae ad dignotionem et praenotionem pertinent: ad haec, quae de morbis, deque ſymptomatis ſunt, accedent: et denique ea, quae valent ad corrigendum ea, quae praeter naturam ſunt, adhibebuntur. A facultatibus autem alimentorum initium dicendi ſumam.

De tritico. Ex Athenaei commentariis. Ex libro primo. Cap. 2.

Ex cibis valentiſſimum ad nutriendum eſt triticum, cujus magna differentia, ut magis, minuſque calefaciat, et

(3) Continuo ſequitur caput ex Galeno: περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας τῶν δημητριακῶν σπερμάτων. Sed Galeni omnia conſulto praetermisi, quod ea apud ipsum legi possunt. Ordinem ſecutus ſum Oribasii, ſecundum argumenta, non ſecundum nomina auctorum, ne materias miscerem. Utile praeterea, diverſorum auctorum excerpta de re eadem iunctim cognoſcere. Valet enim hoc, et ad intelligentiam, et ad emendationem locorum non nullorum, qui corrupti ſunt. Rufi tamen Ephesii fragmenta ſeorsim iam edidi. Moſquae 1806. 8.

(4) De hoc vide Fabric. Bibl. Graec. Vol XIII. pag. 93.

(5) Haec a manu recentiori adſcripta ſunt.

(6) Id eſt, κατὰ τὸ, vel τῷ.

τὰ γένη, καὶ παρὰ τοὺς τόπους, ἐν οἷς φύονται, καὶ παρὰ τὰς καταστάσεις τῶν ὡρῶν καὶ τῶν αέρων καὶ παρὰ 7) τῶν χρόνων. Παρὰ μὲν οὖν τὰ γένη διαφέρουσιν οἱ πυροὶ, ὅτι οἱ μὲν αὐτῶν 8) σιτάνιοι καὶ ἀλευρῖται· οἱ δὲ, σεμιδαλῖται εἰσίν. οἱ μὲν οὖν σιτάνιοι κοῦφοί τε εἰσὶ καὶ χαῦνοι τῇ συστάσει, καὶ λευκοί. κατειργασμένοι γάρ εἰσι, τῆς γαιώδους ὀυσίας ἐν αὐτοῖς ἐπὶ πλέον κεχυμένης καὶ διαλελυμένης ὑπὸ τῆς οἰκείας συμπέψεως. διόπερ ἕτοίμην καὶ εὔπεπτον καὶ καθόλου εὐμετάβολον τὴν τροφὴν προσφέρονται, ἔτι δὲ εὐδιάπνευστον καὶ ἐυεκποίητον, ἐλάσσονα δὲ, καὶ οὐκ ἴσην τοῖς σεμιδαλίταις, καὶ πρὸς ὑγείαν μᾶλλον ἢ ῥώμην ἁρμόζουσαν. οἱ δὲ σεμιδαλῖται βαρύτεροί τε εἰσὶ καὶ πυκνοὶ καὶ ξανθοὶ καὶ διαφανεῖς. καὶ δύσπεπτοι μέν εἰσιν, ἀνάδοσιν δὲ ἔχουσι δαψιλῆ καὶ δυσδιάπνευστοι, καὶ καθόλου πρὸς ῥώμην μᾶλλον ἢ πρὸς ὑγείαν εἰσὶν ἐπιτήδειοι. Παρὰ δὲ τοὺς τόπους διαφέρουσιν οἱ πυροὶ, οἱ ἐν ξηραῖς καὶ ἀλιπέσι χώραις γινόμενοι τῶν 9) ἐυγείοις καὶ πιεραῖς φυομένων. οἱ μὲν γὰρ ἀπ᾽ ἐλάσσονος ὕλης καὶ κουφοτέρας καὶ λεπτοτέρας συνεστῶτες, εὐκατέργαστοι μὲν εἰσι καὶ εὐμετάβολοι· ἐλάσσονα δὲ τροφὴν προσφέρονται, ὃν τρόπον οἱ ἐν τοῖς καύσοις 10) λεγομένοις ἐπισπειρόμενοι. τῆς γὰρ ἐν τοῖς τόποις 11) ὕλης ἐμπρισθείσης, διὰ τὸ ἀλιπὲς καὶ ἄτροφον τῆς τέφρας, λευκοί τε γίνονται καὶ χαῦνοι καὶ σιτάνιοι· οἱ δ᾽ ἐν εὐγείοις καὶ λιπαροῖς τόποις φυόμενοι, ἀπὸ δαψι-

humectet, a genere, a locis, in quibus nascitur, a temporum constitutione, ab aëre, et a temporibus ducitur. Ac generis quidem ratione differt triticum; quia alterum sitanium et farinaceum, alterum vero similaceum est. Sitanium vero leue est et laxum consistentia, atque album. hoc enim est elaboratum, terrea substantia multum in eo effusa, et a propria concoctione dissoluta. quocirca et promptum, et quod bene concoquatur, et, ad summam, quod facile immutetur, alimentum praebet. quinetiam, quod facile perspiretur, et conficiatur: minus tamen fit, neque par ei, quad similaceum afferat: et quod magis ad bonam valetudinem, quam ad robur accomodatum fit. Similaceum vero est gravius, et densum, et flauum, et pellucidum, estque difficile ad concoquendum, distributionem tamen copiosam, et quae non facile perspiretur, habet. et omnino potius ad robur, quam ad sanitatem est accommodatum. Ex locis autem differt triticum, quod in siccis, et non pinguibus regionibus natum fit, ab eo, quod in fertilibus et pinguibus oriatur. illud enim, cum ex minore materia, levioreque et tenuiorum partium, constet, facile conficitur, facileque mutatur illud quidem, sed minus alit. quare affectum est id, quod in locis, quae exusta vocantur, feritur. Cum enim loci materia exusta fit propter cinerem, pinguedine et nutritione carentem,

(7) Aut intelligendum, τάς κατασάσεις, aut παρὰ tollendum.

(8) Vide Geopon. III, 3, 11. p. 227.

(9) ἐν addendum videtur.

(10) Καῦσος h. l. videtur esse locus subterraneo incendio exustus, aut, ubi alia aliqua materia in superficie concremata est.

(11) Τούτοις videtur addendum.

λοῖς καὶ στερεᾶς ὕλης τρεφόμενοι, πυκνοί τε εἰσὶ καὶ βαρεῖς καὶ πολύτροφοι. Καὶ οἱ ἀναπεπταμένοι δὲ τῶν τόπων καὶ εὔπνοοι καὶ εὐήλιοι, βελτίους πυροὺς φέρουσι, καὶ πολυτροφιμωτέρους. διαφέρουσι δὲ τοῖς τόποις, καὶ οἱ ἐν ψυχροῖς ἄγαν καὶ χιονοβολουμένοις, τῶν ἐν θερμαῖς χώραις σπειρομένων. οἱ μὲν γὰρ ἐν ψυχροῖς τόποις φυόμενοι, κατειργασμένοι μᾶλλόν εἰσι καὶ λεπτομερεῖς, ὅσαπέρ εἰσιν οἱ σιτάνιοι. μήποτε 12) γὰρ, οἷον φωλευούσης ἐν αὐτοῖς τῆς δυνάμεως, καὶ ὀλίγην μὲν τροφὴν ἀναλαμβανούσης, ταύτην δὲ ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον, ἐπὶ πολὺ δὲ πεπτούσης, πλείονα κατεργασίαν τὲ καὶ χύσιν ἐν αὐτοῖς τὸ γαιῶδες λαμβάνει. διὸ καὶ κοῦφοί τε εἰσὶν οἱ πυροὶ, καὶ εἰς λεπτὸν ἄλευρον ἀναλελυμένοι. καὶ τοὺς τριμηναίους δὲ πυροὺς, κουφοτέρους ὄντας, καὶ μάλιστα τοὺς ἐν τοῖς χιονοβολουμένοις τόποις γινομένους, ὁμοίους ὄντας, παρειλήφαμεν. οἱ δὲ ἐν θερμοῖς τόποις γινόμενοι τῶν πυρῶν, ἄφθονόν μὲν τροφὴν παραλαμβάνουσι, καὶ πολλὴν, πυκνοτέραν τὲ καὶ ἧσσον κεχυμένην τε καὶ διακεκριμένην. οἱ δὲ ἑλώδεις τῶν πυρῶν, ἄτροφοί τε εἰσὶ, καὶ κουφότεροι, καὶ τὸ αἷμα φαῦλον ποιοῦσι, καὶ ἧσσον θερμαίνουσι τὰ σώματα. καὶ οἱ κάθυγροι δὲ τῶν τόπων ἀτροφωτέρους φέρουσι καὶ ἀτονωτέρους τοὺς πυρούς. δοκοῦσι δὲ καὶ τῷ ὅλῳ γένει μεταβάλλειν εἰς αἵρας 13), διὰ πλεονασμὸν ὑδάτων. οἱ δὲ ἐν σκιεροῖς καὶ συνδένδροις τόποις γεννώμενοι, πλέον ἔχουσι τὸ σκύβαλον τοῦ χρησίμου. Παρὰ δὲ τὰς καταστάσεις τῶν ὡρῶν

triticum album, laxum, et sitanium efficitur. at quod in pinguibus et fertilibus locis nascitur, copiosa et solida materia educatum, est et densum, et graue, atque etiam multum nutrit. Ac loca quidem aperta, quaeque bene perspirantur, et aprica sunt, melius triticum ferunt, et quod multo magis nutriat. Differt quoque loci ratione triticum, quod in locis admodum frigidis et nivalibus oritur, ab eo, quod in calidis regionibus seritur. nam quod oritur in frigidis locis, magis est elaboratum, et tenuium partium, quale est sitanium. cum enim non velut delitescat in eis vis, exiguumque alimentum, idque paulatim capiat, permultum autem concoquat, efficitur, ut pars terrea magis in eis elaboretur, et fundatur: ex quo conficitur, ut triticum cum leue fit, tum vero etiam in tenuem farinam dissoluatur. quod trimestre triticum est, levius esse, et praesertim, quod in nivalibus locis nascitur, huiusmodi esse accepimus. Quod vero in calidis locis oritur, et copiosum alimentum, et multam densitatem, et minus fusam, atque secretam capit. Palustre porro triticum alimento vacat, estque levius, et vitiosum sanguinem facit, et corpora minus calefacit. Loca autem perhumida triticum ferunt, quod minus alit, quodque est imbecillius, et ex toto genere videtur in lolium propter aquae vim et copiam degenerare. Quod vero in umbrosis et nemorosis locis nascitur, plus habet aceris, quam utilitatis. Ex temporum vero atque aëris constitutione existit etiam tritici differentia. atque ex

(12) *Fortasse*, *nimirum*. Inferius versu 21 malim: πολὺ πυκνοτέραν.

(13) Alii αἴρα. v. Niclas ad Geopon. p. 198.

καὶ τῶν αἔρων οἱ πυροὶ διαφέρουσι. παρὰ μὲν τὰς ὥρας, ὅταν τε εὔκρατος καὶ σύμμετρος αὐτῶν ἡ μεταβολὴ γένηται, ψύξει καὶ θερμασίᾳ καὶ ὄμβροις, καὶ πάλιν ἀνοχαῖς τῶν ὑδάτων. συμβαίνει γὰρ εὐτροφεῖν τε καὶ πληροῦσθαι τοῖς ὄγκοις τοὺς πυρούς· καὶ τοὐναντίον, ὅταν ἀκαίρως, ἀκρατῶς καὶ ἀσυμμέτρως ἕκαστον τῶν εἰρημένων 14) ἐπιτελῆται. ἰσχνοὶ γὰρ καὶ ἄτροφοι γίγνονται. Παρὰ δὲ τὰς αἔρας, ὅταν κατὰ τοὺς προσήκοντας καιροὺς εὐδεινοι 15) γένωνται, καὶ εὐήλιοι καὶ εὐήνεμοι ἢ τοὐναντίον ἐπινεφεῖς καὶ δυσήλιοι. πολλάκις δὲ καὶ ψεκάδας φέροντες, ἤδη θερμῆς τῆς ὥρας οὔσης, καὶ πρὸς τελείωσιν τῶν πυρῶν ὄντων. φθίνουσι γὰρ ἐρυσιβούμενοι. παραπλησίως δὲ καὶ, ὅταν βαρεῖα καὶ ξηρὰ καὶ θερμὰ γένηται πνεύματα, τὰ ὑπὸ τὸν καιρὸν τῆς τῶν σταχύων πληρώσεως, καὶ ἰσχυροὶ καὶ πολὺν χρόνον φυσήσωσιν οἱ λεγόμενοι καύσωνες, ἐπικαίουσι τοὺς στάχυας καὶ ξηραίνουσι, καὶ διὰ τοῦτο ἀτρόφους κατασκευάζουσι. Παρὰ δὲ τὸν χρόνον διαφέρουσιν ὅι τε νέοι, καὶ οἱ παλαιοὶ, καὶ οἱ μεταξὺ τούτων. οἱ μὲν γὰρ πρόσφατοι, πολυχυλότεροί εἰσι καὶ πνευματώδεις καὶ πολύτροφοι· οἱ δὲ παλαιοὶ τοὐναντίον, ἀχυλότεροι καὶ ξηρότεροι καὶ ἀτροφώτεροι· οἱ δὲ μεταξὺ τούτων κατὰ χρόνον τὰς μεσότητας ἔχουσι τῶν εἰρημένων.

Κ Ε Φ. γ.

Περὶ τῶν κατὰ τὰς ὥρας κρεῶν.

Σύες μὲν τὴν ἐαρινὴν ὥραν εἰσὶ κάκιστοι μέχρι πλειάδος δύσεως φθινοπωρινῆς· τὸ δ' ἐντεῦθεν μέχρι ἦρος κάλλιστοι. αἶγες δὲ, τὸν μὲν

temporibus quidem, cum eorum fit temperata, et moderata, in frigore, calore, imbribus, et poftea in aquarum defluentium cohibitione commutatio. tunc enim triticum boni alimenti fieri, eiufque molem impleri contingit, ut contra fit, cum intempeftiue, intemperate et immoderate, quae praediximus, eveniunt. nam et gracile, et alimonia vacans efficitur. Aëris autem ratione, cum opportunis temporibus ferenus, apricusque eft, et a ventis apte perflatur: vel contra, cum nubilus eft, et opacus. faepe enim minutulam pluviam emittit, cum iam tempus fit calidum, et triticum ad perfectionem pervenerit. quo cafu triticum rugibine tentatum perit. Simili quoque modo fit, cum venti graves, ficci, et calidi, fub tempus, quo fpicae implentur, exoriuntur. Cumque vehementes et multo tempore fpiraverint ii, qui καύσωνες, hoc eft, ardentes nominantur, fpicas adurunt, et exficcant, et idcirco faciunt, ut alimenti nihil habeant. Ratione vero temporis, nouum a vetere, et eo, quod inter utrumque eft intermedium, differt. nam recens plus fucci habet, flatus gignit, et multum alit: vetuftum contra, fucco vacat, ficcius eft, et minus alit: quod vero eft medium, ratione temporis habet medietates praedictorum.

De carnibus, pro anni temporibus.

Cap. 3.

Sues verno tempore ufque ad occafum autumnalem Pleiadum funt peffimi. ex eo vero tempore ufque ad vernum

(14) Cod. ἐπιτελεῖται.
(15) Ita in textu, fed in marg. εὔδιοι, εὐδίεινοι.
(16) Num hoc etiam caput fit ex Athenaeo, affirmare non possum. Credibile tamen eft, quod demum capite quarto alius notatur auctor, nimirum Galenus.

χειμῶνα κάκιςαι· τοῦ δὲ ἦρος ἄρχονται κρείσσους γίνεσθαι μέχρις ἀρκτούρου δύσεως. πρόβατα δὲ καὶ 17) ταῦτα τὸν μὲν χειμῶνα κάκιςα· μετὰ δὲ ἰσημερίαν πιαίνεται μέχρι τροπῶν θερινῶν. αἱ δὲ βόες, ὅταν ἡ πόα ἐκκαρπῇ, ἦρος τε παυομένου, καὶ τῷ θέρει παντί. Τῶν τε ὀρνίθων, οἱ μὲν κατὰ χειμῶνα κάλλιςα ἔχουσιν· ὅσοι δὲ 18) ἐπιφαίνονται χειμῶνος, ὁ κόσσυφός τε καὶ ἡ κίχλα, 19) καὶ φάσσα· οἱ δὲ ἀτταγῆνες κατὰ τὸ φιθόπωρον, καὶ μελακόρυφοι, σύκαλλός τε καὶ χλωρὸς, καὶ ὄρτυγες τηνικαῦτα πιώτατοι. ἀλεκτορίδες τὸν μὲν χειμῶνα οὐ πάνυ εὐσωματοῦσι, καὶ μάλιςα ἐν νοτίοις· ἡ δὲ τρυγὼν ἐν φθινοπώρῳ καλλίςη. τῶν ἰχθύων οἱ μὲν ἐν τῇ κυήσει κάλλιςοι, κάρις, κάραβος καὶ τὰ μαλάκια, τευθὶς, 20) σηπία· τὰ δὲ, ὅταν ἄρχηται ἐπωάζεσθαι, ὥσπερ οἱ κέφαλοι. ὑπερπλησθέντες δὲ οὗτοι τῶν κυημάτων, λεπτοὶ καὶ ἄτροφοι, καὶ ἔτι μᾶλλον τεκόντες. ὁ δὲ θύννος πιώτατος μετὰ ἀρκτοῦρον, θέρους δὲ χείρων.

ΚΕΦ. Θ.

Περὶ ἄρτων. Ἐκ τῶν Ἀθηναίου.

Οἱ λεπτοὶ τῶν ἄρτων ἀχυλότεροί τε εἰσὶ καὶ ἀτροφώτεροι, τῆς ὀπτήσεως μᾶλλον καθικνουμένης καὶ ἐξατμιζούσης τὸ τροφῶδες. διὸ καὶ τὸ τῶν ἰατρίων 21), καὶ τὸ τῶν λαγάνων γένος ἐςὶν ἀχυλότερον. κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον οἱ κάτοπτοι τῶν ἐγχύλων ἧσσον τρέφουσι, καὶ

tempus, optimi. Caprae hyeme pessimae sunt, vere autem usque ad Arcturi occasum esse meliores incipiunt. Pecudes quoque hyberno tempore sunt pessimae: post aequinoctium vero usque ad solstitium aestivum pinguescunt. Boves vero, cum herba fructum ferat, et finito vere, et per aestatem totam. Ex avibus nonnullae, per hyemem sunt optimae, quae nimirum hyeme apparent, ut merula, atque sturnus, et palumbus. Attagenes vero et atricapillae, autumno praestant. itemque ficedulae, et luscinia, et coturnices eo tempore sunt pinguissimae. Galli vero gallinacei hyeme non admodum corpore augentur, et praesertim in austrinis locis. turtur vero autumno excellit. Ex piscibus vero praegnantes optimi sunt, caris, carabus, et molles, sepia, et loligines: alij vero, cum ovis incipiunt incubare, ut capitones. cum vero foetu pleni sunt, tenues sunt, et non nutriunt. et multo etiam magis cum partum ediderunt. Tynnus autem post Arcturum pinguissimus est, aestate vero est deterior.

De panibus, ex Athenaeo. Cap. 9.

Panes tenues paucioris succi, pauciorisque alimenti sunt, cum assatio magis extenuet, magisque diminuat in eis vim alendi. quocirca itria, et lachana paucioris succi sunt. hac quoque ratione assati et bis cocti panes minus alunt, quam succi pleni. nam cum sint quadantenus assati, iterum conteruntur:

(17) Forte, αὐτά.
(18) Forte τε, loco δέ.
(19) Κίχλη, et mox, συκαλὶς legendum. deinde, χλωρίς.
(20) Ita in margine. In textu, τ' ἁπαλύς.
(21) Immo, ἰτρίων.

οἱ δίπυροι. ἐπὶ ποσὸν γὰρ ὀπτηθέντες, ἀνατρίβονται πάλιν· ἔπειτα δ' ἐκ δευτέρου τῆς τρίψεως καὶ τῆς ὀπτήσεως τυγχάνουσι. συμβαίνει γὰρ διατεθερμασμένους αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ πολὺ κεχυμένους πολὺ μᾶλλον ὑπὸ τῆς τρίψεως χεῖσθαι καὶ διαλύεσθαι. τοιούτων δὲ γεγονότων ὑπὸ τῆς δευτέρας ὀπτήσεως, ἱκανὸν μὲν ἐξ αὐτῶν ἀπαναλῶσθαι· τὸ δ' ὑπολειπόμενον κοῦφόν τε γίγνεσθαι καὶ χαῦνον καὶ λεπτομερὲς καὶ εὐδιάδοτον. ὅτι δὲ οἱ θερμοὶ καὶ πρόσφατοι τροφιμώτεροι τῶν ψυχρῶν εἰσὶ καὶ τῶν παλαιῶν, δῆλον. ἡ γὰρ θερμότης αὐτῶν συλλαμβάνεται τῇ πέψει.

deinde contriti iterum assantur. contingit enim, ut excalefacti, et admodum confusi, multo magis ex attritu fundantur, et dissoluantur. sed cum tales ex secunda asiatione sint redditi, quod valens est in eis consumtum fuit: quod vero restat, et leve, et laxum, et tenuium partium fit, et facile distribuitur. Iam vero calidos recentesque panes valentius nutrire, quam frigidos, et veteres, est perspicuum: siquidem caliditas quoque concoctionem adiuuat.

ΚΕΦ. ια.

Περὶ κριθῶν. Ἐκ τῶν Ἀθηναίου.

Τῶν κριθῶν αἱ μὲν γυμναὶ καὶ ἄφλοιοι, πολύχυλοί τε εἰσὶ καὶ πολύτροφοι, συνεγγίζουσαι τοῖς πυροῖς μᾶλλον τῶν ἄλλων. ἐχόμεναι δὲ τούτων εἰσὶν αἱ δίστιχοι, 22) ἔλαττον ἔχουσαι τῶν πυρῶν ἀποκάθαρμα τῶν μονοστίχων.

De hordeo. Ex Athenaeo. Cap. XI.

Hordeum aliud nudum est, et expers corticis, et multi succi est, ac valde nutrit, idque propius ad triticum, quam aliud, accedit. aliud vero secundum est, quod spicas habet, binis granorum versibus constantes. quod etiam minus habet excrementi, quam triticum, quod spicam habet, quae ex unico granorum constat ordine.

ΒΙΒΛ. Β. ΚΕΦ. νη.

Ξενοκράτους 23) περὶ τῆς ἀπὸ ἐνύδρων τροφῆς.

Πεποίηται μὲν ἡ νιχάλεα 24) φύσις σιτίων 25) ἄθυρμα 26) ταῖς εὐτραπέζοις ἀπολαύσεσι· μέγα δ' ὄφελος κἂν ταῖς καθ' ὑγείαν

Ex Xenocrate de alimento, quod ex aquatilibus existit. Lib. II. Cap. 58.

Natantium natura cibus extitit, qui in conviviis splendidis in delitiis est habitus: ac magnum quoque ad salubrem victus rationem usum praestitit. Diffe-

(22) Plutarch. de plac. Philos. T. II. p. 906. memorat κριθὰς διστίχους καὶ τριστίχους.

(23) De eo vide Fabric. Bibl. Gr. Vol. IX, 453. seqq. et XIII, 452.

(24) Νιχάλεος nihil notat. Est vero ab νήχομαι. Ergo, νηχάλεα. Nullibi tamen hoc inveni. Dubius ergo sum, utrum νηχάλιος, an νηχάλεος, an νηχαλαῖος probandum sit. Certe poeticum vocabulum est, a quo medicus in oratione simplici et didactica se abstinere debebat.

(25) Cod. σιτίον.

(26) Etiam hoc h. l. poëticum. Sed haec obiter. Hujusmodi ἀθύρματα ingenii his nostris temporibus, etiam in libellis philosophicis, quae nihil nisi perspicuitatem, elegantiam, subtilitatem, et brevitatem postulant, laudantur, praesertim apud Pseudo-Germanos, quos oportebat, antequam se ad scribendum darent, grammaticam et rhetoricam discere. Utinam isti scurrae legissent Aristotelem! Mala haec omina sunt proxime ingruentis barbariei.

διαίταις. ἐξαλλάγγονται δὲ παρὰ συγκρίσεις ἰχθύες. ἐπεὶ, οἱ μέν εἰσι σκληρόσαρκοι, οἱ δὲ ἁπαλόσαρκοι. καὶ σκληρόσαρκοι μὲν, φάγροι, συνόδοντες, βούγλωσσοι, καὶ οἱ πλατεῖς, ὡς φῦσαι, 27) ῥόμβοι· ἁπαλόσαρκοι δὲ, κίχλαι, κόσσυφοι, φυκίδες 28) καὶ ὅμοιοι, εὐδιαφόρητοι καθεστῶτες· μέσοι δὲ, ὀνίσκοι, 29) βάκχοι, σκιάδες. 30) ἔτι οἱ μὲν πετραῖοι; οἱ δὲ πελάγιοι. τροφιμώτεροι δὲ οἱ παρ' αἰγιαλῶν ὄχθαις ἢ ὑδροχόων ἐκροαῖς, κακόχυλοι καὶ ἄστομοι. καὶ τὰ πελάγη δὲ διαφέρει. μέτριοι μὲν γὰρ οἱ κατὰ τὸν ἀδρίαν· οἱ δὲ κατὰ τὸ τυῤῥηνικὸν 31) ἡδύτατοι. καὶ ἔτι ἔαρος μὲν οἱ πλεῖστοι, διὰ τὸ ὠοτοκεῖν, ἀμείνους, ὡς τρίγλαι· θέρους δὲ, φάγροι τὲ καὶ συνόδοντες· φθινοπώρου δὲ, ἥπατος 32) παραιτητέος, κακόχυλος ὢν, κεστρίδαι 33) καὶ λάβρακες, τρυφερώτεροι· παρὰ δὲ ἡλικίας, οἱ μὲν βραχεῖς καὶ νέοι, εὔφθαρτοι· οἱ δὲ κητώδεις, δύχυλοι ἢ σκληροὶ καὶ κακοστόμαχοι· οἱ δὲ μέσοι, μέσως 34) εὐδιοίκητοι. Παρὰ δὲ τὰ μέρη διαλλάττουσιν, 35) ἐπὶ τοῖς οὐραίοις κινοῦνται γεγυμνασμένοι, εὔτροφοι, τρυφεροὶ κατά τε τὴν νηδὺν, ἅτε λιπώδες, ἐπιπολαστικοὶ, καὶ πρὸς ἐκκρίσεις εὔθετοι· κατὰ δὲ τὰ νῶτα, σκληρόσαρκοι· κεφαλαὶ δὲ πάντως

runt vero pifces ex ipfa compage; fiquidem alii durae, alii mollis carnis funt. ac durae quidem funt carnis phagri, fynodontes, buglossi, et lati, quales funt phefae, et rhombi: mollem vero carnem habent turdi, merulae, phucae, et eiufmodi, qui facile digeruntur. Inter hos medii funt afelli, bacchi, umbellae. Praeterea quidam faxatiles, quidam pelagii funt. ac magis alunt, qui prope littora, quam qui aquaeductuum meatibus mali fucci, et ori ingrati feruntur. Iam maria quoque in hac re differunt. funt namque mediocres pifces, qui in Adriano, fed qui in Tyrrheno degunt, fuaviffimi. quinetiam verno tempore quamplurimi, quod oua pariunt, funt praeftantiores, ut muli: aeftate vero phagri, et fynodontes: autumno vero hepatus, qui, cum annum excedit, mali fucci eft. mugiles et lupi delicatiores funt. Ex aetate vero parui et novi facile corrumpuntur: cetacei vero difficulter in fuccum commutantur, duri funt, ac ftomacho noxii: qui vero medium locum tenent, ii medio quoque modo ad diftributionem funt affecti. In partibus quoque differunt. nam in partibus, quae ad caudam funt, cum motu exercean-

(27) Cod. φῆσαι. v. Aelian. hist. anim. XII, 13. ad quem locum vide Schneiderum, Virum eruditissimum et harum rerum peritissimum.

(28) Cod φοικίδες v. Aelian. l. l. XII, 28.

(29) Appellatur etiam ὄνος. v. Aelian. hist. anim. V, 20. etc.

(30) Forte σκιαδεῖς. Memoratur etiam σκίαινα.

(31) Cod. τυρηννικόν. Hujusmodi vitia innumerabilia, et in hoc, et in aliis Codicibus reperiuntur. Scilicet, expugnata Constantinopoli, fame coacti Graeculi fartores, futores, fabri, fullones, funambuli, et alii ejuscemodi, profitebantur litteras, quorum exemplo excitati jam inde a triginta annis id imitantur homines vulgares inter Germanos, nec tamen in Graecis et Latinis, a quibus, tanquam a peste, abhorrent.

(32) v. Aelian. hist. anim. IX, 38. Mox Codex: παραιτηταῖος et ὧν.

(33) Hoc non memini legere, fed κεστρεύς. Ergo κεστρεῖς.

(34) Hoc paullo fuperius etiam legitur. Interpretor, εὐκατέργαστοι, *concoctu faciles*. Mox eft, διοδιοίκητοι.

(35) Credo, ita legendum esse: οἱ γὰρ ἐπὶ τοῖς οὐραίοις κινεῖσθαι γεγυμνασμένοι.

διὰ τὸ ἁλμυρὸν καὶ λιπῶδες, ἄτροφοι καὶ δυσδιοίκητοι. πάνυ δ' εὐέκκριτοι μαραυγέαι 36) τε καὶ πάγουροι, καὶ 37) μάλιστα τριγλῶν. παρὰ δὲ σκευασίας, ὀπτοὶ μὲν τροφιμώτεροι, δυσδιαχώρητοι δέ· ἑφθοὶ δὲ, ὀλιγότροφοι, ῥᾷστα διαχωροῦντες. καὶ θαλάσσιοι μὲν εὔστομοι, εὐκάρδιοι, πρὸς ἀναδόσεις ῥᾷστοι, πλαδαρᾶς καὶ μαλθακῆς σαρκὸς ποιητικοί· ποιοῦσι γὰρ εὐχρόους· αἵματος γόνιμοι 38), λαπακτικοὶ 39) γαστρός· ποτάμιοι δὲ καὶ λιμναῖοι, κακοστόμαχοι, παχυμεροῦς ὕλης δραστικοὶ, δυσδιάκριτοι, ὧτινες 40) οὐκ ἀποδέουσι τῆς θαλαττίας ὕλης, καθάπερ ὁ νειλαῖος 41) κοράκινος, καὶ ἐν ῥήνῳ 42) πέρκη, καὶ ἐν τήβουρι 43) λάβραξ, ὅς ἐστι ἐπεστιγμένος. 44) καὶ ὁ αννίων, λίμνη τε κατὰ Φαλερνοοῦς, ὁμοφυοῦς ἰχθύος. εὔχυλον γὰρ καὶ εὐπρόσφορον ἡ ἐκεῖ δίδωσι δίαιτα. Πάντων δὲ προκριτέον ἰχθύων τούς τε

tur, bonum alimentum afferunt, ac delicati ſunt: in iis vero, quae ad ventrem pertinent, cum pingues fuerint, tum fluitant, tum vero ad excretiones rite ſunt affecti. in dorſo vero, dura caro eſt: at capita omnino propter ſalſum humorem, et pinguedinem non nutriunt, et difficulter diſtribuuntùr. at facile admodum excernuntur maraugiae et paguri: ſed maxime omnium muli. Ex apparatu, aſſi magis nutriunt, ſed difficilius tranſeunt. elixi vero parum nutriunt, ſed facillime deiiciuntur. itemque marini ori ſuaves, apti ſtomacho, facillimi ad diſtribuendum, flaccidas, ac molles carnes faciunt. nam et coloratos faciunt, et ſanguinem creant: aluumque ſubducunt. At fluviatiles, et qui in ſtagnis degunt, ſtomacho noxii ſunt, craſſam materiam faciunt, difficulter excernuntur. et nonnulli non ſunt marinae materiae expertes, ut coracinus, qui in Nilo naſcitur, et perca in Rheno, et in Tyberi lupus, qui eſt ſubſignatus. itemque Annienis, paluſque in Phalernis, eiuſdem naturae piſces gignunt. nam pabulum, quod illic eis ſuppetit, et boni ſucci eſt, et valde accommodatum. Ex omnibus vero piſcibus anteponendi ſunt

(36) Rasarius: *maraugiae.* Nullibi hoc reperio Prorsus diversum est, ἡ μαραυγία. v. Galei opuscc. myth p. 681 ὥσπερ γὰρ τὸ λαμπρὸν φάος μαραυγίαν (*caecitatem quandam, impeditum oculorum uſum*) περιτίθησι τοῖς ὀφθαλμοῖς. Ex Plutarcho laudatur etiam μαραυγεῖν. Fortasse ergo piscis iste ita appellatur, quod hebetiores habet oculos.

(37) Rasarius voluit, ut ex ejus interpretatione discitur: καὶ πάντων μάλιστα τρίγλαι.

(38) Cod γονίμου.

(39) Λαπάττειν exponunt ſensu medico κενοῦν. Erotian. etiam pag. 24. ἐλάπαξεν· ἐμάλαξεν. Ergo idem quod κενωτικὸς, μαλακτικός.

(40) Conjicio: ὧν τινὲς οὐκ. Mox καθάπερ ſolum in margine legitur.

(41) Ex correctione. Antea junctim: ὀνειδαῖος. Pueriles hi ſunt errores. Mox κορακῖνος ſcribendum. v. Oppian. Halieut. 1, 33. Aelian. et alios.

(42) Cod. ῥίνῳ.

(43) Rasarius: *Tyberi.* Forte, τίβερι, aut, θύμβρι.

(44) Rasarius: *itemque Annienis, palusque in Phalernis, ejusdem naturae pisces gignunt.* Ut ego dedi, Codex ad litteram exhibet. Ergo etiam φαλερνοοῦς. Forte ἀνίων, vel ἀνίης vel ἀνίηνος, et, φαλερνούς.

ἀβρόμους καὶ περιπιμέλους, εὔχύλους τὲ καὶ συμμέτρους. 45) τῶν δὲ ἰχθύων ἃ μέν ἐςι νηχάλεα, 46) ἃ δὲ σελάχη, τὰ δὲ μαλάκια, τὰ δὲ ὀςράκια, ὧν αἱ ποιότητες. ἄφυα 47) βραχύτατόν ἐςι, συναγελαςικὸν, λοπάσι σκευαζόμενον. ἀλώπεκες 48) ἵππουροι, θρίσσαι, λέρος, 49) ἐκ πελάγους φεύγουσιν εἰς ποταμὸν, εὔχυλα, οὐκ εὐςόμαχα, δύσπεπτα, ὀλιγότροφα· ἀχάρνης 50) σκληροφυὴς, δύσφθαρτος, οὔτ' εὐςόμαχος, οὔτ' εὔχυλος· βελῶναι, 51) ῥάμφος κερατῶδες, οὐκ εὐςόμαχοι, κακόχυλοι, ἄτροφοι, εὔφθαρτοι. βῶκες, 52) ἰουλίδες, τράχουροι, πρὸς ἐνίων σαῦροι καλούμενοι, χάννοι 53) καὶ πᾶν τὸ τηγάνῳ ἁρμόζον, εὔςομον, οὐκ εὐςόμαχον, εὔφθαρτον, ἐπιπολαςικὸν κοιλίας, ἄτροφον. ἐρύθρινος, εὔςομος, ςατικὸς κοιλίας, σκληροπαγὴς, τρόφιμος, ἐντατικὸς πρὸς συνουσίας, εἴ τις αὐτὸν ἐν οἴνῳ πνίξας πίοι. θρανὶς ἢ ξι-

ii, qui virus non habent, et praepingves ſunt, ac boni ſucci, et moderati. Caeterum ex piſcibus alii natantes, alii cartilaginei, alii molles, alii teſta operti. quorum exponendae ſunt qualitates. Apua minimus eſt, gregarius, et in olla paratur. Alopeces, Hippuri, Thriſſae, Leruſque ex mari in flumen confugientia, difficulter in ſuccum mutantur, ſtomacho non conveniunt, difficulter concoquuntur, et exiguum alimentum praebent. Acharnes vero durae eſt naturae, aegre corrumpitur, nec eſt ſtomacho accommodatus, nec probum ſuccum gignit. Belonae, quae roſtri cornei ſunt, ineptae ſtomacho, malique ſucci ſunt, non nutriunt, facile corrumpuntur. Phocae, Iulides, Trachuri, qui Sauri ab aliquibus nominantur, et Canni, et caeteri omnes, qui ſartagini conueniunt, ori quidem comedendo apti ſunt, ſed tamen ſtomacho non ſunt idonei, et facile corrumpuntur, fluitant, ventrem non alunt. Erythrinus ori gratus, aluum ſiſtit. durae compagis eſt, ad nutriendum valet: et ad res venereas excitandas, ſi quis eum vino ſuffocatum bibat, aptus eſt. Thranis, aut xiphias cetaceus eſt piſcis, et in fruſta ſecatur. ori autem ingratus eſt. Scaber, difficilis ad conficiendum, valenter nutriens, grave

(45) Rasarius: *moderati.* Immo: *nec nimis magni, nec nimis parui, medicoris et juſtae magnitudinis.*

(46) Vide ſupra notam 24. Hic legitur νηχάλεα. ε tamen ob correctionem dubium.. Νη est etiam ex correctione. nam antea v. ad ἐςὶ retulerat, et ſcripserat ἠχάλ. Mox malim, ὧν ἴδιαι αἱ.

(47) Immo ἀφύη. v. Aelian. hist. anim. p. 56. et ad eum locum Schneiderum. Item Erotian. p. 48. et Galen. in Glossis p. 67. Alciphron p. 398.

(48) nimirum, θαλασσίαι.

(49) Etiam Rasarius: *Lerus.*

(50) Rasarius: *Acharnes.* Alii memorant, ἄχαρνος et ὀχάρναι

51) Immo, βελόναι. Forte excidit, ἔχουσαι.

52) Raſarius: *Phocae.*

53) Immo χάνναι. v. Aelian. hiſt. animal. 4, 5.

φίας κητώδης ἐστὶ τεμαχίζεσθαι 55) ἄστομος δ' ἐστι, ψαφαρὸς, δυσκατέργαστος, πολύτροφος, βρομώδης. διὸ μετὰ σινάπεως ἐσθίεται, καὶ λοπάσι. 56) κρεῖττον δὲ τὸ ὑπογάστριον. θύννος καὶ θυννὶς, κολίας, ὀρκῦνος, 57) πηλαμὺς, σκόμβρος, οὐκ εὐστόμαχοι, κακόχυλοι, φυσώδεις, 58) ψαφαροὶ, δυσέκκριτοι, τρόφιμοι, ὧν τροφερωτέρα ἡ πηλαμύς. ἄστομος δὲ καὶ ἄχυλος ὁ κολίας· ἡ δὲ θυννὶς ὑποτέτακται· δύσπεπτος δὲ ὁ θύννος. σειῶνες, 59) βραχυκέφαλοι, κτένες, χελιδόνες, οὐρανοσκόποι, γαλεοὶ, κύνες, καὶ οἱ ὅμοιοι, κακόχυλοι, βρομώδεις, ἀργῆς ὅλκιμοι 60) ὕλης γόνιμοι. εὐτράπεζοι δὲ σαργοὶ, μελάνουροι, κάνθαροι, εὐστόμαχοι, εὔχυλοι, εὐδιοίκητοι, τροφώδεις δὲ, καὶ πρὸς τὰς ἐκκρίσεις εὖ ἔχουσι. Σάλπαι, αἱ πελάγιαι, δριμεῖαι, εὔστομοι, δύσφθαρτοι, 61) δυσδιαχώρητοι, τροφώδεις, εὐέκκριτοι. αἱ δ' ἀπὸ αἰγιαλῶν, σκληρόσαρκοι καὶ κακόχυλοι, ἄστομοι. βούγλωσσοι, ψῆσσαι, σκληρόσαρκοι, δύσφθαρτοι, εὔχυλοι, εὐέκκριτοι.

olens. quam ob rem et cum finapi comeditur, et in olla paratur. ejufque praeftantior pars eft imus venter. tynnus, et tynnis, colias, orycinus, pelamis, fcombrufque, non apti ftomacho funt. mali fucci funt, flatum gignunt. fcabri, difficiles ad excernendum, nutriunt: quorum valentiffime nutrit pelamis: colias vero et ori ingratus eft, et nullius fucci: at tynnis ei fubiicitur. tynnus vero difficulter concoquitur. Siones, brachycephali, pectines, chelidones, vranofcopi, galei, canes, et qui funt generis eiufdem, mali fucci, et gravis odoris funt, fegnem materiam trahunt, et gigunt. apti autem menfae funt fargi, melanuri, canthari, funtque ftomacho idonei, boni fucci, ac facile diftribuuntur. praeterea vero alunt, et apti ad excernendum. Salpae autem pelagiae acris funt faporis: ori gratae, difficulter corrumpuntur, difficulter feparantur, alunt, facile excernuntur. at quae in littoribus capiuntur, durae funt carnis, eft mali fucci, et ori infuaves. bugloffi vero, et pafferes duram carnem habent, ac difficulter corrumpuntur: boni tamen fucci funt, et facile excernuntur: glaucus, cum lupo: (eft enim

54) Ariftot. hift. anim. 6, 13. ἐρυθρινός. Ibi etiam χάννη memoratur.

55) In margine: καὶ τεμαχίζεται. Forte addendum, ὥστε.

56) Rafarius: *et in olla paratur*. Voluit fortaffe, καὶ ἐν λοπάσι σκευάζεται.

57) Aelian. hift. anim. 1, 40. ὄρκυνος. Ariftot. hift. anim. 5, 10. ὀρκύνες, ubi etiam eft, πηλαμίδες. v. Alciphron. p. 65. Oppian. Halieut. I, 113. Athenaeus Deipnof. p. 303. 357. Rafarius: *orycinus*.

58) φυσώδεις dedi. Codex: φυσμώδεις.

(59) Rafarius: *Siones*, *brachycephali*. Neutrius alibi mentionem factam effe memini.

(60) ὅλκιμοι linea notatum, et in margine correctum: καὶ ὀλκίμης, fpiritu leni, loco afperi.

(61) Ante hoc in marg. notatur, εὔχυλοι.

62) γλαῦκος, μετὰ λάβρακα· ἔοικε γὰρ πάντα αὐτῷ, ἧττον. προφέρει δὲ σπάρου ἔλλοψ, εὐςόμαχος, γλυκύχυλος, τρόφιμος, εὐέκκριτος· ἥπατος, ἡμαξίας, 63) τροφερῶς μέσως, ἔυθρυπτος, λελυμένος, εὔςομος· δύσπεπτος δὲ καὶ τρόφιμος, καὶ ἐυέκκριτος. κεςρεὺς πελάγιος, ἄριςος, ἔυςομος, δριμὺς, ὀυκ ἀπολείπων λάβρακος. εὐδιαχώρητος καὶ οὗτος, πρὸς 64) τὸ τρυφερὸν, ποταμοῖς διαυγέσι καὶ καθαροῖς νηξάμενος, ἀναχαλᾷ τὴν θαλάττιον 65) σκληρότητα ἀπὸ τῆς τοῦ γλυκέος ἐπικράσεως· ὁ δ' ἐν θολεροῖς καὶ ςάσιμον ἐχούσαις ὕδωρ λίμναις, βρομωδέςερος, δυσδιοικήτατος, πρὸς τῆς ἰλύος πιαινόμενος, πάνυ ἀργὴν ἔχων τὴν σάρκα, μεγεθυνόμενος 66) δὲ, σκληροῦται. καλοῦσι δέ τινες καὶ πλῶτα, τὸν κεςρέα. κίθαρος καὶ ῥόμβος πλατεῖς εἰσίν. 67) ὁ ῥόμβος ςερεὸς, δυσφθαρτος. χρὴ δὲ τὸν μέγαν, προεωλίσαντα 68) ἡμέραν α', ἑψεῖν, δυσκατέργαςον ὄντα, καὶ εὔτροφον· ὁ δὲ κίθαρος, κακόχυλος καὶ οὐκ ἐυςόμαχος, δύσφθαρτος, εὐέκκριτος. κίχλαι, κόττυφοι, 69) φυκίδες, ἁπαλόσαρκοι, εὔχυλοι, εὐδια-

in omnibus ei ſimilis,) minus. praeſtat autem ſparo, ellops: ſtomachoque eſt idoneus, ſuccum dulcem gignit, alit, facileque excernitur. hepatus: hemaxias, mediocriter alit: delicatus, ſolutus, ori gratus, difficulter vero concoqvitur, et alit, et facilis excretionis eſt. mugil vero pelagius optimus, ori gratus, acer, lupo noc cedens. praeterea hic quoque praeter quam, quod tener eſt, facile ſubducitur. in limpidis autem ac puris fluminibus natans, marinam duritiam dulcis temperiei beneficio remittit: qui vero in turbidis, et ſtagnis, in quibus aqua ſtat, gravioris odoris eſt, difficillime diſtribuitur, cumque ex fimo pingvis ſit redditus, admodum inertem carnem habet. cum vero in magnitudinem excrevit, indureſcit. nonulli vero mugilem, plotem vocant. Citharus et rhombus lati ſunt. rhombuſque ſolidus eſt, difficulter corrumpitur, qui quidem ſi magnus ſit, quoniam difficulter conficitur, et ſatis alit, per unum diem adſervatus coqui debet. ac citharus mali ſucci eſt, et ſtomacho non idoneus. aegre corrumpitur, facile excernitur. Ciclae, cottyphi, phaecides, tenerae ſunt carnis, boni ſucci, facile digeruntur. non nutriunt, ad alvi deiectionem accommodati. Coraxus durae carnis eſt:

(62) *Poſt lupum.* Raſarius: *cum lupo.* Sed id eſt, μετὰ λάβρακος In codice eſt: γλάκος.

(63) Ita codex. Raſarius: *hemaxias, medicoriter alit.* τροφερῶς nihili eſt. Aut ergo τρόφιμος, aut τρυφερός. Mox enim eſt, τρόφιμος.

(64) Forte: πρὸς τῷ τρυφερῷ. Mox malim, ἐννηξάμενος.

(65) θαλαττίαν.

(66) Codex, μεγεθούμενος.

(67) Ita in margine, in textu εἰη, sine accentu.

(68) ἕωλα et πρόσφατα ſibi opponuntur. ἑωλίζειν ergo est h. l. *uno die interpoſito* coquere, non recens captum. προεωλίζειν et ἑωλίζειν occurrit etiam apud Rufum Epheſium, ſed loca iſta nunc non poteram reperire, cum totum libellum jam ad typographeum dederim.

φόρητοι, ἄτροφοι, πρὸς διαχώρησιν ἐπιτήδειοι. 70) κόραξος, σκληρόσαρκος, καὶ μᾶλλον, αὐξόμενος, βρομώδης, δυσδιοίκητος, εὔστομος, ἀποδέων φαύλης γονίμου ὕλης, ὧν 71) ὁμείων ἡδύτερος. λάβραξ ἐξαλλάσσεται, ὅσον αὔξεται, σκληρότερος γινόμενος. ἄριστος, ὁ μηνῶν 72) δυεῖν, εὐστόμαχος, εὔχυλος, τρυφερός. ἄρκος, 73) γλυκύχυλος, τρόφιμος, εὐδιοίκητος, εὐέκκριτος· τόδε 74) μὲν περὶ πελαγίου· ὁ δ' ἐν δεξαμεναῖς ἐναντίος τούτοις, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἰχθύων συμβαίνει. ἄστομοι γὰρ οἱ σύγκλειστοι· ὁ δὲ ποτάμιος κατὰ ψυχροῖς ὕδασιν ὑποδύνων ἐκ τῆς θαλάσσης, εὔστομος, τρυφερός· 75) ὁ δ' εἰς λίμνας μεθιστάμενος, ἰλυώδης, καὶ στεναγούμενος, πιαινόμενος, ἄστομος· ὀνίσκος, οὐ δριμὺς, εὔχυλος, δυσδιοίκητος, εὐδιαχώρητος, τρόφιμος. Σκόρπαιναι, σκληρόσαρκοι διὰ χυμῶν· διὸ χαίρουσι σκευαῖς· εὔστομοι πρὸς ἐκκρίσεις. σκιαδεὺς εὔστομος, εὔχυλος, εὐδιοίκητος, οὐκ ἄγαν τρόφιμος, εὐέκκριτος. σκάρος, εὔστομος, δυσδιαφόρητος, εὔφθαρτος, διαχωρητι-

et cum maior eſt, atque auctior, gravis odoris, difficilis diſtributionis, ori aptus: alienus tamen a malae materiei ſobole. eſtque caeteris ſimilibus ſuavior. Lupus vero variatur. nam, quanto major eſt, tanto durior efficitur. bimeſtris eſt optimus, ſtomacho idoneus, boni ſucci, tener. Urſa dulcem ſuccum facit, nutrit, facile disſtribuitur, et facile excernitur, atque ita quidem de pelagia cenſendum eſt. at quae in piſcinis degit, omnia habet contraria, quemadmodum in aliis quoque piſcibus uſu venit. ori namque inſvaves ſunt ii, qui concluſi vivunt. quae vero in fluminibus degit, eo, quod ex mari frigidam aquam ſubit, ori grata, teneraqua eſt. quae vero in portus tranſit, limoſa, et coanguſtata, et pinguis reddita, ori ingrata eſt. aſellus non acris ſaporis eſt, boni ſucci, difficilis diſtributionis, facile ſubducitur, alit. Scorpaenae durae carnis propter ſuccos ſunt, et ob eam cauſam apparatu indigent: et, cum ad excretiones aptae ſint, ori quoque ſunt gratae. Umbellae ori ſvaves, boni ſucci, facilis diſtributionis, non admodum nutriunt, facile excernuntur. Scarus ori gratus, difficulter digeritur: facile corrumpitur, et dejicitur. qui vero nuper captus eſt, neque vivariis fuit incluſus,

---

(69) Codex, φοικίδες. Immo, φυκίδες. Trium horum meminit Aelian. hist. anim. 12, 28.

(70) Hoc non inveni. Memorantur vero pisces, κόραξ, κορακῖνος.

(71) ὁμείων nihili est. Rasarius videtur voluisse: τῶν ὁμοίων. Forte, ὧν ὁ μείων. Nam hic ſcriba ſaepe temere conjungit vocabula. Sic mox, ὁμίνων. Paullo post malim, γενόμενος. Rasarius videtur voluisse, γίνεται.

(72) Codex, sine ſensu: ὁμίνων.

(73) In marg. ἔρκτος, ἴσως. Verum equidem in vetustissimis et praestantissimis codicibus ἄρκος etiam, loco ἄρκτος inveni. Monui de eo in utraque editione N. Test. mea ad Apocal. 13, 2.

(74) Cod. τὸ δέ. Mox forte, πελαγίων, ob vicinum τούτοις.

(75) στενοχωρούμενος.

κος· ὁ δὲ ἀρτιάλωτος καὶ μὴ ζωγρέοις ἐγκεκλεισμένος, πολλοῖς ἐγκάτοις, εὔστομος, ἐπιπολαστικὸς, εὔφθαρτος. συνόδους, σκληρόσαρκος μὲν, οὐκ ἀτρύφερος 77) δὲ, εὔχυλος, εὐδιοίκητος, τροφώδης μέσως, καὶ εὐέκκριτος. τρίγλα, ἐπιφανεστάτη ὄψων, εὐστόμαχος, εὔχυλος, εὔστομος, πλακώδης σὰρξ, δύσφθαρτος, μετρία πρὸς ἐκκρίσεις. διαφέρει δὲ ἡ πελάγιος τῆς πετραίας, διάπυῤῥος οὖσα 78 a) κινναβάρει, καὶ χρυσώπῃ, πωγονοφόρος δ᾽ ἐστί. Λείπονται δὲ τούτων αἱ 78 b) παραιγίαλοι. φάγρος σκληρόσαρκος, δύσφθαρτος, οὐκ εὐέκκριτος, χρυσόφρυς, λευκόσαρκος, στερεὸς, σύγκριτος, εὔχυλος, εὐδιοίκητος, τρόφιμος, οὐ δυσέκκριτος. γόγγρος οὐκ εὔστομος, οὐδὲ κακόχυλος, μετρίως δ᾽ εὔπεπτος, τροφώδης, πρὸς ἐκκρίσεις διάμεμπτος. 78)

multa habet interiora, et ori gratus est, et fluitans. facile corrumpitur. Synodus habet ille quidem carnem duram, sed tamen non est alimenti expers. boni vero est succi, ac facile distribuitur, et mediocriter nutrit, et facile excernitur. mulus obsoniorum praestantissimus est, et stomacho idoneus, et boni succi, et ori gratus, caro plana, difficilis ad corrumpendum: et mediocris ad excernendum. differt autem pelagius a saxatili, quod ruffus sit, cinnabarique atque auro similem aspectum habeat. itemque barbam fert. his autem inferiores sunt ii, qui in littoribus viuunt. phagrus durae carnis est, difficulter corrumpitur, non facile secernitur. aurata candidae carnis est, solida, condensa, boni succi, facilis distributionis, alitque, et non difficulter excernitur. Gongrus nec ori gratus, nec mali succi est. modice aptus ad concoquendum, et alendum: et ad excernendum vitio vacans.

Περὶ κνίδης.

Κνίδαι 80) ἢ ἀκαλύφαι, εὔστομοι, κακοστόμαχοι δὲ οὐ μετρίως· ὀπταὶ δὲ τῶν ἑφθῶν ἐπιτηδειότεραι, λυτικαὶ κοιλίας, οὐρητικώτεραι δὲ αἱ μετὰ τὴν κάθαρσιν, αἱ φύουσαι πρὸς ταῖς ψήφοις πληληθεῖσαι 81) καὶ συστραφεῖσαι πάνυ ὀλίγοις ἁλσὶ, παθεῖσαί τε, ὅπως ὀλίγον μετρίως εἶναι σιτηραί. τῇ δὲ ὀπτήσει παγεῖσαι

De Utrica.

Urticae, quae etiam acalyphae dicuntur, gratae ori, et stomacho non mediocriter ineptae. sed assatae sunt elixis accommodatiores. aluum cient, urinamque magis movent, quae post purgationem exortae juxta calculos, lotae, et perexiguo sali mixtae, atque ita parum aspersae sunt, ut mediocriter mandi pos

(76) Codex: ἀτροφερός.
(77) Rasarius videtur voluisse, ἄτροφος. Sed mox est, τροφώδης.
(78 a.) Forte interponendnm: καὶ ὁμοία. χρύσωπος est in opusc. myth. Galei p. 235. Memorantur etiam pisces χρυσώπιδες.
(78 b.) Forte: παρ᾽ αἰγιαλοῖς. Fabric. παραιγιάλιοι.
(79) Rasarius forte voluit, δὲ ἄμεμπτος, aut, ἀδιάμεμπτος.
(80) v. Dioscor. IV, 94. p. 281. Hic pag. 18. est ἀκαλήφαις.
(81) Forte, πιληθεῖσαι. Rasarius videtur maluisse, πλυνθεῖσαι. Mox fortasse, συστρφεῖσαι. Fabric. πληθεῖσαι.

δι' ὀβελῶν ἢ καρφῶν ἐπὶ ἀνθράκων μαλάχης ἢ κληματίνων, ὥστε ἐνεργῶς 82) ἄραθαι. μετὰ γλυκέος δὲ, ἢ οἰνομέλιτος ἀναποιῆσαι γεῦσιν, εὔπεπτοι καὶ εὐέκκριτοι· αἱ δ' ἐν γλυκεῖ καὶ ἐλαίῳ ἑψώμεναι μετὰ τῆς ἄλλης ἀρτύσεως, τὸ μὲν ὀλισθηρὸν καὶ ὅλκιμον φυλάττουσι· πλισμίσι 83) δὲ οὖσαι καὶ δύσπεπτοι, τὴν κοιλίαν ἀναχαλῶσι μᾶλλον.

sint, et assatione concretae, aut verubus, aut surculis super carbonibus maluae, aut sarmentorum, ut valenter soluant. Cum passo autem, aut vino mulso gustum excitantes facile concoquuntur, facileque excernuntur. quae vero ex passo et oleo elixantur cum alio etiam condimento, id quidem seruant, ut lubricae sint, atque attrahant. sed et explent, et difficulter concoquuntur, et aluum magis relaxant.

Περὶ ὀστρακίων.

Βαλάνων μὲν ἄρισται, αἱ θερίας 84) λαμβανόμεναι, ἐπιτήδειοι πρὸς βρῶσιν, αἳ γίνονται, ὅπου ἐπιμίγνυται γλυκὺ ὕδωρ· τρόφιμοι δ' εἰσὶ καὶ γλυκεῖς. πλέον δ' εἰσὶν, ἐντρεφόμεναι πέτραις. ἥδισαι γὰρ αἱ τροφώδεις, 85) εὐλέαντοι, 86) πολύχυλοι, πρὸς κοιλίας μάλαξιν ἐπιτήδειοι, σομάχῳ προσηνεῖς, εὔσομοι, ἁπαλαὶ, κινητικαὶ οὔρων, τὸν 87) χυλὸν αὐτῶν ἁπλοῦν ἀμεταποίητον· τὸ δὲ ἀφέψημα αὐτῶν ἐσὶ διαχωρητικόν. αἱ δὲ μὴ ἐν πέτραις, δριμεῖαι καὶ φαρμακώδεις, δρασικαὶ κοιλίας πλέον, ἐλάττω δὲ τῶν οὔρων. Γλυκυμαρίδες 87) προφέρουσι τῶν τραχέων· μειονεκτεῖ δὲ τῶν πελωρίδων. εἰσὶ δὲ διακριτικαὶ σομάχου. σκληρὸν δ' ἐσὶν αὐτῶν τὸ σαρκῶδες, οὐ μὴν ἄτροφον· οὐρητικώτεραι δ' εἰσὶ

De testa opertis.

Glandes optimae sunt, quae aestate capiuntur, aptae, ut eis vescamur. quae quidem exoriuntur, ubi aqua dulcis mari admiscetur. nam et alunt, et dulces sunt. plerumque autem in petris educantur. Suauissimae enim sunt quae alunt, friabilesque sunt, multumque succi faciunt, et ad aluum molliendam accommodatae: et stomacho idoneae, ori gratae, tenerae, et urinam cient. succus earum simplex confici non potest. at ius decoctarum ad excretionem valet. quae vero in petris vitam non degunt, acres sunt, et medicamenti facultatem prae se ferunt. et plus ventrem citant, quam urinas moveant. glycymerides praestantiores sunt trachibus, inferiores autem peloridibus. hae namque stomachum disgregant. earum caro dura est illa quidem, sed non ex-

---

(82) Syllabae ερ inscriptum α, id est, ἐ. αργῶς. Paullo post Fabric. ποιαναποιῆσαι.

(83) Hoc non intelligo. Forte, πλησμίαι, a πλήσμιος, quo utitur Gregor. Nyss. T. I. p. 746. Fabric. πλήσμιοι.

(84) In margine θέρους.

(85) Fortasse, πετρώδεις.

(86) A λεαίνειν, quod satis notum est vel ex Xenophontis memorabilibus Socratis et aliis pluribus.

(87) Haec ita dissoluta sunt, ut aliter copulanda sint, si sensum extorquere velis.

μᾶλλον τῶν πελωρίδων. οἶμαι δὲ καὶ 89) ἑφθαὶ σκληροποιοῦνται. ἑψηθεῖσαι δὲ καὶ ἀτρυθεῖσαι, εὐστομόι εἰσι. γίγνονται δὲ καὶ γένη πελωρίδων ἢ χηνῶν. 90) διάφοροι δὲ, ποικίλαι καὶ στρογγύλαι, ὡς αἱ ἐν Δικαιαρχείᾳ, ἐν τῷ Λουκρίνῳ λάκκῳ 91) καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τῷ λιμένι. γλυκεῖαι γὰρ καὶ εὔχυλοι. αἱ δὲ ὑπὲρ Φάρον καὶ τὸν δίολκον, τήν τε γέφυραν, καὶ τὴν νῆσον, ἐπιμήκεις, τραχεῖαι, βαλάνοις ἐοικυῖαι δρυΐναις, ἐμφερῶς 92) φήγοις τὸν ἐχῖνον φερόμενον. λευκαὶ δ' εἰσὶ καὶ σκληραὶ καὶ δριμεῖαι. Κτένες κράτιστοι, οἱ εὐμεγέθεις, κοῖλοι, τὴν χρόαν μελάντεροι. ἀκμάζουσι δ' ἦρος καὶ θέρους. τότε γὰρ αὔξονται μάλιστα πρὸς σελήνην. διάφοροι δ' οἱ ἐν Μιτυλήνῃ πάντων, μεγέθει, φύσει, εὐχυλίᾳ. φέρει δ' ὁμοίους τούτοις ὁ Ἰόνιος κόλπος κατ' Ἰλλυρίδα καὶ Τυῤῥηνίδα καὶ Σάλωνας 93) καὶ Λάτιον. φέρει δὲ καὶ Χίος, καὶ συχναὶ τῶν νήσων, καὶ Ἀλεξάνδρεια. Ὁ δὲ Πόντος, φέρει μὲν πολλοὺς, βραχεῖς δὲ καὶ δυσαυξεῖς· γλυκεῖς δ' εἰσὶ καὶ εὐπεπτότεροι τῶν ὀστρέων. διαχωρητικοὶ δ' εἰσὶ μετ' ὄξους, καὶ ὅπου, διὰ τὸ ποσῆς 94) γλυκύτητος μετέχειν, ἣν ἀποβάλλουσιν ὀπτώμενοι. ὁμοίως δὲ καὶ λεῖοι λύουσι κοιλίαν. καὶ ἂν παλαιοὶ ὦσιν ἢ νεροί.

pers alimenti. et urinam magis, quam pelorides cient. aſſatae autem, mea quidem ſententia, indureſcunt. elixatae vero et conditae ori ſunt gratae. Ex genere peloridum ſunt hiatulae. diverſae autem ſunt, atque variae, et longae, ut Dicaearchiae in Lucrino lacu: et Alexandriae in portu. ſunt enim dulces, et boni ſucci. quae vero ſub Pharo, et Diolco, et ponte, et inſula, oblongae ſunt, et aſperae, glandibus quercinis ſimiles: et aeque ac phagi echinum producentes. albae autem ſunt, durae, atque acres. Pectines optimi ſunt, qui ad iuſtam magnitudinem pervenerunt, cavi, colore nigriore. praeſtant autem vere, atque aeſtate: ſiquidem eo tempore ad lunae incrementum maxime augentur. omnibus autem Mitylenaei antecellunt magnitudine, natura, humoris bonitate. his ſimiles Ionium mare juxta Illyrida, Hetruriam, Salonas, et Latium producit. Iam vero et Chios, et vicinae inſulae, itemque Alexandria huiuſmodi piſces ferunt. Pontus vero multos fert, ſed minutos, et qui aegre augeantur. dulces ſunt, ac facilius, quam oſtrea concoquuntur. ex aceto ſumti ad excretionem accommodantur. et cum ex poſca coquuntur, dulcitudinis participes ſunt, quam aſſando deponunt. pari quoque modo contriti aluum ſoluunt, idque, ſive recentes, ſive

(88) Raſarius maluit, γλυκυμερίδες, quod nec mihi abſurdum videtur.
(89) καὶ in margine additum. Raſarius: *aſſatae* id eſt, ὀπταί. Id loco οἶμαι habet Fabric. Probo Raſarium
(90) Raſarius: *ex genere peloridum ſunt hiatulae*. χημῶν ergo voluit. Forte legendum: πελωρίδων, οἷον χημῶν.
(91) In marg. αἱ ἐν τῷ. Malim ergo: καὶ αἱ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐν τῷ λιμένι, aut, αἱ ἐν τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ λιμένι.
(92) In marg. ἐμφερεῖς. Mox debet ſaltem eſſe, ἐχῖνον φερόμεναι.
(93) Stephanus diſcrimen facit inter σάλωνα et σαλῶναι.
(94) Ita ex correct. Antea erat πόσης ὅπου et ὀπτώμενοι non conveniunt inter ſe. Forte, ὀποῦ. Vide paullo inferius.

ὀλίγον 95) δ' εἰσὶ κινητικοὶ τῶν οὔρων. οὐκ εὔφθαρτοι οἱ 96) πυξίζοντες, καθάπερ τὰ ὄστρεα. κρείττω δὲ οἱ ἑφθοὶ τῶν ὀπτῶν πρὸς τὸ ὑπακτικὸν τῆς γαστρός· οἱ δ' ὀπτότεροι, ἀχυμότεροι, δυσέκκριτοι δέ. Ὑποληπτέον δ', ἐλάττους 97) ἔχειν τὸ ἄτοπον τούτοις ἐν τοῖς ἑαυτῶν ὀστρακοις ὀπτωμένους, εὐτροφωτέρους, καὶ ταρακτικοὺς ἧττω. εὐτονώτεροι 98) δὲ ὀπτοὶ, καταρανθέντες 99) ἀκράτως, εὔστομοι, εὔπεπτοι, προκριτέοι τῶν ὀστρακίων. καὶ οἱ ταριχευόμενοι δὲ κοιλίαν 100) οὐ ταράσσουσι. τηροῦσι δὲ τὴν φυσικὴν γλυκύτητα ἐν ἅλμῃ μένοντες. οὐρητικοὶ δ' εἰσίν. εἰσὶ δὲ οἱ λευκοὶ καὶ πλατεῖς γλυκύτεροι. σκληροὶ δὲ οἱ λευκοί· οἱ δὲ πυῤῥοὶ βρωματώδεις καὶ οὐρητικοί· οἱ δὲ ποικίλοι, μέσοι, καὶ τὰς 1) αδ ἑαυτῶν ἐμφέρει φυκίοις. ἰδίᾳ δὲ δοθέντα, δύσπεπτα μὲν, οὔρων δὲ κινητικά. ἐσθιόμενοι δὲ οἱ κτένες ἐπαρκοῦσι τοῖς ῥυπαρὰ καὶ ἐσχαρωμένα περὶ κύστιν ἔχουσιν ἕλκη, ἀποκαθαίροντες. Κήρυκες σκληρότεροι μέν εἰσι πορφύρας, παρὰ μέγεθος δὲ καὶ τόπους διαφέρουσι. τρισσὰς δ' ἔχουσι δυνάμεις, τοῦ τε 2) ὀστράκου, καὶ τραχήλου, καὶ μήκωνος. ἡ δὲ γὰρ ψαφαρά ἐστιν, ἰχθυώδης, στατικὴ κοιλίας, καὶ πλέον, εἰ ὀπτηθείη. ἀντιπρακτικωτέρα δὲ ἡ

vetusti fuerint. parum autem urinam cient. qui buxei coloris sunt, sicut ostrea, non facile corrumpuntur. elixi sunt assatis ad alvum subducendam aptiores. quique magis assati sunt, minus succi habent, et difficulter excernuntur. Existimandum quoque est, eos, qui in suis testis assantur, minus eos perturbare. valentiores autem assati sunt. quique expurgati plane, pureque fuerint, ii grati ori sunt, et facile concoquuntur. et testaceis anteferendi sunt illi, qui sale conditi sunt: nec admodum perturbant. nativam autem dulcedinem in muria conservant: et urinam movent. ac candidi quidem et lati sunt dulciores. atque albi sunt duri. rusi vero sunt virosi, et urinam cient. varii autem, medii sunt, et eorum aliqui fucis sunt similes. qui per se dati, difficulter concoquuntur, et tamen vrinam movent. assumti vero pectines remedio sunt iis, quorum vesica ulceribus sordidis, et crustam habentibus vexatur: siquidem ea expurgant. Buccinae sunt duriores purpura. et magnitudine ac loco differunt: triplicesque vires habent testae, colli, et excrementi in testa contenti. nam scabra substantia piscis al-

(95) Codex, ὀλίγω. Paullo post Fabric. ὀπτώμενοι, loco ὀπτότεροι.

(96) A πύξος, *buxus*.

(97) Forte, ἔλαττον, et mox, τοὺς loco τούτοις. Paullo post, ἧττον.

(98) In marg. εὐστώμοτεροι, quod probo.

(99) Rasarius voluit, καθαρ έντες. Istud est loco, καταῤῥανθέντες, ab καταῤῥαίνω. ῥαίνειν est pag. 22. Fabric, καταραθέ τες. Loco ἀκράτως, forte ἀκράτῳ, nimirum οἴνῳ. Mox codex, προκριταῖοι.

(100) Ita in margine. In textu sine sensu: καὶ λίαν.

(1) Loco horum, in margine notatur τοὶ et, ταδ, praeterea φύσεις et δ', sed duo postrema rursus deleta. Rasarius videtur conjecisse: καί τινες αὐτῶν ἐμφερεῖς. Fabric, ποσὰ δὲ αὐ τῶν ἐμφέρει.

(2) Mira mihi h. l. videtur interpretatio Rasarii et abhorrens a Graeco.

ἐφθῇ· οἱ δὲ τράχηλοι αὐτῶν λύουσι κοιλίαν. δύσπεπτοι δ' εἰσί. χρὴ δὲ διὰ νάπυος, ἢ ὄξους, ἢ ὀποῦ, ἢ πεπέρεως ἐπανορθοῦσθαι αὐτοὺς ἐσθιομένους. τὸ δὲ ἀπ' αὐτῶν ὕδωρ, διαχωρητικὸν κοιλίας, θερμὸν γενόμενον. σὺν δὲ τῇ μήκωνι ἑψώμενον, κιῤῥότερον καὶ ἰχθυῶδες. ὅλοι δὲ καθεψηθέντες, στατικώτεροι, καὶ διψώδεις γίγνονται. ἔνιοι δὲ ἑψήσαντες αὐτοὺς, λεαίνουσιν, ἐμφερῶς ἀκαλήφαις ἀρτύοντες, γίγνονται εὔστομοι. ἀνατολικῆς 3) δὲ σελήνης, πλήρεις· λεπτοὶ δὲ θέρους εἰσίν. πορφύραι δὲ, αἱ μείζους, σκληρότεραι, καὶ τοῖς ἑαυτῶν δέρμασι μετρίαν 4) διαφορὰν ἔχουσαι. τράχηλοι μὲν γὰρ δυσκατέργαστοι, δυσδιαχώρητοί τε καὶ δύσφθαρτοι, εὐστόμαχοι, ὀλιγόχυμοι, μόλις διαλυόμενοι τῇ μασήσει· 5) οἱ δὲ πυθμένες ἢ μήκωνες, μαλακοὶ, εὐκατέργαστοι, διαχωρητικοὶ, ἰχθυωδέστεροι, διουρητικοὶ, ἱδρωτικοὶ, σιελοποιοί· πλεονάσαντες δὲ, χολερώδεις, ναυτιώδεις, μελάνων ἀπολαυστικοι. 6) τὰ δὲ κολούλια 7) ἢ κορύφια τῶν ὁμογενῶν, ὁπόσα 8) στρομβοειδῆ, πάντων ἐστὶν ἐπιτηδειοτάτη ἡ προσφορὰ αὐτῶν, 9) ἑψήσει καὶ ὀπτήσει. χυμὸν ἀνίησιν 10 a.) εὔστομον, εὐστόμαχον, κοιλίας ἐπαγωγὸν, γλυκὺν, 10 b.) κινητικὸν οὔρων· μικρόσαρκος, 11) ἀναλογῶν κο-

vum ſiſtit, ac praecipue, ſi aſſetur. contra magis facit elixa. collum earum alvum ſolvit, difficulterque concoquitur. idcirco ex ſinapi, vel aceto, aut liquore, aut pipere corrigere ipſum debent, qui eodem veſcuntur. aqua denique, quae ex eis emanat, calefacta ventrem ſubducit. cum eo vero excremento, quod teſta continetur, cocta, magis gilva ſit, et piſcis qualitatem praefert. ſi vero totae decoquantur, maiorem ſiſtendi vim habebunt: et ſitim afferent. quidam vero eas elixantes laevigant, et aeque ac urticas condiunt: ſiuntque ori gratae. Luna exoriente plenae, et aeſtate graciles. purpurae maiores, duriores ſunt: et earum coria mediocriter corrumpuntur: colla difficulter conficiuntur, aegre ſecedunt, aegreque corrumpuntur. aptae ſtomacho, pauci humoris ſunt, vix mandendo diſſolutae: fundum vero aut earum excrementum, facile conficitur, facile ſecedit, maiorem piſcis facultatem affert, urinam ciet, ſudorem movet, ſputum creat. ſi quis eo largius veſcatur, bilem, nauſeamque facit, et atri humoris copiam gignit. partes autem ad caudam pertinentes, aut extremitates earum, quae

---

(3) De hoc dubito. Forte ἀνατελλομένης μὲν, addito nomine alicujus ſideris.

(4) In margine: διαφθοράν.

(5) Alibi legitur etiam μάσσησις. Sic est etiam, ἀκαλύφη et ἀκαλήφη, quod paullo ante occurrit.

(6) In margine: ἐπιπολαστικοί. Neutrum placet. Forte, ἐπισκευαστικοὶ, aut contra, ἀποσκευαστικοὶ, ſeu, ἀποπαυστικοί.

(7) Rasarius in mente videtur habuisse, κολούρια.

(8) Syllabae δῆ, aliquis inscripsit α.

(9) Post αὐτῶν, in margine additur: ὠμῶν τε καὶ σκευαστῶν, quae minime contemnenda videntur. Habet et Fabric.

(10 a.) Ita ex correctione. Antea εὔστοχον, quod absurdum est. Iste ſcriba negligens terminationem occupavit ex proximo εὐστόμαχον. Mox conjicio, κοιλίας ὑπαγωγόν.

(10 b.) Rursus ex correctione, antea γλυκύων, quod ingeniose reddidit Rasarius.

(11) In marg. ἀνάλογον. ἀναλογεῖν est, *ſimilem eſſe*, quod notum est. Fabric. μικρόσαρκοι ἀνάλογον, i. e. ἀναλόγως.

χλίαις. ἀπεργάζεται δὲ καὶ στόματος εὐωδίαν. πρὸς οἰνοποσίαν δὲ ἄθετα, ζεσθέντα τρόφιμα, ὀπτὰ δὲ, σκληρά· ἡ δὲ μήκων αὐτῶν στατικωτέρα, τρόπον κηρύκων. Κοχλίαι, σκληροὶ, δυσκατέργαστοι. τὰ δὲ τούτων εἴδη, τὸ μὲν ἐπίμηκες, ὅτῳ 12) καὶ σάλπιγγος δίκην ἐμφυσῶσι· τὸ δὲ στρογγύλον, ᾧ τεύλαιον 13) ἀναχέουσι· τούτων δὲ, οἱ μὲν ὑπερμεγέθεις, ἄβρωτοι, διὰ τὸ βρομῶδες, καὶ σκληρὸν καὶ χολερικὸν, πολύσαρκόν τε καὶ κητῶδες· τῶν δὲ βραχέων ἐνίους προσφορὰ πείθει μετ' ὀξυμέλιτος ἢ χλωρῶν, τηγάνου 14) τε μετ' ὀξυπεπέρεως. 15) οἱ δὲ πενταδάκτυλοι, ὀξυπύθμενοί τε τῶν ἄλλων 16) κληζόμενοι. ἕλικες ἢ ἀκτινοφόροι, ἀσαρκότεροι μέν εἰσι παρὰ τοὺς ἄλλους κοχλίας· πλήσμιοι δὲ καὶ ἐπιπολαστικοί. προβρεχόμενοι δὲ ὀπτοὶ 17) καὶ ὄξει πρὸς βρῶσιν ἐπιτηδειότεροι ἐκταράξαι κοιλίαν. Ἄνεφθοι κοχλίαι πάντες. θαλάττιοι τοὺς τροχήλους 18) γλυκυτέρους ἔχουσιν. εἰσὶ δὲ ψαφαροὶ, εὔχυλοι, δύσφθαρτοι, κοῦφοι παρὰ τοὺς χερσαίους· ἰσχυρότεροι γὰρ καὶ μαλακώτεροι πρὸς ἔκκρισιν, εὐαδέστεραι, εὐστόμαχοι κατὰ τοὺς πυθμένας κοχλίαι, δύσπεπτοι, παραφρακτικοὶ 19) ὄξει καὶ ὀπῷ ἵνα

eiusdem sunt generis, quae turbinatae sunt, omnium sunt aptissimae: earumque usus elixando, et assando humorem ex se emittit, ori gratum, ventriculo idoneum, aluum subducentem, dulcium urinarum motorem. parum tamem carnis facit, ad cochlearum proportionem. sed et ori svavem odorem conciliat. ad vini potum incommodae: elixatae nutriunt: assatae vero, durae sunt. earum excrementum, quod testa continetur, sistit more buccinarum. Cochleae durae sunt, difficulter conficiuntur. harum species sunt hae: teres, quae tubae modo sufflat: rotunda, quae oleum effundit. harum quae nimis magnae sunt, ineptae ad comedendum censentur, quia virosae sunt, duraeque, ac bilem creant, et multa eis caro inest, cetaceaeque sunt. brevium usus nonnullis placet cum aceto mulso, aut cum foliis viridibus rutae, cum oxypipere. quae vero quinque digitorum sunt, et imam partem acutam habent, quaeque helices, aut actinophori nominantur, minus quidem carnis, quam caeterae cochleae habent, sed tamen explent, et superfluunt. at praemadefactae, et assatae, ex aceto sumtae, accommodatiores sunt. ac cochleae omnes incoctae ventrem perturbant. marinae vero vertices ha-

(12) Fabric. οὕτω.

(13) Codex: τούλαιον Mox βρομῶδες. Superius βρωμώδης et βρωματώδης

(14) Πηγάνου voluit Rasarius, ut ex ejus interpretatione colligo. Paullo ante malim: ἐνίοις ἡ προσφορὰ ἐν ἤθει.

(15) Hoc non inveni, sed facile intelligitur, quid sit, nimirum, piper cum aceto.

(16) Forte, ὑπ' ἄλλων δὲ κληιζόμενοι. ὀξυπύθμενοι ita est, ut apud Demetr. Phaler. p. 73. Galen. in Gloss. p. 94. In lexico Herodoteo, pag 06. est, ὀπύθμην. Pisces plures prorsus, ut equidem credo, ignotos hic memorat. πλήσμιος superius etiam adhibuit.

(17) Hic et deinceps quaedam turbata sunt.

(18) Rasarius: τραχήλους.

(19) Hic in margine stellula est, tanquam nota defectus. Fabric. ποι? ἵνα.

ποιῇ ἐσθιόμενοι, ἔτι δὲ εὐζώμῳ. Λεπάδες 20) βραχεῖαί εἰσιν, ἔν τισι 21) μείζους, ὡς ὀστρέων δοκεῖν μὴ ἐναλλάττειν· μέγισται δ' ἐν Ἰνδικῇ, ὡς καὶ τὰ ἄλλα πάντα. σκληροὶ δ' ἄλλως καὶ ὀλιγόχυμοι, δυσκατέργαστοι δὲ καὶ δυσέκκριτοι· ἑφθαὶ δὲ συναρτυόμεναι εὔστομοι. μύακες, 22) ἁλμυροὶ, βρομώδεις· βοηθοῦντες δὲ ὀπῷ κυρηναϊκῷ, πηγάνῳ τὲ καὶ ὄξει. ταρακτικοὶ δὲ κοιλίας καὶ διουρητικοί· οὐκ εὔστομοι, δύσπεπτοι, ἐμφρακτικοὶ παχέος αἵματος, φλέγματος δὲ γόνιμοι, καὶ μᾶλλον οἱ πρόσφατοι. διὸ κατεργαστέον αὐτοὺς τοῖς δριμέσι, νάπυϊ, εὐζώμῳ. 23) ὀπτοὶ δυσδιαχώρητοι, πολύδιψοι, βαρεῖς· οἱ δὲ ἑψηθέντες καὶ τριβέντες καὶ ἀρτυθέντες 24) ἥττους τοὺς βρομώδους τὰ ἰσαποιοῦσι τοῖς τρομμώδεσι. 25) μύες, καὶ στρογγυλότεραι μέν εἰσι μυῶν· 26) μικρότεραι δὲ καὶ δασεῖαι, ὄστρακά τε καὶ λεπτὰ φέρουσαι, τὰς σάρκας τε ἁπαλώτεραι καὶ γλυκύτεραι, τοὺς χυμοὺς διαφορώτεροι, 27) οἱ αὐτοὶ ἀτροφώτεροι, δηκτικοὶ στόματος, καὶ φάρυγγος ἀναδάκνοντες τὴν κατάποσιν, 28) καὶ τὴν φωνὴν δασύνοντες ἢ ἀποκόπτοντες τῶν πολλοὺς φαγόντων. ξηρᾶς τὲ

bent dulciores. ſuntque tenerae, boni ſucci, difficulter corrumpuntur, leves comparatione terreſtrium: valentiores enim et molliores ad excretionem cenſentur, ſuavioriſque odoris, et ima eorum pars ſtomacho idonea. cochleae porro aegre concoquuntur: cum aceto vero et ſucco aperiunt: ut, qui eis veſcuntur, pingveſcant. ac cum eruca etiam comeduntur. Lopades minutae ſunt. in quibuſdam vero locis ſunt magnae, ut ab oſtreis non abſimiles videantur. maximae in India, ſicut caetera omnia, naſcuntur. caeterum durae, et pauci ſucci, difficulterque conficiuntur, et excernuntur. coctae autem conditae ſunt gratae ori. Murices ſalſi, viroſi. eis ſuccurritur liquore cyrenaico, ruta, et aceto. ventrem turbant. urinam cient. ori non grati, concoctu difficiles. obſtruunt craſſo ſangvine. pituitam gignunt, et magis adeo recentes. idcirco parandi ſunt cum acribus, ut ſinapi, erucaque. aſſi difficulter ſedunt. magnam ſitim inuehunt, gravant; elixati, contriti, et conditi minus viroſi ſunt. ſed eadem, quae turbinati, faciunt. mures rotundiores quidem ſunt muricibus, ſed minores, et hirſuti: teſtamque tenuem fe-

(20) λέπαδες, Cod.
(21) Rasarius addit: δὲ τόποις.
(22) Vide Erotianum p. 52. in χηραμίδα, et Galen. in Glossis p. 94. in σκαφίδα.
(23) v. Dioscor. II. 170. p. 146.
(24) Ita omnia ad litteram in Codice. In margine est, ἧττον, et in fine, τρομβώδεσι. Legendum videtur: ἧττον βρομώδεις, τὰ ἴσα ποιοῦσι τοῖς στρομβώδεσι. τρομβώδης memoratur quidem, ſed sine auctoritate. Apud Aristot. hiſt. anim. IV, 4. legitur: στρομβωδῶν, et, quod idem est, στρομβοειδῶν.
(25) Immo, στρογγυλότεροι. ſed et mox feminino genere. v. Aelian. hist. anim. 9, 41. καὶ redundat, nisi aliud epitheton exciderit.
(26) Forte, μυάκων, de quibus paullo ante. Mox, post δασεῖαι, addit Fabric. τὰς σάρκας τε ἁπαλώτεραι καὶ γλυκύτεραι. Ea hic paullo post adduntur.
(27) οἱ αὐτ. ἀτροφ. leguntur ſolum in margine Antea ergo feminino genere dixit, nunc derepente masculino. Arrian. in Indicis p. 337. μύας τὲ ἐθήρων τοὺς θαλαττίους οἱ στρατιῶται, καὶ ὄστρεα δὲ, τοὺς σωλῆνας καλεομένους, ἄτοπα τὸ μέγεθος
(28) Ita ex correctione. A primo ſcriba ſine ſensu, κατάπασιν.

κινητικοὶ βηχὸς καὶ βράγχης. οὐκ ἀγαθοὶ δὲ οἱ ἀμμώδεις ἢ 29) ὀςρακοισικεραμέων τούς τε ἀπὸ τῶν πέτρων 30) ἢ φυκίων. δριμεῖς γάρ. οἱ 31) δὲ ὄςρεα τὰ πελάγια, σπάνια καὶ ἀχρεῖα διὰ τὸ μὴ θεωρεῖσθαι ὑπὸ ἡλίου. γίνεται δὲ 32) μικρομεγέθη. πικρὰ δ' εἰσὶ καὶ οὐκ ἐδώδιμα, διὰ τὸ δηκτικὸν τῆς κοιλίας. χαίρει γὰρ ἐπικιρνάμενον 33) γλυκέσι κράσει, γλυκυχύλους προσαύξων σάρκας. διὸ κάλλιςα κατὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ νείλου ἐν αἰγύπτῳ καὶ ἐν ἐφέσῳ κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοὺς 34) καΰςρίους εἰς καταβόλους τιθέντες, ὡς σπέρματα, καὶ ἀύξεται. Ἔαρι δὲ ἐμπίπλανται, παχυνόμενα λευκῷ χυμῷ γαλακτώδει. πάλιν 35) βρεντέσιον, ταρακῶνα, ναρβῶνα, δικαιαρχίαν, λουκρίνῳ λάκκῳ, χελιδονίας, λευκάδα, ἄκτιον, λιβυκοὺς κόλπους. πελωρίδες ἢ μελαινίδες κάλλιςαι, αἱ ἐμφερεῖς ὀςρέοις, ἐν τέλμασιν, ἰλύϊ τε βορβορώδει, ὅπου μίγνυται ὕδωρ γλυκύ. αἱ δ' ἐν βυθῷ, σπάνιαι καὶ ἀηδέςεραι. ταύταις χρῶ καὶ ἐζωμοποιημέναις πρὸς λύσιν κοιλίας χρησίμως. πεπτικαὶ δ' εἰσὶ, διαχωρητικαὶ μετρίως. Ἁι δὲ πίνναι, τόπων μὲν ἕνεκεν, ἐπιτήδειοι, αἱ ἁπαλαὶ, εὔτροφοι, ἐκ τῶν τεναγω-

runt. caro magis tenera eſt, ac dulcior: ſucci magis varii. minus etiam nutriunt, os mordicant, faucium deglutionem convellunt: vocem condenſant, aut abſcindunt. qui large eis veſcuntur, tuſſes ſiccas, et raucitates eis excitant. arenoſi vero boni non ſunt, vel qui in fictilibus figulorum, vel in petris, vel in alga naſcuntur. ſunt enim acres. oſtrea vero pelagia rara, et inutilia ſunt. quia ea ſol non aſpicit. et exigvae magnitudinis fiunt, amaraque ſunt, nec eſculenta, quia ventrem mordicant. gaudent dulci temperamento immixta, quod carnes dulces auget. idcirco ad Nili oſtia praecipue in Aegypto, et in Epheſo ad Caiſtri ingreſſum incluſa, ut ſemina ponunt, et ita creſcunt. Vere igitur craſſeſcunt expleta albo humore et lacteo: praeterea Brunduſii, Tarracone, Narbonae, Dicaeachiae, in Lucrino lacu, Chelidonia, Leucade, Actio, et Lybico ſinu idem fit. pelorides vero, aut melaenides optimae ſunt, quae ſimiles ſunt oſtreis in ſtagnis, et limoſis paludibus, ubi aqua dulcis immiſcetur. quae vero in fundo degunt, cum rarae ſunt, tum vero etiam inſuaviores. his accommodate utere ex iure conditis ad alvi ſubductionem. adiuvant concoctionem. mediocriter ſecedunt. Pin-

(29) Nihil proficitur, etsi corrigatur ὀςράκοις κεραμέων. Mox etiam constructio ab οἱ transit ad τούς
(30) A πέτρος. Vulgo πέτρα, πετρῶν.
(31) Sic, loco τά.
(32) Forte, μικρὰ μεγέθει, aut, μικρομερῆ, aut, μικρομελῆ.
(33) Interim conjicio: ἐπικιρνάμενα — προσαύξουσι.
(34) In marg τοῦ καΰςρίου. Apud Steph. de Urbb. in καΰςριον, lego, καΰςρου ποταμοῦ. Vide etiam Eustath. ad Dionys. Perieg. versum 837. Forte mox legendum, τίθεται. ὁ κατάβολος non memini legere, ſed τὸ κατάβολον. Videtur autem notare id, in quo aliquid deponitur et ſervatur.
(35) Forte, κατὰ βρεντήσιον, ταῤῥακῶνα. Mox, ἐν λουκρίνῳ.
(36) Codex: πεινοφύλακος. v. Aristot. hist. anim. 5, 15.

δῶν λαμβανόμεναι, καὶ ἐκ τῶν ἐπικιρναμένων γλυκεῖ ὕδατι καὶ ἀκύμονι, τῷ μὴ βλάπτεσθαι πρὸς τῶν κυμάτων, ἁπαλαὶ μένουσιν. οἵ τε πιννοφύλακες, 36) κοινωνοῦντες τῆς τροφῆς, ἐν τοῖς γαληνιζομένοις εὐαργοῦσι 37) τῇ πίννῃ, καὶ μᾶλλον ὑπὸ τοῖς πετρώδεσι καὶ 38) πιννάδεσιν ὑπεστάκασιν. μεγέθους δ' ἕνεκεν αἱ μικραὶ τῶν μειζόνων ἁπαλώτεραι. Ὥρας δὲ ἐαρινῆς καὶ θέρει ληφθεῖσαι τῶν κατὰ τὰς ἄλλας παρὰ μέγα διαφέρουσι. πρὸς γὰρ τῇ εὐτροφίᾳ, καὶ γλυκεῖαι εἰσί. τηνικαῦτα γὰρ γίγνονται. μεγέθους δ' ἕνεκεν, αἱ μὴ μεγάλαι κρείττους· αἱ δὲ μέσαι, μαλακὴν, λευκὴν, γλυκεῖαν ἔχουσι σάρκα. τράχηλοι μὲν γὰρ αὐτῶν, σκληροὶ, δύσπεπτοι, δυσδιαίρετοι, δύσφθαρτοι. τό, τε σῶμα τῶν τραχήλων εὐφθαρτότερον ἔχουσιν. ἕψωνται δὲ γλυκελαίῳ, μέλιτι καὶ οἴνῳ ὁμοίως. καὶ τῶν ἐξ ὕδατος ἀνεζεσμένων μετὰ νάπυος, ἔξω τῶν 39) κογχιλιωδῶν φύσεως, ἡ χρῆσις. ὀπταὶ δὲ σκληρότεραι τῶν ἑφθῶν, καὶ μᾶλλον αἱ τῷ οἴνῳ ἐῤῥαμέναι. ἄμεινον δὲ ὀποῦ καὶ ὄξους, ἢ νάπυος. τῶν δ' ἐν οἴνῳ καὶ ὄξει βραχεισῶν ἁπαλωτέρα ἡ σὰρξ, φυσώδης δέ. στρόμβοι δὲ σκληροὶ, δυσκατέργαστοι· μᾶλλον 40) δὲ τῶν ὠτίων μείζους. μετὰ νάπυος δὲ καὶ ὀποῦ πρόσφοροι, 41) λειοτριβηθέντες ἐν ὄξει. Σωλῆνες ἢ

nae locorum caufa aptae funt. teneraeque bene alunt: ex lutulentis locis captae, et in quibus aqua dulcis et tranquilla mifcetur, quia ab undis non offenduntur, tenerae permanent. Pinophylaces vero, qui funt eiufdem alimenti participes, titillantes ac pinnas admonentes, pinnae confulunt, atque auxiliantur. ac potius in lapidofis et pinnis affuetis locis morantur. magnitudinis autem caufa pinnae minores funt magis tenerae, quam maiores. Verno autem tempore, atque aeftivo captae longe excellunt iis, quae alio tempore capiuntur. nam praeterquam, quod bonam alimonian dant, dulces etiam funt: cum tunc oriantur. et magnitudinis ratione, quae non magnae funt, aliis praeftant. mediae carnem habent mollem, albam, dulcem. earum dura funt colla: concoctuque difficilia, et quae aegre dividuntur, et aegre corrumpuntur. fed earum corpus facilius, quam collum, corrumpitur. elixantur oleo dulci, melle, fimiliter et vino. quae vero ex aqua elixantur, iis praeter naturam conchularum, ex finapi vefcimur. affae duriores funt elixis: et praefertim, quae vino parantur. praeftat enim eas ex liquore, aceto, et finapi parare. at earum, quae in vino et aceto maduerunt, magis tenera eft caro, fed flatum ciet. Strombi vero duri funt,

(37) Sic, et in marg. εὐαγροῦσι. Forte, συναγρεύουσι. Fabric. ληνιζομένοις εὐαγροῦσι. Idem hic verfu 1. habet ὀπτῶν, loco, ἐκ τῶν. Nihil efficitur, si quis etiam conjiciat: ληϊζομένοις ἐπαρκοῦσι. Cum de diversis locis hic fermo sit, λιμνάζουσι possit etiam occurrere.

(38) Forte, πηλώδεσιν ὑφεστήκασι. In Codice fyllabae στα infcriptum η. Mox, post ἄλλας, addiderim ὥρας.

(39) Forte, κογχυλίων.

(40) Sic. Forte δ' ἐκ.

αὐλοὶ ἢ δόνακες, ἄῤῥενες δ' εἰσὶ καὶ θήλειαι, οἳ καλοῦνται ὄνυχες. 42) διαφορὰν δ' ἔχουσι. καθάριαι γάρ εἰσιν αἱ θήλειαι, οὔρων κινητικαὶ, ὑγραίνουσι. 43) σκευάζονται δὲ ἀνοιγόμεναι. οἱ δὲ πρόσφατοι καὶ μεγάλοι, μελανοράβδωτοι κατὰ τὴν ἑτερόχροιαν. ἄῤῥενες, ταρακτικοὶ οὔρων· ἀλυπότατοι δὲ μετὰ ἁλῶν καὶ ὄξους· μοχθηροὶ δὲ καὶ ἐπιπολαστικοὶ μετ' ἐλαίου καὶ ἁλῶν ληφθέντες, ἐμφερῶς τευθίσι πρὸς ποτὸν 44) παρασκευάζονται. κράτιστοι δ' οἱ μείζους καὶ παχύτεροι, ὀπτοί. οἱ δ' ἐλάχιστοι, γλυκεῖς. γλυκύτεραι δὲ θήλειαί εἰσι μονόχροιαι. ἀκμάζουσι δὲ θέρους· ταριχηροὶ δὲ ἀηθεῖς. Τήθεα 45) γίγνονται ἐν βορβόρῳ καὶ φυκιοφόροις ἀκταῖς· εὑρίσκεται δ' ἐν βρύοις καὶ πράσοις 46) καὶ φυκίοις. ἔοικε φυτῷ θαλαττίῳ μύκητι. 47) δυσέκρυπτον δὲ ταῖς χερσὶν ἐναπολείπει 49) ποιότητα. μάλιστα δ' αὐτὰ δερματώδη, ἀκατέργαστά ἐστιν. ἐπαρκεῖ δὲ τοῖς νεφροῖς, ἢ στόμαχον κακουργουμένοις, καὶ τεινεσμώδεσι, καὶ ἰσχιαδικοῖς τε 50) τῆς ἄνω κοιλίας μετὰ πηγάνου διδόμενος. τέμνεται δὲ καὶ πλύνεται, 51) ὀπῷ τε κυρηναϊκῷ καὶ πηγάνῳ, ἅλμῃ καὶ ὄξει συν-

aegre conficiuntur. ac magis etiam ii, qui auriculis maiores funt. cum finapi vero et liquore in aceto laevigati accommodati funt. Solenes, aut auli, aut donaces, mares ac foeminae funt, quae ungves nominantur. differunt autem. nam foeminae mundae funt, et urinam cient: humectant. parantur vero apertae. recentes vero ac magni, quique nigris quafi virgis diftincti verficolores funt, mares funt: urinamque turbant. fed omni moleftia vacantes redduntur fale et aceto parati. at vitiofi, et excrementorum pleni ex oleo et fale fumti, aeque ac loligines ad potum parantur. optimi funt majores et craffiores affati. minimi dulces funt. ac dulciores quoque foeminae unius coloris. vere autem vigent, et florent. fale conditi, infuaves funt. Tethea in limo nafcuntur, et littoribus algae feracibus: inveniunturque in mufco, alga, et fuco: fimiliaque funt fungo, plantae marinae. praeterea vero qualitatem manui indunt, quae difficulter abftergatur. maxime vere eorum coria non conficiuntur. auxiliantur autem renibus, aut quibus vitiatus eft ftomachus: et quos tinefmus exercet: et coxendicis morbis laborantibus et ventri fuperiori una cum ruta.

(41) Vide Geoponica. 17, 11. 20, 34.

(42) Plinius. H. N. 32., 11. quem vide.

(43) Forte, ὑγραίνουσαι. Mox legitur, σκευάσονται δὲ ἀνοιγόμενοι, quod mutavi. Mox ad masculinum genus transit.

(44) In Codice, τευθεῖσι. Et, loco ποτὸν, in marg. ποταμὸν, quod tamen, ut ineptum, iterum deletum est.

(45) Cod. in textu: τῇ θέᾳ. In marg. τηθέα, iunctim. v. Eustath. ad Il. π. 747. Alciphr. p. 386.

(46) v. Dioscor. II, 179. p. 149.

(47) Ex ῥύπτω, ἐκρύπτω, quibus utitur Philo p. 836. Thom. Magist. p. 788.

(49) Forte, πιότητα, piguedinem. Forte mox, δ' αὐτῶν τὰ δερμ.

(50) Hic videtur aliquid excidisse. In fine autem fcribendum videtur, διδόμενα.

(51) In margine hic additur, καὶ δίδοται.

ἀρτύεται, ἢ μετ᾽ ὄξους, καὶ πρὸ τρόπου, σὺν ἡδυοσμῷ χλωρῷ. κάλλιστοι 52) δ᾽ οἱ ἐν σμύρνῃ τῆς ἀσίας. αἴγυπτος δ᾽ οὐδ᾽ ὅλως φέρει. Τελλίναι 53) ἢ ξιφύδρια διαχωρητικὰ κοιλίας. γίνονται ἐν ἀμμώδεσι χωρίοις, κυμαίνουσιν αἰγιαλοῖς. αἱ δὲ ποτάμιαι μείζους καὶ πολυχυμότεραι, ὡς αἱ ἐν αἰγύπτῳ· αἱ δ᾽ ἑψηθεῖσαι γλυκεῖαι, ὧν ὁ ζωμὸς λύει κοιλίαν. μεμυκυῖαι δὲ ἁλὶ πάσσονται, καὶ διὰ τῶν ὀστράκων ἕλκουσιν ἰκμάδα, πλύνονται ψυχρῷ καὶ μετ᾽ ὀξελαίου ἢ ἡδυόσμου ἢ καὶ πηγάνου ἐσθίονται. τοῖς δὲ βουλομένοις λύειν κοιλίας, μετὰ λαχάνων λυτῇ 54) ἀρτύσει σκευάζονται. ἀκμαῖαι δὲ βρωθεῖσαι ἔαρος κάλλισται. τῶν δὲ χημῶν 55) τὰς τραχείας, 56) γλυκυμαρίδας ἔνιοι καλοῦσιν· οἱ δὲ κόγχας. αἱ 57) κατὰ μῆκος ἔχουσιν. ἐλάττω δὲ τῶν κατ᾽ αἴγυπτον γινομένων. αἱ κατὰ μὲν τὴν τμῆσιν τραχύτητας ἔχουσαι προσεοικυίας τῶν δρυΐνων βαλάνων, πτελέαις. κατὰ μῆκος τ᾽ εἰσὶ ῥαβδωταὶ, ἐπαναστάσεις διαφόρους τῶν ἄλλων ἔχουσαι. αἱ θαλαττίζουσαι δὲ τὴν γεῦσιν σκληρόσαρκοι καθεστᾶσαι· δίδονται δὲ τοῖς ἀσθενέσι· τὸ δ᾽ ἀπ᾽ αὐτῶν 58) ὕδωρ ἐπι-

Secantur etiam, et lavantur, ac liquore cyrenaico, et ruta, muria, et aceto, vel ex aceto condiuntur, estque operae pretium ea cum viridi menta conficere. praestantissima vero in Smyrna, insula Asiae, nascuntur. Aegyptus vero haec non fert omnino. Telinae, sive xiphydria aluum subducunt. locis arenosis proveniunt, et portubus undis agitatis. fluviatiles telinae maiores sunt, et plus succi habent. quales Aegyptiae sunt. elixatae sunt dulces, earumque jus alvum solvit. clausae vero sale sparguntur, et per testas humorem trahunt. frigida lavantur aqua, et ex oleo et aceto, vel menta, vel ruta comeduntur. qui aluum solvere voluerint, eas solubili apparatu cum oleribus condient. quae florem aetatis agunt, si comedantur, vere sunt optimae. Ex chemis asperas nonnulli glycymeridas appellant, alii conchas vocant: quae longiusculae sunt, sed minores, quam quae in Aegypto visuntur, quae in sectione asperitates habent glandium quercinarum asperitatibus non dissimiles: in longitudine vero virgatae sunt, et eruptiones a caeteris differentes habent. quae vero gustatui maris odorem repraesentant, durioris sunt carnis: danturque imbecillis. aqua ab eis manans stomacho est idonea, et ventri in transitu. eaedem sale

(52) Derepente rursus ad masculinum genus deflectit.
(53) Cod. τελίναι.
(54) λυτῇ mihi suspectum videtur. Forte, λιτῇ, *simplici*. Sic Fabric.
(55) Hic ergo recte scriptum. superius, ni fallor, erat χηνῶν, quod tamen ibi correxi
(56) Rasarius videtur maluisse, γλυκυμερίδες. Vide hic paullo inferius.
(57) Forte, omisso αἳ, κατὰ μῆκος μὲν προέχουσαι. ἐλάττους.
(58) Sic in marg. in textu autem: ἀπλυτων.

τήδειον ςομάχῳ, κοιλίας δὲ ὑποβιβασμῷ, καὶ πρὸς οὖρα. αὗται ταριχευθεῖσαι ἐφελκύσαι δύναιται ςόμα κατὰ τὴν βρῶσιν, καὶ μᾶλλον μετὰ νάπυος ἢ ὄξους, καὶ πηγάνου. αἱ δὲ λεῖαι χημαὶ παρὰ μέγα διαφέρουσι τῶν τραχέων. αὗται δ' εἰσὶν, αἱ πλατὺ ὄςρακον ἔχουσαι, καὶ διαυγὲς, εὔπεπτοι, εὔτροφοι, εὔχυλοι, γλυκεῖαι, οὐκ ἀπηνεῖς ςομάχῳ· ὀπῷ δὲ καὶ νάπυϊ ἐσθίονται, καὶ λοπάδι 59) καὶ ὀπταί. ἑφθῶν δὲ ζωμὸς λύει κοιλίαν· αἱ δὲ γλυκυμαρίδες 60) χαριέςεραι τῶν λείων 61) ὀςρακίων κόγχων· ἧττους δὲ πελωρίδων. διαλλάττουσι δὲ κατὰ τόπους τοῖς εἴδεσιν, ὡς πελωρίδες καὶ χημαὶ ποικιλίᾳ καὶ σχηματισμῷ. αἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ λιμένι ἄριςαι· 62) αἱ δὲ περὶ τὸν δίολκον καὶ Φάρον καὶ γέφυραν, ἐπιμήκεις καὶ τραχεῖαι. τὰ δὲ καλούμενα ὠτία, 63) γίνονται πρὸς πέτραις· σκληρὰ δ' ἐςὶ, δύσπεπτα, ἄςομα, κακοςόμαχα, διαχωρητικὰ, 64) ἀπὸ πηγάνου δὲ προσφέρονται. οὐ γὰρ ἄλλως ἡδύνονται. γίνονται δὲ μεγάλαι ἐν Ἰλλυρίᾳ, κατὰ τὸν Ἰόνιον κόλπον. ἐσθίονται δὲ ὀπῷ, ὄξει, πηγάνῳ.

Περὶ ἰχθύων ταριχηρῶν κητωδῶν.

Οἱ δὲ ταριχηροὶ 65) κοινῶς μέν εἰσιν εὔςομοι· κακόχυλοι δὲ, καὶ κακοςόμαχοι, λεπτυντικοί τε καὶ ταρακτικοὶ κοιλίας. τάριχοι δὲ, οἱ μὲν σκληρόσαρκοι· οἱ δὲ φύσει ὑγροπαγεῖς, καὶ οἱ 66) ἁπαλοὶ, οἱ δὲ μέσως, καὶ οἱ μὲν

conditae trahere urinas poſſunt. os itidem juvant comedendo, et praeſertim ex ſinapi, aut aceto, et ruta. Leves autem chemae maxime differunt ab aſperis. habent enim latam teſtam, et pellucidam, ac facile concoquuntur, boni alimenti, bonique ſucci, ac dulces ſunt, et non injucundae ſtomacho. ex liquore cyrenaico, et ſinapi eis elixis et aſſis veſcimur. coctarum juſculum ſolvit ventrem. at glycymarides jucundiores ſunt conchis, quae levi teſta ſunt: ſed minus, quam pelorides. Differunt autem ex locorum situ, ut pelorides varietate, ac figura. nam quae in portu Alexandriae inueniuntur, optimae ſunt: quae vero prope Diolcum et Pharum et pontem, teretes ſunt, atque aſperae. quae vero auriculae nominantur, prope petras naſcuntur, duraeque ſunt, difficulter concoquuntur, ori inſuaves, et alienae ſtomacho: et per alvum ſecedentes. cum ruta exhibentur: cum non alia ratione gratae fiant. magnae in Illyria naſcuntur, in Ionio ſinu: atque ex cyrenaico liquore, aceto, et ruta comeduntur.

De piſcibus cetaceis ſale conditis.

Sale conditi pisces communiter quidem ſunt ori grati: ſed mali ſucci, et ſtomacho alieni, leniuntque ac turbant aluum. ex ſale vero conditis alii durae carnis ſunt, alii ſuapte natura humidae compagis ſunt: alii teneri,

59) Raſarius hic videtur voluiſſe addere, ἑφθαί.
60) Vide paullo ſuperius.
61) Primo κογχῶν corrigendum. Deinde, ὀςρακείων. Niſi quis malit, λειοςρακείων.
62) Eadem fere ſuperius lecta ſunt.
63) Horum ſuperius etiam facta eſt mentio.
64) Loco μετά.

σαρκώδεις, οἱ δ' ἐμπίμελοί, καὶ οἱ μὲν παλαιοὶ, οἱ δὲ μέσοι, οἱ δὲ πρόσφατοι, ὧν οἱ πελάγιοι. ἐπιτεταμένοι· οἱ δὲ νεαλεῖς, 67) ὑποβεβηκότες· οἱ δὲ μέσοι, χρόνιοι, σύμμετροι. καὶ οἱ μὲν ἄγαν πίονες, ἐπιπολαστικοὶ, ἧττονες ἐκεῖνοι, θρεπτικώτεροι· τῶν δ' ἄλλων οἱ σκληρόσαρκοι, δύσφθαρτοι· οἱ ἁπαλώτεροι φθείρονται ῥᾳδίως. κωλιοὶ, 68) εὔστομοι, κινητικοὶ κοιλίας· κράτιστοι δὲ οἱ Ἰβηρικοί. πυλαμὺς μικρὰ γίνεται ἐν μεσόταις, 69) εὔστομος, εὔφθαρτος, εὐέκκριτος. 70) κύβινον πηλαμὺς μετὰ μ. ἡμέρας ἀπὸ πόντου ἐπὶ 71) Μετιλίμνην ὑποστρέφουσα, εὔστομος, εὔχυλος. τὸ λεώραιον καλούμενον, ἡδὺ, εὔτροφον, ἄδιψον. τρίτομον, 72) κύβιον, δύσφθαρτον, στερεώτερον τοῦ κυβίου, τὰ δ' ἄλλα ἐμφερές. ὀρκύαλος, 73) πηλαμύς ἐστι μεγάλη, ὑποστρέφουσα ὑπὸ τὴν λίμνην, ὑγιής. 74) τὸ δὲ τριτόμῳ, πλὴν δυσφθαρτότερος, διὸ ὑπομένει παλαίωσιν. ἀπόλεκτον, 75) ψαφαρώτερόν ἐστι τοῦ τριτόμου, εὐστομίᾳ λειπόμενον, εὐδιοίκητον, πεπτικόν. σάρδα, 76.a.) ἡ πηλαμὺς, ἐπιμήκης, ὠκεάνιος, εὔστομος, δριμύτητι κυβίου

alii medii inter hos: alii carnosi, alii ex pinguedine conſtant: alii vetuſti, alii medii. alii recentes, ex quibus pelagii extenſi ſunt, nuper captis cedentes: medii vero diuturni, mediocres. atque alii quidem valde pingves ſunt, et excrementorum pleni: minus illi nutriunt. de caeteris, qui durae ſunt carnis, ii difficulter vitiantur: qui magis teneri ſunt, facile corrumpuntur. Colii ſunt ori grati, aluum movent. Iberici caeteris praeſtant omnibus. Pelamis exigua naſcitur in Maeotide. ori grata, facile corrumpitur, facileque excernitur. Cybium, hoc eſt conciſa, pelamis, quae poſt quadraginta dies a Ponto in Maeotim revertitur, ori grata, et boni alimenti. quod vero Leoraeum appellatur, ſuave eſt, boni alimenti, ſitim non invehit. Triton ſectum cybium aegre vitiatur. ſolidius eſt cybio, in caeteris par. Orycalus eſt pelamis magna, quae in paludem non redit, tritoni ſimilis. Sed quia difficilius vitiatur, ideo inſignem vetuſtatem fert: tritone friabilior, ſed oris ſuavitate illi cedens. facile vero diſtribuitur, atque concoquitur. Sarda, ita vocatur pelamis longa ex Oceano

65) τάριχοι, et in margine adſcriptum, et ſupra ſcriptum in contextu. Fruſtra! ταριχηρὸς habes apud Dioſc. II, 8. p. 91. II, 34. p. 97. II, 30. p. 96. Arrianus de exped. Alex. M. p. 182. ubi tamen Codex Auguſtanus exhibet ταριχευτά. Geopon. 20, 13. p. 1248.

66) μὲν interponendum videtur.

67) Ammonius p. 97. νεαλὲς, τὸ νεωστὶ ἑαλωκός· δύναται δὲ καὶ νεωστὶ ἁλὶ πεπασμένον.

68) Alibi κολίας. v. Athenaei Deipnos. p. 118. 120. Vide Schneiderum ad Aelian. H. A. X, 6.

69) Raſarius coniecit, μαιώτιδι, ut ex ejus interpretatione apparet. v. Aelian. hiſt. anim. 15, 10. Forte, μαιώταις, id eſt, Σκύθαις. Sed Fabric. μεσογαίαις. Mox idem, κυβινοπηλαμύς.

70) In marg. κύβιον. v. Plin H. N. 32, 11. et hic mox.

71) Immo, μαιώτιδα λίμνην.

72) In marg. τριτών.

73) In marg. ὄρκυνος v. Plin. H. N. 32, 11. Vide in principio hujus capitis notam 57.

74) Raſarius voluit: τῷ δὲ τριτῶνι ἐμφερής.

75) Plin. H. N. 9, 15. 32, 11. Hic ergo non ὁ ἀπόλεκτος, ſed τὸ ἀπόλεκτον· Mox εὐστομίας. Fabric.

76a.) Athenaeus p. 120. ἡ δὲ σάρδα προσέοικε τῷ κολίᾳ μεγέθει. Sed iſte totus locus cum hoc comparandus. Plin. H. N. 32, 5. 11.

76b) Alibi, ὁ σκόμβρος. Fabric. Ποιητικὸς, κρατίστη. Ergo utrumque. Mox forte, Πάρῳ. Veruntamen πάριον oppidum memoratur a Stephano in de urbibus et apud Athen. Deipnos. p. 116. ex Hesiod. περὶ ταρίχων ita: καὶ πάριον κολίων κυδρὴ τροφὸς ἔσκε πολίχνη.

προφέρουσα, κινητικὴ ὀρέξεως, πρὸς ἐκκρίσεις εὐόλισθος. σκόμβρος, εὔστομος, δύσφθαρτος, δίψους 76.b.) ποιητική· κρατίστη δὲ ἐν Παρίῳ. τὰ δ᾽ ἐκ θύννων γινόμενα ταρίχη, συχνὴν πρὸς ἄλληλα διαφορὰν ἐνδείκνυται. ἃ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐστὶν εὐδιοίκητα· ἃ δὲ δυσοικονόμητα. αὐχὴν μὲν γὰρ αὐτῶν γίνεται 77.a.) ὠμοτάριχος· ἔστι δ᾽ εὔστομος, δύσφθαρτος, διὰ τὸ ἀπίμελον· κράτιστος δ᾽ ὁ Κυμαῖος. κοιλία δὲ τοῦ θύννου, προσφάτη 77.b.) μὲν, ἐδώδιμος. οὐχ ὑπομένει γὰρ πρὸς παλαίωσιν, εὐστόμαχος, ὡς ἐν ταρίχει, εὔχυλος, εὐδιάφθορος· ἐπιπολαστικὴ δὲ, διὰ τὸ πιμελῶδες. τὰ δὲ λοιπὰ μέρη, μελάνδρυα, διὰ τὴν ἐμφέρειαν πρὸς τὰς μελαινούσας τῆς δρυὸς ῥίζας, παρορμητικὰ ὀρέξεων, νάπυος παραπλοκῇ· τοῦ δ᾽ ὑπογαστρίου δυσφθαρτότερα, τῷ πιμελῆς ἀπηλλάχθαι. τάδε μὲν κυρίως καὶ συνήθως κλήζεται ταρίχη, καίτοι 77.c.) συχνῶν καὶ πολυτελῶν ἰχθύων κατὰ τὰς νήσους ἁλιζομένων. τρίγλαι γὰρ καὶ φάγροι σκληροὶ ἐκ τῆς Ἰνδικῆς κομιζόμενοι, εἰσὶ μὲν κητώδεις, οὐκ ἐνάριθμοι δὲ τοῖς καθαριωτέροις θαλαττίοις.

Περὶ τῶν ποταμίων καὶ λιμνωίων 78). ταρίχων.

Τῶν δὲ ποταμίων καὶ λιμναίων, φέρει μὲν ὁ νεῖλος 79) κητωδεσίμους τὲ καὶ φάγρους, οἳ

veniens, ori grata eſt, acrimonia cybio praeſtans, appetitum excitans, facile ad excretiones lubricans. Scomber ori gratus, difficilis corruptu, ſitim afferens. laudatiſſimus eſt Parius. Salſamenta vero, quae ex thynnis fiunt, magnam inter ſe differentiam oſtendunt. alia enim eorum facile diſtribuuntur: alia difficulter. eorum cervix fit ſalſamentum, quod ori gratum eſt, et aegre vitiatur, quia eſt pinguedine vacans, laudatiſſimum Cumis. Thynni vero venter cum recens eſt, aptus eſt ad comedendum: ſed vetuſtatem non moratur. eſtque ſtomacho idoneus, ut in genere ſale conditorum: boni eſt ſucci, facileque corrumpitur. ſed propter pinguedinem excrementum parit. caeterae partes melandryae dicuntur propter ſimilitudinem, quam cum nigricantibus quercus radicibus habent. appetitum excitant ſinapi adiuncto. et quia pinguedinis ſunt expertes, ideo fit, ut difficilius, quam imus venter corrumpantur. atque hae quidem partes proprie et uſitato vocabulo ταρίχα, hoc eſt, ſalſamenta, nominantur. muli enim et phagri ex India duri exiſtimantur: ſuntque cetacei, nec inter puriores marinos adnumerati.

De ſalsamentis fluviatilium, et paluſtrium.

Ex fluviatilibus ac paluſtribus Nilus mures et phagros producit, qui

77. a.) v. Dioſcor. II, 33. p. 97. Athenaeus p. 121.

77. b) Sic: προσφάτη et ἐδώδιμος. Fabric. πρόσφατος.

77. c) Ab καίτοι ad ἁλιζομένων omiſit Raſarius.

78) Mox eſt λιμναῖος, quod frequentius occurrit. Dicitur etiam λιμνώδης. Λιμναῖος habet Athen. Deipnos. p. 1355.

79) Forte, κητώδεις μύας. Verum iſtud epitheton non accommodatum videtur μυσίν. Ergo fortaſſe, κητώδεις μαιώτας. v. Aelian. hiſt animal. X, 19. Μαιῶται, gens, ſatis nota eſt ex geographis Sufficit laudare Dionyſ. Perieg. et Steph. de urbibus, qui nomen piſcis notat μαιῶτις, in μαιῶται. Athenaeus μαιώτης memorat. p. 312.

διὰ τὸ καταπιμελέστατον ζεσθέντες ἐσθίονται διὰ νάπυος· πλείονος δὲ ληφθέντος, ἐπιπολάζουσι. τῆς δὲ μέσης ὕλης, ἐκ μὲν τοῦ κεστρέως ταριχεύονται, οἱ μὲν κατὰ ῥάχιν 80) ἀνατμηθέντες καλούμενοι μενδήσιοι· οἱ δ' εὐγιεῖς ἁλυκαὶ, τοῖ 81) οἱ δ' ἐν κεράμοις ταριχευόμενοι βωρεῖς, οἳ καὶ ὠμοὶ ἐσθίονται, ἀποδαρέντος τοῦ δέρματος καὶ ἀποτιλθέντες. 82) εἰσὶ δὲ τῶν κεστρέων καὶ ἀκρόπαστοι καλούμενοι, ἡδεῖς, καὶ ὀπτοὶ ἐσθίονται, καθάπερ καὶ οἱ ἁλυκάτοι τε καὶ μενδήσιοι. καὶ τῶν 83) κορακίνων δὲ οἱ ταριχευόμενοι καλοῦνται ἡμίνηροι, 84) καὶ αὐτοὶ ὀπτανοὶ ἐσθιόμενοι, ὀπώρας τινὸς δίκην 85) φέρουσιν, οὐκ ἀεὶ ὄντες, ἀλλὰ πρὸς τὸν χειμῶνα γινόμενοι. καὶ ἄλλα δέ τινα ἐλάχιστα γίνεται ταρίχια ὠμόφαγα, οὖς 86) σπουδαῖα μὲν, ἰδίαν δέ τινα κνίσαν 87) ἐπάγοντα, ἅπερ μετὰ λαχάνων δριμέων ἐσθίονται, ὧν πρὸς τὸ ἐντελὲς τῆς πραγματείας χρὴ μνησθῆναι. καλεῖται δὲ, ἃ μὲν κορακίδια, ἃ δὲ βωρίδια, ἃ δὲ κόλλια, ἃ δὲ τυφλινίδια, 88) ἃ δὲ ἀβραμί-

quoniam pinguissimi sunt, ideo elixi ex sinapi comeduntur. si maior eorum copia assumatur, supernatant. de media materia ex mugilibus in salsamenta condiuntur ii, qui ad spinam dissecti sunt, et mendesii vocantur: eugies vero marini sunt. hique in fictilibus sale conditi cibo apti sunt, qui etiam crudi detracta pelle, et evulsa comeduntur. Ex mugilibus quoque qui acropasti vocantur, suaves sunt, et assi comeduntur, non secus, quam marini et mendesii. Ex coracinis, qui sale conditi sunt, hemineri dicuntur. ipsique asși assumti vicem gerunt alicuius autumnalis fructus. hique non omni tempore, sed hyeme nascuntur. fiunt quoque alia minima salsamenta, quibus crudis vescimur. Auris proba quidem est, sed arvinam peculiarem quandam inducit, et idcirco cum acribus oleribus ea vescuntur. quorum, ut sit haec perfecta tractatio, commemoratio facienda est nobis. vocantur, ergo alia eorum coracidia, alia boridia, alia colia, alia typhlinidia, alia abramidia. quae omnia stomacho aliena

80) Cod. ῥάχην.

81) Ita in Codice. Correctum tamen, ἁλυκάτοι. Hic me expedire non possum. Frustra etiam Rasarius hic sudavit et alsit. Mox hic diserte ac sine ulla correctione memorantur κεστρεῖς ἁλυκάτοι et μενδήσιοι. Fabric. habet: ὑγιεῖς ἁλικάτοι. Vicinum βωρεῖς mihi ignotum. A βορᾶ esse nequit. Forte εὐβορεῖς aut ἀβαρεῖς.

82) In margine: κατατιλθέντες. Ita Fabric. exhibet. ἀποτίλλω habet Gregor. Nyss. T. III. p. 516. 522.

83) Cod. κορακινῶν.

84) Ita Alexandrini eos appellant. v. Athenaeum p. 121. C.

85) Forte, ἰδεῖν. Δίκην nec ut adverbium, nec ut Substantivum hic locum habet. Nisi malis, φερόμενοι, (ὡς αἱ ὀπῶραι.)

86) In margine, οὖς, quod Rasarius expressit. Eustathius ad Odyss. Hom. p. 1821. edit. Rom. memorat, οὖς ἀφροδίτης, ὡς ὄστρεον, ἐν τῇ κατ' Ἀλεξ'ανδρειαν φάρῳ. Ibidem memoratur etiam ὠτάριον ὄστρεον. v. Athen. Deipnos. p 87. Quomodo vero hic σπουδαῖα et ἐπάγοντα conjungi possint cum οὖς; Forte: ὡς ὦτα, ἃ σπουδ

87) Frequentius reperitur κνίσσα.

88) Athenaeus p. 312. memorat Nili pisces ἄβραμις et τύφλη. Loco κόλλια, Fabric. κολίδια. Apud Athen. Deipnos. p. 116. ex Hesiodo περὶ ταρίχων notatur etiam κολίων. Apud eundem Athen. reperio p. 321 κολιῶν. Id ergo esset, ἀκολίας.

δια, ἅπερ πάντα κακοςόμαχα ποιεῖ, καὶ δύσφθαρτα, καὶ κοιλίας ἐπαγωγά. 89)

funt, difficulterque corrumpuntur, et aluum fubducunt.

Βιβλ. β. κεφ. ζζ.

Ἐκ τῶν 90) Μνησιθέου τοῦ ἀθηναίου, περὶ τροφῶν δυνάμεως.

Ex Mnesithei Athenaei de facultatibus alimentorum. Cap. 67.

Ἅπασιν ὑπάρχει τοῖς σπέρμασι κοινή τις διάθεσις, ὑπὲρ ἧς ἀναγκαῖόν ἐςιν εἰπεῖν. ὅταν μὲν γὰρ ᾖ περσυνιά, 91) βελτίω γίνεται πρὸς εὐπεψίαν· τὰ δὲ τούτων παλαιότερα κοῦφα μέν ἐςιν, ἀτροφότερα δέ· τὰ δὲ νεώτερα τῶν ἑξαμήνων βαρεῖαν καὶ μενώδη 92) καὶ δυσκατέργαςον ἔχει τὴν τροφήν. συνέπεται δὲ τοῖς φυομένοις καὶ τὸ τοιοῦτο σχεδὸν, ὡς εἰπεῖν, ἅπασιν· ὅσων μὲν αἱ ῥίζαι μάλιςα ἐσθίονται· τούτων ἥκιςα τὸ σπέρμα γίνεται βρώσιμον. ἀνάπαλιν δὲ καὶ τῶν σπερμάτων, ὅσα δίδωσιν ἡμῖν ἀπὸ τῶν καρπῶν τροφήν· ταῦτα τὰς ῥίζας πρὸς τὸ φαγεῖν ἀχρείους ἔχει.

Omnibus feminibus communis quaedam ineft affectio: de qua neceffario dicendum eft. cum enim fuperioris anni funt, aptiora redduntur ad bonam concoctionem: at quae vetuftiora funt, levia funt illa quidem, fed minus nutriunt. quae vero juniora funt femeftribus, alimentum grave, ftabile, et quod aegre conficiatur, exhibent. atque haec quidem proprietas, quae exoriuntur, ferme omnia, ut ita dicam, confequitur. quorum enim radices maxime comeduntur, eorum femine minime vefcimur. contra etiam, quaecunque femina nobis alimentum fuis fructibus praebent, eorum radices funt ad vefcendum inutiles.

ΚΕΦ. ξη.

Περὶ μονονύχων.

De iis, quae folidis ungulis funt. Cap. 68.

Τῶν μὲν οὖν μονονύχων ἐςὶν ἀνδραποδώδης ἡ βρῶσις κομιδῇ. βέλτιςα μέντοι καὶ πάντων ἐλαφρότατά ἐςι τὰ τῶν ὄνων, ὡς μὲν οἱ τὴν Ἀσίαν πεπλανημένοι φασὶ, τὰ τῶν ἀγρίων· ὡς δ' ἡμεῖς ἴσμεν ἐνθάδε, τὰ τῶν ἄριςα τεθραμμένων. δεύτερα δὲ ἵππου· χείριςα δ' ἡμιόνου. τὰ δὲ τῶν ἀγρίων ἵππων πάντα πονηρότατα πανταχοῦ δ' ἐν τούτοις 93) γαλαθηνῶν ἄριςα·

Solidarum ungularum animantium efus admodum vilis eft. omnibus tamen praeftant, laeviffimaeque funt, carnes afinorum, quemadmodum ajunt ii, qui Afiam peragrant, fylveftrium: quemadmodum vero nos ibidem vidimus, eorum, qui diligentiffime fuerint educati. fecundo loco cenfentur equorum, peffimae funt muli. equorum vero fylveftri-

89) Rafarius videtur maluiffe, ὑπαγωγά. Forte, κοιλιακῶν aut κωλικῶν (παθῶν.) Ceterum haec Xenocratis disputatio accuratius comparanda cum Plinio, Athenaeo, Ariftotele, Aeliano, Oppiano etc. Id nec otii mei, nec fenectutis meae fuit.

90) v. Fabric bibl. graec. Vol. XIII. p. 341.

91) In marg. περυσινά. Recte, a πέρυσι. v. Galen. in Glossis p. 90. in περσύας. Theophraft. Hift. Plant. III, 12 p. 190. Geopon. 4, 12. etc.

92) Rafarius videtur derivaffe a μένω. Dubito de hoc. Forte, μανώδη, quod contrarium τῷ πυκνῷ.

93) Forte inferendum: τὰ τῶν.

δεύτερα δὲ, τὰ τῶν νεωτάτων ἐστί. τῶν δὲ διχήλων, ἀναθρέψαι μὲν τὴν τοῦ σώματος ἕξιν, ἀσθενῶς ἔχουσαν, μάλιστα δύνανται, μετάγε τοὺς ἰχθῦς, τὰ τῶν ἐρίφων τὲ καὶ τὰ τῶν ἀρνῶν 94) κρέα, τῶν γαλαθηνῶν. ἔστι γὰρ εὔπεπτα καὶ τρόφιμα καὶ τῆς κοιλίας ὑγραντικά. δεῖ δὲ ζητεῖν μάλιστα τούτων τὰ πλεῖστον μὲν χρόνον ἀπὸ τῆς γεννήσεως ἐν αὐτῷ τῷ γάλακτι δαψιλῶς τεθραμμένα, μὴ πολλαῖς δὲ βοτάναις ἐκ τοῦ νέμεσθαι χρώμενα. τῶν γὰρ τοιούτων ἁπαλαὶ μὲν αἱ σάρκες, διὰ τὴν ἡλικίαν· εὔπεπτοι δὲ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ γάλακτος τροφήν. τὰ δὲ τῶν μοσχίων καὶ χοιριδίων, τῶν γαλαθηνῶν, πρὸς μὲν εὐοδίαν 95) καὶ τὴν μετ' ἡδονῆς ἀπόλαυσιν, οὐθενός ἐστι χεῖρω. τοῖς δὲ ἀῤῥωστοῦσιν, ἢ τοῖς ἀναλαμβάνουσιν, οὐδαμῶς ἐπιτήδεια, τὰ μὲν γὰρ μοσχία βαρύτερά ἐστι· τὰ δὲ τῶν χοιριδίων λίαν ὑγρὰ, καὶ τῆς κοιλίας ταρακτικά. τὰ δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ γάλακτος πεπαυμένα τῶν ἱερείων, μήπω δ' ἐφικνούμενα τῆς ὀχείας, βελτίονα μέν ἐστι τὰ τῶν ὑῶν, ὅταν ἔχῃ ταύτην τὴν ἡλικίαν. τὸ μὲν γὰρ ὑγραῖνον ἀπὸ τοῦ γάλακτος οὐκ ἔνεστιν αὐτοῖς· τὸ δὲ λίπος τὸ φυσικὸν καὶ τὸ τῆς ἡλικίας ἁπαλὸν, σύμμετρον ἐξ ἀμφοτέρων ποιεῖται τὴν ἐδωδήν. τὰ δὲ ἄλλα γένη τῶν ἱερείων, ὅταν εἰς ταύτην ἀφίκηται τὴν τάξιν, τῶν μὲν γαλαθηνῶν ἐστὶ σκληρότερα καὶ δυσπεπτότερα, τροφὴν δὲ σκληροτέραν δίδωσιν, ἐὰν κατεργασθῇ. τὰ δὲ τούτων ἐχόμενα, καὶ ταῖς ὀχείαις ἤδη προσχρώμενα, καὶ δοκοῦντα μάλισθ' ἑαυτῶν ἀκμάζειν, ἔστι μὲν χρήσιμα τοῖς πέττειν δυναμένοις, πονεῖν δὲ εἰώθασιν. ἅμα δὲ καὶ τοῖς ζητοῦσι τὴν ἀπὸ τῶν κρεῶν ἰσχύν· τῶν δὲ παλαιῶν ἱερείων, ἀνάγκη,

um ſunt peſſimae omnium. ſed ex iis ubique lactentium ſunt optimae: ſecundas ferunt, recentiſſimorum. Quae autem bifidae ſunt, corporis habitum, qui imbecillus ſit, alere praecipue poſſunt. poſt piſces vero, hoedorum, et agnorum lactentium. nam et facile concoquuntur, et alendo ſunt, et aluum humectant. atque in his etiam quaerenda ſunt ea animalia, quae ab ortu lacte ipſo fuerint abunde nutrita, et non multas herbas in paſcuis ſint depaſta. nam eorum omnium, et tenerae ſunt carnes, propter aetatem, et propter alimentum, quod eis lac affert, facile concoquuntur. Vitulorum vero et porcellorum lactentium caro et odoris ſuavitate, et iucunditate ac deliciis nullius carne eſt inferior: ſed aegrotis, aut iis, qui ſe reficiunt, non eſt ejus uſus accomodatus. nam vitelli graviores ſunt, et porcelli nimis humidi: et ventrem perturbant. at victimae, quae non amplius lac ſugunt, nec tamen adhuc venerem ſunt expertae, praeſtantiores ſunt porcis, cum ad eam aetatem peruenerunt: ſiquidem humectans vis, quae ex lacte prodit, in eis non ineſt: at pinguedo naturalis, et tenera aetas temperatum ex utriſque eſum facit. Caetera porro genera victimarum cum ad eum gradum peruenerunt, duriores, quam lactentes, ſunt, et difficilius concoquuntur. et ſi conficiantur, durius alimentum corpori praebent. Quae vero deinceps haec conſequuntur, et rebus venereis jam utuntur, quaeque ex eis maxime florere videntur, utilia ſunt illa quidem iis, qui ea poſſunt concoquere

94) Ita correxi loco, κρεάδων, uno vocabulo.

95) Raſarius voluir εὐοδμίαν aut εὐωδίαν. Dubito. Credo, εὐωχίαν aut ἐδωδήν.

φαυλοτέρας, 96) εἶναι τὰς ἐδωδὰς, διὰ τὸ πρὸς τὸ χεῖρον 97) ὑπὸ τῆς ἡλικίας ἀεὶ καταφέρεσθαι. διόπερ αὐτὰν ἑκόντας οὐ ληπτέον. 98) ἐὰν δέ ποτ' ἀναγκαῖον ᾖ, μᾶλλον ἑφθοῖς χρηστέον. τὰ δὲ σκυλάκια κρέα τῆς κοιλίας ἐστὶν ὑπακτικά. τὴν μέντοι κουφότητα, τὴν παρὰ τοῖς πολλοῖς ὑπειλημμένην, οὐκ ἔχει παντάπασιν. καὶ γὰρ μυξῶδές ἐστι καὶ γλίσχρον τὸ κρέας. βέλτιστα μέντοι γίνεται τὰ τῶν ἁπαλωτάτων σκυλάκων. τὰ δὲ τῶν ἀλωπέκων καὶ τῶν ἄρκων 99) ἐστὶ μυξώδη, κατὰ χρόνον δέ τινα τοῦ φθινοπώρου παχύτερα γίγνεται καὶ βέλτιστα ἑαυτῶν. τῶν δεσμοφαγούτων 100) θηρίων, οἷον λύκων καὶ λεόντων, καὶ παντὸς τοῦ τοιούτον γένους οἱ βεβρωκότες, φασὶ δύσπεπτα εἶναι καὶ βαρέα καὶ στροφώδη τὰ κρέα. μύας δὲ, τοὺς ἀπὸ τῶν δένδρων, κοιλίας μὲν ὑπακτικούς· ἀτρόφους δὲ συμβέβηκεν εἶναι. τοὺς δὲ κατοικίαν 1) μύας, καὶ τὰς ὀρίας 2) χελῶνας καὶ σαύρους ἀγρίους, καὶ τοὺς ἑλίους, καὶ τὰ τοιαῦτα θηρία τοὺς ἐσθίοντας λίαν τὶς 3) εὐχαρεῖς φήσειεν εἶναι.

ΚΕΦ. ξθ.

Ἐκ τῶν Φιλοτίμου, 4) περὶ τροφῶν δυνάμεως.

Τὸ μὲν οὖν ὅλον, 5) τὰ ῥοφήματα ἐστὶ τῆς κατεργασίας, τῆς ἐν κοιλίᾳ γιγνομέ-

caeterum moleſtia afficere conſueverunt. iis praeterea, qui robur ex uſu carnium quaerunt, neceſſe eſt deteriores eſſe vetuſtas, quia aetas ſemper in deterius vergit. quocirca non ſunt ſponte aſſumendae. ſi vero quandoque necesſitas cogat, magis coctis veſcemur. Caninae carnes aluum ſubducunt: non ſemper tamen afferunt eam levitatem, quam ex multis aliis conſequimur. nam et mucoſae ſunt, et glutinoſae, et tamen tenerrimorum catulorum caro praeſtantisſima redditur. Vulpina et urſina caro mucoſa eſt: et quodam autumni tempore fit crasſior. et inter eas praeſtantisſima eſt. ferarum, quae carnem vorant, ut luporum, et leonum, et omnes, qui eiuſmodi ferarum carnes comederunt, eas aegre concoqui aiunt, graveſque eſſe, et inteſtina dolore vexare: mures, qui in arboribus vitam agunt, aluum deiicere, ſed nihil nutrire comperiuntur. at qui mures domeſticos et montanas teſtudines, et lacertos agreſtes et paluſtres, et ejuſmodi belluas comedunt, eos animo valde placatos eſſe quiſpiam dixerit.

Ex Philotimo de facultatibus alimentorum. Cap. 69.

Sorbitio omnis, non magnae admodum confectionis, quae in ventriculo fiat, indiget. nam et humoribus eſt

---

96) Ita in textu correctum atque etiam in margine ſcriptum. Antea, credo, fuerat, φλαυροτέρας, quod temere correctum eſt.
97) In textu διά deletum et in marg. ſcriptum ὑπό. Mox vitiose eſt, καθαφέρεσθαι.
98) Ita in marg. In textu ληπτόν linea nŏtatum. Mox forte, σκυλάκεια.
99) Supra a recentiori ſcriptum, τ. ut ſit ἄρκτων. Fruſtra!
100) In marg. σαρκοφαγούντων. Verum iſtud vocabulum haud provenerit a ſcriba. Coniicio, ἀθεσμοφαγούντων, ἀδηφαγούντων.
1) Aut, κατ' οἰκίαν, aut, κατοικιδίους.
2) Immo, ὀρείας aut ὀρείους, ut apud Aelian. Hiſt. Anim. 14, 17. Sic mox ἑλείους corrigendum.
3) Per ironiam, loco ἀχαρεῖς, *facetos, lepidos, elegantes.*
4) v. Fabr. bibl. gr. Vol. XIII. p. 369. Meminit hujus etiam Rufus Epheſius edit. Moſq. 1806. 8. pag. 298.

νης, ὅυ πολλῆς προσδεόμενα. καὶ γὰρ μέμικται τοῖς ὑγροῖς καὶ τέτηκε καὶ τεθέρμανται καὶ 6) συνήψηται, καὶ πολλὴν ἔσχηκε τὴν ἀλλοίωσιν τῶν οἰκείων ὄγκων. τὰ δὲ κυρήβια, στρυφνόν τε τὸν χυμὸν ἀναδίδωσι, καὶ στροφώδη καὶ φυσώδη σφοδρῶς. ἔν τε γὰρ τῷ στόματι τὴν στρυφνὴν ἔχοντα φαίνεται δύναμιν, καὶ τὰς εἰρημένας δυσχερείας εὐθέως μετὰ τὴν προσφορὰν ὁρῶμεν γιγνομένας αὐτῶν τῶν κρεῶν. κατὰ μὲν τὰς ἰδίας διαθέσεις τῶν ζώων ἐστὶ βελτίω, τάτε νεώτερα τῶν παλαιοτέρων, καὶ τὰ σαρκωδέστερα τῶν λεπτοτέρων, καὶ τὰ ταῖς τροφαῖς εὐκατεργάστοις χρώμενα τῶν μὴ τοιούτων, καὶ τὰ πιότερα τῶν λεπτοτέρων, καὶ τούτων τὰ σαρκώδη λαμβανόμενα. καὶ πάλιν τὰ ἐκτετμημένα τῶν ἀνεμίκτων 7), καὶ τὰ θήλεα τῶν ἀῤῥένων, παραπλησίαις ταῖς ῥώμαις κεχρημένα. κατὰ δὲ τὰ μέρη τῶν ζώων, τὰ κατόπιθεν, καὶ τὰ δεξιὰ τῶν ἀριστερῶν. καὶ περιττοὺς 7) πόδας, μάλιστα τὰ κάτω καὶ τὰ ἐντὸς μέρη τῶν σκελῶν, τῶν ἐκτὸς, καὶ τὸ νῶτον τῶν περὶ κοιλίας καὶ τὸ στῆθος σκληρότερα καὶ δυσκατεργαστότερά ἐστιν. ὅμοιον δέ τι τούτοις ποιεῖ καὶ τὰ ἐντὸς τῆς ῥάχεως καὶ τῶν πλευρῶν πρὸς τὰ ἐκτὸς αὐτῶν. πράσα μὲν ἑφθὰ, δυσκατέργαστα. γίνεται γὰρ ἱμαντώδη 8) καὶ χα-

mixta, et liquata eſt, et calefacta, et computruit, et multam propriae molis alterationem eſt ſortita. aceris diluta, ſuccum acerbum, quique tormina et flatus vehementer excitat, corpori diſtribunt: ſiquidem in ore facultatem habere acerbam oſtendunt, et praedictas moleſtias, ſimulatque ſumta ſunt, ex eis oriri conſpicimus. Carnes convenienter animalium naturae meliores cenſentur: ut novellae ſint praeſtantiores vetuſtioribus, et quibus major copia carnis ineſt, gracilioribus: quae pabulis concoctu facilibus utuntur iis, quae non hujusmodi, et pinguiores macrioribus, et inter has, carneae partes caeteris praeſtent: itemque exſecta animalia non diſſectis: et foeminae maribus, quibus pares vires habeant. Ex partibus vero animalium, poſteriores excellunt ac dexterae ſiniſtris anteponuntur. De pedibus vero partes inferiores et internae crurum externis, et tergoris partes partibus ad ventrem et pectus ſitis durioros ſunt, et difficilius conficiuntur. Simili quoque modo affecta eſſe videntur ea, quae intra spinam ſunt, et latera, ad ea, quae extra sunt ſita. Porra elixa aegre conficiuntur. flexibilia enim in modum lori fiunt: et ore difficulter laevigantur. caeterum vero alimentum nulla noxa afficiunt: ex quo ſequitur, ut nullam ejus cruditatem videamus. cruda facilius concoquuntur:

5) Sic correxi propter proximum προσδεόμενα. In Codice legitur: τὸ ῥόφημά τ'. Sic.

6) Raſarius expreſſit, συσέσηπται. Hoc eſt ab συνεψεῖν.

7) Sic, et in marg. ἀνεμήτων. Forte, ἐπιμίκτων, ἐπιμίγνυσθαι de coïtu habet Euseb. Demonſtr. Evang. p. 17 B. Aut, ἀνεκτμήτων.

7) In margine: περὶ τούς.

8) Habet etiam Plato p. 495.

λεπῶς ὑπὸ τοῦ στόματος λεαίνεται· τὴν δὲ λοιπὴν τροφὴν οὐ βλάπτει. οὐδεμίαν γοῦν αὐτῆς ὁρᾶμεν ἀπεψίαν γιγνομένην. τὰ δ' ὠμά ἐστιν εὐπεπτότερα, διότι μᾶλλον ἁπαλώτερα καὶ κατεργαζόμενα ὑπὸ τοῦ στόματος. ἡ κολοκύνθη μετὰ ζωμοῦ κρεῶν ἑψωμένη, τάχιστα καὶ μάλιστα πέττεται· ἡ δὲ κατὰ μικρὰ διαιρουμένη καὶ συνεψωμένη, καθάπερ εἰώθασιν ἕψειν οἱ πλεῖστοι, δυσκατεργαστοτέρα ταύτης ἐστί. τῶν δ' ἐλαῶν αἱ μὲν μέλαιναι, λιπαρώταται πάντων καὶ δυσκατεργαστότεραι καὶ χολερώδεις μάλιστα πάντων, καὶ τὰς ναυτίας ἐπὶ πλείονα χρόνον ποιοῦσι, καὶ ταῖς ὑποχωρήσεσι κατὰ μικρὰ καὶ πλείω χρῶνται. αἱ δὲ καλούμεναι πυραλλίδες, τὰ μὲν ἄλλα τὰ αὐτὰ ταῖς μελαίναις ποιοῦσιν· ἧττον δὲ, διὰ τὸ λίπος ἔχειν ἔλαττον τῶν μελαινῶν· χυμὸν δ' ἐν 9) ἀμφότερα ταῦτα ἀναδίδωσι λιπαρὸν, κολλώδη, στρυφνότητα ἔχοντά τινα. λεκιθώδης 10) οὖν ἐξ αὐτῆς γένοιτ' ἂν ὁ χυμός. αἱ δ' ἐν ὄξει συγκείμεναι τῶν ἐλαῶν, εὐκατέργαστοι μέν εἰσι· χυμὸν δὲ ὀξὺν εἰς τὸ σῶμα ἀναδιδοῦσιν. αἱ δὲ λευκαὶ τῶν ἐλαῶν ἐξ ἅλμης οὖσαι, δυσκατεργαστότεραι μὲν ἧττόν εἰσι τῶν προειρημένων· δυνάμεις δ' ἀναδιδοῦσι τὰς ἁλυκὰς καὶ πικρὰς καὶ στρυφνὰς, ἐξ ὧν γίγνονται χυμοὶ λεκιθώδεις· αἱ δὲ θλασταὶ τῶν ἐλαῶν μᾶλλον μὲν κατεργάζονται τῶν λευκῶν χυμὸν δὲ ἁλυκὸν εἰς τὸ σῶμα ἀναδιδοῦσι.

ΒΙΒΛ. δ. ΚΕΦ. γ.

Ἐκ τῶν 11) Διοκλέους, περὶ σκευασίας τροφῶν.

Ἐπεὶ τὰ πολλὰ τῶν ἐδεσμάτων προσδεῖταί τινος σκευασίας, καὶ 12) γίνεται βελ-

quia magis tenera sunt: et ab ore conficiuntur. Cucurbita ex jure carnis cocta, celerrime, et maxime concoquitur. at quae minutatim dissecta, atque ita simul cocta est, quemadmodum quamplurimi coquere consueverunt, difficilius, quam illa, conficitur. Ex olivis nigrae sunt omnium pinguissimae, difficillimae ad conficiendum, et choleram maxime omnium efficiunt, et diuturnas nauseas excitant: et secessiones per alvum paullatim, et plures movent. quae vero pyrallides nominantur, faciunt illae quidem eadem, quae nigrae, caeterum, quia minus pingues sunt, minus etiam ea, quam nigrae faciunt. utraeque tamen succum pingvem, glutinosumque, et in quo acerbitas quaedam insit, gignunt in corpore. quam ob rem fit, ut succus vitellinus ex ea oriatur. Olivae autem, quae in aceto compositae sunt, facile quidem confici possunt, sed acidum succum in corpus distribuunt: albae vero ex muria paratae minus difficulter, quam praedictae, conficiuntur. verum salsas afferunt facultates, amarasque et acerbas, ex quibus succi vitellis ovi similes creantur. Confractae denique olivae facilius quidem, quam albae, conficiuntur, verumtamen salsus ex eis succus in corpore generatur:

Ex Diocle, de alimentorum praeparatione. Lib. IV Cap. 3.

Quoniam pleraque edulia alicujus apparatus indigent, fiuntque meliora,

9) Forte, δὲ συναμφότερα.
10) In Cod λευκιθώδης. Sic et inferius.
11) v. Fabric bibl. gr. vol. XIII. p. 141. Forte hujus ipsius est epistola ad Antigonum regem, quam cum opusculis et fragmentis Rufi Ephesii edidi Mosquae 1806. 8. Rufus Ephesius hujus meminit libro laudato pag. 297. Item Athenaeus Deipnos. p. 116. ita: Διοκλῆς μὲν ὁ Καρύστιος ἐν τοῖς ὑγιεινοῖς ἐπιγραφομένοις, τῶν ταρίχων, φησὶ, τῶν ἀπιμέλων κράτιστα εἶναι τὰ ὡραῖα· τῶν δὲ πιόνων, τὰ θύννεα. Idem eundem saepius etiam laudat.

τίω, τὰ μὲν 13) προστιθεμένων αὐτοῖς, τὰ δ' ἀφαιρουμένων, τὰ δὲ διατιθεμένων. ἃ 14) πῶς ἄλλως, ἴσως ἁρμόττει μικρὰ περὶ τούτων εἰπεῖν. ἔστι δὲ οὐκ ἐλάχιστον τῶν τοιούτων, καὶ πρὸς ὑγείαν, καὶ πρὸς ἡδονὴν, ἡ κάθαρσις, ὠμῶν ὄντων ἔτι, καὶ δεῖ πρῶτον σπουδάζειν οὐδενὸς ἧττον περὶ τούτου, περιαιροῦντά τε τὰ μὴ χρήσιμα, καὶ 15) καθαιροῦντα, ὅσα τινὰς αὐτῶν ἔχει δυσχερείας. καθαίρεται δὲ πάντα, τὰ μὲν ἑψώμενα, τὰ δὲ βρεχόμενα, τὰ δὲ πλυνόμενα πολλάκις. ἀφεψεῖν μὲν οὖν ἁρμόττει, τὰ μὲν πικρίας ἢ στρυφνότητας 16) ἔχοντά τινας, ἐν ὕδατι· τὰ δὲ δηκτικὰς 17) καὶ δριμύτητας, ἐν ὄξει κεκραμμένα· ἀποβρέχειν δὲ τὰς ἁλμυρίδας· 18) πλύνειν δὲ, τὰ ἔχοντά τινας ἀκαθαρσίας. τῶν ἑψωμένων δὲ καὶ ὀπτωμένων τὸ πῦρ, καὶ τὰ ἡδύσματα πρὸς ἕκαστον ἁρμόττοντα, 19) μάλιστα περιαιρεῖται τὰς δυσωδίας καὶ τὰς ἀχυλίας 20) καὶ τὰς μοχθηρίας τῶν χυλῶν. 21) ἐπεχεῖν δὲ πρὸς ταῦτα πᾶσιν πήγανον, κύμινον, κορίαννον καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χλωρῶν ἡδυσμάτων, μηδὲν τετριμμένον, ἀλλὰ, ᾧ ἄρα τὸ τοιοῦτον ἁρμόττει, τεθλασμένων 22) ὁ χυλός. ἔτι δὲ ὀρίγανος,

ut alia eis quidpiam addendo, alia ab eifdem auferendo, alia omnino aliter difponendo, fortaffe non erit incommodum, hac de re pauca dicere. etenim eorum purgatio, cum adhuc cruda sunt, non mediocre ad bonam valetudinem, et ad jucunditatem momentum affert: nec ulla in parte huic rei minore ftudio incumbendum eft, ut quae inutilia funt, abiiciantur, et foeda, atque incommoda funt, perpurgentur. purgantur autem omnia, vel elixando, vel macerando, vel perfaepe lavando. elixanda porro in aqua funt ea, in quibus amarities, vel adftrictio ineft quaedam: quae mordent, quaeque acrimoniam habent, aceto temperanda: maceranda vero funt ea, quae falfa funt: lavanda denique ea, in quibus aliquas immunditias confpicimus. In elixis atque assis ignis ipfe, et condimenta ad foedum odorem, ad infipiditatem, et ad fucci malitiam auferendam maxime conueniunt. ad haec vero omnibus infpargenda eft ruta, cuminum, coriandrum, et caetera viridia condimenta, ac nullum quidem contritum, fed cui conueniat, eorum contuforum fuccus imponetur: itemque origanum, satureiam, thymum, fa-

12) Forte, οὕτω interponendum.
13) Cur non, τῶν μὲν — τῶν δέ;
14) Forte, ὅπως ἄλλως.
15) Forte, καθαίροντα. Mox, καθαίρεται.
16) Cod. στρυφνότητος.
17) καὶ videtur tollendum. Intelligitur autem ἔχοντα.
18) Polyaen p. 377. ἀσφαλτῶδες δὲ καὶ πλῆρες, (sic enim corrigo,) ἁλμυρίδος.
19) In Cod. ἁρμόττονται.
20) Ἀχυλίας, ab ἄχυλος, propter vicinum χυλῶν non probo. Forte ἀχυμίας, ab ἄχυμος, aut, ἀηδίας
21) Ἐπεχεῖν nihil notat, πρὸς ταῦτα et πᾶσιν inter fe non conveniunt. Conjicio igitur: ἐπιχεῖν δὲ πρὸς ταῦτα, πράσον, (porrum.) πήγανον, aut etiam, ἐπεγχεῖν.
22) Forte, τὸν χυλόν.

θύμβρα, 23) θύμον, ἅλες, ὄξος, ἔλαιον, ἔχοντα πάντα τὰς ἑαυτῶν ἀρετάς. τυρὸς δὲ πᾶς χείρων μέν ἐστι τῶν εἰρημένων· ἥκιστα δ' ἂν λυπήσειεν αἴγειος, ταμισίνης, 24) εὐώδης, μὴ παλαιὸς, ὀλίγος, καὶ μᾶλλον ὀπτός. σίλφιον δὲ, εἰ ἄρα που δεῖ, τὸ λευκότατον καὶ εὐωδέστατον καὶ μικρότατον. αἱ γὰρ ὀσμαὶ, ἡδυσμάτων ἡδονὰς καὶ ἀρετὰς ἔχουσι. τὰ δὲ πάχη, τὰ διὰ τυροῦ πλείονος καὶ σησάμων καὶ σιλφίου καὶ τριμμάτων πλήθους γινόμενα, πρὸς ἡδονὴν μὲν οὐδὲν γίνεται μᾶλλον· ἐνοχλεῖ δὲ πολλάκις. ἁρμόττει δὲ, τὰ μὲν μικρᾶς ἢ μηδεμιᾶς ἐπανορθώσεως δεόμενα τῶν ὄψων ἕψειν, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ὕδατι· τὰ δὲ βρομώδη καὶ ὑγρὰ ἢ ἄχυλα μετ' ὄξους. ἕψειν δὲ δεῖ ἢ τὰ ὑγρὰ καὶ μῶρα 25) μετ' ὄξους· τὰ δὲ κακοχυλότερα καὶ αὐστηρότερα, ὄξει γλυκεῖ. μέγιστον δ' ἐστὶ τὸ συντιθέναι καὶ κεραννύναι ἁρμοττόντως πρὸς ἕκαστα τοῖς χυλοῖς καὶ ταῖς ὀσμαῖς ἄνευ τριμμάτων· μάλιστα ἂν τις τούτου κατατυγχάνοι, στοχαζόμενος, ὅπως μήτε ὀσμῇ, μήτε χυμῷ μηδενὶ κατακορέσῃ τὸ μεμιγμένον, ἀλλ' ὀσμή τε πάντων μία, καὶ χυλὸς εἷς 26) φανήσεται, πρέπων ἑκάστῳ τῶν ποιουμένων. ἕψεται δὲ πάντα ἐπ' ἀνθράκων ὁμαλῶς· ἑφθὰ δὲ ὅταν γένηται, ζεόντων ἔτι 27) τῶν ὑγρῶν ἐξαίρειν ἐκ τῶν ἀγγείων καὶ μὴ 28) βρέχειν ἐνα-

lem, acetum, et oleum, in quibus omnibus suae virtutes insunt, adiiciemus. Caseus est praedictis deterior: minime vero infensus caprinus, ex coagulo concretus, non vetustus, odoratus, exiguus, et potius tostus. Silphium vero, sicubi eo opus fuerit, candidissimum, odoratissimum, et minimum capietur. odoribus enim condimentorum suavitates atque virtutes continentur. Quae vero crassa sunt, et ex copiosiore caseo, sesamo, silphio, et copia contritorum fiunt, nihilo majorem voluptatem afferunt, sed saepenumero molestia afficiunt. at obsonia, quae exigua, aut nulla correctione indigent, ea, ut uno verbo dicam, aqua sunt elixanda: quae vero virosa, et humida, et insipida sunt, cum aceto: quae deterioris succi sunt, magisque austera, aceto dulci. Maximi autem refert, ut res omnes convenienter, et succis, et odoribus, citra contritionem componamus, et temperemus: quod praecipue consequetur is, qui diligenter animadvertat, ut neque odore, neque succo aliquo res commixta satietur: sed unus omnium odor, unusque succus appareat, qui singulis rebus confectis conueniat. Super carbonibus aequaliter coquuntur omnia. Cum elixa edulia sunt, e vasis extrahi debent ferventibus adhuc humoribus, nec sunt infrigidantibus immittenda. Quae cum

23) Ita in marg. in textu vero θρύμβα.

24) ὁ τάμισος, *coagulum*. Theocrit. Id. VII, 16. XI, 66. Erotian. p. 49. Galen. in Glossis pag. 98. Inde h. l. ταμισίνης. Alibi non legi.

25) μωρὸς seu μῶρος de gustu etiam notatur. Rasarius omnia omisit ab, ἕψειν δὲ ad proximum ὄξους.

26) Forte, φανῇ.

27) Ita in margine. In textu ἐπί.

28) Forte, ἐπιβρέχειν ἐναποψυχομένοις.

ψυχομένοις ὅσα μὴ μετὰ τῶν ὑγρῶν ἐσθίεται, ὀπτᾷν δεῖ πάντα ἐπὶ μαλακοῦ καὶ ὁμαλοῦ πυρός· καὶ τὰ μὲν μοχθηροὺς ἔχοντα χυλοὺς, ἐξικμάζειν μᾶλλον· τὰ δὲ χρηστοὺς, ἐγχυλότερα ποιεῖν.

Κ Ε Φ. δ.

Ἐκ τῶν 29) Μνησιθέου τοῦ Κυζικηνοῦ, περὶ κράμβης.

Κράμβην χρὴ κατακόψαι, ὡς ὀξυτάτῳ σιδηρίῳ· εἶτ᾽ ἐναποπλύναι, 30) καὶ τὸ ὕδωρ ἐᾶσαι ἀπηθῆναι, 31) καὶ συγκατακόψαι κοριάννου 32) καὶ πηγάνου, ὅσα ἱκανά. εἶτ᾽ ὀξυμέλιτι ῥᾶναι, καὶ ὅσον οὖν τι μικρὸν σιλφίου ἐπίξυσον. ταύτης εἰ θέλοις κατεσθίειν ὅσον ὀξύβαφον, οὐδὲν μή σοι συστῇ ἐν τῷ σώματι πονηρόν· ἀλλὰ καὶ, εἴ τι προϋπάρχει, ἐκβάλλει. καὶ εἴ τι ἀμαύρωμα περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, παύει, καὶ πνιγμοὺς, καὶ ἔτι περὶ τὸ διάφραγμα, ἢ τὰ ὑποχόνδρια, εἴ προσπίπτει ἄτοπον· καὶ ὅσα σπληνὶ, ἐὰν ᾖ εὐμεγέθης, ταπεινώσει αὐτόν. πρός τε τοὺς μελαγχολικοὺς θαυμαστὴ ἐσθίεσθαι ὠμή. καθαίρει γὰρ τὰς φλέβας. πρὸς δὲ τὰ ἀρθρικὰ οὐκ ἔστιν ἕτερον τοιοῦτον, οἷον ἡ κράμβη, συγκειμένη 33) οὕτω καὶ διδομένη νήστει πρωΐ. πρὸς δὲ τοὺς δυσεντερικοὺς δεῖ τῆς κράμβης, λαβόντας εἰς ὕδωρ δαψιλὲς ἀποβρέχειν εὖ, εἶτ᾽ ἐμβάλλοντα 34) εἰς θερμὸν ὕδωρ

humoribus non comeduntur, ea lento, et aequabili igni assanda sunt omnia. et quae vitiosos succos habent, magis siccanda: quae bonos, succi reddenda pleniora.

Ex Mnesitheo Cyziceno, de brassica. Cap. 4.

Brassica, quam acutissimo ferro concidenda est, deinde abluenda, et aqua abiicienda, et coriandri, atque rutae, quantum satis sit, una contundendum: tum oxymelite totum aspergendum, et perexigua silphii portiuncula super abradenda. Hujus si tantum, quantum acetabuli mensura continet, sumere velis, nihil tibi vitiosi in corpore concrescet: imo vero, si quid prius inhaeserat, extrudit. sedat praeterea caligines oculorum, itemque suffocationes. si quid etiam incommodi vel circa septum transuersum, vel hypochondria accidit, subvenit: emendatque ea, quae lieni obsunt: sique lien permagnus sit, eundem extenuat. ad melancholicos vero mire facit cruda sumta: siquidem venas expurgat. ad morbos vero articulorum, nihil aeque efficax est, ac brassica ita composita, et ieiuno et mane data. Ad tormina intestinorum ita paranda est, ut brassicam diligenter plurima aqua

---

29) Hic, ni fallor, non nisi ab Oribasio laudatur. Cod. κιξικιναῦ.

30) Forte addendum, ὕδατι

31) ἠθεῖν, et ἀπηθεῖν, *percolare, decolare.* Galen in Glossis. p. 82. οἱ μὲν ἀπηθοῦσι μετὰ τὸ ζέσαι. Dicitur etiam, διηθεῖν. Gregor. Nyss. T. I. p. 794. Reperitur etiam διήθειν. Vide hic paullo inferius.

32) Ita in marg. Sed in textu, κορίου.

33) Id est, συνεσκευασμένη.

34) Immo, ἐμβάλλοντας. Sed mox rursus est singularis. Similitudo certe esse debebat.

ἑψεῖν, ἕως ἂν γένηται τακερὰ, εἶτ' ἀπηθῆσαι τὸ ὕδωρ πᾶν, ἐπιβάλλειν καὶ ἔλαιον, εἶτ' ἐνσυγκαταζέσαι· εἶτα ἐμβάλλοντα εἰς ἀγγεῖον ἐνθρύψαι ὅ, τι ἂν βούλει σιτίου, ἢ μόνην ἐσθίειν τὴν κράμβην, καὶ διδόναι ψυχρόν. 35) τοῦτο δὲ χρὴ ποιεῖν μὴ ἅπαξ, ἀλλ' ἑκάστην ἡμέραν πρωῒ, εἰς πλείονας ἡμέρας· μὴ πολὺ δ', ἵνα μὴ προστῇ.

maceremus, deinde in calidam aquam coniectam elixemus, donec intabuerit: tum aqua tota abiecta oleum indere: postea sinemus, ut simul serveant: tum in vas coniecta interemus, et cum aliquo cibo, aut solam brassicam, eamque frigidam mandendam dabimus: idque non semel, sed singulis diebus mane longo dierum spatio faciendum est. sed non multum ejus propinandum, ne obsistat.

ΚΕΦ. ε.

Ἐκ τῶν 36) Διεύχους, ἄρτων σκευασίαι.

Ex Dieuche, de conficiendis panibus. Cap. 5.

Ἄρτον δεῖ σκευάζειν ἀλεύρινον ἐκ πυροῦ ὡς ἀκολλοτάτου καὶ κούφως ὑπεζυμωμένου γλυκείᾳ ζύμῃ ὡς ἐκ στερεωτάτου τοῦ σταιτός. δεῖ δὲ πλεῖον χρόνον τρίβεσθαι. ἡ δὲ ὄπτησις, ἡ ἐπὶ τοῦ ἰπνίου μοι φαίνεται ἀσφαλεστέρα τῆς ἐν τῷ κριβάνῳ. 38) ἔτι δὲ μᾶλλον, ἡ ἐν τῷ ἄμητι. 39) μαλακή τε γὰρ καὶ πλείονι χρόνῳ ἡ ὄπτησις γίνεται· πρόσκαυσίς τε ἀπὸ τοῦ πυρὸς τῷ ὀπτωμένῳ οὐ ῥᾳδίως συμβαίνει, παρὰ τὸ ἐκτὸς τὴν ὑπόκαυσιν εἶναι. ὁ δὲ ἐν τῷ κριβάνῳ ἄρτος ξηρότερος μὲν τοῦ ἐν τῷ ἰπνίῳ καὶ εὐστομώτερος· οὐκ ἀσφαλὴς δὲ ἡ ὄπτησις· ἀλλὰ ταχὺ τὰ ἐκτὸς ἐπικαίεται, ὥστε τὰ ἐντὸς ὠμὰ εἶναι. ὁ δ' ἐγκρυφίας ξηρότατος τῶν ἄρτων ἐστίν.

Panem conficere oportet ex farina tritici maxime inconglutinati, et leviter fermentati dulci fermento, ut ex massa firmissima: estque multo tempore subigendus. Praeterea vero assatio in furno mihi tutior, quam quae in clibano fit, apparet: et multo etiam tutior ea, quae fit crustis circundantibus: siquidem mollis, et longiore tempore fit assatio. ad haec quoque ignis non facile adurit rem, quae assatur, quia exustio externas partes congrassatur. at panis, qui in clibano coquitur, siccior est ille quidem, et ori jucundior, quam is, qui in furno conficitur: sed tamen assatio non est tuta, sed exteriora statim exuruntur, interna pars cru-

35) Immo, ψυχράν. Versu quarto προστῇ, loco προσστῇ.

36) Vide Fabr. bibl. Graec. Vol. XIII. p. 141. Meminit hujus etiam Rufus Ephesius pag. 297. edit. Mosquensis. 1806. 8. Athen. Deipnos. p. 5. Νουμήνιος ἡρακλεώτης, ὁ Διεύχους τοῦ ἰατροῦ μαθητής. Memoratur ibid. p. 262. Διευχίδας, historicus.

37) Ita in marg. sed in textu, δ' εἰ.

38) Frequentius legitur, κλίβανος. Sed et κρίβανος. v. Arrian. in Indicis p. 342. θύννους τε ἐν κριβάνοισιν ὀπτοίς. Nec aliter inveni hic in Codice Augustano. Demetrius Phaler. p. 98. Supra etiam in hoc ipso libro Oribasii lib. 1. cap. 8. ex Galeno legitur κρίβανος, κριβανῖται (ἄρτοι). Ibi tamen aliquis litterae ρ. inscripsit λ. Atque ita ibi bis. Ibidem memorantur etiam panes, ἐπὶ τῆς ἐσχάρας ὀπτηθέντες ἢ κατὰ θερμὴν τέφραν. Vocabulum ἄμης nec hic reperio.

ἔτι δὲ τούτου ἐργωδεστέρα ἡ ὄπτησις τῆς ἐν τῷ κριβάνῳ. δεῖ δὲ ἀνθρακιάν τε εἶναι πολλὴν, καὶ ἐπὶ τῆς ἀνθρακιᾶς τέφραν ἱκανὴν ἐπεῖναι. τὸ δὲ 40) ταῖς βέλτιον μὲν ἂν εἴη, τὸ ἀλεύρινον, καὶ μὴ ἐκ σεμιδάλεως γεγενημένον, καὶ τετριμμένον ἱκανῶς, καὶ τὴν μαλακότητα πλείω δεῖ ἔχειν, ἢ ἐν τῷ κριβάνῳ. ἄρτον εἶτα ἐπιτιθέντα ἐπὶ τὴν τέφραν, τὴν ἐπὶ τοῦ πυρὸς, κατακαλύψαι ἄνωθεν τὸ σταῖς ἄλλῃ τέφρᾳ, εἶθ' οὕτω τὴν ἀνθρακιὰν ἐπιβάλλειν ὡς πλείστην, καὶ μάλιστα ἄνωθεν ἐπικαίειν, καθ' ὃν ὀπτᾶται τρόπον. οὗτος ὁ ἄρτος ξηρότατος πάντων ἐστίν. εἴη δ' ἂν χρησιμώτατος πρὸς τὰς κοιλίας τὰς ὑγράς τε καὶ ἀπεπτούσας, καὶ ὅσαι φλέγμα ἔχουσι πολύ.

ΚΕΦ. ϛ.

Ἐκ τῶν Διεύχους, περὶ ἀλφίτων.

Ἀλφίτῳ δὲ χρήσαιτο ἄν τις, καὶ πότημα, καὶ ἕψημα ποιῶν, καὶ εἰς ζωμὸν ὀρνίθιον ἐμβάλλων ζέοντα, ὡς ὀπτότατον τὸ ἄλφιτον, μὴ κινῶν, ἀλλ' ἐῶντα 41) βῆναι ἀτρέμα, χλιαίνων ἐπὶ πυρὸς ἢ ὕδατος θερμοῦ, ὥστε δίσεφθον γίνεσθαι. καὶ εἰς ἄρνειον δὲ ζωμὸν, καὶ εἰς ἐρίφειον, μὴ παντάπασιν ἀπίμελον. 42) καὶ εἰς δελφάκειον 43) ἐμβάλλων καὶ συνεψῶν, τοῖς δυσεντερικοῖς. ἱκανὸν δ' εἰς τὸ τεταρτημόριον τῆς

da remanet. Subcineritius vero eſt omnium ſicciſſimus: atque etiam difficilior eſt ejus aſſatio, quam quae clibano conficitur. Prunas enim multas eſſe oportet, et ad haec cinerem copioſum adeſſe. maſſa vero ex farina triticea, non ex ſimila, et abunde ſubacta, eſt praeſtantior: debetque majorem habere mollitiem, quam panis in clibano confectus. deinde in cinerem imponi, qui igni incumbat: tum deſuper alio cinere maſſam contegere, et ſuper eo cinere prunas quamplurimas coniicere, et maxime ſupernam partem incendere, quo loco aſſatur. hic panis omnium eſt ſicciſſimus: eritque ad ventres humidos, et non concoquentes, quibuſcunque pituitae copia redundat, accommodatiſſimus.

Ex Dieuche, de polenta. Cap. 6.

Polenta uti quiſpiam poteſt, et potione, et pulte, quae in aqua coquitur, confecta: vel ſi farinam in gallinae jus coniectam fervefaciat, ut maxime aſſata polenta evadat, cum eam non agitet, ſed ſinat coire ſenſim calefaciens igni, vel aqua calida, ita, ut bis coquatur. in agninum quoque, et in hoedinum non omnino pingvedinis expers, atque in ſuillae carnis jus coniecta, et ſimul

39) ἄμης, hoc ſenſu, non inveni. Forte κάμινος. Inde, ἄρτος καμινίτης. Sed nec hoc probatur mihi. ἄμης fortaſſe patella eſt circumcirca marginibus occluſa, in qua et placentae et panes coquuntur. Ejus generis nunc apud nos in uſu ſunt ex varia materia.

40) Immo, σταίς.

41) Ita Codex. Forte, ἐῶν ταχῆναι, συμβῆναι.

42) Cod. ἀπήμελων. Sic.

43) Δελφάκιον, *porcellus.* Philo p. 683. D. Inde δελφάκειος, adjectivum. Supra eſt per iota ὀρνίθιος, ſed et hoc per ει reperitur ad analogiam reliquorum ejus generis.

χόας τοῦ ἀλφίτου τοῦ χρηστοτάτου καὶ ἀδροτάτου, 44) κοτύλας 45) β· γάλακτος, καὶ ὕδατος τὸ τρίτον μέρος βληθὲν, καὶ τῆς μήκωνος ὁ κώδων 46) πεπυρωμένος, ἢ συκῆς πρὸς πυρὶ ὅσον τριόβολον ὁλκῆς σμίγων 47) λελεασμένης σύνεψε, καὶ ῥοφήματος πάχος ποιῶν, πρόσφερε. τοῦτο ἀνάπαυσίν τινα ποιεῖ τῶν ἀναστάσεων καὶ ὕπνον. χρήσαιτο δ' ἂν τις οὐ πολλάκις, ἀλλὰ τρὶς ἢ τετράκις, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν ἰσχυόντων. ποιεῖ γάρ τινα ἀδυναμίαν, τά, τε οὖρα σπάνια βαδίζει τοῖς ἐπὶ πλεῖον αὐτῷ χρωμένοις. γίνεται δὲ ἄλφιτον καὶ ἀπὸ τοῦ βρόμου. 48) φρύγεται δὲ σὺν τῷ ἀχύρῳ πᾶν. ἀποπήσσεταί τε καὶ τρίβεται καὶ ἑρύκεται, καθάπερ καὶ τὸ κρίθινον ἄλφιτον. τοῦτο τὸ ἄλφιτον κρεῖττον καὶ ἀφυσώτερόν ἐστι τοῦ κριθίνου.

cocta, dysentericis facit. Satis autem est, in quadrupla parte choae polentae optimae, et ponderosissimae cyathos duos lactis, et aquae tertiam partem indere, et cum ab igni abstuleris, papaveris, aut ejus capitum, vel dum adhuc ad ignem est, * cucumeris laevigati, quantum holcae triobolus contineat, admiscere, et simul incoquere: et ad sorbitionis crassitudinem redigere, ac propinare. Haec ita confecta cessationem quandam resurgendi, et somnum affert: nec debet quisquam hac uti saepius, sed ter, aut quater: et praecipue in robustis corporibus: quia imbecillitatem quandam inducit: et iis, qui eadem utuntur liberalius, urina raro procedit. Ex avena quoque polenta conficitur. tota enim cum acere frigitur, repurgaturque, ac subigitur, et, quemadmodum hordeacea polenta, trahitur: sed tamen haec praestantior est, et minus, quam hordeacea, flatus ciet.

ΚΕΦ. ζ.

Ἐκ τῶν Διεύχους, περὶ τροφῶν σκευασίας.

Τοῖς ἀσθενῶς κάρτα ἴσχουσι, καὶ μηκέτι δυναμένοις παχυτέραν ὕδατος προσδέχεσθαι τροφὴν, κράτιστον ἀποβρέχειν καὶ ἑψεῖν καὶ τρίβειν τὴν τροφὴν ἐν τῷ πόματι τῷ διδομένῳ. συμβαίνει γὰρ ἡμῖν τὴν ἀνάδοσιν ἀπὸ πάσης τῆς τροφῆς λεπτήν τε καὶ εἰς ἀτμὴν 49) διαλυομένην ἀναδιδόσθαι, περιττώματά τε μὴ

Ex Dieuchis commentariis, de parandis alimentis. Cap. 7.

Qui imbecilli admodum sunt, et crassius alimentum, quam aqua sit, sumere amplius non queunt, optimum est, ut eis alimentum in potione data maceretut, coquatur, et teratur. ita enim fit, ut totius alimenti distributio tenuis, et in vaporem dissoluta distribuatur, et excrementa in ventre non remaneant, et

44) Scribitur fere ἁδροτάτου. Utrumque tamen, atque istud quidem frequentius, in Codd. occurrit.
45) In Codice est, κ, et supra ο. Rasarius, cyathos. Sed id notatur per κ. cui impositum est υ.
46) Quin hic sermo sit de capitibus papaveris, nullum dubium est. Sed ita vulgo occurrit, ἡ κωδία et κώδεια. v. Harpocrat. p. 109. Dioscor. IV, 64. p. 266.
47) Hoc nihili est. Forte, μίσγων. Vers. 11. in mentem veniebat σάξει, κατασάξει, loco βαδίζει.
48) Geopon. 18, 2, 6. p. 1174.
49) De ἀτμὶς nemo dubitat. ἀτμὴ habet Philo. p. 28.

ὑπολείπεσθαι ἐν ταῖς κοιλίαις, καὶ δι' ὅλης ἡμέρας ἀναδίδοσθαι τροφὴν ἅμα καὶ πόμα· μάλιστα δ' ἡ τοιαύτη προσφορὰ χρησίμη ἂν εἴη διδομένη, οἷς συνεστήκασιν αἱ κοιλίαι καὶ μὴ ἐκταράσσονται, λεπτῆς δὲ καὶ βάρος ἐχούσης προσδέονται τροφῆς. ἀποβρέχοι μὲν οὖν ἄν τις τό, τε ἄλφιτον τὸ καπυρὸν, 50) καὶ τὰς καλουμένας ἐρικίδας. 51) πλείστην δ' ἀφιᾶσι δύναμιν οἱ ἄρτοι, ὡς θερμότατοι κλασθέντες καὶ ἀποβραχέντες. ὡσαύτως καὶ ὁ πυρὸς, φωχθεὶς καὶ ἐραχθεὶς, ἀποβρέχοιτ' ἂν ὁμοίως· τῶν δὲ ἀφεψωμένων ἔτι μᾶλλον τὸ πόμα κρεῖττον καὶ τροφιμώτερόν ἐστι. τοῖς μὲν οὖν πυρέσσουσι, καὶ οἷς αἱ κρίσεις μὴ ῥαδίως γίγνονται, δεῖ τὴν κριθὴν μὴ περιπτίσσειν· ἀλλὰ πλύνοντα ἑψεῖν τῷ ὕδατι· πρότερον δὲ χλιάναντα ἀπόχεε, 52) καὶ ἄλλο ἐπιχέοντα ὕδωρ ἑψεῖν. ἑψοῖτο δ' ἂν καλῶς, εἰ δέκα 53) κοτύλας ὕδατος εἰς μνᾶν τῆς κριθῆς ἐπιχέαις. ἕψεται δὲ, ἕως ἂν ἡ κριθὴ ῥαγῇ, εἶτ' ἀπηθήσας τὸ λεπτότατον ὕδωρ, μίσγων μέλιτι, ἢ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, δίδου. τοῦτο καὶ τὴν κοιλίαν εὔλυτον ποιεῖ, καὶ οὐρεῖται καὶ τρέφει ἱκανῶς. δίδοται δὲ καὶ ἡ εἰς τὸ ἄλφιτον κριθὴ φρυχθεῖσα, ἣν 54) καχρύδα καλοῦσι. δεῖ δὲ, πρὸ τοῦ 55) ἀλεσθῆναι αὐτὴν, ἀποτρίψαι κούφως τὸ προσκεκαυμένον ἄχυρον καὶ ἀποβρέξαντα ἑψεῖν. τὴν κοιλίαν μᾶλλον ἐφίστησιν ἐκείνου. δεῖ δὲ ἐν τῷ ὕδατι ἑψεῖν, καθάπερ καὶ τὴν ὠμὴν κριθήν. ἀφεψοῖ δ' ἄν τις καὶ τὰς καλουμένας ἐρικίδας 56) ἐν ὕδατι, ἀπεχόμενος

toto die, et alimentum, et potio diſtribuatur. Haecque propinatio praecipue utilis erit iis, quorum ventres conſiſtunt, et non turbantur, indigentque tenui, et quod pondus habeat, alimento. macerabit ergo quispiam polentam calidam, et quae ericides dicuntur. magnam vero facultatem panes quam calidiſſimi amittunt, cum franguntur, et macerantur. Simili quoque modo triticum toſtum, et confractum macerabitur. eorum enim, quae magis etiam coquntur, melior eſt potus, et magis etiam alit. Febricitantibus ergo, et quibus criſes non facile fiunt, hordeum confringendum non eſt, ſed lotum in aqua elixandum: priorque aqua cum intepuerit, abiicienda, tum alia impoſita coquendum. ac recte quidem coquetur, si decem aquae heminas in unam hordei heminam coniicias. coquitur autem uſque dum hordeum crepet. deinde aqua tenuiſſima excolanda eſt, et melle admixto, vel per ſe ſola danda. haec enim cum aluum probe ſoluit, cietque urinam, tum vero etiam abunde nutrit. Datur etiam hordeum in polenta frictum, quod toſtum hordeum nominant. priusquam vero hordeum tundatur, abſtergendum leviter eſt acus illud aduſtum, et ubi maceratum fuerit, coquendum. ſed ventrem magis, quam ſuperius, cohibet. eſt vero in aqua coquendum, non ſecus, quam crudum. Ericidas quoque in aqua ab agi-

50) In marg. καπυρόν. Laudatur etiam ibid. Oribaſ. 4. ad Euſtath.
51) Vide Galen. in Gloſſ. p. 74.
52) Forte: ἀποχέειν.
53) In marg. εἴκοσι.
54) Forte: κάχρυν, ſed paullo inferius eſt rurſus, καχρύδος. κάχρυς eſt, πεφρυγμένη κριθή. v. Galen. in Gloſsis. p. 79. Alciphron. p. 334 335. Legitur etiam κάγχρυς. v. Harpocrat. p. 153.
55) Bis occurrit apud Arrian. de expedit Alex. p. 263.
56) Vide paullo ante.

τοῖ κινεῖν, ὅπως ὡς λεπτότατον ᾖ τὸ ἕψημα. ἀφεψοῖ δ' ἄν τις καὶ ἄρτους καὶ ζύμους, 57) καὶ τοὺς ξηροὺς καὶ τοὺς προσφάτους πυροὺς, ὠμοὺς καὶ πεφρυγμένους, καὶ κέγχρον, καὶ χεδὸν πᾶσαν τροφὴν, ὁποίαν ἂν ὑπολαμβάνοι τῷ κάμνοντι οἰκείαν εἶναι, καὶ ἐν τῷ πόματι, τῷ διδομένῳ, καὶ ἐν ζωμῷ ὀρνίων, 58) καὶ ἐν ἄλλοις πλείοσι χυμοῖς· τὰ δ' ὑποτριβόμενα παχύτερα μὲν τῶν διαβρεγμάτων φαίνεται εἶναι, καὶ τῶν ἀφεψωμένων, καὶ ἰσχυρότερα. ὑποτρίβοιτο δὲ σχεδὸν πᾶσα ἡ προειρημένη τροφὴ ὡσαύτως εἰς τὰ διδόμενα πόματα. καὶ τῶν ἀκροδρύων πολλὰ καὶ ὀσπρίων ἐν τροφῆς μέρει καὶ δυνάμεως πρός τινας τῶν ἀῤῥωστούντων 59) καταχρῷτ' ἄν τις κόπτων καὶ τρίβων ἢ ἐγχυλίζων εἰς τὸ πόμα τὸ διδόμενον. δεῖ δὲ τοὺς μὲν ἄρτους, καὶ τοὺς ξηροὺς, καὶ τοὺς προσφάτους, καὶ τὰ πόπανα, βρέξαντας τρίβειν, δεῖ 60) ἐν τῷ ὕδατι, καὶ ἠθεῖν δι' ὀθονίου· μίσγοις δ' ἂν αὐτοῖς πρός τε 61) τὴν λευκότητα μὴ ἐμφαίνεσθαι τὴν ἀπὸ τοῦ ἄρτου, τοῦ σικύου σπέρμα φώξας, καὶ ἀμύγδαλα, ἢ στροβίλους, καὶ 62) οὖα, καὶ μεθ' ἑνὸς ἑκάστου, καὶ μετά τινων, ἢ πάντων, ἀνήσου 63) τε ἢ μαράθου σπέρματος μίσγων. τοῖς μὲν οὖν πυρέσσουσιν, ἐν μελικράτῳ τοῖς δ' ἄνευ πυρετῶν, οἴνου παραχέων. ἡ δὲ κέγχρος καὶ ἡ μελίνη

tatione abstinendo quispiam decoquet, ut quam tenuissimum sit decoctum. decoquet etiam quispiam panes, et fermentum, siccumque ac recens, triticum, crudum et frictum, et milium, et omne ferme alimentum, quod aegrotanti accommodatum esse existimaverit: idque et in potione data, et in jure gallinae, et in aliis plerisque humoribus. Quae vero subtrita sunt, ea maceratis et coctis esse crassiora, et validiora videntur. ac omne quidem memoratum alimentum, in potionibus, quae dantur, ferme subteri posset. itemque multis arborum fructibus, et leguminibus, alendi, et vires quibusdam aegrotantibus addendi caussa utitur aliquis, eadem incidendo, contundendo, et succum exprimendo, ut potui dato indat. Iam vero panes, et siccos, et recentes, et placentulas macerare aqua immersas, et ex linteolo percolare expedit. ad candorem vero, ne color ex pane appareat, cucumeris semen tostum, itemque amygdalas, et nuces pineas, et sorba admisceto: et cum unoquoque horum, et cum aliquibus, vel etiam his omnibus, anisi, aut foeniculi semen adiungito: idque febricitantibus ex aqua mulsa, non febricitantibus vero, ex vino propinato. Milium vero et panicum contusa, detracto cortice, conveniunt iis, quibus venter biliosa

57) Vulgo, ἡ ζύμη. ζυμοὺς tamen legi apud Gregor. Nyss. Vol. I. p. 470. 471.

58) Ita reper[illegible], ὀρνί[illegible]. Forte, ὀρνέων. Neque tamen ausus sum corrigere, tametsi varie corrigi poterat, Ut ὀρνίθων. ὀρνιθίων.

59) Codex: κατὰ χρῶτ' ἄν τις.

60) διέντα, in marg. ad[illegible]o: Oribas. 4 ad Eustath. 35. Codex Mosquensis huius Oribasii libri non erat nunc ad manus. Forte: διέντα, quod saepissime apud medicos occurrit, ac, nisi fallor, in his ipsis fragmentis. v. pag. 44 47. Mox Codex: ὀθωνίου.

61) Τὸ interponendum videtur.

62) Vide Galen. in Glossis. p. 87. in οὖα Dioscor. I, 173. p. 82.

63) Ali[illegible] ἄνισον et μάραθον. v. Theocrit. Id. VII. 63 ibique scholia Harpocrat. p. 111. Dioscor. III, 65 p. 200. III, 81. p. 205.

64) τριβόμενα ἂν ἁρμόσειεν περιλελεπισμένοις 65) αἱ κοιλίαι ἐκχολοῦνται, καὶ οἷς λεπταὶ καὶ πολλαὶ ὑποχωρήσεις γίνονται. δεῖ δὲ τρίβοντα διιέναι 66) ὕδατι μὴ ἔλασσον ὀξυβάφου τῷ ἀνδρὶ, καὶ ἐκχυλίσας διὰ πυκνοῦ ὀθονίου ἐν κοτύλῃ ὕδατος, ἐπιχέων οἴνου αὐστηροῦ τὸ μέτριον προσφέρειν νήστει. ἁρμόσσει δὲ ὑποτρίβειν τῇ κέγχρῳ τὰ εὐβοϊκὰ κάρυα σὺν τῷ αἵματι 67) τῷ ἐντὸς, μὴ πολλὰ καὶ συνεγχυλιζόμενα μετὰ τῆς κέγχρου, ῥόφημα γένοιτ' ἂν τοῖς πυρέσσουσιν. ἀσθενέστατον μὲν πάντων τὸ ἀπὸ τοῦ καχρύδος. δεῖ δ' αὐτοὺς, 68) ὅσον ἡμιχοινίκιον ἐν ἓξ κοτύλαις ὕδατος. ἐὰν δὲ δίεφθος ᾖ τορυναν 69) κρεῖττον, καὶ τὴν πτισσάνην, καὶ ἀποχυλίζειν τοῦτο, καὶ τὴν κοιλίαν ἧσσον ἂν καταφέροι τῆς πτισσάνης, ὅ, τε χυλὸς λεπτότερος γίνεται. μόρμος 70) δὲ, οἱ δὲ βρόμον 71) καλοῦσιν, εὐπεπτότατον πάντων τῶν ὀσπρίων, καὶ τὸ ῥόφημα κάλλιστόν ἐστιν. ἰσχυρότερον δὲ ἡ 72) τοῦ ἀπὸ τοῦ καχρύδος· τῆς δὲ πτισσάνης ἀσθενέστερος καὶ ἡδείων. ἕψεται δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον τῇ πτισσάνῃ· κοτύλην ἐν ὕδατος κοτύλαις δέκα· τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ φακοῦ ῥόφημα ποιεῖν ἄφωκτον, περιπτύσσοντα 73) τέφρας ὡς

affectione premitur: et quibus tenues, eaeque multae excretiones per aluum fiunt. haec autem conterendo aqua diluenda ſunt: non minus, quam quod acetabulum contineat, si viro des: excolato ex denso linteo, et in aquae heminam vini auſteri modicum adhibe, et jejuno da. Accommodatum quoque fuerit una cum milio nuces euboïcas cum internis membranis non multas contundere. nam in ſuccum redactae una cum milio, ſorbitionem febricitantibus idoneam faciunt. sed omnium infirmissima ſorbitio est, quam καχρύδα. i. e. ex hordeo tosto confectam vocant. haec vero ita fit, ut in ſemichoenice heminae ſex aquae insint, ſi bis coquatur, ut crepet, erit praeſtantior. Jam ex ptissana quoque ſuccum exprimimus: et ventrem minus, quam ptiſſana dejicit: ſuccusque fit tenuior. Avena autem maxime omnium leguminum est ad concoquendum accommodata: et ejus eſt praestantissima ſorbitio, valentiorque, quam quae καχρὺς dicitur: ſed ptissana imbecillior, et ſuavior. coquitur eodem modo, quo ptissana, ut hemina in decem aquae heminis incoquatur. Sorbitio vero, quae ex lentibus fit,

64) Vide Harpocrat. p, 118.
65) In marg. περιλελεπισμένα, οἷς, quod probo.
66) Cod. διειέναι, nisi voluerit, διεῖναι. Mox rurſus, ut ſupra, ὀθωνίου.
67) In marg. λύμματι, quod nihili eſt. Forte: λέμματι. Erotianus p. 46. 47. λέμματος. λεπίσματος. et: τὸ ἔξωθεν λέμμα.
68) Forte: αὐτῶν.
69) Sic, sine accentu. τορύνη notum eſt. τορυνᾷν possit aliquis conjicere. Sed ſolum τορύνειν invenio apud Ariſtoph. Equit. verſ. 1169. Vide ibid. verſ. 980. et in Avibus verſ. 78. Demetr. Phaler. p. 97. memorat etiam proverbium: τορύνην ἔξεστιν.
70) Hoc nullibi reperio, notatum quoque eſt in Codice linea, ut ſuspectum. Phavorin. p. 1857 χλαμυρὶς, πόα. ὁ κυρίως βρόμος Sed nec hoc reperio.
71) v Geopon. XVIII, 2, 6. p. 1174. Apud Dioſc IV, 140. p. 294. eſt βρῶμος. v. Theophr. hiſt plant. p. 957.
72) Quid hic sibi velit ἡ, non video. Mox legitur καχύδρος, inſcripto ρ. poſt. χ. Forte ἰσχυρότερον μὲν τοῦ. Deinde corrigendum videtur, ἀσθενέστερον καὶ ἥδιον.
73) περιπίσσοντα τάδε, ſed δε deleto. Codex. Idem mox, λεπτοτάτης.

λεπτοτάτας. ἡ δ' ἀτύπης 74) μεμιγμένης διπλασίας ἢ ὁ φακός ἐστι. κούφως δὲ χρὴ παίειν, ἕως ἂν καλῶς περιαχυριθήσεται 75) σεῖσαι λεπτῷ κοσκίνῳ. καὶ ἡ μὲν τέφρα κάτω ἔσται· τὸν δὲ φακὸν πλεονάκις πλύνοντα ἕψειν, ἀνήθου τι ὑποθέντα, ἢ γλήχωνος ἀνέλαιον· τὸν δὲ ἅλα μέτριον ἐμβάλλειν καὶ ὀξίδιον 76) βραχὺ ἐπιχεῖν, ὅταν δίεφθος ᾖ· τοῖς δὲ ἀπυρέτοις, καὶ οἷς ἡ κοιλία καταφερής, οἴνου, ἀντὶ τοῦ ὄξους μίσγειν εὐωδεστάτου κύαθον. βοηθοῖεν δ' ἂν τῇ κοιλίᾳ καὶ ἄπιοι καὶ μῆλα τὰ κυδώνια τμηθέντα καὶ συνεψώμενα τῇ φακῇ ἄνευ οἴνου καὶ ὄξους. ἕψοιτο δ' ἂν ἡ κοτύλη τῶν φακῶν ἐν ἑπτὰ κοτύλαις ὕδατος. χρήσαιο δ' ἂν πρός τινας, ὧν δεῖ τὴν κοιλίαν ἐξυγραίνειν, τῶν νέων τεύτλων ἄκρατα πέταλα συγκαθεψῶν, ἢ μαλάχην, ἢ σίκιον, ἢ κολοκύντης, 77) λεπτὰ κατατεμών. ἀμυλίῳ 78) δὲ χρήσαιο ἄν, ὧν ἐν τῷ πυρέσσειν αἱ κοιλίαι καταφέρονται· σμίγοις 79) δ' ἂν αὐτοῦ καὶ εἰς τὸν φακὸν, πρὸς τὰς κοιλίας. χρήσαιο δ' ἂν αὐτῷ καὶ ἐν γάλακτι, πρὸς τὸ ὕδωρ μίσγων, 80) καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτό. μᾶλλον δὲ ἂν ἁρμόσῃ ἐν δυσεντερικοῖς καὶ βηχώδεσι καταῤῥοϊκοῖς. ἕψοις

facienda est, ut non torreatur, tenuissimo cinere circumposito. quae vero atype dupla, quam lens sit, efficitur, leviter concutienda est, donec, quicquid est aceris, diligenter excidat: tum cribro tenui agitanda: cinis vero infra erit. lentem vero saepe lotam, et anethi, aut pulegii portionem absque oleo indens, salemque modicum addens, elixabis, et aceti parum affundes, cum jam erit discocta: non febricitantibus, et quibus aluus profluit, vini odoratissimi cyathum pro aceto infundes. sed et ventri prosunt pira, et mala cydonia dissecta in partes, et in lentibus absque vino et aceto incocta. atque hemina quidem lentium in septem aquae heminis coquetur. In iis praeterea, quorum aluum humectare oporteat, uti poterit quispiam novellarum betarum foliis puris, simul coquendo, aut maluam, aut cucumerem, aut cucurbitam in minutas dissectam partes. Amylinae vero sorbitionis usus febrim habentibus aptus erit iis, quorum in febribus aluus profluit: et alui causa, lentes admisceri poterunt. sed et in lacte quoque uti ea licebit, et aqua itidem admixta, et ipsa etiam per se data. ac magis quoque dysentericis, et fluxionibus, quae tussi excitantur, conveniet. ita vero coques, ut de-

74) Ita ad litteram in Codice.
75) Ex ἄχυρον. Ergo, *paleis purgare*. Malim, περιαχυρισθήσηται, καὶ σεῖσαι.
76) Ab ὄξος.
77) Sic per τ. non, ut alibi, per θ.
78) ἄμυλον memorat Diosc. II, 123. p. 128. Inde fortasse ἀμύλιον. Rasarius videtur voluisse, ἀμυλαίῳ, aut, ἀμυλίνῳ, nimirum, ῥοφήματι. Mox fortasse, ἐφ' ὧν.
79) Immo, μίσγοις. Mox αὐτοῦ, id est, τοῦ ἀμυλίου.
89) Codex rursus: σμίγων.
90) Forte: ἁρμόσειεν.

ὃ ἄντε 91) δέκα δραχμὰς ἐν κοτύλαις 92) δι' ὑγροῦ. κέγχρος δὲ ἥκιστα μὲν ἁρμόζει τοῖς πυρέσσουσιν. οὐ μὴν ἀλλὰ τοῖς γε κατὰ κοιλίαν ἐνοχλουμένοις εὐαρμοστεῖ 93) μάλιστα. ἑψοῖς δ' ἂν τὸ ὀξύβαφον ἐν δέκα ὀξυβάφοις ὕδατος. δεῖ δὲ τρίψαντα ἐν θυίᾳ 94) παραχεῖν τοῦ ὕδατος τὰ μέτρα τὰ γεγραμμένα, καὶ διέντα, καὶ ἠθήσαντα ἐν τῷ ὕδατι οὕτως ἑψεῖν, ἀνήθου καὶ ἁλὸς μικρὸν ἐμβάλλοντα. μίσγοις δ' ἂν τοῦ κέγχου τὸ ἤθημα 95) καὶ εἰς φακὴν καὶ εἰς πτισάνην 96) καὶ εἰς πᾶν ῥόφημα, ἀντὶ τοῦ ἐλαίου, πλὴν εἰς φακὴν τὸ τοῦ σικύου σπέρμα ὠμὸν, καὶ διήθων μίσγε τῇ πτισάνῃ, καὶ τοῖς λοιποῖς ἑψήμασιν, ἢ τοῦ κώνου 97) τὸ κάρυον, ὃ καλοῦσι στρόβιλον, ἢ τὰ ποντικὰ ἢ τὰ θάσια 98) κάρυα· μάλιστα δ', οἷς ἀντὶ γάλακτος βούλοιο τὴν μῖξιν ποιεῖσθαι. τοῖς βηχώδεσι δ' ἂν ἁρμοσης 99) μάλιστα, τῶν ἀμυγδάλων ὑποτρίψας εἰς τὰ ῥοφήματα· τοῖς δὲ κατὰ κοιλίαν ἐνοχλουμένοις ἀντὶ τοῦ ἐλαίου ὑποτρίβειν τὴν λευκὴν μήκωνα, ἡσυχῇ φώξαντα σὺν τῷ ἐλύτρῳ, καὶ ἐγχυλίσαντα εἰς τὸ ἕψημα συνεργεῖ καὶ πρὸς τοὺς ὕπνους. ὑποτρίβειν δὲ δεῖ πρὸς τὰς κοιλίας καὶ τὰ εὐβοεικὰ

cem ejus drachmae in quatuor heminis aquae coquantur. at milium non conveniet febricitantibus: veruntamen iis, quos turbata aluus exercet, est maxime accommodatum: ejusque acetabulum in decem aquae acetabulis bis coques, atque etiam id ipsum in mortario contundes, et praedictam aquae mensuram infundes, liquabisque, ac percolabis, et in illa ipsa aqua ita coques, et anethi, salisque parum injicies. Praeterea vero quod ex milio percolatum est, et lentibus, et ptissanae admiscebitur, ac in omni sorbitione, praeter eam, quae ex lentibus conficitur, pro oleo crudum cucumeris semen miscebis, quod ubi eliquaveris, et ptissanae, et caeteris decoctionibus indes, vel pineam nucem, aut ponticas, aut thasias nuces: ac praesertim in iis, quibus admiscere aliquid lactis loco volueris: ut in iis, quos tussis vexat maxime conveniet, si amygdalas subtritas sorbitionibus imponas. at iis, quos perturbata aluus infestat, pro oleo subteres paraver album leviter tostum cum utriculo suo: atque ex eo succum in decoctionem exprimes. id quod etiam ad somnum conciliandum facit. Jam ad aluum quoque Euboicae nuces, quas Sardianas vocant, cum internis membranis, quae cum nucibus ipsis sunt, teres, et aquam papaveris exprimes. Similam vero co-

91) Forte ἀνὰ, loco ἄντε.

92) Loco δι' in marg. τέτταρσι, loco δ. ergo. Loco ὑγροῦ Rasarius dedit ὕδατος.

93) Ita quidem Codex, sed sine accentu.

94) v. Galen. in Glossis p. 59.

95) Carent hoc lexica. Ab ἠθέω est, quod per se intelligitur. Ergo, *percolatum*.

96) Uno et duobus σσ. scribitur. Debebat tamen in uno eodemque Codice uno modo scribi. Veruntamen haec fragmenta ex diversis sunt auctoribus.

97) v. Theocrit Id. V. 49. ibique scholia. Galen. in Glossis p. 61. Theophr. hist. plant. p. 164.

98) Cod θάσια. v. Theophr hist. plant. p. 202.

99) Sic, sine accentu. Forte: ἁρμόσεις.

100) κάρυα, ἃ καλοῦσι σαρδιανὰ, σὺν τῷ ἐντὸς λέμματι, τῷ ὄντι σὺν τῷ καρύῳ, τρί. ψας ἐγκύλιζε τὸ ὕδωρ τῆς μήκωνος ἑψοῖς δ' ἂν καὶ σεμίδαλιν τεταρτημόριον ἑαυτῆς ἐν δέκα κοτύλαις ὕδατος μετ' ἐλαίου μετρίου καὶ ἀνήθου προπλύνας τὴν σεμίδαλιν· ὁμοίως δὲ καὶ τὸν χόνδρον, εἰ θέλεις ῥόφημα ποιεῖν. ἑψοῖς δ' ἂν καὶ γάλα μίσγων, ἤδη καθέφθων ὄντων τῶν ἑψημάτων, θερμὸν ἐπιχέων, καὶ μὴ πολὺν χρόνον συνεψῶν. δεῖ δὲ τὸν χόνδρον προβρέχειν ἐν ὕδατι εἶθ' οὕτω μίσγειν τὸ τέταρτον μέρος τῆς χοίνικος· ἑκατέρου δ' αὐτῶν πρὸς τὰς ἑπτὰ κοτύλας τοῦ γάλακτος, δύο. μαλακῶς δ' ἑψεῖν ἐπ' ἀνθράκων μιγνύων καὶ διὰ χειρὸς ἔχων, τοῦ μὴ διακαῆναι. μίσγοις δ' ἂν καὶ πρὸς πᾶν ἔψημα γάλακτος. τὸ δὲ πόπανον, ὅ τινες ἴτριον καλοῦσιν, ἀλυπώτερον ἔσται, εἰ κόψας, 2) λεπτὸν ποιήσας, ὑποτρίβων, ἢ τῶν ἀμυγδάλων, ἢ σικύα σπέρμα· εἰ δὲ μὴ, ὡς εἰώθασι, μετ' ἐλαίου καὶ ἀνήθου ἑψεῖν. χρῷτο δ' ἂν τις αὐτῷ πρὸς τὰς κοιλίας, καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ καὶ πρὸς τὸν φακὸν μίσγων. τοῖς δὲ πυρέσσουσι πρόσαρμα 3) πάντων ἀχρειότατον. καλῶς δ' αὐτὸ ἑψοῦσι καὶ οἱ ἐν τοῖς ὀρνιθίοις ζωμοῖς καὶ ἀρνείοις ἑψῶντες. ἐν πλείονί τε γὰρ ζωμῷ ἑψοῦσι καὶ ἐν χύτραις, οὐχ ἁπτόμενοι, οὐδὲ κινοῦντες, ὥστε συμβαίνει οὕτω μάλιστα τήκεσθαι καὶ διεφθα γίνεσθαι, ὁ δὲ ξηρὸς ἄρτος, ἔψημα κουφότατον. δεῖ δὲ τοῖς μὲν πυρέττουσι χλιάναντα εἰς πῦρ, καὶ προβρέξαντα τρίβειν λεῖον, καὶ ὅσον δέκα δραχμὰς ἐν δυσὶ κοτύλαις ἑψεῖν, ῥοφήματος τὸ πάχος ποιοῦντας. ὑποτρίβειν δὲ αὐτῷ, ἢ τὸ τῶν ἀμυγδάλων, ἢ τὸ τοῦ σικύου σπέρμα. τοῖς δὲ μὴ

ques, ut quadrupla ejus portio in decem aquae heminis imponatur, parumque olei, et anethi addatur. prius vero lavanda ſimila est. alicae quoque, ſi facere ſorbitionem ex ea velis, eadem est habenda ratio. Coques etiam, lac addendo, ut cum jam coctae decoctiones fuerint, calidum lac indas, nec diu ſimul coquere permittas. Alica vero debet aqua prius macerari, tum quarta pars chenicis capi, ut ſeptem heminis aquae, duae heminae lactis accedant. Coquenda ſuper carbonibus leviter, et agitanda, et vas manu tenendum, ne aduratur. Sed lac omni ſorbitioni poteris ad eundem modum adjungere. Placentula vero, quam itrium quidam nominant, minus molestiae afferet, ſi confringas, contundas, tenuemque facias, et cum amygdalis, vel cucumeris ſemine coquas: ſin ſecus, ut mos est, ex oleo, et anetho. utetur hac re quispiam ad aluum, vel ſola, vel lentibus admixta: at ſebricitantibus nullum alimentum dari poſſet inutilius. Coquunt id rite illi quoque, qui in gallinaceo jure, aut agnino coquunt: quandoquidem id faciunt in jure copioſiore, atque in ollis, nec quicquam tangunt, neque commovent, ut vel hac ratione maxime intabescant, et percoquantur. Panis aridus leviſſimum decoctum facit: ac febricitantibus quidem eſt ad ignem tepidus reddendus, et ubi maceratus fuerit, in

100) Alii ſcribunt εὐβοϊκός. Sed ſupra etiam legebatur per ε. Item apud Steph. de urrb. in εὔβοια et apud Synesium P. I. p. 17. ut alios praetermittam. Athenaeus Deipnos. p. 54. κάρυα memorat θάσια, κύπρια, ποντικὰ εὐβοϊκα κ. τ. λ. Poſtremo ibi etiam σαρδιανός.

1) Dioscor. II 18 p. 127.

2) Forte, κόψας, aut ποιήσας. Mox forte, σικύου, aut σίκυα σπέρματα. Vide mox, et pag. 41. 44.

3) Erotian. p. 41. προσ ρματα· τροφαί.

4) Codex fere ubique exhibet σεμηδαλις, quod correxi. Sic et ὀθώνιον exhibet, ut mox. De amylo monet Athen. Deipnos. p. 647. 648. E. F.

πυρέσσουσι κόπτων τὸ μέγεθος σεμιδάλεως, ἢ χόνδρου ποιοῦντας ὀλίγον χρόνον, προβρέξας, ἀποχέας τὸ ὕδωρ τὰς δέκα δραχμὰς ἐν τρισὶν ἡμικοτυλίοις ἕψειν, ὑποτρίβοντά τι τῶν εἰρημένων καὶ ποιοῦντα χόνδρον τὸ πάχος, προσφέρειν μετὰ μέλιτος, ἢ ὡς ἥδεται ὁ κάμνων. χρήσαιτο δ' ἄν τις καὶ πρὸς τὰς κοιλίας τὰς ἀπεπτούσας, καὶ τοῖς φυσώδεσι, καὶ οἷς ἐξυγραίνονται, καὶ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, καὶ μετὰ φακοῦ, καὶ πρὸς τὰς συνεστηκυίας κοιλίας, ζωμῷ ὀρνίθων μείζονι τοῦ ὄγκου καταβρέχων, ἢ ἕψων.

laevorem terendo redigendus, et ejus decem drachmae in duabus aquae heminis coquendae, donec ad sorbitionis craffitudinem perveniant. sed cum hoc subterendae quoque sunt, aut amygdalae, aut cucumeris semen. atque iis, qui febrem non habent, confringes ad similae, aut alicae magnitudinem, et brevi tempore macerabis, ac decem ejus drachmis tres aquae semiheminas affundes, et aliquid eorum, quae dicta sunt, contundes, et ad spiffitudinem alicae rediges, et ex melle, vel, ut aegrotanti placebit, propinabis. Valebit etiam ad ventriculos, qui non concoquunt, quique flatibus torquentur: et qui nimium humecti sunt, idque vel per se, vel cum lentibus. Praeterea ad aluum consistentem in maiore gallinacei iuris portione macerabis, aut decoques.

ΚΕΦ. η.

Ἀμύλου καὶ τῶν ἄλλων ὑποστάσεων σκευασίαι.

Γίνονται δὲ καὶ ὑποστάσεις, καθάπερ τὸ ἀμύλιον, πάντων τῶν ὀσπρίων. τὸ δὲ ἀμύλιον γίνεται οὕτω. σεμίδαλιν 4) ὡς καθαρωτάτην λαβόντα κούφως προβρέχοντα πλύνειν, καὶ ἀπηθεῖν δι' ὀθονίου, ὡς πλείστῳ ὕδατι, καὶ τὴν κόλλαν ἐξαιρεῖν ὡς μάλιστα. ἐάσας δ' ἐν κεραμίῳ ἀγγείῳ καταστῆναι ὕδωρ ἀπηθῆσαι, καὶ πάλιν ἄλλο ἐπίχεε ὡσαύτως, καὶ πάλιν ποίει οὕτως, ἕως καθαρὸν τὸ ἀπηθούμενον γένηται. εἶτα ἐξελὼν τὴν ὑπόστασιν ξήραινε ἡλιάζων ἐν κεραμίῳ ἀγγείῳ, ἕως ἂν εἰς τέλος ξηρανθῇ.

Quomodo ex amylo, et reliquis subsidentia fiant. Cap. 8.

Ex omnibus leguminibus, quemadmodum ex amylo subsidentia conficiuntur. fiunt autem hoc modo. Similam quam purgatiffimam capimus, leviter maceratam lavamus, linteo ex copiosissima aqua percolamus: collam, ut maxime fieri potest, auferimus: in vase fictili subsidere permittimus, aquam deinde percolamus, aliamque eodem modo affundimus: tum ita faciendo usque eo permutamus, dum id, quod excolatur, purum fit. postremo vero subsidentia extrahimus, atque in vase fictili ad solem, donec perfecte ficca fint, exsiccamus.

Περὶ τεῦ ἐξ 5) ὀρόβων.

Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸν ὄροβον δεῖ ποιεῖν, καὶ μάλιϛα τὸν λευκὸν, ἐρίξαντα 6) καὶ ἀποβράσαντα τὸ ἄχυρον βρέχειν καὶ τρίβειν λεῖον, διέντα δὲ ὕδατι πλείονι ἀποχεῖν πολλάκις τῆς ἡμέρας, ἕως καθαρὸν τὸ ἀποχεόμενον ᾖ, καὶ ξηράναντα ἀποθέσθαι. χρῆσαιο δ' ἂν τούτῳ ἐπὶ ἐμπύων, εἰς τὸ ἕψημα μίσγων, πρὸς τὸ ἀναπτύειν, καὶ γυναικὶ εἰς κάθαρσιν καὶ εὐσαρκίαν καὶ εὔχροιαν, ἐν οἰνομέλιτι διδοὺς καὶ μετὰ ἀλφίτου. ἱκανὸν δὲ ὀξύβαφόν ἐϛιν ἐρεγμοῦ 8) τῷ ὑγιαίνοντι καὶ ἀνδρὶ καὶ γυναικί.

De iis, quae ex eruo fiunt.

Eodem modo in eruo faciendum eſt. praecipue autem album freſum, et cum feruendo acus abiecit, madefaciendum eſt, et conterendum ut laevum reddatur. quod cum copioſiore aqua eliquatum fuerit, abiiicienda per diem aqua eſt perſaepe, donec ea, quae effunditur, pura ſit. atque ita ſiccabis, et repones. hoc uteris ad ſuppuratos: itemque ad mulierum purgationem, carnem augendam, et bonum colorem comparandum: idque ex vino mulſo, vel polenta propinabis: ex quo ſatis erit acetabulum et viro, et foeminae, bene valentibus.

Περὶ τῶν ἀπὸ τῆς φακῆς.

Γίγνεται δὲ καὶ φακοῦ ὑπόϛασις, ἐριχθέντος τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ βραχέντος 9), καὶ τριφθέντος, καθάπερ ὄροβος, καὶ ἀποχυθέντος τοῦ ὕδατος, ἕως ἂν καθαρὸν τὸ ἀπηθούμενον γένηται. ξηρανθεῖσα δ' 10) ὑπόϛασις μίσγοιτ' ἂν πρὸς τὰ ἑψήματα τοῖς κατὰ κοιλίαν ἐνοχλουμένοις, μάλιϛα καὶ πρὸς κέγχρον, καὶ πρὸς ἄρτον ξηρὸν, καὶ πρὸς πτισάνην, καὶ πρὸς πλείω δ' ἄλλα ἄν τις κεταχρήσαιτο τῶν ἑψημάτων. τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ὀσπρίων ἑψήματα ἀχρειότερά ἐϛι τῶν προειρημένων ἑψημάτων τοῖς πυρέσσουσιν. ἀμφότερα γὰρ καὶ φυσωδέϛερα τυγχάνει ὄντα. χρήσαιτο δ' ἄν τις ἐρέγμινον 11) ποιήσας ἐξ ὠμῶν τῶν ὀσπρίων.

De iis, quae fiunt ex lentibus.

Fiunt etiam ex lentibus ſubſidentia, cum feruendo acus abiecerunt, madueruntque, ac contuſae, ut de eruo dictum eſt, fuerunt: et aqua uſque abiecta, dum ea, quae exit, pura ſit. haec ſubſidentia ſiccata miſcebis decoctionibus in iis, quos turbata aluus vexat, et praeſertim poſt milium, poſt panem ſiccum, poſt ptiſſanam, et poſt alias complures ſorbitiones, quibus aliquis uſus eſſet. Iam decoctiones, quae ex leguminibus fiunt, incommodiores febricitantibus ſunt, quam praedictae: quippe quae et minus alant, et flatus magis cieant. Uteretur etiam quiſpiam eiſdem ex crudis leguminibus lomenta conficiens.

5) Late de hoc exponit Dioscor. II, 131. p. 132.
6) Ab ἐρίκω. Mox proximo capite eſt, ἐριχθέντος. Notat autem χίζειν. Dicitur etiam ἐρείκειν, quod vide apud Hippocratem in Oecon. Foës. Ἐρείκειν Galen. in Glossis p. 74. explicat θράυειν.
7) Sic Alciphr. p. 96. ἀποβράσαντα τὸ δριμύ.
8) v. Erotian p. 50. et Galen. in Glossis. p. 74.
9) A βρέχω.
10) Interpoſuerim, ἡ.
11) Ἄλευρον ἐρέγμινον memorat Dioscor. III, 94. p. 212. E.

Περὶ κυαμίνου ἐρεγμοῦ.

Τῷ μὲν κυαμίνῳ ἐρεγμῷ, εἰ βούλοιο ἄφυσον 12) ποιεῖν, ἐπιχέας πλεῖον ὕδωρ ἑψεῖν. ἐπειδὰν δὲ ἀναφρίξῃ καὶ δίεφθος γένηται, ἀποχέας ἅπαν, μίξον πάλιν θερμόν. εἴη δ' ἂν ἱκανὸν τῷ τεταρτημορίῳ τῆς χοίνικος, τῷ ἤδη ἀπέχθῳ 13) γεγενημένῳ, δύο κοτύλαι μιχθεῖσαι ὕδατος καὶ ἐλαίου. χρήσαιο δ' ἂν τούτῳ πρός τε τὰς κορύζας καὶ κατάῤῥους, μίσγων κηρίου τι. χρήσαιο δ' ἄν τις καὶ πρὸς δυσεντερίας καὶ τεινεσμοὺς, λιπαρώτερον αὐτὸ ποιῶν, καὶ ου προαφεψῶν, οὐδ' ἀποχέων τὸ ὕδωρ. μίσγοιτο δ' ἂν εἰς αὐτὸ καὶ μυελὸς καὶ κηρὸς καὶ τυρὸς, μάλιστα ὁ φρυκτὸς, καὶ τὸ ἔλαιον πλεῖον, 14) οἷς βουλόμεθα ἐκκοπρον. μίσγοιτο δ' ἂν ὀρεγμὸς 15) καὶ πρὸς πτισάνην καὶ πρὸς φακὸν τοῖς τεινεσμώδεσι καὶ δυσεντερικοῖς. ἑψοῖτο δ' ἂν ὁ μὴ ἄπεφθος ἐρεγμὸς τὸ τεταρτημόριον τῆς χοίνικος ἐν ἓξ κοτύλαις ὕδατος. τὸ δὲ πίσινον 16) ἔτνος, ἀφυσάτερον τοῦ κυαμίνου τυγχάνει ὂν, καὶ εὐκατεργαστότερον. διὸ καὶ μᾶλλον τοῖς ἀῤῥωστοῦσι προσενέγκαιτο ἄν τις. δοίη δ' ἄν τις τοῦτο καὶ πρὸς τοὺς καταῤῥους καὶ βηχώδεσιν. ἕψοιτο δ' ἂν καὶ τοῦτο 17) τὸ τεταρτημόριον τῆς χοίνικος ἐν ἓξ κοτύλαις ὕδατος. τὸ δ' ἐκ τῶν φασήλων 18) ἔτνος, γλυκύτατον τυγχάνει πάντων δυσέψητον δὲ καὶ τἄλλα ἔχον παραπλήσια τοῖς εἰρημένοις. ἕψεται δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῷ ἴσῳ ὑγρῷ. τὸ δ' ἐκ τῶν δολίχων 19) καὶ τῶν ἀράκων

De lomento fabarum.

Lomento fabarum, si flatus expers conficere volueris, multam aquam affundes, atque elixabis: cumque perfrixum, et decoctum fuerit, totum effundes, et calidam aquam iterum indes; satis autem erit, si quadruplae choenicis portioni lomenti, quod iam effuderis, et confeceris, duas heminas aquae, et olei admisceas. ejus usus esse potest in gravedinibus et destillationibus, addita favi portiuncula. eo quoque utetur quis ad dysenterias, et tinesmos, si pinguius reddat, nec prius excoquat, nec aquam abiiciat. ad quem usum medulla quoque ei addetur, itemque cera, et caseus, et praecipue frixus: et oleum copiosius in iis, quos eiicere stercus volumus. Cum ptissana quoque, et lentibus lomentum componetur ad dysenterias, et tinesmos. Iam vero lomentum non excoctum elixabitur, ut in quadrupla choenicis portione sex heminae aquae imponantur. Pisorum vero lomentum minus flatum ciet, quam fabarum, et facilius conficitur: atque ideo imbecillis erit accommodatius. idque dari potest iis, qui defluxionibus, et tussi vexantur. huius quoque quadrupla pars choenicis in senis aquae heminis incoquetur. At lomentum, quod ex phaselis fit, omnibus dulcedine praestat: sed et difficulter coquitur, et caetera habet praedictis similia: atque id

12) Etenim κύαμοι sua natura φυσώδεις sunt.
13) Forte, ἀπέφθῳ v. Graev. ad Hesio. scut. vers. 208.
14) Forte: οὓς (aut, εἴ τινας) βουλόμεθα ἐκκοπροῦν, (vel forte rectius ἐκκοπρεῖν.) Vide Rufum Ephesium edit. Mosq. p. 35.
15) Ita Cod. Forte, ὁ ἐρεγμὸς.
16) v. Athenaei Deipnosoph. p. 406. bis. πίσον et πίσος notat Eustath. ad Il. Hom. p. 802. edit. Rom. Aristoph. Equitt. vers. 1168. ἔτνος γε πίσινον. Synesius T. I. p. 13. πίσινον ἔτνος.
17) Immo, τούτου.
18) Apud Diosco. II, 130. p. 132. est: φασίολος. v. Theophr. hist. Plant. p. 925. 926.
19) v. Theophr. l. l.

20) πάντων χείριστον, καὶ πρὸς οὐδὲν χρήσιμον τῶν ἀῤῥωστημάτων ἕψημα ἂν γένοιτο.

ΚΕΦ. Θ.

Περὶ ἑψήσεων.

Ἅπαν ὄσπριον, κριθὴν καὶ πυρὸν, ἕψειν δεῖ περιπλάσαντας 21) σταιτὶ τὸ 22) πόμα τῆς χύτρας. ἕψειν δὲ δεῖ, ὡς πλεῖστον χρόνον, καὶ ὡς μαλακωτέρῳ πυρί. οὐ γὰρ ἐνδέχεται προσκαῆναι, 23) ἀνπερατορυτον 24) τὸ ἑψώμενον, ὅσον δήποτε χρόνον ἕψεται. δεῖ οὖν διέφθων ἤδη σφόδρα ὄντων τῶν ὀσπρίων οὕτω, τὸ 25) ῥύναν καὶ 26) διὰ χειρὸς ἔχειν κινοῦντα, μὴ προσκαῆναι. ἐλαίῳ δὲ χρῆσθαι πρὸς τὰ ἑψήματα καὶ πρὸς τὰ ὄψα, τῷ ἀνοσμοτάτῳ, καὶ ἐν τῷ στόματι μηδεμίαν δύναμιν ἐμφαίνοντι. τοιοῦτον δ' ἂν εἴη τὸ ὀμφάκιον. 27) τοὺς δ' ἐμφυεῖς 28) τῶν ἰχθύων ἐν τῇ λεπίδι καὶ ἕψειν καὶ ὀπτᾷν. δεῖ δὲ, κᾂν ἕψῃς, τὴν ἄρτυσιν ἀποδιδόναι, 29) καὶ τὸ ἔλαιον ἱκανὸν, καὶ προεψεῖν τὴν ἅλμην, εἶτ' εἰς ζέουσαν καθιέναι τὸν ἰχθῦν. οὕτω δὲ γενομένης τῆς ἑψήσεως, ἐγχυλότερός τε γίνεται ὁ ἰχθὺς, καὶ ἔχων τὸν ἴδιον χυμὸν ἐν αὐτῷ. 30) ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ ὀπτὸς,

quoque in pari humore elixatur. quod denique ex dolichis, et aracis fit, omnium pessimum eſt: et ad nullam rem aegrotantibus utilis eorum eſt decoctio.

De coctionibus. Cap. 9.

Legumina omnia, hordeum, et triticum coquenda ſunt, osculo ollae cruſta obturato. diutissime autem coquenda ſunt, et igni, quo magis lento fieri potest. tunc enim licet quantumvis coquantur, nunquam comburuntur. debemus ergo leguminibus iam valde decoctis ita vas manu continere, ut agitando non comburantur: et ad decoctiones, et ad obſonia oleo, quod minime odorem habeat, et nullam omnino facultatem ori prae ſe ferat, uti. hujuſmodi eſt omphacinum. Piſces vero, qui flatum excitant, in patinis elixandi, et aſſandi ſunt. si vero elixes, diſtribuenda conditura eſt, et ſatis olei indendum, et prius muria elixanda, deinde in eam feruentem piſcis coniiciendus. si ſic condias, piſcis ſucci plenior fiet, et proprium ſuccum in ſe continebit. idem quoque in patinis aſſatus, et melior, et maxime tener, et plurimi ali-

20) v. Galen. in Gloſſ. p. 66. in ἀρακίδας Theophr. l. l. p. 918.

21) Ita primo legebatur. Deinde ultima ſyllaba, quae per ſiglam ſcripta eſt, correcta eſt, efficta alia ſigla, adeo, ut nunc incertum ſit, utrum ος et ſolum ᾶ legendum ſit. Nulla correctione opus erat. Credo, corrector ex plurali ſingularem voluit facere.

22) Immo, στόμα.

23) Codex: πρὸς καεῖναι.

24) Ita Codex. Lego: κᾂνπερ ἀτόρυτον. Nota ſunt τορύνω et τορύνη, quod hic mox occurrit, quanquam et hoc vocabulum hic vitiose ſcribitur. Mox malim, ἑψῆται, aut, ἕψοιτο.

25) Immo, τορύνην. Vide Lucian. T. I. p. 211. edit. Schmiederi.

26) καὶ redundat. Mox malim: τοῦ μὴ προσκαῆναι. Rurſus hic προσκαεῖναι, ſed iunctim in Cod.

27) v. Dioscor. V, 6. p. 325. Niclas ad Geopon. p. 572. et Scholiastam ad Theocrit. Id. XI, 21.

28) ἐμφυεῖς dici possint cochleae, teſtudines etc. De iis coquendis et aſſandis, ſi recte memini, ſuperius fere idem monitum eſt. Rasarius videtur voluisse, φυσώδεις. Sed ex proximo λεπὶς coniici fortasse possit, λεπιδωτούς. De piscibus enim proprie ſic dictis hic videtur exponere. Rasarius videtur maluisse, λοπάσι.

29) Forte, προενδιδόναι, id eſt, προεμβάλλειν.

30) Id eſt, ut alibi, idem, quod ἑαυτῷ. Satis hoc alibi ex Codicibus praeſtantissimis et vetuſtissimis vindicavi, quid, quod adeo ex editionibus Aldinis. Stephanus vero plerumque correxit.

ἐν τῇ λεπίδι ὀπτώμενος, κρείσσων τὲ καὶ ἁπαλώτατος καὶ τροφιμώτατος γίνεται. δεῖ δὲ τῷ ἐλαίῳ τὴν ἄρτυσιν 31) ἀποδιδόναι· τὸν δ' ἅλα ἱκανὸν καταπάσσειν καὶ 32) λεπτοῦ ἀλφίτου.

Κ Ε Φ. ι.

Ἐκ τῶν Φιλοτίμου, κέγχρου σκευασία.

Ὁ δὲ κέγχρος τριφεὶς 33) μὲν ὠμὸς, καὶ λιανθεὶς, καὶ, παραχεομένου πάλιν 34) ὕδατος, τριβόμενος, καὶ ἀπηθούμενος, καὶ συνεψηθεὶς, καὶ γενόμενος ὅμοιος ἀλητῷ, κολλώδης τὲ καὶ στρυφνότατα 35) ἔχων, καὶ τὰς κοιλίας ἱστὰς; καὶ κατεργάζεσθαι 36) δυνάμενός ἐστι. μᾶλλον δ' ὅλος ἑψώμενος, ὥσπερ εἰώθασιν ἑψεῖν, δυσκατεργαστότερος, καὶ τὰς κοιλίας ἐνίοτε μαλακωτέρας ποιῶν, καὶ τὴν ἀλλοίωσιν ἐν τοῖς διαχωρήμασιν οὐ λίαν ἐστὶν ἔχων, καὶ 37) κολλωδέστερον ἢ τὸν χυμὸν δὲ γλυκὺν στύψιν ἔχοντα ἀναδίδωσιν.

Κ Ε Φ. ια.

Ἐκ τῶν 38) Ἀντύλλου. τροφαὶ 39) συνεχῶς νοσοῦσι, καὶ σκευασίαι αὐτῶν. κεῖται ἐν τῷ περὶ βοηθημάτων, εἰς τὸν τρίτον λόγον, ἐν τοῖς προσφερομένοις, ἐν τῷ δευτέρῳ κεφαλαίῳ.

Ἐκλεκτέον ἐπὶ τῶν συνεχῶν νοσημάτων τροφὴν, πεφθῆναί τε ῥᾴστην καὶ ἀναδοθῆναι τα-

menti reddetur. fed conditura cum oleo diftribuenda eft: et fal abunde infpargendus, itemque tenuis farinae, quod fatis fit.

Ex Philotimo, de milio condiendo. Cap. 10.

Milium crudum tritum, et laevigatum, et affufa aqua iterum contritum, et percolatum, et coctum, et molito simile factum, in collae modum redditur, habetque adftrictionem, et ventrem siftit, et difficulter in ventriculo conficitur. fed si totum coquatur, ut faciunt, eft multo ad conficiendum difficilius, et quandoque aluum molliorem facit, et non admodum in excrementis alteratur, et glutinofum eft: fuccum vero, qui dulcem adftrictionem habet, corpori diftribuit.

Ex Antillo, de alimentis, quae continenter aegrotantibus dantur, deque ratione eorum apparandorum. Suntque haec in tertio de auxiliis libro, de iis, quae in cibis adhibentur, capite fecundo. Cap. 11.

In morbis continuis eligendum alimentum eft, quod facillime concoquatur, celerrime diftribuatur, et non admo-

31) Forte, συναποδιδόναι, συνενδιδόναι, συνεπιδιδόναι.

32) Forte, μετὰ, loco καί.

33) Sic, fed post φ. infertum θ. Ita faepius aorifti fecundi corrupti funt, quibus tamen Graeci in pluribus verbis libentius utuntur, quam aoriftis primis.

34) πάλιν malim conjungere cum τριβόμενος.

35) In marg. στρυφότητα, a στρύφω. Habet hoc Synes. T. I. p. 2. 36. Cinnamus. p. 24. Id eft, συπτικὴ δύναμις. Sed et στρυφνότης occurrit, *acerbitas*. v. Dionys. Halicarn. T. II. p. 184. et Nemef. edit. Halensis p. 196.

36) Id est, δυνατός.

37) Forte, κολλωδέστερος. τὸν δὲ χυμὸν γλυκεῖαν. Ita etiam videtur accepisse Rasarius.

38) Vide Fabric. bibl. Graec. vol. XIII. p. 71. Mentio quoque fit eius in veteribus chirurgicis in Praefat. p. XII. bis, et 117. feqq. 154. edit. Cocchii. Florent. 1754. fol.

39) In principio Codicis folum hic index eft: Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. σκευασίαι τροφῶν τοῖς συνεχῶς νοσοῦσιν.

χίστην, καὶ οὐ πάνυ πολύτροφον καὶ ῥαδίως διαπνεομένην. αἱ γὰρ κατεχόμεναι 40) σωματοποιοῦσι τοὺς πυρετούς. ἔχει δὲ πάσας τὰς εἰρημένας ἀρετὰς ἄρτος πλυτὸς 41) ἐξ ὕδατος. ἔστω δὲ 42) πυρῶν μὲν τριμηνιαίων καὶ καθαρῶν δὲ μὴ σφόδρα· πολύτροφος 43) δὲ ὁ τοιοῦτος. τετρίφθω δὲ εὖ μάλα, καὶ ἐξοπτείσθω. σεμιδαλίτης 44) δὲ μήτε τούτων τῶν πυρῶν, μήτε ἄλλων παραλαμβανέσθω διὰ τὸ ἰσχυρόν. ἔστω δὲ καὶ ἕωλος 45) μᾶλλον, καὶ ζυμίτης. 46) ἀποβρεχέσθω δὲ ὕδατι θερμῷ, ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ, συνεχὲς 47) ἀποχεομένῳ, μὴ πᾶν τὸ τοῦ ἄρτου μέρος, ἀλλὰ τὸ ἔνδοθεν. τὸ γὰρ δερματῶδες 48) αὐτοῦ προς τὴν διαδοχὴν 49) καὶ τὴν πέψιν ἄθετον. μέτρον δὲ τῆς διαβροχῆς, οὐ τὸ

dum nutriat, et facile perſpiretur. nam quae continentur in corpore, febres pariunt. atque has quidem virtutes panis aqua lotus in ſe omnes continet. Sed eſto panis ipſe ex tritico trimeſtri, et non admodum puro, ſiquidem valde pupurum, valde etiam nutrit. conteratur vero diligenter, atque aſſetur. Ex simila vero confectus, neque ex hujusmodi tritico, neque ex aliis propter ſui vehementiam capiatur. Sitque potius heſternus, et cum fermento: iſque calida aqua maceretur, alia atque alia continenter effuſa: nec totus panis, ſed pars interior. nam exterior ejus pars, quae cutis vicem gerit, ad diſtributionem et ad concoctionem inepta eſt. ma-

---

40) Hoc vocabulum in textu linea notatum. In margine vero legitur, σώματι. Forte: ἐγκατεχόμενοι σώματι, ἐμποιοῦσι.

41) πλυτὸς in Lexicis, ut mille alia, fruſtra quaeras. Est tamen a πλύνειν. Sic eſt ἄπλυτος.

42) Forte: δ' ἐκ.

43) Rasarius hic quaedam de ſuo addidit. Ego ſolum γὰρ, cum δὲ, permutaverim. Mox lego, ἐξοπτάσθω.

44) Rurſus hic quoque Codex, ut iam monui, per η. σεμηδαλίτης. Equidem, qui ultra quatuor millia codicum Graecorum tractaui, experientia doctus ſum, quosdam codicum ſcribas in vocabulis non nullis ſemper eodem modo errare. Huiuscemodi ſcurrarum auctoritate, quae prorsus nulla eſt, tamen animadverti viros etiam eruditos interdum motos esse, atque adeo mirabilia et linguae Graecae contraria probasse. Poſtea hac de re, ac de reliquis eius generis vitiis, nullum verbum, ne obtundam aures elegantiorum. Sic idem ſcurra h. l. pro μάλα καὶ ſcripserat, μαλκοί. Silentio id praeterieram. Sed hic in tempore notandum censui. Leguntur haec in codice quinternione E. folio 2. pag. 2. non lo ge a principio.

45) ἕωλος, et hic, et alibi apud medicos opponitur τῷ προσφάτῳ καὶ νέῳ.

46) *Fermentatus.* Video laudari etiam, ſed, utrumque, ut fit, ſine auctortiate, ζυμήτης, quod poſterius tamen praetulerim.

47) Idem, quod συνεχῶς.

48) Haud inficete *cruſtam panis* appellavit, δερματῶδες. Vehementer mihi probatur iſtorum Graecorum medicorum in oratione ſimplicitas, perspicuitas, elegantia et modicus ornatus, quae virtutes orationis in libris didacticis unice commendandae ſunt. Quid contra non nulli recentiorum? Modo in ſublimo volitant, modo humi repunt. Hoc ex eo eſt, quod iſti veteres ſcriptores ſimul cum disciplinis grammaticis et rhetoricis, vel per ſuperbiam, vel per ignaviam contemnunt. Monſtra ergo, non verba, effutiunt. Iſtam tamen barbariem *illuminationis* nomine iactanter ac palam praedicant. Habeant ſibi. Nullam certe apud poſteros celebritatem nominis, uti illi veteres, poſt tot hominum aetates impetrabunt atque obtinebunt.

49) διαδοχὴν ferri ſane poteſt. Vix tamen me abſtineo, quin conjiciam διάδοσιν. Veruntamen τὴν διάδοσι ſequitur ἡ διαδοχή.

ἀνοιδῆσαι μόνον, ἀλλὰ καὶ 50) τὸ πνεῦσαι τῆς ζύμης καὶ μηδὲν ἐκείνης ὀδωδέναι. τοῦ αὐτοῦ γένους καὶ χόνδρος πλυτός. ἀποχυλιζόμενος μὲν καὶ πλυνόμενος ἱκανῶς, ἑφθὸς δὲ διδόμενος ἐν ὕδατι ἢ μελικράτῳ. τοῦ δ' αὐτοῦ γένους καὶ χυλὸς πτισάνης, ἑψώμενος μὲν ἓν μέρος πτισάνης πεντεκαίδεκα μέρεσιν ὕδατος, ὑπολειπομένου δὲ κατὰ τὴν ἕψησιν τοῦ πέμπτου μέρους, καὶ διηθουμένου. πίνεται δ' ὁ χυλὸς, ὀλίγον προσλαβὼν μελίκρατον. καὶ αὐτό τε τὸ μελίκρατον ἐκ τῶν αὐτῶν τροφίμων ἄν τις θείη καθεψώμενον οὕτως, ὥσπερ καὶ τὴν πτισάνην ἔφαμεν τοῦ μέλιτος πρὸς πολλὰ μέρη τοῦ ὕδατος ἀνακιρναμένου παραπλησίως εἰς πέμπτον μέρος. σκευάζεται δὲ καὶ ῥόφημα ἐκ τοῦ χόνδρου τόνδε τὸν τρόπον. πλυθεὶς ὁ χόνδρος ἱκανῶς καὶ πολλάκις ἀποχυθέντος τοῦ πλύματος, 51) αὖθις ἐπιβρέχεται ὕδατι καθαρῷ, ὅσον ὥραν μίαν. εἶτα τρίβεται χερσὶν ἐν τῷ ὕδατι, ἕως γαλακτωθῇ τὸ ὕδωρ τῇ τε χροιᾷ καὶ τῇ παχύτητι· κἄπειτα οὕτω διηθούμενος ὁ χόνδρος, αὐτὸς μὲν ἔξω μένει· τὸ δὲ ἀπογαλακτωθὲν ἐξ αὐτοῦ προσλαμβάνει ἁλῶν ὀλίγων. ἐπὶ δὲ τῶν δακνομένων τὸν στόμαχον καὶ τὰ ἔντερα, βραχύ τι καὶ ἀνήθου· ἐπὶ δὲ τῶν ἀνατρεπομένων τὸν στόμαχον καὶ ναυτιωδῶν, γλήχωνος καὶ θύμου· ἐπὶ δὲ τῶν ἐμπνευματουμένων 52) κυμίνου. ἕψεται δὲ μέχρι συστάσεως, καὶ προσφέρεται πρὶν διαψυγῆναι. τοῦτο τὸ εἶδος τῆς τροφῆς, εἰ χρηστῶς σκευασθείη, καὶ τῇ τῆς προσφορᾶς εὐκολίᾳ, καὶ τῷ ῥαδίῳ τῆς πέψεως, καὶ τῷ ταχέως ἀναλαμβάνεσθαι, ἡνίκα 53) καὶ χόνδρον καὶ ἄρτον προηγοῦμεν. αἱ μὲν οὖν ἐπὶ τῶν ὀξέων πυρετῶν

cerandi vero terminus sit, ut non solum panis in tumorem efferatur, sed ut fermentum evanescat, et illius odorem non referat. alica quoque lota, est generis ejusdem, cum succus expressus, et ipsa satis lota sit, et elixa detur ex aqua, vel mulsa. Similis quoque generis est ptissanae succus, ita coctus, ut in una ejus parte quindecim aquae partes indantur. cum enim coquendo quinta pars remaneat, et percoletur, succus modica mulsa addita potui datur. Ipsam quoque mulsam in horum alimentorum genere posset quispiam constituere. Coquitur, ut ptissanam coqui diximus, cum mel in multas aquae partes coniicitur, et in quintam partem coquendo redigitur. Ex alica etiam sorbitio conficitur ad hunc modum. alica lota, et aqua saepe abiecta, iterum aqua pura unius horae spatio maceratur: deinde manibus in aqua confricatur, donec aqua colorem et spissitudinem lactis acquirat. deinde alica ita percolata, ipsa quidem extra remanet: quod vero lacteum ab ipsa est effectum, parum salis capit: et in iis, quorum stomachus et intestina morsu infestantur, parum anethi adiungitur: in iis vero, quibus stomachus pervertitur, et nausea vexatur, pulegii, et thymi: in iis, qui flatus pleni sunt, cumini. coquitur ad consistentiam, et datur, antequam refrigerata sit. hoc alimenti genus si rite conficiatur, et dandi promptitudine, et concoctionis facilitate, et celeritate reficiendi, cum alicam, et panem praeferimus. * atque alimenta quidem, quae in

50) Equidem coniecerim, τὸ ἀποπνεῦσαι τῆς ζύμης.
51) Vide Pollucem edit Hemsterh. p. 713. 714. Idem, quod ἀπόπλυμα.
52) Utitur hoc Plutarchus. T. II. p. 906. a.
53) ἡνίκα h. l. est ἐνίοτε. Conjicio vero: καὶ χόνδρου καὶ ἄρτου προηγούμεθα.

εἰσὶν αἵδε αἱ τροφαί. κατὰ περίστασιν δὲ πολλάκις, ἢ διὰ τὸ μὴ παρεῖναι ταύτας, ἢ διὰ τὸ μὴ οἰκείως ἔχειν πρὸς αὐτὰς τοὺς κάμνοντας, ἀναγκαζόμεθα καὶ ἄλλαις χρῆσθαι τροφαῖς, ἐν αἷς ἐστὶν ἴτριόν 54) τε καὶ λάχανον, καὶ ἄλφιτον, καὶ ὠόν. τὸ μὲν οὖν ἴτριον ἐκ πυρῶν ἔστω, ὧν καὶ ὁ ἄρτος ὀπτημένος καλῶς· λεπτὸν δὲ αὐτὸ δεῖ εἶναι σφόδρα. τὸ γὰρ παχὺ ἀνωμάλως ὀπτᾶται, καὶ τετρῖφθαι δὲ δεῖ μάλιστα λεπτότατον, ὥστ᾽ ἐπίσης ἀλφίτῳ εἶναι. ἕψεσθαι δ᾽ ἐν ὕδατι μάλιστα μὲν οὖν ὀμβρίῳ· εἰ δὲ μὴ, ὅτι καθαρωτάτῳ ἐπὶ πλεῖστον, ὥστε ὑπὸ τῆς ἑψήσεως ἑνωθῆναι· ἐχέτω δὲ ὀλίγων ἁλῶν, καὶ ἔστω ἀνέλαιον, ἢ βραχύ τι παντελῶς ἐλαίου προσλαμβανέτω, πρὶν ἐμπάσσεσθαι τὸ ἴτριον, συνεψωμένου τῷ ὕδατι τοῦ ἐλαίου. ὁμοίως δὲ χόνδρος ἕψεται σὺν τοῖς αὐτοῖς ἡδύσμασι. λαχάνων δὲ πάντων ἐπιτηδειότατον μαλάχη, ἔν τε γάρῳ καὶ ἐλαίῳ ἑφθὴ ἐσθιομένη. καὶ τὸ ἀπ᾽ αὐτῆς ῥόφημα, ὃ δὴ γίνεται, τῶν φύλλων ἑψωμένων τῶν νεαρῶν τῆς μαλάχης, χωρὶς τῶν ἰνῶν, ἔπειτα τριβομένων ἐν 55) θυίᾳ, καὶ αὖθις ἑψώμενον ἐν ὕδατι καὶ ἁλὶ καὶ ἐλαίῳ. δευτέραν δὲ χώραν ἔχει κολοκύντη. δεῖ δὲ ἐπιλέγεσθαι τὰς σφόδρα νεαράς. ἕψειν ὅλας ἀξύστους, ἵνα μὴ τοῦ ὕδατος ἑψώμεναι διακορεῖς γένωνται. ξυέσθωσαν δὲ μετὰ τὴν ἕψησιν, καὶ προσφερέσθωσαν μάλιστα μὲν ἐν ὑδράλμῃ. 56) καὶ γὰρ οὐδὲ ἄστομος ἡ τοιαύτη προσφορά· εἰ δὲ μὴ, ἐκ γάρου καὶ ἐλαίου δοτέον. τὰ δὲ ὠὰ ἕψειν δεῖ ἐν ὕδατι κινοῦντας ἀδιαπαύστως αὐτά. οὐ γὰρ συνίσταται τὰ κινούμενα, οὐδὲ παχύνεται. βέλτιον δὲ ἐν

morbis acutis conueniunt, haec ſunt, quae expoſuimus. Sed perſaepe ordo variatur, vel quia haec non ſuppetant, vel quia non rite affecti ad ea ſint aegrotantes, aliis alimentis uti neceſſitas nos cigit: in quorum numero ſunt itria, olera, et polenta, et ova. Itrium igitur eſt ex tritico, cum ſit ipſum quoque panis recte aſſatus. debet autem tenue eſſe magnopere, ſiquidem craſſum inaequaliter aſſatur: debetque praecipue quam tenuiſſime conteri, ut ſit polentae perſimile: atque in aqua elixari, et praeſertim pluuia: si ea non ſuppetat, alia puriſſima: idque plurimum, ut coquendo in unum conducatur. modicum quoque ſalis insit: oleique sit expers: vel parum omnino olei imponatur: et, priusquam itrium eo perſpergatur, oleum cum aqua ſit incoctum. alica vero cum iiſdem condimentis coquitur. Omnium vero olerum accommodatiſſima malua eſt, quae ex garo et oleo cocta comeditur: vel ſorbitio, quae ex ea fit hoc modo. folia maluae novella, abſque fibris elixantur, deinde iu mortario contunduntur, et iterum ex aqua, ſale, et oleo elixantur. Secundum locum tenet cucurbita. Sed admodum novellas cucurbitas debemus eligere, atque totas, non abraſas, coquere: ne elixatae aqua impleantur. ubi vero elixatae ſuerint, tum abradantur: denturque praecipue in aqua et muria. nam hoc pacto ori non erunt ingratae: ſin ſecus, ex garo dentur, et oleo. Ova

54) Ἴτριον Galen. in Gloſſ p. 74. appellat etiam ἐρείκιον.

55) Scribitur etiam, θυεία.

56) In lexicis hoc non reperitur. Compositum est ex ὕδωρ et ἅλμη, ut ὑδρέλαιον.

ὀξυκράτῳ 57) ἑψεῖν. ἔτι γὰρ μᾶλλον ὑγρὰ διαμένει.

ΒΙΒΛ. ε. ΚΕΦ. δ.

Ἐκ τῶν Διοκλέους. ὕδατος διόρθωσις.

Ὕδωρ ἀσθενέστατον ποιήσεις, ἀφεψῶν τὸ τρίτον μέρος, καὶ τὰ λευκὰ 58) διαφεψῶν ὡσαύτως· ἐμβάλλειν δὲ εἰς ταῦτα βώλου 59) ἀργίλου ξηρᾶς, μέχρι διάβροχοι γένωνται, μέτρον, ὡς ἡμίεκτον εἰς ἀμφορέα. ἐπειδὰν δ' ἀφεψήσῃς, 60) πιεῖν. καὶ οὕτω θερμὸν, ὀσμὴν ἐξάγειν ὕδατος, κόπτων χειρὶ πρὸς ἄνεμον, καὶ ἐξαιθριάζων ἐν ἀχανεῖ τεύχει, 61) καὶ διαχέων εἰς τεύχη πολλὰ κατὰ μικρόν.

ΚΕΦ. ε.

Ἐκ τῶν Ἀθηναίου. ὕδατος κάθαρσις.

Διϋλίζεται τὸ ὕδωρ, τὸ μὲν, τοῖς στακτοῖς 62) λεγομένοις, καθάπερ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. διϋλίζεται δὲ καὶ τοῖς ὑλιστῆρσι, ποτὲ μὲν ἁπλοῖς, ποτὲ δὲ διπλοῖς ἢ τριπλοῖς γινομένοις, ἕνεκα τοῦ καθαρώτατον δι' αὐτῶν ἐκδέχεσθαι. καὶ βόθροι δὲ γίνονται παρά τε τῇ θαλάσσῃ, καὶ ταῖς λίμναις, ἔνθα μὲν πότιμον ἀπὸ τῆς θαλάσσης χωρίζειν προαιρουμένων, 63) ἔνθα δὲ τῆς λίμνης ἀνατεθολωμένης, καὶ βδέλλας ἐχούσης, ἢ τινας ἄλλας κακίας, ὅπως τὸ καθα-

in aqua ſunt coquenda, atque continuo agitanda: ſiquidem ita commota, neque ſimul cohaerent, neque denſantur. ſed praeſtat etiam, ea in poſca coquere, quoniam magis etiam liquida permanent.

Dioclis, de aqua corrigenda. Lib. V. Cap. 4.

Aqua maxime imbecillam facies, si tertiam partem decoquas, et alba ovorum ſimiliter incoquas. in haec ipſa iniicenda eſt argillae ſiccae gleba, donec maceretur. menſura vero eſt, ut ſemiſextarius amphorae indatur. ubi decoxeris, bibatur. odorem etiam ab aqua removebis, si calfactam manu ad ventum ferias, et ſub dio in vase immenſo teneas, et in multa vaſa paulatim diffundas.

Athenaei, aquae purgatio. Cap. 5.

Aqua defecatur partim ſtillicidiis, quae ſtacta dicuntur, ut fit Alexandriae: partim colis, iiſque interdum ſimplicibus, interdum vero duplicibus, vel triplicibus, ut aqua puriſſima per eadam excipiatur. Fiunt etiam juxta mare et juxta ſtagna foveae, illic cum aquam potabilem a mari ſecernere volumus, hic vero, ut cum ſtagnum fuerit turbatum, hirudinesque, aut alia quaedem vitia contineat, aqua puriſſima, et maxime

57) Erotian. p. 35 memorat hoc cum ὀξυμέλιτι et ὑδρομέλιτι.

58) Nimirum, τῶν ᾠῶν.

59) Cod. βωλοῦ. Loco ἄργιλος, ſeu ἄργιλλος, Galen. in Gloss. p. 69. habet etiam, ἡ ἀργίλη.

60) Sic correxi. In Cod. eſt: ἀφεψήσας ποιεῖν. Mox etiam in Codice eſt, κόπτον.

61) τεῦχος, idem quod ἀγγεῖον. ἀχανής, *apertus*, *patens*

62) Hoc non inveni, ut de inſtrumento, etsi στακτός, ut adjectivum, ſatis notum ſit. Forte στακτῆρσι, aut, στακτηρίοις Sed nec haec legi. Mox Codex: ὑλιστηρσι, ſine accentu.

63) Intellige, ἀνθρώπων, aut τινῶν. Rasarius voluit, προαιρούμεθα, ut eius docet interpretatio.

ρώτατον καὶ ἀλυπώτατον, διὰ τῆς γῆς διαπηδῶν 64) εἰς τὰ ὀρύγματα συνάγηται. ἐπὰν δὲ πολὺ πλῆθος ᾖ τὸ ὑδρευόμενον, καθάπερ ἐν στρατιαῖς, κύκλῳ τὰς πλευρὰς τοῦ βόθρου λίθοις ἢ ξύλοις περιλαμβάνουσι, καὶ τὸ ἔδαφος ὁμοίως καταστρώσαντες, πειρᾶνται καθαρὰ διαφυλάττειν τὰ ὕδατα· τὰ δὲ διϋλιζόμενα λεπτότερα γίνεται, καὶ καθαρώτατα, διὰ τοῦτο καὶ ψυχρότερα. πολλὰ δ᾽ αὐτῶν καὶ διϋλισθέντα, τὰς ἀπὸ τῶν γλοιωδῶν σωμάτων δυνάμεις φυλάττει. 65).

K E Φ. ιζ.

Ἐκ τῶν 66) Φιλαγρίου, περὶ ἀπομέλιτος.
Ἐκ τοῦ περὶ ἡδέων πομάτων.

Καιρὸς πόσεως ἀπομέλιτος, καθ᾽ ὃν ἂν φανῇ σημεῖον πέψεως. ἐν μὲν πυρετῷ, μόνον κατ᾽ οὔρων. εἰ δέ τι καὶ περὶ πνεύμονα τύχοι ταύτης δεόμενον, ἐν τοῖς ἀναπτυσθεῖσι δεικνύμενον. δοθείη δ᾽ ἂν οὐκ ἀτόπως καὶ πρὸ πέψεως. καὶ γάρ τι καὶ τμητικὸν ἔχει, καὶ ῥυπτικὸν, καὶ συμπέψαι 67) μελίκρατον αὐτοῦ δύναται. βελτίων οὖν ὁ καιρὸς ἀπομέλιτος ὕστερον, ὡς ἂν καὶ οἰνῶδές τι κεκτημένου. συμβαίνει γε μὴν τοὺς πυρετοὺς ἐξάπτεσθαι πλέον οἴνου πόσει, μὴ παρακμάζοντος ἤδη τοῦ νοσήματος, καθ᾽ ὃν χρόνον λελέπτυνται μὲν τὰ αἴτια, καὶ τῶν πόρων ἄνοιξις γέγονεν. τηνικαῦτα γὰρ πινόμενος οἶνος πόριμος, οὔτ᾽ ἐπαύξων τὸ τῶν πυρετῶν γένος, καὶ πρὸς τὸ δέρμα τὴν θερμασίαν ἄγων, καὶ κατακιρνεὶς μὲν εὐθέως τὰς δριμύτητας

innoxia per terram tranſiliens, in foſſis colligatur. Ubi vero multa aquae copia ſit haurienda, ut in exercitu fieri ſolet, latera foveae lapidibus, ligniſque ambiunt, et cum pavimentum ſimili modo inſtraverint, puras ſervare aquas nituntur. aquae autem, quae purgantur, leviores, ac puriores fiunt et ob eam ipſam cauſam etiam frigidiores. multae vero, licet fuerint percolatae, tamen facultates a ſordidis corporibus contractas adhuc ſeruant.

Philagrii, de apomelite. Ex libro de potionibus ſuavibus. Cap. 17.

Tempus apomelitis potioni accommodatum eſt, cum signum coctionis apparet: ac in febribus quidem, ex vrinis: in pulmone vero, si quippiam ſit, quod hac potione indigeat, quod ea, quae exſpuuntur, nobis indicent. non importune quoque ante concoctionem dabitur: siquidem vim quandam habet incidendi, et abſtergendi, poteſtque ipſum concoquere: ſed melius etiam concoquit, quam melicratum. praeſtantius ergo tempus apomelitis eſt poſterius, utpote quod vinosi quidpiam acquiſiverit. evenit enim, ut febres magis accendäntur ex vinī potione, nisi iam morbus declinat. quo ſane tempore cauſae extenuatae ſunt, et meatus aperti fuerunt. ac tum quidem vinum potui datum permeat, nec febres auget, et ad

64) Codex: διαπηδόν.

65) Paullo hic inferius, capite XIII legitur breve fragmentum ex Dioscoridis lib. V. cap. 13. p. 330. quod, ut editum, praetermisi.

66) De eo vide Fabric. bibl. gr. Vol. XIII. p. 364.

συνεξάγων, δὶ 68) ὀλίγον ὕϛερον ἱδρῶτάς τινας καὶ οὖρα προτρέπων. ὥϛε ὁ τῆς παρακμῆς 69) καιρὸς, ἐκτήδειός ἐϛιν οἴνου πόσεως καὶ τῶν ἄλλων τῶν οἰνωδῶν πομάτων. ἀλλ' ἐπεὶ πάλιν οἴνου μὲν ἀσθενέϛερον ἀπόμελι κατὰ θερμασίαν τυγχάνει· ῥυπτικῆς δὲ καὶ τμητικῆς ὑπάρχει δυνάμεως· τοῦτο δὲ προπαρασκευαϛικὸν λύσεως τῶν ἐπὶ χυμοῖς σηπομένοις 70) ἀναπτομένων πυρετῶν γίνεται, διδόναι καὶ πρὸ παρακμῆς, ἀπομέλιτος ποτοῦ. μελίκρατον μὲν δὴ συντιθὲν, αὐτίκα πίνεται, καὶ τὸ ὀξίμελι δὲ δοθείη, ποτὲ ἂν παραχρῆμα συντεθὲν, εἰ καὶ βέλτιόν ἐϛι κεχρονισμένον αὐτὸ προσφέρειν. δὶ ἀκριβείας 71 a) γὰρ τηνικαῦτα κεχωρήκασιν εἰς ἄλληλας αἱ δυνάμεις. καὶ ῥοδόμελι δὲ καὶ ὀμφακόμελι καὶ τὸ διὰ κωδύαν 71 b) χρονισθῆναι λίαν ἐθέλει. τὸ μὲν γάρτοι παχὺ καὶ τρυγῶδες ἐν αὐτοῖς ἐϛί. τὸ δ' αὖ χρήσιμον καὶ πότιμον, καὶ δεῖται χρόνου πρὸς διάκρισιν. μάλιϛα δὲ τὸ ἀπόμελι. πρὶν γὰρ οἰνῶδές τι κατά τε τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ὀσμὴν ἐν τῷ χρόνῳ προσλαβῇ, οὐδὲν ἂν μελικράτου δόξειεν διαφέρειν· ἑψηθὲν δὲ, καὶ μηνῶν που γενόμενον ἓξ, οὐχ, ἃς εἴρηκα, μόνας ἐνεργείας, ἀλλὰ καὶ τὴν ῥωϛικὴν, οἴνου δίκην, ἐπιδείκνυται, δίχα τοῦ τῆς κεφαλῆς ἅπτεσθαι. πίνειν μὲν οὖν ἀπόμιλι, χρόνιον. σκευάζειν 72) δὲ ὧδε. κηρία λαβὼν πεπληρωμένα μέλιτος λευ-

cutim calorem trahit: et humores temperans, ſtatim acrimoniam extrahit: paulo poſt vero ſudores quosdam, et urinas commovet. ex quo fit, ut tempus declinationis ſit vini, et aliorum potuum vinoſorum potioni accommodatum. Sed quoniam apomeli, eſt vino itidem in calore debilius, habetque vim incidendi, et abſtergendi, idque vim habet praeparandi ſolutionem febrium, quae ex putreſcentibus humoribus accenduntur: idcirco fit, ut etiam ante declinationem apomeli potui detur. at melicratum compoſitum ſtatim praebetur. oxymeli vero dari poterit ſtatim confectum: ſed, si melius ſit diutinum, illud dato. tunc enim facultates inter ſe diligenter ſunt diſtinctae. Rhodomeli vero, et omphacomeli, et diacodyon inueteraſcere valde poſtulant. pars enim in eis craſſa et feculenta eſt, pars vero contra utilis, et potabilis: et tempore opus eſt, ut ſecernatur: idque praeſertim in apomelite: quod prius, quam vinoſi quidpiam, quod tractu temporis acquiſiverit, et guſtanti, et odoranti afferat, nihil a melicrato differre videtur. Coctum enim, et ſex menſium ſpatio aſſervatum, non ſolum ea, quae dixi, praeſtat: ſed vim etiam roborandi, more vini, demonſtrat: nec

67) Poſt συμπέψαι in marg. additur: δυνάμενον. ἀλλὰ βέλτιονγε πέψαι μελικράτου.

68) Antea fuerat, δὶ ὀλίγων. Littera o eſt ex correctione. Forte, δὶ ὀλίγου voluit. Sed nec ὀλίγων abſurdum erat.

69) παρακμὴ, *febris remiſſio.*

70) ἀνάπτεσθαι de febribus, elegantissima et aptissima translatione, ut plura alia in his Graecorum medicorum fragmentis, quae brevitatis cauſſa ſilentio praeterii. *Graecis dedit ore rotundo muſa loqui.*

71 a) In Codice: διακριβείας. δὶ ἀκριβείας nihil aliud eſt. quam ἀκριβῶς. δὶ ἀκριβείας ſaepe habet Plato. Dicitur etiam, ἐπ' ἀκριβείας, εἰς ἀκρίβειαν, πρὸς ἀκρίβειαν. Notum eſt enim, Graecos adverbia per praepositiones et ſubſtantiva notare. Haec obiter. Eiuscemodi enim hic non admodum curo.

71 b) Cod. una voce: διακωδύων. In proximo capite XVIII legitur locus Galeni: περὶ τοῦ διὰ κωδύων. Κωδύων vero vocabulum diverso modo ſcribi, dudum monitum eſt. Vide etiam Galen. in Glossis p. 82. Harpocrat. p. 109.

72) In Codice Oribasii capite XV. eſt locus ex Galeno de hoc potu praeparando, ubi inter alia monet, a veteribus appellatum esse, ὀξυγλυκύ.

καὶ μὲν τὴν χρόαν, διαυγὲς ἔχοντα τὸ μέλι, διὰ τῶν χειρῶν ἐκθλίβομεν, καὶ ὕδωρ πηγαῖον καλὸν μίγνυμεν, παχυτέρῳ μὲν, ὅτι τέτταρα μέτρα· μέσῳ δὲ, τρία καὶ ἥμισυ· λεπτοτέρῳ δ' ὑπάρχοντι καὶ ὑγροτέρῳ, τρία τοῦ ὕδατος. καὶ τόγε τοῦ κηροῦ γεᾶδες λείψανον, ἐξ οὗπερ ἐξέβη τὸ μέλι, θλίβοντες ταῖν χεροῖν ἐπιπολὺ διαθρύπτομεν εἰς λεπτὰ μόρια, κατ' αὐτὸ τὸ ὕδωρ ποιούμενοι τὴν θ;ίψιν. εἶτα συναγαγόντες τὸ ὑγρὸν, καὶ λύσανπες ὅλον τὸ μέλι, κἄπειτα ἐμβάλλοντες εἰς καινὴν χύτραν προαπεξεσμένην ἠρέμα καὶ τὸ γεῶδες ἀποτεθειμένην ἄνθραξι πυροῦντες ἢ ξύλων ἀκάπνων φλογὶ λεπτοτέρᾳ, ζέννυμεν, ἀφαιροῦντες ἑκάστοτε τὸ οἷον ἀποπτυόμενον ἐν τῇ ζέσει κόπριον. μετὰ δὲ τὰς πρώτας ζέσεις ἀφελόντες τὸ γεῶδες ἅπαν καὶ δηλονότι καὶ τὸν ἀφρὸν, καθελόντες τὲ τὴν χύτραν, εἶτ' ἐάσαντες ψυχθῆναι τελέως, καὶ μετὰ τὴν ψύξιν τὸ ἐποχούμενον ἐξελόντες, ἐπανθεῖ δὲ ψυχθέντος, αὖθις τὴν χύτραν ἐπὶ τοῦ πυρὸς θερμαίνομεν, καὶ ζέσαντες ἀποτίθεμεν, ἀφελόντες τὲ τὸ ἐπιπολάσαν πάλιν, εἰ ψυχθείη. τρίτην δὲ 73) ποιησάμενος ζέσιν καὶ ψύξιν καὶ κάθαρσιν τοῦ περιττώματος, οὕτως ἐμβάλλομεν εἰς ἀγγεῖον τὸ σκευασθὲν ἀπόμελι κεράμιον. καλὰ δέ ἐστι τὰ φιλαδελφινὰ 74) καὶ καρυηνὰ, καὶ ὀμφακηρὰ προσαγορευόμενα. τίθεμέν τε

caput tentat. ergo diu ante factum apomeli, bibendum eſt. Haec vero eſt ejus confectio. Favos mellis plenos, albi coloris, pellucidumque mel continentes capimus, manibuſque humorem exprimimus: aquam fontanam optimam indimus. si mel craſſius ſit, uni mellis parti quatuor aquae partes injicimus: ſi mediore, tres et dimidium alterius: ſi tenuius ſit et liquidius, tres. partem vero terream faui, reliquias inquam, ex quibus mel expressum fuit, manibus multum confringimus, et in tenues partes dissectas in aqua exprimimus: deinde humorem in unum adductum, et totum mel dissolutum in ollam novam, in qua prius ad terreum odorem tollendum aqua pedetentim ferbuerit, coniicimus, et igni ex carbonibus, aut tenuiore flamma ex lignis fumum non reddentibus, decoquimus, ablata jugiter ſpuma, et quicquid veluti fex feruendo reiicitur. Poſt primam vero coctionem, auferimus quicquid terreum eſt, ac nimirum etiam ſpumam, ollam ab igni tollimus: deinde plane frigere ſinimus. ubi iam frigida ſit, quod ſupra fluitat, abiicimus. totum poſtea ſic frigefactum igni excalfacimus, et ubi ferbuerit, tollimus, et ubi frigescat, iterum, quodcunque ſuperfluitat, excipimus. ubi vero tertio ferbuerit et frigefactum ſit, et excrementum abjectum, apomeli confectum in vas fictile coniicimus. ſunt autem ad hoc accommodata, quae philadelphina, et caryena, et omphacera nominantur.

73) Forte, ποιησάμενοι. ἀγγεῖον κεράμιον jungenda, ut per ſe intelligitur. Forte excludenda τὸ σκευ. ἀπόμελι.

74) Forte, φιλαδελφηνά. Et mox, καρυηρὰ et ὀμφάκινα.

αὐτὸ κατ' οἶκον, ἐν ᾧ καὶ οἶνος τεθεὶς εἴωθεν ἄτρεπτος μένειν. δῆλον δ' ἐστὶ δήπουθεν τὸ χρῆναι τὴν ζέσιν ἐπὶ πλέον ποιεῖσθαι. τὸ γὰρ ἀρξαμένης, ἢ βραχὺ προελθούσης καθελεῖν τὴν χύτραν, ἀτελῆ τὴν ἕψησιν ἐργάζεται, καὶ περίττωμα καταλείπεται γεῶδες, σαπῆναι δυνάμενον καὶ διαφθαρῆναι τὸ ποτόν. διττὴ δ' ἐστὶ σύνθεσις ἀπομέλιτος. τὸ μὲν γὰρ μόνων ἑψωμένων ἐν ὕδατι τῶν κηρίων γίνεται μετὰ τὴν ἔκθλιψιν τοῦ μέλιτος, καὶ ποιοῦσι, κατὰ τὰς ἀγροικίας, αὐτὸ πλεῖστον, ὅσον οἰνῶδες, καὶ παχὺ, καὶ μελάντερον· τὸ δ', ὡς αὐτὸς ἔφην, συντιθέμενον, ὡς τοῦ μέλιτος εἶναι μᾶλλον ἐν αὐτῷ χρείαν, ἢ τῶν κηρίων. πλύνεται γὰρ ταῦτα κατὰ τὸ ὕδωρ, οὐχ ἕψεται, τοῦ μέλιτος ὅλου συνεψωμένου. καὶ ταύτῃ γε τῇ συνθέσει διαπαντὸς ἡμεῖς χρώμεθα, τὴν ὕδατος μόνου πόσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παραιτούμενοι. κακίας γὰρ ἐπὶ πυρεκτικῶν ἀρρωστιῶν οὐκ ὀλίγας, οὔτε μικρὰς ἐπιδείκνυται.

id reponimus in cella vinaria, ubi vinum reconditum moveri non folet. Eft vero perspicuum, hoc esse diutius decoquendum. nam fi ollam auferas, ubi feruere incepit, aut parum ferbuerit, imperfectam coctionem facies: et excrementum terreum in ea relinquetur, quod efficere poterit, ut potus putrefcat, et corrumpatur. Eft autem duplex apomelitis compofitio. alterum fit, cum foli faui, pofteaquam mel expressum fuerit, in aqua decoquuntur: quod ruftici plerumque faciunt: quod et vinosum, et crassum, et nigrius eft: alterum vero, quale ego descripsi; in quo mellis potius, quam favorum usus cernitur: quandoquidem favi in aqua tum lavantur, non coquuntur: cum tamen mel totum cum aqua decoquatur, hacque compofitione nos femper utimur, aquae folius potione ut plurimum devitata: fiquidem ea aegrotis febricitantibus neque pauca, neque exigua mala folet invehere.

ΚΕΦ. ιθ.

Περὶ τοῦ διὰ κωδύων. Ἐκ τῶν Φιλαγρίου. ἐκ τοῦ περὶ ἡδέων πομάτων.

Οὐκ εἰς ὕπνον τρεπομένοις, οὐδ' ὕπνου δεομένοις δέδωκα τὸ διὰ κωδύων ἐγὼ μόνον, ἢ πρὸς βῆχά τινα ἐνιστάμενος, ἐφ' ὧν ὅ, τε χρόνος, τό, τε ποσὸν τῆς δόσεως ὑπὸ Γαληνοῦ καλῶς ὡρίσθη· ἀλλὰ καὶ πυρέττουσι σφοδρῶς, ἀφόρητόν τε τὸ καῦμα πεποιημένοις, καὶ στόμα γαστρὸς διακαιομένοις, ἐν ἐρυσιπέλασί τε, καὶ ἄλλως θερμῷ παθήματι, ἐφ' ἂν δὴ καὶ τὸ ποσὸν ηὐξήσαμεν μεγάλως, πέντε καὶ ἓξ κοχλιάρια διδόντες.

De eadem confectione ex capitibus papaverum. Philagrii, ex libro de potionibus fuavibus. Cap. 19.

Ego non folum iis, qui fe quieti tradidiffent, fomnoque indigerent, confectionem ex capitibus papaveris exhibui, aut ad tuffes arcendas dedi, in quibus et dandi tempus, et menfuram rite Galenus definivit: fed etiam iis, qui vehementi febri iactarentur, quique calore, quem ferre non poffent, affligerentur, et os ventriculi ardore opprimeretur: itemque in eryfipelate, et alio calido quovis affectu. in quibus etiam valde quantitatem auximus, ut quin-

καὶ οὐχ ἅπαξ γε μόνον, ἀλλὰ καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον, καὶ πολλοστὸν τῆς ἡμέρας, οὐκ ἐν ἀκμῇ μόνον τῶν πυρεκτικῶν νοσημάτων, ἀλλ' ἤδη καὶ πρὸ τῆς ἀκμῆς τὲ καὶ τῆς ἐναργοῦς πέψεως, ἐφ' ὧν ἀγρυπνία καὶ θερμασία δριμεῖά τις ἢ μεγάλη κατεπόνει τὸν ἄνθρωπον. διὸ καὶ καλῶς ἔχειν μοι δοκεῖ, τοὺς πρὸ τῆς ἀκμῆς τῶν πυρεκτικῶν νοσημάτων τῷ διὰ κωδύων ποτίζειν βουλομένους ὀξυμέλιτος ἐπιχεῖν. λεπτύνει γὰρ αὐτοῦ τὸ παχὺ τῆς ὕλης, φυλάττει τὲ τὴν ψυκτικὴν δύναμιν μετὰ τοῦ μὴ ἐμποδίζειν τῷ τάχει τῆς πέψεως. χρὴ 76) οὐκ ἐπὶ τῶν ἐπὶ σήψει παχέων χυμῶν ἐξαπτομένων πυρετῶν μόνον ὀξυμέλιτος μιγνύειν, καὶ μάλιστα, ὅτε πρὸ ἀκμῆς δίδομεν, ἀλλὰ κἀπὶ τῶν σπλάγχνων τῶν ἐμπεφραγμένων, ἥπατος καὶ σπληνὸς, πνεύμονός τε καὶ τῶν ὁμοίων πυρετῶν διακαιομένων. πέντε δ' ἢ ἓξ τέλεια κοχλιάρια δίδομεν, οὐ φοβούμενοι ψύξεως ἀμετρίαν, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄνευ πυρετοῦ βηχὶ συνεχομένων. τὸ γὰρ ὑπὲρ τὴν φύσιν θερμὸν κολάζομεν, πρὸς ὃ συναρμόττεται τὸ ποσὸν τοῦ φαρμάκου, τῆς κατὰ φύσιν θερμασίας οὐχ ἁπτόμενον δηλονότι, κατὰ τὰς ἀγωνιστικὰς πόσεις. οὐ μόνον δὲ τὸν πυρετὸν, ἀλλὰ καὶ τὸν παροξυσμὸν ἁρμόζειν προσῆκεν, ὡς ἀμφοτέρας ἅμα τὰς ἀρχὰς τήν τε τοῦ κατὰ μέρος παροξυσμοῦ, καὶ τὴν τοῦ νοσήματος αὐτοῦ συμπεπτωκέναι. καλῶ δ' ἀγω-

que et ſex cochlearia daremus, idque non ſemel, ſed et bis, et ter: idque ſaepius in die. nec ſolum in ſtatu morborum, quos febris affert, ſed etiam ante ſtatum, et vero etiam ante concoctionem evidentem: in quibus vigilia calorque acer aut magnus quidam hominem oppugnabat. Idcirco recte facere mihi videntur, qui ante ſtatum morborum, qui ex febre exiſtunt, bibere hanc confectionem volunt, ut oxymel admiſceant: quandoquidem oxymel ejus materiae craſſitudinem attenuat: ſervatque confectio ſuam vim refrigerandi, et celeritati concoctionis nullum affert incommodum. nec ſolum vero in febribus ex humorum craſſorum corruptela accenſis, oxymel admiſcere, et praeſertim cum ante ſtatum damus, ſed etiam in viſceribus obſtructis, ut iecore, pulmone, liene, et ejuſmodi febribus adurentibus oportet. tunc autem quinque aut ſex perfecta cochlearia damus, nec frigiditatem nimiam, quemadmodum in iis, quos tuſſis abſque febre vexat, pertimeſcimus. Calorem enim, qui praeter naturam eſt, corrigimus, cui etiam conuenit quantitas medicamenti, ut ad naturalem calorem redigatur: cum minime videlicet vehementibus potionibus accenditur. ſed non ſolum febris, verum etiam acceſſio debent convenire: ut uterque vigor, et privatae acceſſionis, et morbi ipſius, in unum incidat. Vehementes autem potiones voco eas, quae magnopere augentur, cum morbum criſi diſſolutum

76) δὲ interponendum videtur.

νιστικὰς πόσεις, τὰς μεγάλως αὐξομένας, ὁπότε λύσαι τὴν νόσον ἐλπίζομεν κρίσει. πρὸ γάρτοι τῆς ἀκμῆς τοῦ παθήματος, ὅτε πειθόμεθα, μὴ δύνασθαι κινῆσαι κρίσιν, ἐπιψύξεως ἕνεκα χρώμεθα τῷ ποτῷ, μετρίαν αὐτοῦ τὴν πόσιν ἐργαζόμενοι. δοίημεν δ' ἂν αὐτὸ κατὰ τὰς ἀκμάς ποτε, καὶ μόνον μὲν, καὶ σὺν ὀξυμέλιτι καὶ ὀμφακομέλιτος δὲ τὸ μέτριον 77) ἐπιπλέξαντες, καὶ ἄλλοτε ῥοδομέλιτός τε καὶ οἴνου τινὸς τῶν πορίμων. καὶ μάλιστ', ἐὰν ᾖ τὸ διὰ τοῦ ὕδατος ἐσκευασμένον. βραδύπορον γὰρ φύσει τὸ ὕδωρ. μικρῷ δὲ κάλλιον, καὶ οἶνον ἀνθ' ὕδατος λεπτότερον καὶ διαυγέστερον παραλαμβάνειν ἐπὶ τῆς τῶν κωδύων ἑψήσεως. ποριμώτερον γάρ ἐστι μετὰ 78) τοῦτο ῥωστικὸν ἔχειν. ἀλλὰ κἀπὶ τοῦ πυκνοτέρου δέρματος ἄμεινον ἀρήγει ὁ τοιοῦτος οἶνος μιγείς. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῶν ἀραιοτέρων σωμάτων ἢ στόματος τῆς κοιλίας ἀσθενεστέρου ὀμφακόμελι, καὶ μᾶλλον, εἰ ἀνορεξίᾳ διοχλοῖτο. καὶ τοῖς γλυκυπόταις, ἤ τι κατὰ κοιλίαν ἔχουσι φαρμακῶδες ἐῤῥυηκὸς ὑγρὸν ἢ χολῶδες. καὶ ῥοδόμελι δὲ μίγε πηαν 79 τοῖς οὕτω διακειμένοις. ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν πυρετῶν ἀπόχρη προδιορίσασθαι. τῶν δὲ ἄλλων παθῶν ἐφεξῆς μνηστέον. οὐ γὰρ πνεύμονι μόνῳ ἐκπεπυρωμένῳ τὲ καὶ ῥευματιζομένῳ καὶ βήττοντι χρήσιμον ὑπάρχει τὸ ποτόν· ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις σπλάγχνοις. διὸ καὶ προσφέρομεν, οὐχ ἡπατικοῖς μόνοις ἢ σπληνικοῖς, ἀλλὰ καὶ νεφρούς τε

iri ſperamus. nam ante morbi vigorem, cum nobis perſuademus, criſin nihil movere poſſe, nos refrigerationis cauſa potione utimur: ejuſque moderatam menſuram damus. ſed eandem etiam dare poterit quiſpiam in ſtatu, vel ſolam, vel cum oxymelite: et cum omphacomelite, modicum tamen admiſcens. et alioqui etiam cum rhodomelite, et vino aliquo eorum, quae permeant: ac praeſertim, si confectio ex aqua facta ſit: cum aqua ſuapte natura tardi ſit tranſitus. Eſt autem paulo melius ad capita papaverum docoquenda, vinum quod magis tenue ac perlucidum ſit, quam aquam aſſumere ita enim melius penetrat, et roborandi quoque vim habet. quinetiam in cute denſiore hoc vinum admixtum melius adiuvat: quemadmodum etiam omphacomeli aptius eſt in corporibus rarioribus, aut ore ventriculi imbeciliore, et magis etiam, si cibi faſtidio teneatur. iis praeterea, qui dulcia bibunt, aut aliquem in ventre habent medicamentoſum humorem fluentem, aut bilioſum, iis, qui ita affecti ſint, rhodomeli admiſcebis. atque haec quidem in febribus ſatis diſtincta ſint nobis. caeterarum vero affectionum deinceps eſt facienda commemoratio. Hic igitur potus non ſolum pulmoni ſuppurato, et defluxione oppreſſo, et tuſſienti utilis eſt, ſed caeteris itidem viſceribus. quam ob rem damus non modo hepaticis, et ſpleneticis, ſed etiam, quibus renes, et veſica vitium contraxerunt: si modo calida ſit affectio.

77) De hoc dubito. Forte, ἐπιβρέξαντες.

78) Rasarius videtur voluisse: μετὰ τοῦ καὶ ῥωστικὴν δύναμιν ἔχειν. Forte: μετὰ τοῦ καὶ τὸ ῥῶσ.
79) Ita, ſine ſensu. Rasarius videtur voluisse, μίσγοις ἄν.

κύστιν βεβλαμμένοις, εἰ θερμὸν εἴη τὸ πάθος. στραγγουρίας γοῦν ἐπὶ δριμύτητι τῶν οὔρων γιγνομένας καταστέλλει μεγάλως, καὶ μάλιστα ἐν βαλανείῳ τὲ καὶ πρὸ βαλανείου, μέλλουσιν εἰσιέναι, διδόμενον δαψιλὲς, ἐφ' ὧν δὴ καὶ τὴν δίαιταν ἁδροτέραν τὲ καὶ εὔχυμον εἶναι κελεύομεν, καὶ νεφρητικῶν δὲ, ὧν γε κενεῶνες καὶ ψύαι θερμότεραι, ἀγαθὸν ὑπάρχει τοῦτο τὸ ποτόν· καὶ τοῖς 82) διαβήτῃ τὲ καὶ χολέρᾳ κινδυνεύουσιν, οἷς ἀμφοτέροις, μηδενὸς εἴργοντος, καὶ ψυχρῷ κερασθὲν ἀκραιφνεῖ, χρησιμώτατον. τὸ γάρτοι τῶν χολερικῶν ἔσχατον ἴαμα, ψυχρὸν ὑπάρχει ποτόν. προσήκει δὲ πρότερον αὐτῶν ῥωννύναι τὴν ὅλην γαστέρα μηλίνῳ καὶ μαστιχίνῳ, καὶ ὄμφακος σταφυλῆς χυλῷ, καὶ 84) στυπτηρίας βραχεῖ τῆς σχιστῆς, καὶ τοῖς ὁμοίοις τρίβειν τὲ τὸ δέρμα τὸ 85) τοῦ κάμνοντος ὅλον πολυχρονίως χερσὶν ἀνηλίφοις, 86) ἢ καὶ μαλακοῖς ὀθονίοις. σικύας τὲ προσβάλλειν νώτῳ καὶ μεταφρένοις καὶ θώρακι· κᾆπειτα διδόναι τοῦτο τὸ ποτὸν σὺν ὀμφακομέλιτι θερμῷ κεραννύμενον. εἰ δὲ καὶ τούτων πραττομένων ἡ κένωσις ἐπιμένοι σφόδρα, καὶ συγκοπῆς καὶ σπασμῶν προσδοκία τὶς εἴη, καὶ φό-

ergo urinae ſtillicidia, quae ex lotii acrimonia ſint exorta, praecipue vero in balneo, aut ante balneum, copioſe datus efficaciſſime comprimit. inſtituendaque iis eſt victus ratio craſſior, et ſucci melioris. Ad renum autem vitia, et cum ilia, atque lumbi calidiores ſunt, hic potus valde facit. itemque accommodatus eſt iis, quibus diabete, et cholericae affectiones periculum minantur. in quibus utriſque, si nihil vetet, frigida temperatus, ſaepe eſt utiliſſimus. etenim extremum cholericorum affectuum remedium frigidus potus eſt. ſed totus venter prius roborari debet melino, et maſtichino, et vuae acerbae ſucco, et aliqua portiuncula aluminis ſciſſilis, et caeteris generis ejuſdem: totaque aegroti cutis diutius confricanda eſt manibus inunctis, aut etiam linteis mollibus: tum cucurbitulae dorſo, ſcapulis, et thoraci affigendae: poſtremo hunc potum calido omphacomelite temperatum dabimus si vero his peractis inanitio valde perduret, ſitque aliqua ſyncopes, et conuulſionis ſuſpicio, atque timor, ad frigidae potionem necesse eſt confugere. Thoracem vero evacuabis, ſi hoc quoque opus esse propter vigilias, aut calorem immoderatum videbis. ſi vero concoquendus morbus ſit, butyro, et terebinthina, et iride,

80) Pro eodem alii ſcribunt βρήσσειν. v. Galen. in Gloss. p. 68. et Hippocratem. βήττειν et βήσσειν Xenoph. p. 46. A. Diog Laert. p. 360.

81) Sic in marg. In textu εἰς.

82) Codex: διὰ βήτῃ. Vide Aretaeum περὶ χρον. παθῶν lib. II. cap. 2. Galen. περὶ κρίσ. I, 12 Alex Trall. VIII, 8 Paul. Aegin. III, 45.

83) In utroque intelligitur, ἐλαίῳ. v. Dioscor. I, 55. p. 31. I. 51. p. 29.

84) Dioscor V, 123 p. 373.

85) τὸ malim excludere.

86) Esse hoc ex ἀλείφω, quiuis intelligit. ἀνήλιφος tamen non reperi. Forte, ἐναλείπτοις.

βος, ἐπὶ τὴν τοῦ ψυχροῦ πόσιν ἀνάγκη καταφυγεῖν. θώρακα δὲ ἐκκενοῦν προαιρούμενος, εἰ καὶ 87) τοῦτο βλέποις εἶναι χρείαν, δι' ἀγρυπνίαν ἢ θερμασίαν ἄμετρον. εἰ μὲν συμπέψεως δέοι τῷ σώματι, 88) βούτυρόν τε καὶ τερμινθίνη, ἶριν 89) τὲ σὺν αὐτοῖς· χρονιζομένου δὲ, διδόναι καὶ μέλι, καὶ τὰ ὅμοια, καὶ εἰς ὕπνον τρεπομένῳ, τὸ ποτόν. εἰ δὲ τέμνειν τὸ περιεχόμενον, ἀποῤῥύπτειν τὲ δέοι, καὶ ταῦτα μὲν, ἀλλὰ καὶ γλήχωνος 90) κόμης, ὑσσώπου τέ τι καὶ ἀδιάντου, καὶ πάνακος ἐναφεψημένων ὕδατι, καί τι καὶ ὀξυμέλιτος, μόνου τὲ καὶ σὺν τῷ τῶν βοτανῶν ἀφεψήματι, καὶ κατὰ τὸν καιρὸν τὸν εἰρημένον, ἅμα τῷ διὰ τῶν κωδύων φαρμάκῳ, καὶ εἰ δεήσειέν ποτε, καὶ καθ' ἡμέραν, εἰ καὶ κατ' ἄλλον τινὰ τῆς νυκτὸς χρόνον, καύσου τινὸς ἐπείγοντος ἢ ἀγρυπνίας.

ΚΕΦ. κ.

Ἐκ τῶν Φιλαγρίου. περὶ τοῦ ἀπὸ τῶν κυδωνίων μήλων, καὶ τοῦ ἀπὸ τῶν κράνων καὶ ὕδατος. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὸ δὲ ἀπὸ τῶν μήλων, τῶν κυδωνίων, σκευάζεται τοῦτον τὸν τρόπον. περιαιρεθέντα χρὴ, τοῦ τε φλοιοῦ, καὶ τῆς ἐντεριώνης, ἑψεῖν αὐτὰ σὺν ὕδατι πηγαίῳ καλῷ, μέχρις ἂν ἡ τρίτη μοῖρα διαφορηθῇ τοῦ ὕδατος, καὶ τὰ λειπόμενα δύο μέρη καλῶς ἐγχέαντα κεραμίοις ἀγγείοις, οἷς εἰρήκαμεν, ἐν οἴκοις ἐπιτηδείοις ἀποτίθεσθαι. γίγνεται μὲν γάρ οἰνῶδες καὶ αὐστηρόν. ὠφελεῖ δὲ κοιλιακοὺς πινόμενον, καὶ ῥώννυσι στόμα κοιλίας ἄτονον, καὶ ἧπαρ ἐσθ' ὅτε,

una cum eis uti poteris. ſi inveterarit, mel quoque et ſimilia danda erunt, et cum ſomno ſe tradiderit, potum ipsum dabis. Si vero humores contentos ſecare, et abſtergere oporteat, tum haec ipsa, tum vero etiam pulegii comam, itemque hyssopi, et adianti, et panacis ex aqua decoques: atque etiam oxymel ſolum, vel cum herbarum decoctione propinabis. id quod facies eo tempore, quod ante dixi, una cum medicamento, quod ex papaverum capitibus conficitur: et, ſi opus fuerit, etiam de die, aut alio quoque aliquo nocturno tempore, cum febris ardens aliqua, aut vigiliae urgeant.

Philargii, de confectione ex malis cydoniis, & quae ex cornis & aqua fit, ex eodem libro excepta. Cap. 20.

Confectio ex malis cydoniis ad hunc modum paratur. aufertur cortex, et medulla: et coquuntur ex optima aqua fontana, donec tertia pars aquae conſumatur: reliquae vero duae partes vasis fictilibus recte infunduntur, et praedictis locis accommodatis reponuntur. Fit hoc vinosum et auſterum, et potum coeliacis prodeſt: et os ventriculi imbecillum, atque hepar corroborat, cum ſeipsis humidiora quandoque ſunt facta. quandoque autem optimum mel admixtum, perfecta iam coctione, inditur: idque non ſolum voluptatis causa, ſed etiam ut

87) Forte, τούτου.
88) In marg. νοσήματι.
89) Nominativi et Accuſativi consiſtere nequeunt.
90) In textu: γλήχουσι, et in margine: γλήχωνος.

καθ' ὃν καιρὸν ὑγρότερα γέγονε σφῶν αὐτῶν. μίγνυται δὲ καὶ μέλιτος ἐνίοτε καλοῦ τῷδε τῷ πόματι, συντελουμένης ἤδη τῆς ἑψήσεως, σύν τινι μιγνύμενον, οὐκ εἰς ἡδονὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ φυλακὴν τῆς συνθέσεως. οὐ γὰρ ἂν ταπείη ῥαδίως τὸ ὑγρὸν, προσλαβὸν μέλιτος. δῆλον οὖν, ὅτι τὸ τοιοῦτο τοῖς ῥύψεως δεομένοις ἅμα καὶ στύψεως ἁρμόσσει νοσήμασιν, οἷαπερ καὶ τα τῶν ἑλκομένων ἐντός ἐστι μορίων, ἐντέρων, στόματος κοιλίας καὶ στομάχου. τῷδε 91) παρεοικός τι ποτὸν καὶ ἐξ ἄλλων μέν τινων γίνεται· μάλιστα δ' ἐκ τῶν κράνων 92) ὀνομαζομένων, τήν τε σύνθεσιν ὁμοίαν, τήν τε χρῆσιν ἐχόντων τῷ διὰ τῶν μήλων τῶν κυδωνίων.

Κ Ε Φ. κα.

Περὶ ὀμφακομέλιτος. Εκ' τῶν Φιλαγρίου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Βότρυας ὄμφακος προσήκει λαβεῖν, μέλλοντας ἀρχὴν ὑπομένειν πεπάνσεως, ὅτε δὴ καὶ τὴν ὀξεῖαν ἀκμάζουσαν ἔτι διασώζουσι ποιότητα, μηδὲ τῆς στύψεως ἀπηλλαγμένοι. κᾄπειτα ἐν οἰκήματι τιθέναι, τὴν κρᾶσιν συμμέτρῳ, τριῶν ἢ καὶ τετάρων ἡμερῶν, καὶ μάλιστ', ἐὰν ὑγρότερος ὁ περιέχων ἀὴρ τυγχάνῃ, θλίψαντά τε μετὰ τὴν ἀπόθεσιν εἰς ἀγγεῖον ὑελοῦν 93) δέχεσθαι τὸ ὑγρὸν, μίξαντά τε καλοῦ μέλιτος ἀπηφρισμένου μέρος ἓν πρὸς τρία μέρη, θερμαίνειν ἐν ἡλίῳ πλειόνων ἡμερῶν, μέχριπερ ἂν καταστῇ ζέσαν τὸ τῆς ὄμφακος ὑγρόν. τοῦτο δ' ἐν πολλῷ γίνεται χρόνῳ, κᾄπειτα ἐν ὑπερῴῳ καταθερμαίνων οἰκήματι φυλάττειν

compositio conservetur. humor enim, ſi in eo mel ſit, non facile putrescit. eſt ergo perspicuum, id convenire iis morbis, in quibus abſtergendum una, et adſtringendum ſit: quales ſunt partium internarum ulceratarum: ut oris ventriculi, atque ſtomachi. Huic ſimilis quidam potus ex aliis quibusdam ſit, et praesertim ex iis, quae corna dicuntur: qui et eodem modo conficitur, et parem ei, qui ex cydoniis ſit, uſum habet.

De omphacomelite. Philagrii, ex eodem libro. Cap. 21.

Acreſtae racemos prope initium maturationis capere oportet, cum acidam qualitatem consiſtentem adhuc ſervant, neque adſtrictionis ſunt expertes: deinde loco temperato reponere tribus, aut quatuor diebus: ac praecipue, ſi aër ambiens ſit humidior. poſtquam vero repoſiti fuerint, exprimendi ſunt, ſuccusque in vitreum vas excipiendus: tribusque ſucci partibus una mellis optimi despumati adiicienda. multis vero diebus id insolabis, usque dum acreſtae humor feruefactus conſiſtat: id quod longo tempore fieri ſolet: deinde in ſublimiore parte domus ſervato, ne putrescat. ita ego medicamentum hoc facere, et ad praedictas affectiones uti consuevi. itemque in iis, quorum inteſtina diuturnis

---

91) In Cod. τῷ δέ. Forte: τῷδε δέ.

92) v. Dioscor. I, 172. p 82. et Geoponica p. 524. ubi opportune Plinius laudatur.

93) ὑελοῦν ἀγγεῖον habes in Geopon. p 329. 616.

ἄσηπτον 94) τόπον. τοιαύτην ἐγὼ ποιούμενος τοῦ φαρμάκου τούτου τὴν σύνθεσιν, ἔπειτα 95) τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων χρῶμαι διαθέσεων, ἐπί τε τῶν ἐν χρονίοις τε καὶ λεπτοῖς ῥεύμασι τὰ ἔντερα ῥευματιζομένων, ὡς ἐκκρίσεις γίνεσθαι συνεχεῖς διά τινα θερμὴν δυσκρασίαν. παρέχω δ' αὐτὸ καὶ τοῖς ἀνόρεκτον ἔχουσι τὸ τῆς κοιλίας στόμα διὰ θερμὴν ἅμα καὶ ὑγρὰν διάθεσιν, προαποῤῥύψας δι' ἑτέρων τινῶν, ὅσα περὶ αὐτὸ τὸ στόμα τῆς κοιλίας ἀναπεμπόμενά τινα μοχθηρὰ ὑγρὰ τὰς ἀνορεξίας ἀπεργάζεται. δίδωμι δὲ καὶ χωρὶς ἀποῤῥύψεως, οἷς οὐκ ἀνεπόθη χυμός. παύει γὰρ καλῶς τὰς ἀνορεξίας πινόμενον τὸ ὀμφακόμελι, καὶ μᾶλλον, εἰ ἀκρατέστερον ποθείη. συντελεῖ δ' οὐκ ὀλίγα καὶ τοῖς δι' ἀραιότητα σώματος ἐπὶ λεπτότητι χυμῶν ἐκρεόντων συγκοπτομένοις, καὶ μάλιστα ἐν πυρετοῖς, ὧν αἰφνίδιος καθαίρεσις σφόδρα, δίχα φανερᾶς ἐκκρίσεως γινομένη, καταμηνύει τὴν φύσιν τοῦ νοσήματος. οἶνος μὲν οὖν ἐπὶ τῆς τοιαύτης διαθέσεως ἔχει τὸ κράτος τῆς ἰάσεως, ὁ πόριμος καὶ στύψεώς τινος μετέχων. ἀποροῦντος 96) δὲ τοῦ τοιούτου, δυνατὸν οἴνῳ λεπτῷ μὲν τῇ συστάσει, ξανθῷ δὲ τῇ χρόᾳ μιγνύναι τὸ ποτὸν, καὶ σὺν ἄρτῳ διδόναι, θέρους μὲν, ψυχρῷ κεραννῦντας ὕδατι, μηδεμιᾶς φλεγμονῆς οὔσης εἰς κύριον μέρος· χειμῶνος δ', ἐξ ἀνάγκης, θερμᾷ. καὶ σφοδρᾶς τε τῆς τοιαύτης συγκοπῆς 97) γιγνομένης διαπαντὸς τῷ θερμῷ κεραστέον. ἔστιν ὅτε τῆς ἀναδόσεως ὀξυτάτης χρῄζομεν ἐν συγκοπαῖς ὀξυτάταις. ἐπιτήδειον γὰρ τοῖς ὧδν διαφορουμένοις ἐστὶν, ὃ καὶ ταῖς ἀναδόσεσι ταχὺ, καὶ ταῖς ἐπισχέσεσι δραστήριον. τοιοῦτον δ' ἂν εἴη δικαίως, ὃ καὶ θερμὴν ἔχει

et tenuibus defluxionibus infeſtantur ſic, ut continuae excretiones ex quadam intemperie calida fiant. id etiam dare ſoleo iis, quibus os ventriculi propter calidam ſimul, atque humidam affectionem non appetit: cum prius per alia quaedam abſterſero ea, quae ad ipſum ventriculi os humores quosdam vitioſos mittunt, et, ne appetitus excitetur, prohibent. do etiam, non praemiſſa abſtersione, iis, quibus ſuccus non fuit epotus. probe enim inappetentias omphacomeli potum ſedat: ac praecipue, ſi meracius potui detur. confert etiam iis, qui propter corporis raritatem ex tenuitate humorum fluentium, animo linquuntur, et praeſertim in febribus: quorum repentina purgatio, ſine perspicua excretione facta, morbi naturam valde producit. in quo genere affectionis tota curationis vis in vino, quod permeet, et alicuius adſtrictionis particeps ſit, collocata eſt. ſi tale non adsit, poterimus vino tenuis ſubſtantiae, et flavi coloris hunc potum miscere, et ita ex pane propinare. atque aeſtate quidem, aqua frigida temperatum, ſi nulla in partibus, principem locum tenentibus, inflammatio ſit: hyeme vero, calida necessario. Cumque haec ſyncope vehemens accidit, ſemper calida temperare oportet. Eſt etiam, cum acutisſima diſtributione in acutissimis ſyncopis indigemus. atque iis quidem, qui ita exoluuntur, accommodatum eſt, quod

94) τόπον redundat, nisi corrigas, τοῦτο.

95) Corrigendum: ἐπί τε τῶν.

96) Forte, ἀποροῦντας.

97) De hoc morbo v. Aret. περὶ ὀξ. παθ. II, 3. Galen. de caus. ſympt. III. 2. Paulum Aegin. III, 34.

καὶ στυπτικὴν ἐν ἑαυτῷ δύναμιν. τῇ μὲν γὰρ θερμότητι, τὸ πόριμον· τῇ στύψει δὲ, τὸ μόνιμον ἔχει καλόν. τοίνυν διὰ τοὺς λογισμοὺς τοὺς εἰρημένους, καὶ τὸ ὀμφακόμελι. τὸ μὲν γὰρ μέλι πόριμον ἐν ἑαυτῷ καὶ ἡ ὀξεῖα ποιότης· ἡ δὲ στύψις βραδύπορος οὖσα, φύσει μόνιμος. ἀλλὰ βέλτιόν γε ἂν γένοιτο προσλαβῶν 98) οἴνου, ἵνα καὶ τὴν ὀξεῖαν ἐν ἑαυτῷ δύναμιν, λεπτυντικὴν τῶν χυμῶν γιγνομένην, ἀμαυρώσωμεν. διὸ καὶ χρησιμώτερον κιῤῥὸν εἶναι καὶ ὑπόγλυκυν τὸν μιγνύμενον οἶνον αὐτῷ, καὶ μὴ λίαν λεπτόν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν θερμῶν δυσκρασιῶν τὲ καὶ νόσων χρήσιμον εὑρήσεις τὸ ποτὸν ἑκάτερον, τό, τε διὰ κωδύων, καὶ τὸ ὀμφακόμελι, 99) καὶ πρὸς αὐτοῖς τὸ ῥοδόμελι, κατακρατικώτερον μὲν ὀμφακομέλιτος ὂν, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο τοῖς ἐπιδακνώδεσι καὶ θερμοῖς ὑγροῖς, ἄλλως τὲ καὶ πυρετῷ διακαιομένοις ὀξυτάτῳ χρησιμώτατόν ἐστιν, ἐφ' ὧν οὐχ ὑπάρχει λυπηρὰ γαστρὸς λύσις. ἐπὶ γὰρ τῶν τοιούτων ἐκεῖνο βέλτιον. προσήκει δ' ἤδη συμπέττεσθαι τὸ τῶν πυρετῶν πάθος, ἵν' οὕτω τούτων ἑκάτερον ἐπιδοθῇ.

et cito diſtribuitur, et quod ad continendum valet. taleque erit merito, quod calidam, et adſtringentem in ſe vim habeat. nam vi caloris penetrat, adſtrictionis autem vi permanet. his ergo rationibus omphacomeli eſt accommodatum. nam mel in ſe habet, ut penetret: itemque acris qualitas: adſtrictio vero, quae ſuapte natura tarde permeat, eſt permanens. ſed erit praeſtantius, ſi vinum asſumpſerit, ut acidam in eo facultatem, qua ſucci attenuantur, obtundamus. Ideoque vinum fuluum et ſubdulce, et non admodum tenue, eſt ad miſcendum accommodatius. ergo ad calidas intemperies, et morbos, utilem comperies utrumque potum, et qui ex capitibus papaveris, et qui ex acreſta, et melle ſit, et poſt hos, eum, qui ex roſis et melle conficitur: quod etiam omphacomeli ſuperat. et ob eam ipſam cauſam his, qui propter mordaces et calidos humores, atque etiam febri acutiſſima exuruntur, utiliſſimum eſt: in quibus videlicet non eſt moleſta ventris ſolutio. nam in ejusmodi illud eſt praeſtantius. febrium enim affectionem ſimul concoqui par eſt, ut ita utrumque eorum poſtea detur.

Κ Ε Φ. κβ.

Περὶ ῥοδομέλιτος. Ἐκ τῶν Φιλαγρίου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὸ δὲ ῥοδόμελι τρία μὲν λαμβάνει ἐκ τοῦ χυλοῦ διηθημένου μέρη, καὶ ἓν μέλιτος. ἕψεται δ' ἐν ἡλίῳ τὸν αὐτὸν ὀμφακομέλιτι τρόπον. στύφει μὲν οὖν ἠρέμα καὶ ψύχει, καὶ ῥυπτικὸν δὲ ἔχει τὶ, καί τι δριμύτητος κέκτηται. διὸ καὶ στόματι μὲν ἁρμόδιόν ἐστι, θερμόν τινα φλεγμο-

De rhodomelite. Philagrii, ex eodem libro. Cap. 22.

Mel roſaceum tres ſucci roſarum excolati partes, unamque mellis capit. coquitur ad ſolem eodem modo, quo omphacomeli. leviter autem adſtringit, et refrigerat, et non nihil etiam abſtergit, et neſcio quid acrimoniae nanciſcitur. ideoque ori confert, quod calida

98) Ita Codex inepte. Forte, προσλαβεῖν aut προσλαβόν.
99) Ab καὶ ad ῥοδόμελι in margine ſolum leguntur.

νὴν δεδεγμένῳ διά τε ἐπιῤῥοὴν τοιούτου ῥεύματος 100) ἀναστέλλομεν ἠρέμα τὸ φερόμενον, ψυχρὸν δὲ μετρίως, τὸ ζέον. καί τι καὶ τῆς δριμύτητος ἀμαυροῦν δυνάμενον ποιοῦντος ὁμοίως, καὶ τοῦ διὰ κωδύων πόματος. οὕτως οὖν ἔχει κἀπὶ τῶν κατὰ τὸ βάθος κειμένων. ἐκκλύζει μὲν τὰ δακνώδη τῶν ὑγρῶν τῷ ῥύπτειν· ἀνάψυξιν δὲ φέρει τοῖς διὰ θερμασίαν καὶ δῆξιν ἀνιωμένοις· ῥώννυσί τε τὰς φυσικὰς δυνάμεις τῆς στύψεως τε, καὶ κεραννῦντες ὕδατι τὸ ποτὸν, ἄλλοις τέ τισιν καὶ πυρετῷ κάμνουσι προσκομίζομεν τῆς ἀκμῆς ἐνεστηκυίας ἤδη τοῦ παροξυσμοῦ, καὶ τοῦ πάθους. διδόναι μὲν, τοῖς μὲν ἄνευ χυμῶν πλεονεξίας, δίχα συμπάσης κενώσεος· οἷς δὲ μετὰ διαπύρων ὑγρῶν ἢ βλάβη, προεξεμέσασιν, ἢ διαχωρηθέντων κάτω τῶν ἀνιόντων περιττωμάτων. γιγνέσθω δέ ποτ' αὐτοῦ καὶ συνεχὴς ἡ πόσις ἐπὶ τῶν διακαιομένων, ἵνα περ παρεμπίπτῃ φαρμακῶδες ὑγρὸν στόματι κοιλίας ἐκ τῶν ὑπερκειμένων μορίων. ἐν γὰρ τοῖς πυρεκτικοῖς νοσήμασιν, ἀρκέσει καὶ μία πόσις δαψιλὴς ἐν τῷ προσήκοντι καιρῷ διδομένη, λῦσαι τὸ πάθος δι' ἱδρώτων ἢ γαστρὸς ῥύσει, ἢ δι' ἐμέτων, ἃ καὶ τοῖς ἄλλοις ἀκολουθεῖν εἴωθε πόμασιν ἐν τῷ τῆς ἀκμῆς καιρῷ.

inflammatione, et quod ob talis fluxionis defluxum laboret. leviter enim id, quod delabitur, comprimit: et quod feruet, moderate refrigerat; poteſtque acrimoniam retundere non ſecus, quam potus ex capitibus papaveris facit. ita etiam facit in humoribus, qui in profundo ſint ſiti. nam vi abſtergendi eluit mordaces humores, et refrigerium affert iis, qui calore, et morſu vexantur: et adſtrictione naturales facultates corroborat. Praeterea vero aqua mixtum, cum aliis, tum vero etiam febricitantibus damus, cum vigor acceſſionis, et morbi ipſius iam conſtiterit. iis quoque, in quibus non eſt humorum redundantia, dari poteſt abſque omnimoda evacuatione: itemque iis, in quibus accensi ſunt humores, aut noxia evomuerunt, aut excrementa infeſta per inferiora expulsa ſunt. ſed in iis, qui exuruntur, ejus potio continua erit, ut aliquis medicamentosus humor ad os ventriculi ex partibus adiacentibus intercidat. ac ſaepenumero etiam in febribus una tantum potio copiosior, in tempore congruo data, integram morbi ſolutionem potuit afferre, provocato ſudore, aut citata aluo, aut vomitu moto, quae ex caeteris quoque potionibus, in vigore datis, consequi consueverunt.

ΚΕΦ. κγ.

Περὶ 1) σελινάτου. Ἐκ τῶν Φιλαγρίου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὸ δὲ τῶν σελίνων ἀπόζεμα, καὶ πνεύματος μὲν ἀπέπτου καὶ ὠμοῦ τυγχάνει κατεργαστικὸν, καὶ πλῆθος δὲ δι' οὔρων ἄγει. καὶ διδόναι γ' ἐπὶ τῶν πυρετῷ κατεχομένων αὐτὸ προσ-

De ſelinato. Philargii, ex eodem. Cap. 23.

Apii decoctum, et flatum inconcoctum et crudum facit: et copiam humorum per urinas ducit. idque dari convenit iis, qui febri jactantur: et prae-

100) Poſt ἀναστέλλομεν in margine additur γὰρ, et loco ψυχρὸν ibidem notatur ψυχὸν, ſic. Sed haec hunc locum non adiuvant. Mox vers. 15. forte: ἢ βλάβη, προεξ.

1) Ita legitur etiam in principio codicis, in indice capitum. Diosc. V, 74. p. 347. σελινίτης. Ita et in Geopon. p. 536. Recte! Eſt enim ex σέλινον, pro quo hic mox rurſus vitiose ſcribitur τῶν σελήνων.

ἥκει, καὶ μάλιστα τοῦ 2) τῶν ὀξέων ὑπάρχοντι γένους, ὅτε γε μὴ κρίσεσιν ἀθρόαις ἡ λύσις αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ τῆς καλουμένης ἐπιτελεῖται συμπέψεως. βέλτιον δ' εἶναι ῥιζῶν 3) αὐτὸ μετρίως ἀφηψημένων, ὡς μὴ σφοδρότερον ᾖ. πρέπει γενέσθαι καὶ πρὸ τῆς διακρίσεως τῶν τοὺς πυρετοὺς ἀναπτόντων ὑγρῶν μὴ ποτίζειν αὐτό.

ΚΕΦ. κϛ.

Διοκλέους οἶνος ὑγείας φυλακτικός.

Ὅταν εἰς τοὺς πίθους ἐμβλυθῇ τὸ γλεῦκος εἰς μετρίτας 4) δέκα πρασίου μνᾶν ἔμβαλλε.

ΚΕΦ. κζ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Περὶ 5) οἰνοδοσίας.

Τοῦ κατὰ τὴν οἰνοδοσίαν ὄντος τρόπου διττοῦ, καὶ τῆς χρείας ἀπαιτούσης τὴν δόσιν, ἤτοι λύσεως χάριν πυρετῶν, ἤτοι ῥέουσαν σύγκρισιν στῆσαι. ἐπὶ μὲν τούτων πάντως χρηστέον τῇ οἰνοδοσίᾳ πρὸς τὸ τὴν δύναμιν ἀναῤῥωννύναι. ἐπὶ δὲ τῶν ὑπὲρ ἀνασκευῆς πυρετῶν οἰνοδοθησομένων, ἔνεστι τοὺς μὲν αἱρεσθαι, 6) τοὺς δὲ ἀποδοκιμάζειν. 7) οὐδεμία γὰρ ἔπιξις ἐστιν ἡδικαία μὲν οὖν ἐπιτήδειοι αἱ ἀκμάζουσαι, ἢ 8)

ſertim, ſi acuta febris ſit: cum non confertis criſibus earum ſolutio perficitur, ſed concoctione ea, quae adjuvans nominatur. ſed praeſtat radices modice decoquere, ne ita vehemens ſit. et antequam humores, febrim accendentes, diſcernantur, non erit potui dandum.

Dioclis vinum ſanitatem conſervans. Cap. 26.

Cum in dolia conjectum muſtum fuerit, in metretas decem prasii minam indito.

Herodoti, de vino propinando. Cap. 27.

(*In hoc capite plurima eſſe menda conſpiciuntur.*)

Cum dandi vini duplex ſit ratio, uſusque poſtulet, ut vinum demus, vel ut febrim ſoluamus, vel ut concretionem fluentem ſiſtamus, ideo in iis vini exhibitione omnino utendum eſt eo, ut vires confirmemus. at quibus, ut febris infirmetur, vinum damus, ſit, ut aliis dandum, aliis non dandum esse judicemus: ſiquidem non una eſt indicatio. atque aetas quidem eſt ad hoc idonea ea, quae floret, vel quae non multum

---

2) Immo, τῷ, h. e. τῷ πυρετῷ — ὑπάρχοντι.

3) Forte οὐτῶν, aut αὐτοῦ.

4) Vulgo, μετρητάς.

5) Sic et in principio libri in indice capitum. οἰνοδοσία medicorum eſt, cum aegrotis vinum bibendum in tempore porrigunt. Ceterum varios Herodotos medicos notat Fabr. bibl. Gr. vol. XIII. p. 184. 185. Laudatur Herodotus in edit. Aët. Hebenſtreit. p. 13. 15. περὶ μελαίνης χολῆς. Multa ſcribendi vitia eſſe in hoc capite, Rasarius jam notavit.

6) αἴρεσθαι uon eſt huius loci. Forte, αἰνεῖσθαι. Nisi alii probabitur, αἱρεῖσθαι.

7) Ita ad litteram in Codice. Rasarius videtur probaſſe, οὐδὲ μία. Pro ἔπιξις in marg. eſt ἔνδιξις, ita, quod ipsum etiam vitioſum est. Deinde loco ἡδικαία in marg. eſt ἡλικία. Forte rectius ἡλικίαι. Ἔπιξις, etiamsi addatur accentus, qui in Codice deeſt, tamen nihil notat. Sed ἔπειξις eſt *feſtinatio, properatio.*

8) Forte: ἢ αἱ μὴ μακρὰν αὐτῆς, nimirum, τῆς ἀκμῆς.

μὴ μακρὰν αὐτῆς. ἄνδρες δὲ γυναικῶν μᾶλλον, ὥρᾳ ἐαρινῇ τὲ καὶ θερινῇ 9), φύσει δίυγροι, καὶ μὴ πολλοὶ θερμοὶ πυρετοὶ οἱ 10) βραχεῖς καὶ οἱ χωρὶς συμπτωμάτων, καὶ οἱ ἐν βεβαίᾳ παρακμῇ μᾶλλον τῶν ἀρχομένων παρακμάζειν. ἀνεπιτήδειοι δὲ καθ᾽ ὅλου οἱ μετὰ σκληρίας καὶ φλεγμονῆς τῶν μέσων 11) νοσοῦντες, ξηροί τε καὶ δυσδιάπνευστοι τυγχάνοντες, καὶ οἱ ἐν συνεχείᾳ πυρετῶν ὄντες, καὶ οἱ κεκακωμένοι τὸ νευρῶδες. προσοιστέον δὲ νήστεσι τὸν οἶνον ἐγχεομένου 12) πέμπτου μέρους ὕδατος θερμοτάτου. εἰ δ᾽ εὔτονος ἄγαν εἴη, τοῦ τετάρτου. θραυσθείη δ᾽ ἂν ἔτι μᾶλλον, ἢ καὶ διϋλισθείη. πολλὴ γὰρ ἡ ἐξ αὐτοῦ διαπνοὴ γίνεται. καὶ τὴν μὲν πρώτην δόσιν ἀνειμένην προσοιστέον, στοχαζομένους τοῦ τε ἤθους, τοῦ 13) κατὰ τὴν κρᾶσιν εὐαρεστήματος. δοτέον δὲ καὶ ἐκ δευτέρου· εἰ δὲ προθυμοῖντο, 14) καὶ ἐκ τρίτου. τοῖς δὲ προπίνειν ἔθος ἔχουσι, πολυπόταις τὲ ἄλλως οὖσι, καὶ μέχρις ἐξ κοτυλῶν ἐπιτρεπτέον προκόπτειν. 15) οἱ δὲ ἀθλητικῶς βιοῦντες, καὶ πρὸς τοὺς λεγομένους 16) ἀποκοτταβισμοὺς ἔθος ἐσχηκότες, διπλοῦν, εἴπερ βούλοιντο, προπιόντες ἀπεμείτωσαν. τό, τε γὰρ συνήθως ἐπ᾽ αὐτῶν συνδιδό-

absit. praeterea viri aptiores ad hoc ſunt, quam foeminae: tempus vernum, et aeſtivum: naturae perhumidae, itemque non multae calidae febres, breves, et quae ſine ſymptomatibus accedunt: et quae in firma declinatione ſunt potius, quam quae declinare incipiunt. Omnino autem ad hoc inepti ſunt, qui cum duritie, aut inflammatione partium aegrotant, ſiccique ſunt, et difficulter perſpirantur: quique febres continuas habent: et quibus nervosa pars noxam contraxit. Vinum autem jejunis dandum eſt, indita quinta aquae calidissimae parte: ſique admodum potens ſit, quarta. Sed ſi defecabitur, magis etiam ejus vis infringetur: ſiquidem multum ejus perſpiratur. Primam vero ejus exhibitionem remissam esse oportet, habita interim ratione consuetudinis: ſique facile ferat, etiam ſecundo loco dandum erit: ſique promptus capiat, etiam tertio. Ii vero, qui praebibere consueverunt, bibacesque alioqui ſunt, hortandi ſunt, ut ad ſex usque heminas bibant. Qui vero athletarum vitam degunt, quique conſueti ſunt ad ludos, quos apocottabismos vocant, cum videlicet poculis ple-

9) τὲ καὶ θερινῇ, in margine.

10) Deinceps repraesento omnia, ut ſunt in Codice.

11) In marg. μερῶν.

12) Codex: ἐκχεομένου.

13) Forte interponendum τε, τοῦ τὲ κατά. Ἐυαρέστημα, etsi non ſit in lexicis, tamen non reiicio.

14) Nimirum ii, qui curantur. Nam de his quoque et ἦθος, et εὐαρέστημα accipiendum eſt. Loco ἤθους Rasarius videtur voluisse ἔθους, quod mox occurrit.

15) προκόπτειν eſt, *procedere*. Syllabae κόπτειν in Cod. linea ſubnotatae, et in marg. adscriptum ποτεῖν. Ergo προποτεῖν. Sic, non προπίνειν.

16) Ita ex correct. Antea ἀποκοττακισμούς. Ἀποκοτταβίζειν habet Xenoph. p. 470. Nota ſunt κότταβος et κοτταβίζειν. Vide Athen. Deipnos. p. 665.

μενον 17) ὑγρὸν δριμὺ καὶ φλεγματῶδες ἐκκριθήσεται. ἐπιτρεπτέον δὲ τοῖς βουλομένοις, καὶ ἐν μέσῃ τῇ τροφῇ πίνειν, καὶ μετὰ τὴν τροφὴν ἐπιλαμβάνειν τὸ ὁρισθὲν μέτρον. τὸ δὲ ἐπὶ πᾶσι πόμα, μὴ πλεῖον δυοῖν ὡρῶν 18) τῆς ληφθείσης τροφῆς ἔσω· εἰ δὲ μετὰ ταῦτα διψήσειαν, ὕδωρ πινέτωσαν· τοῖς δὲ καὶ ψυχροῦ τινος ληψομένοις ἡ δόσις ἐν μέσῃ τῇ τροφῇ γιγνέσθω, ἢ μετὰ τὴν τροφήν. τοὺς δὲ ἀήθεις 19) νηστοποσίας, εἰ καὶ πρὸς τὸ ἄνευ τροφῆς ποτὸν 20) διαβεβλημένους, εἴπερ χρῄζοιμεν γυμνῶν τῶν σωμάτων τὸν οἶνον καθάψασθαι, εἰς κεκραμένον θερμὸν ὀλίγους ψωμοὺς καταθρύψαντες προσοίσομεν, ἐπιῤῥοφεῖν κελεύσαντες τὸ κραθέν. ἀναλογήσει γὰρ τῇ νηστοποσίᾳ. τὰ δ' αὐτὰ ποιητέον καὶ ἐπὶ πρεσβυτῶν, καὶ παίδων, καὶ τῶν πλείστων γυναικῶν. ὁμοίως τοὺς ὀλιγοπότας ἢ καὶ φύσει βλαπτομένους. τοὺς δὲ τότε πρῶτον ἀρχομένους, ὀλίγῳ καὶ ἐν μέσῃ τῇ τροφῇ, χρῆσθαι τῷ οἴνῳ δεήσει. προδώσομεν δὲ καὶ ἐπιδώσομεν αὐτοῖς τὸ σύνηθες ὕδωρ. πάντας δὲ τοὺς ἀνασκευῆς 21) χάριν πυρετῶν ἢ παθῶν τινῶν οἰνοδοτουμένους, χωρούντων τῶν πραγμάτων κατὰ λόγον, προσαναγκαστέον 22) ἐν τῇ πόσει ἐνδοτέρω τοῦ ἁρμόζοντος αὐ-

nis alter alteri propinat, duplum, ſi velint, praebibant, et euomant. tunc enim ex consuetudine datus eis humor acer et pituitosus excernetur. Adhortandi quoque ſunt, ut, qui velint, in medio cibo bibant, et etiam poſt ſumptum cibum definitam mensuram assumant. Sed potus omnibus ne ſerius duarum horarum ſpatio a cibo ſumpto detur. ſi poſtea ſiti urgebuntur, aquam bibant. Qui vero frigidum aliquid ſumpſerant, iis in medio cibo, aut poſt cibum potus exhibeatur. Qui vero jejuni bibere non consueverunt, nec possunt absque cibo potum ſumere, ſi voluerimus nuda corpora a vino contingi, fruſtula panis in vinum temperatum calidum confracta iniiciemus, ſorbendum dabimus, atque, ut ita temperatum ſumant, jubebimus. ita enim pro portione reſpondebit potationi, quae ieiuno ſtomacho fit. Eadem quoque et in ſenibus, et in pueris, et in pleriſque mulieribus facienda ſunt. itemque in iis, qui parum bibunt, vel ſuapte natura laeduntur. qui vero a pauco initium ſumunt, et in medio cibo vini indigent, iis ante, et poſt etiam, conſuetam aquam dabimus. omnes vero, quibus ſebris infirmandae cauſa vinum

17) Rasarius probavit τότε, *tunc*. Sed συνδιδόμενον articulo carere nequit. Συνδιδόμενον mihi displicet. Malo συναθροιζόμενον, συναγειρόμενον, συνιδρύμενον, aut ſimile aliquid. Inferius lib. V. cap. 30. eſt: οἵ τε δὴ πολὺ χολῶδες ἀθροίζοντες ἐν τῷ στομάχῳ. Attamen in eodem capite paullo inferius eſt: συνδιδομένων δριμέων πολλῶν.

18) Forte inserendum, ἀπό.

19) νηστοποσία, eſt potio ante cibum captum, quod paullo poſt iterum legitur. Mox malim ἤ, loco εἰ.

20) Forre, ἀναβεβλημένους. ἀναβεβλημένος eſt *negligens, tardus*, *adeoque ab re aliqua abhorrens*.

21) Cod. ἀνασκευῇ. Vide paullo poſt. Poſt τινῶν addi possit ἄλλων.

22) Forte interponendum: ὡς ἄν. Aliter πίνοιεν non habebit locum. Ἐνδοτέρῳ, ſic enim ſcriptum. Rectius ἐνδοτέρω, quod hic nihil aliud notabit, quam *intra*, h. e. *minus*. Cogitabam equidem de ἐνδεεστέρως, *minus*. Sed contrario forte opus eſt, ἐξωτέρω. Rasarii *dilutius* non capio. Forte, *dissolutius*.

τοῖς πίνοιεν. μέτρον δὲ κοινὸν ἐπὶ πάντων ὁρίσαι, πολλῆς καὶ σχεδὸν ἀπεριλήπτου διαφορᾶς οὔσης ἐν τοῖς ληψομένοις· 23) ὁριστέον δὲ ὅμως τὰ μεταξὺ τοῦ τε πλείστου καὶ τοῦ ἥττονος πέρατα. πινέτωσαν οὖν μήτε πλείω τριῶν κοτυλῶν, μήτε ἔλαττον μιᾶς. τοῖς μὲν γὰρ νηστοποτηθὲν ἀποκοτταβισθεῖσιν ἐπὶ τὸ τρίτον τοῦ ποθέντος *) ὑλειπέσθω· τοὺς δὲ μετὰ πολλὰς διαμονὰς λουομένους τῇ συνηθείᾳ παραδοτέον. ὁμοίως καὶ τοὺς πρὸς τὸ 24) βαλανείῳ προσενηνεγμένους οἶνον. ἐπὶ πάντων δὲ τῶν οἰνοδοποτηθέντων 25) τῇ ἑξῆς εἰ πίνοιεν, τὴν ὑδροποσίαν δοκιμαστέον· εἰ δὲ μὴ πείθομεν, ἐπιτρεπτέον αὐτοῖς οἴνῳ βραχεῖ χρῆσθαι. μειωτέον δὲ καὶ τὸ τῆς τροφῆς πλῆθος. τοῖς δὲ δευτέροις βαλανείοις, τοὺς μὲν ἀνασκευῆς χάριν πυρετῶν λουομένους, τοῖς αὐτοῖς οἴνοις ἐπιμένειν δεῖ· τοὺς δὲ ἀναλήψεως χάριν μεταβαίνειν ἐπὶ τοὺς εὐτονωτέρους. ἡ δὲ μετάβασις μὴ ἀθρόως, ἀλλὰ κατ' ὀλίγον γινέσθω. ῥητέον δὲ τὰ παρέπεσθαι ὀφείλοντα σημεῖα τοῖς καλῶς οἰνοδοτουμένοις. τούτοις γὰρ συγκαταληφθήσεται καὶ τὰ φαῦλα. παρακολουθήσει τοίνυν ἔρευθος προσώπου μετὰ φυσικῆς εὐχροίας, εὔπνοια, ἱδρῶτες θερμοὶ δι' ὅλου τοῦ σώματος, κεφαλῆς κουφότης, εὐκινησία τῶν μελῶν, ψυχῆς ἱλαρία, 26) ὄμμα δίυγρον

damus, si res ex ſententia ſuccedunt, cogere oportet, ut dilutius, quam eis conueniat, ebibant. menſuram vero in omnibus communem definire, cum magna et prope infinita ſit in iis, qui ſumpturi ſunt, differentia, non poſſumus: et tamen danda opera eſt, ut medium terminum inter plurimum et minimum determinemus. ne plus igitur, quam tres heminas, nec minus, quam unam bibant. iis vero, qui ieiuni bibunt, dum apocottabiſmum exercent, tertia praeterea epoti pars adjungatur. qui vero poſt longum tempus loti ſunt, portio conſueta dari eis debet: itemque iis, quibus a balneo vinum damus. Omnibus enim, qui datum vinum biberint, ſequenti die si bibant, aquae potionem commendamus. quam nisi eis perſuaſerimus, admonendi erunt, ut pauco vino utantur. et copia etiam alimenti minuenda erit. qui vero febris infirmandae cauſa ſecundum balneum ingrediuntur, in eiſdem vinis perſeverare oportet. qui vero cauſa refectionis, hi debent ad robuſtiora tranſire. Sed tranſitus ne fiat confertim et repente, ſed pedetentim. Nunc vero ſigna, quae ſequi eos debent, qui-

---

23) Hic aliquid deeſt. Ergo in margine propoſita ſunt, οὐ δυνατόν, vel, οὐ ῥᾴδιον. Poſterius, aut ſimile aliquid, mihi etiam probatur.

24) Saltem τῷ videtur corrigendum.

25) Ita in textu, ſed linea ſubnotatum. In margine vero eodem modo repetitum: οἰνοδοποτηθέντων. Οἰνοποτεῖν notum eſt vel ex Erotian. p. 27. Inde fortasse οἰνοποτηθέντων. Alterum iſtud, compoſitum fuerit ex οἰνώδης et ποτεῖν. Ergo ſaltem ο cum ω permutandum fuerit. Sed forte οἰνοδοτηθέντων, quod mox recurrit, praeferendum. Animadverſiones marginibus Codicis a duabus diverſis manibus adſcriptae, modo ſunt probabiles, modo vero prorſus ineptae, ut interdum adeo nec grammatica ratio conſtet.

26) Frequentius occurrit ἱλαρότης, ut apud Philon. p. 185. Alciphr. p. 368. Sed et ἱλαρία reperitur, veluti apud Melampodem fol. 108. pag. 1. fol. 109 pag. 2. in edit. Aelian. Varr. Hiſt. Romana 1545. in 4. Ceterum haec τῶν παρακολουθούντων ἀπαρίθμησις valde mihi placet.

καὶ συναίσθησις τοῦ καλῶς λελοῦσθαι, καὶ πρὸς τὸν οἶνον ἔχειν ἐπιτηδείως· μετὰ δὲ τὸ πιεῖν, ὁρμὴ 27) πρὸς σιτία, καὶ χρῆσις τούτων εὐάρεστος, ἐρυγαί τε κουφίζουσαι, καὶ μετὰ τροφὴν πρὸς ποτὸν ὁρμή, συμμεμετρημένοι ἱδρῶτες, μετ' ὀλίγον ἀποπαυόμενοι, καὶ οὔρων ἀπόδοσις, καὶ τὸ σῶμα μαλακὸν καὶ εὔχρουν· τοῖς δὲ φαύλοις συνεδρεύει ἄχροια προσώπου καὶ ξηρότης περὶ πάντα ἢ τὰ πλεῖστα μέρη τοῦ σώματος. εἰ δὲ καὶ διασημαίνει 28) που, ἱδρὰς ψυχρὸς φανεῖται, μετὰ τοῦ 29) παρεῖναι βάρος κεφαλῆς, ἐν ᾧ καὶ δυσκινησία τῶν μελῶν πάντων, καὶ δυσθυμία, καὶ πρὸς τροφὴν ὑπτίασις, 30) καὶ δίψος μὴ παρηγορούμενον ποτῷ, καὶ καῦμα ἐν ὑποχονδρίῳ, ἐρυγαί τε μὴ γιγνόμεναι, προθυμίας οὔσης, ἤ, εἰ καὶ γίνοιντο, μηδὲν κουφίζουσαι, κύστης 31) ἐπεχομένης πολλάκις, καὶ κατ' ὀλίγον ἀποδιδοῦσα. συμπαρακολουθοίη δ' ἂν ἐξ ἀνάγκης τοῖς τοιούτοις σφυγμὸς πυκνός. τούτων οὖν παρόντων, ὁτὲ μὲν πάντων, ὁτὲ δὲ τῶν πλείστων, εἰ μὲν 32) ναυτιωδῶς ἔχοιεν, ἐμεῖν κελευστέον ἀμελλητί. 33) εἰ δὲ τὰ μὲν τῆς ναυτίας μὴ παρεῖεν, εὐεμεῖς 34) δ' ἄλλως εἶεν,

bus recte vinum fit datum, exponenda funt nobis. nam his cognitis mala quoque fimul intelligentur. ergo faciei rubor cum naturali coloris elegantia coniunctus, commoda fpiratio, fudores calidi per totum corpus, capitis levitas, partium corporis agilitas, animi hilaritas, oculus humidus confequentur. tum vero fentiet, fe recte lotum, et ad vinum recte erit affectus: et poftquam biberit, cibos magnopere appetet, et eorum ufum commode feret. itemque ructus, a quibus levabitur, excitabuntur, et a cibo potum quaeret. moderati fudores prodibunt, qui poulo poft ceffabunt: urina excernetur. corpus denique reddetur molle, et probe coloratum. qui vero incommode vinum fumpferunt, eos fequetur faciei pallor, et ficcitas per omnia, vel certe plurima, corporis membra: ac, ficubi fignificat, fudor frigidus apparebit, una cum capitis gravitate, in quo aeger omnium artuum motus confpicietur: itemque animi demiffio, et ftomachus ad cibum fupinus, et fitis, quae fedari potando non poterit, et aeftus in hypochondrio, et voluntas eructandi, nec ulli ructus fient: fique fiant, nihil levabunt. vefica faepe urinam retinens, atque etiam paulatim eam reddens. eorum quoque pul-

27) Cod. ὁρμεῖ. Mox vers. 7. malim φαύλως. Vide p. 70. vers. 19.

28) Cod. ita. Malim, διασημαίνοι. διασημαίνειν eft *fignum, indicium dare.* Et antea hoc ita legi, et nuperrime vel in Rufo Ephesio, vel in his ipsis fragmentis. Nec enim nunc fatis recordor. Sic occurrit etiam σημασία et σημείωσις apud medicos.

29) In Cod. τό.

30) Nimirum, τοῦ στομάχου. Dicitur etiam ὑπτιασμός et ὑπτιοῦσθαι de re eadem.

31) Forte, κύστη ἐπεχομένη.

32) A ναυτιώδης, quod habet Gregor. Nyffen. T. I. p. 285. II, 44.

33) *Sine mora.* Philo p. 109. F. ἀμελλητὶ, μετὰ πάσης σπουδῆς. Ibid. p. 107. C. vitiose legitur: ἀμελητὶ καὶ ἀχρόνως. Item Chryfoft. T. III. p. 621. B. Dicitur etiam ἀμελλήτως. Polyb. T. II. p. 455.

34) In Codice fine fensu: εὖ. ἡμεῖς. Sic. Mox Codex δυσημᾶς. Immo δυσεμεῖς

καὶ τούτους κελεύομεν ἐμεῖν. τοὺς δὲ δυσεμεῖς, ὕδωρ θερμὸν ἐπιλαβεῖν κελεύσαντες, ἀναπαύσομεν, καὶ τοὺς μὲν ἐπιπυρέξαντας, εἰ μὲν ἐμέσειαν, μακρᾶς μὲν γενομένης τῆς ἐπισημασίας, θρεπτέον μετὰ ταύτην ὀλίγῳ σιτίῳ· μικρᾶς δὲ, μετὰ τὸν τῆς δευτέρας 35) ὕπνον. εἰ δὲ μὴ ἐμέσειαν, τὴν ἀπὸ ταύτης φυλακτέον διάτριτον, ἐν ταῖς μέσαις ἡμέραις συνεχέστερον ποτὸν κατὰ τοὺς παριςαμένους ἡμῖν καιροὺς προσφέροντας. ἐπιβλαβὲς γὰρ, μετὰ οἰνοδοσίαν, πυρετῶν ἐμπεσόντων, ξηραντικᾶς ἄγειν. διόπερ ἁρμόζει, συνεχεῖ ποτῷ παρυγραίνοντας, τὰ κατάξηρα τῶν σωμάτων γενόμενα διὰ τὴν οἰνοποσίαν, ἐκλύειν. 36).

Κ Ε Φ. κη.

Ἐκ τῶν 37) Ἀντύλλου, περὶ διακλύσματος. Ἐκ τοῦ γ. λόγου, περὶ βοηθημάτων 38) ἐκ τῶν προσφερομένων.

Τὸ 39) διάκλυσμα δίψος παρηγορεῖ, καὶ ξηρότητα ςόματος ὑγραίνει, καὶ γλώττης τραχύτητα λεαίνει, καὶ ἔκλυσιν παρηγορεῖ, καὶ τὸ γλισχρὸν τῶν ὀδόντων ἀποκαθαίρει. οὐκ ἐν

fus denfus erit neceffario. Cum haec, tum omnia, tum plurima appareant, fi naufea eos tentabit, vomitus ftatim imperabitur. Si naufea non adfit, ipsi tamen alioqui facile vomant, tunc etiam, ut vomant, iniungemus: si difficulter vomant, aquam calidam potui dantes laborem fedabimus. Qui vero febrim habent, si evomant, et longa fuerit acceffio, poft vomitum exiguo cibo funt alendi: si brevis, poft fequentis diei fomnum. Si non evomuerint, in iis cavere oportet diatriton, et mediis diebus affiduus potus, temporibus a nobis definitis, dandus erit. noxium enim eft, cum febres poft vini potionem accidunt, ficcitate in aegro regendo uti. quam ob rem par eft, ut continuis potionibus humectantes particulas corporis exficcatas, vini potione expediamus et liberemus.

Antylli, de collutione. Ex tertio de auxiliis, quae extrinfecus adhibentur. Cap. 28.

Collutio fitim lenit, oris ficcitatem humectat, linguae afperitatem laevigat, diffolutionem mitigat, ac, quod in dentibus vifcidum eft, expurgat. ac collu-

35) δευτεραίας, fcilicet ἡμέρας, conjicio. Mox. Cod. διὰ τρίτου. Philo p. 267. E. ἔτι γὰρ ἀμφημεριναὶ καὶ διάτριτοι καὶ τεταρταΐζουσαι παρὰ παισὶν ἰατρῶν λεγόμεναι περίοδοι. Vide etiam Sext. Empir. p. 102. bis.

36) De ἐκλύειν dubito. Neque tamen nunc fuccurrit vocabulum magis idoneum. Forte ἐκλουειν, quod Galen in Gloff. p. 71. explicat, προσκλύζειν. Forte, ἐκκλύζειν. Vide p. 66. vers. 6.

37) De eo v. Fabric. bibl. Graec. Vol. XIII. p. 71. Item in Chirurgicis vett. edit. Cocch. in Praefat. p. XII. et p. 121. Ita quoque appellatur a Paul. Aegin. lib. VI. cap. 33.

38) Forte: ἐκτὸς προσφ.

39) Dioscor. III, 118. p. 222. memorat διάκλυσμα et ἔγκλυσμα. Διακλύζειν eft in Geopon. p. 1153.

ἀνέσει δὲ μόνον διάκλυσμα δοτέον, ἀλλὰ μεμετρημένως ἐπιτρέπειν χρῆσθαι, πλὴν ἀρχῆς, ἐν παντὶ καιρῷ. ὁ μέντοι 40) ἀνακογχυλιασμὸς ὠφελεῖ μὲν, βραχέα διϋγραίνων τὰ ἄκρα τοῦ ςομάχου· βλάπτει δὲ μειζόνως, σφηνῶν τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀνάῤῥοπον τὴν ὕλην ἐργαζόμενος.

ΚΕΦ. κθ.

Περὶ ποτοῦ. Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Θερμὸν μὲν ὕδωρ πᾶσι τοῖς νοσοῦσιν ὁπωσοῦν ἐν τοῖς προσήκουσι δοτέον καιροῖς· ψυχρὸν δὲ προηγουμένως μὲν ὑπὲρ τοῦ κατασβέσαι θερμασίαν, οὐχ ἐφ' ἑτέρῳ πάθει γεγονυῖαν, οἷον φλεγμονῇ, 41) ἢ ἀλλ' αὐτὴν καθ' ἑαυτὴν ἐνοχλοῦσαν, ὥσπερ ἐν τοῖς φλογώδεσι καύσοις. κατὰ περίςασιν δὲ ψυχρὸν δίδομεν τοῖς ἔθος ἔχουσι ψυχροποτεῖν, καὶ ἀλλοτρίως ἔχουσι πρὸς τὸ θερμὸν, ἢ τοῖς ἀνατρεπομένοις τὸν ςόμαχον ἐν τῇ νόσῳ, διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ πόσιν. καὶ εἰ μὲν δι' ἔγκαυσιν 42) πυρετοῦ λαμβάνοι τὶς τὸ ψυχρὸν, λάβρως τὲ καὶ πλέον πινέτω. εἰ δὲ διά τι ἕτερον, ἔλαττόν τε καὶ σχεδὸν ῥοφεῖν κελεύσομεν. παραιτητέον δὲ αὐτίκα ἐπὶ τροφῇ ποτίζειν, πλὴν οἴνου καὶ ψυχροῦ. ὄξος δὲ κατ' ἰδίαν μὲν ου δίδομεν, ὥσπερ οὐδὲ οἶνον, εἰ μή ποτε ὀλίγον, ὡς ἐν φαρμάκου μοίρᾳ· ὀξυκράτῳ δὲ ποτίζομεν τοὺς αἷμα 43) ἀνάγοντας, καὶ μάλιςα, εἰ ἀπὸ ςομάχου γένοιτο ἢ ἀπὸ γαςρὸς ἡ ἀναγωγή· καὶ τοὺς σφόδρα ναυτιώδεις, καὶ τοὺς κατὰ πλοῦν ὑπερκαθαιρουμένους 44)

tio quidem non folum in remiffione danda eft, fed etiam moderate in omni tempore, praeterquam in principio, ea uti poffumus. gargarizatio vero juvat ipfa quidem parum, extremas ftomachi partes humectans, fed tamen magis etiam laedit, cum materiam furfum petentem efficiens, caput obftruat.

De potu. Ex libro eodem Antylli. Cap. 29.

Aqua calida quoquo modo omnibus aegrotantibus in temporibus oportunis danda eft: frigida vero, praecipue, ut calorem, qui non ex alia affectione, puta, ab inflammatione fit exortus, fed ipfe per fe vexet, ut in ardentibus febribus flammeis, exhibetur, Per obsiftentiam vero frigidam damus iis, qui frigidae potioni funt affueti, et qui alieni funt ab ufu calidae, aut quibus ftomachus in morbo propter calidae potionem fubvertitur. Si vero ob febris aeftum frigidam quis bibat, is voraciter, et largius bibat: si ob aliam quampiam causam, parum, et quasi forbeat. Cavendum autem eft, ne ftatim a cibo bibatur, nisi vinum, et frigida. acetum namque per fe non damus, ficut ne vinum quidem, nisi quandoque paululum, et medicamenti vice. posca vero datur iis, qui fanguinem rejectant: praesertim vero, fi a ftomacho, aut ventre fiat rejectatio. atque etiam iis, quos nausea vehementer exercet. et

40) ἀνακογχυλίζειν habet Chryfoft. T. IX. p. 293. B. Synes. T. I. p. 38. Dicitur etiam ἀνακογχυλιάζειν, unde ἀνακογχυλιασμός. v. Pollux p. 462. et p. 578. ubi tamen in Codice Auguftano reperi, ἀνακογχυλίσασθαι. Ibidem eft: ἀνακογχυλιαςόν,

41) Forte, ἀλλ' ἢ αὐτήν. Paullo ante in Cod. eft, φλεγμονὴ, quod correxi.

42) Diofcor. V, 21. p. 334 ἐγκαύσεις τῆς κεφαλῆς memorat.

43) ἀνάγειν αἷμα et ἀναγωγὴ αἵματος quid fit, docet Aretaeus lib. 2 cap. 2. A. M. p. 179. feqq.

44) Rasarius expressit, ὑπερκαθαιρομένους.

ἐνίοτε δὲ καὶ τοῖς φλεγματίας, ὑπὲρ 45) τοῦτ' ἐμεῖν αὐτοῖς τὸ φλέγμα. ὀξύμελι δὲ ὑπέρ τε τῶν ἐν θώρακι συνισταμένων παθῶν παραλαμβάνομεν, ἐπί τε βρώσει μυκήτων, ἐπί τε γύψου πόσει, καὶ ἔτι μᾶλλον, ἐπὶ ταυρείου αἵματος. οἰνόμελι δὲ οὐκ οἶδα, εἴ τινι τῶν νοσούντων ἁρμόδιον. μελίκρατον δὲ τοῖς ἐν πυρετοῖς καὶ χωρὶς πυρετοῦ τὸ νευρῶδες πεπονθόσιν· ὑδρόμελι δὲ καὶ ἀπόμελι καὶ μελίμηλον, 46) αὐτὰ μὲν ἐφ' ἑαυτῶν, οὐκ ἐπιτήδεια πόματα. ἢ γὰρ ἀποφθείρεται ῥᾳδίως, καὶ ἀποξύνεται. εὔστομα δ' ἱκανῶς τοῖς ἀνορεκτοῦσιν ἐν πυρετοῖς ἀπονήροις, καὶ ἐν τοῖς κεχρονικόσιν ἤδη, καὶ τοῖς χωρὶς πυρετοῦ νοσήμασιν, οὐκ 47) ἂν ἐπιτηδείως τροφὴ δίδοται· ἀρέσκει δ' ἡμῖν αὐτίκα ἐπὶ τῇ τροφῇ ληφθείσῃ διδόναι καὶ ψυχρὸν καὶ οἶνον, εἰ παραλαμβάνοιμέν τι αὐτῶν. τό, τε γὰρ σῶμα, καὶ μάλιστα ἡ γαστὴρ καὶ ὁ στόμαχος, ἐμπεπλησμένα οὐδὲν κακὸν, οὔτε ὑπὸ τῆς θίξεως 48) τοῦ ψυχροῦ, οὔτε ὑπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ οἴνου πείσεται. διὰ τοῦτο οὔτε νήσταις 49) δίδομεν, οὔτε μετὰ πολὺ τῆς ληφθείσης τροφῆς, ἐπεὶ ὅμοιος ὁ μετὰ πολὺ καιρὸς 50) νηστοποσίᾳ· τὸ δὲ μετὰ τὴν πόσιν προσφέρειν σιτία παραχρῆμα, οὔτε τοῖς νήστεσι προπιοῦσιν ἁρμόδιον. φθάνει γὰρ ὁ οἶνος καὶ τὸ ψυχρὸν κακῶσαι, πρὸ τῆς τῶν σιτίων εἰσόδου, τὸ σῶμα, οὔτε τοῖς πρὸ

qui in navigationibus nimium expurgantur. quandoque etiam pituitosis poscam damus, ut pituitam euomant. et oxymeli sumimus, ut affectionibus thoracem infestantibus succurramus, et cum quispiam fungos comedit, atque etiam, ubi quis gypsum potavit, et magis quoque, ubi taurinum sanguinem bibit. mulsum vero vinum utrum alicui aegrotanti accommodatum sit, ego certe non novi. at melicratum, et iis prodest, qui febrem habent, et iis, qui sine febre nervorum affectionibus correpti sunt. hydromeli vero, et apomeli, et melimalum ipsa per se non sunt idonei potus: quandoquidem facile corrumpuntur et acescunt: ori vero satis accommodata sunt iis, qui non appetunt in febribus non pravis, et morbis, qui iam inveterarint, et a quibus febris absit: si minus apte datum alimentum est: nobisque placet, statim a cibo, et frigidam, et vinum dare, si horum aliquid sumemus. tum enim corpus, et praesertim ventriculus, et stomachus, jam expleta, nihil mali neque a morsu frigidae, neque a vini facultate, atque vino patientur. ex quo fit, ut neque iejunis, neque multo post cibum, demus: cum simile sit, si longo post cibum assumptum tempore, acsi iejunis propinemus. post potionem vero cibos statim offerre, ne accommodatum quidem est iis, qui iejuni praebibunt. vinum enim et frigida prius corpus lae-

45) Sic Codex, ac praeterea ὑπὲρ sine accentu. Forte: ὑπὲρ τοῦ ἐξεμεῖν αὐτούς.

46) Vide Geoponica p. 679. 762. Vocantur etiam γλυκύμηλα. Dioscor. I, 161. p. 80.

47) Forte, οὐκ ἀνεπιτηδείως.

48) Sic in textu Codicis, sed a recentiore litterae, θ. inscriptum δ. Sed δίξις nihil notat. Voluit ergo δήξεως. δῆξις habet Plutarch. T. II. p. 903. a θίγω.

49) νήστης, νήστου, non recordor legere, sed νήστης, νήστεος, νήστιος. Mox hic quoque est νήστισι.

50) Interposuerim, τῇ. Νηστοποσία aliquoties superius lectum est, ut ψυχροποσία.

πολλοῦ βεβρωκόσιν, ἔπειτα ἐπιπιοῦσι. πῶς γὰρ ταῦτα ἢ θραῦσαι δυνήσεται τὴν τοῦ ψυχροῦ θῖξιν 51), ἢ ἀμβλῦναι τὴν τοῦ οἴνου δύναμιν προδιῳκημένα, οὐν ἔστιν εἰπεῖν.

dunt, quam cibi ingrediantur. Sed neque conuenit dare iis, qui multo ante comederunt, et poſtea ſuperbibunt. nam, quomodo haec frigidae morſum poſſint retundere, aut vini potentiam hebetare, cum iam confecta ſint, nihil eſt, quod afferri poſſe videatur.

Κ Ε Φ. λ.

Περὶ ποτοῦ. Ἐκ τῶν Ἡροδότου. 52) Καὶ ποίῳ καιρῷ παροξυσμοῦ τούτῳ χρηστέον.

Διαιρουμένης τῆς ὅλης ἐπισημασίας, κατὰ τὴν ὁλοσχερεστέραν τομὴν, 53) εἴς τε ἀρχὴν, καὶ ἀκμὴν, καὶ παρακμὴν, πᾶν μέρος ἀναγκαῖον πρὸς ποτοῦ παράθεσιν εὑρίσκομεν. τοὺς γοῦν ἐπὶ τροφῇ πυρέξαντας, ἢ ἐπιτήδεια 54) φθορᾷ σιτίων, ἢ καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τῶν ἐπισημασιῶν τραφέντας, ἢ ἐν ὑπονοίᾳ φαύλων προσφορῶν γενομένους, εἴπερ κρίναιμεν ἐμέσαι, ποιητέον τοῦτο μετὰ ποτοῦ παράθεσιν. δώσομεν δὲ, εἰ δέοι, τούτοις καὶ ἐκ δευτέρου πρὸς παντελῆ τῶν ὑπολειφθέντων ἀποκάθαρσιν· πολλάκις δὲ καὶ πρὸς ἐπίκρασιν καὶ ὑποχώρησιν τῶν ὑποκειμένων. εὑρεθεῖεν δ' ἂν καὶ ἄλλαι περιστάσεις ἐν ἀρχῇ τῆς ἐπισημασίας, ἀπαιτοῦσαι ποτὸν, ὡς ἡ τῶν νηπίων ἡλικία. τὴν γὰρ ἐπιζήτησιν, εὐκαιρίαν νομιοῦμεν, μήτε βράδιον διδόναι, μήτε πρότερον. καὶ τοὺς ἀποστρεφομένους δὲ τὸ ποτὸν, καὶ παρὰ τοῦτο κινδυνεύοντας, ὅπερ ἐν χαλεπαῖς ἐνστάσεσιν εἴωθε γίγνεσθαι, εἴπερ, ἀρξαμένης τῆς ἐπισημασίας, ἀρχθεῖεν 55) πιεῖν, οὐ κωλυτέον. ἐν δὲ τοῖς τῆς ἐπιδόσεως χρόνοις, πλείους αἰτίαι τῆς προσφορᾶς εἰσίν. εἰ

Herodoti de potu: et, quonam acceſſionis tempore potu sit utendum. Cap. 30.

Cum tota annotatio integra ſectione, in principium, ſtatum, et declinationem dividatur, omnem partem ad potum praebendum neceſſariam invenimus. Qui igitur, ſumpto cibo, febricitarint, aut, facta convenienti ciborum corruptione, si in principiis quoque annotationum nutriti fuerint, vel ſuſpicio eſt, ne quid vitioſi alimenti ſumpſerint, si eis vomendum eſſe judicaverimus, his vomitum poſt aſſumptum potum imperabimus. quibus quidem, ut reliquiae diligenter expurgentur, etiam ſecundo loco dabimus: et ſaepe etiam, ut res ſubiectae temperentur, et per inferiora ſecedant. ſed aliae quoque circumſtantiae inueniri poſſunt, quae potum in principio annotationum poſtulent: qualis eſt infantium aetas. ſed id demum tempus opportunum exiſtimamus, cum nec ſerius, nec citius datur. qui vero potum auerſantur, et ob eam cauſam in periculo verſantur, id quod in difficilibus inſtantiis fieri ſolet, si in principio acceſſionis potum expe-

---

51) Vide paullo ante notam 48.

52) Codex et hic, et ſuperius lib. 5. cap. 27. exhibet ἡρωδότου. Idem quoque mox habet, τοῦτο χρηστέον. Sed haec et ſimilia vitia ſilentio praetermisi. Ἡροδότου tamen habet Codex ſuperius in principio libelli in capitum horum indicibus.

53) Ita in marg. In textu, τοπήν. Sic.

54) Haec ſenſu carent. Forte: ἐπὶ διαφθορᾷ. Mox vers. 20. opinor, ἐναποκειμένων.

55) In marg. ὀρεχθεῖεν. Verum haecce omnia Sibyllinis obſcuriora ſunt vaticiniis.

γοῦν τισὶν ἐν τοῖς παροξυσμοῖς δίψος σφοδρὸν συνεισβάλλει καὶ δύσοιστον, οὐ διὰ πονηρίαν καὶ σύναυξιν τῶν νόσων, ἀλλὰ διά τινα τοῦ πάθους ἰδιότητα, πᾶσα ἀνάγκη, ὡς σύμπτωμα παρηγορεῖν. κριθήσεται δὲ οὕτως ἔχοι ἂν τοῦ κατὰ τὸν πυρετὸν μεγέθους μᾶλλον παραύξηται τὸ δίψος. δεῖ δὲ καὶ τὴν φύσιν τοῦ νοσήματος 56) ἐπιθεωρεῖν. εἰ γὰρ ἀνεξίκακος ἐν τοῖς λοιποῖς ὢν, μὴ ὑπομένει τὸ διψῆν, ἐπιτήδειος ἂν εἴη πρὸς τὸ πίνειν ἐν τῇ τοῦ παροξυσμοῦ ἐπιδόσει. οἵ τε δὴ πολὺ χολῶδες ἀθροίζοντες ἐν τῷ στομάχῳ, καὶ μετὰ πολλῆς ἀνάγοντες ταλαιπωρίας ἐπὶ πόσῳ κουφισμῷ, ἐψυγμένοι μὲν τὰ ἄκρα, ὠχροὶ δὲ καὶ ἀπορούμενοι, καὶ μηδὲ τὴν κατάκλισιν φέροντες, διακαεῖς ὑπὸ δίψους, μετὰ τοῦ τῆς ἀποκρίσεως κουφισμοῦ, ὡς ἔκ τινων τεταγμένων ἀριθμῶν, ἐκ περιτροπῆς ταῦτα πάσχουσι. καὶ οὔτε ἠρεμοῦσιν, οὔτε μέχρι τῶν ἄκρων πυρέσσουσιν, εἰ μὴ πολὺ προσενέγκαντες ὑγρὸν τρόπον τινὰ κατακλύσαιμεν. τούτοις ἐμέσασι συμβαίνει μετὰ τὴν προσφορὰν καὶ τὸν ἔμετον εὐθὺς ἀθρόως συναναφέρεσθαι τὴν θερμασίαν, καὶ τοῖς τῆς ἀκμῆς προεγγίζειν ἰδιώμασι. κἂν ὁ μερισμὸς δὲ τῆς ἐπισημασίας εἰς ἄνισα τέμνηται, ὡς τὸ πλεῖστον μέρος εἶναι τῆς αὐξήσεως, ὀλιγοχρόνιον δὲ τὴν ἀκμὴν, ἔσται ποτοῦ καιρὸς, ὁ ἐν τῇ ἐπιδόσει. ἀναλογεῖ γὰρ τὸ 57) τῆς ἀκμῆς διὰ τὸ ἐν τούτοις τοῖς χρόνοις δυναστεύει 58a) τὴν αἰτίαν καὶ ταλαιπωρεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον. ταχυτέρας δὲ τῆς προσφορᾶς προσδέονται καὶ οἱ εὐκαθαιρέτους τὰς δυνάμεις ἔχοντες, ἐφ' ὧν πρὸ πολλοῦ οὐ μόνον περὶ δόσεως ποτοῦ ἀναγκαῖον δεῖ ἀσφαλ-

tant, non erit eis negandus. In temporibus vero incrementi plures caufae dandi potus funt. ergo, si vehemens sitis in acceffionibus quofdam inuadat, ferrique ea aegre poffit, non ex malitia, et incremento morborum, fed ex quadam propria mali qualitate, omnino neceffe eft, fymptoma mitigare: quod nisi fiat, febris magnitudinem multo magis fitis augebit. qua in re fpectanda eft etiam aegrotantis natura. nam, si in caeteris tolerans patienfque sit, et fitim non ferat, profecto aptus erit, ut in acceffionis incremento bibat: et item, qui multum biliosi humoris in ftomacho aceruant, et magno cum labore id reiiciunt, et quodammodo levantur, fed extrema frigent, pallidique ipsi funt, et prope deficiunt, neque decubitum ferunt, exufti atque enecti fiti, quamvis ab excretione levari debuiffent, cum ex quibufdam numeris conftitutis haec viciffitudine quadam patiantur, neque quiescunt, neque ad extremas ufque partes febris peruenit, si multum humoris eis praebuerimus, eos quadammodo abluemus. iis, cum evomuerint, accidit, ut ftatim poft affumptionem, et vomitum, calor confertim per corpus evehatur: et ad ftatus proprietates proxime accedat. Sique partitio annotationis in imparia diftribuatur: ut major pars incrementi, minor vero ftatus fit: tempus potionis dandae erit in accretione. fiquidem illud proportione refpondet tempori ftatus: quoniam in iis temporibus caufa dominatur, et homo ipfe vexatur. Citius quo-

56) In marg. νοσοῦντος. Mox vers. 13. forte, πόσῳ. Et vers. 16. τὸν — κουφισμόν.
57) In marg. τῷ. Vers. 23. malim, προσεγγίζειν.
58a) Forte, δυναστεύειν.

λίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ περὶ σιτίων παραθέσεως. οἱ δὲ ἐν πυρετοῖς δυσκαταποτοῦντες, διὰ τὸ προσαναξηραίνεσθαι 58b) τὸν στόμαχον, παρὰ τὴν ἰδιάζουσαν θερμασίαν, εἰ καὶ πλῆθος πυρετοῦ, εἰ μη συνεχεστέρῳ ὑγρανθεῖεν ποιῶν, μετὰ πολλῆς βλάβης ἐν καιρῷ τῷ τῆς τροφῆς διορθοῦνται. τινες δὲ τούτων ὅμοια πάσχουσι πνιγμῷ, ἐφ' ὧν ὡς προεπείγοντα κίνδυνον ἱστάμενοι, προσοίσομεν τὰ ποτὸν, καὶ πρὸ ἀκμῆς, καὶ ἐπὶ τῶν ἀνορέκτων δὲ φύσει, καὶ ταλαιπώρως προσφερομένων, καὶ μάλιστα, εἰ καὶ ξηρότης εἴη περὶ τῷ στόματι, χρηστέον ποτῷ συνεχεῖ, μειζόνως ἐκ τῆς προσφορᾶς ἀναβαινούσης ὠφελείας, διὰ τὰ μέλλοντα. δίδομεν δὲ τάχιον ποτὸν, καὶ ἐφ' ὧν βουλιμώδεις ἐπισυμβαίνουσιν ἑλκύσεις, παρηγοροῦντες τὸ σύμπτωμα. θερμοῦ μὲν ποτοῦ καιρὸς τοσοῦτος. εἰ γάρ τι καὶ παραλέλειπται, ῥάδιον ἐκ τῶν εἰρημένων εὑρίσκειν. ψυχροῦ δὲ, ἐν μὲν ἀρχομένῃ ἐπισημασίᾳ, χρῆσις ἐπὶ αἱμοῤῥαγούντων· ἐν δὲ ἐπιδόσει δοτέον, οἷς διά τινα περίστασιν λαβεῖν θερμὸν ἀδύνατον. τὸ δὲ τοῖς καυσουμένοις ἀνασκευαστικῶς ψυχρὸν δίδοται, πρὸ τῆς ἀνέσεως, ἐν τοῖς τῆς ἀκμῆς χρόνοις. οἱ δ' αὐτοὶ τῆς προσφορᾶς καιροὶ τοῦ τε χλιαροῦ, καὶ γαλακτώδους, καὶ παγελύτου. 59) ὁ δὲ τρόπος τῆς θερμοδοσίας διάφορος. ἐν γὰρ ἀρχαῖς ἐπισημασίας, ἐμέτων χάριν εἰ προσφέροιτο, πολὺ καὶ χλιαρὸν ἔστω. ὁμοίως, εἰ καὶ ἀποσβέσαι σφοδρὸν καὶ περικαὲς δίψος θέλοιμεν. καὶ ἐν ῥευματισμοῖς, συνδιδομένων 60) δριμέων πολλῶν καὶ χολωδῶν εἰς τὸν στόμαχον. οὐ γὰρ παρακρατεῖται τὸ 61) λειφθὲν, ἀποκρίνεται δέ. καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ψυχροῦ, χάριν δίψους λαμβανόντων, ἐκ τοῦ κατ' ὀλίγον ἡ προσφορὰ γιγνέσθω,

que alendi ſunt, qui facultates habent, quae facile opprimuntur: quos multo ante non ſolum potu dando communire oportet, ſed cibis etiam praebendis. Qui vero in febribus difficulter bibunt, quia ſtomachus ex peculiari calore exaruerit, si magnitudo febris ſit, hi, nisi continenter bibendo humectentur, cum magno ſuo damno in tempore alimenti reparantur. Nonnulli ſunt, qui ex ſuffocatione talia patiuntur: a quibus periculum ſuffocationis imminens avertentes, ante ſtatum potionem dabimus. In iis autem, qui ſuapte natura non appetunt, et cum labore ſumunt ea, quae offeruntur, et praecipue, si ſiccitas os occupet, continuo potu utendum eſt: cum major inde propter res futuras evaſura ſit utilitas. Citius quoque potum damus iis, quibus attractiones ingentis ſamis accidunt, ut ſymptoma mitigemus. Atque calidi quidem potus dandi tempus expoſuimus. si quid omiſſum a nobis sit, facile erit ex iis, quae dicta ſunt, invenire. frigidi vero potus, cum incipit annotatio, uſus eſt in iis, qui ſanguinem fundunt: in accretione vero dandus eſt iis, qui propter aliquem caſum ſumere calidum non poſſunt. Frigida vero potio, quae ardentibus infirmandi cauſa datur, ante remiſſionem in ipſius ſtatus tempore praebetur. eadem exhibendi tempora ſunt tepidae, lacteae, et gelidae potionis. Calidae autem exhibitionis diverſa ſunt tempora. nam, si detur in principio annotationis, ut vomitus cieatur, et copioſa et tepida detur. Simili quoque

58 b) Conjicio: προαναξηραίνεσθαι — ἢ καὶ — ὑγρανθεῖεν ποτῷ. Et vers. 8. ᾧ, ὡς προεπείγοντι κινδύνῳ.
59) Sic, aut, παγολύτου, ſed tamen linea ſubnotatum. Forte, παγετώδους, παχυχόους, παχυλύτου.
60) Vide paullo ante notam 17.

διαναπαυομένων αὐτῶν, καὶ τῇ καταπόσει ἐγχρονιζόντων. ἐπὶ δὲ τῶν, ἐμέτου χάριν πινόντων, ἀθροῦν προσενεκτέον τὸ ὑγρὸν, ἀπνευστὶ ἐφελκομένων, εἰ διὰ μῆκος ἐπισημασίας προσφέροιμεν, ἢ διὰ κάκωσιν δυνάμεως, ἢ διὰ τὰς ἤδη προκατηριθμημένας περιστάσεις, ἐν ἐπιδόσει ἢ ἀκμῇ ὄντων, σύμμετρον δοτέον, μήτε μόνον ἀπογέυοντας αὐτοὺς, μήτε ἀποπληροῦντας. ἀγαθὸν γὰρ ἐν πυρετοῖς λαγαρὰν διαφυλάσσειν τὴν κοιλίαν, καὶ μὴ διατεταμένην ἔχειν. τοῖς δὲ διὰ ξηρότητα λαμβάνουσι, καὶ δι' αὐτὸν ἐκ ταύτης γινόμενον πνιγμὸν, ἢ καὶ ἐφ' ὧν τὰ περὶ τὴν κατάποσιν διαφυλάξαι βουλόμεθα, κατ' ὀλίγον καὶ συνεχῶς προσοιστέον. εἰ δὲ καὶ ῥεύματα συνυπάρχοι τοῖς πυρέττουσι, στομάχου ἢ κοιλίας, καὶ διὰ ταῦτα παραιτητέον τὴν ἀθροοποσίαν. διερεθιστικὴ γὰρ τῶν συμπτωμάτων. ἄριστον δὲ, διὰ στενοστόμων ἀγγείων πίνειν κατ' ὀλίγον· ἐν δὲ ταῖς ἀνέσεσι ποτὸν εἰ προσφέρομεν, τοῖς μὲν ῥευματιζομένοις, οὐδέποτε πολὺ, οὔτε ἀθροῦν δοτέον, οὐ μέντοι κατὰ τὸν ὑποδεδειγμένον τρόπον. οἱ δὲ λοιποὶ μέχρι πληρώσεως πινέτωσαν. ἐπὶ δὲ τῶν καταξήρων, καὶ μεμυκότων τῇ σαρκὶ, καὶ πάντοθεν (62) στεγνῷ, δοτέον πλεῖον, εἰ κατὰ δίψους ἐμπλήρωσιν. εἰ δὲ προσδέοιντο, καὶ ἐκ δευτέρου προσενεκτέον. ὁ γὰρ αὐτὸς ἑνὸς καὶ πλείονος ποτοῦ καιρός. παρεστοχάσθαι μέντοι δεῖ τοῦτο προειλημμένον ὑγρὸν ἀνῆφθαι, καὶ τὴν ἐπιζήτησιν τῶν σωμάτων, ἀλλὰ μὴ τῆς τοῦ νοσοῦντος ἐπιθυμίας εἶναι. τοὺς δὲ ἐπὶ τῷ δοθέντι ποτῷ

modo, si propinetur, ut vehementem, et ardentem sitim extinguere velimus: sique una cum defluxionibus multi acres, biliosique humores in stomachum confluant. siquidem eo tempore, quod sumptum est, non superatur, sed excernitur. In frigida vero potione ad sitim tollendam, facere debemus, ut paulatim eam sumant, et parce bibendo diutius in potione immorentur. at cum movendi vomitus causa bibitur, ut confertim, ac quantum uno haustu possint, ea utantur. si vero propter annotationis longitudinem, aut virium vexationem, aut propter iam memoratas circumstantias demus, cum in accretione aut statu sint constituti, moderata potio danda erit, ut neque solum gustent, neque etiam se expleant. commodum namque in febribus est, ventrem vacuum, et non tensum servare. Qui vero propter siccitatem, et propter suffocationem ex ipsa ortam siccitate potum sumunt, in quibus etiam sevari volumus, quae ad potionem pertinent, eis paulatim et continenter offeremus. Si vero etiam febricitantes, aut stomachi, aut alui fluoribus vexentur, tunc etiam cavendum est, ne potio confertim sumatur, quandoquidem symptomata excitat, atque irritat: optimumque est, ut ex vasculis, quorum perangusta sint ora, paulatim bibant. quod si in remissionibus potum praebeamus iis, qui defluxionibus tenentur, nunquam nec multum, nec affatim et confertim dabimus: sed eo modo, quem diximus. caeteri ad expletionem usque bibant. siccis vero,

61) ληφθὲν voluit Rasarius.
62) Forte, στεγνῶν. Mox malim ἢ, loco εἰ. ac vers. 19. fortasse, προσφέροιμεν.

ἐπιφαινομένους ἱδρῶτας, εἰ ἐπὶ συμφέροντι γίγνοιντο, διαφυλακτέον ἐπιδόσει δευτέρου. εἰ δὲ πλειόνων ἱδρώτων ἔχομεν χρείαν, καὶ παυομένων αὐτῶν διερεθιστέον. λυγμοῦ δὲ διοχλοῦντος, ἢ ξηρᾶς βηχὸς ἐπιτεταμένης, θερμὸν ὀλίγον καταῤῥοφείτωσαν. τὸ δὲ παγόλυτον, 63) ἢ ψυχρὸν, εἰ μὲν ἀντὶ θερμοῦ προσφέροιμεν, τοῖς αὐτοῖς ὑπαχθήσεται καιροῖς καὶ τρόποις. εἰ δὲ ὑπὲρ ἐποχῆς ἱδρώτων, ἢ τῶν λοιπῶν συμπτωμάτων, ὧν ἤδη τὴν καταρίθμησιν ἐποιησάμεθα, κατ' ὀλίγον δοτέον, καὶ ἐκ διαλειμμάτων μειζόνων. καὶ τὸ ἐπὶ τροφῇ διδόμενον ψυχρὸν, ὀλίγον ἔστω. τὸ δ' ἀγωνιστικῶς ἐπὶ τῶν καυσωδῶν πυρετῶν διδόμενον ψυχρὸν, ἢ γαλακτῶδες, ἢ παγόλυτον, ἐν τοῖς θεραπευτικοῖς 64) τεύξεται λόγου. ἔστω δὲ τὸ πινόμενον ὕδωρ, οἷον τὸ ἄριστον καὶ ἑψώμενον ἐπὶ ἀνθράκων ἐν ἀγγείῳ κεραμέῳ. ἡμεῖς δὲ, εἰς ὑελὸν φυσήτην 65) ἐμβάλλοντες τὸ ὕδωρ, καθίεμεν εἰς ζέον ὕδωρ. τοῦτο γὰρ πᾶσαν ἀπέφευγε μέμψιν· εἰ δὲ φαῦλον εἴη τὸ ὕδωρ, ἀφεψηθὲν ἀπαιθριαζέσθω. τὸ δὲ ψυχρὸν ἀκραιφνὲς ἔστω ψυχρὸν καὶ μαλακόν. εἰ δὲ πρὸς τὸ χλιαρὸν καὶ γαλακτῶδες ἢ παγόλυτον ἔχοιεν οἰκείως, χρηστέον αὐτοῖς διαφόρως πρὸς τὸ θερμὸν τὴν σύγκρισιν ποιουμένους. κιρνάσθω δὲ

et quorum caro occlusa est, et ex omni parte constricta, plus dandum est, quam ut sitis postulet ratio. sique opus sit, iterum dandum. eadem enim et unius, et plurium potionum est occasio. facienda tamen coniectura est, an primus humor concoctus sit: et corporum natura est indaganda, non autem desiderii aegrotantis habenda ratio. nam si sudores, qui post datam potionem apparent, utiles sint, ac bene cedant, perseverandum est in secunda potione propinanda. si vero copiosis, largioribusque sudoribus opus sit, ipsi vero cessent, excitandi erunt. cum vero singultus infestet, aut sicca tussis intendatur, pauca calida absorbenda est. gelida vero, aut frigida, si pro calida detur, iisdem modis, iisdemque temporibus danda est: si vero, ut sudores, aut alia symptomata cohibeantur, quae supra numeravimus, paulatim, et ex majoribus intervallis exhibenda. Itemque frigida, quae a cibo datur, pauca esto. frigida vero, quae in febribus ardentibus certatim datur, aut lactea, aut gelida, quomodo danda sit, in libris ad curationem pertinentibus, explicabimus. Aqua vero, quae potatur, sit optima, et decocta ad carbones in vase fictili. sed nos aquam in vitream phyalam immittimus, et in aquam feruentem indimus: quae sic parata, omni reprehensione caret. si prava sit aqua, ubi decocta fuerit, sub dio teneatur. frigida vero pura esto frigida

63) Ita, expressis litteris. Vide paullo ante, notam 59. et hic paullo inferius, ubi tertio et quarto est παγόλυτον. Vix ergo tentandum videtur. Derivabitur ergo a πάγος, *glacies*. Ergo, *aqua ex glacie soluta*, quae hic quoque Mosquae et apud alios in usu est.

64) Videtur ergo etiam θεραπευτικὰ scripsisse.

65) Ita in textu. In marg, φιάλην. Forte, ὑέλινον. De φυσήτης aut φυσητὴς quaerendum.

τὸ μὲν χλιαρὸν οὕτω. θερμοῦ ποτίμου κύαθους ε. ψυχροῦ α. τὸ δὲ παγόλυτον 66) ἀνεϛράφθω. θερμοῦ γὰρ ἐχέτω α. ψυχροῦ δὲ ε. τὸ δὲ γαλακτῶδες ἐξ ἴσων κιρνάσθω. ἔϛω δὲ ἐπιτεταμένον τὸ ψυχρόν. εἰ δὲ ἀνειμένον, ἐπιπλεοναϛέον τῷ ψυχρῷ.

Κ Ε Φ. λα.

Περὶ πομάτων ἐπιτηδείων τοῖς πυρέσσουσιν.

Πότιμα δὲ τοῖς πυρέσσουσιν ἄριϛον μὲν μελίκρατον ἢ ὀξύμελι, οἷς εὐκάρδιον τυγχάνει. τὸ δὲ ὕδωρ ἀδηκτότατον τῷ πυρέσσοντι, ἐκκρίσεις δὲ ὀυ πάνυ τοι ποιεῖ. τὰ δὲ ἀποβρέγματα, τὰ ϛύψιν ἔχοντα, μάλιϛα μὲν πρὸς τὰς ἐκταράξεις τῶν κοιλιῶν εἴη ἂν ὀυκ ἀνάρμοϛα, καὶ πρὸς τοὺς ἐμέτους, ὅσοις ἥ, τε τοῦ μέλιτος καὶ τοῦ ὀξυμέλιτος 68) προσάντης ἐϛίν. ἀποβρέχοιτο δ᾽ ἂν καθ᾽ ὥραν 69) τά τε ἤρινα γλυκύμηλα κνισθέντα 70) λεπτά ἐϛιν 71) ἕυ μάλα τὸ ὕδωρ χρωσθῇ, ἢ τῶν κυδωνίων μήλων τὰ πεπανότα τέμνοντα, ὡσάυτως ἀποβρέχειν. διδόναι δὲ μάλιϛα τοῖς χολημετοῦσι 72) τὸ ἀπὸ τῶν μήλων, καὶ πρὸς τὰς κοιλίας. 73) σκοπεῖν δὲ δεῖ, ὅπως μηδεμίαν ἔξῃ ὀξύτητα τὸ μῆλον. ὡσαύτως δὲ καὶ

et mollis. Si vero accommodate atque apte tepefiat, lacteaque, aut egelida reddatur, diversis rationibus ea erit utendum, facta comparatione cum calida. Caeterum tepida ita temperetur. calidae aquae potui accommodatae cyathis quinque unus frigidae addatur. egelida vero sic mutetur, ut calidae cyathum unum, et frigidae quinque habeat. lactea vero ex pari utriusque mensura temperatur. sit autem intenta, quae frigida est. si vero remissa sit, plus frigidae erit adjungendum.

De potionibus, quae aegrotis conveniunt. Cap. 31.

Febricitantibus optima potio est melicratum, aut oxymeli: quibus cordi est accommodatum. aqua vero in febricitante omni morsu vacat: excretiones vero non admodum facit. aquae vero, in quibus aliquid maduerit, in quibus vis adstringendi inest, non sunt incommodae ventris perturbationibus, et valent etiam ad vomitus cohibendos: quibus mellis, et oxymelitis potio est adversa. Mala vero dulcia, aestivo tempore in tenues partes dissecta, in aqua macerentur, usque dum aqua colorem inde contrahat. Vel cydonia mala matura secantur in partes, et similiter macerantur. quod vero ex malis fit, dandum praecipue est iis, qui bilem vomunt: et quibus

66) Ergo quinto hic recurrit. Mox forte: ἀντιϛραφήτω, id est, ἀντιϛρόφως κιρνάσθω.
67) Sic in marg. In textu, κρινάσθω.
68) Rasarius interposuit πόσις.
69) τάτε ἤρινα in textu linea subnotata. Eorum loco in marg. legitur θερινήν.
70) In marg. ex Oribas. ad Eustath 4, 40. notatur τμηθέντα.
71) Rasarius videtur voluisse, ἕς᾽ ἄν.
72) χοληκεσία memoratur ex Polluce p. 257. Ibi tamen etiam est χολεμεσία, scilicet ex χολη et ἐμᾶν. In Codice Augustano Pollucis hic totus locus abest
73) Post τὸς huc refertur haec ad marginem notatio: Hic deest quippiam, ut καταφερομένας, ut paullo post habetur.

τὰς ἀπίους ἀποβρέχειν, ὅσαι στρυφναί τε καὶ γλυκεῖαί εἰσιν. οἰνωδέστατον μὲν οὖν πᾶν ἐστὶ τὸ ἀπὸ τῶν ἀπίων ἀπόβρεγμα· δεύτερον, τὸ ἀπὸ τῶν μήλων κυδωνίων· ἥκιστα δὲ, τὸ ἀπὸ τῶν φοινίκων τῶν ὠμῶν. βέλτιον δὲ, τὸ ἀπὸ τῶν ἡμιπεπάνων. τὰ δ' ἁπαλὰ μύρτα βραχέντα γλυκὺ οἰνῶδες 74) μέν τι ποιεῖ· ἄδικτον δὲ καὶ λεῖον τὸ πόμα· ὁ δ' ἀπὸ τῆς ῥοᾶς χυμὸς οὐχ ἥκιστα μὲν τῶν προειρημένων ἐστὶν οἰνωδέστατος· λεῖος δὲ καὶ οὗτος ὁ χυμὸς, καὶ οὐδὲν ἔχων θερμόν. χρήσαιτο δ' ἄν τις τούτοις τοῖς ἀποβρέγμασι στρυφνοῖς εἰς τοὺς πυρετοὺς, ἀταράχους τὲ καὶ ἀσφαλεῖς, πρός τε τὰς κοιλίας τὰς καταφερομένας παντάπασι. τὰ δ' ἀπὸ τῶν οὔων 75) ἀποβρέγματα καὶ τῶν ἀπίων τῶν ξηρῶν καὶ τῶν μύρτων καὶ τῶν φοινίκων πάντα αὐτῷ 76) τὰ ἀποβρέγματα ἧσσον τὸ γλυκῶδες 77) ποιεῖ· χρήσαιτο δ' ἄν τις καὶ 78) τούτοις, οἷς οἶνος οὐ προσακτέος. ἀποβρέχεται δὲ καὶ τὰ γίγαρτα ἐριχθέντα· 79) μᾶλλον δὲ τὸ ἀφέψημα αὐτῶν χρησιμώτερόν ἐστιν, ἐνεργότατον ὂν τῇ στύψει, καὶ οὐδεμίαν ἄλλην δριμύτητα, οὐδ' ὀξύτητα ἔχον. οἱ δὲ οἶνοι, οἱ μύρτινοι 80) τὲ καὶ ἀπὸ τῶν κηρίων, καὶ πυρῶν καὶ κριθῆς γινόμενοι, οὐδὲν ἀσθενέστεροί εἰσι τῶν ἀπὸ

fluit aluus. fed ne mala aciditatem ullam habeant, diligenter confiderandum eft. Simili quoque modo pira funt maceranda, quae acerba, dulciaque funt. omne autem dilutum, quod ex piris conficitur, majorem vini facultatem refert. fecundas in hac re fert id, quod ex malis fit cydoniis. minime vero, quod ex crudis palmulis paratur: eftque praeftantius id, quod ex femimaturis conficitur. Myrta vero tenera macerata paffo, vinofam quidem potionem, fed tamen morfus expertem, et lenem faciunt. Succus vero, qui ex punicis extat, non minus, quam quae dicta funt, vinofiffimus eft. eftque hic quoque fuccus lenis: et nihil habet caloris. atque hiffce dilutis, quae acerba funt, uti poterit quifpiam in iis febribus, quae et turbationis expertes, et tutae funt: et omnino in iis, quos citata aluus exercet. Diluta vero, quae a forbis, pirifque ficcis, et myrtis, itemque palmulis fiunt, minus ftrigmenti modo craffa funt. uti his poterimus in iis, quibus vinum non eft dandum. acini quoque uvarum confciffi macerantur: fed eorum decoctum eft utilius: quod aftringendo eft efficaciffimum: nec ullam aliam acrimoniam, neque aciditatem habet. Vina vero, quae ex myrtis, favis, tritico, et hordeo fiunt, nihilo im-

74) οἰνῶδες linea fubnotatum, et in marg. ex Oribas. ad Euftath 4, 40. notatur οἴνῳ, ἀηδές. Mox malim: ἄδηκτον, et verf. 4. τ. μ. τῶν κυδ.

75) περὶ ὄυων v. Dioscor. I, 173. p. 82. Theophraft. hift. plant. p. 191.

76) Forte, πάντα αὐτῶν.

77) Sic in textu, linea tamen fubnotatum. In marg. γλοιῶδες, quod aliquoties fuperius lectum eft.

78) Forte ἐν interponendum. Alibi ἐπὶ τούτων occurrit.

79) De ἐρίκειν et ἐρείκειν fupra monitum.

80) Dioscor. I, 36. p. 338. μυρτίτην οἶνον appellat. Mox malim: καὶ οἱ ἀπὸ

τῆς ςαφυλῆς, ἀλλὰ πολλῷ βραδύτεροί τε καὶ χείρους. οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν φοινίκων τε καὶ σύκων, ἐν ἀρχῇ μὲν οἰνοποτηθέντες, τῷ γλυκεῖ οἴνῳ παραπλήσιοι γίνονται τῇ γεύσει· τῇ δὲ δυνάμει πολλῷ χείρους καὶ βαρύτεροί τε καὶ δυσκατεργαςότεροί εἰσι. παλαιούμενοι δὲ γίνονται τῷ αὐςηρῷ οἴνῳ παραπλήσιοι κατὰ τὴν θερμασίαν τε καὶ δύναμιν.

ΚΕΦ. λβ.

Ἐκ τῶν Φιλοτίμου. 81) Περὶ πόσεως τῆς μετὰ τὸν σίτον καὶ πρὸ τοῦ.

Ἐν τῷ τὸ ποτὸν ἀθροῦν πίνειν μετὰ τὸν σίτον, τὸν ςόμαχον εὐρύτερον γίνεσθαι, καὶ μάλιςα τὸ ἄνωθεν, 82) καὶ τὴν κοιλίαν διατείνεσθαι, καὶ τὴν βροχμὴν 83) ἅμα συμβαίνειν τῶν σιτίων, καὶ τὴν διάχυσιν παρασκευάζει, καὶ τό, τε ςόμα, καὶ τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν βρόγχον καὶ τὴν κοιλίαν θερμαίνει. τοῖς δὲ νύκτωρ ψυχρὸν πίνουσι καταψύχει τούς τε πρότερον εἰρημένους τόπους πάντας, καὶ τὴν τροφὴν 84) ἐκ μὴ μάλιςα οὖσαν τοῦ θερμαίνεσθαι, καταψύχει, καὶ τὴν ἕψησιν κωλύει, καὶ τὴν τροφὴν ζέουσαν καὶ τὰς ἐν αὐτῇ πομφόλυγας γιγνομένας ταπεινοῖ, καὶ καθίςησιν εἰς ἕδραν, καὶ τὴν διαλελυμένην καὶ τετηκυῖαν 85) τῆς τροφῆς ποιεῖ παχυτέραν. ἐν δὲ τῷ νήςῃ 86) ψυχρὸν πιεῖν, τούς τε εἰρημένους τόπους καταψύχεσθαι, καὶ ταχέως, καὶ πλεῖςον ὑγρὸν μάλιςα αὐτῷ καὶ τεθερμασμένον, ἧττον ἐκ τῆς κοιλίας ἀναδίδοσθαι, καὶ τὸ φλέγμα, τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ, παχύτερον ποιεῖ. 87) ἐκ δὲ τῶν ταλαι-

becilliora ſunt, quam quae ex uva conficiuntur: ſed multo tardiora, peioraque ſunt. at quae ex palmulis et ficubus fiunt, cum in principio bibuntur, ſimilia dulci vino guſtantibus videntur: at facultate multo deteriora, et graviora, et ad conficiendum difficiliora. cum vero inveteraſcunt, ſimilia vino auſtero, et calore, et facultate redduntur.

Philotimi, de potione, quae ante, & quae poſt cibum datur. Cap. 32.

Cum poſt cibum potus confertim ſumitur, uſu venit, ut ſtomachus, et praeſertim ſuperior, fiat latior: venter extendatur, cibi madeſcant, et parentur, ut diffundi queant, os, partes capitis, guttur, et venticulus calefiant. Qui vero nocte frigidam bibunt, iis omnia praedicta loca refrigerant, et alimentum, quod non longe aberat, ut calefieret, perfrigerat, et coctionem impedit: alimentumque feruens, et bullas in eo iam excitatas deprimit, atque deponit: facitque, ut quieſcat: partemque alimenti iam diſſolutam et eliquatam, reddit craſſiorem. Si quis vero frigidam iejunus bibat, in eo quoque eadem loca perfrigerari, et cito, et plurimum humorem, et calefactum minus ex ventre in corpus diſtribui: et pituitam, quae ventriculo contine-

81) Idem index legitur etiam in principio Codicis.
82) Nimirum, μέρος τοῦ ςομάχου.
83) Hoc nullibi legi. Forte βροχὴ, a βρέχω. Mox malim: παρασκευάζειν — θερμαίνειν, addito, ab initio, συμβαίνει.
84) Ita Codex. Rasarius videtur conjecisse: μὴ μακρὰν οὖσαν.
85) ἤδη μερίδα hic videtur voluisse interponere Rasarius.
86) Credo νῆςιν. Nam τῷ pertinet ad πίνειν.
87) Idem, quod, ἀπὸ τῶν ταλαιπωριῶν, aut, μετὰ τὰς ταλαιπωρίας.

πωριῶν, καὶ λουτρῶν, καὶ πυρετῶν τοῖς πίνουσιν ἥ τε ἀνάδοσις τῶν ὑγρῶν τάχιστα γίνεται, καὶ τὴν μίξιν ἧττον ἴσχει, καὶ τῇ 88) κατὰ τὰς φλέβας τροφῇ, καὶ τὸ στόμα, καὶ τὸ πρόσωπον, καὶ τὸν στόμαχον, καὶ τὴν κοιλίαν μάλιστα ψύχεται, καὶ τοὺς ἐν φλεψὶ χυμοὺς ἐπὶ βραχὺν χρόνον καταψύχει καὶ ποιεῖ παχυτέρους.

tur, fieri craſſiorem contingit. iis vero, qui ex laboribus, balneis, et febribus bibunt, cum diſtributio humoris celerrime fit, tum mixtionem minus ſuſtinet: alimentumque, quod in venis eſt, et os, et vultum, et ſtomachum, et ventrem maxime perfrigerat: et ſuccos, qui venis continentur, parvo tempore refrigerat, ac craſſiores facit.

Κ Ε Φ. λγ.

Σκευασία ῥοσάτου. 89)

Καθαρὸς 90) ὢν ἀπὸ μολυσμοῦ, ῥόδα ἐξονυχίσας, 91) βάλε εἰς οἶνον προπάλαιον, 92) ὅσα βούλει, μὴ ἀθρόως, ἀλλὰ κατὰ μέρος, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν κίνει καλάμῳ ἄκρῳ, ἵνα μέχρι τοῦ πυθμένους τοῦ ἀγγείου ἐφικνῆται, καὶ πωμάσας 93) ἀκριβῶς, ἵνα μὴ διαπνέηται, ἔα τριάκοντα ἡμέρας, μεθ' ἃς διυλίσας τὸν οἶνον βάλλε εἰς πέντε ξεστὰς μέλιτος ξέστην α. καλῶς τετριμμένου, καὶ ἐάσας ἡμέρας τριάκοντα, ἵνα καταστῇ, χρῶ.

Rosacei confectio. Cap. 33.

Roſas purgatis ſordibus, et exſectis unguibus, in pervetuſtum vinum, quot velis, coniice. non tamen acervatim, ſed paulatim: ſingulisque diebus calamo, quod ad fundum vaſis pertineat, commoveto, ita tamen, ut ipſum diligenter obtures, ne fiat perſpiratio: et finito triginta dies. quibus lapſis vinum defecabis, et in quinque ejus ſextarios unum mellis ſextarium coniicies. itemque operculo probe concludes, et cum triginta dies ſic permiſeris, ut conſiſtat, utitor.

Ἄλλως.

Σκευασία ῥοσάτου συνθέτου.

Ῥόδα ἐξονυχίσας βάλε ξέστας μέλιτος ϛ. καὶ ἔα ἐνιαυτόν. βάλε ἀπὸ τοῦ συνθέτου ῥόδω 94) λίτραν α. καὶ μέλιτος καθαροῦ λίτρας ε. καὶ λειώσας ἐπίχει οἴνου καλοῦ ξέστας ι.

Eiuſdem alia compoſita confectio.

Roſis, exſectis unguibus, iniice mellis ſextarios ſenos: et per annum ita ſinito. tum hujus compoſiti cape lib. unam, mellis puri lib. quinque, eiſque omnibus laevigatis vini optimi ſextarios decem affunde.

---

88) Forte: τὴν — τροφήν.

89) Sic etiam in principio Codicis in capitum indicibus, et hic paullo inferius. *Roſatum* apud Latinos etiam obtinet. Dioscor. V, 35. p. 338. appellat οἶνον ῥοδίτην.

90) De homine hoc dicitur, qui rosatum praeparat, non de rosis. Miror ergo Rasarium.

91) Accurate de ἐξωνυχισμένοις ῥόδοις exposuit eruditissimus Niclas ad Geopon. p. 550.

92) Utitur hoc Synes. T. I. p. 96. νέοι καὶ προπάλαιοι. Caret hoc et pluribus aliis vocabulis, quae in his libellis occurrunt, Stephani thesaurus.

93) Fruſtra hoc vocabulum in Codice crucis ſigno notatum eſt. Eſt a πῶμα et πωμάζω, *operio.*

94) Sic. Forte, ῥοσάτου.

Ὑδροροσάτον.

Μέλιτος καλλίςου λίτρας λ. ῥόδων φύλλων λίτρας ε. ὕδατος πηγαίου λίτρας ξ. ἕψει τὸ ὕδωρ ἕως βράσεως 95) καὶ κουφίσας τὸ 96) κακάβιν, βάλε τὸ ῥόδον, πωμάξας 97) τὸ κακκάβιν ἕως τελείας πέψεως, καὶ ἑψήσας τὸ μέλι, χώρισαι ἀπαφρίσας καὶ διϋλίσας τὸ ῥόδον, μίξον τὸ μέλι τῷ ζέματι τοῦ ῥόδου.

Ἄλλο ῥοσάτον.

Οἴνου πρωτίου 98) λίτρας κα. μέλιτος λίτρας η. ῥόδων φύλλων λίτρας γ. καὶ βρέξας τὸ ῥόδον τῷ οἴνῳ ἡμέρας ιε. καὶ διϋλίσας ἐκ τοῦ οἴνου, ἕψε τὸ μέλι, καὶ ἀπαφρίσας, ἐνώσας 99) τῷ οἴνῳ βρόχω καὶ ἀναδήρας δεόντως ἔα.

Ῥοσάτον ἄλλο πρόσφατον.

Μέλιτος λίτρας ζ. οἴνου λίτρας κα. ῥόδων φύλλων λίτρας β. τρίψας τὸ ῥόδον δεόντως μίξον τῷ οἴνῳ ἐπὶ ἡμέρας β. εἶτα διϋλίσας τὰ φύλλα καὶ ἑψήσας τὸ μέλι ἑνώσας τὰ ἀμφότερα καὶ ἀναδήρας δεόντως ἔα.

Ἰάτον. 100)

Μέλιτος λίτρ. ζ. οἴνου λίτρ. κα. ἴων 1) δεσμίδια σμ. 2) φυλίσας ταῦτα βρέξον ἐν τῷ

Hydrorosatum.

Mellis optimi lib. 30. foliorum rosarum lib. 10. aquae fontanae lib. 60. coque aquam, donec ferueat, et ablato ab igni vase, rosas iniice. tum vas obturabis, donec perfecta sit facta concoctio. ubi coxeris, mel separatim coquendo spuma expurgabis, et defecatis rosis, mel decocto rosarum infunde.

Aliud rosaceum.

Vini, quod primum exprimitur, pondo 21. mellis pondo 8. foliorum rosarum pondo 3. rosae vino immadescant dies quindecim. tum e vino per colum traiicies, melque excoques, et spumam abiices: et vino, in quo rosae maduerint, addes: et probe obturata sic permittes.

Aliud rosaceum recens.

Mellis pondo 7. vini pondo 21. foliorum rosarum pondo 2. tritas, ut par est, rosas vino biduum admisceto. tum rosis excolatis, et melle cocto, utrumque commiscebis, et probe obturata dimittes.

Violaceum.

Mellis pondo 7. vini pondo 21. violarum manipuli 240. has in folia re-

95) A βράζω. Nec hoc est apud Stephanum.

96) τὸ κακάβιν. Ita bis hoc loco. Alibi scribitur κακάβη et κακκάβη. v. Alciphron. p. 288. Pollux p. 620. 1282.

97) Immo, πωμάσας, uti paullo ante.

98) Conjicio: πρωΐου vel πρωΐμου. Vide Geopon. edit. Niclas. in indice πρώϊμον.

99) Ita ad litteram Codex. Forte, ἑνώσας τῷ οἴνῳ, βρόχῳ τε ἀναδήσας. Mox est, ἑνώσας, sed iterum ἀναδήρας. Ita quoque tertio et quarto.

100) Haud dubie ex ἴον, *viola*. Ergo potus ex violis.

1) A δεσμὶς, δεσμίδιον. Dicitur etiam δέσμη seu, ut alii scribunt, δεσμή. Schol. Theocrit. ad Id. IV vers. 18. ἡ δέσμη, ἤτοι τὸ δεσμάτιον.

2) Rasarius de φυλλίζειν videtur cogitasse, quod tamen non reperi. Videtur aliquid requiri; quod *concidere*, *comminuere*, aut, aliquo modo *purgare*, notet. Concidenda enim sunt ista δεσμίδια τῶν

ὄινῳ ἡμέρας λ. καὶ διϋλίσας τὰ ἴα ἕψει τὸ μέλι, εἶτα ἑνώσας τὰ ἀμφότερα καὶ ἀναδήρας δεόντως ἔα.

dacta in vino triginta dies macerabis. tum violis colo trajectis, mel coques. tum utrunque in unum compones, et obturata ita fines.

Χαμαιμηλάτον. 3)

Ὄινου 4) ἀσκαλωνίτου λίτρ. κα. μέλιτος λίτ. ζ. χαμαιμήλων κουκίων 5) ὀυγκ. ς. βρέχε τὰ κοκκία σὺν τῷ ὄινῳ ἡμέρας κ. καὶ διϋλίσας αὐτὰ, ἑψήσας τὸ μέλι καὶ ἀπαφρίσας, ἕνωσον, καὶ ἀναδήρας, 6) ἔα.

Chamaemelatum.

Vini ascalonitae pondo 21. mellis pondo 7. granorum chamaemeli unc. 6. grana vino diebus quinis macerato. iisque excolatis, mel coquito. et, abjecta fpuma, in unum omnia rediges, et obturata permittes.

Κονδίτον πρότιςον ἐν κύςει λιθους. 7)

Μέλιτος ξέςην α. ὄινου ξεςία ε. πεπέρεως ὀυγκ. α. σαρξιφάγου 8) γράμματα δ. ναρδοςάχυος γρ. δ. καρπησίου 9) ζιγγιβέρεως, μειοῦ, 10) ἀσάρου, κασσίας, σίνωνος, πετροσελίνου, ἀκόρου, γεντιανῆς, δαύκου, ἀνὰ γρ. δ. τῷ ἀπηφρισμένῳ μέλιτι ἑνώσεις τὰ ξηρία 11) καὶ τῷ ὄινῳ, ἔα τὸ ἀγγεῖον ἡμέρας σι. πέψεως χάριν.

Conditum ad lapidem in vesica frangendum.

Mellis fextarius, vini fextarii quinque, piperis uncia, faxifragi drach. quatuor, fpicae nardi tantundem, carpesii, zingiberi, mei, afsari, cassiae, finonis, petroselini, acori, gentianae, dauci ana drach. 4. ficca melle despumato et vino componantur: et vas, in quo posita fuerint, dies 210. ita finito, ut fiat concoctio.

12) Κονδίτον.

Μέλιτος λιτρ. ι. ὄινου πρωτίου 13) λίτρ. λ. πεπέρεως ὀυγκ. α. τρίψας τὸ πέπερι, μίξον

Conditum.

Mellis lib. 10. vini prioris lib. 30. piperis unc. 1. piper contundendum eft,

ἴων. In mentem veniebat, ἀποφλοίσας, aut potius, φλοίσας, quod propius accedit τῷ φυλίσας. v. Theophr. hift. plant. p. 234. 540. Nisi malis διαλύσας τὰ δεσμίδια.

3) χαμαίμηλον, quod et εὐάνθεμον et ἀνθεμὶς vocatur, memorat Galen. in Glossis p. 74. Gregor. Nyss. T. II. p 474. Apud Dioscor. III, 154 p. 235. legitur, λευκάνθεμον, ἠράνθεμον et alia etiam nomina.

4) De hac urbe v. Steph. de urbb. in hoc vocabulo. Chryfoft. T. VI. p. 297. B. Joseph. de bello Jud. p. 831. A. Hujus vini tamen nescio, num alibi facta fit mentio.

5) Ita Codex. Rasarius videtur maluisse κόκκων. Sic mox eft κοκκία. Cuci, arboris, fimilis palmae, meminit Theophr. hift. plant. p. 286. et Plin. H. N. XIII, 9, 18 Sed id alienum ab h. l.

6) Toties ergo hic occurrit, ἀναδήρας. Sed nec ἀναδαίρειν, nec ἀναδέρειν huc convenit. Rasarius conftanter *obturare*, reddidit. Sed nec ἀποθυρώσας probabile, nec ἀποκλείσας. Supra p. 83. 84. Rasarius πωμάζειν feu ἀποπωμάζειν reddidit, *obturare* Succurrit ἀποθήκας, ἀποθησαυρίσας, τηρήσας.

7) Ita omnia in Codice. Conjicio: πρὸς τοὺς ἐν κυςει λιθους.

8) Sic in Codice. v. Plin. H. N. 20, 21, 30. Theophr. hist. plant. lib. V. c. 7. p. 694. Varia nomina habet. Latini *faxifragam* appellant.

9) Theophr. l. l. p 1010.

10) Alibi μᾶον et μῆον legitur. Paullo poft fortasse legendum, σίσωνος, loco σίνωνος. v. Diosc. III, 64. p. 200.

11) *Medicamenta arida.* v. Paul. Aegin. lib. VII. cap. 13. p. 275.

12) Hic videtur deeffe: ἄλλο.

13) Vide paullo ante notam 98.

τῷ οἴνῳ, καὶ ἀπαφρίσας τὸ μέλι, ἕνωσον τῷ οἴνῳ καὶ ἀναδήρας, ἔα.

'Ανισάτον. 14)

Μέλιτος λίτρας ι. οἴνου πρωτίου λευκοῦ λίτρ. λ. ἀνίσου οὐγκ. ι.

Σχοίνανθον. 15)

Πρὸς ις. 16) κρόκου 17) ςαθμοῦ ιβ. μαςίχης γρ. ις. τρίψας ταῦτα ἕνωσον τῷ οἴνῳ, καὶ ἀπαφρίσας τὸ μέλι, καὶ ἑνώσας ἅπαντα καὶ ἀναδήρας, ἔα.

Στυρακάτον.

Μέλιτος λίτρ. λ. ςύρακος λίτ. α. οἴνου λίτ. ς. ἀπαφρίσας τὸ μέλι καὶ τρίψας τὸν ςύρακα μίξον, καὶ μετὰ τοῦ ἀπηφρισμένου μέλιτος ὄντος ἐν τῇ θυΐᾳ μίξας τὸν οἶνον, ἀναλαβὼν τῇ χειρί σου χρῶ.

'Αψινθάτον.

Εἰς τοὺς ν. ξέςας τοῦ οἴνου βάλε κόςου οὐγκ. ἡμ. φύλλου οὐγκ. ἡμ. ἀμώμου οὐγκ. ἡμ. κασίας οὐγκ. ἡμ. μέλιτος ξέςας ι. καὶ ἀψινθίου τὴν βοτάνην ἀπόβρεξον εἰς οἶνον ὀλίγον. καὶ τοῖς προειρημένοις ἐπίχει τοσοῦτον τοῦ ἀποβρέγματος, ὅσον γευομένῳ σοι καλῶς φανῇ.

ΒΙΒΛ. Σ. ΚΕΦ. α.
Περὶ κατακλίσεως. 'Εκ τῶν 'Αντύλλου. δ. λόγου τῶν ποιουμένων βοηθημάτων.

Τοῖς μὲν ὀξέως νοσοῦσι κατακεκλίσθαι συμφέρει· κοποῦσθαι γὰρ οἱ οὕτω κάμνοντες οὐ δέονται. τοῖς

vinoque admiscendum. tum mel despumatum cum vino compones, et obturata fines.

Aniſatum.

Mellis lib. 10. vini prioris albi lib. 30. anisi unc. 5.

Ex junco odorato.

Ad drach. 16. junci odorati adde croci pondera 12. maſtiches drach. 16. haec omnia contrita vino compones: melque despumabis, et omnia ſimul miſcebis, obturabisque, et ita permittes.

Styracatum.

Mellis lib. 30. ſtyracis lib. 1. vini lib. 6. mel despumato, ſtyracem terito, commisceto. et cum melle deſpumato vinum in mortario misceto, et manu tua excipiens utitor.

Abſinthite.

Ad vini ſextarios quinquaginta injice coſti, folii, amomi, cassiae ſingulorum ſemissem, mellis ſextarios decem: et absinthium herbam pauco vino macerabis, et praedictis rebus tantum ejus diluti affunde, quàntum tibi guſtanti rite confectum esse videatur.

De decubitu. Ex Antylli quarto libro, de auxiliis, quae fiunt. Lib. *VI.* Cap. I.

Decumbere autem confert iis, qui acuto morbo detinentur: quoniam, qui

---

14) Hoc loco Codex: ἀνισάτον, et mox, ἀννίσου.

15) Ex σχοῖνος et ἄνθος, nisi σχοινάτον ſcripſerint. De σχοῖνον v. Niclas ad Geopon. p. 82. 430. 444.

16) Vide Raſarium.

17) Forte, ςαθμούς. Paulo poſt vers. 15. forte: ἀναβαλὼν τῇ χειρί.

δὲ χρονίως ἀῤῥωστοῦσι κατὰ τὰς ἐπισημασίας μόνον κατακλίνεσθαι συμφέρει· ἐν δὲ τοῖς διαλείμμασι, καὶ κινεῖσθαι οὐδὲν κωλύει, μοχλίας δεομένοις καὶ ποικίλων ἐρεθισμῶν. τὸ δὲ σχῆμα τῆς κατακλίσεως, τῶν μὲν περὶ τὴν κεφαλὴν πεπονθότων, ἀνάῤῥοπον ἔστω, πλὴν τῶν φρενητικῶν. τὸ γὰρ ὕπτιον ἐπὶ τούτων αἱρούμεθα σχῆμα, διότι τὸ ἀνάῤῥοπον ταρακτικόν πως ἐστι. καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν θώρακα δὲ συμβαινόντων ἐπιτήδειος ὑψιλὴ κατάκλισις· ἐπὶ δὲ δυσεντερικῶν καὶ κοιλιακῶν καὶ τῶν περὶ τοὺς κενεῶνας, τὸ ὕπτιον ἁρμόζει. ἐπὶ δὲ γονοῤῥοίας καὶ σατυριάσεως καὶ νεφρίτιδος, ἐφ᾽ ὁποτερονοῦν τῶν πλευρῶν κατακλίνεσθαι συμφέρει. ἡ μὲν γὰρ γονόῤῥοια καὶ σατυρίασις παροξύνεται θερμαινομένων τῶν τόπων, ἐπειδὰν ὕπτιοι κατακλίνωνται· ἡ δὲ νεφρίτις, θλιβομένης τῆς ὀσφύος τούτῳ τῷ σχήματι. ἐπὶ δὲ τῶν ἀτροφούντων καὶ βραδυπεπτούντων, ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν σύμφορος, ὡς ἂν περιπτυσσομένου τῇ 18) γαστρὶ τοῦ ἥπατος καὶ θάλποντος αὐτήν. ἐν μέντοι ταῖς σκιῤῥώδεσι διαθέσεσι τοῦ ἥπατος, καὶ ταῖς ἐξογκώσεσι, καὶ ταῖς φλεγμοναῖς ταῖς ἀποστατικαῖς, ἡ ἐπὶ τὸ δεξιὸν κατάκλισις ἀμείνων, ὥσπερ γε σπληνὸς, ἐν τοιαύταις διαθέσεσιν ὄντος, ἡ ἐπ᾽ αὐτὸν κατάκλισις βελτίων. ἐπὶ δὲ στρόφου καὶ εἰλεοῦ καὶ τῶν περὶ τὸ κῶλον διαθέσεων τὸ μέσον τοῦ τε ὑπτίου καὶ τοῦ ἐπὶ τὸ ἀριστερὸν ἁρμόζει. παραφυλάξαι δὲ ἐπὶ τῶν κωλικῶν 19) παρηγοροῦν αὐτούς, τὸ ἀνάῤ-

ita laborant, lassari non debent. qui vero diuturnis morbis sunt correpti, solum confert decumbere, cum urget accessio. at in intervallis, etiam moveri nihil prohibet: cum motione, et variis quoque excitationibus indigeant. Figura autem decubitus eorum, quibus caput laborat, in sublime vergat, praeterquam in phreneticis, quoniam in eis humilem atque inclinatum decubitum volumus: quia decubitus in sublime elatus, quodammodo eos perturbat. Praeterea iis, quae in thorace accidunt, sublimis decubitus est accommodatus. In dysentericis vero et coeliacis decubitus convenit ad ilia inclinatior. In gonorrhoea, satyriasi, et renum dolore, in utrumuis latus decumbere potest. nam gonorrhoea, et satyriasis exacui, exacerbarique solent locis excalfactis: cum in reclinato decubitu manent. renum dolor tum exacerbatur, cum lumbus ea figura comprimitur. iis autem, qui non nutriuntur, quique tarde concoquunt, in sinistrum latus utile est decumbere, ut jecur ventriculo circumfusum eundem calefaciat: in scirrhosis vero jecoris affectionibus, et tumoribus et inflamationibus contumacibus, in dextrum latus decumbere est melius: quemadmodum si lien eisdem malis correptus sit, in eum decumbere satius est. sed in torminibus intestinorum, et in ilei, atque coli affectionibus, medius inter supinum et sinistrum convenit. Cavendum autem est in colicis, ne illorum dolorem mitigemus, a pedibus decubitum altiorem facientes: cum hic decubitus et caput, et instrumenta sensuum repleat. praeterea, quos ventris

18) Forte, τὴν γαστέρα.

19) Haec leviter corrupta sunt. In παραφυλάξαι intelligitur δεῖ, ut saepe alibi. παραφυλάξαι refertur ad τὸ ἀνάῤῥοπον σχῆμα. παρηγοροῦν mihi dubium est. Forte, τὸν παρηγοροῦντ᾽. Ergo constructio: τὸν δὲ παρηγοροῦντα φυλάξαι δεῖ τὸ ἀνάῤῥοπον σχῆμα.

ῥοπον ἐκ τῶν ποδῶν σχῆμα· πρηνὲς 20) δὲ σχῆμα συμπληρωτικὸν μὲν κεφαλῆς καὶ τῶν αἰσθητηρίων· τοῖς δὲ τὴν κοιλίαν αὐτὴν ὀδυνομένοις ἢ κατεψυγμένοις, οὐκ ἀνάρμοστον τὸ σχῆμα τοῦτο.

dolor, aut ejusdem frigus vexat, eis quoque talis figura decumbendi non est accommodata.

ΚΕΦ. β.

Περὶ ἡσυχίας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Οἷς δὲ ἡ κατάκλισις ἁρμόζει, τούτοις καὶ ἡ ἡσυχία καὶ 21) ἠρεμία. μάλιστα δὲ ἁρμόζουσιν ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν ἐπισημασιῶν, καὶ ταῖς ἀναβάσεσιν, ἐπί τε τροφῇ προσφάτως 22) εἰλημμένῃ, καὶ πρὸ ὕπνου δὲ μέλλοντος ἁρμόδιος ἡσυχία.

De quiete. Ex eodem libro. Cap. 2.

Quibus decubitus, iis etiam quies et tranquillitas convenit: ac praecipue quidem in principiis accessionnm, itemque incrementis, et post cibum nuper sumptum, et cum quis dormire cogitat, apta est quies, atque tranquillitas.

ΚΕΦ. γ.

Περὶ ἀσιτίας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Πλῆθος συστεῖλαι καὶ σαρκῶν καὶ αἵματος, ἄπεπτα 23) σιτία πέψαι, πληρώτητα κενῶσαι, ῥεύματι ξηράναι, μάλιστα διὰ πλῆθος γινόμενα, ἔτι 24) παρηγορεῖ πλαδούς· 25) παρηγορεῖ δὲ καὶ ὀδύνας αὐτὰς ἀπὸ δριμύτητος γινομένας· ἀλλὰ 26) τὰς διὰ πλήθους ἐνστασιν.

De aegroto abstinendo. Ex eodem libro. Cap. 3.

Abstinendus aeger est, cum carnis et sanguinis copiam contrahere volumus, itemque cibos incoctos coquere, plenitudinem evacuare, defluxiones siccare, easque praecipue, quae ex plenitudine oriuntur: quae res madores quoque mitigat. sed et dolores ipsos lenit, quos acrimonia excitavit: qui vero ex plenitudine oriuntur, eos irritat.

ΚΕΦ. ε.

Ἐκ τοῦ δ. λόγου τῶν ποιουμένων. 27) Περὶ τῆς ἐξ ὕπνου ὠφελείας. Ἀντύλλου.

Ὕπνος ἀνίησι τὰ συντεταμένα, καὶ μαλάττει τὰ ἐσκληρυμμένα, καὶ χεῖ τὰ συνεστῶτα,

Antylli, de utilitate, quam somnus affert. Ex quarto libro auxiliorum, quae fiunt. Cap. 5.

Somnus remittit, quae tensa sunt, emollit indurata, fundit cohaerentia,

---

20) πρηνὲς in margine explicatur: τουτέστιν, εἰς κεφαλήν.

21) In hoc Codice semper reperitur ἠρεμεῖν et ἠρεμία.

22) In Codice est: ἤδη μένη, sed litterae δ. inscriptum λ. Correxi ergo, ut edidi.

23) Forte hic inserendum τε. Mox forte, ῥεύματα.

24) Forte, ὅτι.

25) Erotian p. 40. habet πλάδος. Vide Foesii Oecon. Hippocr. in hoc vocabulo. Dioscor. I, 21. p. 19. στομάχου πλάδον καὶ ἀτονίαν καὶ καύσωνα παρηγορεῖ.

26) Μὴ interponendum videtur.

27) Supra cap. 1. additur βοηθημάτων. Sic et cap. 21. hujus libri et alibi.

καὶ τὰ ἀνώμαλα εἰς ὁμαλότητα καθιστᾷ, ἔτι τε τοὺς κλόνους καὶ τὰς ψυχικὰς ταραχὰς καθίστησι, καὶ τὸ πνεῦμα ὁμαλύνει, καὶ ῥεύματα ἵστησι, παχύνων τὰ ἐν τῷ σώματι ὑγρά. καιρὸς δὲ ὕπνου, ἐν μὲν τοῖς διαλείπουσιν, ὁ τῆς ἀνέσεως· εἰ δὲ ἐπιμήκης ὁ παροξυσμὸς εἴη, ὅ, τε τῆς ἀκμῆς, καὶ ὁ τῆς παρακμῆς ἐπιτήδειοι· ὁ δὲ τῆς ἀρχῆς ἀλυσιτελέστατος· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ πρὸ τῶν παροξυσμῶν ἀνεπιτήδειος. ἐν τῇ ἐπιδόσει, εἰ μὲν βραχεῖα τυγχάνει, οὐκ ἐπιτρεπτέον ὕπνον· εἰ δ᾽ ἐπιμήκης, εἰ μὲν μετὰ μέσην ἡμέραν γίγνοιτο 28) τῆς ἐπιδόσεος, κωλυτέον. φύσει γὰρ πᾶς ὕπνος δειλινὸς κακός. εἰ δὲ μετὰ μέσην νύκτα, καὶ μάλιστα περὶ τὸν ὄρθρον, μεσοῦσά πως ἡ ἐπίδοσις τύχοι. συγχωρητέον δὲ τοῖς συνεχέσι. νὺξ μὲν ἡμέρας ἐπιτηδειοτέρα· νυκτὸς δὲ ἔτι βελτίω τὰ μετὰ τρίτην ὥραν, καὶ μάλιστα τὰ τελευταῖα· τῆς δὲ ἡμέρας, ὅ, τε ὄρθρος, καὶ μέχρι μέσης ἡμέρας.

inaequalia ad aequalitatem perducit. itemque quassationes, et animi turbationes sedat, spiritum lenit, defluxiones sistit, humores, qui sunt in corpore, crassos faciens. Somni vero tempus in morbis intermittentibus est, cum sit remissio. quod si longior sit accessio, tunc et status, et declinationis tempus accommodatum est. at tempus principii est inutilius. atque etiam minime aptum est id, quod accessiones antecedit. In incremento vero, si breve sit, non est in eo refugiendus somnus: at si longius, atque post medium diei fiat, tunc est prohibendus. suapte enim natura omnis vespertinus somnus est malus. verum, si post mediam noctem, et praesertim circa diluculum, medium quodammodo incrementi contingat, permittendum est, ut continuo dormiatur. nox autem est die aptior. in ipsaque nocte, accommodatiora sunt ea, quae post horam tertiam sunt, et praesertim ultima. in die vero, diluculum, et pars usque ad meridiem, caeteris praestant.

ΚΕΦ. ϛ.

Περὶ ἐγρηγόρσεως. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐγρήγορσις πλῆθος διαφορεῖ, καὶ τὰ ἐν κοιλίᾳ ὑποβιβάζει, καὶ πρὸς τὴν κάτω διέξοδον εὐτρεπίζει, καὶ νωθρότητα διαλύει, καὶ βάρος ἀποικονομεῖ, καὶ τὰ ἐκλελυμένα ἐπιστρέφει, 29) καὶ τόνον τῇ τε φύσει, τῇ τε ψυχῇ περιτίθησιν, ἱδρῶτας ἐπέχει. τοῖς δὲ καθαιρομέ-

Eiusdem, et ex eodem libro. De vigilia. Cap. 6.

Vigilia plenitudinem (per halitum) digerit: quae in ventre sunt, minuit, et ut per partes infernas exeant, praeparat: languorem dissoluit, gravitatem dispensat, resoluta corrigit: et robur naturae atque animo adiungit: sudores cohibet. iis vero, qui ex medicamento purgan-

---

28) Forte interponendum τά aut τό.
29) Forte, ἐπιστύφει.

νοις ὑπὸ φαρμάκου παρεγγυητέον, μέχρι τῆς παντελοῦς καθάρσεως ἐγρηγορέναι. ἐγρηγορτέον δὲ καὶ 30) ἐπὶ τροφῇ αὐτόθι εἰλημμένῃ καὶ ποτῷ, καὶ ἐν ἐπισημασίᾳ, καὶ πρὸ αὐτῆς, ὡς ἐν τῷ περὶ ὕπνου δεδήλωται τόπῳ. ποιητικὰ δὲ ἐγρηγόρσεως, τρῖψις σκληροτέρα χωρὶς λίπους, καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ δι' ὠμολίνων. 31) τριβέσθω δὲ μάλιστα τὰ σκέλη. καὶ τὰ χρίσματα δὲ, ὅσα δριμύτερα, νίτρον ἢ εὐφόρβιον, ἢ λιμνήστην, 32) ἢ κάχρυ, ἢ καρδάμωμον, ἢ πύρεθρον, 33) ἢ ἀγρίαν σταφίδα, ἢ κόκκον κνίδιον, ἢ νάπυ ἔχει. καταπλάσματα δὲ, τὰ διὰ νάπυος σκέλεσιν ἐπιβαλέσθω· ποιητικὰ δὲ ἐργηγόρεως καὶ τὰ τοιαῦτα, κνισμὸς βίαιος, τιλμὸς τριχῶν, ὁλκὴ δακτίλων, σπαραγμὸς στομάχου διὰ καθέσεως δακτύλων, πρόσθετα ἐντιθέμενα τῇ ἕδρᾳ, ὧν ὕλη γέγραπται. ἔτι ὀσφραντῶν τὰ δυσώδη καὶ πταρμικὰ, φάρμακα δριμέα προσαγόμενα τοῖς ὄμμασιν, ἢ αὐτὸ τὸ ἔλαιον ἐγχεόμενον, σικύαι τιθέμεναι κατὰ βουβώνων, ἐμβοήσεις συνεχεῖς, προσαγγελίαι ταραχώδεις, λόγοι ἐπιτριπτικοὶ, θεάματα, οὐ μόνον ἐγρηγόρσεως ποιητικὰ, ἀλλὰ καὶ καταφορᾶς εἴη διαλυτικά. 34) τί ἂν εἴη ἄτοπον.

tur, ut usque ad perfectam purgationem vigilent, imperandum est. post etiam sumptum tunc cibum et potum, itemque in accessione, et ante accessionem, ut cum de somno loqueremur, memoravimus, vigilare homines debent. Vigilias inducunt frictiones duriores sine pinguedine, et magis etiam, si ex lineis pannis crudis obeantur. praecipue autem crura fricentur: Unguinaque conueniunt, quae acriora sunt, quae nitrum, aut euphorbium, aut limnesten, aut cachry, aut cardamomum, aut pyrethrum, aut vuam taminiam, aut granum cnidium, aut sinapi capiunt. Cataplasmata quoque cruribus ex sinapi superdentur. Vigilias etiam faciunt haec, pruritus violentus, pilorum evulsio, digitorum tractio, stomachi vellicatio digitis iniectis facta: quae ano admoventur, atque induntur, quorum est iam descripta materia: ex iis, quae odorari solemus, quae foedi sunt odoris: quae sternutamenta cient: acria medicamenta oculis admota: aut oleum ipsum infusum: cucurbitulae inguinibus affixae: clamores continui: nuncii turbulenti: sermones, qui affligunt, et cruciant. Spectacula vero non solum vigiliarum sunt efficientia, sed etiam propensionem in somnum nimiam dissoluunt. ergo quid fiet incommodi, si adhibeantur?

---

30) Hoc καὶ in margine additum. Mox in textu est: εἰλικμένη, supra tamen scriptum litterae ω. littera μ. Ex parte ergo solummodo correctum.

31) ὠμόλινα satis nota sunt.

32) Vide Apulej. de herbis cap. 34.

33) Dioscor. III, 86. p. 207.

34) Postrema verba leviter corrupta.

ΚΕΦ. ζ.

Περὶ λαλιᾶς. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἡ λαλιὰ κεφαλῆς μὲν ἔχει συμπληρωτικὸν καὶ βάρους ἐμποιητικῆς. 35) ἐστι δὲ καὶ δυνάμεως καταλυτικὴ μάλιστα ἐν πυρετοῖς, καὶ ἔτι μᾶλλον κατὰ τὰς ἐπισημασίας, καὶ δίψους ποιητικὴ, καὶ γλώσσης ξυραντική. ἀνάρμοστος δὲ καὶ ὀφθαλμιῶσι καὶ αἱμοῤῥαγοῦσιν ἐκ μυκτήρων. μάλιστα δὲ τοῖς αἷμα ἀνάγουσιν. ἐπιτήδειος δὲ τοῖς εἰς ὕπνον ἀμέτρως καταφερομένοις.

ΚΕΦ. η.

Περὶ ἀναφωνήσεως. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Γυμνάσιον 36) μὲν ἐστι θώρακος καὶ τῶν φωνητικῶν ὀργάνων ἡ ἀναφώνησις, καὶ πρόγε τούτων τῆς φυσικῆς θερμασίας, τὴν μὲν θερμασίαν αὔξουσα, καὶ καθαίρουσα, καὶ τονοῦσα καὶ λεπτύνουσα· τὰ δὲ τοῦ σώματος μέρη στεῤῥὰ, καὶ εὔτονα, καὶ καθαρὰ, καὶ 37) δυσπαθῆ κατασκευάζουσα. χρώμεθα δὲ ἀναφωνήσει, ποτὲ μὲν ὑπὲρ πάθους θεραπείας, ἤτοι φωνῆς κεκμηκυίας, ἢ καὶ παντὸς τοῦ σώματος· ποτὲ δὲ, ὑπὲρ διορθώσεως φωνῆς πεπονθυίας κατὰ πάθος, ἢ ἐκ φύσεως. ἁρμόζει δὲ στομαχικοῖς,

Eiusdem, de sermone. Ex eodem libro. Cap. 7.

Sermo vim quandam habet, ut caput impleat, et gravitatem afferat. quin etiam vires dissoluit, idque praecipue in febribus, et magis quoque in accessionibus. sitim etiam inducit: ac linguam siccat. est itidem lippientibus, et quibus sanguis e naribus funditur, et maxime iis, qui sanguinem reiectant, incommodus. est autem aptus iis, qui praeter modum ad somnum sunt propensi.

Eiusdem, de vociferatione. Ex eodem libro. Cap. 8.

Vociferacio est thoracis, et vocalium instrumentorum: et prius etiam, quam horum, naturalis caloris exercitatio. calorem namque auget, purgat, firmat, et attenuat. solidas vero corporis partes, robustas, puras, et offensae minime obnoxias reddit. Vociferatione autem utimur quandoque ad morbi medelam, vel vocis defessae, vel totius etiam corporis: quandoque vero, ut vocem, vel ex morbo, vel suapte natura male affectam emendemus. Conuenit autem haec stomachicis, vomentibus, acidum ructantibus, aegre concoquentibus. atque etiam accommoda est iis, quibus pituita redundat in cor-

35) Sic, sine ulla dubitatione Codex per siglam satis notam. Conjicio: ἔχει τι συμ. καὶ βάρους ἐμποιητικόν.

36) Codex, sine sensu, γυγμάσιον, ut alia plura, quae silentio transii.

37) δυσπαθής, qui difficulter afficitur. Ergo robustus, firmus.

ἐμέτοις, 38) ὀξυρεγμῶσι, 39) φιλαπέπτοις· 40) τοῖς πολυφλεγμάτοις 41) δὲ κατάλληλος, καὶ γυναιξὶ ταῖς ἐν κίσσῃ. τοῖς δὲ περὶ κεφαλὴν πάθεσιν ἀνάρμοστος, συμπληρωτικόν τι ἔχουσα, καὶ αὐτῆς, 42) καὶ τῶν ἐν αὐτῇ αἰσθητηρίων. ἁρμόζει καὶ ἀνορέκτοις καὶ ἀτρόφοις. μάλιστα δὲ παρείτοις 43) καὶ ὑδρωπικοῖς, καὶ ἀσθματικοῖς· ἀναλήψεσί τε ταῖς ἀπὸ νόσων καταλληλοτάτη. 44) ἐπειδὴ δὲ καὶ φωνὴ κάμνει, ποτὲ μὲν, διὰ πολλὴν λαλιὰν καὶ ἄμετρον, ποτὲ δὲ, διὰ βοῆς μέγεθος, ποτὲ δὲ, δι' ὀξύτητα καὶ συντονίαν· κάμνει δὲ καὶ διὰ σιωπὴν, οἷον ἐπιλανθανομένη τῶν ἰδίων ἔργων· χρήσιμος ἐπὶ πᾶσι τοῖς εἰρημένοις ὁ τῆς ἀναφωνήσεως τρόπος· τὸ μὲν πλῆθος τῆς λαλιᾶς 45) ἐπιδιαλύων, τὴν δὲ ἐκ τοῦ μεγέθους τῆς βοῆς γεγονυῖαν ἰωμένη τῇ τε πραείᾳ καὶ 46) ἠρέμα καθαιρέσει· τὴν δὲ ὀξύτητα, τῷ καταπασμῷ 47) πρὸς τοὺς βαρεῖς φθόγγους· ὁ δὲ ἐκ τῆς σιγῆς εἰ καὶ μὴ

pore, et mulieribus praegnantibus, fastidio, cui picae nomen est, obsessis. Capitis vero affectionibus non est idonea: cum nescio quid facultatis ad replendum caput, et instrumenta sensuum capite contentorum, habeat. Iam vero iis, qui cibi fastidio tenentur, quique non aluntur, conuenit: praecipue vero languidis, hydropicis, et asthmaticis, itemque refectionibus ex morbo, accommodatissima est. Nunc vero, quoniam vox laborat, partim propter longam et nimiam loquelam, partim propter clamoris magnitudinem, partim propter acumen, et contentionem, partim vero propter silentium, quasi suarum actionum oblita, ideo fit, ut in hisce omnibus, quae dicta sunt, vociferationis usus fit utilis: cum longam loquelam dissoluat, et noxae, quae ex clamoris magnitudine contracta est, placida et quieta imminutione medeatur: acumini vero occurrat, graviores sonos inspergendo. Qui vero ex silentio oritur, quamvis non proprie vocis sit labor, tamen cum vocis labore pro-

38) Forte, ἐμετικοῖς, qui facile ad vomitus irritantur.

39) Forte, ὀξυρεγμιῶσι Dioscor. IV, 1. p. 246. ὀξυρεγμιῶσι δίδοται. Erotian p. 37 in ὀξυρεγμίην. Reliqua loca scriptorum consulto praetermitto, et hic et alibi, ne nimis sit molestus hic libellus.

40) Hujus vocabuli litterae, a principio, linea subnotatae sunt hae: φιλαπέ. Fortasse ergo aliquis maluit, ἀπέπτοις. Ego hoc vocabulum non sollicito. Alia sunt ejuscemodi composita quae malam quandam adsuetudinem perpetuitatemque notant, ut φιλαπεχθήμων, φιλεγκλήμων, φιλαυστηρος, φιλαπεχθής, φιλαμάρτητος.

41) Sunt et haec composita in usu. Mihi tamen in mentem veniebat, πολυφλεγματίαις, a φλεγματίας.

42) τῆς κεφαλῆς.

43) Hoc vocabulum linea subnotatum. Forte, παραλυτικοῖς, παρειμένοις.

44) Codex: καταλληλότητα. Substantivum hic non habet locum. Ceterum καταλληλότης est apud Apoll. Alexandr. edit. Sylburg. p. 9. 10. etc.

45) ἐπιδιαλύων et ἰωμένη inter se non conveniunt. Istud sane ad τρόπος, hoc ad ἀναφώνησις referri potest. Verum hoc inusitatum. Praeterea post γεγονυῖαν addendum videtur βλάβην, aut simile aliquid.

46) Rursus in Cod. ἠρέμα, Forte, ἠρεμαίᾳ.

47) De hoc valde dubito. Rasarius καταπασμὸς deduxit a καταπάσσω. In musicis memoratur κατάσπασμα. Ergo nec κατασπασμὸς, uti simplex σπασμὸς, absurdum. Forte ergo hic notat, depressionem, demissionem a voce acuta ad gravem. Mox cap. IX. est κατασπάσαντα τὴν φωνὴν, ubi rursus vitiose scriptum erat, κατασπλάσαντα. Sic, confuso κατασπᾶν et καταπλάττειν in unum.

κυρίως καλεῖται κάματος φωνῆς· ἀλλά τό γε ἀνάλογόν τι πέπονθε καμάτῳ. χρήσιμος καὶ ἐπὶ τούτου τοῦ εἴδους ἡ ἀναφώνησις, γυμνάζουσα τὴν φωνήν, ἢ καὶ τῶν ὀργάνων δὲ τῶν φωνητικῶν κεκμηκότων, καὶ παντὸς τοῦ σώματος ἠτονηκότος, ἢ κεκοπωμένου, χρήσιμα εἰς ἀποθεραπείαν.

portionem quandam habet: quocirca ad eum quoque vociferatio est utilis, quae vocem exerceat. si denique vocalia instrumenta defessa sint, totumque corpus suum tenorem non seruet, aut lassitudine obsideatur, tunc ad eorum restitutionem, et curationem, utilis est vociferatio.

ΚΕΦ. θ.

Τίς ὁ τῆς ἀναφωνήσεως τρόπος. Τοῦ αὐτοῦ Ἐκ τοῦ αὐτοῦ δ. λόγου.

Δεῖ δὲ τὸν μέλλοντα ἀναφωνεῖν, κοιλίας 48) ἀποδεδωκυίας τρεψάμενον ἡσυχῆ, καὶ μάλιστα τὰ κάτω μέρη, τό, τε πρόσωπον ἀποσπογγισάμενον, ἢ ἀπονιψάμενον, ἠρέμα τε προλαλήσαντα καὶ μέτρια, διαστήσαντα, βέλτιον δὲ καὶ προπεριπατήσαντα, οὕτως ἐπὶ τὴν ἀναφώνησιν ἔρχεσθαι. ἀναφωνείτω δὲ ὁ μὲν 49) ἄπειρος παιδείας, ἃ μέμνηται, καὶ ἃ δοκεῖ γλαφυρὰ εἶναι, καὶ ὅσα πολλὰς μεταβολὰς ἔχει λειότητός τε καὶ τραχύτητος. εἰ δὲ ἀνεπιστήμων 50) ἐπῶν εἴη, ἰαμβεῖα λεγέτω, τρίτην δὲ χώραν ἐλεγεῖα ἐχέτω, τετάρτην δὲ μέλη. ἄμεινον δὲ ἀποστοματίζειν, ἤπερ ἀναγινώσκειν τὸν ἀναφωνοῦντα. δεῖ δὲ πρῶτα μὲν ἐπὶ τῶν βαρυτάτων φθόγγων ἀναφωνεῖν, ὡς οἷόν τε μάλιστα κατασπάσαντα τὴν φωνήν, εἶτα ἐπὶ τοὺς ὀξυτάτους φθόγγους ἀνάγειν, κἄπειτα, μὴ ἐπὶ πολὺ διατρίψαντας ἐπὶ τῆς ὀξύτητος, αὖθις ἀνακάμπτειν ὀπίσω, κατὰ βραχὺ ποιουμένους τὴν ὕφεσιν τῆς φωνῆς, ἄχρις ἂν ἐπὶ τὴν 51) βαρυτάτην ἔλθωμεν, ἀφ' ἧς

Quis sit vociferationis modus. Ejusdem, et eodem ex libro. Cap. 9.

Qui vociferaturus est, debet, cum aluus deiecit, fricari leniter: ac praecipue partes inferiores: faciemque spongia madefacere, aut abluere: et prius sensim loqui, ac per interualla mediocria. sed melius est, ut prius deambularit: post vero, ad vociferationem accedat. Is vero, qui doctrinae expers est, vociferando dicat, quorum meminerit, quaeque clara, et multas habere lenitatis, et asperitatis mutationes videantur. sin autem versus sciat, iambicos dicat: et tertius locus elegiae detur: quartus modulis numerisque. qua in re praestat etiam, memoria recitare, quam legere. In primis autem vociferandum est, vocem, quam gravissimis fieri sonis potest, producendo, tum ad acutissimos eandem redigendo. deinde cum non multum in acuto sono permansum sit, retro vicissim paulatim reflectendum, vocem diminuendo, donec ad gravissimam, a qua ductum initium est,

---

48) Cod. κοιλία. Mox rursus, ἡσυχὶ et ἡ έμα, spiritu aspero.

49) Ita in marg. In textu: δεομένου.

50) Aut οὐκ ἀνεπιστήμων, aut ἐπιστήμων, scribendum. τρίτην proximum docet, hic aliquid deesse.

51) Ante dixit masculino genere περὶ φθόγγων. Unde ergo hic derepente feminina? Nam ad φωνῆς trahi nequit. Quiuis hoc potest corrigere.

ἠρξάμεθα. μέτρον δὲ παρά τε τῆς δυνάμεως, καὶ τῆς προθυμίας, καὶ τοῦ ἔθους ληπτέον.

revertatur. Modus vero a viribus, animi alacritate, et consuetudine sumendus est.

ΚΕΦ. ι.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ ὑγιεινῆς ἀναφωνήσεως.

Antylli, de salubri vociferatione. Cap. 10.

Τὴν διὰ τῆς φωνῆς γυμνασίαν κατὰ τρόπον ἀσκουμένην πείρᾳ μαθὼν ἁπάντων οὖσαν τῶν παραγγελμάτων ἀνυστικωτάτην εἰς ὑγείας ἀσφάλειάν τε καὶ φυλακήν· ἐσπούδασα τήν τε φύσιν τοῦ βοηθήματος, καὶ τὰς μεθόδους κατ' ἐμὴν δύναμιν ἀναγράψαι. τίς δέ ἐστιν ὁ τῆς ἀληθινῆς περὶ φωνὴν ἀσκήσεως τρόπος εἰς σώματος βεβαίαν ὑγείαν καὶ πολυχρονιότητα, ῥητέον ἤδη. Ὑπὸ πνεύματος γίνεται πᾶσα φωνὴ, κατ' ἀναπνοὴν καὶ ἐκπνοὴν, ταμιευομένου καὶ τυπωθέντος ὑπὸ τῶν εἰς αὐτὸ τοῦτο δεδημιουργημένων ὑπὸ τῆς φύσεως ὀργάνων. ὥστε αὐτῆς ὕλην μὲν εἶναι τὸν ἀναπνεόμενον ἀέρα· τέχνην δὲ, εἰ χρὴ τοῦτον εἰπεῖν τὸ τρόπον, τὰ διαπλάττοντα τὸν ἀέρα μέρη τοῦ σώματος. ἀνάγκη δὴ οὖν, τὰς ἀρετὰς καὶ κακίας αὐτῆς, ἤτοι περὶ τὸ πνεῦμα, ἢ περὶ τὰ τυποῦντα τοῦτο συμβαίνειν ὄργανα. ταῦτα δ' ἐστὶν, ἡ τῶν ἄκρων τῆς ἀρτηρίας τόπων τῆς ἐπιγλωσσίδος ὀνομαζομένης, καὶ τῶν τοῦ στόματος μερῶν, γλώσσης, ὑπερῴας, ὀδόντων, χειλῶν σύμμετρος καὶ κατὰ τὴν ἐνέργειαν εὐδιοίκητος ἁρμονία. διασκεπτέον οὖν, ὁποῖός τις ὢν ὁ ἀὴρ, καὶ πῶς οἰκονομούμενος, ἀρίστην ἀποδείκνυσι τὴν φωνήν. κατὰ μὲν τοὺς ὀξυτάτους τῶν φθόγγων συνθλίβεσθαι συμβαίνει καὶ στενοῦσθαι, τόν τε τράχηλον, καὶ τὸν ἀνθερεῶνα, προσπιεζομέ-

Cum vocis exercitationem rite initam, omnium praeceptorum ad sanitatis tutelam et conservationem efficacissimam esse usu atque experientia didicerim, dedi operam, ut et auxilii naturam, et qua via et ratione adhibeatur, quoad ejus fieri a me potest, describerem. nunc igitur, quisnam modus verae exercitationis vocis, ad firmam et diuturnam corporis valetudinem sit, dicendum est nobis. Vox omnis fit a spiritu per respirationem atque inspirationem depromto, et formato ab iis instrumentis, quae natura ad hunc usum est fabricata: ut ejus materia sit respiratus aër, ars vero, si ita dicendum est, partes corporis, quae aërem extendunt, atque dilatant. ergo necesse est, ejus praestantiam, et vitium, aut in spiritu, aut in spiritum formantibus instrumentis versari. Instrumenta autem sunt, extremorum asperae arteriae locorum, ejus, quae epiglottis dicitur, oris partium, linguae, palati, dentium, et labrorum harmonia commoderata, atque ad actionem rite disposita. Considerandum igitur est, qualis aër, et quomodo dispensatus, optimam vocem efficiat. ac in acutissimis quidem sonis usu venit, ut comprimatur, et angustetur collum, et mentum compressum vehementer supra a locis, quae ad gurgulionem sunt, ad extremas linguae partes comprimatur, et angustetur:

ρῶν ἰσχυρῶς ἄνω τοῖς περὶ τὸν γαργαρεῶνα τόποις τῶν τελευταίων τῆς γλώσσης μερῶν, καὶ ἀναλόγως τὸ λοιπὸν σῶμα συνισχναίνεσθαι τοῖς προειρημένοις μέρεσι, σύμμετρόν τε τῇ διαστάσει τῶν τόπων ἀέρα διέρχεσθαι· κατὰ δὲ τὰς τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκφωνήσεις καὶ μελῳδίας τόν τε τράχηλον ὡς οἷόν τε μάλιστα διευρύνεσθαι ἢ πλατίνεσθαι· τὰ στόματά τε τῆς γλώττης τελευταῖα ἀπὸ τῶν κατὰ τὸν γαργαρεῶνα τόπων ἐπὶ μέγα διεστηκέναι, καὶ πολὺ δι' αὐτῶν κατὰ τὴν ἀναφάνησιν ἐκφυσᾶσθαι 52) πνεῦμα· τό, τε λοιπὸν σῶμα πᾶν ἀνίεσθαι, καὶ διὰ τὴν ἀραιότητα χαλᾶσθαι. τὴν μὲν οὖν τῶν ὀξυτέρων φθόγγων γυμνασίαν καὶ τὴν ἄχρηστον 53) τῆς ἀπὸ τῶν ὑπάτων κατὰ μικρὸν ἐπίτασιν ἢ τὴν παραυξήσεως φιλοτεχνίαν δεῖ πολλὰ χαίρειν. ἐάν τι 54) γὰρ εἰς ἀσφάλειαν σώματος εὐμέλεια καὶ χρηστοφωνίας συμβάλλοιτο. τὸν δὲ τῶν βαρυτέρων φθόγγων ἦχον ἀσκῶμεν. φαίνεται γὰρ μεγίστη τὶς εἶναι μοῖρα καὶ κυριωτάτη πρὸς ἀρετὴν φωνῆς ἀὴρ ὡς πλεῖστος εἰς τὸ σῶμα κατ' ἀναπνοὴν ἑλκόμενος, διά τε τῆς ἀρτηρίας καὶ τῶν ἄλλων, τῶν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἀνεστομωμένων ἀδήλων πόρων. τοῦτο δ' ἂν γένοιτο μάλιστα ὑπὸ πολλῆς τῶν ἐπισπωμένων αὐτὸν ἀγγείων εὐρύτητος. ἡ δὲ εὐρύτης ὑπὸ ἀσκήσεως ἐπιμελοῦς γίνεται, διϊστάντων τὲ καὶ διευρυνόντων ἐπίτηδες ἡμῶν τοὺς πόρους, καὶ

atque etiam, ut ad praedictarum partium proportionem, totum corpus simul attenuetur: et aër ad mesuram distantiae locorum pertranseat: et in pronunciationibus, et melodiis, quae ex ipsis fiunt, et collum, quam maxime fieri potest, dilatetur, atque amplificetur, et os ad extremas linguae radices, a locis, quae ad gurgulionem sunt, maximopere abscedat, et diducatur: et in pronunciando multus spiritus exsufletur: totumque reliquum corpus remittatur, et propter raritatem relaxetur. ergo acutiorum sonorum exercitationem, inutilemque intentionem, quam hypate paulatim efficit, aut artificiosam accrescendi industriam, ut multum valeat, sinere deberet. quod si ad corporis tutelam suavitas cantus, et vocis praestantia conducat, graviorum sonorum vocem exerceamus. etenim aër quamplurimus respiratione in corpus per arteriam, et per caeteros apertos cutis meatus occultos attractus, maximum momentum afferre, et praecipua praestantiae vocis esse videtur portio. id vero fit vel maxime a multa vasorum aërem attrahentium latitudine. latitudo vero a concinna exercitatione conficitur, cum nos meatus accomodate diducimus, et dilatamus: et paulatim quamplurimum excipere aërem, et rursus eundem exsufflare conamur. parum enim deest, quin omnes virtutes, quas pronunciatio affert, a spiritus multitudine et copia praestari comperiamus. nam neque quispiam vehementem sonum unquam

52) Ita correxi, loco ἐκφύσασθαι. Vers. 8. malim: τὰ τελευτ. et στόματα explico ἐξόδους. Vide vers. 2.
53) τῆς redundare videtur Rasarius in mente videtur habuisse, τὴν ἄχρηστον ἀπὸ τῆς ὑπάτης, nimirum, χορδῆς. Mox fortasse: καὶ τὴν τῆς παραυξήσεως.
54) Forte: τί γὰρ ἄν. Et mox: χρηστοφωνία — συμβάλλοιτο;

κατὰ μικρὸν ὡς πλεῖστον δέχεσθαι προσβιαζομένων, καὶ πάλιν ἐκφύσαν 55) ἀέρα. πάσας γὰρ ὀλίγου δεῖν τὰς ἀρετὰς τῆς ἐκφωνήσεως εὑρήσομεν ὑπὸ τοῦ περὶ τὸ πνεῦμα πλήθους ἐνεργουμένας. οὔτε γὰρ ἰσχυρὸν ἄν τις φθέγξαιτο πώποτε, μὴ σφοδρῷ τῷ πνεύματι διὰ τὸ πλῆθος χρώμενος, οὔτε μέγα τὶ τούτου 56) περιουσίᾳ χορηγούμενος· οὔ γε μακρὸν διατεῖνον χρόνον, εἰ μὴ τῷ μήκει τῆς φωνῆς ἐπαρκοίη τὸ τοῦ πνεύματος πλῆθος, οὔτε πυκνὸν, ἢ λαμπρὸν, ἢ πλῆρες, ἢ 57) διὰ μικρότητα τῆς ἐμπνεύσεως καὶ ἀσθενείας διάκενον καὶ σομφὸν καὶ χαῦνον ἐκπέμπον τὸν ἦχον. ὅταν ὁλοκλήρους καὶ σαφεῖς ἀποδοίη τὰς λέξεις, ἢ διὰ βραχύτητα τοῦ πνεύματος ὑποκλέπτοι καὶ κωλύει 58) τὰ λεγόμενα καὶ μὴ δύναιτο ἐξαρκεῖν. οὔτ᾽ ἂν ἄλλο οὐδὲν κατορθώσειέν ποτε φωνῇ, μὴ πολλῷ πνεύματι χρώμενος· ἐπειδὴ τοίνυν φαίνεται μεγίστη μοῖρα πρὸς τὰς τῆς φωνῆς ἀρετὰς εἶναι τὸ πλῆθος τοῦ κατ᾽ ἀναπνοὴν ἀέρος, πρὸ πάντων τούτου τοῖς φωνὰς ἀσκοῦσι φροντιστέον. τίς δέ ἐστιν ὁ τρόπος αὐτοῦ τῆς ἐπιμελείας ῥητέον. ἐπεὶ τοίνυν ἡ εἰς ἡμᾶς ὁλκὴ τοῦ πνεύματος, διαστελλομένου, τοῦ τε 59) θώρακος, καὶ τῆς κοιλίας, καὶ τῶν καθ᾽ ὅλην τὴν σάρκα πόρων, γίνεται· βίᾳ γὰρ ὁ ἀὴρ εἴσω ὠθεῖται πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς διαστάσεως γενηθεῖ-

ederet, niſi vehementi, propter copiam, ſpiritu uteretur: neque magnum quippiam, niſi ei magna ſpiritus copia abundaret. Sed nec etiam longum tempns duraret, si non vocis productioni ſpiritus multitudo ſuppeditaretur: sicut etiam nec denſum, aut clarum, aut plenum quid emitteret: aut propter parvitatem, et imbecillitatem inſpirationis, inanem, raucum, ſolutumque ſonum ederet, cum perfectas, perſpicuasque dictiones reddat: aut cum propter ſpiritus exilitatem, quaſi caelet, quae dicuntur, atque impediat: nec ad pronunciandum ſit ſatis. quo tempore, nulla re alia vocem corriget, niſi multo ſpiritu utatur. Cum igitur copia aëris per ſpirationem attracti, maximum pondus afferre ad vocis praeſtantiam videatur, in primis ejus habenda eſt ratio ei, qui vocem exerceat. quis autem ſit modus hujus curae, et diligentiae, exponendum eſt. ergo cum ſpiritus in nos attractio fiat diducto pulmone, et ventre, et meatibus, qui in tota ſunt carne: (aër enim intro vi pellitur ad eam capacitatem a diductione factam naturali quadam neceſſitate, ut quod vacuatum eſt, impleatur:) nos eum per nares, atque os ingredientem videamus. ac multum etiam ejus per totius cutis meatus ingreditur. eo plus autem externi aëris intra nos recipiemus, quo majorem fecerimus capacitatem eorum locorum, quae ſunt

55) Forte: ἐκφυσώντων τὸν ἀέρα.
56) Fortasse: τούτου τῇ περιουσίᾳ μὴ χορηγ. οὔτε μακρόν.
57) Credo, omisso ἢ, legendum esse: διὰ τὴν μικρότητα τῆς ἐμπνεύσεως καὶ ἀσθένειαν, et mox, ἐκπέμπων. Sed proxima etiam dubia ſunt.
58) Sic omnia in Codice.
59) πνεύμονος videtur conjecisse Rasarius.

σαν εὐρυχωρίαν, κατὰ τὴν φυσικὴν 60) τὸ πληροῦσθαι τὸ κενούμενον ἀνάγκην, ἀθροῦμεν εἰσερχόμενον διὰ ῥινῶν καὶ στόματος, πολὺ δὲ καὶ διὰ τῶν καθ' ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν πόρων· τοσούτῳ 61) δὲ πλείονα δεξόμεθα 62) τὸν ἔξωθεν εἰς ἑαυτοὺς ἀέρα, ὅσῳπερ ἂν μείζονα τὴν τῶν ἐφελκυσομένων αὐτὸν τόπων εὐρυχωρίαν ποιήσωμεν. διὰ τοῦτο οἱ μὲν πυκνοὶ καὶ στενόποροι, μικρόφωνοί τε καὶ τοῖς ἤχοις ἀσθενεῖς· οἱ δ' ἀραιοὶ καὶ τοῖς 63) ἀγγείοις ἀνεῳγότες ἰσχυρόφωνοι. παῖδες τὲ οὖν καὶ γυναῖκες, ἢ εὐνοῦχοι τῶν ἀνδρῶν ἀσθενέστεροι περὶ φωνήν, διὰ στενότητα πόρων, καὶ οἱ ἄῤῥωστοι τῶν ὑγιαινόντων. ἐπειδὴ τοίνυν ἀποδέδεικται, τῶν μὲν περὶ τὴν φωνὴν κατορθωμάτων αἴτιον εἶναι τὸ πλῆθος τοῦ κατ' ἀναπνοὴν ἑλκομένου πνεύματος, τούτου δὲ τὴν τῶν πόρων εὐρύτητα καὶ διάστασιν, λοιπὸν ἂν εἴη σκοπεῖν, πῶς ἂν 64) αὐτὴ γένοιτο. ἐπεὶ οὖν πᾶσα σώματος εὐρυχωρία καὶ κοιλότης κατὰ δύο τρόπους αὔξεται καὶ διίσταται κατὰ μικρόν, ἤτοι τῶν περιεχόντων τὰς κοιλότητας χιτώνων περισακομένων 65) εἰς τὸ κύκλῳ πάντοθεν, ἢ 66) τῶν εναρμοζομένων εἰς αὐτὸ σωμάτων ἐκ προσαγωγῆς παραυξομένων, δι' ἀμφοτέρων φροντιστέον ἡμῖν καὶ εὐρυντέον τοὺς

eundem attractura. quam ob rem quorum denſa cutis eſt, et meatus anguſtos habent, exiguae vocis ſunt, et ad ſonos edendos imbecilli. rari vero, et quibus vaſa aperta ſunt, vehementem vocem edunt. ac pueri quidem et mulieres, et eunuchi vocem imbecillius, quam viri emittunt. id quod eis propter meatuum anguſtiam contingit. atque aegrotantes, ob eandem cauſam, minorem vocem, quam bene valentes habent. Cum ergo oſtenderimus, cauſam vocis corrigendae eſſe aërem ſpirando attractum, aërisque cauſam eſſe meatuum dilationem et diductionem, conſequens eſt, ut, quo modo haec ipſa fiat, conſiderandum eſſe videatur. quoniam igitur omnis corporis capacitas, et cavitas duobus modis augetur, et paulatim diducitur, vel, cum tunicae, quae cavitates amplectuntur, ex omni parte in orbem concluduntur: vel, cum corpora ad id accommodata, ex additione augentur: utriuſque ratio nobis habenda eſt, et meatus dilatandi, in qua re denſationem omnem, et eam quoque inducentes cauſas fugere debemus: ut maxime remittatur, quod non tenſum eſt, in longitudinem, quod vero fuſum eſt, in latitudinem: et moles corporis conſeruetur. praeterea vero aërem augere oportet, tum per inſpirationes paula-

60) Vocabulum φυσικὴν linea ſubnotatum atque ejus loco quaedam in margine ſcripta erant, quae tamen rursus raſura ſublata ſunt. Poſt φυσικὴν, loco τὸ, malim τοῦ, et mox: ἀθροῦ μὲν εἰσερχομένου — πολλοῦ δέ. v. pag. 101. vers. 10.
61) Codex: τοσοῦτο. Forte mox: δή.
62) Ita in marg. In textu: ἐξόμεθα. Sic.
63) Vide hic notam 75.
64) Forte, ἄυτη.
65) περισακομένων nihili eſt. In mentem veniebat: περισεσηρότων. Nam σήρειν inter alia eſt, *diducere, ampliare, aperire.* Ita v. c. Galenus in Gloſsis pag. 93. σαράπους explicat: ἡ διασεσηρότας καὶ διεστῶτας ἔχουσα τοὺς δακτύλους τῶν ποδῶν. Ita quoque canes, cum os diducunt, σεσηρότες appellantur. Item homines, cum rident. Sed forte probabilius erit, περισυρομένων, aut περιαποσυρομένων.
66) Sine ſenſu. Immo: ἢ τῶν, aut, ἤτοι τῶν.

πόρους. πύκνωσιν μὲν δεῖ πᾶσαν, καὶ τὰς ταύτης αἰτίας φεύγειν, ἀνίεσθαι δὲ ὡς μάλιστα, μὴ κατατεινόμενον, εἰς μῆκος, κεχυμένον δὲ, εἰς πλάτος, διαφυλάττειν τὸν ὄγκον. πρὸς δὲ τούτοις παραύξειν δεῖ τὸν ἀέρα, κατά τε τὰς εἰσπνοὰς κατὰ μικρὸν προσβιβαζόμενον 67) ἀναπνεῖν, πλεῖον προδιϊστάντα ἐπίτηδες τὰ δεξόμενα αὐτὸν ἀγγεῖα, καὶ πάλιν πειρώμενον ἐκ προσαγωγῆς ὡς πλεῖστον ἐκκρίνειν εἰς τὸ ἔξω, καὶ τὸ προεισεληλυθὸς πνεῦμα ἐκθλίβειν καὶ κενοῦν βιαιότερον. ἥ, τε γὰρ τῆς σαρκὸς ἄνεσις καὶ χύσις παρέξεται τὴν εὐρύτητα τοῖς πόροις, ὅ, τε κατὰ τὴν τοῦ πλείονος ἀέρος ἀναπνοὴν προσβιασμὸς ἐπὶ μεῖζον αὐτοὺς ἀεὶ προσδιαστήσει πλάτος, ἥ, τε κατὰ τὴν ἐκπνοὴν 68) προσλιπάρησις, τοῦ 69) πλεῖστον ἀποδιδόναι τὸ πνεῦμα, μεγάλως διΐστησι τοὺς πόρους. ὅσῳ γὰρ ἄν τις μᾶλλον ἐπιτηδεύσας κενώσει τὸν θώρακα τοῦ πνεύματος κατὰ τὴν ἐκπνοήν, τοσούτῳ πλείονος ἀέρος πάλιν εἰς τὸν ἀντικαταχωρισμὸν τοῦ δεδαπανημένου δεήσεται. ἡ μὲν οὖν διὰ τῆς φωνῆς ἄσκησις ἀραιοῖ τὸ σῶμα τῇ διαστάσει τῶν πόρων· τὰ δ' ἄλλα γυμνάσια πάντα πιλοῖ τὰς σάρκας καὶ πυκνοῖ καὶ συστρέφει· κἀκείνη μὲν κοῦφον ἀποτελεῖ τὸν ὄγκον, διὰ τὴν τῶν μεταξὺ πόρων εὐρύτητα· ταῦτα δὲ, ἐμβριθῆ καὶ στιβαρὸν καὶ βαρύ. καὶ διὰ μὲν τῆς φωνασκίας 70) τῆς διὰ ταύτην γινομένης ἀραιότητος, ἐνδοτικὴν καὶ πρὸς πᾶσαν

tim adductum reſpirando, et amplius vaſa ad ipſum excipiendum accommodata diducendo: tum etiam conando ex additione quamplurimum foras excernere, et ſpiritum prius ingreſſum exprimere et vacuare violentius. nam et carnis remiſſio atque fuſio latitudinem meatibus praeſtabit, cum copioſioris aëris per reſpirationem adductio eos ad maiorem ſemper latitudinem diducat: et exſpirationis aſſiduitas, quo plurimus ſpiritus reddatur, magnopere meatus diducit. quo enim quiſpiam maiorem diligentiam adhibuerit, ut thoracem ſpiritu per exſpirationem vacuet, eo copioſiore aëre, ut in illius conſumpti locum ſufficiat, indigebit. ex quo conficitur, ut vocis exercitatio corpus meatuum diductione rarefaciat: caeterae vero exercitationes omnes carnem ſtipant, denſant, et conſtringunt: illa vero levem molem corporis, meatus dilatando, caeterae vero ſolidam, duram, et gravem efficiunt. atque ex ipſa vocis exercitatione, et raritate, quam ipſa inducit, videre eſt carnem obſequentem, et ad omnem actionem maxime tractabilem reddi: ex aliis vero exercitationibus, reſiſtentem, duram, aegre ſentientem. ideo fit, ut idiotae, et plerique athletae ingenio ſint ſtupido, tardoque. ergo vocis exercitatio eſt caeteris anteponenda. In primis enim, in ipſis lectionibus accommodatis perſpicuas humorum redundantium exercita-

---

67) In mentem veniebat, quod paullo ſuperius legitur, προσβιαζόμενον. Sed hoc quoque ferri poteſt.

68) *Continuitas, perpetuitas.*

69) Forte, τῷ. Paullo poſt vers. 24. malim, συστύφει.

70) καὶ, ante τῆς, interponendum videtur.

ἐνέργειαν ἐυμεταχείριστον πλαττομένην ἰδεῖν ἐστὶ τὴν σάρκα· διὰ δὲ τῶν ἄλλων γυμνασίων, ἀντίτυπον, καὶ σκληρὸν, καὶ δυσαίσθητον. 71) διὸ καὶ τὴν γνώμην ἠλιθιώτεροι γίνονται τῶν ἰδιωτῶν οἱ πολλοὶ 72) τῶν ἀθλητῶν. προκριτέον οὖν ἡ διὰ τῆς φωνασκίας ἄσκησις. πρῶτον μὲν γὰρ, αὐταῖς ταῖς ἀναγνώσεσι καὶ προσφοραῖς 73) φανερὰς ποιεῖται τῶν πλεοναζόντων ὑγρῶν τὰς ἐκκρίσεις, 74) τοῖς μὲν συντονώτερον ἀναγινώσκουσι, μᾶλλον, καὶ δι' ἱδρώτων· τοῖς δὲ ἐπιεικέστερον ἐντεινομένοις, διὰ τῆς ἀδήλου γινομένης ἀποφορᾶς καθ' ὅλον τὸν ὄγκον· πᾶσι δὲ ὁμοίως διά τε τῆς κατὰ τὴν προφορὰν ἐκπνοῆς πολλῶν ἐκφυσωμένων ὑγρῶν, καὶ κατὰ τὸν ἐπιγινόμενον ὑπὸ τῆς ἐκφωνήσεως ἐρεθισμὸν καὶ ἀπολεπτυσμὸν πολλῶν περιττωμάτων ἀναχρεμπτομένων, καὶ πτυελῶν, καὶ μύξης, καὶ φλέγματος προχωρούντων. γίνεται δὲ καὶ κατὰ τὴν σύντονον ἀναπνοὴν, ἐκ τῆς φωνασκίας κατασκευαζομένην, 75) ἄνευ ῥυπομένων τῶν ἀγγείων, ἀπανάζωσις 76) πολλὴ τῶν ὑγρῶν, ἀδήλως τὲ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, καὶ διὰ ῥινῶν ἐκφυσωμένων, 77 a) καὶ διὰ στόματος. τοῖς γε μὴν

tiones facit: qui vero maiore vi legunt, maiores, atque adeo etiam per ſudores: qui vero lenius legunt, per occultam exhalationem, quae in tota mole corporis efficitur: atque in omnibus ſimili modo per effluxionem, cum exſpirando multi humores extra efferuntur: et ex irritatione facta a vociferatione, et attenuatione, ut multa excrementa, et ſputa, et muci, et pituitae proruentes excreentur. Iam vero ex robuſta reſpiratione, quam vociferatio praeparavit, praeterquam, quod vaſa abſterguntur, multi etiam humores conſumuntur, qui et clam per corporis extremitatem, et per nares, et per os efflantur. Iis vero, qui recalfaciendi ex frigiditate ſunt, ecquod majus auxilium afferri poteſt, quam actio reſpirationis exercitatae? Spiritus enim calorem noſtrum aſſiduo motu ex colliſione attrituque excitat, et ſuſcitat: talemque reddit per inceſſantem actionis in corpore noſtro feruorem. quocirca, si non ſingulas in nobis partes, reſpirationis refrigeratione refrigeramus,

71) Paullo ſuperius, nota 37. eſt δυσπαθής.

72) Interpoſuerim καὶ, poſt πολλοί. Ἰδιῶται h. l. ἀποχειροβίωτοι. Mox malim, προκριτέα.

73) Immo, προφοραῖς. v. vers. 13. προφορὰ de voce et oratione dicitur: προσφορὰ de cibis, medicamentis, ſacrificiis.

74) Malim, καὶ τοῖς μέν. Mox malim etiam transponere ſic: συντονώτερον ἐντεινομένοις — ἐπιεικέστερον ἀναγινώσκουσιν. In uſu eſt, ἐντείνειν μέλος, μουσικήν.

75) ῥυπομένων in textu ſubnotatum eſt linea et in margine additum: ῥυπτομένων. Ego conjungo iſta duo vocabula, et conjicio: ἀνευρυνομένων. Sic paullo ſuperius, nota 63. legitur: τοῖς ἀγγείοις ἀνεῳγότες, ubi etiam τὰ ἀγγεῖα locum habebat, intellecto κατά.

76) Forte, ἀπανάλωσις. Vide mox p. 101. vers. 7.

77 a) Sic correxi. Refertur enim ad ὑγρῶν. In Codice eſt, ἐκφυσωμένον.

θερμασίας δεομένοις διὰ ψυχρότητα, τίς ἂν ἄλλη προσφορωτέρα γένοιτο βοήθεια τῆς κατὰ τὴν ἠσκημένην ἀναπνοὴν ἐνεργείας; τὸ γὰρ πνεῦμα τὴν ἐν ἡμῖν θερμασίαν τῷ πολυκινήτῳ τῆς φορᾶς κατὰ τὴν παράτριψιν ἐγείρει, καὶ ζωπυρεῖ, τοσαύτην ἀποτελοῦν διὰ τὴν τῆς ἐνεργείας ἀδιάλειπτον ἐν τῷ σώματι πύρωσιν, ὥς, εἰ μὴ παρ᾽ ἕκαστον ἀναψύχομεν 77b) ἑαυτοὺς, τῇ διὰ τῆς ἀναπνοῆς καταψύξει, λαθεῖν ἂν ὅμοια παθόντας τοῖς εἰς 78) πολλὴν ἐμπεσοῦσι τῆς πλείονος ἐν ἡμῖν ὑγρασίας, καὶ τὴν τῆς σφοδροτάτης καταψύξεως ἐπανόρθωσιν οἱ κατὰ τρόπον πεφωνασκηκότες καλῶς ἔχουσιν εἴρηται. τόγε μὴν ξηρὸν ἢ τὸ θερμὸν, ἐὰν ἐν τοῖς σώμασι πέρα τοῦ μετρίου δοκῇ πλεονάζειν, ὁ πολὺς διὰ τὴν εὐρύτητα τῶν πόρων κατὰ τὴν ἀναπνοὴν εἰσιὼν ἀὴρ ἀνυγραίνοι ἂν μάλιστα τὰ κατεξηραμμένα καὶ μαλάσσοι τὴν ὑπὸ τῆς ξηρασίας ἀπειργασμένην σκληρότητα, λεπτομερέστερος ὢν καὶ ὑγρότερος παντὸς ὕδατος. τήν γε μὴν ἐν τοῖς σώμασι τοῦ μετρίου πλείονα θερμασίαν τί χρὴ λέγειν, ὡς οὐδὲν ἂν καταψύξαι καὶ σβέσαι μᾶλλον, τοῦ κατὰ τὴν ἀναπνοὴν ἑλκομένου διηνεκῶς ἀέρος. δεῖ τοίνυν ἀναγινώσκειν τὲ πολλάκις, προφέρεσθαί τε, τὸ σῶμα πᾶν ἀνιέντας, καὶ κεχυμένης τῆς σαρκὸς εἰς ἀραίωσιν διϊστάντας ἐπίτηδες, τήν τε ἀρτηρίαν, καὶ τὰς ἄλλας διεξόδους τοῦ πνεύματος κατὰ τὰς βαρύτητας φθέγγεσθαι τῆς φωνῆς ἀπηχήσεις. τοῖς μὲν ἐπὶ τὰς νήτας ἐκ προσαγωγῆς φιλοτέχνως ἀναβαίνουσι φθόγγοις πολλὰ χαίρειν λέγοντας. 79a) ἰσχύομεν γὰρ, καὶ δυνάμεως, καὶ ἐπιτά-

lateat nos similia pati, qualia patiuntur ii, qui in majorem humiditatem cadunt, * quam sit in nobis, atque etiam vehementissimae refrigerationis correctionem eos recte consequi, qui rite vociferatione usi fuerint, dictum est. Quinetiam, si in nostris corporibus siccitas et calor praeter modum redundare videantur, multus aër per meatuum latitudinem respirando ingrediens, quae exsiccata sint, maxime humectabit, et cum sit tenuiorum partium, et liquidior, quam omnis aqua, duritiem a siccitate inductam emolliet. porro autem calorem, qui in corporibus praeter modum sit, quid attinet dicere, quam a nullo alio magis, quam ab aëre continenter per respirationem attracto refrigeretur atque extinguatur? Oportet ergo saepe legere, corpusque totum laxare et remittere, carnemque raritate perfundere, arteriam, caeterosque transitus spiritus studiose diducere, et per gravissimas vocis terminationes modulari. Ut autem procul a nobis valeant soni, qui ex additione ad notas studiose conscendunt, faciendum est. Scimus enim, et viribus, et intentioni meatuum alienissimum esse vocis acumen. Sonorum vero concinnitates, varietates mutationibus cantus temperatis conueniunt: sed nihil est, quod ad salubrem corporis tutelam conducant. vociferationibus vero, quae per hypatas fiunt, quam maxime fieri potest, sonum dilatare coguntur. at in iis, qui legunt ita, ut audiantur, aut differunt,

77b) Forte, ἀναψύχοιμεν aut ἀναψύχωμεν.

78) Haec corrupta sunt. Vide in indice ἐμπίπτειν. Versu 17. Cod. ἀπηργασμένην, quod correxi.

79a) Rasarius οἴδαμεν videtur probasse. Mihi in mentem veniebat: ἰσχυρίζομεν, seu, διϊσχυρίζομεν γὰρ, ὅτι καί. Paullo ante vers. 28. legendum videtur βαρύτατας.

σεως πόρων ἀλλοτριώτατον φωνῆς ὀξύτης· εὐμέλειαι δὲ καὶ ποικιλίαι φθόγγων, μεταβολαῖς εὐκράτοις μελῶν, πρόσφορον· ὧν οὐδὲν ἂν εἰς σώματος ὑγιεινὴν ἀσφάλειαν εὑρεθείη χρήσιμον· ταῖς δὲ κατὰ τὰς ὑπάτας ἐκφωνήσεσι πλατύνειν, ὡς οἷόν τε μάλιστα, τὸν ἦχον βιαζομένη. φανερώταται γὰρ ἀπαναλώσεις γίνονται τῆς ἔνδον ὑγρασίας τοῖς ἀναγιγνώσκουσιν ἀκουστόν, ἢ 79b.) διαλεγομένοις. δηλοῖ δὲ ὅ, τε θεωρούμενος ἐπὶ τῶν ἀναγινωσκόντων ἀθροῦς ἐκ τοῦ στόματος ἐξιὼν ἀτμὸς, καὶ τῶν παλαιοτέρων χυμῶν 80) οἱ κατὰ τὰς ἀποτεταγμένας ἑκάστῃ τῶν διεξόδων διεκκρινόμεναι περιττώσεις, οὐ μόνον κατὰ τὰς λεγομένας ἐκπνοὰς, ἀλλὰ καὶ παραχρῆμα φανερῶς, διά τε πτυέλων, καὶ μύξης, καὶ φλέγματος ἐν ταῖς ἀποχρέμψεσι, δι᾽ ὧν ἁπάντων ἀποτρίβεται τὸ σῶμα τὰς νοσοποιοὺς αἰτίας. χρηστέον δὲ ταῖς εἰρημέναις τῆς φωνῆς ἐνεργείαις, οὔτε εἰκῇ, οὔτε ἀπερισκέπτως, καὶ μάλιστα τοῖς ἀσυνήθως ἐπὶ τὴν εἰρημένην ἄσκησιν ἐρχομένοις· ἀλλὰ μήτε φαύλων καὶ διεφθαρμένων μεστοὺς ὄντας ὑγρῶν, μήτε ἐπὶ μεγάλαις τοῦ στομάχου καὶ φανεραῖς ἀπεψίαις ἐπὶ τὴν διὰ τῆς φωνῆς γυμνασίαν ἀφικνεῖσθαι, ὅπως ἂν μὴ πλείων ἀνάδοσις τῶν διεφθαρμένων ἀτμῶν εἰς τὸ σῶμα γένηται, διὰ τῆς κατὰ τὴν εἴσπνοήν, καὶ πάλιν ἐκπνοήν, ἐνεργείας εὐτονωτέρας τε καὶ βιαιοτέρας γιγνομένης, ἐν τῇ τῆς φωνῆς εἰς μέγεθος καὶ πλῆθος παραυξήσει.

internam humiditatem evidentiſſime conſumi, declarat denſus vapor ex ore legentium prodiens. et ſuperfluitates vetuſtiorum humorum, qui unicuique meatui adhaerebant, quae excernuntur, non ſolum in praedictis exſpirationibus, ſed per alia, quae extemplo appareant, ut per ſputa, mucos, pituitam, quae expelluntur. quibus omnibus corpus ipſum cauſas morborum efſectrices extrudit et reiicit. praedictis autem vocis actionibus neque temere, neque inconſulto utendum eſt, ac praeſertim iis, qui, huic exercitationi non aſſueti, incipiunt, neque etiam cum pravorum, corruptorumque humorum adſit copia. quin etiam vox non eſt exercenda tum, cum magnis et evidentibus cruditatibus ſtomachus obſidetur: ne ex actione inſpirationis et exſpirationis, quae firmior, et citatior facta ſit, dum vox in magnitudinem et multitudinem accrevit, vapores corupti largius per corpus diſtribuantur.

79.b) Pag. 100. vers. 25 αναγ. καὶ προφέρεσθαι.

80) Immo αἱ. Refertur enim ad περιττώσεις. Vers. 3. vel ἀπρόσφοροι, vel ἀπρόσφορον, et vers. 6. βιαζόμεθα.

ΚΕΦ. κ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Περὶ τρίψεως ἀνασκευαστικῆς. Ἐκ τοῦ περὶ ποιουμένων βοηθημάτων λόγου.

Τὰς δὲ τρίψεις τὰς παραλαμβανομένας ἕνεκα πυρετῶν λύσεως, ἐν τοῖσδε τοῖς καιροῖς παραληπτέον. περὶ γὰρ τὴν ἀκμὴν τῆς νόσου τυγχάνουσιν ἐπιτήδειοι, οὐ κατὰ πάντα δὲ μέρη, ἀλλὰ περὶ τὰ ἔσχατα, ὡς μὴ μακρὰν τῆς παρακμῆς εἶναι. τῶν δὲ κατὰ τοὺς παροξυσμοὺς καιρῶν αἱετέον 81) τὴν ἐν τῇ παρακμῇ πρῶτον. ὑφορατέον δὲ τοὺς περὶ τοῖς μέσοις 82) φλεγμονὰς ἔχοντας, ὧν παρουσῶν ἀδύνατόν ἐστι λυθῆναι τὸν πυρετόν. πεφυλάχθαι δὲ δεῖ καὶ τὰς δυσπνοίας καὶ τοὺς ἐπιφαινομένους ἱδρῶτας ἀτάκτως περὶ ὅλῳ τῷ σώματι ἢ περὶ τῷ προσώπῳ καὶ τραχήλῳ. τοὺς οὖν κριθέντας ἐπιτηδείως, 83) ἐν τῇ τῆς παρακμῆς ἀρχῇ, θέρους 84) καὶ φθινοπώρου, ἐν εὐκράτῳ τόπῳ κατακλιτέον. ἔχοιμεν δ' ἂν ὑδρέλαιον θερμὸν ἐν ἑτοίμῳ, συνεμβεβλημένου 85) ἀφρονίτρου ὀπτοῦ. ἡ δὲ τρίψις, ἐπὶ μὲν τῶν νεωτέρων καὶ βραχυτέρων, γιγνέσθω διὰ τεσσάρων· ἐπὶ δὲ τῶν ἀκμαζόντων καὶ μειζόνων, δι' ἕξ τριβέσθωσαν. τριβέτωσαν δὲ οἱ μὲν, βραχίονας μέχρι τῶν ἐν χερσὶ δακτύλων· οἱ δὲ, θώρακα μέχρι βουβώνων· οἱ δὲ, σκέλη μέχρι ποδῶν· περιχυθέντος δὲ τοῦ λίπους παραγέτωσαν ἄνωθεν κάτω τὰς χεῖρας, πᾶν μέρος τρίβοντες· εἶτα

De frictione, quae ad ferbrim tollendam adhibetur. Ex libro Herodoti de auxiliis, quae fiunt. Cap. 20.

Frictiones, quae causa soluendae febris adhibentur, hisce temporibus sunt administrandae. conueniunt enim circa morbi statum, non omni quidem in parte, sed extrema, ut non longe a declinatione absit. in temporibus vero accessionum, primum in declinatione fieri debent. observandi tamen sunt, qui partes aliquas inflammationibus obsessas habent. nam si eae sint, dissolui febris nullo pacto poterit. quin observare etiam oportet spirandi difficultates, itemque sudores, qui sine ordine in toto corpore, aut vultu, et collo, sese ostendunt. ergo quibus facta crisis est, in principio declinationis, aestate atque autumno, accommodate in loco temperato reclinabis, atque inibi paratum hydrelaeum calidum, in quo aphronitrum tostum iniectum sit, habebis. frictio autem in iunioribus, et minoribus, a quatuor fiat: in iis vero, quorum aetas floret, quique maiores sunt, a sex administretur: ut alii brachia ad manus digitos usque fricent, alii thoracem usque ad inguina: alii denique crura usque ad pedes. effuso vero pingui aliquo, manus superne deorsum deducant, ita, ut pars omnis infricetur.

81) Ita in textu. In marg. legitur solum παραληπτέον. Equidem conjicio: αἱρετέον τήν.

82) In marg. μέρεσιν, loco μέσοις. τὰ μέσα μέρη videtur intelligere ea, quae thoraci subjacent. Rasarii *aliquas* contrarium est Graeco. Mox ter malim ἐπὶ, loco περί.

83) Forte, ἐπιτηδείους.

84) Ita in marg. In textu: θερμάς.

85) Vide Aët. II, 69. et Dioscor. V, 131. p. 378. Mox vers. 24. malim. ἕξ. τριβέτωσαν δέ.

πρηνῆ σχηματίσαντες ἀναλόγῳ 86) τριβέτωσαν. καὶ κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς τῇ παραγωγῇ κούφῃ καὶ βραδείᾳ χρήσθωσαν· ὕστερον δὲ ταχείᾳ καὶ πεπιεσμένῃ· τὸ δὲ τελευταῖον, ἀνειμένῃ, 87) καὶ κατὰ πάντα ἐμφερεῖ τῇ πρώτῃ. διαψηλαφάσθω δὲ 88) καὶ τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν αὐχένα, ἐμβεβλημένου τοῦ λίπους. τριβέσθω δ' ἕκαστον μέρος ἐπὶ μὲν τῶν νεωτέρων, ὡς ἑκατοντάκις· ἐπὶ δὲ τῶν ἀκμαζόντων, διακοσιάκις· ἐπὶ δὲ τῶν ἀθλητικῶς βιούντων διπλασιαζέσθω τὸ πλῆθος. ἐν δὲ τῷ τρίβεσθαι, πολλῆς τῆς εὐαρεστήσεως οὔσης καὶ τοῦ πυρετοῦ συναποπαυομένου, παρούσης εὐπνοίας καὶ εὐχροίας, καὶ τοῦ περὶ τὸν σφυγμὸν μεγέθους μὴ παραπολὺ ταπεινουμένου, μηδὲ πυκνουμένου, προσανοιδούσης δὲ καὶ τῆς σαρκὸς μετ' ἐρυθήματος, προσθετέον τῷ πλήθει. εἰ δὲ καὶ τριβομένοις ἱδρὼς γένοιτο, πρότερον μὴ γενόμενος, εἰδέναι δεῖ, καλῶς τε 89) προηγμένην τὴν τρίψιν, καὶ ὠφελούμενον τὸν νοσοῦντα, ἔχοντα μέντοι χρείαν καὶ δευτέρας πείρας. οὐδὲ 90) ἐπὶ τῶν ἴσων παροξυσμῶν μένειαν, μηδενὸς ἀπαντήσαντος, ὡς πρὸς αἴσθησιν, μήτε ὠφελίμου, μήτε βλαβεροῦ, παρ' ἑαυτῶν λαμβάνοντας τὴν προτροπὴν, ἐπιμένειν δεῖ τοῖς κριθεῖσιν. ἔσται γὰρ φανερὰ τὰ τῆς ὠφελείας ἐκ τῆς δευτέρας προσαγωγῆς. πᾶσι δὲ, μετὰ τὰς τρίψεις, ὕδατος θερμοῦ τὸ αὔταρκες ἐπιδοτέον. καὶ εἰ μὲν παρεῖεν οἱ τῆς ἀνέσεως καιροὶ, μετὰ τὴν ἀπὸ

deinde hominem pronum ſtatuant, ipſumque ad eandem proportionem fricent. ac principio quidem levi manuum iniectione, lentaque utantur: deinde vero, celeri et comprimente: poſtremo vero, remiſſa, et quae in omnibus primae ſit par atque ſimilis. Iam vero etiam partes capitis, et ceruix, adiuncto pingui, contrectentur. Partes autem ſingulae, in junioribus centies, in florenti aetate ducenties fricentur: in iis, qui athletarum more vitam degunt, duplicandus eſt numerus. Interim vero, dum frictio adminiſtratur, si multa hilaritas adſit, ſimulque febris ſedetur, faciliſque reſpiratio, et bonus color appareat, et pulſus magnitudo non ita multum ſit imminuta, neque denſus pulſus ſit, et caro in tumorem adiuncto rubore ſit elata, tum numero frictionum aliquid debet accedere. at ſi iis, qui fricantur, ſudor prodeat, qui prius non apparebat, tum ſcire convenit, recte progreſſam eſſe frictionem, et inde utilitatem aegrotanti fuiſſe allatam: et tamen eum ſecunda quoque experientia indigere, neque etiam, cum pares acceſſiones fiunt, nihilque occurrit, quod, ſenſus iudicio, utile, aut noxium ſit, ſed per ſe ipſae impulſus capiunt, expectanda criſis eſt. nam ex ſecunda adminiſtratione perſpicua utilitas apparebit. omnibus porro poſt fri-

86) Forte, ἀναλόγως.

87) In textu: ἀναμένει. In marg. ἀνημένῃ. Sic?

88) δὲ in margine additum.

89) Forte, προσηγμένην. Mox est, προσαγωγή. Item circa finem hujus capitis, προσηγμένην.

90) Forte, ὅταν δέ.

του βοηθήματος ταραχὴν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ βρασμοῦ, θρεπτέον. ἐπὶ δὲ τῶν μηδεπῶς 91) ἐξανιεμένων περιμείναντες τὰς παντελεῖς ἀνέσεις, θρέψομεν ἐν τοῖς μέσοις χρόνοις, ἄφθονον ποτὸν διδόντες, καὶ μᾶλλον τοῖς ἐν τῇ ξηρότητι μείνασι· τὰς δὲ τροφὰς δοτέον ὑγρὰς καὶ θερμάς. εἰ δὲ χειμὰν εἴη, τὰ τῆς ἐπιμελείας ἐν θερμοτέρῳ γιγνέσθω τόπῳ, καὶ τῷ ἐλαίῳ ἀφρόνιτρον μικτέον, καὶ οἴνου τὸ δέκατον μέρος. ἐν δὲ ταῖς ἐκ δευτέρου προσαγωγαῖς, εἰ μὴ χαλασθεῖεν, ἐῤῥωμένης τῆς δυνάμεως καὶ τῶν σφυγμῶν ἐπὶ τοῦ ἰδίου μεγέθους μενόντων, ἔτι δὲ τῆς ἀναπνοῆς οὐδεμιᾶς ταραχῆς ὑπόνοιαν ἐμφαινούσης, ἀναλαμβάνοντας ἀπὸ τῶν τρίψεων, ἐγκαθίζειν δεῖ τινὰς 92) καὶ ἐξαντλεῖν, ὡς ἐντεῦθεν χαλασθησομένων τῶν σωμάτων, καὶ τοῖς κατὰ τοὺς ἱδρῶτας ὅμοιόν τι μετὰ συγκρίσει ἀπεργαζομένης, αἱ δὲ ὠφέλειαι ποικιλώτερον συναντῶσιν. ἢ γὰρ μένουσιν, ὥσπερ ἔφην, ἐπὶ τῶν αὐτῶν πρὸς τὴν διάθεσιν ὠφελημένοι, ἢ μεταπίπτουσιν οἱ τύποι εἰς ἑτερογενεῖς 93) χαρακτῆρας, ἢ διακοπὰς λαμβάνουσιν, ἢ σφοδρυνθέντες αὐτῆς ἡμέρας ἐπαύσαντο. πολλάκις δὲ ἀσφαλεῖς ἐπιφέρουσι διαμονὰς, μεθ' ἃς τὸν ἀγωνιστικὸν τῆς τρίψεως παραιτητέον τρόπον. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν προτέρων μενετέον, οὐ διὰ μικροῦ τὸ ἀποτέλεσμα 94)

ctionem, aquae calidae, quod ſatis ſit, dandum eſt; ſique tempora remiſſionis adſint, poſt turbationem, quam auxilium hoc attulit, et poſt ſedationem concuſſionis, alendus aeger eſt. at in quibus nihil quicquam remittitur, eos perfectas remiſſiones expectando nutrimus, in mediis temporibus largum potum dantes, et praeſertim iis, quos ſiccitas male habet. alimenta vero liquida et calida danda ſunt. Si hyems ſit, ea, quae ad curationem pertinent, in loco calidiore fiant: oleoque aphronitrum miſceatur, et vini decima pars indatur. In ſecundis vero frictionibus, ſi non laxentur, vireſque corporis validae ſint, et pulſus in propria magnitudine permaneant, nec ulla turbatae reſpirationis nota videatur, a frictione refectos inſidere oportet, atque perfundi: ut inde laxandis corporibus, ſimile quippiam iis, quae per ſudores fiunt, * poſt criſin perficiatur: atque utilitates magis variae extent. nam vel manent in eodem ſtatu, ut ante dixi, adiuti ad morbum diſcutiendum: vel typi in alterius generis formas tranſeunt: vel intermiſſiones capiunt, vel fiunt vehementiores, et eodem die ceſſant. ſaepe etiam tutas perſeverantias inferunt, poſt quas laborioſus frictionum modus cavendus eſt: ſed in primis frictionibus manendum, cum non procul finis conſpiciatur. ſi vero intendas manuum iniectionem, neque ferant, ulceriſque ſen-

91) Forte, μηδέπω.

92) τινὰς et ἐξαντλεῖν dubia mihi videntur. Rasarius videtur voluisse, ἐπαντιλεῖν. Vicina quoque ſunt dubia.

93) χαρακτῆρας, ἢ in margine ſolum legitur.

94) Forte, προσδοκῶντα, εἰ δὲ τῆς.

προσδοκῶν, τάσει δὲ τῆς τῶν χειρῶν 95) ἐπιθέσεως μὴ ἀνέχοιντο, ἑλκώδους τῆς ἀφῆς αἰσθανόμενοι, παύεσθαι δεῖ τῆς τρίψεως· εἰ δὲ τριβόμενοι πλείονος τῆς περὶ αὐτοὺς θέρμης ἀντιλαμβάνοιντο, καὶ τοῦτο ἀεί, καὶ μᾶλλον πάσχοιεν· παρείη δέ τι καὶ ἄλλο δυσαρεστικὸν σύμπτωμα· καὶ οὕτως ἀποστατέον τῆς τοιαύτης βοηθείας, ἄποπτον 96) αὐτοῖς θερμὸν διδόντας, καὶ τοὺς τῆς ἀνέσεως περιμένοντας χρόνους, εἰς τὴν τῶν λοιπῶν προσαγωγήν. εἰ δὲ τῆς τρίψεως, ἐπὶ χρονίων καὶ διαλειπόντων τῶν πυρετῶν παραληφθείσης, συμβαίη συνεχῆ καὶ σφοδρὸν πυρετὸν ἐπακολουθῆσαι· οὐ δεῖ ταράττεσθαι, ὡς τοῦ πράγματος ἐπὶ κακῷ γεγονότος. ταχὺ γὰρ τὸ ἐντεῦθεν ἀποκαθίσταται. χρηστέον δὲ ἀνασκευῆς χάριν πυρετῶν τρίψει, καὶ ἐφ' ὧν μαλακοὶ πυρετοὶ καὶ χλιώδεις, 97) ἤτοι ἐξ ἀρχῆς συστάντες παρέμειναν ὁμοειδῶς, ἢ ἀπὸ σφοδρῶν καὶ χαλεπῶν πυρετῶν παρακμάσαντας 98) εἰς τοιαῦτα μεγέθη περιῆλθον. ἐπειδὰν δὲ, ἤτοι τοὺς μὴ δεομένους τρίψεως, ἐπιτηδείους κρίνωμεν, ἢ μὴ ἀσφαλῶς καταλάβωμεν 99) τοὺς καιροὺς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν ἰδιοσυγκρισίαν τοῦ νοσοῦντος· διόπερ ἀναγκαῖον τὰς ἐκ τούτων ἐπιθεωρεῖν βλάβας. ὅταν γὰρ οἱ γενόμενοι ἀπὸ τῆς τρίψεως πυρετοὶ σφοδροὶ μὲν ὦσιν, ἀκλινεῖς τε εἶεν, εἰδέναι δεῖ, μὴ ἐπ' ἀγαθῷ προσηγμένον τὸ βοήθημα. ὁμοίως, εἴπερ νωθεῖς καὶ ὑπνωδέστεροι παρ' ὅλην γίγνοιντο τὴν θερμασίαν, κοπτώδεις 100) δὲ τὸ σῶμα, καὶ τὴν ἀναπνοὴν παχυ-

ſum tactus inuehat, a frictione deſiſtendum. si vero fricando multum circa ſe calorem ſentiant, idque ſemper, et maiore itidem malo afficiantur, adſit vero etiam aliquod ſymptoma implacidum: tunc a tali quoque auxilio abſtinendum eſt, cum eis immenſum calorem afferamus: et, ut caetera adhiberi queant, tempora remiſſionis expectabimus. si vero adhibita frictione in diuturnis et intermittentibus febribus accidat, ut continua et vehemens febris ſubſequatur, moveri et turbari non debemus, quasi res male cedat. quandoquidem inde ſtatim aeger recreabitur. Iam vero frictionem quoque tollendae febris cauſa adhibere debemus in iis, qui febres molles, et tepidas habent, quae vel ab initio tales in eadem forma perſtiterunt, vel ex vehementibus et difficilibus febribus declinantes, ad haſce magnitudines pervenerunt. quibus vero frictiones adhibendae non ſunt, diſcerni debent ex temporibus morbi, ne aliquid incommodi palam afferamus. quinetiam facta aegrotantis ſecum comparatione, id diſcernetur. quam ob rem noxae, quae inuehuntur, ſpectandae ſunt. nam cum febres, quae a frictionibus excitantur, vehementes ſint, nec declinent, ſciendum eſt, hoc auxilium non proficere. ſimili quoque modo, si ſegnes, et ſomnolentae per totum caloris tempus ſint, laſſumque corpus, reſpirationem denſiorem, et pulſus exigu-

95) Paullo ante malim, μακροῦ. ἐπιθέσεως ſolum in margine. Mox forte: ἑλκῶδές τι τῇ ἀφῇ αἰσθανομένους παύ.
96) Forte, ἄτοπον, *incommodum*. Forte, ἄτοπον αὐτοῖς θέρμην ἐμποιοῦντας.
97) Rasarius accepit loco χλιαρός. χλιώδης non inveni, ſed γλοιώδης et χλοιώδης.
98) Forte, παρακμάσαντες.
99) Codex: καταβλέβωμεν.
100) Rasarius videtur voluiſſe κοπῶδες. Vide pag. 107.

τέραν καὶ τοὺς σφυγμοὺς μικροὺς καὶ ἀμυδροὺς, ἔτι τε πυκνοὺς ἔχοιεν, ἐπὶ κακῷ προσηγμένην κριτέον τὴν τρίψιν. γένοιτο δ' ἂν καὶ τρόμος καὶ σπασμὸς ἐξ ἀκαίρου 1) κατὰ πολλῆς τρίψεως. ὁμοίως κἂν ἄλγημά τι γένηται 2) ἡ φλεγμονὴ, περιοιδούσης τῆς καθ' ὅλον τὸν ὄγκον σαρκός. τούτοις δὴ τοῖς συμπτώμασιν ἀκριβῶς παρακουθοῦντας, ἐξ ἑτοίμου δεῖ πορίζεσθαι τὰς θεραπείας.

ΚΕΦ. κα.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ περιπάτου. Ἐκ τοῦ λ. λόγου, τοῦ περὶ ποιουμένων βοηθημάτων.

Δύο εἴδη θετέον τοῦ περιπάτου, τὸ μὲν, ἐν βοηθήματος μοίρᾳ παραλαμβανόμενον· τὸ δὲ, εἰς ἀποθεραπείαν τοῦ σώματος. ὡς βοήθημα μὲν οὖν ἐγκρίνομεν περίπατον, ἐπὶ τῶν περὶ κεφαλὴν συμβαινόντων παθῶν καὶ τῶν περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸν γαργαρεῶνα, καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν θώρακα, πλὴν αἵματος πτύσεως. χρήσιμος δὲ ἐν τοῖς μάλιστα καὶ στομάχῳ πλαδῶντι καὶ ὀδυνομένῳ καὶ ἀποξύνοντι καὶ διαφθείροντι τὰς τροφὰς, καὶ γυναιξὶν ἐπεχομέναις κάθαρσιν, 3) ἐπιτήδειος, καὶ γαστρὸς ἰσχομένης, καὶ σιτίων μετεώρων ὄντων, καὶ οὔρου ἰσχομένου, ὀνίνησι καὶ τοὺς ἰσχιαδικοὺς, οὐ μετρίως, καὶ καθ' ὅλου, ἐφ' ὧν δεῖ, ἢ ἄνωθέν τι μεταῤῥυῆναι εἰς τὰ κάτω 4) χωρία, ἢ κάτω μὲν τὴν ῥοπὴν ἔχοντα, δεόμενα δὲ ἐκ-

os, et obſcuros, atque etiam frequentes reddant, tum frictionem male cedere iudicamus. ſed et tremor, et conuulſio ex frictione intempeſtiva et multa fiet: pariter etiam ex dolore inflammatio exorietur, carne in tota corporis mole intumeſcente. His ſymptomatis animum diligenter attendere, et copiam remediorum paratam habere oportet.

De inambulatione. Ex 30. libro Antylli, de auxiliis, quae fiunt. Cap. 21.

Deambulationis duo ſtatuenda ſunt genera, quorum alterum, ut auxilium, alterum ad corporis recurationem adhibetur. deambulare igitur auxilii gratia cenſemus in affectionibus, quae capiti, itemque oculis, gurgulioni, et thoraci, praeterquam in ſputo ſanguinis, contingunt. eſt vero etiam maxime utilis deambulatio ſtomacho humeſcenti, dolenti, et in quo alimenta coaceſcunt, et corrumpuntur. efficax eſt etiam ad mulieres, quibus ſuppreſſae ſunt purgationes: et cum aluus ſiſtitur, et cibi ſupernatant, et urina retinetur. non mediocriter quoque coxendicis morbis prodeſt: et ad ſummam, omnibus iis, in quibus neceſſe eſt, aut a ſuperioribus partibus ad inferiores aliquid defluere, aut quae ad inferiores partes propenſa feruntur, excernenda ſunt.

1) Forte: καὶ πολλῆς.
2) γένηται, ſolum in margine eſt. Mox malim ἢ, loco ἡ.
3) Forte, καθάρσεσιν. Ita pag. 108 eſt: καθάρσει ἐπεχομένῃ et, γαστρὶ ἐπεχομένῃ.
4) Codex: καταχώρια.

κρίσεως. ἀποθεραπευτικῷ δὲ χρώμεθα περιπάτῳ, μετὰ ςιβαρώτερα γυμνάσια, καὶ μετὰ καθάρσεις, τὰς ἀπὸ φαρμάκων, μετὰ ὑπάλειψίν τε ὀφθαλμῶν, καὶ μετὰ ἔμετον πολὺν, καὶ ἁπλῶς, περίπατος δύναται ὁ ἀποθεραπευτικὸς ἀνεῖναι μὲν ψυχὴν καὶ μεταςεῖλαι πνεῦμα καὶ εἰς τάξιν ἀγαγεῖν, λῦσαί τε τὰ συντεταμένα, καθᾶραί τε τὸν θώρακα, καὶ εὔπνουν παρασκευάσαι, ἐπιῤῥῶσαί τε τὰ αἰσθητήρια, καὶ ῥῶσαι τὴν γαςέρα· τὸ δὲ μέγιςον, πᾶσαν κοπώδη διάθεσιν ἐνοχλοῦσαν διαλῦσαι. δεῖ δὲ τὸν μὲν ἕνεκα βοηθείας παραλαμβανόμενον πλῆθος τε εἶναι πολὺ καὶ σύντονον, μετά τε ἀπερείσεως τῶν σκελῶν καὶ τῆς ἐπὶ τῶν πτερνῶν βάσεως, ἤπερ ἐπὶ τῶν ςηθῶν 5) τῶν ποδῶν γίνεσθαι μετὰ ἐνςάσεως ἰγνύων. καὶ κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς ἠρεμαῖον· αὖθις δὲ συντονώτερον, ἔπειτα πάλιν ἀνειμένον· πλῆθος δὲ τὸ πρὸς δύναμιν ἐκλογιζέσθω. τὸν δὲ ἀποθεραπευτικὸν, ὀλίγον τὲ καὶ προσηνῶς ἀνένταταν, ἠρεμαῖον τε, μετὰ διαχύσεως τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. οἱ μὲν οὖν ἠρεμαῖοι χρήσιμοι τοῖς ἀσθενεςέροις, ἔτι δὲ τοῖς μετὰ τροφὴν χρωμένοις τῷ περιπάτῳ, καὶ τοῖς ἄρτι ἐκ τῶν ὕπνων ἀναςᾶσι, καὶ τοῖς πρὸ γυμνασίων μειζόνων χρωμένοις, εἰς προπαρασκευὴν αὐτῶν, καὶ τοῖς δι' ὀδύνην ἠντιναοῦν. οἱ δὲ εὔτονοι τοῖς ἰσχυροτέροις καὶ τοῖς κατεψυγμένοις, καὶ τοῖς δυσκίνητον καὶ νωθρὸν

Deambulatione vero apotherapeutica utimur, confectis gravioribus exercitationibus, et post purgationes, quas medicamenta fecerint, et post sublitionem oculorum, et post copiosum vomitum: et absolute, atque uno verbo, deambulatio apotherapeutica potest animum remittere, spiritum commutare, et in ordinem adducere: et quae distenta sunt, soluere, itemque thoracem purgare, et ut facile respirationem edat, efficere: instrumentaque sensus roborare, et ventriculum firmare: et quod maximi refert, omnem affectionem, quae lassitudinis sensum affert, quaeque perturbat, explicare, atque dissoluere. Ac deambulatio quidem, quae auxilii causa suscipitur, et multa, et contenta esse debet: tum crura impariter movenda, calcibusque incedendum: tum pectoribus pedum cum poplitum contentione ambulandum. ac initio quidem quiete, deinceps vero vehementius. et rursus vicissim remittendum. quantitas autem ex viribus iudicetur. Verum quae recurandi causa initur, pauca, et placide administrata, et quieta, cum animi corporisque effusione conjuncta esse debet. ex quo fit, ut quietae deambulationes imbecillioribus accommodate sint. eaedem quoque conueniunt iis, qui a cibo deambulationibus utuntur, itemque iis, qui nuper e somno sunt experrecti, et qui ante maiores exercitationes, ad eas ineundas, se deambulando praeparant: et qui parte quavis dolent. robustae vero deambulationes conueniunt valentioribus, perfrigeratis, quique spiritum aegre trahunt, languidumque una

5) Appellatur etiam uno vocabulo προςηθίς. v. Pollux. pag. 250. Mox malim, ἐντάσεως.

μετὰ 6) δυνάμεως ἔχουσι τὸ πνεῦμα, καὶ τοῖς ἀργότερον τὸν ὄγκον τοῦ σώματος κεκτημένοις, καὶ τοῖς ἀναλαμβάνουσι, σάρκα περιβεβλημένοις ἀναληθῆ. οἱ δὲ μετὰ συνεντάσεως τῶν σκελῶν ἢ μετὰ τοῦ τὰς πτέρνας ἀπερείδειν καταλληλότατοι κεφαλῇ πεπονθυίᾳ πισσινὴν 7) δή τινα, καὶ θώρακι ὑγροτέρῳ, καὶ ὑστέρᾳ ἀνεσπασμένῃ, καὶ καθάρσει ἐπεχομένῃ, καὶ ἀτροφίᾳ τῶν κάτω μερῶν, καὶ ὅλως, οἷς ὕλη τὴν ῥοπὴν ἄνω ποιεῖται. οἱ δὲ ἀσύντατοι, 8) τοῖς ἀτρεμαίοις ὅμοιοι τυγχάνοντες, εἰς τὰ αὐτὰ χρήσιμοι· οἱ δ' ἐπ' ἄκρων γινόμενοι τῶν δακτύλων, ἰδίως ὀφθαλμιῶσι τετήρηνται χρησιμεύοντες, καὶ γαστρὶ ἐπεχομένῃ· οἱ δὲ ἀνάντεις, θώρακι βραχυπνοοῦντι, καὶ πρὸ τροφῆς, καὶ ὅταν 9) ἀντὶ μειζόνων τινῶν γυμνασίων περίπατος 10) παραλαμβάνεται. οἱ δὲ κατάντεις, σκέλεσι μὲν κάματον ἐμποιοῦσι, τὴν δὲ ὕλην μᾶλλον τῶν ἄλλων περιπάτων καταβιβάζουσιν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς κάτω συγκατάγοντες. οἱ δὲ ἀνώμαλοι χρήσιμοι τοῖς καταχέως 11) ἀπαυδῶσι πρὸς περίπατον· οἱ δὲ ἐν πεδίῳ κοπωδέστεροι μὲν τούτων, καταστῆσαι δὲ καὶ πνεῦμα, καὶ σῶμα τούτων ἱκανώτεροι· οἱ δ' ἐν ἀποκρότῳ,

etiam cum viribus habent. quique fegniore funt mole corporis, et qui carnem reficiunt, et conualefcentibus. Quae vero cum intentione crurum, aut calcibus incumbendo fiunt, capiti male affecto funt accommodatiffimae, itemque thoraci humidiori, et utero conuulfo, et purgationi fuppreffae, et cum partes infernae ex alimento fructum non capiunt: et omnino, quibus materia furfum repit, et fertur. Non intentae vero deambulationes placidis fimiles funt, atque ad eadem valent. quae vero extremis digitis obeuntur, eas obfervatum eft proprie lippientibus, et aluo fuppreffae utiles effe: acclives autem thoraci, qui fpiritum exiguum ducat: idque ante cibum, et cum loco aliquarum maiorum exercitationum iniungitur deambulatio. declives vero, cruribus laborem afferunt illae quidem, fed tamen magis, quam aliae materiam infra trahunt, cum eam a capite ad inferiores partes deducant. Inaequales vero utiles funt iis, qui cito deambulando fatigantur. quae in campo fiunt, magis laboriofae, quam hae funt: et magis etiam funt accommodatae ad fpiritum, et ad corpus conftituendum. quae loco afpero fiunt, caput replent. quae in arena, et praefertim profunda: (eft enim hoc unum genus exercitationis vehementiffimae:) efficaciffimae funt ad

6) Forte, μετ' ἀδυναμίας. Mox vocabula περιβεβ. ἀναληθῆ linea fubnotata funt in Codice et eorum loco in marg. eft: ἀναλήψει. De integritate horum vocabulorum non dubito. Ἀναληθὴς Stephanus in thefauro non habet: habent tamen Dionys. Halicarn. T. II. p. 15. Longinus p. 16.

7) πισσινὴν in Codice fubnotatum linea. Conjicio, πᾶσιν.

8) Idem, quod ἀσύντονος.

9) Ita in marg. In textu: ὀπτᾷν.

10) Sic correxi, loco περιλαμβάνεται.

11) Ita. Sed fyllaba κα notata punctis. Conjicio, κατα τάχος.

κεφαλῆς συμπληρωτικοί· οἱ δὲ ἐν ψάμμῳ, καὶ μάλιϛα βαθείᾳ, γυμνάσιον 12) μὲν ἔν τι τῶν ἐμβριθεϛάτων ἐϛί· τονῶσαι δὲ πᾶν μέρος τοῦ σώματος ἱκανώτατοι, καὶ μεταγαγεῖν ὕλην ἐκ τῶν ἄνω μερῶν δυνατώτατοι· οἱ δ' ἐν μαλακῇ γῇ ἐγγίζουσί πως τοῖς ἐν ψάμμῳ· οἱ δ' ἐν λειμῶνι, προσηνέϛατοι καὶ ἀπληκτότατοι καὶ ἀσυγκινώτατοι· συμπληρωτικοὶ δ' εἰσὶ κεφαλῆς, διά τε τὴν εὐωδίαν καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ὑγρότητα· οἱ δὲ ἐν ταῖς ὁδοῖς, τοῖς 13) ἐν περιπάτοις ἀκοπώτεροι· οἱ δὲ ἐξελιγμοὺς ἔχοντες, βλαβεροὶ τοῖς περὶ τὴν κεφαλήν· 14) οἱ δὲ ἐπιμήκεις, τοῖς ἐν ταῖς ὁδοῖς εἰσὶ παραπλήσιοι· οἱ δὲ ὑπερῷοι πάντων περιπάτων προκριτέοι. τῆς γὰρ ἐκ τῆς γῆς ἀναθυμιάσεώς εἰσιν ἀπηλλαγμένοι, ἀέρα τε καθαρώτερον ἔχουσι· καὶ τούτων ἐπιτηδειότεροι, οἱ ἐπὶ σανίδων κατεϛρωμένων γινόμενοι· ὑπείκουσι γὰρ, τήν τε κεφαλὴν κουφίζουσι, καὶ τὴν ὕλην κατασπῶσιν. ὀλιγότης δὲ περιπάτου ὀνίνησι τοὺς κεκμηκότας, τοὺς 15) ἀπὸ γυμνασίων μὴ λουομένους, τοὺς ἐπὶ τροφῇ δεομένους περιπάτου, τοὺς βαρύτητος ἀντιλαμβανομένους περὶ τὸ σῶμα. πολὺς δὲ περίπατος ὠφελεῖ τοὺς περὶ κεφαλὴν ἢ θώρακα 16) διάθεσιν ἔχοντας, καὶ τοὺς τὰ κάτω μέρη τοῦ σώματος ἠτροφηκότας, καὶ τοὺς 17)

omnes partes corporis firmandas, et potentiſſimae ad materiam e ſupernis ad infernas partes deducendam. quae vero in terra molli fiunt, proxime accedunt ad eas, quae in arena fiunt. quae in pratis exercentur, blandiſſimae ſunt, nihil omnino ſenſus tentant, nihil commovent, ſed tamen caput implent, cum propter odoris ſuavitatem, tum propter humiditatem, quae in eis ineſt. quae vero in viis fiunt, minore cum labore fiunt, quam eae, quas in locis deambulationibus dicatis obimus. quae vero habent inuolutiones, ſunt capiti noxiae. Oblongae vero, ſimiles ſunt iis, quae in viis fiunt. quae vero in locis ſuperioribus domus fiunt, caeteris omnibus ſunt anteponendae. nam et vaporum, qui e terra efferuntur, ſunt expertes, et aërem habent puriorem. atque ex eis accommodatiores etiam ſunt, quae fiunt in locis, quae tabulis ſint ſtrata. ſiquidem obſecundant, et caput levant, et materiam deorſum trahunt. exigua deambulatio prodeſt iis, qui fatigati ſunt, quique poſt exercitationes loti non ſunt: et iis, quibus a cibo deambulationibus opus eſt: quibus gravitas eſt in corpore. multa vero deambulatio juvat eos, qui caput, aut thoracem male affectum habent, et quibus infernae corporis partes non nutriuntur: et qui in exercitationibus vehe-

12) Forte, γυμνασίων.
13) Immo, τῶν ἐν.
14) Deeſt verbum, veluti, νοσοῦσι.
15) 'Από et ἐπὶ habent quidem diverſam conſtructionem h. l. veruntamen plane idem notant, nimirum *poſt*. Recte haec accepit Raſarius.
16) Διάθεσιν, nimirum παρὰ φύσιν, *affectionem contrariam naturae*. v. Galen. method. med. II, 3. et hic p. 112.
17) Στιβαρωτέρου. Interrogo *cujus* ϛιβαρωτέρου; Raſarius ergo de ſuo largitus eſt κινήσεως, ſeu, *motu*. Sed id violentum et arbitrarium eſt. Equidem conjicio: τοὺς γυμνασίου ϛιβαρωτέρου.

ἐν γυμνασίῳ στιβαρωτέρου δεομένους. καὶ οἱ μὲν 18) παρὰ θάλασσαν, ξηραντικοὶ καὶ λεπτυντικοὶ τῶν ὑλῶν· οἱ δὲ παρὰ ποταμοῖς ἢ λίμναις, ὑγραντικοί· κακίους δὲ, οἱ παρὰ λίμναις· οἱ δὲ ἐν μεσογήοις 19) τῶν μὲν ἄλλων τῶν προειρημένων βελτίους εἰσί· τῶν δὲ παρὰ θάλασσαν ἀπολείπονται· οἱ δὲ ἐν δρόσῳ, τοῖς μὲν παρὰ λίμναις ἀφομοιῶνται· οἱ δὲ ἐν ἀπεπταμένοις, 20 a) διαφορητικώτατοι καὶ κουφιστικώτατοι περιπάτων 20b) εἰσί· παραπλησίως δὲ καὶ οἱ ἐπὶ ὑψηλῶν χωρίων· οἱ δὲ ἐν κοίλοις χωρίοις καὶ φάραγξι· δύσκρατος γὰρ ὁ ἐν αὐτοῖς ἀὴρ καὶ μοχθηρός· ὁμοίως δὲ καὶ οἱ κατάστεγοι, χείρους τῶν ὑπαιθρίων. συμπληρωτικοὶ γὰρ, καὶ μάλιστα εἰ ταπεινὰ τὰ τῆς στέγης εἴη. καὶ ὁ 21) μὲν ἐν ἐννηνέμῳ, διαφορητικοί τε καὶ διασκορπιστικοὶ τῶν περιττωμάτων, καὶ ἀνετικοὶ, καὶ ἄπληκτοι· τῶν δὲ ἐν πνεύματι, οἱ μὲν ἐν βορέᾳ, βήχους γεννητικοὶ καὶ θώρακος βλαπτικοί· στόμαχον δὲ ἐκλυόμενον τονοῦσι, καὶ δύναμιν διαῤῥέουσαν συνιστᾶσιν, εὐαισθησίας δὲ ποιητικοί· οἱ δὲ νοτιώτεροι, συμπληρωτικοὶ κεφαλῆς, καὶ τῶν αἰσθητηρίων ἀμβλυντικοὶ, κοιλίαν δὲ μαλάσσουσι καὶ εἰσὶ διαλυτι-

mentiore motu egent. Iam vero, quae prope mare fiunt, ficcandi et materiam attenuandi vim habent. at quae circum flumina, et ftagna fiunt, humectandi vim habent. veruntamen, quae prope ftagna fiunt, deteriores cenfentur. quae vero in mediterraneis fiunt partibus, eae funt aliis, quae dictae funt, praeftantiores: verum fuperantur ab iis, quae prope mare obeuntur. quae in rore fiunt, fimiles funt iis, quae ad ftagna fiunt. quae in locis avium volatu frequentatis fiunt, efficaciffimae funt ad evocandum per halitum, et ad levandum: fimili quoque modo eae, quae in fublimibus fiunt locis. at quae in cavis locis, et fpeluncis: (aër enim ibi intemperatus, et vitiofus ineft:) itemque, quae fub tecto fiunt, deteriores funt iis, quae fub dio. valent enim ad replendum vel maxime, si humili tecto cafa fit munita. Quae loco ventis non perflato fiunt, valent ad evocandum per halitum, et ad excrementa difpergenda, itemque remittunt, non feriunt. at ex iis, quae vento perflante fiunt, quae fub borea, tuffes excitant, thoracem laedunt, ftomachum diffolutum roborant, vires collabentes firmant, et fenfuum integritatem afferunt: quae fub

18) Notanda diversa conftructio τοῦ παρὰ, femel cum accusativo, ter cum dativo. Utroque modo notat *iuxta*, *ad*, de loco. Sic et paullo poft.

19) Vel, μεσογείοις, vel μεσογαίοις (χωρίοις, χώραις) voluit.

20 a) Hoc vocabulum linea fubnotatum. Quomodo a Rasario redditum fit, hic videre licet. ἀναπεπταμένα χωρία, funt *campi* et *loci patentes*. χωρίοις et hic addere malim, uti mox bis additum eft. De ἀναπεπτ. videatur Zosimus p. 150. πεδίῳ — ἀναπεπταμένῳ τε ὄντι καὶ εἰς ἱππασίαν ἐπιτηδείῳ. Ibid. p. 155. πεδίον ἀναπεπταμένον. Utuntur eo, alio tamen fensu, Xenoph. p. 934. Philo p. 787. ubi tamen etiam *apertum* notat.

20 b) Molefta haec eft repetitio. Deberet faltem esse, τῶν περιπάτων. Ego conjicio, ὑπὲρ πάντων, nimirum, περιπάτων, aut παρὰ πάντας.

21) Loco ὁ, corrigendum οἱ. Deinde, fervato ἐν, quod linea fubnotatum eft, legendum, ἐν νηνέμῳ, fcilicet, τόπῳ, χωρίῳ, aut, ἐν ἀνηνέμῳ. Polyaen. p. 250. ἀνηνεμία.

κοί· οἱ δὲ περὶ ζέφυρον γιγνόμενοι, πάντων ἄριϛοι τῶν ἐν πνεύματι 22) τὰς μὲν γὰρ ἀηδίας τῶν βορείων οὐκ ἔχουσι, αὐτῶν 23) μεταπροσηνείας ὁμοῦ καὶ διαχύσεως· οἱ 24) δὲ ἐν ἀφηλιώτῃ, κακοὶ, πληκτικοί· οἱ δ' ἐν ἡλίῳ διαχυτικοὶ καὶ συμπληρωτικοὶ κεφαλῆς, καὶ ἀνωμαλίας ποιητικοί· οἱ δ' ὑπὸ 25) δένδροις βελτίους τῶν ὑπὸ ϛέγην. ῥιπίζεται γὰρ ὁ ἀὴρ καὶ ὑγιεινότερος γίνεται· κατά 26) τε τὴν ποιότητα τῶν δένδρων ὠφέλειαν, ἢ βλάβην τοῖς σώμασι παρέχονται. καὶ οἱ μὲν ἐν αἰθρίᾳ, κουφιϛικοὶ, διαφορητικοὶ, λεπτυντικοὶ, εὐπνοίας καὶ εὐκινησίας παρασκευαϛικοί· οἱ δὲ ὑπονέφελοι, συμπληρωτικοὶ μὲν κεφαλῆς καὶ βάρους ἐμποιητικοί· διαφοροῦσι δὲ ἧσσον. καὶ οἱ μὲν ἑωθινοὶ κοιλίαν μαλάσσουσι καὶ τὰς νωθρότητας ἐκ τῶν ὕπνων ἀποδιαλύουσι, πνεύματα λεπτύνουσι· δειλινοὶ δὲ περίπατοι πρὸς ὕπνον παρασκευάζουσι καὶ τὰς ἐμπνευματώσεις σκορπίζουσιν.

Κ Ε Φ. κβ.

Περὶ δρόμου. Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ὁ δρόμος, σύντονος ὢν περίπατος, ἐν τοῖς συντόνοις κατατάσσεται γυμνασίοις· ἐπιτή-

auſtro, caput replent, ſenſuum inſtrumenta hebetant, aluum molliunt, atque ad diſſoluendum valent. at quae zephiris ſpirantibus fiunt, eae praeſtant caeteris omnibus, quae in vento fiunt. non habent enim boreae inſuavitates, cum eis manſuetudo ſimul atque iucunditas ſit conjuncta. quae in apeliote fiunt, malae ſunt, et feriunt. quae in ſole, effundunt, et caput implent, et inaequalitates gignunt. quae ſub arboribus fiunt, meliores ſunt iis, quae ſub tecto. aër enim ventilatur, et redditur ſalubrior, eaeque conuenientes arborum qualitatibus, aut nocent corporibus, aut profunt. quae vero coelo ſereno, levant, per halitum evocant, attenuant, bonam reſpirationem, et movendi facilitatem parant: quae nubilo, caput implent, gravitatem important, minuſque per halitum evocant. ac matutinae aluum molliunt: et ſegnitiem e ſomno contractam diſſoluunt, ſpirituſque attenuant. veſpertinae vero ad ſomnum hominem praeparant, et inflationes diſpergunt.

De curſu. Ex eodem Antylli libro. Cap. 22.

Quoniam curſus eſt deambulatio vehemens et concitata, ideo inter vehe-

---

22) τῶν ἐν πνεύματι, nimirum, γινομένων περιπάτων. Mox correxi, γὰρ ἀηδίας, loco, παραηδείας. Malim quoque, πρὸς ζέφυρον.

23) μετὰ προσηνείας ſcribendum esse, facile quivis animadvertit. Quid autem ſibi velit αὐτῶν, id expiſcari nequeo. Forte tale aliquid in eo latet, quod notet ἀπαντῶσι, aut ἄουσι δὲ, nimirum οἱ ζέφυροι.

24) Codex uno vocabulo: ἐναφηλιότῃ. Dicitur ἀπηλιώτης et ἀφηλιώτης. Apud Arrianum de expedit. Alex. M. p. 202. 203. utroque modo editum.

25) ὑπὸ cum notat *ſub*, dativum et accusativum habet. ϛέγην eſt ex correctione. antea, credo, fuerat ϛέγειν. Forte, loco ϛέγει.

26) Hoc τε poſt ſe requirit καί. καὶ ante δένδρων deletum. Forte: κατὰ δὲ τὴν — δένδρων, ἢ ὠφέλειαν — παρέχεται. Mox vers. 17. malim, πνεῦμα δὲ λεπτ.

δειος δὲ κατὰ τὴν χειμερινὴν ὥραν· ὁμοίως δὲ καὶ θέρους μέσου. 27) χρήσιμος δὲ εἰς τὸ θερμάναι τὸ σῶμα, ὄρεξιν ἀνακαλέσασθαι καὶ ἐπιῤῥῶσαι τὰς τῆς φύσεως ἐνεργείας, στόμαχον τονῶσαι, καὶ ῥεῦμα στῆσαι. εἰ γὰρ καὶ τὴν πρώτην δοκεῖ παροξύνειν τὰ ῥεύματα, ἀλλ᾽ ἐξ ὑστέρου στέλλει τοὺς ῥευματισμούς· πληροῖ δὲ κεφαλήν. ἐπὶ δὲ νεφριτικῶν καὶ γονοῤῥοϊκῶν, ὡς τετηρημένον βοήθημα, δρόμον παρειλήφαμεν. ὀνίνησιν ἰσχιαδικοὺς, ἐπὶ μὲν τὴν ἀρχὴν τοῦ δρόμου μόγις παραγινομένους· ἐν αὐτῷ δὲ τῷ τρέχειν, ὥσπερ ἐπιλανθανομένους τῆς διαθέσεως. ἐπὶ δὲ στροφουμένων, καὶ μύκητας βεβρωκότων, καὶ σκορπιοπλήκτων αὐτοὶ παρεφυλάξαμεν ὠφελοῦντα 28) δρόμον. τὰς μὲν οὖν διαφορὰς, τάς τε παρὰ ποιότητα, καὶ ποσότητα, καὶ τὰς παραπλησίους, ληψόμεθα ἐκ τῶν πρόσθεν εἰρημένων ἐπὶ τῶν περιπάτων. περὶ δὲ τῶν οὐκ εἰρημένων· εἰσὶ δὲ βραχεῖαι· 29) νῦν ῥητέον. ἔστι μὲν οὖν ὁ μέν τις εἰς τοὔμπροσθεν ἐπ᾽ εὐθείας, ὃς αὐτὸ τοῦτο εἴληφεν ὄνομα· ὁ δὲ εἰς τοὐπίσω, ὅντινα καὶ ἀνατροχισμὸν καλοῦσιν· ὁ δὲ ἐν κύκλῳ, καὶ τοῦτον περιτροχισμὸν καλοῦσιν. ὁ μὲν οὖν εἰς τοὔμπροσθεν, τὰ ἤδη προειρημένα δύναται· ὁ δὲ εἰς τοὐπίσω, ὁ ἀνατροχισμὸς, κεφαλῇ, καὶ ὄμμασι, καὶ τένουσι, καὶ στομάχῳ, καὶ ὀσφύι 30) χρήσιμος, οὐ ταχὺς γινόμενος. διὸ οὐδὲ

mentes exercitationes numeratur. est vero accommodatus hyberno tempore, itemque aestate media. Valet autem ad corpora calfacienda, appetitum revocandum, et ad naturales actiones corroborandas, et stomachum firmandum, et defluxiones evocandas. etsi enim primum defluxiones videtur excitare, eas tamen postea cohibet et comprimit. verum caput implet. In renum autem morbis, et feminis profluvio, ut asservatum quoddam auxilium, nos cursum adhibuimus. prodest ischiadicis, in quibus in cursus initio vix moveri possunt, sed ubi in cursu sunt, ita properant, ut morbi propemodum obliti videantur. In iis vero, quorum viscera torquentur, et qui fungos esitarunt, et qui a scorpionibus icti sunt, nos cursum profuisse observavimus ergo differentias, quae ex qualitate, et quantitate sumuntur, et caeteras etiam generis ejusdem, ex iis intelligemus, quae supra de ipsis deambulationibus dicta sunt nobis. at, quae non dixerimus, quae quidem sunt perpauca, ea nunc persequemur. est ergo cursus quidam, qui recta ad anteriora fit, qui inde etiam nomen duxit: alius in posteriora, quem recursum vocant: alius in orbem, quem circumcursum nominant. ex quibus is, qui ad anteriora fit, ea praestat, quae iam diximus at recursus in posteriora, is non celeriter initus, et capiti, et oculis, et tendinibus, et stomacho, et lumbis

27) Codex: μέσα. Et paullo post: ὄρεξις. Vers. 7. malim: πληροῖ δὲ καὶ κεφαλήν.

28) Interposuerim, τόν.

29) Nimirum, διαφοραί. Mox malim εἴληφε τὸ ὄνομα. Nimirum εὐθύδρομος.

30) Ita ex correctione. Antea, credo, ὀσφύσι. Loco ὄμμασι, margo habet ὤμοις.

συμπληροῖ τὴν κεφαλὴν, ἥ τε ἀναβάδισις ἀναγκάζουσα ϛερεάτερον βαίνειν, καὶ ἐπὶ ἄκρων τῶν ποδῶν, ὑπὲρ τοῦ μὴ καταπεσεῖν, καθέλκει τὴν ὕλην κάτω. περιτροχασμὸς δὲ, θώρακι μὲν καὶ σκέλεσι κατάλληλός ἐϛι· τοῖς 31) δὲ περὶ κεφαλὴν ἀνάρμοϛος. οἱ μὲν οὖν μετὰ τοῦ σκέπεσθαι τὸ σῶμα δρόμοι, θερμαίνουσι τὴν σάρκα, καὶ ἱδρῶτας κινοῦσιν· οἱ δὲ χωρὶς τοῦ σκέπεσθαι, ἱδρώτων μὲν οὐ πολλῶν εἰσὶ γεννητικοί· κατὰ δὲ τὸ ἄδηλον, ἰσχυρῶς διαφοροῦσι, καὶ σκληρύνουσι δὲ καὶ ἀναξηραίνουσι τὰ σώματα.

accommodatus eſt, atque utilis. idcirco non replet caput. porro inceſſus, qui pedibus in altum ſublatis fit, qui cogit, ut firmius ſummis pedibus incumbendo homines vadant, ne concidant, materiam infra trahit. Curſus vero in orbem, thoraci, et cruribus accommodatus eſt: at capiti eſt alienus. Ergo curſus, qui tecto corpore ineuntur, ii carnem calfaciunt, et ſudores movent: qui non tecto corpore, non magnam illi quidem ſudorum copiam eliciunt, veruntamen clam vehementer per halitum evocant: atque etiam corpora durant, et exſiccant.

ΚΕΦ. κγ.

Περὶ 32) αἰωρίας. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὰ μὲν ἄλλα γυμνάσια ἐν τῇ τοῦ σώματος κινήσει κεῖται· ἡ δὲ αἰώρα συμμιγής ἐϛιν, ἔκ τε κινήσεως καὶ σχέσεως, τῶν μερῶν τοῦ σώματος ἀνατρεμούντων, 33) παντὸς 34) δὲ ὑπὸ τῆς φορᾶς κινουμένου· ἐντεῦθεν ὠφελιμώτατόν τε γυμνάσιον καὶ προσηνέϛατον, 35) κινοῦσά τε αὐτὰ οὐδὲν ἧσσον τῶν μεγάλων γυμνασίων. δύναται δ' αἰώρα 36) πᾶσα ἐπεγείρειν τὸ ἔμφυτον θερμόν· σκορπίζειν τε πλῆθος ὕλης, τονοῦν τε τὴν ἕξιν καὶ ἐπεγείρειν τὰ νεναρκωμένα τῶν ἐνεργημάτων, πρὸς δὲ καὶ, νωθρότητος 37) διαλυτική, καὶ ταράχου τοῦ περὶ σῶμα καταϛαλτική, ὕπνου τε τοῖς ἠγρυπ-

De geſtatione. Eiuſdem, ex eodem libro. Cap. 23.

Aliae exercitationes in motu corporis conſiſtunt: geſtatio vero media eſt inter motum, et ſitum partium corporis quieſcentium. Cumque totum corpus ferendo moveatur, inde exiſtit utiliſſima exercitatio, quae ipſas itidem partes non minus, quam magnae exercitationes, moveat. Omnis autem geſtatio poteſt naturalem calorem augere, et materiae multitudinem diſcutere, et habitum corporis firmare, et actiones ſtupidas excitare, et ſegnitiem praeterea diſſoluere: et corporis turbationem ſedare, et iis, quos vigiliae exercent, ſomnum conciliare: et contra etiam ve-

31) τὰ περὶ κεφαλὴν, *quae caput attinent.* Niſi exciderit πάθεσι, vel aliud eiusmodi. Vide p. 106. vers. 10.

32) Supra in principio Codicis, in indicibus, rectius legitur, αἰώρα, ſicuti hic quoque paullo poſt.

33) ἀτρεμούντων voluit.

34) Nimirum, σώματος. Malim vero, τοῦ παντός.

35) Si quidem haec ſana ſunt, κινοῦσα refertur ad αἰώρα, αὐτὰ, ad τὰ μέρη τοῦ σώματος.

36) Codex: αἰωρέα.

37) Codex: νωθρότητας, et mox, ἠγρυπνικόσι.

νηκόσι παρασκευαστική, καὶ ἐκ τῶν ἐναντίων, 38) ἐπιστροφῆς τε καὶ ἐγρηγόρσεως τοῖς νωθροῖς καὶ διαλελυμένοις. τὸν μὲν γὰρ ὕπνον ἐπάγει, τῷ διαφορεῖν τά τε ἀπὸ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ στομάχου περισσώματα· τούτων μάλιστα τῶν μερῶν ἀγρυπνίας ὄντων ποιητικῶν· τὴν δὲ ἐγρήγορσιν ἐργάζεται, ἐυστρέφουσα 39) καὶ ἐπιρωννύουσα τὸν τόνον. διαφοραὶ δὲ αἰώρας, ἄνευ 40) τῶν κοινωνίας εἰρήκαμεν ἐν τῷ περὶ τοῦ περιπάτου λόγῳ, ἴδιαι αἵδε. ἥ τε ἐπὶ κλίνης, ἢ ὑπόβαθρα ἐχούσης κατὰ τοὺς διαγωνίους πόδας, ἢ ἐν φορείῳ. διπλὴ δὲ καὶ ἥδε, ἤτοι καθεζομένων τῶν αἰωρουμένων, ἢ κατακειμένων· ἢ ἐπὶ ζεύγους, ἢ ἐπὶ νηός. καὶ τῆς ἐπὶ νηὸς δὲ, ἡ μὲν τῆς οὐριοδρομούσης, ἡ δὲ ἐρεσσομένης. θετέον δὲ ἐν αἰώρας μέρει καὶ ἱππασίαν, εἴ καί τινες 41) περὶ αὐτὴν ἰδίᾳ λέγονται. τῇ μὲν οὖν ἐπὶ κλίνης αἰώρᾳ χρηστέον, ἐπί τε πυρεσσόντων, ἢ τῶν ἀῤῥωστίαν χρονίαν ἀῤῥωστούντων, ἐπί τε ἐλλεβοριζομένων, ἔν τε ἀναλήψει χρήσιμος ἐπὶ τῶν ἀτονούντων. ἔτι καὶ τοῖς ἀγρυπνοῦσι, τοῖς ὀκνηρῶς διακειμένοις, τοῖς ἐπιτεταμένοις κυνωδῶς τὰς ὀρέξεις, παύουσα τὴν ἐπίτασιν, τοῖς βραδέως διοικοῦσι τὰς τροφὰς, τοῖς πρὸς τἄλλα γυμνάσια δυνατῶς 42) ἔχουσι. κατὰ τὸ ἀνάλογον δὲ καὶ τοῖς χρονίως ἀῤῥωστοῦσιν ὠφέλιμος. ἀλλὰ τὸ μὲν ἕτερον εἶδος, τὸ διὰ τοῦ κρεμαστοῦ κλινιδίου, καὶ πρὸ τροφῆς, καὶ ἐπὶ τροφῇ χρήσιμον· τὸ δὲ ἕτερον, ἄχρηστον μὲν, ἐπὶ τροφῇ. ὁ δὲ τρόπος τῆς χρήσεως αὐτῶν, ἐν τῷ περὶ ἐλλεβόρου δεδήλω-

ternoſis et diſſolutis reditum ad ſe, et vigilias parare. ac ſomnnm quidem conciliat, excrementa, quae a capite et ſtomacho delabuntur, per halitum digerendo: cum hae partes ſint vigiliarum cauſae praecipuae. at vigilias poſtea inducit, corporis tenorem ad ſe revocando, et corroborando. Geſtationis autem differentias communes, in oratione, quae de ambulationibus habita eſt, expoſuimus. propriae vero ſunt hae. una in lectica fit, quae fulcra habeat lineis ab angulo ad angulum per pedes diſtincta: vel fit in ſella, haecque duplex eſt, vel ſedentibus iis, qui geſtantur, vel iacentibus. vel in vehiculo: vel in navi. ac in navi quidem, quae aut ventis, aut remigibus impellatur. Geſtationi quoque ſubiiciatur equitatio: quamvis nonnulli de ea privatim loquantur. Ergo geſtatione, quae in lectica fit, utimur in febricitantibus, aut qui diuturna imbecillitate laborant, quique elleborum ſumſerunt. atque etiam, dum vires reficiuntur, cum imbecilli adhuc homines ſunt, prodeſt: itemque vigilantibus, quique ſegnitie et pigritia quadam ſunt oppreſſi, et iis, quibus caninum in modum appetitus eſt intentus, quippe quae intentionem illam ſedet. et iis, qui tarde alimentum conficiunt: et iis, qui alias obire exercitationes non poſſunt. eadem quoque proportione iis, qui diuturno morbo impliciti ſunt, utilis eſt. ſed aliud genus, quod lectulo

38) ἐπιστροφὴ eſt, *attentio*, *animadversio*, quae opponitur negligentiae et lentitudini animi.

39) Forte, ἐπιστρέφουσα.

40) Legendum arbitror: ἄνευ τῶν κοινῶν, ἃς εἰρήκαμεν. Ante ſcriptum erat, κοινωνίας, deinde iota inſertum. Temere ergo invicem iunxit κοινῶν et ἃς.

41) Malo: περὶ αὐτῆς ἰδίᾳ λέγουσιν, aut, διαλέγονται. Sic bis ſcribenda erat ſyllaba δια.

42) Recte in marg. ἀδυνάτως. Mox correxi τὸ, loco τον ἀνάλογον.

ται. ἐν Φορείῳ δὲ κατακειμένους αἰωροῦμεν πυρέσσοντας· τούτων δὲ ληθαργικούς τε μᾶλλον, καὶ 43) κατεχομένους, τούς τε ἁπλῷ καὶ ἐμμόνῳ καὶ χρονίῳ πυρετῷ κατεχομένους. δεῖ δὲ εἰ τὰ τῆς δυνάμεως ὑπείη, ἐπὶ πλεῖον κεχρῆσθαι τῇ αἰώρᾳ. ἡ γὰρ ἐπ' ἔλαττον ἀνακινοῦσα τὰ σώματα, ἐνίοτε παροξύνει τοὺς πυρετούς. ἐπὶ μὲν οὖν 44) πυρεσσόντων, τοὺς εἰς ἄνεσιν εἰλικρινῆ παραγινομένους, ἢ μακρὰν γε τὴν ἄνεσιν ἔχοντας, ἢ ἐν πυρετοῖς μακροῖς, κἂν μὴ μεγάλα ᾖ τὰ διαλείμματα· 45) τῶν δὲ ἀπυρέτων 46) καθεδρίῳ σχήματι αἰωρητέον. ἀσκέπαστον 47) μᾶλλον, ἤπερ ἐσκεπασμένον ἔστω τὸ Φορεῖον. τοὺς δὲ καιροὺς τῆς αἰώρας καὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς αἰωρητέον, καὶ τρόπους, καθ' οὓς παραληπτέον, εὑρήσομεν ἐκ τῶν εἰρημένων ἐν τοῖς περὶ 48) περιπάτου λόγοις. ἡ δὲ ἐπὶ ζεύγους αἰώρα, μοχλευτικὸν ἔχει τὶ καὶ κινητικὸν τῶν ἐμμόνων νοσημάτων· τῆς δὲ ἐπὶ νηὼς αἰώρας ἡ μὲν διαίρεσις ὡς τὰ πολλὰ βραχεῖα τε καὶ παρὰ τὴν γῆν 49) γίνεται, καὶ ἐν ἀκύμονι τῇ θαλάσσῃ. κλόνον οὖν οὐ πολὺν ἔχει, οὐδ' αἰκισμόν. ὥστε σχεδόν τι τούτοις ἁρμόδιός ἐστιν, οἷς καὶ 50) διὰ τοῦ ὀχήματος. πλήν γε δὴ τοῦτο ἔχει περιττότερον, ὅτι ἐν καθαρᾷ τε

pensili fit, et ante, et post cibum prodest: alterum vero, post cibum est inutile. quomodo autem uti hac gestatione debeamus, explicatur a nobis, ubi de elleboro propinando loquimur. In sella autem stratos gestamus eos, qui febrim habent, atque ex iis, lethargicos potius, et quos cataphora urget. qui vero simplici, et permanenti, et diuturna febri iactantur, si vires ferant, debent gestari quamplurimum: quandoquidem gestatio minus mouens corpora, quandoque febrim excitat. ergo in febricitantibus, qui ad integritatem perveniunt, vel quorum longa admodum remissio est, vel qui febribus tenentur longis, etiamsi non magna interualla habeant, convenit haec gestatio. Qui febrim non habent, in cathedra non tecta potius, quam tecta, gestandi sunt. tempora autem, et loca, in quibus gestatione utendum fit, et quibus modis fieri debeat, deambulationis tractatio nobis exposuit. quae autem in vehiculo fit, habet vim quandam amoliendi, commovendique morbos stabiles, et permanentes. quae vero in navibus fit, parum plerumque distinguitur ab ea, quae in terra administratur. ac, quae tranquillo mari obitur, non admodum magnam turbationem, neque concussionem affert. ex quo fit,

43) Vide Galen. de caussis pulsuum IV, 16. Paul. Aegin. III, 10.
44) Interposuerim, τῶν.
45) Hic in margine legitur: *hic deest quippiam.* Rasarius de suo id supplevit.
46) Aut hic quoque aliquid deest, veluti τοὺς κ. τ. λ aut scribendum, τοὺς ἀπυρέτους.
47) δὲ addendum videtur.
48) περὶ ipse addidi. Bis scribendum erat περί. Simili modo paullo ante peccavit scriba.
49) γῆν in marg. Cod. Loco διαίρεσις conjicio δίαρσις, i. e. ἔπαρσις.
50) ἡ, nimirum αἰώρα, interponendum videtur.

ἀέρι γίνεται, καὶ ἀναθυμιάσεις ὑγρὰς οὐκ ἔχοντι, ἀλλὰ ξηράς τε καὶ δριμείας, διὸ προκριτέα. ἡ δὲ διαπόντιος αἰώρα πνεύματι φερομένης νηὸς ποικιλωτάτη τὲ, καὶ ἐκ τῶν ἐναντιωτάτων συνεστῶσα. κίνησίν τε γὰρ ὀξυτάτην καὶ σφοδροτάτην καὶ ἀδιάπαυστον κατὰ τὴν τῆς νηὸς φορὰν ἔχει, συμμιγής 51) τε ἐστὶν, ἔκ τε ῥαθυμίας καὶ φέβου. μεταβολὰς γὰρ ῥάστας καὶ ταχίστας ἔχει. αἱ δὲ τοιαῦται μεταβολαὶ, πᾶσαν χρονίαν διάθεσιν νόσων ἀποσκευάζουσιν. 52) ὁ δὲ γινόμενος σάλος ἐν τῷ πλῷ δύναμιν ἔχει παραπλησίαν ἐλλεβόρῳ κούφῳ λευκῷ.

ut ferme accommodata fit iis, quibus etiam geftatio per currum conuenit: nisi quod hoc magis habet, quod in purgato aëre, et in quo non humidi vapores, fed ficci, et acres fint, efficitur: et ob eam ipfam caufam eft praeftantior. Quae vero per pontum fit, ventis navim ferentibus, ea maxime varia eft, et ex maxime contrariis conftat. habet enim motum acutiffimum, vehementiffimum, et neutiquam ceffantem, dum navis a vento impellitur: eftque mixtus ex fecuritate et timore: habetque facillimas, et celerrimas mutationes. ac tales quidem mutationes, omnem diuturnam morborum affectionem removent. Commotio denique, quae in navigatione excitatur, vim habet elleboro levi et albo perfimilem.

ΚΕΦ. κδ.

Περὶ ἱππασίας. (Ἐκ) τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῆς δὲ ἱππασίας, ὀλίγη χρῆσίς ἐστιν ἐπὶ νοσούντων. εἰ μὲν γὰρ ἠρέμα ὁ ἵππος ἐλαύνοιτο, οὐδὲν ἂν πλέον παρέχοι, πλὴν κόπου, καὶ μάλιστα βουβώνων· εἰ δὲ σφοδρῶς ἐλαύνοιτο, κλονεῖ μὲν πᾶν τὸ σῶμα ἐπιπόνως, ὅμως δὲ ἔχει τὶ χρήσιμον. τονοῖ γὰρ ὑπὲρ πάντα τἄλλα γυμνάσια τὸ σῶμα, καὶ μάλιστα τὸν στόμαχον, καθαίρει τὲ τὰ αἰσθητήρια, καὶ ὀξύτερα ἐργάζεται· θώρακι δὲ κάκιστον γυμνάσιον.

De equitatione. Ex eodem. Cap. 24.

Equitationibus exiguus in aegrotantibus eft ufus. nam si placide equus gradiatur, nihil magis, quam laffitudinem, et praefertim inguinibus afferet: si vehementer impellatur, quamuis totum corpus laboriofe concutiat, tamen aliquid utilitatis affert: fiquidem magis, quam omnes aliae exercitationes, corpus, et praefertim ftomachum firmat: et fenfuum inftrumenta purgat, eaque reddit acutiora. fed thoraci exercitatio haec eft infenfiffima.

---

51) Ita fcripsi. Refero antem ad αἰώρα. In Cod. eft, συμμιγῆ.

52) Ita correxi. In Cod. ἀπασκευάζουσιν. Nisi voluerit, ἀπανασκευάζουσιν.

ΚΕΦ. κε.

Περὶ τῆς ἐν πυρετοῖς ἁρμοζούσης αἰώρας. 53) Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Ἐκ τοῦ περὶ ποιουμένων βοηθημάτων λόγου.

Μέτρον δὲ αἰώρας ἔστω, ἐπὶ μὲν πυρετῶν, τῆς διὰ φορείου ἢ καθέδρας γινομένης αἰώρας τὸ πρῶτον, μήτε ἔλαττον σταδίων πέντε, μήτε πλεῖον τοῦ διπλασίου, τηρουμένου τοῦ αὐτοῦ μέτρου καὶ τῇ δευτέρᾳ τῶν ἡμερῶν. ἀπὸ δὲ τῆς τρίτης προστιθέσθω πέντε στάδια καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἄχρι τῶν τριάκοντα σταδίων· οἱ δὲ μακροτέρας αἰώρας δεόμενοι, τῆς διὰ χειραμάξης χρήζουσιν, οὓς ἀπὸ τριάκοντα σταδίων ἀρξάμενοι κινεῖν, 54) ἐπὶ τὰ διπλασίονα προάξομεν· τοὺς δὲ ἀγρύπνους ἐν πυρετοῖς μέχρι τῶν ὕπνων αἰωρεῖν δεῖ, καὶ τοὺς ἐν ὀδύνῃ τυγχάνοντας, ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ τοιούτῳ συμπτώματι, μέχρι τῆς ὑπεξαιρέσεως τοῦ διοχλοῦντος. τῆς δὲ διὰ τοῦ κρεμαστοῦ κλινιδίου αἰώρας μέτρον ἀριθμῶν 55) μὲν οὐκ εὐόριστον· συλλογιστέον δὲ χρόνον τὸν, ἐν ᾧ τις, φορείῳ φερόμενος, ἀνύσαι σταδίων τεσσαράκοντα μῆκος. τοὺς δ' ἐν ζευκτοῖς αἰωρουμένους, ἀπὸ σταδίων ἀρχομένους τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα προβιβάζειν δεῖ μέχρι τῶν διπλῶν· πλείονος δὲ προσδέονται μέτρου, οἱ ταῖς ἱππασίαις εἰωθότες χρῆσθαι, ὅπερ δοκιμαστέον κατά τε τὰς φύσεις αὐτῶν, καὶ τὰς συνηθείας. τοῖς δὲ διὰ πλοίων αἰωρουμένοις,

De gestatione, quae in febribus conuenit. Ex Herodoti libro de auxiliis, quae fiunt. Cap. 25.

Gestationis, quae in sella, aut cathedra fit, primus modus est, ut neque minus quinque stadiis, neque plus, quam hujus duplum, producatur. qui modus sequenti etiam die erit obseruandus. a tertio vero die quinque stadia singulis diebus accedant usque ad triginta stadia. qui vero longiore gestatione indigent, ii curru, qui manu ducatur, utuntur: quos per triginta stadia movere incipimus, deinde ea conduplicamus. qui in febribns vigilia premuntur, eos usque dum somnum capiant, gestare oportet. quos vero dolor vexat, aut aliud tale symptoma exercet, gestandi sunt, donec id, quod eos infestat, amoveatur. gestatio vero, quae lecto pensili fit, numero quidem non facile definiri potest, quanta esse debeat: verum consequi ratione debemus, tanto tempore utendum ea esse, quanto quispiam in sella perlatus quadraginta stadiorum iter conficeret. qui vero in bigis gestantur, a stadiis triginta aut quadraginta ducentes initium, usque ad spatium altero tanto majus progredi debent. quibus maiore mensura opus est, sunt, qui equitare consueverunt, in quibus equitatio quoque anteponenda est, utpote eorum naturae accommodatior, et habita etiam consuetudinis ratione. Qui denique navibus gestantur, a sexaginta

53) Ita a prima manu. Recentior correxit, αἰωρίας. Ἀιωρας legitur etiam in principio Codicis, in indicibus capitum.
54) In Cod. κινεῖν, ἔπειτα διπλασίονα.
55) Forte, ἀριθμῷ.

ἀπὸ ἑξήκοντα σταδίων ἀρχομένους καταλήγειν ἐπὶ τὰ διπλάσια δεῖ.

ſtadiis incipiant, et in duplum horum deſinant.

ΚΕΦ. κϛ.

Περὶ κρικηλασίας. 56) Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Ἐκ τοῦ δ. λόγου τῶν ποιουμένων βοηθημάτων.

Ἡ κρικηλασία δύναται μαλάξαι τὰ συντεταμένα τῶν σωμάτων, καὶ εὐκαμπῆ παρασκευάσαι τὰ κατεσκληκότα, διὰ τοὺς ἑξελιγμοὺς καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν τοῦ σώματος σχημάτων, νεῦρά τε ἐπιῤῥῶσαι καὶ χαλάσαι ἡττονηκότα, καὶ θερμασίαν ἐγεῖραι, καὶ διάνοιαν ἐπτοημένην τὲ καὶ μελαγχολῶσαν καταστεῖλαι. ἐλάσσονα δὲ ἐχέτω ὁ κρίκος τὴν διάμετρον τοῦ μήκους τοῦ ἀνθρώπου, ὥστε τὸ ὕψος αὐτοῦ μέχρι τῶν μαστῶν ἐξικνεῖσθαι. ἐλαυνέσθω δὲ, μὴ κατὰ μῆκος, ἀλλὰ καὶ πεπλανημένως. ἔστω δὲ ὁ ἐλατὴρ σιδηροῦς, ξύλινον 57) ἔχων τὴν λαβήν. τοὺς μέντοι λεπτοὺς κρίκους, τοὺς περικειμένους τῷ τροχῷ, ᾠήθησάν τινες εἶναι περιττούς. 58) τὸ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει. ἀλλ' ὁ ψόφος, ὁ γινόμενος ἐξ αὐτῶν, διάχυσιν ἐργάζεται καὶ ἡδονὴν τῇ ψυχῇ. δεῖ δὲ κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς ὀρθοὺς ἐλαύνειν τοὺς κρίκους, μετὰ δὲ τὸ ἀναθερμανθῆναι τὸ σῶμα καινότερον 59) γενέσθαι, τότε διεκπηδᾶν τε καὶ διατρέχειν· ἐπὶ τέλει δὲ πάλιν ὀρθοὺς ἐπελαύνειν εἰς τὸ καταστεῖλαι τὴν σύστασιν, τὴν ἀπὸ τοῦ γυμνασίου. καιρὸς δὲ, ὁ πρὸ τροφῆς ἢ πρὸ λουτροῦ, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν μεγάλων γυμνασίων.

De cricelaſia. Ex quarto libro Antylli, de auxiliis, quae fiunt. Cap. 26.

Haec exercitatio intenta corpora mollire poteſt, et quae loco ſtabiliri non poſſunt, tum revolutionibus, tum vero etiam figurarum corporis varietate ſic parare, ut facile flectantur, et ſtabiliantur, neruoſque imbecillos firmare, et laxare, et calorem excitare, et intelligentiam, quae deflexit de via, et atra bili agitatur, ad ſtatum ſuum revocare. ſit autem crici diameter minor, quam ſit hominis longitudo, ut ejus altitudo ad mammas uſque perveniat. neque impellatur per longitudinem, ſed etiam errando. eſto autem ferreus auriga, qui anſam ligneam habeat. nonnulli tamen tenues cricos rotae adiectos ſupervacaneos eſſe putaverunt. veruntamen non ita ſe res habet: ſed ſtridor ex eis ortus hilaritatem, et voluptatem animae parit. In initio autem rectos impellere cricos oportet. ubi autem corpus incaluerit, atque inane ſit factum, tunc exiliendum, et diſcurrendum: ſub fine vero, iterum recti impellendi ſunt, ut ſtatum, quem exercitatio paravit, tueamur. tempus autem accommodatum eſt, ante cibum, aut balneum, ut etiam in aliis magnis exercitationibus obſervatur.

---

56) In principio Codicis, in indice capitum eſt, κιρκιλλείας.

57) Immo, ξυλίνην. Versu 15. poſt μὴ addiderim, μόνον.

58) Forte, τοῦτο δέ.

59) Sic, ſupra ſcripto ε. ſyllabae primae. Forte, καὶ κενώτερον γενέσθαι. Versu 27. malim, σύντασιν.

ΚΕΦ. κζ.

Περὶ νήξεως. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ὀλίγοις μὲν τῶν χρονίων παθῶν ἡ νῆξις ἁρμόδιος καὶ ὀλιγάκις· παραλαμβάνεται δὲ θέρους μόνον. καὶ δύναται ἰσχαίνειν, 60) διαφορεῖν, τονοῦν, θερμαίνειν, λεπτύνειν, 61 a) δυσπάθειαν παρασκευάζειν. ἡ μὲν οὖν ἐν θαλάττῃ, 61 b) ὑδεριάδεσι, ψωρώδεσι, τοῖς ὑπὸ ἐξανθημάτων ἐνοχλουμένοις, ἔτι δὲ τοῖς ἐλεφαντιῶσι, καὶ τοῖς ῥευματικὰ σκέλη, 62) μέρη τινὰ τοῦ σώματος ἐσχηκόσι, κατάλληλος, καὶ ἀτρόφοις, καὶ τοῖς ἐκ νόσου παρῳδηκόσι. 63) κεφαλῇ δὲ ἀσύμφορος, οὐχ ἡ ἐν θαλάττῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ πανταχοῦ. ἡ δὲ ἐν τοῖς γλυκέσιν ὕδασιν, ἀσθενῶς καὶ ἀτόπως 64) δύναται τὰ προειρημένα. διὸ καὶ παραιτητέα ὡς τὸ πολύ. καὶ γὰρ κακοῖ τὸ νευρῶδες, διὰ τὴν ψύξιν καὶ τὴν ὑγρότητα τοῖς ἐγχρονίσασιν. ἡ δὲ ἐν τοῖς θερμοῖς, τοῖς αὐτοφυέσι, νῆξις, ἀνάρμοστος, συμπληρωτικὴ τυγχάνουσα. ἔτι δὲ μᾶλλον παραιτητέος κόλυμβος ἐξ ὕδατος τεθερμασμένου· ἀλλ᾽ εἴτε θαλάττῃ, εἴτε καὶ ἄλλῳ τὶς ὕδατι ἐννήχοιτο, δεῖ προαλειψάμενον μετρίως, καὶ τρίψει προθερμάναντα τὸ σῶμα, ἐξαπίνης ἐμπίπτειν τῷ ὕδατι.

De natatione. Eiusdem, ex eodem libro. Cap. 27.

Pauci diuturni morbi ſunt, in quibus apta fit natatio. et perraro etiam adhibetur. ac aeſtate ſolum ea utimur. poteſtque gracilem reddere, per halitum evocare, firmare, calefacere, attenuare, hominem iniuriae minus obnoxium facere. quae ergo in mari fit, ea hydropibus, ſcabioſis, et quos exanthemata infeſtos habent, itemque elephantiaſin patientibus, et quorum crura, aut aliquae aliae corporis partes defluxione tentantur, accommodata eſt. facit quoque ad eos, qui ex alimento fructum non ſentiunt, iiſque, qui in morbo exagitantur. Capiti vero nocet, non ſolum, quae in mari, ſed etiam, quae ubique fit. quae vero in dulcibus aquis, aegre et imbecilliter praedictas res poteſt. quam ob rem vitanda plerumque eſt. nam ſi quis in ea diutius immoretur, ei nerui cum propter frigus, tum propter humiditatem laedentur. at quae fit in calidis ſponte naſcentibus, incommoda eſt, quippe quae impleat. Sed multo magis fugienda natatio eſt, quae ex calefacta aqua conſtet. Quin etiam ſive in marina, ſive in alia aqua natare quis voluerit, debebit is prius moderate unxiſſe, et frictione praecalfeciſſe corpus, et e veſtigio in aquam ſe proiicere.

60) Ἰσχαίνειν atque composita ejus laudantur. Ipse id legi apud Philon. p. 405. D. Sed alii ibi ἰχναίνεται ſcripserunt, uti reperi in Codice Petropolitano. ἰχναίνειν certe frequentius occurrit.

61 a) Superius p. 91. lectum eſt δυσπαθής. δυσπάθεια h. l. eſt ejus, *qui difficilius affectionibus corporis movetur.* Ergo fortior, firmior.

61 b) Alibi legitur ὑδερώδης, ut apud Galen. in Gloss. p. 99. Ita etiam eſt in his ipsis libellis. Vide indicem. Aliud eſt ὑδεριῶσιν, ab ὑδεριάω.

62) Interponendum videtur, ἢ ἄλλα.

63) Ex οἰδέω. Rasarius aliter reddidit.

64) In margine legitur, ἀτόνως. προειρημένα ſunt ea, quae de virtutibus aquae marinae dixerat.

ΚΕΦ. κη.

Περὶ πάλης.

Ἡ μὲν σύντονος 65) πάλη, πνεύματος εὐτονίαν καὶ ἰσχὺν ἐργάζεται, καὶ τὸ σῶμα στερεὸν καὶ μυῶδες, 66) νεῦρά τε κρατύνει καὶ τὰ αἰσθητήρια παροξύνει, καὶ τὰς φυσικὰς ἐνεργείας ἐπιῤῥώννυσι· σάρκα δὲ πυκνὴν μὲν καὶ ἀναστὴν, 67) ὀλίγην δὲ παντάπασι περιβάλλει. πιμελῆς δὲ καὶ οἰδημάτων καὶ ὄγκων, ὑδέρων τε πάντων καταλυτική. θώρακι δὲ ἀνάρμοστος. ἡ δὲ πραεῖα, ἀντιστρόφως σαρκὸς πολλῆς κατασκευαστική. διὸ τοῖς ἀρχομένοις ἀναλαμβάνειν χρησιμωτέρα τῆς ἑτέρας. ἔτι ἡ μὲν ὄρθιος πάλη ὠφέλιμος κεφαλῇ καὶ θώρακι, καὶ τονοῖ τὰ νεῦρα· ἡ δ' ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὀνίνησιν ὀσφὺν καὶ γόνατα καὶ ὑποχόνδριον καὶ ἔντερα κεκακωμένα, κεφαλῇ δὲ ἀνοικειοτέρα.

ΚΕΦ. κθ.

Περὶ 68) σκιομαχίας. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Σκιομαχία δὲ χρήσιμος εἰς τὸ κοπώδη τε διάθεσιν παῦσαι καὶ ὤμους τονῶσαι, καὶ νεύρων ἀκράτειαν καὶ τρόμον καταστῆσαι. ἔστι δὲ καὶ ὕλης ὑποβιβαστική, καὶ μάλιστα τοῖς μιμουμένοις τοὺς πύκτας, ἐπ' ἄκρων τῶν ποδῶν. χρήσιμος δὲ καὶ νεφροῖς καὶ κώλῳ, καὶ μέντοι καὶ τοῖς περὶ θώρακα συμβαίνουσι. δεῖ δὲ μὴ μόνον

De palaeſtra. Cap. 28.

Palaeſtra vehemens firmum et validum ſpiritum efficit, itemque corpus ſolidum, et muſculoſum. neruos etiam confirmat, et ſenſus exacuit, et naturalcs actiones corroborat. Carnem denſam illam quidem et excitatam, ſed tamen ex omni parte paucam adiicit. pinguedinem, omnia oedemata, tumores, aquam intercutem diſſoluit. thoraci aliena eſt. at placida palaeſtra, vice verſa carnem multam comparat, ex quo fit, ut iis, qui reficere ſe incipiunt, fit ſuperiore accommodatior. Praterea erecta palaeſtra capiti prodeſt, et thoraci, et neruos corroborat: quae vero ſuper pavimento fit, lumbos, genua, praecordia, et inteſtina vitiata adiuuat: ſed capiti eſt ineptior.

De umbratili certamine. Ex eodem libro, eiuſdem. Cap. 29.

Umbratilis pugna valet ad ſedandam affectionem laſſitudinis ſenſum referentem, et ad humeros firmandos, et ad nervorum imbecillitatem, et ad tremorem corrigendum. quinetiam materiam infra deducit, et praeſertim in iis, qui ſummis pedibus pugiles imitantur. Eſt etiam utilis renibus, colo inteſtino, atque vitiis, quae thoraci ſolent accidere. oportet autem non ſolum manibus

---

65) Ita in marg. In textu, σύντομος.
66) Saltem intelligendum ἐργάζεται. Potuit tamen aliud verbum excidisse, ut κατασκευάζει, ἀποτελεῖ.
67) Forte, ναστήν.
68) Idem, quod σκιαμαχία. σκιομαχία legitur apud Chrysoſt. T. XI. p. 401. D. Gregor. Nyss. T. II. p. 606. σκιομαχέω habet Philo. p. 186. atque hic etiam mox occurrit.

ταῖς χερσὶ σκιομαχεῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς σκέλεσι, ποτὲ μὲν, ὥσπερ ἀλλομένους, ποτὲ δὲ, ὥσπερ λακτίζοντας.

cum umbra depugnare, ſed' etiam cruribus: ac interdum, tanquam ſalientes, interdum vero, tanquam calcibus caedentes.

Κ Ε Φ. λ.

Περὶ χειρονομίας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ὀρχήσεως καὶ σκιομαχίας μεταξὺ χειρονομία ἐστὶ, μᾶλλον μὴν ἔχεται σκιομαχίας. χρήσιμος δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν, ἐφ' ἂν καὶ σκιομαχία. προκριτέα δὲ ἐπὶ παίδων, καὶ γυναικῶν καὶ γερόντων, ἢ τῶν σφόδρα ἰσχνῶν καὶ ἀῤῥώστων τὸ σῶμα. πρόσφορον γὰρ τούτοις καὶ οἰκεῖον γυμνάσιόν ἐστι.

De geſticulatione. Ex eodem libro. Cap. 30.

Inter choream, et umbratilem pugnam media interiecta eſt geſticulatio: ſed ad umbratilem pugnam propius accedit: eſtque ad eadem utilis, ad quae pugna umbratilis eſt: ſed haec pueris, mulieribus, ſenibus, et quorum corpus mirum in modum gracile atque imbecillum eſt, magis conuenit: ſi quidem utilis, et accommodata eis eſt exercitatio.

Κ Ε Φ. λα.

Περὶ ἀφαλμοῦ καὶ ἐξαλμοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Διαφέρει τὸ ἀφάλλεσθαι τοῦ ἐξάλλεσθαι. ἡ μὲν γὰρ ἄφαλσις δρόμῳ προσέοικεν, ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ μένοντος τοῦ σώματος μετὰ τοῦ κάμπτειν τὰς ἰγνύας· ὁ δ' ἐξαλμὸς κομιδῇ σκελῶν ἐστὶ συνεχής. 69) παράκειται δὲ τούτοις τὸ πρὸς πυγὴν ἅλλεσθαι, ᾧ καὶ αἱ Λάκαιναι γυναῖκες τὸ πρόσθεν ἐχρῶντο. τοῦτο δέ ἐστιν ἄφαλσις καμπτομένων τῶν σκελῶν, ὥστε τὰς πτέρνας τῶν πυγῶν προσάπτεσθαι, ποτὲ μὲν ἐναλλὰξ τῶν σκελῶν ἀναλακτιζόντων, ποτὲ δὲ ἀμφοτέρων ἅμα. ἄφαλσις μὲν τοῖς περὶ κεφαλὴν χρονίοις νοσήμασι χρησίμη, καὶ θώρακι, καὶ ὕλῃ ῥοπὴν ἐχούσῃ πρὸς τὰ ἄνω μέρη, καὶ

De exiliendo et ſaltando. Ex eodem libro. Cap. 31.

Differt exilire a ſaltando. nam exilire eſt curſui ſimile, cum eodem in loco corpus manet, poplites inflectendo, et circumvehendo: ſaltus vero eſt ferme crurum continuus. his ſimilis eſt ſaltus, quo Lacaenae mulieres ad nates ſaltando priſcis temporibus utebatur. ſaltabant enim circumflexis cruribus ita, ut calcibus nates attingerent: quandoque cruribus alternatim inflexis, ut calcibus nates peterent: quandoque vero utriſque, uno et eodem tempore. Exilire vero accommodatum eſt diuturnis morbis capitis, thoraci, materiae, quae

---

69) Subſtantivum videtur deesse, veluti κίνησις.

σκέλεσιν ἀτόνοις, καὶ ἀτρόφοις, καὶ ἀσάρκοις καὶ ναρκώδεσι καὶ τρομώδεσι. ἐξαλμὸς δὲ ἀφάλσεως ὕλην μὲν ὑποβιβάζει μᾶλλον, σείων δὲ τὸν θώρακα, 70) καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν πάθεσιν ἀνάρμοστος. εὐκίνητον δὲ καὶ ἕτοιμον πρὸς τὰς πράξεις ἱκανῶς παρασκευάζει τὸ σῶμα. ἡ δὲ πρὸς πυγὴν ἅλσις, κεφαλὴν καθαίρει καὶ ξηραίνει. προσκαλεῖται δὲ καὶ ἔμμηνα γυναιξὶ, καὶ ἔμβρυα εὐσύστατα ἐκβάλλει, καθάπερ καὶ Ἱπποκράτης ἐν τῷ περὶ παιδίου φύσεως ἀνέγραψεν. ἐκβάλλει δὲ καὶ δεύτερα κατεχόμενα, καὶ ὑστέρας ἀναδρομῆς κατασπαστικὸν, 71) καὶ αἱμοῤῥοΐδος προκλητικόν.

Κ Ε Φ. λβ.

Περὶ σφαίρας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὸ ἀπὸ τῆς σφαίρας γυμνάσιον εὐκινητοτέρους τοὺς χρωμένους ἀπεργάζεται καὶ τὰς ζωτικὰς ἐνεργείας ῥώννυσι. διαφοραὶ δὲ 72) αὐτοῦ παρὰ τὰς διαφορὰς τῆς σφαίρας. ἡ μὲν γάρ ἐστι μικρὰ, ἡ δὲ μεγάλη, ἡ δὲ μέση, ἡ δὲ εὐμεγέθης, ἡ δὲ κενή. τῆς δὲ μικρᾶς, ἐν μεγέθει εἴδη τρία· καθ' ἕκαστον δὲ τῶν εἰδῶν ἓν γυμνάσιον. ἡ μὲν γάρ ἐστι σφόδρα μικρά· γυμνάζονται δ' 73) αὕτη συναιρίσαντες μάλιστα τοῦ σώματος τῶν συσφαιριστῶν· τάς τε χεῖρας ταῖς χερσὶ συσφαιριζούσας ἐγγυτάτω καταστήσαντες. καὶ ἔστι τὸ ἀπ' αὐτῆς γυμνάσιον σκέλεσι μὲν ἐπιτηδειότατον, ἅτε μετὰ ἐντάσεως γινόμενον τῶν σκελῶν· χρήσιμον δὲ καὶ μεταφρένῳ καὶ πλευ-

ad partes superiores propenſa fertur, cruribus imbecillis, ſeſe non alentibus, excarnibus, ſtupidis, et tremulis. Saltus vero magis, quam si quis exiliat, materiam infra ducit: ſed quia thoracem concutit, ideo ejus affectionibus non conuenit. veruntamen et ad motum, et ad actiones promtum corpus valde reddit. ſaltatio vero ad nates, caput purgat et ſiccat: evocat etiam menſtruas mulierum purgationes: et foetus nimium adhaerentes expellit, quemadmodum Hippocrates in libro de natura pueruli ſcriptum reliquit. ſecundas quoque retentas deiicit: et uterum, qui ſupra ſe contraxit, in ſuum locum trahit: et haemorrhoidas itidem provocat.

De pila. Ex eodem libro. Cap 32.

Exercitatio, quae ex pila exiſtit, promtiores ad motum reddit eos, qui in ea ſe exercent: et vitales actiones roborat. Eſt autem in ea differentia, quae ex pilae differentia oritur. nam alia parua eſt, magna alia, atque alia juſtae magnitudinis, alia denique inanis et vacua. paruae pilae magnitudinis ſunt tria genera: et ex unoquoque genere una extat exertitatio. quaedam enim valde parua eſt: qui in ea exercentur, corpore maxime elato ludunt, et colludentes manus manibus proxime admovent. haecque exercitatio cruribus aptiſſima eſt, ſiquidem una cum intentione crurum adminiſtratur. utilis eſt etiam dorſo, et coſtis pullu-

70) Hoc καὶ rectius, ut credo, abeſt. Vide ſupra pag. 113. notam 31. Vers. 8. malim, προκαλεῖται.

71) Codex: καταπαστικόν. Forte alius conjiciat καταπαυστικόν.

72) Malim, δὲ καὶ αὐτοῦ, id eſt, τοῦ γυμνασίου τούτου.

73) Haec ita corrupta ſunt, ut, etsi plura etiam emendaveris, tamen incerta et obſcura maneant. Raſarius utcunque ſenſum expreſſit. συσφαιριστὴς habet Plato p. 690.

ραῖς τεθηλυσμέναις, 74) καὶ αὐτοῖς βραχίοσιν. ἔστι δὲ καὶ σαρκὸς στερεωτικόν. 75) ἄλλο δὲ σφαίριον 76) ὀλίγῳ τοῦδε μεῖζον, ᾧ χρῶνται, τοὺς μὲν πήχεις τοῖς πήχεσι τῶν γυμναζομένων ἐπιβάλλοντες, οὔτε τοῖς σώμασιν ἐγχριμπτόμενοι τοῖς ἀλλήλων, οὔτε προσνεύοντες· ποικίλως δὲ καὶ κινούμενοι, καὶ μεταβαίνοντες, διὰ τοὺς μετασφαιρισμούς. καὶ ἔστι κάλλιστον τῶν ἀπὸ σφαίρας τόδε τὸ γυμνάσιον, ὅτι καὶ τὸ σῶμα ὑγιὲς καὶ εὐκίνητον μετὰ ῥώμης παρέχεται, καὶ τὴν ὄψιν τονοῖ, καὶ οὐδὲ κεφαλὴν συμπληροῖ. τρίτον δὲ σφαίριον μεῖζον τοῦδε, ᾧ σφαιρίζουσιν ἐξ ἀποστήματος διεστῶτες. τούτου δὲ, τὸ μὲν 77) στάδιόν ἐστι, τὸ δὲ δρομικόν. οἱ μὲν γὰρ ἑστῶτες ἀφιᾶσι τὴν σφαῖραν μετὰ σφοδρότητος καὶ συνεχείας, καὶ ὀνίνανται 78) βραχίονάς τε καὶ ὄμματα· τὸ δὲ δρομικὸν, βραχίονας μὲν καὶ ὄψιν ὁμοίως ὀνίνησι τῷ προειρημένῳ· ὠφελεῖ δὲ καὶ σκέλη, διὰ τὸν δρόμον, καὶ ῥάχιν, διὰ τὰς γινομένας ἐν τῷ δρόμῳ καμπάς. ταῦτα μὲν περὶ τῆς μικρᾶς σφαίρας. τὸ δὲ ἀπὸ τῆς μεγάλης σφαίρας γυμνάσιον, οὐ μόνον διαφέρει διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς τῶν προειρημένων· ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸ 79) σχῆμα τῶν χειρῶν. ἐν μὲν γὰρ ἐκείνοις πᾶσιν ἀεὶ τῶν ὤμων ἐν ταπεινοτέρῳ σχήματί εἰσιν αἱ χεῖρες ἄκραι· ἐν δὲ τούτῳ τῆς κεφαλῆς ὑψηλότεραι. διὰ τοῦτο καὶ ἡ λαγὼν ἀνακρίνεται. 80) κατὰ τοῦτο τὸ γυμνά-

lantibus: itemque brachiis. carnem quoque ſolidam reddit. Alia pila eſt paullo maior, qua etiam homines utuntur: et cubitos cubitis ludendo immiſcent: nec corporibus mutuo haerent, nec annuunt: ſed variis modis moventur, et propter varios pilae ictus atque motus huc atque illuc digrediuntur. atque haec pilae exercitatio praeſtantiſſima eſt: et quod corpus ſanum, et promtum ad motus cum robore conjuncto praeſtat, et quod aſpectum firmat, nec caput replet. Tertia vero pila, quae his maior eſt, diſtantes inter ſe homines ludunt. ſed in ea ſtataria pars eſt, et motoria. qui manent, pilam emittunt cum vehementia, et continuitate: brachiaque et oculi juvantur: in motoria vero et brachia et oculi pariter juvantur: ſed cruribus etiam propter curſum, et ſpinae propter inflexiones, quae currendo fiunt, commodum accedit. atque haec quidem de parua pila ſufficiant. Exercitatio autem, quae a magna pila oritur non modo a ſuperioribus differt ex pilae magnitudine, ſed etiam ex manuum figura. nam in ſuperioribus omnibus ſummae manus ſuper humiliores humeris tenentur, in hac vero, capite altiores. et idcirco ile quoque excitatur in hac exercitatione, atque diſcutitur. quandoque

74) τεθηλυμέναις, a θηλύνω Raſarius videtur cogitaſſe de θάλλω Sed id prorſus alienum. Stephanus in theſauro θηλύνειν ex ſolo, eoque incerto Hippocratis loco notat. At frequenter occurrit. v. Philo. p. 90. Diog Laërt. p. 221. Synes. T. II. p. 92. Euseb Demonſtr. Euang. p. 172. Xenoph. Oecon. IV, 2. Theocrit. Id. XX, 14. Locus Euſebii huc conveniens eſt: μυρίοι γοῦν τῶν τὰ σώματα τεθηλυμένων.

75) Etiam hoc carent lexica. Recte vero formatum eſt ex στερεόω, *corroboro*. Niſi στερρωτικοῦ, a στερρόω.

76) Ita et paullo poſt. Sed σφαιρίον legi apud Galen in Goſsis p. 69. Dioscor. I, 102. p. 55. apud ſcriptt. aſtronom. p. 172. edit. Baſil. 1585

77) In marg. στάσιμον. Verum στάδιον eſt adjectium, ut σταδιαῖος. Inde μάχη σταδία et σταδιαῖα.

78) Id eſt, κατὰ τὰς βραχ. τε καὶ τὰ ὀμμ.

79) Id eſt, τὸν σχηματισμόν.

80) Mihi in mentem veniebat, ἀνευρύνεται.

σιον ἐνίοτε καὶ ἐπ' ἄκρων βαίνουσι τῶν ποδῶν, ὑψῶσαι τὴν χεῖρα πειρώμενοι· ἄλλοτε δὲ καὶ ἐξάλλονται, τῆς σφαίρας ὑπερπετοῦς φερομένης. τονωτικὸν δ' ἐστι παντὸς τοῦ σώματος, καὶ κεφαλῇ χρήσιμον, ὑποβιβάζον τὴν ὕλην. ἡ δὲ ὑπερμεγέθης σφαῖρα, τοὺς μὲν βραχίονας ἐν τῷ βάλλεσθαι τονοῖ· βάλλεται δὲ, διὰ τὸ μέγεθος, ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ, πληγὰς δὲ ἀτεράμνους ἔχουσα, οὐ μόνον τοῖς νοσοῦσιν, ἢ τοῖς ἐκ νόσου ἀναλαμβάνουσιν ἄχρηστος, ἀλλ' ὁμοῦ τι καὶ τοῖς ὑγιαίνουσιν. ἡ δὲ κενὴ σφαῖρα, ἥτις καὶ θύλακος 81) προσαγορεύεται, γυμνάζει μὲν παραπλησίως τῷ δρομικῷ, οὐ πάνυ δὲ εὔκολον, οὐδὲ εὔσχημον. διὸ παραιτήσεως ἄξιον.

etiam ſummis pedibus vadunt, ut manus altius extollant, quandoque etiam ſaltant, cum pila ſupra eos fertur. ita firmat totum corpus hujuſmodi exercitatio, et capiti prodeſt, materiam infra deducens. Quae vero plus juſto magna pila eſt, brachia quidem in ea proiicienda firmat, et utraque etiam manu propter magnitudinem emittitur, ſed plagas duras affert: eaque non modo aegrotis, aut conualeſcentibus inutilis eſt, ſed etiam bene valentibus. Inanis vero pila, cui etiam folliculo nomen eſt, aeque exercet, ac motoria, in qua curritur: ſed tamen non admodum facilis eſt, neque apta, atque ideo omittenda eſt.

ΚΕΦ. λγ.

Περὶ κωρύκου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Κώρυκος, ἐπὶ μὲν τῶν ἀσθενεστέρων ἐμπίπλαται κεγχραμίδων ἢ ἀλεύρων· ἐπὶ δὲ τῶν ἰσχυροτέρων ψάμμου. τὸ δὲ μέγεθος αὐτοῦ πρός τε δύναμιν καὶ ἡλικίαν συναρμοζέσθω. κρεμάννυται 82) δὲ ἐν τοῖς γυμνασίοις ἄνωθεν ἐξ ὀροφῆς, ἀπέχων τῆς γῆς τοσοῦτον, ὥστε τὸν πυθμένα κατὰ τὸν ὀμπαλὸν εἶναι 83) τοῦ γυμναζομένου· τοῦτον διχείρως 84) ἔχοντες ἀμφοτέραις αἰωροῦσιν οἱ γυμναζόμενοι, τὴν μὲν πρώτην ἡσύχως, ἔπειτα σφοδρότερον, ὥστε καὶ ἐπεμβαίνειν ἀποχωροῦντι αὐτῷ, καὶ πάλιν προσιόντος ὑπείκειν ἐξωθουμένους ὑπὸ τῆς βίας· τὸ δὲ τελευταῖον ἀφιᾶσιν αὐτὸν ἔξωθεν τῶν χειρῶν ἀπώσαντες, ὥστε ὑποστρέψαντα σφοδρότερον ἐμπίπτειν τῷ σώματι ἐκ τῆς προσελεύ-

De pugillatorio folle. Ex eodem libro. Cap. 33.

Follis pugillatorius in corporibus imbecillioribus grano ficulno aut farina, in robuſtioribus, arena impletur. ejus vero magnitudo ad vires corporis, et ad aetatem accommodetur. ſuſpenditur autem in gymmaſiis ſuperne e culmine, tantumque a terra diſtat, ut fundum ad ejus, qui exercetur, umbilicum pertineat. hunc utriſque manibus tenentes qui exercentur, primum quidem quiete, poſtea vero vehementius geſtant ita, ut ipſum recedentem conſequantur, et iterum redeunti cedant violentia compulsi: poſtremo vero eum e manibus reiicientes emittunt: ut cum revertitur, vehementius corpori adventu ſuo occurrat. ad extremum vero in

81) Hanc hujus vocis notionem a grammaticis non notatam reperi.
82) Utitur hoc Xenophon. p. 949.
83) εἶναι ſolum in marg. legitur.
84) Voluit διὰ χειρός. Sed in marg. διὰ χειρῶν, quod probo.

σεως· τὰ δὲ ὕςατα ἐπὶ πλεῖςον οἰκίσαντες 85) αὐτὸν ἀποπέμπουσιν, ὥςε ἐκ τῆς προσόδου, εἰ μὴ σφόδρα 86) προσέχοιεν, ἀποςρέφεσθαι. ποτὲ μὲν οὖν ταῖς χερσὶν ἀντιβαίνουσιν αὐτῷ προσιόντι, ποτὲ δὲ τῷ ςέρνῳ, τὰς χεῖρας ἀναπετάσαντες, ἄλλοτε δ' ἐπιςρέφοντες κατὰ μετάφρενον. δύναται μὲν οὖν μυῶσαι 87) σῶμα, καὶ τόνον περιβαλεῖν, καὶ ὤμοις, καὶ παντὶ τῷ σώματι, δυνατὸν 88) γυμνάσιον· σπλάγχνοις δὲ πᾶσι κατάλληλον, διὰ τὰς πληγάς.

ΚΕΦ. λδ.

Περὶ 89) ἀλτηριοβολίας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Σκληρὸν γυμνάσιον ἀλτηρίων 90) βολίς· ςομάχῳ δὲ ῥευματιζομένῳ καὶ ἀτονοῦντι καὶ ὀποξύνοντι, καὶ γαςρὶ δυσχερῶς πεττούσῃ κατάλληλον. γυμνάζει δὲ καὶ ὤμους εὖ μάλα, καὶ σαρκοῖ· κεφαλῇ δὲ οὐ χρήσιμον, οὐδὲ θώρακι. διαφορὰ δ' ἐςὶν αὐτῶν τῶν ἀρτηρίων. ἢ γὰρ βάλλονται παρὰ μέρος τῶν χειρῶν ἐκτεινομένων τὲ καὶ συγκαμπτομένων, ἢ κρατοῦνται μόνον ἐν προτάσει τῶν χειρῶν ἡσυχαζουσῶν ὡς τὰ πολλὰ, βραχεῖάν τε κίνησιν κινουμένων, αὐτῶν τε τῶν γυμναζομένων ἐμβαινόντων καὶ ἀνασειόντων τοῖς πύκταις ὁμοίως, ἢ κατὰ σύννευσιν τῆς ῥάχεως ταῖς χερσὶ παρεγκαμπτόντων τῶν γυμναζομένων. τὸ μὲν οὖν πρῶτον εἶδος, τὰ προειρημένα δύναται· τὸ δὲ δεύτερον σκελοκρα-

ſedem ſuam ſaepiſſime reſtituendo dimittunt: ut ex congreſſu, si non valde advertant, retrocedat. ex quo fit, ut quandoque manibus occurrant, dum propinquat, quandoque vero pectore, manibus paſſis, quandoque vero iis ad terga revolutis. Poteſt igitur hoc exercitationis genus muſculoſum corpus reddere, et robur afferre, eſtque humeris, et toti corpori aptum: et propter plagas, quas infligit, omnibus viſceribus idoneum.

De exercitatione, quae halteribus contorquendis fit. Ex eodem. Cap. 34.

Halterum iaculatio, dura exercitatio eſt. ſtomacho autem, quem defluxio infeſtat, quique imbecillus eſt, et in quo cibus aceſcit, et qui cum labore concoquit, eſt accommodata. et probe etiam humeros exercet, carnem creat: ſed nec capiti, nec thoraci convenit. differunt autem halteres inter ſe. nam vel ſeparatim mittuntur, manibus extenſis et circumactis: vel tenentur ſolum in protenſione manuum plerumque quieſcentium, et brevi motu agitatarum: et iis ipſis, qui exercentur, introëuntibus, et aeque, ac pugiles, concutientibus: vel cum ii, qui exercentur, manus ad ſpinam iaculando inflectunt. primum genus ea praeſtat, quae diximus:

85) Forte, ἀπώσαντες, ut pag. 124. vel ſimilius, αἰκίσαντες, i. e. πλήξαντες.
86) In marg. προσέχοιτο. Mox forte, ἐπιςρέφεσθαι.
87) A μῦς, *muſculus.* μυοῦν, *muſculoſum reddere.*
88) Cum antecesserit δύναται, hic conjicio τοῦτο τὸ, loco δυνατόν. Niſi malis, τονικὸν, τονωτικόν.
89) In principio Codicis, in indice capitum, legitur, ἀλτηροβολίας. Alii ἁλτὴρ, alii ἀλκτὴρ, alii ἀρτὴρ memorant. *Halter* apud Latinos etiam occurrit. Mox eſt h. l. ἀλτήριον, unde ἀλτηριοβολία. De inde quoque eſt, ἀρτηρίων..
90) Forte, βολή.

τηντικὸν 91) καὶ νεύρων, καὶ ὕλης ὑποβιβαστικόν· τὸ δὲ τρίτον, ῥάχιν μὲν καὶ ὀσφῦν ὀνίνησι, καὶ μαλάσσει· κεφαλὴν δὲ κάκιστα διατίθησιν.

ΚΕΦ. λε.

Περὶ τῆς ἐπὶ τῶν σιμῶν διαβάσεως. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Πνεύματος τονωτικὸν τοῦτο τὸ γυμνάσιον, καὶ εὐκαμπείας τῆς περὶ τὸ σῶμα, μάλιστα δὲ τῆς περὶ σκέλη ποιητικόν, μετὰ τοῦ καὶ ἰσχὺν περιποιεῖν τοῖς κινουμένοις μέρεσιν. ἔστι δὲ καὶ μακροτονίας παρασκευαστικὸν καὶ νεύρων καταλλάξεως ἐπιστρεπτικόν. μεταβιβάζει καὶ ὕλην, καὶ περιττώματα μετέωρα πρὸς τὰς ἐξόδους ἀπωθεῖ· 92) εἰ δὲ καὶ μετὰ 93) κρατήσεως ἀρτηριῶν παραλαμβάνοιτο, τῶν στιβαρωτάτων γυμνασίων ἕν τι γίνεται, διαπονοῦν ὁμοίως καὶ τὰ ἄνω, καὶ τὰ κάτω τοῦ σώματος.

ΚΕΦ. λϛ.

Περὶ ὁπλομαχίας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Οὐ τῶν παλαιῶν γυμνασίων τοῦτο, λέγω δὲ, τῶν τοῖς κάμνουσιν ὠφελίμων· ἐπεὶ δ' ἄλλως, ἡ ἐν ὅπλοις ἄσκησις παλαιά. ῥωμαῖοι δὲ ἐξεῦρον τὴν ὁπλομαχίαν τήνδε, πρῶτον δὲ 94) ὑπὲρ τῆς εἰς πόλεμον παρασκευῆς· τὸ δὲ νῦν, ὑπὲρ τοῦ διαπονεῖν τὰ σώματα. οἵγε οὖν στρατιῶται, μονομάχων 95) γὰρ ὅπλα ἐνδυόμενοι, ἢ πρὸς ἀντιπάλους, ἢ πρὸς κίονα, ὡς πρὸς

ſocundum vero crura, neruosque confirmat, et materiam deducit: tertium vero ſpinam, iliaque juvat, et mollit: ſed caput peſſime afficit.

De ingreſſu per loca ſima. Ex eodem libro. Cap. 35.

Hoc exercitationis genus ſpiritum roborat: et corpori faciles flexiones parat: ac praeſertim eam vim cruribus indit. ac ſimul etiam robur iis partibus, quae moventur, comparat. longum vero tenorem praeparat, neruos conſervat, materiam deducit, et ſuperiora excrementa ad ſuos meatus pellit. si vero etiam cum arteriarum firmitate adhibeatur, fiet una e validiſſimis exercitationibus, quae inferiores, et ſuperiores partes corporis aeque fatigabit.

De armorum pugna. Ex eodem libro. Cap. 36.

Haec exercitatio apud veteres non erat: non erat, inquam, inter eas, quae aegrotantibus proſunt: cum aliter ſe in armis veteres exercerent. Romani vero hanc poſtea exercitationem inuenerunt: quae primum quidem conducebat, ut ad bellum paratiores eſſent. ſed quam nunc inſtituimus, ad corpora fatiganda pertinet. ergo milites: (haec

91) Immo: σκελοκρατυντικόν, a κρατύνειν. Forte: σκελῶν κρατυντικὸν καὶ νεύρων. Nam ὑποβιβαστικὸν ad νεύρων referri nequit.

92) Cod. ἀποθεῖ. Forte vers. 12. νεύρων καταμαλάξεως.

93) Rasarii interpretatio, mihi quidem, obscura. Vide κράτησις, in indice.

94) Forte, μέν. Vers. 22. forte: ἐπὶ δ' ἄλλοις.

95) γὰρ redundat, nisi malis γοῦν.

ἀντίπαλον, διαμάχονται. δύναται δὲ τοῦτο τὸ γυμνάσιον εὐκίνητόν τε ποιῆσαι τὸ σῶμα καὶ εὔσαρκον. πλαδαρὰν μέντοι σάρκα περιποιεῖ κεφαλῇ δὲ ἀλυσιτελὲς, διά τε τὸ σκέπεσθαι 96 a) λίαν αὐτὴν ὑπὸ τῶν πιλῶν καὶ τῆς περικεφαλαίας, διά τε τὸ μοχθεῖν ὑπὸ τοῦ βάρους. μέγιστον δ' ἐπάγγελμα τοῦδε τοῦ γυμνασίου, μακρόπνοια καὶ συντονία τοῦ σώματος, ἔνθα 96 b) οἱ προσενθίσαντες αὐτῷ πᾶσαν ἄλλην ἀποδίωξιν πνεύματος ὑποφέρειν εἰσὶν ἱκανοί.

enim ad singulare certamen pertinet:) armis indutis, vel contra adversarios, vel contra columnam, tanquam contra adversarium, pugnant. haec autem exercitatio potest corpus aptius ad motum, et ad carnem suscipiendam reddere: veruntameu carnem mollem, laxamque facit, estque capiti noxia, tum quia mirum in modum a pileo contegatur, et galea, tum quia pondere pressum laboret. maxima autem hujus exercitationis professio est et pollicitatio, ut longam respirationem, et corporis firmitatem gignat, cum ii, qui huic se dedunt, omnem aliam spiritus expulsionem ferre possint.

ΒΙΒΛ. Ζ. ΚΕΦ. ζ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου· Ποῖα τῶν ἐν τοῖς μέρεσι ἀγγεῖα διαιρετέον. Ἐκ τοῦ β. λόγου, τοῦ κενουμένου βοηθήματος.

Ex Antylli secundo libro de praesidio evacuante: Quaenam vasa in corporis partibus sint secanda. Lib. VII, Cap. 7.

Ἀπὸ μετώπου τὴν 97) ἀφαίρεσιν ποιούμενοι, τὴν εὐθεῖαν ἐπὶ μετώπῳ διαιροῦμεν φλέβα· ἐπὶ δὲ τῶν πλείστων, κατὰ τὰ ἄνω μέρη τοῦ μετώπου, καὶ πρὸς τῷ βρέγματι, ἔνθα ὑοειδῶς 98) ἡ φλὲψ σχίζεται. δεῖ δὲ παρ' αὐτὴν τὴν σχίσιν, ἐν τῷ κάτω μέρει, ποιεῖν τὴν διαίρεσιν· τὰς δὲ ἐν τοῖς κανθοῖς, ἐγγὺς τῆς ὀφρύος, πολὺ ἀνωτέρω τῶν κανθῶν. ὄπισθεν δὲ τὸν 99) νῶτον διαιρετέον τὴν ἀντικειμένην τῷ τραγικῷ 100) τοῦ ὠτός· ὑπὸ δὲ τῆς γλώττης, εἰ μὴ ἀμφοτέρας διαιροῦμεν, τὴν 1) ὑπερ-

Si a fronte sanguis auferendus sit, rectam in fronte venam secamus. in plurimis vero, in superioribus frontis partibus, et caluaria, ubi vena ad Y literae similitudinem scinditur. sectio autem in parte inferiore ad ipsam venae scissionem est facienda. quae vero in angulis oculorum sunt, prope supercilia, multo supra angulos incidimus. post aurem vero secanda est ea, quae durae parti auris est opposita. quae sub lingua sunt, si non utramque, at certe eam,

96 a.) Codex, σκέπτεσθαι.

96 b.) Forte, ἐπεὶ (ἐπειδὴ) οἱ προσεθίσαντες, nimirum ἑαυτούς. Ergo idem, quod προσεθισμένοι seu προσεθισάμενοι.

97) Nimirum, τοῦ αἵματος. Hoc debebat addi ab Oribasio. Nam in Antyllo, unde hoc decerptum est, id per se ex orationis nexu intelligebatur.

98) Id est, expressis litteris, ac plene scriptum, ὑψιλοειδῶς, *ad formam litterae* Y. Subinde enim hujuscemodi a formis litterarum notantur. Sic est etiam, λαμβδοειδῶς, ad formam litterae Λ. Item, σιγματοειδῶς.

99) In marg. τοῦ ὠτός, quod expressit Rasarius. Cur non τῶν ὤτων;

100) Forte: τράγῳ. v. Polluc. p. 196. ubi etiam memoratur ἀντίτραγος.

1) Forte: τήν γε.

ἔχουσαν κατὰ μέγεθος, τὴν δεξιὰν, τεμοῦμεν· κατὰ δὲ χεῖρα, κατὰ νώτου τῆς χειρὸς, τὴν οὖσαν μεταξὺ τοῦ μέσου καὶ παραμέσου δακτύλου· κατὰ δ' ἰγνύαν, τὴν μεσωτάτην· κατὰ δὲ σφυρῶν, τὰς ἔνδον. καὶ εἴγε 2) εἶεν αἱ μὲν ἔμπροσθεν τοῦ σφυροῦ, αἱ δὲ ὄπισθεν, τὰς ἔμπροσθεν. διὰ μέντοι τὴν μικρότητα τῶν ἀγγείων τὰ πολλὰ οὐκ ἐφ' ἡμῖν ἐστὶν, ἃ βουλόμεθα, διελεῖν. ἐπὶ δὲ τῶν κατ' ἀγκῶνα, καὶ 3) τὰ ἐν τούτῳ διαιρούμενα ἀγγεῖα ἐξετάσεως ποικιλωτέρας χρήζειν κἀνταῦθα δεῖ 4) μὲν μὴ ἐφ' ἡμῖν εἴη τὸ τῆς ἐκλογῆς, ἤτοι ἑνὸς μόνου ἀγγείου ὑποπίπτοντος, 5) εἰ καὶ τῶν ἄλλων μὲν εὑρισκομένων, ἑνὸς δέ τινος ἐπιτηδειοτέρου 6) τὴν ἀφαίρεσιν, ἀπὸ τοῦδε ἐξ ἀνάγκης ποιησόμεθα. εἰ δ', ὥσπερ κατὰ φύσιν, καὶ ἐπὶ τῶν πλείστων, 7) ἐπιτήδεια εἴη τὰ τρία καὶ φανερὰ, τό, τε ἄνω, τὸ κατὰ τὸν μῦν, καὶ τὸ μέσον, καὶ τὸ πρὸς τῇ ἀποφύσει τοῦ βραχίονος· τὸ 8) δὲ καὶ ἀρτηριῶδές ἐστι· διακρινοῦμεν, ποῖον αὐτῶν, 9) ἐπὶ τίνων, διαιρετέον. ἐπὶ μὲν 10) τῶν λειποθυμικῶν, ἢ ἐφ' ὧν τι κεκάκωται στόμαχος, ἢ τὸ τῆς δυνάμεως ὕποπτόν ἐστι, τὸ ἄνω διαιρετέον ἀγγεῖον· ἐπὶ δὲ τῶν ἀθρόας ἀφαιρέσεως χρηζόντων, καὶ κενώσεως εὐτόνου, τὸ μέσον· ἐπὶ δὲ τῶν ξενισμοῦ καὶ μεταποιήσεως χρηζόντων. ὥσπερ ἐπιληπτικῶν, μαινομέ-

quae magnitudine excedit, dexteram utique fecamus. in brachio vero, eam quae ex humero defcendit: in manu, eam quae inter medium et annularem interiacet: in poplite, quae maxime media eft: in malleolis, interiorem: fique ante et poft malleolos fint, eas quae ante. fed propter vaforum exiguitatem non eft faepe in noftra poteftate, ut quod velimus, incidamus. porro in fecandis cubiti venis, et quae circa cubitum funt, varia animaduerfione eft opus. hic etiam si minus in nobis fit, ut eligamus quam velimus, aut una folum appareat, vel etiam si aliae appareant, fed accommodatius ex una fiat evacuatio, dare operam debemus, ut ex ea fanguinem detrahamus. si vero, ut natura fert, et in plerifque accommodatae funt tres, eaeque fint perfpicuae: ea nimirum quae fupra eft ad mufculum, et media, et quae ad brachii exortum eft, cui etiam fubftrata eft arteria, tunc quaenam in aliquibus fecada fit, difcernendum erit. nam in iis, qui animo linquuntur, aut ftomachus aliquo vitio affectus eft, aut virium robur fufpectum eft, vena fuperior incidenda eft. quibus confertim facta detractione, et concitata evacuatione eft opus, media: at quibus mutatione in

---

2) Ita in marg. In textu: εἴνεμὲν. fic.

3) Forte: καὶ τῶν ἐν τούτῳ διαιρουμένων ἀγγείων — χρήζει. κἀνταῦθα.

4) Loco δεῖ, in marg. δ' εἰ, quod probo.

5) Rasarius in mente habuit, ut fuspicor, ὑποφαίνοντες, quo fensu occurrit, ὑποφαίνοντος ἔαρος. Certe ὑποπίπτοντος requirit, τῇ ὄψει. Mox malim: ἢ καὶ τῶν.

6) Id eft, κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ αἵματος.

7) Nimirum, τῶν ἀνθρώπων

8) In textu: ὁ δὲ καὶ ἀρτηριώδης, fed fyllabae δης inscriptum ες.

9) Poterat addi καί. Sed id in ejusmodi formis faepe animadverti omissum esse.

10) Interposuerim οὖν. Mox Codex κάκωται, quod correxi.

νων, σκοτωματικῶν, τὸ κάτω. φυλακτέον δὲ τὸ μὲν ἄνω, ἐπὶ τῶν συνεϛραμμένους καὶ περιγεγραμμένους τοὺς μῦς ἐχόντων, ἐφ᾽ ὧν καὶ ἡ κυρτότης τῶν μυῶν ἐπιπίπτει τοῖς ἀγγείοις, μικρὸν ἀνωτέρω τῆς καμπῆς διαιρετέον ἐϛὶ τὸ ἀγγεῖον· ἐπὶ δὲ τῶν κατίσχνων φυλακτέον τὸ κάτω, καὶ ἐφ᾽ ὧν εὔρωϛόν τε καὶ σφοδρα μέγα ἐϛίν. ὁ 11) γὰρ φόβος γίνεται περὶ τὴν δύναμιν, μεγάλης ἐμβληθείσης 12) τῆς διαιρέσεως· καὶ εἰ τοῦτο φεύγοντες, μικρὰν ἐμβάλλοιμεν τὴν διαίρεσιν, θρομβώσεις 13) γίγνονται καὶ ἀνευρίσματα 14) ἐπὶ χρόνον ἱκανὸν, καὶ παραμένοντα, ἔπειτα δὲ παυόμενα. ἐπὶ δὲ τῶν σφόδρα πιμελωδῶν καὶ φλεβοτομουμένων 15) κατά τινα ϛόμαχον, τὸ ἄνω διαιρετέον. ὅ, τε γὰρ μῦς, πλαδαρὸς ὢν, ἄνω ἀποκεχώρηκε πάμπολυ τοῦ ἀγγείου, καὶ τὰ νεῦρα πλεῖϛον ἀφέϛηκε κατὰ τοῦτο τὸ μέρος, ὥϛε, κἂν βαθυτάτην ποιήσηταί τις τὴν διαίρεσιν ἐξ ἐπίτηδες, μὴ ἂν 16) ἀφικέσθαι. ἡ δὲ φλὲψ ἐπὶ πάντων 17) ἅπαξ ἁπλῶς ἀπίμελος καὶ ἀσκέπαϛος, καὶ εὔσχιϛος καὶ εὔρους ἐϛίν. ἀφέϛηκε δὲ καὶ ἡ μέση φλὲψ πολὺ τῶν ὑπ᾽ αὐτὴν νεύρων· ἀλλ᾽ ἐπὶ πολλῶν, 18) πρὶν ἐλθεῖν εἰς τὴν 19) καμπὴν, σχίζεται εἰς πολλὰ, ἢ εἰς δύο, ὧν

melius et diverſitate, inferior. ac ſuperior quidem cavenda eſt in iis, qui muſculos converſos et circumſcriptos habent. et in quibus muſculorum curvitas vaſis incumbit, paulo ſupra flexum vena eſt incidenda. in gracilibus vitanda eſt inferioris inciſio. et in quibus vena ipſa firma et valde magna eſt. metus enim eſt, ne vires exoluantur, magna ſectione adhibita. si vero id fugientes, exiguam ſectionem fecerimus, ſanguis in grumos concreſcet, et fient aneuriſmata, quae ſatis longo tempore perdurant, ſed poſtea ſedantur. in valde pinguibus, si venter aliquis ſectione venae dividatur, vena ſuperior incidenda eſt. nam et muſculus humectus, qui ſupra eſt, plurimum a vaſe abductus eſt, et nerui plurimum ab hac parte ſunt disuncti. quam ob rem etiam si quiſpiam profundiſſimam ſectionem fecerit de induſtria, ad eos non ſit perventurus. vena vero in omnibus ſemel abſolute pinguedinis eſt expers, et detecta, et facile ſcinditur, et facile fluit.. Iam vero media quoque multum abeſt a neruis, qui ſub ea ſunt ſiti. ſed ea in

11) Immo, φόβος γὰρ γίνεται ſeu ἐγγίνεται. Articulo non eſt opus.
12) Ἐμβάλλειν διαίρεσιν mirum quidem videtur. Occ rrit tamen continuo iterum. Ita autem dicitur, quod iſta διαίρεσις extrinsecus fit, immisso (ἐμβληθέντος) inſtrumento aliquo. Vide mox Cap. II.
13) *Guttatim coaleſcit ſanguis.* Vide Foës. in oecon. Hippocrat.
14) In Codice, ἀνευροίσματ, ſubnotatum tamen ο μικρὸν puncto. Radicitus hoc vocabulum transplantatum eſt, et in Rasarii interpretationem Latinam, et in non nulla lex ca. Corrigendum ἀνευρύσματα. v. Galen in defin. med. et de tumoribus cap. II. Paul. Aegni. VI, 37. p. 188. Proximum καὶ, poſt ἱκανὸν, rectius, ut puto, abeſt.
15) φλεβοτομουμένων in Codice linea ſubnotatum eſt. Fruſtra! Satis enim notum eſt vel ex Galen. in Glossis p 101. Proximus ϛόμαχος potius notandus erat, quem quid m meus ſtomachus, ex continua desidia et ſenectute infirmus, nullo modo poteſt concoquere. Conjicio ergo: κατά τινα ϛόμια. ϛόμια autem intelliguntur, *ora venarum* Memorantur vero etiam, ϛόμια ἑλκῶν.
16) In Codicis textu eſt μίαν. In marg: μὴ ἄν. Hoc probo Sed loco ἀφικέσθαι malim etiam ἐφικέσθαι.
17) Ἐπὶ πάντων interpretor, πάντως παντελῶς, ἅπαξ ἁπλῶς, quod j nct m etiam ſcrib tur, ἁπαξαπλῶς, eſt, *prorsus.* ἐξεπίτηδες multoties occurrit, veluti apud Platon. in Phaedone §. 45. p. 401.
18) Nimirum, ἀνθρώπων.
19) Hic quoque legitur in Codice, κάμπην, quod ſuperius, ut manifeſtum vitium, tacite correxi. κάμπη eſt *eruca*, animalculum ex eo genere, quae nunc *inſecta* appellant.

τὸ μὲν ἄνω, τὸ δὲ κάτω χωρεῖ. διόπερ ἐν ταῖς λεγομέναις μὲν, πρὸς ἀφὴν, γινομέναις δὲ κατὰ στοχασμὸν φλεβοτομίαις, πάσχουσιν 20) ἐπιφλεβοτομοῦντες. διὰ γὰρ τὸ λεπτοτάτας ἐν ταῖς σχίσεσι τὰς σχισθείσας εἶναι φλέβας καὶ ἀφανεῖς γίνεσθαι, εἰς ἀτοπίαν ἐμπίπτουσιν. οὐ διαιρετέον οὖν τήνδε τὴν φλέβα. γίνεται γάρ τις καὶ ἄλλη πλάνη, ἐκ τῆς ἐπιδέσεως, 21) τῆς πρὸς φλεβοτομίας γινομένης. τὸ γὰρ δέρμα, ἰσχυρῶς τεινόμενον κατὰ τὴν μεσότητα τῆς καμπῆς, διὰ τὸ ἀνατείνεσθαι πρὸς τὸν τοῦ βραχίονος μῦν, φαντασίαν ἀγγείου πολλάκις ἀποτελεῖ. φευκτέον 22) τὸ τοιοῦτο.

ΚΕΦ. η.

Τίς καιρὸς φλεβοτομίας ἐν τοῖς ἐπὶ 23) μέρους καιροῖς. Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Ἐκ τοῦ περὶ κενουμένων βοηθημάτων.

Ἐν τοῖς ἐπὶ μέρος 24) καιροῖς, περὶ μὲν τὰς ἀρχὰς τῶν ἐπισημασιῶν ἀνεπιτήδειος φλεβοτομία, ἐκτὸς εἰ μὴ μέγα τὶ κακὸν τοῖς πυρέττουσι συνεισβάλλοι, ὡς πνιγμὸς, ἢ σπασμὸς, ἢ ἐξάγουσα 25) ὀδύνη. εἰ μέντοι μηδὲν ἔξωθεν ἐπείγοι, περιμενετέον τοὺς τῆς ἀνέσεως καιροὺς, καὶ μακρῶν μὲν ὄντων τῶν διαλειμμάτων, ἐν τῇ παντελεῖ φλεβοτομητέον 26) ἀνέσει. ῥᾷον γὰρ αἱ δυνάμεις εὐσταθοῦσαι τῶν ἀφαιρετικῶν ἀνέχονται βοηθημάτων, καὶ παρίστανται κατὰ τὸ ἀν-

plerisque, antequam ad flexum perveniat, in multas partes, aut saltem in duas scinditur: quarum altera supra, altera vero infra vergit. quocirca in venae sectionibus, quae tactu fieri dicuntur, sed coniectura fiunt, quibus venae inciduntur, ii pati solent. quoniam enim in venarum scissione venae ipsae scissae tenuissimae sunt, et non apparent, ideo errores committuntur. ergo haec vena non tundenda est. quinetiam alius quidam error in deligando brachio ad venam secandam committitur: ut cutis vehementer tensa in medio flexu, quia ad brachii musculum extenditur, opinionem saepe vasis facit. quare hoc cavendum nobis est.

Quod tempus opportunum sit venae secandae in singulis temporibus. Ex Herodoti libro de praesidiis evacuantibus.
Cap. 8.

In singulis temporibus morborum, in principiis accessionum incommoda est venae sectio: nisi magnum aliquod malum febricitantes invadat, ut suffocatio, aut conuulsio, aut excrucians dolor. si vero nihil extrinsecus urgeat, remissionis tempora sunt expectanda. sique longa interualla sint, in perfecta remissione venam secare conveniet. Vires enim robustae facilius evacuantia praesidia ferunt: et constant pro earum

---

20) Rasarius videtur voluisse: οἱ φλεβοτομηθέντες.
21) Equidem conjicio: τῆς πρὸ τῆς φλεβ. Mox rursus quoque in Codice: κάμπης.
22) Interposuerim, οὖν.
23) Cod. μέρος. In principio Codicis, in indicibus capitum, est: ἐκ τῶν Ἡροδότου, τῆς (corrige, τίς.) καιρὸς τῶν (corrige, τῆς.) ἐπὶ μέρους φλεβοτομίας.
24) ἐπὶ μέρους Graece dicitur. Ergo corrigendum. *Tempora singula*, nimirum febrium.
25) Immo fortasse, ἐξάγχουσα, ὀξεῖα. Dicitur, ἐξάγειν τοῦ ζῆν. Sed alienum id ab h. l.
26) In Codice sine sensu, uno vocabulo, legitur, ἀεισιρᾳιον, quod correxi. ῥᾷον tamen etiam in marg. notatur.

θρικὸν αὐτοῖς, 27) καὶ μονονουχὶ τοῖς βοηθήμασι 28) χεῖρας ὀρέγουσιν. ἐν πολλῇ γοῦν τὰ ὅλα γίνεται μεταβολῇ. ἐν δὲ τοῖς παροξυσμοῖς ὑποπεπτωκυῖαι, 29) τοῦ παρηγορήσοντος μόνου προσδέονται. εἰ δὲ βραχὺς ὁ τῆς ἀνέσεως χρόνος εἴη, τὴν μὲν παντελῆ φθαστέον ἄνεσιν· ἀρξαμένους δ᾽ ἀνίεσθαι φλεβοτομητέον. περιέσται γὰρ ἡμῖν, διαστήσασιν ὀλίγον χρόνον, ἀνέντας τρέφειν, τῶν ἀφαιρετικῶν καὶ ἐν πυρετοῖς ἔσθ᾽ ὅτε καλῶς προσαγομένων· τῶν δὲ προσθετικῶν, οὐδέποτε. ἄτοπον οὖν, τὸν τῆς τροφῆς καιρὸν εἰς τὸν τῆς φλεβοτομίας ἀποδαπανῆσαι. κἂν τὰ τῆς ἐπισημασίας διαδραμόντα στάσιν ποιήσηται, ἀγνοῶνται 30) δὲ οἱ διαδεχόμενοι καιροὶ, αὐτῆς χάριν τῆς ἐπισημασίας, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ φλεβοτομητέον. ἀποπαύσεται γὰρ τὸ ἐλλεῖπον. τρέχουσαν μὲν γὰρ ἐπισημασίαν πρὸς 31) ἄνεσιν, ἐπιθεωρητέον, μένουσαν 32) δὲ κινητέον, καὶ μᾶλλον, διὰ τοῦ τοιούτου βοηθήματος. ἐπὶ δὲ τῶν ἐν ἀδιασκόπῳ συνεχείᾳ νοσούντων, ὁ αὐτὸς φλεβοτομίας καὶ τροφῆς καιρός. μικρὸν γὰρ πρόσθεν τῆς τοῦ σώματος ἀποθεραπείας ἀφαιρεῖν τὸ αἷμα· εἰ δὲ συνεχεῖς μὲν εἶεν πυρετοὶ, ἔκδηλον δέ τινα παροξυσμὸν φέροιεν, καθ᾽ ὃν προστιθέντες ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μεγέθους μένουσιν, 33) ποιούμενοι τεταγμένως, ἢ καὶ ἀτάκτως τὰς προσβολὰς, ἀποθεωρητέον, ὡς ἔνι μάλιστα, μὴ κατὰ τὰς

robore: et tantum non auxiliis manus praebent. quae omnia in longa mutatione fiunt. at cum in acceſſionibus conciderint, auxiliis tantum indigent, quibus recreentur. si vero breve ſit remiſſionis tempus, praeveniendum erit, ut ne eam perfectam expectemus: ſed cum incipit remiſſio, ſecanda vena eſt: licebit enim nobis paulo interiecto tempore poſt detractionem, in remiſſione alere. et in febribus quandoque auferentia remedia adhibemus, addentia vero non item. ſed abſurdum eſt, ut alendi tempus in venae ſecandae tempore conſumamus. Cumque inuaſionis tempora elapſa ſtatum faciant, ignota vero ſint tenpora ſtatum ſuſcipientia, propter inuaſionem, eo tempore eſt facienda ſectio. nam quod reliquum eſt ſedabitur. cum vero ad remiſſonem currit inuaſio, tunc inſpiciendum eſt: cum vero eo pervenit, movendum eſt, et praeſertim hoc praeſidio. at quorum continuus morbus eſt, nec diſcerni tempora poſſunt, idem eſt venae ſecandae et cibi dandi tempus: ut paulo ante corporis recurationem ſanguis detrahatur. si vero continentes febres ſint, et aliquam acceſſionem perſpicuam afferant, in qua accedentes in eadem magnitudine maneant, et ordinatas, aut inordinatas inuaſiones faciant, diligen-

27) In Codice, αὐταῖς. κατὰ τὸ ἀνδρικὸν, idem, quod ἀνδρικῶς. Ita, κατὰ τὸ καρτερὸν, et alia.

28) Equidem ad mitigandam duriorem metaphoram interposuissem, ὡς εἰπεῖν. Germanice ad verbum eſt: *die Kraefte reichen den Huilfsmitteln die Haende.*

29) αἱ δυνάμεις, nimirum. Imperite ſcriptum in Codice: ὑποπεπτοκυῖαι. παρηγορεῖν per ſe eleganter dictum. Equidem tamen eo hic non fuiſſem usus, ſed ἐξαναστήσοντος. Eleganter Philo p. 237. E. τὴν δεξιὰν καὶ σωτήριον χεῖρα ὀρέγων, ὑπολαμβάνει (optime!) καὶ ἐξανίστησιν.

30) Codex, ἀγνοοῦνται, ſed deleto in fine iota.

31) πρὸς in margine additum.

32) Codex: μὲν οὖσαν.

33) Forte, μένωσιν.

ἐπιθέσεις τῶν ἐπισημασιῶν τὰς ἀφαιρέσεις ποιεῖσθαι, ἀλλὰ κατὰ τοὺς διομαλισμούς. οὗτος γὰρ καὶ πρὸς τροφὴν καιρὸς ἐπιτήδειος.

Κ Ε Φ. θ.

Ἀντύλλου. Τίνα πρὸ τῆς διαιρέσεως ποιητέον. Ἐκ τοῦ β. λόγου τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Διαδετέον τὸν βραχίονα πρὸ τῆς διαιρέσεως 34) τελαμῶνι εὐτόνῳ, πλάτος ἔχοντι, ὅσον δακτύλων δύο ἢ ὀλίγῳ πλατύτερον. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἐσφαιρωμένους καὶ περιγεγραμμένους ἐχόντων τοὺς ἐν τοῖς βραχίοσι μῦς, κατωτέρω περιβλητέον τὸν τελαμῶνα, καὶ μάλιστα, εἰ ἐπιμήκεις εἶεν οἱ φλεβοτομούμενοι. ἱκανὸν γὰρ τούτοις τὸ τοῦ μήκους διάστημα ἀπὸ τοῦ μυὸς ἐπὶ τὴν 35) καμπὴν τοῦ ἀγκῶνος. ἐπὶ δὲ τῶν μικρῶν, οὐ 36) πάνυ. ὁμοίως 37) δὲ τοὺς μῦς συνεστραμμένους ἐχόντων, ἡ μὲν ἀνωτέρω διάσφιγξις ἄχρηστος· δεῖ δὲ ὀλίγον κατωτέρω τῆς μεσότητος τοῦ μυὸς τὴν ἀπόσφιγξιν ποιεῖσθαι, τάσσοντας τὸν τελαμῶνα κατὰ τὰ τελευταῖα τοῦ μυός. ἐπὶ δὲ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν τοὺς μῦς πλαδαροὺς ἐχόντων, οὐδὲν κωλύει τὸ κατὰ μέσον τοῦ μυὸς περιβάλλειν. 38) ἀλλ' εἰ μὲν κατωτέρω τοῦ μυὸς παντὸς, ἢ ἐν τοῖς κάτω μέρεσιν αὐτοῦ διασφίγγοιμεν, ἔξεστιν ἡμῖν καὶ εὐτόνῳ σφόδρα χρῆσθαι τῇ διασφίγξει, ὂν 39) ἐπὶ τοῖς μέρεσι τοῖς διασφιγγομένοις· οὐ

tiffime animadvertendum erit, ne increfcentibus inuafionibus detractiones moliamur : fed in temporibus inaequabilibus. quod etiam tempus ad cibum dandum erit accommodatum.

Antylli, quid ante venae fectionem faciendum. Ex fecundo de vacuantibus praefidiis libro. Cap. 9.

Ante venae fectionem ligandum eft brachium robufto vinculo, quod habeat duorum digitorum latitudinem, aut paulo plus eo. in iis vero, qui mufculos brachiorum elatos, et circumfcriptos habent, vinculum eft inferius iniiciendum: ac praefertim, si, quibus venae fectio adhibetur, fint oblongi : fiquidem in eis interuallum longitudinis a mufculo ad cubiti flexum fatis magnum intercedit: in parvis autem, non multum. fimili quoque modo iis, qui mufculos contortos habent, fuperior conftrictio eft inutilis. eft enim paulo inferius medietate mufculi facienda ligatio : ad finem mufculi vinculo conftituto. at in mulieribus, et qui mufculos flaccidos habent, nihil prohibet medio mufculo vinculum adhibere. fed si inferius, quam totus mufculus fit, aut si in inferioribus ejus partibus deligaverimus, licebit nobis valida admodum conftrictione uti: quod tamen partibus, quae conftringuntur, non eft utile: quandoquidem in conftri-

34) Id eft, *fafcia*, *fafciola*. Herodot. II, 86. VII, 181 Hic inferius legitur: ὁ περιδεόμενος τελαμών.

35) Semel decretum habuerat fcriba Codicis, ubique fcribere, κάμπην. Discrimen inter κάμπη et καμπὴ fuperius, ni fallor, notavi.

36) οὐ in margine additum.

37) Kursus in tenebris versamur. Ergo palpandum eft manibus. Prehendi ergo hujuscemodi: ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τοὺς μῦς.

38) Vix opus eft, ut moneam, fynonyma hic esse, διαδέειν, διασφίγγειν, ἀποσφίγγειν, περιβάλλειν.

39) Iftud ὂν plane otiosum eft h. l. nec video, quid ei fit fubftituendum, cum nec οἷον, nec ὡς, nec fimilia alia mihi probentur. Immo totum iftud: ὂν ad διασφιγγομένοις, mihi moleftum eft.

μὴν χρήσιμον. ἐπὶ γὰρ τῇ διασφίγξει ἀδηλότερά τε γίγνεται τὰ ἀγγεῖα, καὶ ναρκώδης καὶ ἐπώδυνος ἡ χείρ. εἰ δὲ κατὰ μεσότητα τοῦ μυὸς γένοιτο ἡ διάσφιγξις, οὐδ᾽ ὅλως χρὴ πιέζειν, καὶ μάλιστα ἐπὶ γυναικῶν καὶ τῶν τρυφερῶν. θλιβείσης γὰρ τῆς κοιλίας τοῦ μυός, 40) ὑπόσφαγμα γίνεται κατὰ τὸν βραχίονα πολλάκις. ἐνίοις δὲ καὶ ἐρυσίπελας καὶ ἀπόστημα ἐπακολουθεῖ. δεῖ δὲ στοχάσθαι, μὴ ὁ περιδεόμενος τελαμὼν περιστρέψῃ τὸ δέρμα τοῦ ἀγκῶνος, ἀλλὰ τηρήσῃ τὴν φυσικὴν αὐτοῦ θέσιν, ἵνα μὴ, ἐπιλυθέντος, ἀποβὰν εἰς τὴν ἰδίαν χώραν, τὸ δέρμα ἐπιλάβῃ τὴν ῥύσιν τοῦ αἵματος, παραλλασσούσης τῆς ἐν τῷ δέρματι διαιρέσεως τὴν τοῦ ἀγγείου διαίρεσιν. ὅσοι δὲ ἐπὶ τῶν ἀφανῶν ἀγγείων κατωτέρω τοῦ ἀγκῶνος διασφίγγουσιν, οὐ προσηκόντως ποιοῦσιν. οὐδέποτε γὰρ, ἐπ᾽ οὐδενὸς μέρους, ἐκ τῆς κατωτέρω διασφίγξεως ἐκυρτώθη τὰ ἀγγεῖα, οὐδὲ μὴν, οὐδ᾽, ὅσοι σπόγγοις προπυριῶσι τὰ κατὰ τὸν ἀγκῶνα, ἀνύουσί τι. οὐ γὰρ ἂν κυρτωθείη, εἰ μὴ ἐκ τῆς διασφίγξεως. δεῖ δὲ μετὰ τὴν διάδεσιν τὰς χεῖρας τρίβειν πρὸς ἀλλήλας, καὶ διακρατεῖν τὶ ἐν τῇ χειρί. ἐπὶ δὲ τῶν ἀπὸ τοῦ μετώπου φλεβοτομουμένων, ἢ κανθῶν, 41) ἢ γλώσσης, ἢ παρὰ τὰ ὦτα, χρὴ τελαμῶνα περιβάλλειν τῷ τραχήλῳ, τὸν δὲ κάμνοντα κελεῦσαι, τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἢ δεξιὰν τάξαι κατὰ τὸ γένειον, ἢ 42) πᾶσαν ἀντίχειρα δακτύλων μόνον. ἔπει-

ctione et vafa occultiora fiunt, et obftupefcit manus, ac dolore conficitur. verum, si in mufculi medietate fiat conftrictio, neutiquam premendum eft: ac praefertim in mulieribus et delicatis. compreffo enim mufculi ventre, perfaepe in brachio hypofphagma oritur. nonnullis vero et eryfipelas et abfeffus confequuntur: in quo etiam videndum eft, ne vinculum cutim inuertat cubiti. fed naturalem ejus fitum conferveṭ: ut, cum ablatum fuerit, cutis, in proprium locum fecedens, in caufa fit, ne fanguis effluat: cum diffecta cutis in locum venae fectionis abeat, atque ita eam claudat. qui vero in vaforum non apparentium fectione infra cubitum conftringunt, non recte faciunt. nunquam enim in ullo membro vafa elevata funt ab inferiore conftrictione. quin ne illi quidem, qui prius fpongiis vafa, quae in cubito funt, fouent, quicquam profunt: quia non elevarentur, nisi adhibita conftrictione. ubi vero fit facta deligatio, manus inter fe fricandae funt: et aliquid manu tenendum. Quibus vero in fronte, aut angulis oculorum, aut fub lingua, aut fecundum aures venae fecantur, vinculum eft collo iniiciendum: et aegrotanti imperandum, ut dextram aut finiftram manum fub mento teneat: aut folum pollicem totum. atque ita laqueus digitis alligan-

40) Ita ex correctione. Antea erat ὑπόσφιγμα. Galen. in Gloss. p. 66. in ἀπόσφαγμα, et p. 100 memorat quidem ἀπόσφαγμα, fed id alienum ab hoc loco. H. l. enim notat *fuffufionem fanguinis*. v. Paul. Aegin. III. 22. p. 73. Actuar. περὶ διαγν. παθ. II, 35. ὑπώπια et ὑποσφάγματα jungit. Vide eundem ibid. II, 7.

41) De hoc fuperius monitum.

42) Cod. εἰ. Et mox, ἀντίχειρον. De ὁ ἀντίχειρ v. ad Aelian. Varr. Hift. II, 9. Theocrit. Id. XI, 57. Oribas. Anatom. ex Galeno. p. 226. Memoratur etiam ἀντίχειρ δεξιὸς et εὐώνυμος apud Melampod. fol. 107. pag. 2. fol. 108. pag. 2. in edit. Rom. Aeliani. ἡ ἀντίχειρ, ut fubftantiuum, non recordor legere. Loco πᾶσαν ergo conjicio πάντως, *faltem*.

τα τὸν τελαμῶνα κατὰ τῶν δακτύλων σφίγγειν. οὕτω γὰρ ὁ μὲν βρόγχος οὐκ ἀπολειφθήσεται· 43) τὰ δὲ ἑκατέρωθεν ἀγγεῖα, τὰ τείνοντα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, θλιβόμενα, ἐν τοῖς ἐπάνω διοιδήσει μέρεσιν. ἐπὶ δὲ τῶν ἀτόπων 44) ἢ παρέτων παρεστὰς ὑπηρέτης ὑποβαλλέτω τὴν χεῖρα τῷ γενείῳ. ἀπὸ δὲ χειρὸς ποιούμενοι τὴν ἀφαίρεσιν, 45) εἰ κατεωνισε δὲ οἱ πρόθεν αὐτὴν εἰς θερμὸν 46) χαλάσαι μετὰ τοῦ σφίγγειν. ἀπὸ δὲ ἰγνύας, ἡ μὲν διάσφιγξις ὑπὲρ τοῦ γόνατος ἐν τῷ μηρῷ. γινέσθω δὲ ἡ ἀφαίρεσις, εἰ οἷόν τε, ἐν βαλανείῳ, ἢ καὶ προπυριασθείσης. 47) περιπατείτω δὲ μετὰ τὴν διάσφιγξιν ὁ κάμνων, καὶ μελλόντων δὲ διαιρεῖν, ὀρθὸς ἐπὶ μόνου τοῦ σκέλους ἐρειδέσθω. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ ἐπὶ σφυροῦ γιγνέσθω, τῆς διασφίγξεως μικρὸν ἀνωτέρω τῶν σφυρῶν παραλαμβανομένης.

dus, et adſtringendus. ita enim guttur non deficiet, et utriusque partis vaſa ad caput tenſa eo compreſſu in ſuperioribus partibus intumeſcent. in abſurdis vero, aut languidis hominibus, miniſter adſtans manum mento ſubiiciet. si a manu detrahere ſanguinem velis, prius perfundenda eſt aqua calida, atque ita cum conſtrictione relaxanda. in malleolis vero conſtrictio ſupra genu in femore fiat: ſanguisque, si fieri poteſt, in balneo detrahatur, vel ante fomenta adhibeantur. cumque fuerit admota conſtrictio, laborans inambulet. cumque ſit facienda ſectio, rectus ſuper unico crure conſiſtat. idem fiat in venarum poplitis ſectione: et conſtrictio paulo ſupra poplitem adhibeatur.

ΚΕΦ. ι.

Πῶς 48) φλεβοτομητέον. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Quomodo vena ſecanda ſit. Ex eodem. Cap. 10.

Ποτὲ μὲν καταπείροντες, 49) ποτὲ δὲ ἀναπείροντες φλεβοτομοῦμεν. καταπείροντες μὲν, ἐπειδὰν ἄδηλα ᾖ τὰ ἀγγεῖα· ἀναπείροντες δὲ, ἐπειδὰν σφόδρα ἐπιπόλαια. δεῖ δὲ μὴ ὅλον διαιρεῖν τὸ ἀγγεῖον. ἀνατρεχόντων γὰρ αὐτοῦ τῶν

Venas incidimus quandoque punctim, quandoque caeſim. ac punctim quidem eas, quae non apparent: caeſim vero eas, quae valde in ſuperficie cutis ſunt ſitae. non totum autem vas ſecandum eſt. nam averſis ejus labiis

43) Conjicio, ἀποληφθήσεται aut ἐπιληφθήσεται.

44) Nisi ἀτόνων, aut ſimile aliquid legendum ſit. Πάρετος eſt apud Gregor. Nyss. Tom. II. p. 195. Idem eſt, quod παραλελυμένος.

45) Ita prorsus in Codice. Sed in margine: κατεωνισαι (ſine accentu) δέοι. Utrumque obscurum. Mox dubia etiam ſunt, μετὰ τοῦ. Nam *poſt* eſt μετὰ τό. Ego interim conjicio: ἀφαίρεσιν, εἰ καὶ ταινιῶσαι δέοι, πρόθεν — χαλάσαι πρὸ τοῦ σφίγγειν. ταινία eſt *faſcia*. ταινιοῦν, *faſcia vincire*. Vide mox notam 64.

46) Nimirum, ὕδωρ.

47) Scilicet, τῆς ἰγνύας.

48) Hic in marg. laudatur Aëtius lib. 3. cap. 13. Sed eum nondum ad manus habeo, etſi ea de causa ante duos annos Lipsiam ſcripserim.

49) Codex: καταπήροντες, et mox, ἀναπήροντες. Atque ita poſtea etiam. Sic mox vitiose etiam, ἐπιπολεα.

μερῶν, ἡ ῥύσις οὐ γίνεται μετὰ 50) ἀκοντισμοῦ· μηδὲ τὸ κάτω μέρος τοῦ ἀγγείου διαιρεῖν, ἀλλὰ τὸ ἀνωτέρω. λέγω δὲ, κάτω μὲν, τὸ πρὸς τὴν ἀπόφυσιν τοῦ βραχίονος κάτω νεῦον· ἄνω δὲ, τὸ πρὸς τὴν κερκίδα. τοῦ μὲν γὰρ ἄνω διαιρεθέντος μέρους, εὔμορφος ἐξακοντισμὸς γίνεται τοῦ αἵματος· τῶν δὲ κάτω διαιρεθέντων, οὐδὲν ἀπακοντίζει.

ΚΕΦ. ια.

Πότε καὶ ποίῳ μεγέθει καὶ σχήματι τῆς διαιρέσεως χρηστέον. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐπὶ μὲν κενώσεως δεομένων ἀθρόως 51), μεγάλην ἐμβλητέον τὴν διαίρεσιν· ἐφ᾽ ὧν δὲ δεῖ περισπᾶσαι καὶ ἀποστρέψαι φορὰν αἵματος, οἷον, ἐπὶ τῶν αἷμα ἀναγόντων ἢ αἱμοῤῥαγούντων, 52) ἐπὶ τῶν ἐκ ῥινῶν ἢ ἄλλου τινὸς μέρους, μικρὰν σφόδρα. οὐ γὰρ κενώσεως δέονται, κενούμενοι ὑπὸ τοῦ πάθους· ἀλλ᾽ ἀνθολκῆς. δεῖ οὖν ἐπὶ τούτων πολλῷ χρόνῳ ῥύειν ἀπὸ τῆς φλεβὸς τὸ αἷμα. ἔτι μικρᾷ μὲν χρηστέον, ἐπὶ τῶν μικρῶν ἀγγείων· μεγάλῃ δὲ, ἐπὶ τῶν μεγάλων. εἰ γὰρ ἐπὶ μεγάλῳ τὶς ἀγγείῳ μικρὰν ποιεῖτο διαίρεσιν, ἐνθρόμβωσις 53) ἐξ ἀνάγκης γίνεται. σχήματά γε μὴν διαιρέσεως τρία. τὸ μὲν ἐπικάρσιον· τὸ δὲ εὐθὺ, οὐχὶ κεῖρον, 54) ἀλλὰ σχίζον τὴν φλέβα· τὸ δὲ μεταξὺ τούτων λοξόν. τῷ μὲν οὖν ἐπικαρσίῳ χρηστέον, ἐφ᾽ ἂν οὐδ᾽ ὅλως ἐπαφαιρεῖν 55) δοκιμάζομεν· καμφθέντος γὰρ τοῦ ἀγκῶνος, εὐθὺς παρακολλήσεως τυγχάνει. τὸ

fluxio non fit cum eiaculatione. fed neque etiam inferior vafis pars fecanda eft, verum fuperior. dico autem inferiorem, quae ad brachii exortum infra vergit: fuperiorem vero, quae ad radium. nam fuperiore parte incifa, decentior fit fanguinis iaculatio: at partibus inferioribus incifis, nihil iaculabitur.

Quando, qua magnitudine, quaque forma fecanda vena fit. Ex eodem libro.
Cap. 11.

In iis, qui evacuatione confertim facta indigent, ampla incifio facienda eft. at ubi fanguinis lationem revellere, atque avertere oporteat, quemadmodum ufu venit in iis, qui fanguinem reiectant, aut ora venarum aperta funt, aut fanguis e naribus, aut alia parte quadam fluit, perexigua eft facienda. eiufmodi enim, cum ab ipfa affectione vacuantur, non iam evacuatione, fed retractione atque averfione indigent. ex quo fit, ut fanguis multo tempore fluere ex vena debeat. praeterea angufta fectio in paruis vafis eft itidem facienda: ampla, in magnis. nam, si quis in magno vafe fectionem paruam faciat, fanguis neceffario collectus concrefcet. Sunt autem tres incidendarum venarum figurae. tranfuerfa, recta, quae non pungit venam, fed fcindit, et harum media, obliqua. ac tranfuerfa quidem

50) Ita dicitur, αἷμα ἐξακοντίζειν. Occurrit etiam, εἰσακοντίσειν, περὶ σπέρματος ἀνδρός. Primus, ni fallor, Homerus hac metaphora usus eft. Vide hic mox bis. Vers. 6. malim, εὔφορος.
51) In marg. ἀθρόας.
52) Forte, ἤτοι ἐκ ῥινῶν.
53) θρόμβωσις paullo ante lectum. Neutrum lexica agnofcunt.
54) Ita in marg. In textu: χηρόν. Mox Codex: τὸ — ἐπικάρσιον, quod correxi.
55) Mox eft, ἐπαφαίρεσις, *iterata detractio* fanguinis, et rursus, ἐπαφαιρεῖν.

δὲ λοξὸν ἐπιτήδειον τῇ ἐπαφαιρέσει. ἐν γὰρ τῇ καμπῇ τοῦ ἀγκῶνος οὐκ ἀκριβῶς μῦται 56) τὰ χείλη. τὸ δὲ ἐπίμηκες σχῆμα ἐπιτήδειον, ἐφ' ὧν οὐ μόνον τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπαφαιροῦμεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς τρίτης, ἢ καὶ τετάρτης. καμφθέντος γὰρ τοῦ ἀγκῶνος ἐπὶ πλεῖστον ἀσύμπτωτα 57) μένει τὰ χείλη.

utendum eſt, ubi iterationem nullo modo faciendam eſſe exiſtimamus: curuato enim cubito ſtatim conglutinatur. obliqua iterandae ſanguinis miſſioni apta eſt: quoniam in flexu cubiti non ita exquiſite labia ſectionis componuntur. forma vero oblonga conuenit iis, in quibus non ſolum eodem die iteranda eſt ſanguinis detractio, ſed tertio etiam die, et quarto. ſiquidem cubito curuato labia ſectionis a ſeſe plurimum diducuntur.

ΚΕΦ. ιβ.

Τίνα προσμηχανητέον πρὸς τὴν τοῦ αἵματος εὔροιαν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐι μὲν διὰ σφίγξιν βιαιεστέραν 58) ἡ ῥύσις ἐπέχοιτο, ταύτην ἀνετέον· εἰ δὲ, παρατραπέντος τοῦ δέρματος, ἐπικαλυφθείη ἡ τοῦ ἀγγείου διαίρεσις δι' ἀφυΐαν 59) τῆς ἐπιδέσεως, μετασχηματιστέον τὸν ἀγκῶνα παντοίως, καὶ ἐπὶ τὸ πρηνὲς καὶ ὕπτιον καὶ ἐκτεταμένον καὶ συνηγμένον, μέχρις ἂν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι καταστῇ, ὡς τὴν εὔροιαν ἐπακολουθῆσαι, τῆς διαιρέσεως τοῦ ἀγγείου κατευθὺ γενομένης τῇ τοῦ δέρματος διαιρέσει. μικρᾶς δὲ τομῆς ἐμβληθείσης, ἐπιδιαιρετέον αὐτήν. δειλίας δὲ ἐπιλαμβανούσης τὴν ῥύσιν, ἐπιτηδειότερον, ὅπως ἀψοφητὶ ῥέῃ. παύονται γὰρ τοῦ ἀγῶνος, εἰ μὴ 60) νομὴν νομίζοι ἐμφέρεσθαι. τῆς λειποθυμίας δὲ ἐνοχλούσης, κατακειμένων ἀφαιρετέον, καὶ τὸν στόμαχον σπαρακτέον, ἐμέτοις τε καὶ καθέσεσι δακτύλων, καὶ ὀσφραντοῖς ἀνακτη-

Quid faciendum ſit, ut ſanguis facile fluat. Ex eodem libro. Cap. 12.

Si fluxio ſanguinis non procedat, quod violentior ſit adhibita conſtrictio, remittenda ea eſt: si vero cute recurrente, vaſis inciſio ſit abſcondita ex contractu cutis ſupergreſſae, cubitus in omnes figuras erit conſtituendus ac voluendus, ut ſupinus, ut ſublimis, ut extenſus, ut denique contractus teneatur, donec in ea tandem figura conſiſtat, ut vaſis ſectione contra cutis diviſionem recte conſtituta, ſanguis facile fluat. ſique parua ſit facta diviſio, iterum erit dividenda. cum vero prae timore ſanguis non fluit, accommodatius erit, ut ſine ſtrepitu effluat. ea enim turbatio ſedetur, si non exiſtiment, ulcera paſcentia non eſſe conſecutura. Si animi defectio perturbet, ſtratis et reclinatis ſanguis mittetur: et ſtomachus

56) Aut μύει. In Codice vitiose, μυεῖται.

57) Noſtri: *ſie fallen nicht zuſammen.*

58) Loco βιαιοτέραν. In Codice eſt: βιαιστέραν· Verſu 22. malim, ἐπιτηδευτέον, loco ἐπιτηδειότερον.

59) *Propter ineptam, minus idoneam, obligationem.* In Codice eſt ἀφυεῖαν. Rasarius cogitavit de aliis.

60) Ita Codex: Forte, τομην νομίζοιεν. Sed nec haec ſatis placent, tametsi recte dicatur, τομην ἐμφέρεσθαι. Aut, μη νομίζοιεν ἀφαιρεῖσθαι, nimirum, το αιμα.

τέον, καὶ τὰ ἄκρα διαδετέον, ἵνα 61) σφόδρα ἐνοχλοῖτο. θρομβώσεως δὲ ἐνοχλούσης καὶ ἐπεχούσης τὴν ῥύσιν, δεῖ τοῖς λιχανοῖς 62) δακτύλοις τῶν δύο χειρῶν διαλύειν τὸν θρόμβον, καὶ 63) κατὰ συμπίεσιν ἐκθλίβειν, καὶ ἔλαιον καταχεῖν, καὶ ἔτι μᾶλλον ὄξος. διαλυτικὸν γὰρ τῶν θρόμβων. εἰ δὲ διὰ ψύξιν ἐπέχοιτο, ἤτοι διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ ἀέρος, ἢ διὰ πάθος ψυχρὸν, οἷόν ἐστιν ἐπιληψία καὶ ἀποπληξία καὶ τὰ τοιαῦτα, πυριᾷν τὸ μέρος, κατεωνᾷν, 64) τρίβειν, λιπαίνειν, καὶ ὅλως εἰς τὴν ἐναντίαν ἕξιν καθιστᾷν. πιμελὴ δὲ καὶ σὰρξ ἐπὶ τῶν καταπιμέλων καὶ κατασάρκων ἐκπηδᾷ διὰ τῆς 65) αἱρέσεως, καὶ ἐπιλαμβάνει. ἁπλοῦς δὲ ἐπὶ τούτοις λόγος. ἢ γὰρ ἀφαιρεῖν τὸ ἀναδραμὸν, ἢ 66) παραστέλλειν χρή.

ΚΕΦ. ιδ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου περὶ ἀρτηριοτομίας. Ἐκ τοῦ β. λόγου τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Διαιροῦμεν δὲ ἀρτηρίαν, εἰ μὲν οἷόν τε εἴη, τὴν ὑπὸ κορυφὴν κατὰ τὸ ἰνίον μεταξὺ τῶν τενόντων· εἰ δὲ μὴ, τὴν παρὰ τὸ ὄπισθεν τῶν ὤτων, ἢ τὰς ἑκατέρωθεν τῆς κορυφῆς, τὰς κατὰ τὸ βρέγμα. συμβαίνουσι δὲ κατὰ τὴν

tum vomitibus, et digitorum in os immiſſionibus vellicandus, tum odoramentis recreandus: ſed et partes extremae vinciendae erunt ſic, ut magna moleſtia afficiatur. si vero concretio ſanguinis in grumos interturbet, impediatque effluxionem, concretionem diſſoluere ambobus utriuſque manus indicibus digitis oportebit: et comprimendo elidere atque exprimere: oleumque erit infundendum, et multo etiam magis acetum: quod ſane habet grumos diſſoluendi poteſtatem. si perfrictio vetet, ne ſanguis exeat, eaque ſit vel propter aërem frigidum, vel quia morbus frigidus ſit, ut eſt comitialis, atque attonitus, et qui ſunt generis eiuſdem, fovendus erit locus perfundendo, fricando, ungendo, et omnino ad contrarium ſtatum erit redigendus. Iam vero pinguedo et caro in pinguibus et carnoſis proſilit, dum ſanguis aufertur, eumque cohibet: in quibus haec unica eſt ratio: nam vel auferre eum, qui recurrit, vel retinere oportet.

De arteriarum ſectione. Ex Antyllo.
Cap. 14.

Arteriam ſecamus, si fieri poſſit, quae ſub vertice ad occiput, et media inter tendines: ſin ſecus, eam, quae ſecundum aures eſt: vel eas, quae in utroque verticis latere ad ſincipunt ſunt.

61) ἵνα in margine additum.

62) Cod. ληχάνοις, ſupra tamen ſcripto iota.

63) In Codice: κατασυμπίεσιν.

64) Ita expreſſis litteris, ſed ſine iota ſubſcripto. In littera ε vero deleti accentus acuti ſunt veſtigia. κατεωνᾶν, ſed ſine iota ſubſcripto, recurrit paullo inferius cap. 18. κατεωνᾶν ὕδατι θερμῷ. Vide indicem in καταιονᾶν.

65) Sic, ſpiritu leni. Forte; διαιρέσεως aut ἀφαιρέσεως Mox ἐπιλαμβάνει, *inhibet.*

66) Forte, ἀναστέλλειν *remittere, rejicere.*

67) ϛεφανιαίαν καὶ μέσην ῥαφήν. αἱ δὲ ἀπὸ τῶν κροτάφων ἐπὶ μέτωπον τείνουσαι διὰ τοῦτο παραιτητέαι, διότι κατὰ μυὸς ἔχουσι τὴν θέσιν. ῥᾴδιον 68) γὰρ ἀκινδύνως διελεῖν αὐτὰς, παρακελευομένους τῷ ἀρτηριοτομουμένῳ, κινεῖν τὴν γνάθον καὶ συνερείδειν. ἐν τούτῳ γὰρ οἱ μύες οἱ κροταφῖται ὅλοι δι' ὅλων κινοῦνται προφανῶς. ἔξεϛιν οὖν ἀπονεύοντας τοῦ κινουμένου μέρους ἐν τῷ κατὰ τὸ μέτωπον ἀτρεμοῦντι 69) ἀκινήτῳ ποιεῖν τὴν διαίρεσιν. ἀλλ' οὔτε πολὺ φέρεται καὶ 70) ἀθρόον ἐξ αὐτῶν τὸ αἷμα διὰ τὴν μικρότητα, οὔτε μετὰ πολλοῦ πνεύματος. φλεβώδεις γάρ εἰσιν. οὐ κατὰ πολὺ οὖν φλεβοτομήσεις. ἐντεῦθεν ἀφαίρεσις διαφορωτέρα. αἱ δ' ἔμπροσθεν τῶν ὤτων κατὰ τὴν ἀνάϛασιν τῶν μασητήρων 71) μυῶν, εἰσὶ μὲν εὔρωϛοι σφόδρα· ὀλιγάκις δὲ καὶ οὐκ ἀκινδύνως διαιροῦνται διὰ τὴν γειτνίασιν τῶν μυῶν, καὶ διὰ τὴν ἐπιπλοκὴν τῶν ἐκεῖθεν ὑμένων. δεῖ δὲ ἐπὶ τῶν 72) κατατινίων ἄχρι ὀϛέου διακόπτειν τὴν ἀρτηρίαν καὶ ξέειν τὸ ὀϛοῦν, ὥϛε σάρκα ἐξ αὐτοῦ ἀναφῦσαι, 73) καὶ μεσολαβῆσαι τὰ ϛόματα τῆς ἀρτηρίας, καὶ ἀποφράξαι· βέλτιον δὲ ἐκλαβεῖν, ὥσπερ κιρσὸν, καὶ ὑποβάλλοντας, ἤτοι ἀμφίμιλον, 74) ἤ τι τοιοῦτο, διαιρεῖν, μὴ πολλὴν, ἀλλ' ἐκ μέρους, τὸ ἀγγεῖον. μετὰ δὲ τὴν αὐτάρκη ῥύσιν ἐπισπάσασθαι διὰ τῆς ὑποβολῆς τοῦ ἀμφιμίλου κατὰ πόσον ἔξω τὸ ἀγ-

pertinent enim ad coronalem et mediam ſuturam. quae vero a temporibus ad frontem pertinent, ideo non ſecantur, quia ſitae contra muſculum ſunt. eas enim facile ſine periculo incidemus, si iuſſerimus ei, cui arteriae ſecantur, ut genas moveat, inhaereatque, ac innitatur. ita enim muſculi omnes temporum toti per ſe totos perſpicue moventur. poterimus ergo, omiſſa parte, quae movetur, in ea parte, quae in fronte quieſcit, facere ſectionem. veruntamen neque multum, neque confertim ſanguis ex arteriis propter earum exiguitatem fluit. Sed nec etiam cum multo ſpiritu exit: venoſae enim ſunt. non igitur multa ſectio facienda eſt. hinc magis varia fit detractio. Quae vero ante aures ſunt, qua muſculi mandibularum exurgunt, firmae admodum ſunt ac robuſtae: ſed raro citra periculum ſecantur, propter muſculorum propinquitatem, et propter implicationem ejus loci membranarum. In ſecandis vero arteriis occipitis, uſque ad os ſecanda arteria eſt: oſque ipſum abradendum, ut caro ex ipſo oſſe ſuppullulet, et per ejus medium oſcula arteriae excipiantur: et praecidatur. melius enim eſt, ut ipſam, tanquam varicem, excipiamus, et ſubiecta volſella, aut alio quodam inſtrumento ſimili, incidamus non multum, ſed

---

67) Vide Oribas. Anatom. ex Galeno. p. 136. et Anonymi Iſag. Anat. cap. 48. p. 64. edit. Lugd. Batav. 1618. 4.

68) Forte δὲ, loco γάρ.

69) Ἀκινήτῳ poteſt abesse. Forte, ἀκινδύνως.

70) Forte οὔτε, loco καί.

71) Alibi μασσητήρ. Sed verbum ipsum et composita ex eo reperi alibi etiam uno σ.

72) Sic. Forte, κατὰ τὸ ἰνίον.

73) De ἀναφῦσαι dubito. Sed nec ἀναφυσῆσαι placet. Mox Rasarius videtur in mente habuisse, ἀποσφάξαι.

74) Rasarius, qui volsella reddidit, fortasse cogitavit de ἀμφισμίλιον. Mox recurrit. Mox forte, κατὰ πολὺ, et verſu ultimo, ποσόν.

γεῖον, καὶ τὸ μέσον ἐκκόπτειν. οὕτω γὰρ οὔτε συμφυήσεται, οὔτ' ἐκ τῆς αἱμοῤῥαγίας ἕπεται κίνδυνος, ἀνατρεχόντων εἰς τὴν σάρκα τῶν στομίων. 75)

ΚΕΦ. ιϛ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου, περὶ σικύας. Ἐκ τοῦ β. λόγου τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Ἐπὶ μετρίας μὲν ὀδύνης καὶ τῶν παραπλησίων, ἐλαφραῖς χρώμεθα σικύαις, ταῖς χωρὶς ἀμύξεως· ἐφ' ὧν δὲ τονῶσαι βουλόμεθα, σφοδραῖς· ταῖς δὲ μετὰ ἀμυχῶν, 76) ἐπὶ τῶν διασεσαγμένων μορίων, ὑλικαὶ τοῖς ὑπὸ διεφθορυίας ἐνοχλουμένοις ὕλης. πρὸ δὲ τῆς προβολῆς 77) τῶν σικυῶν δεῖ μεμαλάχθαι τὴν γαστέρα, ἢ πάντως μηδεμίαν ὑπόνοιαν εἶναι περισσωμάτων ἐνοχλούντων, καὶ 78) προεισιτικέναι δὲ πάντως, ἢ προϋδροποτικέναι ἐπὶ κούφῃ τροφῇ καὶ διῳκημένῃ. δεῖ δὲ μάλιστα, εἰ μέλλοιμεν ἀφαιρεῖν αἷμα, τὴν μὲν πρώτην ὀλίγῳ 79) περιχρῖσθαι· μετὰ δὲ τοῦτο, εἰ ἐρύθημα αὔταρκες εἴη γεγονὸς ὑπὸ τῆς σικύας, καὶ ὄγκος τοῦ μέρους, ἐγχαράσσειν· 80) εἰ δὲ μή, καὶ ἐκ τρίτου προσβάλλειν μέχρι ὀγκωθῇ, καὶ 81) ἐνευρεθὲς γένηται τὸ μέρος· εἰ δὲ μηδὲ ὅλως ὄγκος, μηδὲ ἐρύθημα γένοιτο, σπόγγοις πυριᾶν τὰ μέρη μέ-

particulatim. ubi ſatis ſanguinis effluxerit, ſuppoſita volſella vas extrahendum eſt, et medium praecidendum. ita enim neque committetur, neque ex fluxu ſanguinis periculum ullum conſequetur, cum oſcula arteriae in carnem recurrant.

Antylli, de cucurbitula. Ex ſecundo libro de praeſidiis evacuantibus. Cap. 16.

In mediocri dolore, et ſimilibus, levibus cucurbitulis, quae ſine ſcarificatione admoventur, utimur: ubi autem volumus roborare, vehementibus. in oppletis vero particulis, ut in iis, quae a corrupta materia vexantur, praeciſa cute affiguntur. antequam vero applicentur, ventrem iam emollitum eſſe oportet, aut omnino nullam infeſtantium excrementorum ſuſpicionem ſubeſſe: et prius omnino comediſſe, aut poſt levem cibum, eumque iam ſubductum, aquam praebibiſſe. maxime autem, si ſanguinem detracturi ſimus, primum locus eſt parumper illinendus: ſique poſtea ſatis ruber, et tumidus a cucurbitula ſit factus, ſcarificandus erit: si non, tertio loco erit admovenda, donec pars in tumorem extollatur, atque rubeſcat. si vero nec tumor, nec rubor excitetur,

---

75) Nimirum, τῆς ἀρτηρίας.

76) Codex: ἀμύχων. Ἄμυξις ergo et ἀμυχὴ ſynonyma. Ex ſuperioribus intelligitur, χρώμεθα. Proximum ὑλικαὶ mihi obscurum. Pro tempore interpono conjecturam, forte, ut aliorum conjecturis probabilioribus anſam praebeam: ἠλίκα τὰ — ἐνοχλούμενα.

77) Immo forte, προσβολῆς. Paullo inferius eſt, προσβάλλειν, atque etiam προσβολή.

78) Monſtrum hoc. Ergo in marg. προσιτικέναι, immo, προσεσιτικέναι, a προσιτίζειν. Ita proximum, ab ὑδροποτίζειν. Ergo, προϋδροπεκοτικέναι. Diverſum eſt, ὑδροποτεῖν. Iſtud eſt, *aquam ad bibendum dare*: hoc, *aquam bibere*. De διοικεῖν nulla eſt dubitatio. Frequenter enim in his ipſis fragmentis occurrit.

79) Forte, ὀλίγον περικεχρῖσθαι, vel περιχρίεσθαι.

80) περὶ ἐγχαράξεως mox exponitur cap. 19.

81) Sic. Immo, ἐνερευθές. v. Galen. in Glossis p. 91. Polyb. T. III. p. 114. Philo. p. 203. D. σῶμα ἐνερευθὲς καὶ πεπυρωμένον.

χρὴ 82) φοινίξεως, κἄπειτα οὕτως ἐγχαράσσειν. εἰ δὲ προκαταμάθοι τὶς, ὅτι οὐ μέλλει τὰ σώματα ἐρυθραίνεσθαι, οἷος 83) ἐπὶ τῶν καταπιμέλων 84) τὸ ἐπιγάστριον, ἢ ἐπὶ τῶν κατεψυγμένων, καὶ ἐπὶ γυναικῶν τετοκυιῶν, πρὸ τῆς προσβολῆς τῶν σικυῶν καταπλαστέον. ἐνίοτε δὲ ὄγκος ἰσχυρὸς ἀπὸ τῶν κούφων σικυῶν γίγνεται, καὶ κατὰ τὴν 85) χροὰν πελιδνότερος· μετά τε τὸ ἐγχαραχθῆναι, ἢ βραχύ τι ἢ οὐδὲν ἀποῤῥεῖ, τοῦ αἵματος 86) παχυτέρου καὶ σαρκωδεστέρου τοῦ προεστῶτος ὄντος. χρὴ οὖν καὶ ἐπὶ τούτοις σπόγγοις μάλιστα πυριᾷν, καὶ λεπτόν τε καὶ εὔρουν ἐργάζεσθαι τὸ αἷμα. φυλάττεσθαι δὲ δεῖ πλησίον τῶν μαστῶν σικύαν τιθέναι. ἐμπίπτοντες 88) δὲ εἰς αὐτὰς ἐνίοτε, καὶ ἐνιδοῦντες 89) σφόδρα δυσχερῆ τὴν ἄρσιν ποιοῦνται. μετὰ δὲ τὴν προσβολὴν ἐκβολῆς 90) ἔλαιον καταχέοντες προσβάλλειν δεῖ τὰς σικύας μετὰ μετρίου πυρός. εἰ γὰρ σφοδραὶ τεθεῖεν, τῇ τε ἀτμίδι ἐπιφλεγμαίνουσαι καὶ συντείνουσαι τὰ σώματα, οὐδὲν 91) ἄξιον λόγου ἐπισπῶνται. ὅτι δὲ σχηματίζειν οὕτω χρὴ τὰ μέρη, ὥστε μὴ ἐφίστασθαι ἐπ' αὐτὰ τὸ αἷμα καὶ πα-

partes usque dum puniceae fiant, spongiis fovendae sunt. et ita postea scarificandae. at, si norit quispiam, corpora non rubefactum iri, veluti in iis, quorum pingue abdomen est, aut in refrigeratis et mulieribus, quae pepererunt, usu venit, tum, antequam cucurbitula affigatur, cataplasma partibus superdabitur. sed fit interdum, ut a levibus cucurbitulis tumor validus, et colore lividiore excitetur: ubi vero scarificatio fit facta, aut parum quidpiam, aut certe nihil sanguinis effluat, cum et crassius sit, quod ante stat, atque carnosius: in ejusmodi ergo spongiis maxime fovere locum, tenuemque et facile fluentem reddere sanguinem conuenit. Ne vero prope mammas cucurbitulae affigantur, cavendum est. illapsae enim cucurbitulis nonnunquam mammae, et inturgescentes, magna admodum difficultate avelluntur. ubi autem eas auulseris, oleum erit perfundendum. applicandae autem cucurbitulae sunt ex modico igni. nam si vehementes adhibeantur, vapore inflamman-

82) A φοινίσσειν. Caret hoc auctoritate etiam apud Stephanum. Credo ergo etiam apud beatum Schrevelium, cujus ope et adjumento nuper Griesbachius quidem N. testamentum Graecum edidit.

83) In marg. ὅιον. Voluit, ὅινον.

84) Paullo superius conjunctim leguntur, καταπίμελος et κατάσαρκος.

85) Ita h. l. Alibi in his ipsis libellis χροία, rarius χρόα. Loca ista nunc non poteram reperire. Credo etiam, vel apud Rufum Ephesium, vel in his libellis reperisse χροιά De diverso accentu hujus vocabuli jam alii monuerunt. Mox malim, μετά δέ.

86) τοῦ αἵματος παχυτέρου ὄντος facile intelligitur. Προεστῶτος neutro genere accipio de carne, seu mole carnis, quae obstat τῇ ἐγχαράξει, quo minus sanguis fluat.

87) τούτοις σπόγγοις displicet. Malim ergo, τούτων.

88) Scilicet, οἱ μαστοί. Et: εἰς αὐτάς, i. e. τὰς σικύας.

89) Corruptum hoc. Rasarius videtur conjecisse, ἀνοιδοῦντες. Alii forte in mentem venerit, ἐνεισδύοντες, ἐνεισιόντες, ἐνιζάνοντες.

90) Rasarii interpretatio arbitraria est. Videtur voluisse: μετὰ δὲ τὴν ἐκβολὴν ἔλαιον καταχυτέον. προσβάλλειν δὲ δεῖ. Mirum vero videtur post ἐκβολὴν, denuo memorari προσβολήν. Ordini hoc repugnat. Loco ἐκβολῆς legitur hic ἄρσις et ἀφαίρεσις τῶν σικυῶν.

91) Id est, *parum sanguinis trahunt*.

χυνόμενον κώλυμα γίνεσθαι τῆς ἐκκρίσεως, ἀλλὰ ἀποῤῥεῖν εἰς τὸ κάταντες, γνώριμόν ἐστι. μετὰ δὲ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν σικυῶν, εἰ μὲν αὔταρκες εἴη τὸ εἰλημμένον, ἀποθεραπεύσομεν τὰ μέρη· εἰ δὲ μή, πάλιν προσβάλλομεν τὰς σικύας. ἐπὶ δὲ κεφαλῆς οὐ δεῖ μετὰ πυρὸς πολλοῦ προσβάλλειν τὰς σικύας. σφοδρῶς γὰρ ἕλξουσι, καὶ δυσαπόσπαστοι 92) γενήσονται· αἱ δὲ σύμμετροι τὸ δέον ποιήσουσιν. ὅταν δὲ δυσαπόσπαστοι ὦσι, σπόγγους 93) ἐκ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ περιλαμβάνειν χρὴ τὰς σικύας. ἀνίεται γάρ. εἰ δὲ μηδὲ οὕτως ἀνεθείη, τρυπᾷν χρὴ τὴν σικύαν.

Περὶ τῆς παρὰ τὴν ὕλην καὶ τὸ σχῆμα διαφορᾶς τῶν σικυῶν.

Παρὰ δὲ τὴν ὕλην, διαφοραί εἰσι σικυῶν τρεῖς, ὕελαι, 94) κερασῖναι, χαλκαῖ. αἱ γὰρ ἀργυραῖ ἄθετοι διὰ τὸ σφοδρῶς ἐκπυροῦσθαι. τῶν δὲ χαλκῶν 95) πλείων ἐστὶν ἡ χρῆσις. χρήσαιτο δὲ ἄν τις καὶ ταῖς ὑελίναις, 96) ἐφ' ὧν κατανοεῖν χρὴ τὴν κένωσιν τοῦ αἵματος· καὶ ταῖς κερατίναις, ἐπὶ κεφαλῆς, ὅταν ἐπινοήσωμεν δυσαποσπάστους ἔσεσθαι τὰς χαλκᾶς, καὶ ἐπὶ τῶν δήλων, 97) καταπλησσομένων πρὸς τὴν φλόγα. παρὰ δὲ τὸ σχῆμά ἐστι διαφορὰ, μα-

tes, contendentesque corpora, nihil notabile attrahunt. eo vero situ collocandas esse partes, ut ne sanguis in eis contineatur, crassescensque excretioni impedimento fit, sed ut pronus ad inferiora effluat, inter omnes constat. ablatis cucurbitulis, si, quod eductum est, satis fit, partes curabimus: sin secus, iterum eas affigemus. In capite vero non cum multo igni affigendae sunt: siquidem vehementer attrahent et evelli difficulter poterunt. quae ex modico igne admoventur, id quod opus est, facient. Cum vero ad avellendum difficiles sunt, spongiis, calida et frigida aqua imbutis, circumdare eas oportet: siquidem ita remittentur: sin minus, eas perforare consilium est.

De cucurbitularum differentia, ex materia, et figura sumta.

Differentiae cucurbitularum, quae sumuntur a materia, tres sunt, vitreae, corneae, aeneae. argenteas, quia vehementer igniuntur, reiicimus. aenearum est usus frequentior; vitreis quoque uti possumus, in quibus sanguinis est considerandа evacuatio; et corneis item, in capite, ubi aeneas avulsu difficiles fore cognoscerimus: itemqne in timidis, qui a flamma deterrentur. in figura autem praecipue differunt aeneae: altiores e-

92) Etiam hoc, uti δυσαποσπάστως, auctoritate caret in thesauro Stephani. Habent haec Philo p. 282. 284 Galeus in opusc. myth. p. 321. Aeschines Socrat. III, 3. Herodian. p. 274. Chrysost. T. IV. p. 303. A. Monuit de eo etiam Doruill. ad Charit. p. 484.

93) Immo, σπόγγοις.

94) Forte, ὑέλιναι. Aelian. Varr. Hist. XIII, 3. πύελον ὑελίνην εὗρεν. Mox κεράτιναι, ut vers. 28.

95) Cod. πλεῖον.

96) Ita correxi. In Codice est, ὑάλαις, priori tamen α. inscriptum ε. Ita alibi etiam discrepant Codices in ὕελος et ὕαλος.

97) Immo, δειλῶν.

λιϛα ἐν ταῖς χαλκαῖς. εἰσὶ δὲ αἱ μὲν ὑψηλότεραι τῶν ταπεινοτέρων ἑλκτικώτεραι· αἱ δὲ ταπεινότεραι ἐπὶ κεφαλῆς ἁρμοδιώτεραι, διὰ τὸ μὴ σφοδρᾶς ἐπισπᾶσθαι. καὶ αἱ μὲν ἐπίπεδα ἔχουσαι τὰ χείλη, χρησιμώτεραι κατὰ τὸ 98) πλάτος ἐχόντων σωμάτων τίθεσθαι. αἱ δὲ ἐσιμωμέναι 99) τὰ χείλη, ἐπὶ τῶν κυρτῶν ἢ ἰσχνοχόλων· 100) αἱ δὲ ὀξύστομοι, ἐφ᾽ ὧν κατασχασμῶμεν 1) οὐ χρώμεθα, κούφας δὲ προσάγοντες, βιαίως ἑλκύσαι βουλόμεθα, συντελούσης τῆς ὀξύτητος τῶν χειλῶν πρὸς τὸν βίαιον ἀποσπασμόν. ταῖς δὲ βλυοχείλεσιν, 2) ἐπί τε τῶν ἄλλων, καὶ μάλιϛα ἐπὶ κεφαλῆς. ἡ δὲ ὁλκὴ τῶν μὲν χαλκῶν σικυῶν διὰ πυρὸς γίνεται· ὁμοίως δὲ καὶ τῶν 3) ὑελίων. ἡ δὲ τῶν κερατίνων, ἄνευ πυρός. τέτρηνται 4) γὰρ εἰς τὸ ἄκρον, καὶ προσβαλλόμεναι ἐκμυζόμεναι, 5.a) σφοδρῶς διὰ τοῦ τρήματος ἕλκουσιν. ἐπιλαμβάνεται δὲ εὐθὺς τὸ τρῆμα δακτύλῳ ἢ κηρῷ.

nim magis, quam humiliores trahunt: quaeque humiliores ſunt, quia non vehementer attrahunt, capiti ſunt accommodatiores. quae habent plana labia, corporibus latis: quarum labra reſima ſunt, curuis et gracilibus aptius admoventur. quae acutum os habent, iis conveniunt, in quibus non ſcarificamus, ſed vehementi impoſitione cucurbitularum, quas leves affigimus, attrahere volumus: cum acumen labrorum ad violentum attractum faciat. quae labra habent obtuſa, eis, cum in aliis, tum vel maxime in capite utimur. attractio vero aenearum, itemque vitrearum cucurbitularum ex igne fit: cornearum, citra ignem. ſiquidem in extremo perforatae ſunt: cumque adhibentur, abſterſae vehementer per foramen trahunt: ſtatim vero foramen digito, aut cera clauditur.

ΚΕΦ. ιζ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Περὶ 5.b) σικυῶν. Ἐκ τῶν περὶ κενουμένων βοηθημάτων.

Σικύα δὲ δύναται κεφαλῆς ὕλην κενῶσαι, ὀδύνην λύσαι, φλεγμονὴν μειῶσαι, ἐμπνευματά-

Herodoti, de cucurbitulis. Ex libris de praeſidiis evacuantibus. Cap. 17.

Cucurbitula materiam, quae in capite eſt, evacuare poteſt, itemque do-

98) Forte, τῶν.

99) Cod. ἐσημωμέναι. Vide de hoc eruditissimum Koraën ad Heliodor. T. II. p. 113. 362. edit. Paris. 1804. 8.

100) Esset hoc ex ἰχνὸς et χολή. Id alienum eſt. Conjicio, ἰχνοκώλων, etsi id lexica, ut mille alia, non agnoscunt. Ex τὸ κῶλον, *qui corporis membra tenuia habent*, aut ἰσχνῶν λίαν.

1) Immo, καταχασμῶ μέν. Mox cap. 18. exponitur, περὶ καταχασμοῦ. Mox Rosar. voluit, προσάγομεν.

2) Ita in textu. In margine a principio additur ἀμ. Ego conjicio, ἀμβλυχείλεσι, ab ἀμβλυχειλής.

3) Rursus in Codice ὑελῶν. Ab ὕελος non poteſt esse, ὑελῶν.

4) Notum eſt, τετρημένος. v. Xenoph. Oecon. VII, 40. Plato in Phaedone § 60. Diog. Laërt. p. 67.

5 a) Fortasse: καὶ ἐκμυζόμεναι. Dicitur μύζω, μυζέω, μυζάω. Priora nota ſunt. Poſtremum legitur apud Theoph. Ceram. Hom. 18. p. 111. D.

5. b) Herodotum Lycium laudat Athen. Deipnos. p. 75. 78. ſed περὶ σύκων.

σεις διαφορῆσαι, ὀρέξεις ἀνακαλέσασθαι, ἄτονον καὶ λελυμένον στόμαχον τονῶσαι, λειποθυμίας ἀπαλλάξαι, τὰ ἐκ τοῦ βάθους εἰς τὴν ἐπιφάνειαν μεταστῆσαι, ῥεύματα ξηρᾶναι, αἱμοῤῥαγίας ἐπισχεῖν, ἐμμήνων ὑπομνῆσαι 6) περιόδους, φθοροποιοὺς δυνάμεις ἑλκύσαι, ῥίγη παῦσαι, περιόδους 7) λύσαι, ἀπὸ καταφορᾶς διεγεῖραι, ὕπνον ἐργάσασθαι, βάρη κουφίσαι. αὗται δυνάμεις σικυῶν, καὶ ὅσαι ταύταις παραπλήσιαι.

lorem soluere, inflammationem minuere, inflationes discutere, appetitum revocare: imbecillum, exolutumque stomachum roborare: animi defectiones amovere: quae in profundo sunt, ad superficiem traducere: fluxiones siccare, sanguinis eruptiones cohibere, menstruas purgationes provocare, facultates corruptionis effectrices attrahere, rigores sedare, circuitus soluere, a propensione in somnum excitare, somnum conciliare, gravitates levare. atque haec quidem, quaeque his similia sunt, praestare cucurbitularum usus potest.

Κ Ε Φ. ιη.

Περὶ κατασχασμῶν. Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Ἐκ τῶν περὶ κενουμένων βοηθημάτων.

Ἐγχαράσσομεν μέρη τοῦ σώματος τὰ φλεγμαίνοντα καὶ τὰ ἐσκληρυμμένα ἢ διατεταμένα καὶ ἐποδύνως ἔχοντα ἢ ῥευματιθέντα καὶ ἤδη στάσιν εἰληφότος ἢ 8) πεποιηκότος τοῦ ῥεύματος, ἢ δριμείας ὕλης παρακειμένης. 9) δεῖ δὲ, ἢ 10) δυνατὸν εἴη, ἢ λούσαντας οὕτως ἀποσχάζειν· εἰ δὲ μὴ, κατεωνᾶν 11) ὕδατι θερμῷ μέχρι φοινίξεως, ἢ πυριᾶν διὰ σπόγγων ἢ παραβάλλειν ἡλίῳ ἢ πυρὶ ἀποσχασθησομεν 12) μέρος. ἐμβλητέον δὲ τὰς ἀμυχὰς 13) ἐπὶ μὲν τῶν σκελῶν καὶ ἐπιγαστρίου κατὰ τὴν εὐθυωρίαν, καὶ ἐπὶ θώρακος δὲ καὶ μεταφρένου καὶ τραχήλου παραπλησίως. ἐπὶ κεφαλῆς δὲ κατὰ τὴν τῶν τριχῶν θέσιν· ἐπὶ δὲ

De scarificatione. Ex libris Antylli, de praesidiis evacuantibus. Cap. 18.

Scarificamus partes corporis, quae aut inflammatione, aut duro tumore laborant. eaeque sive distentae sint, ac dolore vexentur, sive fluxionibus infestentur: cum scilicet ad statum venit fluxio, aut iam eundem sit consecuta: aut acris adsit materia. Pars autem, quae scarificanda est, prius, si fieri potest, lavari debet: sin minus, aqua tepida perfundi, usque dum rubefiat: aut spongiis foveri, aut soli, ignive exponi: et postea scarificari. adhibendae autem sunt incisiones cruribus, et abdomini per rectitudinem, eodemque modo in thorace, dorso, et ceruice. at in capite, pro situ capillorum in fronte,

6) De hoc dubito. Forte, ὑποκινῆσαι

7) Galen. in Defin. med. περίοδός ἐστιν ἐξ ἐπιτάσεως καὶ ἀνέσεως ἐν νοσήμασι χρόνος.

8) Forte, πεπυηκότος a πυέω. Nam πεποιηκότος ab εἰληφότος prorsus non differt.

9) Hic in margine legitur: *codex impressus hoc loco plura habet.* Videtur intelligere interpretationem Rasarii, quam vide.

10) Forte, εἰ.

11) Vide supra cap. 9. nota 45. cap. 12. nota 64., et indicem in καταιονᾶν.

12) In marg. ἀποσχάσομεν.

κετάπου, 14) πλαγίας. ἴσαι δὲ ἔςωσαν ἀλλήλαις κατὰ τὸ μέγεθος αἱ ἀμυξεις, 15) καὶ ἴσα ἔςω τὰ μεταξὺ αὐτῶν διαςήματα, καὶ ἡ ἀρχὴ γενέσθω τῆς ἐγχαράξεως ἐκ τῶν κάτω μερῶν. οὕτω γὰρ εἰς τοὺς 16) ἐπιπολαίους τόπους ὑποῤῥέον 17) τὸ αἷμα, οὐκ ἐπισκοτίσει τῷ μέλλοντι ἑξῆς ἐγχαραχθήσεσθαι. ἥ τε 18) θέσις τῶν ἀμυχῶν γινέσθω κατὰ παραλλήλους ςίχους. γινέσθω δὲ μὴ κατὰ πληγὴν ἡ ἐγχάραξις, ἀλλὰ κατὰ συρμόν. ἀνώδυνος γὰρ οὕτω γενήσεται ἡ ἐγχάραξις.

obliquae. porro incifiones fint aequali inter fe magnitudine, fintque aequalia, quae inter eas funt interualla, initiumque fcarificationis ab inferioribus partibus fumatur. ita enim fanguis ad extimas partes influens, non obfcurabit eas, quae deinceps fcarificandae erunt. fitus vero fcarificationum per aequales inter fe ordines fiat. non fiat autem fcarificatio plagam infligendo, fed per tractum. hoc enim pacto dolore vacabit.

ΚΕΦ. ιθ.

Περὶ ἐγχαράξεως. Ἐκ τῶν Ἀπολλωνίου. 19)

Καταμαθὼν, ὅτι εἰς τόνωσιν καὶ τὸ ὁπωσδήποτε παραφυλάσσειν ἔχειν, 20) ἡ πλείςη γίνεται συνέργεια ἐκ τοῦ αἵματος, ὡς μὲν ἐπίπαν πλεονάζοντος, ἔςι δ' ὅτε κατὰ τὴν ποιότητα ἐπὶ τὸ χεῖρον τρεπομένου· ἁρμόζειν ὑπέλαβον, πλεονάζοντος μὲν, τὴν ἐλάττωσιν, διεφθαρότος δὲ, τὴν ἀλλοίωσιν. τὸ μὲν οὖν φλέβας διαιρεῖν πολλάκις τοῦ ἔτους, οὐκ ἐπιτήδειον ἡγούμην, ἐννοῶν, ὅτι ἅμα τῷ αἵματι πολὺ συνεκκρίνεται τὸ ζωτικὸν πνεῦμα. τούτου δὲ ἀναλισκομένου πυκνότερον, ὅ, τε ὅλος ὄγκος κα-

Apollonii, de fcarificatione. Cap. 19.

Cum ad corroborationem, et quamlibet corporis tutelam, fanguinem conferre plurimum didicerim: qui quidem plerumque redundat, et interdum qualitate in peius vertitur, exiftimavi, ubi redundat, imminutionem; ubi corruptus eft, immutationem convenire. Venas igitur eodem anno faepe incidere, non effe accommodatum cenfui: quoniam una cum multo fanguine fpiritum quoque vitalem effundi intelligebam: quo crebrius exhaufto, tota corporis

13) In marg. ἀμυγάς.
14) Rasarius videtur maluisse πλαγίως.
15) In Cod. ἀμύξαι. Mox forte γινέσθω, ut paullo poft.
16) Sic interim dedi. In Cod. eft: ἐπιπόλας, sic.
17) Ego fecundum recentiores Grammaticos ita exhibui. In Codice eft ὑποῤέον; uti quoque in hujusmodi vocabulis in antiquissimis reperitur Codd.
18) Forte, ἡ δέ.
19) Plures fuerunt hoc nomine medici. Nihil ergo certi de hoc definiri poteft. Apollonius Citiensis memoratur in Cocchii chirurgis veteribus graecis, in praefat. p. XII. et p. 171.
20) Duo infinitiui fine copula hoc modo consiftere nequeunt. Ergo aut ἔχειν delendum, aut ante id aliquid interponendum, veluti, καὶ ὑγιεινῶς, feu, σωτηρίως, vel παραφυλ. corrigendum, mutantumque in παραπεφυλαγμένως. Sine Codice nihil certi definiri poteft. Vers. 20. probo διεφθορότος.

ταψύχεται καὶ πάντα τὰ φυσικὰ ἔργα χεῖρω γίνεται. ἐδοκίμασα οὖν ἀπὸ τῶν ἀκυρωτάτων μερῶν, οἷον ἀπὸ τῶν σκελῶν, κατ' ἐγχάραξιν ποιεῖσθαι τὴν ἀφαίρεσιν, μετροῦντας, τῇ τε ἕξει τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τῇ χρείᾳ, τὸ πλῆθος. ἄριστον δὲ τὸ βοήθημα, εἴς τε τήρησιν τῆς ὑγείας, καὶ εἰς ἀνάκτησιν, ὁπότε παρατραπῇ, 21) ἢ ὑπὸ τοιῶνδέ τινων αἰτίων. μηδεὶς μέντοι ὑπολάβῃ, με ἐκβάλλειν τὴν φλεβοτομίαν. ἐγὼ γὰρ ἐκείνην μὲν 22) ἐπὶ τῶν μεγίστων καὶ κινδυνωδεστάτων παθῶν ἀπολείπω, ἐφ' ὧν πολὺ καὶ ἀθροῦν αἷμα ἐκχέαι δεῖ. πρὸς γὰρ τὰς σφοδρότητας τῶν παθῶν αἱ ἀθρότητες 23) τῶν κενώσεών εἰσι κατάλληλοι. πληθώραν δὲ σύμμετρον, μέλλουσάν τι ποιήσειν κακὸν, ἢ ἤδη παραπτομένην τῆς εἰς τὸ νοσῶδες παρατροπῆς, ἐπὶ ταῖς ἀμυχαῖς ταραχθεῖσα κνήμη καὶ ἐκδοῦσα ἄλυπον, καὶ, ὅσην θέλομεν, τὴν ἐπίδησιν 24) τοῦ αἵματος, ἐπιλύεται χωρὶς ἰσχυρᾶς τῆς περὶ τὸν ὄγκον συγκινήσεως. πολλάκις μέντοι πλεῖον τοῦ ἱκανοῦ συνάγεται. ὅθεν οὐκ ὀκνητέον, ὁσάκις ἂν πλήθους σημεῖα προσπέσῃ, συναιρεῖν αὐτὸ τῷ δεδηλωμένῳ τρόπῳ. συμφέρει γὰρ, μὴ 25) σφριγᾷν, μηδὲ διατείνεσθαι τὰ σπλάγχνα, καὶ τὰ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι ἀγγεῖα, μᾶλλον δὲ, ἐν ποσῷ τινὶ εἶναι χαλάσματι, ἵνα τὸ φυσικὸν εὐοδῇ πνεῦμα.

compages refrigeratur, et omnes naturales actiones peius obeuntur. quocirca iudicavi, a particulis ignobiliſſimis, utpote, a cruribus, ſanguinis detractionem ſcarificando fieri debere; quantitatem metiendo ex hominis habitu atque uſu, qui expoſtulet. praeſtantiſſimum autem hoc auxilium eſt, tum ad tuendam ſanitatem, tum ad recuperandam cum averſa fuerit, * * vel ab aliquibus hujuſmodi cauſis. ſed nemo tamen putet, me venae ſectionem reiicere. eam enim ego in maximis, periculoſiſſimiſque affectionibus non omitto: in quibus abunde, affatimque ſanguinem effundere oportet. nam in vehementibus affectionibus evacuationes affatim faciendae ſunt. Plethoram vero mediocrem, quae aliquid mali ſit factura, et iam conuerſionem in morboſum ſtatum attingat, tibia ſcarificationibus vexata, quaeque ſine moleſtia, et quantam voluerimus ſanguinis extruſionem reddiderit, citra validam totius corporeae molis commotionem, ſoluit. ſaepe autem plus, quam ſatis ſit, congregatur. quare non eſt cunctandum, quin, quoties ſigna plenitudinis inciderint, eam tollamus eo modo, quem nunc praeſcripsi. praeſtat autem viſcera, quaeque in toto corpore inſunt vaſa, non repleri immoderate, neque diſtendi: ſed potius in quadam relaxatione terminata contineri, ut expedite permeare ſpiritus naturalis queat.

21) In margine Codicis legitur: *hic deeſt quippiam.* Scilicet membrum ſaltem unum, incipiens ab ἢ ὑπὸ, ac deinde, ἢ ὑπό. Rasarius duas ſtellulas, tanquam ſigna defectus, interpoſuit.
22) Hujus loco in marg. notatur μή. Equidem malim: ἐκείνην ἐπὶ μὲν τῶν. Ἀπολείπω, *relinquo, non reprobo.*
23) Forte, ἀθρόοτητες, ab ἀθρόος. Ab ἁδρὸς eſt ἁδρότης. Nisi σφοδρότητες iterum.
24) Apud Steph. reperio quidem: ἐπίδησις, *obſtruſio.* Interrogo de derivatione hujus vocabuli. Interim conjicio, ἐπίχυσιν. Rasarius fortasse in mente habuit, ἄπωσιν, ab ἀπωθέω
25) De hoc copiose dixi ad Chrysoſt. Hom. III. T. II. p. 4. edit. Misenensis. 1792. 8.
26) Nimirum, γυναῖκας, uti mox docetur.
27) Cod. κενοῦνται.

ΚΕΦ. κ.

Ὅτι ἡ ἐγχάραξις τὰς μὴ καλῶς καθαιρομένας 26) ὠφελεῖ, καὶ ἄλλα πολλὰ πάθη.

Ταῖς γυναιξὶν, αἷς τὰ περὶ τὴν κάθαρσιν μὴ διευτύχηται, θαυμασίως ἡ ἐγχάραξις βοηθεῖ. τὸ γὰρ ἐκεῖ ἐνδέον ταύτῃ κενοῦται. 27) δεῖ δὲ τὴν προθεσμίαν αὐτῆς περιμένειν, καὶ τότε, ἐὰν μηδὲν ἢ ὀλίγον ἀπαυτοματίζῃ, 28) ἐφ' ὅσον ἡ χρεία παρακαλεῖ, τῇ διὰ τῆς ἀφαιρέσεως χρῆσθαι βοηθείᾳ. τισὶ μέντοι καὶ συνήργησε γυναιξὶν εἰς τὸ ἔθος τῆς ἐμμήνου ἀποκαταστῆναι καθάρσεως. ἡ γὰρ ἐπὶ τὰ κάτω μέρη συνεχῶς 29) ἀγωγὴ τοῦ αἵματος, ῥοπὴν ἐμποιεῖ αὐτῷ. ἐγὼ μέντοι καὶ τὰς λίαν πρεσβυτέρας, αἷς ἐκ πολλοῦ οὐδὲν ἔμμηνον φέρεται, ὅταν ἐν σωματικῷ τινὶ γένωνται ἐνοχλήματι, διὰ τῆς τοιαύτης κουφίζω θεραπείας. ἴδιος 30) γὰρ γυναικῶν αὕτη, πολὺ τὸ δυναμικὸν ἔχει, ὅτι μιμεῖται τὸν τῆς φυσικῆς ἐκκρίσεως τρόπον. κενοῦν δ' εἴωθα, ἐνίοτε μὲν, διὰ σμιλίου, ἐνίοτε δὲ διὰ βδελλῶν προσβολῆς. καὶ ὀφθαλμοὺς δέ τις ὑπὸ ῥεύματος ἀπαύστου ἐκ πολλοῦ χρόνου 31) διαλελοιμασμένους ἰάθη διὰ τῆς τοιαύτης βοηθείας, χρησαμένων ἡμῶν, καὶ τῇ ἄλλῃ τοπικῇ 32) περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ὅλου τοῦ σώματος ἐπιμελείᾳ. καὶ πρεσβύτης τὶς, πρῶτον μὲν ἐκ διαλειμμάτων μακρῶν, εἶτα δὲ καὶ βραχέων, 33) ὑπὸ πνιγώδους περὶ τὸν πνεύμονα στενοχωρίας ἐνοχλούμενος, ἐθεραπεύθη τῷ

Scarificationem mulieribus, quae non probe purgantur, itemque aliis affectionibus prodeſſe. Cap: 20.

Mulieribus, quibus non proſpere ſuccedit purgatio, ſcarificatio mirabiliter auxiliatur. nam quod illic minus eſt factum, hac ratione evacuatur. ſtatutum autem purgationis tempus expectandum eſt: tuncque, si nihil aut parum ſponte ſua effluxerit, hoc auxilio tantum detrahemus, quantum uſus poſtularit. quinetiam hoc auxilium quibusdam mulieribus maxime profuit, ut menſtruae purgationes de more iterum redirent. continua enim ad partes inferiores ſanguinis deductio, ei quoque viam ac propenſionem parat. Equidem mulieres, quae mnltum aetate proceſſerunt, quibus iampridem menſtruae purgationis nihil apparuerat, ubi aliqua moleſtia corporea vexarentur, hac curatione ſublevare conſuevi. eſt enim haec mulierum propria, multumque efficax eſt: quippe quae naturalis excretionis modum imitetur. Evacuare autem interdum ſcalpello ſoleo, interdum hirudines admovendo. Iam vero cum oculos quidam ex longo tempore ab inceſſabili fluxione infectos haberet, hoc praeſidio ſanatus eſt: cum nos aliis quoque localibus auxiliis ad oculos utemur, et totius corporis curam geſſiſſe-

28) Cod. ἀπαυτοματίζει.

29) Immo συνεχὴς, aut συνεχῶς γινομένη.

30) Immo ἰδία, id eſt, θεραπεία. Ante πολὺ addendum καί. Forte tamen loco ἴδιος legendum ἐπί.

31) Scribendum erat, διαλελυμασμένος. Λελυμασμένος frequenter occurrit. διαλυμαίνεσθαι habet etiam Julian. Imper. p. 54. edit. Lips. Harpocrat. p. 100. ex Ariſtophane, ubi etiam frequentius occurrit.

32) θεραπείᾳ.

33) In Codice eſt sigla, quae βραχέως notat.

ὁμοίῳ τρόπῳ. κενοῦν δὲ δεῖ, ὅσον ἐμφαίνεται καλῶς ἔχειν, καὶ φυλακτέον ψύξιν, τροφὴν δὲ σύμμετρον ἐπὶ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας διδόναι. 34) καὶ λοιμοῦ δὲ κατασχόντος ἰσχυροῦ τὴν Ἀσίαν, καθ' ὃν πολλοὶ διεφθάρησαν, ὑποπεσὼν κἀγὼ τῇ νόσῳ, κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν, ἀνέσεως γενομένης, κατακνισθεὶς τὸ σκέλος, ὡς δύο λίτρας αἵματος ἀπέκρουσα, καὶ διὰ τοῦτο τὸν κίνδυνον ἀπέφυγον. πολλοὶ οὖν καὶ ἄλλοι, χρησάμενοι 35) τῷ βοηθήματι τούτῳ, διεσώθησαν. πλήθους 36) γὰρ ἦν σημεῖα, καὶ ἐσώζοντο μάλιστα οἱ δαψιλῶς τὸ αἷμα κενοῦντες. ἔτι τοίνυν κεφαλαλγίας συμμέτρους ἀναιρεῖ, παρισθμίων 37) φλεγμονάς, περὶ 38) πλευρῶν ὀδύνας προσκαίρους· τὰ δὲ χρονιώτερα τῶν τοιούτων συμπτωμάτων ταῖς τοπικαῖς ἐγχαράξεσι διαλύομεν. καὶ δὴ καὶ τοὺς ἐκ νόσων ἀναλαμβάνοντας, καὶ δυσχερῶς εἰς τὴν κατὰ φύσιν ἑαυτοῖς ἕξιν ἀφικνουμένους, οὐδὲν οὕτως ἐπὶ τὴν προσήκουσαν εὐστροφίαν 39) ἄγει, ὡς ἡ δι' ἐγχαράξεως ἀποκένωσις τοῦ αἵματος.

mus. Senex etiam quidam, cum prius per longa interualla, deinde brevia, ftrangulante circa pulmonem anguftia vexaretur, fimili modo eft curatus. vacuandum autem tantum eft, quantum conuenire videatur. eftque cavenda refrigeratio: alimentumque moderatum tribus, aut quatuor diebus dandum. Cumque peftilentia vehemens per Afiam vagaretur, multique ob eam caufam obirent, egoque in morbum itidem incidiffem, fecundo die cum remiffio fieret, crus fcarificavi, et ad duas libras fanguinis detraxi, atque hac ratione vitavi periculum. quo fane auxilio, cum multi quoque usi effent, funt fervati. erant enim figna plenitudinis. atque illi praecipue euaferunt, qui fanguinem copiofe evacuaviffent. Quinetiam capitis dolores moderatos, tonfillarum inflammationes, ac dolores laterum recentes tollit. nam diuturniora hujufmodi fymptomata localibus fcarificationibus diffoluimus. eos denique, qui vires reficiunt, et ad ftatum naturalem difficulter redeunt, nihil fane eft, quod aeque eos ad accommodatam, et idoneam, bonamque nutritionem ducat, ac fanguinis per fcarificationem evacuatio.

ΚΕΦ. κα.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ βδελλῶν. Ἐκ τοῦ περὶ κενουμένων βοηθημάτων.

Θηρῶντές τινες τὰς βδέλλας κατακλείουσι, καὶ ταῖς αὐταῖς ἐπὶ 40) πολὺν χρόνοντε. αὐ-

Antylli, de hirudinibus. Ex libris de praefidiis evacuantibus. Cap. 21.

Nonnulli captas hirudines includunt, eifque ad multa utuntur. ubi

34) Hic locus notabilis eft, tam propter rem ipsam, quam propter Apollonium. Ex eo enim faltem apparet, ubi vixerit.

35) In Codice primo fcriptum τῷ βοηθήματι, fed rursus deletum, deinde iterum fcriptum τὸ βοήθημα, fed hoc quoque punctis notatum.

36) Id eft, πληθώρας.

37) In Codice monftrosum eft vocabulum: παρίσθμιον. Litterae tamen ο inscriptum ω. v. Erotian. p. 44. Galen. in Gloss. p. 62.

38) De his dubito, tametsi sententia fit perspicua. Quid enim fit, περὶ πλευρῶν; Forte, πλευρὰν, aut, περιπνευμονικῶν.

39) Rasarius expressit εὐτροφίαν, quod fatis notum ac non alienum eft ab hoc loco. Εὐστροφία poteft esse *agilitas corporis*, quae ipsa etiam bonae valetudinis fignum eft. Notaveram mihi hoc vocabulum ex Gregor. Nyss. T. II. p. 419. Sed is nunc non erat ad manus.

40) Ita in Cod. Sed in marg. πολλῶν χρῶνται.

ται γὰρ, ἐκ 41) μελέτης οὖσαι, ῥᾳδίως ἅπτονται τῆς σαρκὸς, τῶν ἄλλων ἐνίοτε ξενιζομένων. δεῖ δὲ τὰς μὲν ἐκ τῆς πείρας προσάγειν εὐθύς· τὰς δὲ νῦν συνειλεγμένας φυλάττειν ἡμέραν, 42) αἷμα ὀλίγον εἰς διατροφὴν ἐμβάλλοντας. οὕτω γὰρ διαπνευσθήσεται τὸ ἰῶδες αὐτῶν. ἐπὶ δὲ τῆς χρείας τὸ βδελλιζόμενον 43) μέρος προσκνιτρούσθω, καὶ καταχριέσθω αἵματι ζώου τινὸς, ἢ ἀργίλλῳ 44) ὑγρᾷ, ἢ πυριάσθω, ἢ κνάσθω τοῖς ὄνυξιν. ἑτοιμότερον γὰρ ἅψονται. δεῖ δὲ ἐμβάλλειν αὐτὰς εἰς ὕδωρ χλιαρὸν καὶ καθαρὸν εἰς ἀγγεῖον εὐρὺ καὶ μέγα, ὅπως διακινηθεῖσαι, τὸν ἰὸν ἀποθῶνται· ἔπειτα σπόγγῳ περιλαβόντες αὐτὰς, καὶ τὸ γλοιῶδες ἀποκαθαίροντες διὰ τῶν χειρῶν, προσάξομεν. μετὰ δὲ τὸ ἐμφῦναι πάσας, ἔλαιον χλιαρὸν ἐπιχέομεν τῷ μορίῳ, ὥστε μὴ ψυγῆναι. ἐπὶ δὲ χειρῶν ἢ ποδῶν, αὐτὸ τὸ μέρος ἐμβάλλειν χρὴ τῷ ὕδατι, ἔνθα εἰσὶν αἱ βδέλλαι. εἰ δὲ, διαπληρωθεισῶν αὐτῶν, ἔτι χρήσασθαι δέοι, ἢ 45) ὀλίγαι παριέναι βδέλλαι, ἢ ὀλίγαι ἅψαιντο, μετὰ τὸ πληρωθῆναι, ψαλίζειν χρὴ τὰς οὐρὰς αὐτῶν. ἐκχεομένου γὰρ τοῦ αἵματος, ἕλκουσαι οὐ παύονται, μέχρις ἂν ἡμεῖς ἅλας, ἢ νίτρον, ἢ σποδὸν προσπάσσωμεν αὐτῶν τοῖς στόμασι. μετὰ δὲ τὸ ἀποπεσεῖν, εἰ μὲν ὁ τόπος δέχοιτο σικύαν, τὸ ἰῶδες δι' ἐπιθέσεως 46) αὐτῆς ἀφελκυστέον, σφοδρῶς κολλῶντας καὶ ταχέως ἀποσπῶντας· εἰ δὲ μὴ, πυριατέον σπόγγοις·

enim mitefcunt, carni facile admoventur: cum aliae quandoque peregrine fe gerant. eas vero experientia docti protinus admovemus: quae vero nuper funt captae, unum diem feruare, et parum fanguinis alendi gratia iniicere convenit. ita enim virus earum exprimetur. Ubi uti volumus, locus, cui applicandae hirudines funt, nitro prius fricandus eft, ac fanguine alicuius animalis, aut argilla liquida illinendus, aut fovendus, aut unguibus fcalpendus. fiquidem ita promtius carnem apprehendent. hirudinefque in aquam puram et tepidam in vafe lato atque magno iniiciendae funt, ut commotae virus abiiciat: deinde fpongia funt excipiendae, et ftrigmentis purgandae, ac denique manibus admovendae. ubi omnes inhaeferint, oleum tepidum particulae, ne refrigeretur, infundemus. si vero manibus, aut pedibus affigendae sint, partem in aquam, in qua hirudines funt, iniiciemus. si vero cum cruore plenae fint, uti etiam eis oporteat, vel quia paucae nobis hirudines fuppetant, vel quia paucae carni inhaeferint, earum caudas ubi expletae fanguine fuerint, forcipe excidemus. nam fanguine fluente nunquam trahere ceffant, donec nos fale, aut nitro, aut cinere earum ora perfpergamus. cun exciderint, si locus eft cucurbitulae capax, ejus ap-

41) μελέτη ejus eft, qui diutius ad aliquid fe paravit atque exercuit. Ergo in ea re exercenda non poteft ξενίζεσθαι, quod mox opponitur. Poterat etiam dicere, ἐν μελέτῃ. Mox αἱ ἐκ τῆς πείρας. Nisi, ἐμμελέτητοι, aut, εὐμελέτητοι.

42) Ita dedi. In Codice inepta eft figla, quae ἡμέρας notat.

43) Apud Erotian. p. 20. a βδέλλα reperio βδελλάζομαι, qui id explicat ἀμέλγεσθαι.

44) ἡ ἄργιλλος, duplici λλ. legitur etiam in Geopon. p. 485. Masculino vel neutro genere, ni fallor, non reperi. Galen in Gloss. p 69. habet etiam ἡ ἀργίλη.

45) Sententia videtur esse: διὰ τὸ ὀλίγας παρεῖναι βδέλλας ἢ ὀλίγας ἅψασθαι. Aut fic: δέοι, εἰ ὀλίγαι παριεῖεν κ. τ. λ. Proxima verba: μετὰ τὸ πληρωθῆναι folum in margine leguntur.

46) In Codice eft: ἀποθέσεως.

τὰ δὲ σώματα καὶ στόμια, εἰ μὲν ὑποδακρύοι, 47) μάννῃ, ἢ κυμίνῳ, ἢ ἀλεύρῳ ἐπιπαστέον· ἔπειτα ἐρίῳ ἐλαίῳ βραχεῖ 48) κατειλιττέον· εἰ δὲ αἱμοῤῥαγοίη, 49) ἐπιβλητέον, ἢ ἀράχνια ἐξ ὄξους, ἢ 50) κικίδα κεκαυμένην, ἢ σπόγγον καινὸν, ἀποβαφέντα εἰς πίσσαν ὑγρὰν καὶ καυθέντα· ἔπειτα χαρτίον ὄξει βεβρεγμένον ἐπιθετέον καὶ ἐπιδετέον. ταῦτα δὲ ποιεῖν ἐπὶ τῶν μέσων. 51) ἐπὶ γὰρ τῶν κώλων, καὶ μόνος ἐπίδεσμος αὐτάρκης πρὸς τὸ ἐπισχεῖν τὸ αἷμα, λύειν δὲ τῆς ἐπιούσης. 52) καὶ εἰ μὲν εἴη τὸ αἷμα 53) σταλὲν, ἀποπίπτειν· 54) εἰ δὲ μὴ, τοῖς αὐτοῖς χρῆσθαι. γινώσκειν δὲ χρὴ, ὡς αἱ βδέλλαι οὐ τὸ ἐκ βάθους ἕλκουσιν αἷμα, ἀλλὰ τὸ παρακείμενον ταῖς σαρξὶν ἐκμύζουσιν. 55) χρώμεθα δὲ αὐταῖς ἐπὶ τῶν δεδοικότων τὰς ἀμυχὰς, 56) ἢ ἐφ' ὧν μορίων ἀνάρμοστός ἐστι σικύα, διὰ σμικρότητα τῶν μορίων, ἢ σκολιότητα καὶ ἀνωμαλίαν. ἀποσπῶμεν δὲ τὰς βδέλλας, ὅταν εἰκάσωμεν, τὸ ἥμισυ μέρος εἱλκύσθαι τοῦ αἵματος, ὅπερ ὑπολαμβάνομεν δεῖν κενωθῆναι, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τοσοῦτον ἐῶμεν ἀποῤῥεῖν, ἕως ἂν τὸ αὔταρκες ἀποκριθῇ. ἐπὶ δὲ τὸ μόριον ψύχεται ὑπὸ τῶν βδελλῶν, φύσει ψυχρῶν

plicatione virus extrahendum eſt: eaque erit valide agglutinanda, celeriterque avellenda: si vero capere cucurbitulam non queat, ſpongiis fovendus eſt. si vero ex corporibus, aut oſculis cruentae lachrymulae adhuc effluxerint, mannam, vel cuminum, vel farinam inſperges: deinde lana, pauco oleo madente, conuolues. Si ſanguis etiam erumpat, linteola, vel telas aranearum ex aceto iniicies, vel gallam, vel ſpongiam novam pice liquida illitam, et combuſtam: deinde chartulam aceto madefactam applicabis, atque alligabis. haec in mediis corporis partibus agenda ſunt. nam in artubus, hoc eſt, brachiis et cruribus, ſola deligatio ad cohibendum ſanguinem eſt ſatis: quae poſtero die ſoluenda eſt. ſique ſanguis conſtiterit, abiicienda, si non, iiſdem utendum. Scire autem conuenit, hirudines non ex intimis partibus ſanguinem attrahere, ſed eum, qui carni adiacet, exſugere. porro utimur hirudinibus in iis, qui incisiones pertimescunt, vel in iis particulis, quibus propter exiguitatem, aut gibboſitatem, aut inaequalitatem

47) In Codice: ὑποδακρύει. Proximum μάννῃ eſt ex correctione. Antea fuerat μάννει. Videatur Niclas ad Geopon. p. 441. 458.

48) Rasarius in mente videtur habuisse, διαβρόχῳ. Mox Codex habet: κατειλιτέον.

49) Ita in margine. In textu: αἱμοῤῥαγοιτους, ſine accentu. Praeterea in margine notatum: *hic deeſt verbum unum.* Rasarius hoc videtur adscripsisse, qui ante proximum ἢ, ut ex ejus versione disco, interponere voluit, ὀθόνια.

50) Alii ſcribunt, κηκίς.

51) Medias corporis partes intelligit. Mox de membris ſingulis, quae exterius iuncta ſunt, loquitur, veluti de brachiis, pedibus etc.

52) ἡμέρας, ut per ſe intelligitur.

53) Id eſt, ἀνασταλὲν, *inhibitum.*

54) Sic in textu: in marg. ἀπονίπτειν. Utrumque absurdum. Immo, ἀποῤῥίπτειν, *abjicere.*

55) De hoc ſupra monitum.

56) Supra cap. 18. error notatus eſt in hoc vocabulo. Vers. 23. malim, ἐπεὶ δέ.

οὐσῶν, καὶ ὑπὸ τοῦ περιέχοντος, 57 a) ἀποψυχρὰν αὐτὸ χρὴ, καὶ ἀναθερμαίνειν, τήν τε ῥύσιν τοῦ αἵματος ἐπέχειν, οὐ διὰ τῶν ψυχόντων, ἀλλὰ διὰ τῶν ςυφόντων, καὶ 57b) παρεμπλασσόντων, ὡς εἴρηται.

affigere cucurbitulas non possumus. hirudines autem avellimus, quando ejus sanguinis, quem detrahi oportere existimamus, dimidium extractum fuisse coniicimus: deinde tamdiu sinimus effluere, quamdiu fuerit is, qui satis sit. cumque particula tum ab hirudinibus, quae suapte natura sunt frigidae, tum ab aëre ambiente refrigeretur, ideo fovenda est, ac recalfacienda: sanguinisque effluxio non refrigerantibus, sed adstringentibus, et emplasticis, ut diximus, cohibenda est.

Κ Ε Φ. κβ.

Μενεμάχου. 58) Περὶ βδελλῶν.

Προσβάλλονται τοῖς πεπονθόσι τόποις αἱ βδέλλαι, ἢ τοῖς σύνεγγυς ἀλιπέσιν. 59) ἀποςρέφει γὰρ αὐτῶν τὴν ὄρεξιν τὸ ἔλαιον. 60) εἰς ςενότητα δὲ καλάμου ςενοῦ μηδιαντέως 61) τετρημένου καθιέμεναι, ἢ 62) πόμα καλαμίσκου, ἤ τι ὅμοιον. τὸ δὲ πλῆθος αὐτῶν ληπτέον ἐκ δύο μεγεθῶν, τοῦ τε τόπου, καὶ τοῦ πάθους. ἀφαιροῖντο δ' ἂν ἐλαίου θερμοῦ τοῖς χείλεσιν αὐτῶν παραςαχθέντος. τὸ δὲ δηκτικὸν τῶν ἄλλων 64) ἐπὶ τῶν ἑλκομένων ἐκκλητέον. 65) τὸ δὲ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν ἐπιῤῥέον 66)

Menemachi, de hirudinibus. Cap. 22.

Hirudines locis affectis, aut iis, quae non pinguibus proxima sunt, applicantur. nam oleum earum appetentiam subuertit. in angustiam vero stricti calami, ab utraque parte non perforati, aut in operculum paruae arundinis, aut quippiam simile demitti debent, cum admovendae sunt. earum numerus ex duabus magnitudinibus, loci videlicet, et affectionis est sumendus. * auferantur autem oleo calido earum labiis infuso. mordacitas vero aliarum in

57 a) ἀέρος, ut alibi, intelligitur.

57 b) Haud dubie respicit p. 149. vers. 1. 2. Ergo, παρεμπάςων, aut παρεμπλέςων. Ἔμπασος habet Gregor. Nyss. T. II. p. 509.

58) De hoc v. Fabr. bibl. gr. Vol. XIII. p. 335.

59) Neque hoc apud Stephanum auctoritate comprobatum est vocabulum. Occurrit in Geoponicis p. 577. et alibi. Minime vero mihi propositum est, lexica hic locupletare.

60) Hoc est, τὸ πιμελές.

61) Monstrosum hoc vocabulum in Codice subnotatum est linea. Forte: μὴ διανταίως. Διανταῖος reperire licet in Hippocrate. Notaveram id mihi etiam ex Aeschyli edit. Stanleii. p. 202. 508. Sed iste liber nunc non erat ad manus.

62) Forte, ςόμα, seu, ςόμιον. Post ὅμοιον videtur deesse verbum tertiae personae pluralis numeri. Offendo vero etiam in κάλαμος et καλαμίσκος, quae hic invicem juncta sunt.

63) Deinceps iterum scriptum ἂν, sed punctis notatum est.

64) In margine ἡλῶν. Forte, ἄλῶν.

65) ἐκλυτέον in margine. Aeque conjici possit, ἐκκλειτέον et ἐκκλιντέον.

66) Nimirum, αἷμα.

ἐπιτεθεὶς ἐπέχει δάκτυλος. τὸ δὲ πλῆθος τῆς ἐκκρίσεως ἐμφαίνεται μὲν καὶ τῇ διορθώσει τῶν βδελλῶν. ἐναργέστερον δὲ γίνεται συναχθὲν, ὅταν χωρισθεῖσαι τῶν σωμάτων ἀπεμέσωσιν τὸ αἷμα. στράγγος 67) δὲ, αὐτῶν ἐμφυομένων, ἀμυκτέον ἐπιπολαίως τοὺς τόπους, οἷς προσάγονται. γευσάμεναι γὰρ αἵματος, ὀρέγονται μᾶλλον αὐτοῦ.

BΙΒΛ. Η. ΚΕΦ α.

Ἐκ τῶν Ἀρχιγένους. Τίς ἡ προπαρασκευὴ τοῦ ἐλλεβοριζομένου. Ἐκ τοῦ α. τῶν θεραπευτικῶν χρονίων.

Τοὺς μέλλοντας ἐλλεβορίζεσθαι εὐτόνους κατὰ σῶμα καὶ εὐψύχους δεῖ κατεσκευάσθαι, τοῖς ὑγροῖς εὐρόους, πρὸς ἔμετον εὐκόλους. οὐκοῦν, ὡς μὴ πλημμεληθεῖεν οἱ ἄνω τόποι, 68) προτινάχθω 69) ἡ κοιλία, ὡς ὑπέδειξα. 70) εἶτα μετὰ ἀνάληψιν ἡμερῶν τεσσάρων ἢ πέντε, ἔμετος 71) ἐντευθείτω ἀπὸ δείπνου, ληγούσης σελήνης, 72) καὶ, διαγενομένων πέντε ἡμερῶν, πάλιν ἕτερος. εἴ τις 73) ἐν τῇ αὐξήσει τοῦ μηνὸς πάλιν ἀναλαμβανέσθω τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα, μαλαχθείσης τῆς κοιλίας ἀπὸ τῆς ἀποκρού-

partibus ulceratis conueniet. quod vero poſt auulſas hirudines effluit, digitus impoſitus cohibet. quantitas autem excretionis ex hirudinum erectione apparet: ſed evidentius quoque cernitur, si in unum conducta fuerit, ubi hirudines a corporibus diuulſae ſanguinem euomuerint. hirudinibus vero adhaereſcentibus, loca, quibus affigendae ſunt, ſuperficie tenus ſcarificanda ſunt nam, ubi ſanguinem guſtaverint, eundem magis expetunt.

Archigenis, quomodo praeparandus ſit is, qui elleborum ſumpturus eſt Ex primo de ratione morbos diuturnos curandi. Lib. VIII. Cap. 1.

Qui ſumturi elleborum ſunt, praeparari debent, ut corpore robuſto, & animo conſtanti ſint: ut eorum humores ad fluendum, ipsíque ad vomendum faciles reddantur. ne igitur ſuperiora loca vitientur, venter eſt prius inaniendus, ut jam docui: poſt vero quatuor, aut quinque dierum refectionem, vomitus a coena luna desinente cieatur: & transactis quinque diebus, alius vomitus citetur: & in mensis incremento corpus iterum erit reficiendum. tum

67) In margine, hujus loco, notatur, μόγις, et ab alia manu additum eſt: *hic deeſt quippiam.* Forte hic latet vocabulum στράγξ, στραγγός, quod legitur apud Apoll. Rhod. p. 477. Dionys. Halicarn. T. II. p. 180. Mox, loco ἐπιπολέως, correxi ἐπιπολαίως. Omnia hic dubia ſunt. Forte etiam legendum, ἀπομακτέον.

68) Loco, ἄνω τόποι, quod eſt in textu, in marg. ſigla eſt, quae ἄνθρωποι notat. Addo hic: De Archigene v. Fabr. bibl. gr. Vol. XIII. p. 80 et chirurgos Graecos ex edit. Cocch. in praefatione p. XII. bis, et p. 117. ſeqq. et 154 Archigenis meminit etiam Antyllus hic inferius libro IX. cap. 23.

69) προτεινάχθω Codex, ſed ε puncto notatum. Ego cogitabam de ὑπάγειν ſeu προϋπάγειν τὴν κοιλίαν. ὑποτινάσσειν hoc modo non recordor legere.

70) De hoc ergo antea dixerat. Id vero non praetereundum erat ab Oribasio. Mox lege, ἀνάληψιν. Mox in Codice eſt: ἡμερῶντες σάρκων. Stulte, ac sine ſensu.

71) Pro eodem laudatur ἐντύνω et ἐντύω, id eſt, παρασκευάζω. v. Apoll. Rhod. p. 311. et alios.

72) Hic in marg. legitur: σελήνη. Voluit ergo aliquis notare: σελήνης hic fieri mentionem.

73) Non ſolum εἴτις, ſed reliqua etiam obſcura et corrupta ſunt.

σεως δύο ἢ τρεῖς ἔμετοι συναφθείτωσαν ἀπὸ τοῦ δείπνου, διὰ τριῶν ἕκαστος ἡμερῶν, εἶτα πρὸς λήγουσαν τὴν σελήνην. ἀπὸ ῥαφανίδων δὲ, ἐκκλινούσης, ἵνα μετὰ εἰκοστὴν πρώτην ἤδη ὁ ἐλλέβορος δίδωται. τὸν μέσως δὲ ἔχοντα ῳκονόμηκα ἐπείτοι γένηται ἄν τις εὔκαιρος εὐήμης, 74) οὐ παχὺς τοῖς ὑγροῖς συνεστὼς τῇ συγκρίσει, εὔψυχος ὡς εἰ ἔμετος ἀρκέσει ὑψηλὸς ἀπὸ δείπνου παρακεκινημένης ὀλίγα τῆς κοιλίας. καὶ μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἀπὸ ῥαφανίδων μετὰ μίαν τὲ ἢ δύο ἐλλέβορος δοθείη, οὐδὲ ἐναντιώτατα ἔχων ὡς πλείονες μὲν οἱ ἀπὸ δείπνου ἔμετοι· πλείονες δὲ καὶ αἱ κάτω περιολκαί· πλείονες δὲ ἐνταγήσονται οἱ ἀπὸ ῥαφανίδων ἔμετοι, καὶ τότε δοθείη ὁ ἐλλέβορος.

Τίνα εἶναι δεῖ τὰ διδόμενα διαπαντὸς μέλλουσιν ἐμεῖν.

Ῥητέον οὖν, τίνα τὰ ἐμούμενα δεῖπνα δεῖ εἶναι, καὶ πῶς ἀπὸ τῶν ῥαφανίδων ἐξαιρᾶται. 75) ἑορτὴν οἱ πολλοὶ νομίζουσι τὰ δεῖπνα, τὰ εἰς μέθην λαμβανόμενα, οὕτως ἀπλήστως 76) καὶ ποικίλως αὐτοῖς προσφέρονται. κατὰ ἄλλας μὲν οὖν περιστάσεις οὐδὲν κωλύει, εἰ 77) καὶ ἀναγκαῖόν ἐστι τὸ τοιοῦτο. ὅσους δὲ παρασκευάζειν ἐλλεβόρῳ μέλλοις, πλείω μὲν ὀλίγα λαμβάνειν τῶν συνήθων δεῖ, ἵνα βαρέα καὶ ἀλλότρια δόξῃ. ὑπερδιατείνειν δὲ τὸν στόμαχον, ἀλλότριον. καὶ γὰρ, εἰ κουφισθήσεται παραχρῆμα,

aluo emollita, factaque excretione, duo aut tres vomitus a coena ita provocentur, ut tertio quoque die ſinguli moveantur: atque id ſub lunam desinentem. ubi autem ea inclinaverit, raphanis vomitus provocabitur: ut poſt vigesimum primum diem elleborus detur. qui vero mediocriter ſit affectus, ita eſt regendus, ut accommodatus fiat, ut ad vomitum proclivis reddatur, ut humores ejus non crassi ex concretione ſint: ut ipse bono animo ſit, ut elata mente vomitui a coena ſufficiat, commoto paululum ventre: & poſt triduum, aut quatriduum ex raphanis vomitum cieat: uno vero aut duobus diebus poſt, elleborus detur. neque maxime contraria censenda erunt, ut multi vomitus a coena provocentur, multaeque attractiones ad infernas partes fiant: multique ex raphanis vomitus concitentur, ac deinde elleborus detur.

Quae danda ſunt perpetuo vomituris.

Dicendum igitur eſt, quaenam coenae per vomitum ſint rejiciendae: & quomodo a raphanis eruantur. feſtos ergo dies nonnulli esse exiſtimant eas coenas, in quibus multa opipare, varieque apparata ad ebrietatem et crapulam ingurgitantur: quae quidem in caeteris rebus non prohibentur, ſi modo quid tale ſit necessarium: at quos elleboro ſumendo parare velis, ii paulo plura, quam conſueverint, ſumere debebunt: ut grauia, aliena esse videantur. at ſtomachum ſu-

74) Sic. Forte, εὐεμής. Sed proxima quoque ſine ſpe emendationis corrupta ſunt.

75) Immo, ἐξεράται.

76) Codex: ἀπλείστως.

77) Forte, ἤ.

ἀλλὰ ἀῤῥωστότερος ἀποδείκνυται. εἴ τι δ᾽ ἂν ἄλλο, ἄνοσον αὐτὸν ἀγαγεῖν δεῖ ἐπὶ τὴν φαρμακείαν. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ τῶν λαμβανομένων. ἀναστρέφεσθαι 78) δὲ τὸ ταχέως ὀλισθαίνειν κάτω δυνάμενον, φυλαττομένους καὶ τὸ ἐμπνευματοῦν, ἵνα ἀνεπηρέαστος μὲν ἡ κάτω κοιλία γένηται, καὶ, ὡς ἔνι, ἀτροφωτάτη. ἑτοίμως δὲ αὐτὸ ἀποκρίνει ἡ ἄνω ἐπιπολάσαν τὲ καὶ ἀδιάπλαστον, 79) ὃ γίνεται ὑπὸ τῶν πνευμάτων. οὐκοῦν οὐ χρὴ τὰ πρῶτα δριμέα εἶναι, οὐδὲ αὖ γλυκέα ἢ λιπαρά· ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἰς ὕστερον φυλακτέον. τὰ ψαθαρώτερα δὲ τὰ πρῶτα εἰσενεκτέον, αὐτὸν ἄρτον καὶ πολτὸν 80) συνεστῶτα ἀκροδρύων· εἶτα κρέα ἐπεισφορεῖσθαι δεῖ, μὴ τῆς βαλείας ὄντα ὕλης, ἀλλὰ πιμελωδεστέρας, καὶ σὺν 81) χυμῷ τινὶ καὶ ὀσπρείων τὰ ἤδη συναίροντα τὸ σιτίον, ἐν οἷς καὶ δριμύτερόν τι ἔστω, κρόμμυον ἢ ῥαφανὶς, ἢ πράσον. εἶτα τῶν στυφόντων μικρὰ, καὶ μετὰ ταῦτα, ὅ, τι 82) κνισῶδες εἴη. καὶ μελίτωμα, καὶ τρέημα, 83) σῦκον, σταφὶς, κάρυον. ἀγαθὴ καὶ ῥοὰ πρὸς ἔμετον. μεταξὺ δὲ πίνειν συνεχέστερον προσήκει λεῖόν τινα οἶνον καὶ ἡδὺν, ὁτὲ δὲ καὶ γλυκέος ἢ οἰνομέλιτος πληρεστέρα πόσις ἐκκομισθῇ. 84) καὶ γὰρ αἱ τοιαῦται ἐμπνευματώσεις εἰσὶ τὸ 85) ἀνακουρίζειν ἅπαντα. ἐλαίαν τὲ καὶ μάλιστα 86) κολυμβάδα φυλακτέον.

pra, quam par eſt, extendere, alienum eſt, quoniam quamuis protinus ſit levandus, redditur tamen imbecillior. nam quid opus eſt eum morbo vacantem ad medicationem adigere? eadem ratio eſt eorum, quae ſumuntur. danda ſunt enim, quae infra dilabi ſtatim queant: adhibita diligentia, ne flatu impleant: ne venter inferior fluere poſſit: et minime nutriatur: et ſuperior venter ea fluitantia, et non confecta, ſtatim reiiciat: quod a flatibus fieri conſuevit. quocirca ea, quae prius dantur, acria eſſe non debent, nec contra, dulcia, aut pinguia: ſed hujusmodi ad finem ſervanda ſunt. quae vero friabiliora ſunt, prima ingerenda: ut panis, puls, arborum baccae ſolidae: tum carnes ſumendae ſunt, non, quae gravis ſint materiae, ſed pinguioris: eaeque ex aliquo ſapore offerendae. ex leguminibus ea, quae cibum ſimul rapiant: in quibus ſit aliquid acrius, ut cepa, radicula, aut porrum: tum pauca ex adſtringentibus danda. ad haec accedet aliquid nidoroſum, et placenta mellita, et bellaria, ficus, vua paſſa, nux, et punicum * quoque ad vomitum valet interim vero lene aliquod ſuaveque vinum frequentius interbibendum eſt: quandoque etiam paſſum, et quandoque

78) Rasarius videtur voluisse: προσφέρεσθαι γὰρ δεῖ.
79) Hoc prorsus alienum videtur. Rasarius videtur in mente habuisse, ἀδιάπεπτον, ἀκατέργαστον, aut ſimile aliquid.
80) Alii πόλτος exhibent. Sed πολτὸς Dioscor. 2, 112. p. 126. 2, 119. p. 127. Poſt συνεστῶτα addendum videtur ἐκ.
81) In textu: συγχύμῳ. In marg: σὺν χύμῳ.
82) Alii duplici σσ exhibent.
83) Ita in textu. In marg: πέμμα. Utrumque malim plurali numero. Nisi ſcriptum fuerit, μελιτώματα καὶ τραγήματα. Mox legitur ῥῶα. v. Dioscor. 1, 151. p. 76.
84) Forte, προσκομισθῇ.
85) Loco τὸ, in marg. eſt τῷ. Sed ante εἰσὶ addendum etiam videtur ἐπιτήδειοι, aut ejusmodi aliquid.
86) Dioscor. 1, 139. p. 72. Scribitur ἐλαῖα et ἐλαία. v. Niclas ad Geopon. p. 632.

φακοὶ δὲ ὀξίζουσιν, εἴ τις αὐτοὺς προσενέγκαιτο, καὶ ἀηδεστέρους ποιοῦσι τοὺς ἐμέτους· σταφὶς δὲ ἡδείων· σῦκον δὲ, ἐν δευτέρῳ· σμηκτικώτερον δέ ἐστιν. εἰ δέ τις δυνήσειμισει 87) ἡ πτισάνη μέση ληπταία γλυκεῖ κεκραμένη· τοῖς δὲ ἄγαν ἀποκρατοῦσι, 88) σήσαμα διδόντα, καὶ βολβοὶ 89) οἱ ἀπὸ τῆς ναρκίσσου, ὡς ἄλλως τε δυνηθέντες καὶ ταῖς πτισάναις ἐν τῷ νυνὶ θέντες. ναυτίας γὰρ ἐμποιοῦσι. μετεωρίζει τὸ σιτίον καὶ μετὰ ὄξους τάριχος πρῶτον ληφθὲν καὶ ἱκανωτέρου ἐλαίου τῶν πιόντων 90) τούτων ἃ χωρὶς ὄξους λαμβάνεται. παραπλέκεται καὶ τῶν λαχάνων τῶν ἑφθῶν τινὰ, βλίτον, ἀνδραφαξὺς, 91) καὶ τῶν ὠμῶν, ἀνδράχνη, καὶ μέση 92) ῥαφανίς. ἀθρόου δὲ ἐπιποθέντος μετὰ διάστημα τοῦτο ἔσχατον σιτῶδες εἰσενηνέχθαι, μήτε τε δυεῖν ὡρῶν πλεῖον, μήτε μιᾶς ἔλαττον. εἶτε ἐφέλκεται τῆς κάτω κοιλίας ἐφ᾽ ὅσον ὀλίσθη κάτω τι τῆς τροφῆς εὖ μάλα κατειλημμένης περίπατος ἐν ἀλαίᾳ. 93) καὶ κατ᾽ αἴσθησιν ἐρυγῆς ἀναβαινούσης ἐπιτίθεσθαι χρὴ τὸ ἔργον δάκτυλον καθιέμενον ἢ πτερὸν, ἐὰν ἑτοίμως ἐπακούσῃ, καὶ λιπανθέντος λιπαρῷ τινὶ ἐλαίῳ τὴν ἐπιγλωσσίδα· παραπιέζειν δὲ κατάσχεσιν, ἵν᾽ αἱ καταπόσεις γίνωνται. αὐτίκα δὲ ἐπὶ τοῦτο ὁρμᾶν δακτύλου προσελθόντας, ἢ ἄλλου σώματος. τηνικαῦτα

vinum mulſum copiosius capiatur. haec namque inflationes pariunt, eo quod omnia in ſublime tollant. oliva autem, et praeſertim ſale condita, vitanda eſt. lentes vero, si quis eas poſtea ſumat, aceſcunt: et vomitus inſuaviores faciunt. uva paſſa eſt jucundior: ficus ſecundo loco cenſetur. habet enim detergendi vim majorem. si vero quiſpiam poſſit, ptiſſanam vino dulci, et melle temperatam, in medio capiat. at iis, qui valde cibum cohibent et continent, dandum eſt ſeſamum, itemque bulbi narciſſi, qui cum alioqui dari queant, tum etiam ptiſſanae, de qua nunc diximus, imponantur. nauſeas enim pariunt. ſalſamentum quoque aliquod pingue ex iis, quae ſine aceto ſumuntur, in primis ex aceto et plurimo oleo ſumtum, ut cibus in ſublime feratur, efficit. adduntur etiam aliqua olera, elixa, ut blitum, ut atriplex, et ex crudis, ut portulaca et radicula media. ubi confertim ſumta fuerit potio, poſt interuallum neque longius duabus horis, neque brevius una, poſtremum frumentaceum ingerendum erit: deinde vero ab inferiore ventre attrahitur quiquid cibi infra ſit delapſum, qui valde admodum apprehenſus fuerat. * et deambulatio in loco aprico ineunda: cumque ructus,

87) Ita prorsus in Codice. Sed ſyllabae μισει linea ſubnotatae ſunt. Mox, μέσηληπταία (junctim.) Syllabam ἐον, εα, εος alibi etiam per αι ſolet ſcribere hic ſcriba. Deinde eſt: οἴνῳ μέλιτι, ſed utrumque vocabulum junctum eſt, et in ſyllaba οἰ, accentus deletus. Voluit ergo, οἰνομέλιτι

88) σήσαμον. Dioscor. 2, 121. p. 127. In Codice h. l. eſt σίσαμα, quae varietas obtinet etiam in Geopon. p. 222. nota f.

89) Hoc cum διδόντα necti nequit. Mox legitur, ναρκίσου. Proxima etiam corrupta ſunt.

90) In marg. πιόνων.

91) Cod. ἀνδραφαξύς. Apud Theophr. hiſt. plant. p. 731. 741. lego ἀνδρόφαξυς Alii notant, ἀνδράφραξις, ἀτράφαξυς, ἀνάφραξις. v. Dioscor. 2, 145. p. 137. Schol. Ariſtoph. ad Equitt. v. 627.

92) Codex: μέσι. Hujus generis non meminit Theoph. H. P. 7, 4. pag. 760.

93) Vulgo ἀλέα occurrit. Aliquanto inferius eſt ἀλεῖνῷ, loco ἀλεεινῷ.

γὰρ διανοίγεται 94) τοῦ στομάχου τὸ στόμα, καὶ πάρισθμον 95) δὲ ψηλαφᾶν αὐτὸ ποιεῖ. ἐμμένειν δὲ χρὴ, ἕως ἀθροῦν ἐπεισενεχθῇ τὸ σιτίον, ἀλλὰ μὴ ἀθρόως ἀφέλκειν τοὺς δακτύλους πρὸς τὴν πρώτην 96) ἀνάπνευσιν. πλειστάκις ἐντεῦθεν ἤρκεσεν 97) ἀποπιασθεῖσα γαστὴρ τὸ πλέον, ἢ μὴ καὶ τὸ πᾶν ἐξῶσαι. ἐπικύπτοντα δὲ δεῖ συνεργάσασθαι, ὡς ἀργότεροί γε τοῖς κατακειμένοις οἱ ἔμετοι γίνονται. ἀθροῦν τε εἰσπνεύσας ἐπικυπτέτω, οὐ παριόντος μὲν εἴσω τοῦ πνεύματος εἰς τὴν γαστέρα συνόντας. εἰ δέ τινι τῶν μερῶν τούτων πρὸς τὰ ἀναπνευστικὰ μέρη ἐκμοχλεύεται· τὸ δὲ ἐγκαθήμενον ἀκολουθεῖ σιτίον σὺν φλέγματι πολλῷ. τοῖς δὲ ἐμέσασι καλῶς καὶ χολῶδές τι ἀκολουθεῖ, οὐχ οὕτω θεαθῆναι, ὡς τῇ γεύσει δῆλον. πολλοὶ δὲ οὐ διδαχθέντες ἐμεῖν, ὑπὸ ἀπειρίας ἐκινδύνευσαν ἐπὶ τῷ ἐλλεβόρῳ συνεργείᾳ ποτὲ δεομένων. διὸ εὖ μάλα ὑποδεικτέον, οἷς τε καιρὸς ἐπιβάλλεσθαι δεῖ 99) ἐξαιρᾶν, ὅπως τε θιγγάνειν τῶν μερῶν καὶ τὰς ἐντάσεις κάτωθεν συναγομένου τοῦ ἐπιγαστρίου ποιεῖσθαι. ἀλλὰ μήποτε τῶν πε-

qui ſenſu percipiatur, aſcendat, ut res ad actionem deducatur, digitus imponendus eſt, aut penna, ut res celerius conficiatur, epiglottide pingui oleo quodam inuncto. tum contentum premendum et urgendum eſt, ut deglutiatur. ac ſtatim opus aggredi, immiſſo poſtea digito, aut alio corpore, conuenit. eo namque temp•re ſtomachi os aperitur, et fauces faciunt, ut attrectetur, atque tangatur. qua in re perſeverandum eſt, donec cibus confertus educatur, ſed non confertim attrahendi ſunt digiti ad primam ſpiritus attractionem. ſaepe autem exinde venter compreſſus ſatis fuit ad majorem partem, si, non omnem, expellendam. debet autem is, qui vomit, inclinatus et pronus rem adjuvare, cum ſtratis ſegniores vomitus excitentur. qui ergo denſum flatum ſpirat, inclinetur: cum vero flatus intus nullus adeſt, in ventrem procumbendum eſt. si vero pars eorum aliqua ad membra reſpirationis excutiatur, tunc cibus, qui inſedit, cum multa pituita coniunctus conſequitur. qui vero rite evomuerunt, in iis etiam biliosi quippiam ſequitur: quod non ita conſpiciatur, ut guſtui ſit perſpicuum. Nonnulli, cum vomendi rationem edocti non eſſent, in elleboro ſumendo prae imperitia in periculum adducti ſunt, n ea res auxilio quandoque indigeat. quocirca diligenter eſt a nobis commonſtrandum, quibus accommodatum tempus evomendi ſit: et

94) Cod. διανύγεται.
95) παρίσθμια et ſuperius et alibi occurrit.
96) Ita in textu, ex correctione. Antea, credo, erat, ἀνάπλευσιν, ut nunc in margine. In textu praeterea π notatum eſt puncto et lineola. Forte ergo aliquis voluit ἀνάνευσιν.
97) Sic, πιάζω, loco πιέζω.
98) In marg: τότε, loco τὸ δέ. Mox in textu, ἐγκαθημένον, cum accentu in penultima.
99) Rurſus, ut ſuperius, vitioſe, loco ἐξερᾶν. Sed hoc non ſufficit ad hunc locum emendandum.

ρὶ τὸν τράχηλον τόπων. καὶ προκατάσχοι γὰρ ἂν ἡ ἐντεῦθεν βία μᾶλλον. ὁ μὲν οὖν ἀπὸ δείπνου ἔμετος τοιοῦτος.

Περὶ τοῦ ἀπὸ ῥαφανίδων 100) ἐμέτου.

Ὁ δὲ ἀπὸ ῥαφανίδων πρακτικωτέρως σαλεύει καὶ προδιδάσκει τοῦ ἐλλεβόρου, καὶ δήξεις ποιούμενος, ἔθ' ὅτε καὶ λειποθυμώδεις ἐπιπολασμοὺς, καὶ τὰς περὶ φάρυγγα ϛενοχωρίας. δεῖ δὲ πλῆθος μὲν τὸ λαμβανόμενον εἶναι πλεῖον ἢ λίτραν, μὴ πλέον δὲ τριῶν 1) ἡμιλιτρίων 2) δριμεῖα. ὁ δὲ τὰς ῥαφάνους καὶ τρυφερὰς ἔνθεν ἐὰν γλυκύτεραι ὦσι 3) φλυὸς ἔσως καὶ σὺν αὐτῷ τῶν φύλλων τὸ τρυφερώτατον, καὶ τὸ ἐγκάρδιον. 4) ἀπὸ ὀλιγοσίας 5) δὲ ἢ ὑδροποσίας εἶναι δεῖ. τοὺς μὲν μακροτέρας· πάντας δὲ τῇ μὲν πρὸ μιᾶς εὖ τὴν κοιλίαν ὑπῆχθαι. σπουδή τε ἰδίᾳ. καὶ εἰ 6) δυσπνειθὴς εἴη. καὶ κλυσμῷ προτρέπομεν. περιπάτου δὲ ἱκανοῦ προηγησαμένου ἐν ἀλεεινῷ 7) καὶ ἢ 8) θερωσει, ἢ ἐν εὐπνόῳ περὶ μεσημβρίαν. λαμβάνειν δὲ μέλιτι ἡδύναντας, μάλιϛα τὰς πρώτας, καὶ μετὰ ταῦτα ἁλὶ λευκῷ καὶ καθαρῷ, εἴτε ἐν ὀξυμέλιτι. τούτου καὶ ἐπιῤῥοφεῖν μεταξὺ οὐκ ἀχα-

quomodo attrectandae ſint partes, et quomodo abdomine infra deducto intentiones fiant; ſed non ex locis, quae circa collum ſunt. nam violentia inde emanans potius cohiberet. talis igitur eſt vomitus, qui a coena ſit ciendus.

De vomitu ex raphanis excitato.

Qui ex raphanis excitus eſt vomitus, uſitatior eſt, et de elleboro prius, quid faciendum ſit, edocet. nam et morſus excitat, et quandoque facit ſuperfluitationes, quae animi defectiones inuehant: quandoque etiam gutturis anguſtias parit. debet autem pondus ejus, quod ſumitur, maius eſſe libra, non majus tamen, quam tres ſemilibrae. acres autem raphanos et teneros eſſe oportet: ſique dulciores ſint, caulem capere oportebit, et cum eo etiam pars foliorum, quae tenerrima ſint et tranſuerſa. ſumitur poſt ſumtum exiguum cibum, et aquae potum. aliis longo tempore, omnibus vero pridie aluo emollita, vel per ſe, vel ſi ſponte ſua non deieciſſet, clyſteri admoto nos eam excivimus; cumque multa deambulatio praeceſſiſſet in loco aprico et ſub dio, aut qui probe perſletur ad meridiem: melque aſſumatur, ut ſaltem prima, quae ingerantur, condiantur: tum albus ſal et purus capiatur: tum in oxy-

100) Et hic, et continuo legitur ῥεφανίδων. Vide Ammon. p. 122.

1) Ab ἡμιλίτριον. Vulgo laudatur, τὸ ἡμίλιτρον. v. Pollux p. 1057. 1059. 454.

2) In margine: δριμείας δὲ τὰς. ῥαφανίδας legendum puto.

3) Monſtra haec ſunt.

4) Ex correctione: ἐγκάρσιον.

5) In marg. ὀλιγοσιτίας.

6) Littera ν. puncto notata. Ergo δυσπαθής.

7) Codex: ἀλεῖνῷ.

8) Sic. Forte: κἂν ἢ θέρος ᾖ.

ρισι 9) δέοι καὶ μέχρι ἡμικοτυλίου δαπανῶντος αὐτοῦ. ἔστω δὲ καὶ τὸ ὄξος, εἰ οἷόν τε, 10) σκίλλινον, καὶ τὸ μέλι θυμίζον. 11) ὁ σπουδαῖος παραλαμβάνοιτο 12) δ' ἂν καὶ εἰς ἐπίτασιν τοῦ πράγματος, καὶ ὀρίγανον λεῖον μετὰ ἅλιτου 13) ἁλὸς, καὶ καθ' αὑτὸ δὲ ἅλας καὶ ὕσσωπον τὴν συμμετρίαν. καὶ ἀπαρτίσαντα συμμενα 14) σημένην τοῦ ὀξυμέλιτος ἐπιῤῥοφῆσαι μικρὸν δεῖ, εἰς ὅσον ἀποκλύσαι τὰς ληφθείσας 15) ποιότητας. εἶτα μικρὰ μὲν κατακλιθῆναι καὶ πόδας ψηλαφηθῆναι· ἐπαναστάντα δὲ ὀλίγον περίπατον ῥεμβώδη 16) διελθεῖν, καὶ ἀποκαθίσαντα ἐρευγμὸν ἤδη πειρᾶσθαι καὶ συνάπτειν τὸ ἔργον ὥρας δι' ὀλίγου πλείονος χρόνου διαγενομένου. ἔστω δὲ καὶ ἔμφασις ὑπογινομένης ναυτίας. σπαρασσέσθωσαν δὲ εἰς ἀποκάθαρσιν τελείαν. ἀπαντᾷ δὲ καὶ λεπτὸν ὑγρὸν ἱκανὸν, καὶ πλεῖστον τὸ φλεγματῶδες, καὶ ὕστερον ἐνίοις τὸ πικρίζον μεταβεβλήκοι. 17) ἴων δὲ πως αἰσθανέσθωσαν 18) καὶ ῥαφάνων. εἰ δὲ μὴ ἀργοτέρα ἡ ἀφολκὴ 19) γίνηται. μετὰ τοῦτον τὸν ἔμετον προσκλύσματος μὲν αὐτίκα χρεία καὶ ἀναγαργαρίσματος δι' ὑδρομέλιτος, εἶτα δι'

melite involuantur; atque ipſum oxymeli interim abſorbeatur, non celeriter, ſed parce, uſque ad heminae dimidium. ſit autem ſcilliticum acetum, si fieri poteſt, melque ex apibus thymo paſtis. ſtudioſus etiam ac diligens ad rem intendendam atque amplificandam, origanum ex ſale non calculoſo laevigatum aſſumere: et ſalem ipſum per ſe, et, ut conſtanter negotium perficiat, parum oxymelitis ei ſorbendum erit, quantum ſatis ſit, ut qualitates, quae relictae fuerint, eluantur. tum paululum decumbendum et pedes contrectandi. his confectis, exſurgendum, et ſeſe circumuertendo modicum inambulandum: et cum ſedem repererit, conabitur eructare, et rem ad horam uſque producere, cum paulo majus temporis ſpatium interceſſerit. excitata autem nauſea tibi ſit indicio. tum ſtomachum proritare et laceſſere opus eſt, ut fiat perfecta purgatio. occurrit etiam ſatis magna tenuis humoris copia, plurimaque pituitosi: ac poſtremo nonnullis amareſcens humor excernitur, quales quodammodo raphanos ſenſerant: nisi ſegnior ſit facta attractio. poſt hunc vomitum oris collutione ſtatim opus eſt,

---

9) Sic. Forte: οὐκ ἄχρι εἰ δέοι. Rasarius videtur voluisse, ἀκρεῖ, aut, ἐν ἀκαρεῖ.

10) Apud Dioscor. 5, 25. p. 334. eſt σκιλλητικὸν ὄξος. In Geoponicis, σκιλλιτικόν. p. 210. 562.

11) Hoc non reperi, ſed θύμινος, θυμώδης, latine *thyminus* et *thymoſus*. Item οἶνος θυμίτης. v. Dioſcor. 5, 59. p. 344.

12) In Codice loco οι, eſt, vel ει, vel η.

13) Sic, ſine accentu. Sed in marg. ἀλίθου.

14) Ita ad litteram Codex.

15) Rasarius λειφθείσας voluit.

16) καμπύλος, πλάγιος hoc interpretantur. v. Erotian. p. 43. et Galen. in Gloss. p. 92.

17) λ. inter β. et η. ab alio insertum. Sed haec et proxima corrupta.

18) καὶ ῥαφάνων in margine ſolum legitur.

19) In lexicis quidem non notatur: formatum tamen eſt, ut ἀνθολκή, ab ἕλκειν.

ὕδατος, καὶ κατακλίσεως ὀλίγης καὶ ψηλαφίας 20) τῶν ποδῶν ἱκανῆς. εἰ δὲ ἐπιδέχοιτο καὶ ὕπνου τινὸς, εἶτα πειρατέα ἡ κοιλία πνεύματα διεκβάλλειν, περίπατος ἐντεῦθεν, καὶ λουτρὸν θερμόν· εἶτα προσφορὰ, ἡγουμένου μὲν τινος δριμέος, οἷον ταρίχους ἰσχνοῦ καὶ εὐστόμου. ἐπακόλουθον 21) δὲ σαρκιδίου πτηνοῦ καὶ τῶν παρεοικότων. τῶν δὲ ἀπὸ δείπνου ἐμέτων προηγείσθω λουτρὸν, ὅταν τὶς ᾖ δυσεμής. 22) οὕτω παρεσκευασμένος, μετὰ τὸν ὕστερον ἀπὸ ῥαφανίδων ἔμετον, ἀναπαύσει, ἀναστὰς μᾶλλον ἢ τροφαῖς ἀναληφθέντα ἡμέραις ἀκτέον ἐπὶ τὸν ἐλλέβορον, περὶ οὗ ῥητέον.

ΚΕΦ. β.

Περὶ ἐκλογῆς καὶ δόσεως ἐλλεβόρου. Τοῦ αὐτοῦ.

Ῥητέον πρῶτον περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἐλλεβόρου παρασκευῆς. οὐκοῦν χρηστέον πρῶτον μὲν οἰταίῳ, δευτέρῳ δὲ γαλιτικῷ· εἰ δὲ μὴ, σικελικῷ. οὗτος μὲν οὖν τεταμένας τε τὰς ῥάβδους ἔχει, καὶ 23) περιτενεῖς καὶ ξυλοφανεῖς, πάχει δὲ, λεπτοτέρας· ἀραιαὶ δὲ τῶν ἄλλων ἔλαττον. ὁ δὲ γαλατικὸς παχύτερός ἐστι, καί πως, ὡς ῥυσὸς, ὑπόχαυνος, ἔκλευκος, ναρθηκοφανής. ὁ δὲ οἰταῖος, χρώματι μὲν ἧττον λευκὸς τοῦ γαλατικοῦ, ἐπὶ 24) τὸν μελάντερον μᾶλλον ἀποκλίνων, ἤπερ ἐπὶ τὸν γαιοφανέστερον, ὃ συμβέ-

item gargariſmate ex hydromelite, tum ex aqua: et item exiguo decubitu, et ſatis copioſa pedum contrectatione: ſique parum dormiatur, tentandum eſt, ut aluus eiiciat flatus: inde deambulandum, tum in calidum balneum ingrediendum. tum cibus offerendus, qui incipiat ab aliqua re acri, aut a ſalſamento gracili et ori grato: quod caro avis, aut alterius ſimilis excipiat. at vomitum, qui a coena fit, balneum praecedat, cum quis difficulter vomat, ita praeparatus, ut poſt ſecundum vomitum a raphanis excitum, quieſcat et ceſſet, exurgens potius, quam alimentis per dies corpus reficiens. atque ita denique ad elleborum, de quo dicetur, erit adigendus.

Eiuſdem de elleboro eligendo et dando. Cap. 2.

Antequam de elleboro praeparando loquor, dicam quodnam ſit anteferendum. primum igitur eo, qui in Oeta monte, deinde vero, qui in Galatia naſcitur, utendum eſt. ſi huiuſmodi non ſuppetat, Siculo. atque hic quidem virgas habet extentas et rigidiſſimas, et ligni ſpeciem referentes, craſſitudine vero tenuiores, minuſque raras caeteris. Qui vero in Galatia naſcitur, is craſſior eſt, et quodammodo rugoſus, leviter laxus, candidior, apparetque ferulaceus. Oeteus vero minus candidus eſt, quam Galaticus, et ad nigriorem

20) Pro eodem apud Hippocrat. eſt ψηλαφίη. v. Foës. Oecon.
21) Forte, ἐπακολουθοῦντος.
22) Codex rursus, ut ſuperius, δύσημης. Pro eodem δυσέμετος habet Synes. T. II. p. 74. Apud Rufum Ephesium in editione Mosquensi legitur etiam ἐνεμώτατος, ab ἔνεμος, ut ἐνεμέστερος, ab εὐεμής.
23) In Codice: περτενεῖ καὶ ξυλοφανεῖ.
24) Forte ἐπὶ τὸ, et hic, et paullo poſt. Praeterea in Codice eſt ἀποκλίνον.

βηκε τῷ σικελικῷ, ἥκιϛα ταῖς ῥάβδοις ὀρθαῖς, ἥκιϛα 25) τέτανες, παχύς τ' ἂν γένοιτο, ἀλλ' οὐχ αἱρετέον τοῦτον. καὶ ῥυσὸς ἐπὶ πλέον, ὅταν ἀτροφώτερος ᾖ. ἀποκλαϲθεὶς 26) δὲ, ἔνδοθέν ἐϛι λευκὸς σφόδρα. γευσαμένῳ δὲ ὄψωμεν 27) δακνίζον πως τὴν γλῶτταν· ἠρέμα τὲ παρεπιτείνεται, καὶ σίελον ἄγει, καὶ ἐπὶ πλέον παραμένει ταῦτα ποιῶν. γλυκάζει δὲ πᾶς. ἀλλ' οὗτος τῶν ἄλλων μᾶλλον. ὁ δὲ γαλατικὸς ἐμπηδᾷ τε ταχὺ τῇ δήξει, ἐπικαίων εὐθὺς τὴν γλῶσσαν, καὶ προπετέϛερον ἄγει τὸ σίελον, ἀλλὰ αὐτίκα ἀποσβέννυται. τοῦ δὲ σικελικοῦ 28) πλέον ἡ δῆξις τοῦ ἀνυγρασμοῦ ἐϛι. λείπεται δὲ τῆς τοῦ γαλατικοῦ, καὶ παραμένει ὁμοία, οἵα ἤρξατο ἐπιπλέον ἡ τοῦ γαλατικοῦ, σιελισμοῦ δὲ ὀυ πάνυ ἐϛὶν ἐμποιητικὴ καὶ ἀμβλώσεως 29) καταϛρέφει. δεῖ δὲ λαμβάνειν ξηρὸν, οὕτως ἀποκλώμενος κονιορτόν τινὰ 30) ἀνότιϛον ἀποφυσᾷ. ὁ δὲ οἰταῖος, κἂν ξηρὸς ᾖ· οὗτος οὖν ἀποκλώμενος συναντιμεμιγμένην ἔχει τὴν ἐντεριώνην· εἴτε προνοτισθῇ, 31) περιλελυμένην ἔχει αὐτὴν, καὶ οἵαν ἐξαιρεθῆναι ῥᾳδίως. δεῖ δὲ καὶ αὐτῆς εἰς ἐπιτεταμένην κάθαρσιν. οἱ δὲ τὸ πνιγῶδες αὐτῆς 32) ἀνέθεσαν· εἶθ', ὥσπερ εὐνουχίσαντες τὸ φάρμακον, ἀπράκτου σκυλμοῦ μετέδωκαν. μὴ πελιότης ἔϛω, μὴ σπίλος ἄλλος περὶ τὸν ἐλλέβορον, ἀλλὰ καὶ ἔξωθεν καθαρὸς, καὶ ἀποκλαϲθεὶς σφόδρα λευκὸς ἔϛω

colorem magis vergit, quam ut terrae colorem referat, id quod Siculo ufu venit: qui etiam minus rectis eft ramis, minufque rigentibus, quique craffior evadit. fed is minime eligendus eft. magis autem, quam par fit, rugofus eft, cum non fatis magna alimenti ei fuppetit copia. is praeterea fractus, valde albus intus eft: guftanti vero linguam quadamtenus mordet: et fenfim intenditur, et falivam ciet, et in hifce facultatibus diutius perdurat: elleborus omnis dulceffit, fed hic magis, quam alii. at Galaticus irruit celeriter fuo morfu, linguam ftatim exurens, et immoderatius falivam educens: fed protinus extinguitur. Siculi denique humectati maior eft mordicatio: eft tamen inferior ea, quam Galaticus inuehit, permanetque talis, qualis incepit, diutius quam Galatici. falivam vero non admodum excitat, et obtundendo interimit. ficcum praeftat accipere. ita namque confractus puluerem quendam, afperginem non redolentem, efflat. Qui vere in Oeta provenit, licet aridus fit, tamen confractus habet medullam interiorem adhaerentem et prope conflatam: verum, si prius humectetur, eamdem habebit circumfolutam, et quae auelli facile queat. ea quoque ad intenfam purgationem opus eft. Nonnulli

25) Poft ἥκιϛα in textu Codicis deletum τε. Rasarius utcunque expressit fententiam. τέτανες nihili eft. Aliud eft τετανὸς, τετανοειδής. Tota conftructio dissoluta eft.

26) In marg. ἀποθλαϲθείς.

27) Ita, ὄψωμεν. Sed nec ὄψωμεν convenit. Pro διακνίζον, in marg. eft, διακνίζοντα. Praeterea fcriba hic ubique fcripsit γαλακτικὸς, loco γαλατικός.

28) Forte, πλείων ἡ δῆξις ἐκ τοῦ ἀνυγρ.

29) Sic.

30) Dioscor. in praef. lib. I. p. 4. D. ἐν τόποις ἀνοτίϛοις, id eft, ξηροῖς, οὐ καθύγροις. Satis nota funt νοτίζειν, νοτίς. Vide mox, προνοτίζειν.

31) Codex: προνοτισθεὶς, et paullo ante: συναντιμεμιγμένην.

32) Forte, ἀπέθεσαν. Mox Codex: εὐνουχήσαντες.

ἔνδοθεν. εἰλήφθω μὲν τοιοῦτος· τετμῆσθαι δὲ δεῖ μᾶλλον, ἢ ἐψαλίσθαι. δύσκολον γὰρ, τῆς ἰσότητος στοχάσασθαι ἐν τῷ ψαλίζειν. ἀλλὰ γὰρ καὶ κατὰ τὰς ἀποπάσεις, 33) τὰς ἐν τῷ ψαλισμῷ, κονιορτὸς γενόμενος προσκάθηται, ὃς καὶ ἀνώμαλον καὶ πνιγώδη τὴν κάθαρσιν ποιεῖται. τεμνέσθω δὲ ἡ μὲν παχεῖα ῥάβδος καὶ ἐπ᾽ εὐθείας ἅπαξ ἢ δὶς, πρὸς λόγον τοῦ πάχους· καὶ μετὰ ταῦτα πλαγίως, στοχαζόμενον, ὡς ἴσα τμήματα εἴη, μέγεθος, ἡλίκον ἀλφίτου μὴ μικροῦ· ἀλλ᾽ ᾧ μὲν μεῖζον, ἄλλῳ δὲ ἔλαττον διδόναι ἁρμόσει. ἐπιτεταμένως δὲ κινεῖ ὁ λεπτότερον κοπείς. κἂν λεπταὶ δὲ ὦσιν αἱ ῥάβδοι διαιρείσθωσαν καὶ κατὰ μῆκος, ἐξαπλώσεως ἕνεκα τῶν ῥάβδων· μέτρον μὲν οὖν δύο δραχμαὶ, ἡ δαψιλεστάτη δόσις· ἡ δὲ ὀλιγωτάτη, ὀκτὼ ὀβολοί· ἡ μέση, δέκα. καὶ ποιοῖ μὲν μείζονα σκυλμὸν ἡ ἐλάττων· πλείονα δὲ κένωσιν, μεθ᾽ ἥττονος τοῦ σκυλμοῦ, ἡ πλείων· ἡ δὲ μέση, σύμμετρος. μεμνῆσθαι δὲ δεῖ, μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἐλλεβόρου, διαψύχειν αὐτὸν, ἀλλὰ μὴ εὐθὺς ἀπὸ τῆς συνθέσεως τέμνειν τὲ καὶ διδόναι. πνιγωδέστερος γὰρ γίγνεται, ὃ κυνὶ παρέβαλεν Ἀγαθῖνος, πάντα ἀκριβὴς ἂν, καὶ οὐ πιστεύων τῇ ἐκλογῇ· ἀλλὰ καὶ πείρας εἰς ἀσφάλειαν δεόμενος, ὅπως ἂν ἐμέσαι ὁ κύων, οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὁ λαβὼν, ἐκαθαίρετο. 35) ἐτίθετο οὖν τὴν πεῖραν ἐν ἀσφαλεῖ. τοῖς μὲν οὖν ἄλλοις ἄντικρυς διδόναι. οὐ γὰρ ἄν τι πάσχωσι. τοὺς δὲ μαινομένους 36) αἱ παρακο-

ejus partem, quae suffocat, ademerunt, et tanquam castratum medicamentum vexationis cuiusdam ad nullam rem efficacis praebuerunt. Caeterum elleborus non esto lividus, nec alia in eo macula conspicitor: sed extrinsecus purus sit, et fractus, intrinsecus mirum in modum candidus. qui talis sit, eligendus est. praeterea potius incidendus est, quam in ramenta adigendus: siquidem ita difficile est aequalitatem coniectari. atque etiam, dum in ramenta redigitur, puluis, qui in vibrationibus efficitur, ibidem insidet: qui etiam inaequalem, et suffocantem purgationem facit. crassa autem virga secetur, et per rectum, idque semel, aut bis, pro crassitudinis ratione: tum ad latera spectandum erit, ut partes aequales sint, earumque tanta sit magnitudo, quanta est pultis non paruae. sed huic majorem, illi minorem portionem dare conveniet. qui incisus in tenuiores partes sit, intentius movet. si vero tenues virgae fuerint, per longitudines diuidantur: ut virgae explanentur. Mensura est, ut, cum copiosissime detur, duae drachmae sint: cum parcissime, oboli octo: cum mediocriter, decem oboli. ac minor quidem copia majorem turbationem ciet: major vero copiosiorem inanitionem, et minorem turbam inducit: media vero moderate agit. Hoc etiam in memoria

33) Vide Galen. in Gloss. p. 65. in ἀποπαλλήσιος. Habet etiam Diog. Laërt. in Epicuro p. 420.

34) Hujus etiam fragmenta in hoc libello leguntur.

35) Forte, καθαίροιτο.

36) παρακοπὴ est *delirium*, quod notum est. Sed alia hic corrupta sunt. Conjicio ergo: ἀποτρέπουσιν ὑπό τε τοῦ ἀπειθεῖν, ὑπό τε τοῦ ὑποπτέυειν μὴ δικαίως τὸ βοήθημα τοῦτο. Legi quoque possit, ἀποστρέφουσιν.

καὶ ἀποτρέφουσιν ὑπό τε τῶν ἀπιθεῖν, ὑπό τε τοῦ ὑποπνέυειν ἢ δικαίως τὸ βοήθημα τοῦτο. καὶ δή τινες αὐτῶν, καὶ φαρμακείας δεδιότες, παρακόπτουσιν. ὀυκοῦν ἐνέδρας δεῖ πρὸς αὐτούς. καὶ οἶκος μὲν ἕτερος παρασκευάσθω, εἰς ὃν ἄξομεν αὐτοὺς μετὰ τὸ 37) λαβεῖν, ἔχοντα καὶ τῆς αἰώρας τινὰ ἀφορμὴν, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν πρὸς τὰ συναντᾶντα ἐν ταῖς καθάρσεσι, 38) συγχρήσαντες δὲ, ὡς ἐπὶ τροφὴν ἄξομεν. καὶ ἵνα ἡμῖν ἐν ὥρᾳ ὑπακούσειαν, προϋποσταλθήτωσαν, πρὸ πολλοῦ εἰθισμένοι, ἢ πολτῷ, ἢ χόνδρῳ πλυτῷ, ἢ μελιτώματι. εἰσφερέσθω 39) πρῶτον τὸ ἐκ τῆς συνηθείας παρατεθὲν, ἐμπεφυραμένου τοῦ φαρμάκου, σφαίρας ποιοῦσι καταπίνειν, ἀπὸ τοῦ πολτοῦ καὶ τῶν πεμμάτων, ὧν ἐποιήσαμεν ἑφθῶν. ἐκ φιλονεικίας οὖν ἀρίστων τινῶν καὶ τῶν πρὸς αὐτοὺς ζήλου ἵνα ἐπὶ τῆς χρείας μεθ' ἡμῶν τὸ ἔθος ᾖ ἃ προειδὼς ἐπὶ τὴν ἐνέδραν αὐτοὺς ἄγων. τῷ μὲν οὖν πολτῷ 40) ἐμφυραθείη ἄν. πυρίνη δὲ πτισάνη οὐ πάνυ τι. ἐν τοῖς πολτοῖς γὰρ καὶ τοῖς πέμμασι διαλάθοι ἂν, καὶ φωραθὲν, ἀμέλειαν τὸ σκευασθὲν μᾶλλον, ἢ ἐνέδραν ἡμετέραν ἐκφαίνει. δεῖ δὲ ἐν πολλοῖς τὴν αὐτὴν συμμετρίαν κεκρύφθαι, ἵνα, εἰ ὀλίγον ἀπό τινος γεύσαιντο, ἀπ' ἄλλου συμπληράσειαν. ἐνταῦθα στοχασμοῦ δεῖ, ὅπως ἐκ πλειόνων λήψεων ἡ 41) συμμετρία πληρωθείη· ἐυ μὴν δεινόν γε, ὅτι ὀυδὲ ὑστερήσασιν ἐπήρτηται, καθὰ φόβος τοῖς πολλοῖς· ἀλλὰ καὶ

habendum eſt, ut, cum elleborum elegerimus, eundem refrigeremus; ſed non ſtatim poſt compoſitionem ſectum demum: ſiquidem ita majorem ſuffocandi vim habet. quem ſane Agathinus, in rebus omnibus diligentiſſimus, cani dedit: cum non adhiberet electioni fidem: ſed experientia, ut tuto res tranſigatur, opus eſſe perſpiceret: ut, quonam pacto canis evomeret, eodem etiam homo, qui eundem ſumſiſſet, purgaretur. quam ob rem experientiam eſſe tutam ſtatuit. porro, cum aliis palam datur, quandoquidem nihil patiuntur: tum vero inſanientes ab eo avertit delirium, partim, quod dicto audientes non ſint, partim, quod ita ſpiritum ducunt, ut hoc eis auxilium non rite afferri poſſe videatur. Ad hoc accedit etiam, ut quidam medicamenta reformident, atque ita delirent. ergo his curandis inſidiae ſtruendae ſunt: et alia domus parata eſſe debet, in quam eos deducamus, ut elleborum ſumant: in qua domo etiam geſtationis alicuius inſit occaſio: et caeteri quoque apparatus, ad ea, quae in purgationibus occurrunt, accommodati. atque ita cum ipſis verſantes, tanquam ad cibum ſumendum adducemus: et, ut nobis in tempore obediant, aſſueſiant multo ante tempore aut pulti, aut alicae lotae, aut mellitae alicui placentae. In primis ergo afferendum eſt id, quod iam conſuetum eſt: tum, infuſo medicamento, globuli conformandi ſunt, ac poſt pultem et placentas,

37) Forte, πρὸ τοῦ λαβεῖν. Vers. 1. Raſar. voluit, ἀποτρέπουσιν.
38) συγχρήσαντες nihil notat. Forte aliquid, quod συμπείσαντες notet, aut hoc ipſum.
39) δὲ addendum videtur. Forte etiam, προσφερέσθω. Omnia hic turbata ſunt in Codice.
40) Ita in marg. In textu πολλῷ.
41) Forte, ἡ ὅλη.

καθαρθέντας οἴδαμεν αὐτάρκως, καὶ ὅλισθος αὐτοῖς σπαραχθῆναι. καὶ διὰ κενῆς ἐστὶν, εἴ γε τις ἤδη εἰ καὶ προβλέπειν πνιγμὸν καὶ βοηθήσειεν αὐτῷ. ὡς τόγε ὑπὲρ τὸ μέτρον, οὐχ, ὡς νομίζεται, παντάπασιν ἐκλύει τὴν βοήθειαν, ἀλλ' εὐκολωτέραν ποιεῖ. καὶ ῥεπτέον ἐπὶ τοῦτο μᾶλλον. τά τε γὰρ ἄλλα καὶ τὸ ἀγαθὸν τοῦ φαρμάκου τοῦτό ἐστιν, ὅτι ὅπως ἂν ἦ πρῶτον 42) ἐξερᾶται. οὐκοῦν ὁ τῆς ὑπερκαθάρσεως φόβος οὐ δεινός. εὐμαρὲς γὰρ καὶ ἀποσμῆξαι τὸν στόμαχον καὶ ἀποστύψαι. οὓς μὲν οὖν μεταχειρίζεσθαι δυνατὸν, οὕτω μεταχειριζέσθωσαν. εἰσὶ δὲ, οἱ 43) παντελῶς παρατεταγμένοι, καὶ τούτοις ἀγκυλωτέρας χρεία ἐνέδρας. περὶ ταύτης οὖν καὶ δὴ λέγομεν. εἰ γὰρ μήτε πλακοῦντι τῶν τρυφεροτέρων ἐγκρύψαι δυνηθείημεν, μήτε ταῖς εἰρημέναις πτισάναις, τῷ βολβῷ χρηστέον. οὕτω δὲ καὶ πολτῷ ἐμπλαστεὶς λάθοι ἄν. λεῖος γὰρ γίνεται καὶ ῥοφήματι, καὶ πολτῷ, καὶ φακῷ, καὶ παντὶ τῷ καταπίνεσθαι δυναμένῳ. οὐ δύο δὲ δραχμὰς αὐτοῦ δώσεις, ἀλλὰ καὶ τέσσαρας. ἀτονωτέρως γὰρ ἐλλεβορίζει· ὅμως ἄγει πλεῖον καὶ λεπτότερον, ἄχρις οὗ εἰ 46) βούλοιο καὶ μελαίνης χολῆς. εἰ δὲ μὴ, ἐκλείγματι 47) αὐτῷ χρηστέον. σκευάζεται δὲ οὕτως. ἐλλεβόρου λίτραν δεῖ λαβεῖν ἐξειλιγμένου καὶ βρέξαι εἰς

quas elixas fecimus, dandi, ut degluti-antur. ergo ex quorundam optimorum hominum contentione, et aemulatione eorundem, antequam quicquam praevideant, eos in insidias, cum usus postulabit, adduces. commisceatur igitur elleborus pulti. triticeae namque ptissanae non admodum affundendum est. nam in pulte, et placentis latet. et si deprehenditur, negligentiam potius, quam insidias nostras subesse indicat. in multis enim frustulis eadem mensura debet occultari, ut, si parum ex aliquo gustarint, ab alio sumant, quod satis sit. qua in re coniectura opus est, ut ex multis frustulis sumta portio iustam mensuram compleat. nec tamen periculum ullum imminet, etiam si secundo loco sumatur, ut plerique metuunt: sed eos satis quoque purgatos vidimus. et lubricus lapsus proritat, et per vacuum fit. sique futura esset strangulatio, ei remedium afferret. ex quo fit, ut, cum praeter modum capiatur, non omnino vis auxilii dissoluatur, ut homines arbitrantur, sed facilius administretur. et ad id potius vergendum est. nam praeter caetera, quae huic medicamento insunt bona, hoc accedit etiam, ut quoquo modo primum educat, non gravis sit nimiae purgationis timor. facile enim est, et abstergere stomachum, et adstringere. ergo, qui tractabiles sunt,

42) Cod. ἐξαιρᾶται. Vide indicem.

43) οἱ videtur redundare. Ejus loco malim καί. παρατεταγμένοι ſunt ii, qui ſe opponunt, qui reſiſtunt medicinae accipiendae. Forte mox, λέγωμεν.

44) Id eſt, πανουργοτέρας.

45) Codex, ut alia, ſine ſenſu, uno vocabulo, ἐμπλαστηϛλάθοιαν. Forte, ἐμπασθεὶς, *inſperſus*.

46) Forte ἄν, loco εἰ.

47) Stulte in Codice: ἐλίγματι αὐτό. Dicitur ἔκλειγμα, ἐκλεικτὸν et ἐκλείχειν. Paullo poſt vitioſe etiam ſcriptum ἐλικτοῦ. v. Dioſc. 2, 125. p. 129. 1, 94. p. 52. 3, 44. p. 191.

ὕδατος ξέςας ἓξ ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς, εἶθ' ἑψῆσαι, μέχρις ἂν ἀπολειφθεῖεν ξέςαι τρεῖς· μετὰ δὲ ταῦτα, ἐκθλίψαντα σπουδαίως τὰ ῥαβδία, 48) ἐκβάλλειν. τρεῖς δὲ λίτρας μίξαντας μέλιτος, τῷ λοιπῷ ὕδατι ἑψεῖν μέχρι σύςασις ἐκλεικτοῦ γένηται, καὶ ἀποθέμενος ἐν 49) ὑέλῳ ἢ ἀργύρῳ, τηρεῖν σπουδαίως, ὅπως μὴ διαπνευθῇ. διδόναι δὲ ἐξ αὐτοῦ τῷ παρεσκευασμένῳ 50) μύςρου 51) συμμέτρου πλῆθος 52) καθαίρει σφοδρῶς· οὐκ ἂν δὲ ἀποπλήξειεν. ἀλλὰ δεῖ καὶ εἰς αὐτὸ ἐνέδρας. προσβάλλων 53) οὖν, ὀλίγον μέλι καὶ ὕδατι διαλύσας, πιεῖν δίδου. εἰ δὲ μὴ, ἐπὶ θερμοσποδίας 54) συναγαγὰν αὐτὸ εἰς καταπότια πεῖσαι ἂν καταπιεῖν. ἤδη δὲ βηχάδει ὄντι, εὔκαιρον ἐγένετο, ὡς βηχικὸν καταπότιον σκευάσαντας, εὐσυμμέτρως συντετμημένων τῶν ῥαβδίων, 56) δοῦναι μέλιτι

ita erunt pertractandi. ſed quidam ita dementes ſunt, ut aſtutioribus inſidiis ſit opus: de quibus nunc itidem dicemus. Ergo, si neque in placentis teneris occultare elleborum poterimus, neque antedictis ptiſſanis indere, bulbo utemur. ita quoque pulti inuolutus caelabitur. conteritur enim et in ſorbitione, et pulte, et lente, et in omnibus iis, quae deglutiri poſſunt, non duarum drachmarum pondere, ſed quatuor etiam datur. imbecillis enim ſuas vires elleborus purgando exercet, veruntamen et multum, et tenuius, atque adeo atram bilem, uſquedum velis, educit. si ita non poſſis, eo in eclegmate utitor hocque modo paratur. Ellebori libra capienda eſt, quae in ramenta redigenda eſt, et aquae ſextariis ſenis triduo maceranda: tum coquenda, uſque dum ſextarii tres relinquantur: poſtea diligenter expreſſas virgulas abiicere oportet. tres deinde librae mellis reliquae addendae, et coquendum, donec ad eclegmatis conſiſtentiam redigatur. tum in vaſe vitreo, aut argenteo reponendum, atque aſſeruandum, adhibita cura, ne perſpiretur. dabis autem

48) Supra elleboro tribuebantur ῥάβδοι Nota vero hic duplicem conſtructionem, quae tamen et alibi apud medicos Graecos obtinet: ἐκθλίψαντα — μίξαντας, ſingulari et plurali numero.

49) Vasa hic vitrea et argentea notat, ut ſuperius.

50) Aegroto, ad hanc medicinam praeparato.

51) v. Euſtath. ad Hom. Il. p. 1368. edit. Rom. et Steph. theſaur. in hoc vocabulo, ac mox notam 64.

52) καθαίρει. Aut ante hoc καὶ, aut poſt hoc δὲ addiderim.

53) προσβάλλων interpretor προσφέρων. Mox ergo malim καὶ poſt μέλι omittere. Rasarius hic non probandus videtur.

54) Apud Dioscor. 2, 134. p. 133. Item apud Erotian. p. 19. et 36. lego, θερμοσποδιά. Nec aliter apud Galen. in Glossis p. 84. et in Geoponicis p. 543. 1206. Ergo θερμοσποδιᾶς hic corrigendum.

55) A βήξ, βηχώδης. Hoc nec Stephanus habet. Scriba in Codice exhibet βιχώδει. Stulte, ut mille alia. Vocabulum probum eſt, ſicuti ego edidi.

56) Vide notam vicinam 48.

ἐφθᾷ συςραφέν. τοὺς δὲ καὶ πρὸς βίαν ἐκαθάραμεν, εἰ μὴ ἐνεδρευθεῖεν, διὰ κλυςῆρος ἐνιέντες 57) τοῦ ἐκλείγματος διπλὴν τὴν συμμετρίαν ὀλίγῳ ὕδατι ἀνεθεῖσαν. εἶτα ἐκ τῶν ῥάβδων τμήματα χυλῷ πτιςάνης ἐγκεράσαντες, ἡνίκα 58) μένει καὶ κροκύδια.

Κ Ε Φ. γ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Περὶ δόσεως ἐλλεβόρου. Ἐκ τοῦ περὶ κενουμένων βοηθημάτων.

Ἐςι δὲ ἀκινδυνωτάτη χρῆσις παρ' ἡμῖν, ἡ διὰ τοῦ ἑψηθέντος ἐλλεβόρου. τὸν δὲ τρόπον τῆς σκευασίας ἔχει τοιόνδε. ἐλλεβόρου λίτραν ἀποβρεχομενης 59) ὕδατος κοτύλας ἓξ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας μεθαφεψῶμεν 60) ἐπὶ πυρὸς μα-

homini praeparato, quantum myſtri moderati magnitudinem impleat: et vehementer purgabit. neque hominem attonitum reddet. ſed ad hoc quoque faciendum, inſidiae adhibendae ſunt. ergo, modico mellis et aquae addito diſſolue, ac potui da. si hac non ſucceſſerit, ſuper calido cinere id ipſum coagmentato, ac catapotia conficito, ut deglutiantur. si vero tuſſis moleſta ſit, tempus accommodatum erit, ut catapotia, tanquam ſedandae tuſſis gratia, aegrotus deglutiat. quo caſu in fruſta moderata virgulas ſecabimus, et melle cocto inuolutas dabimus. quoſdam etiam vi purgavimus, ubi inſidiis non fuiſſet locus. idque clyſteri, in quo duplex eclegmatis menſura ineſſet, et modica aqua infuſa. tum virgultorum particulae ptiſſanae cremore temperatae et affuſae, cum inſaniunt. (*Caetera ad finem capitis usque non extant*).

De elleboro propinando. Cap. 3.
Ex Herodoti libro, de praeſidiis evacuantibus.

Elleborus decoctus dari apud nos minimo periculo ſolet. ejus apparandi haec eſt ratio. ellebori libram ſenis aquae heminis triduo maceratam, lento igni decoquimus, uſque dum tertia pars aquae conſumta ſit: deinde elleborum

57) Saepe ita occurrit κλυςῆρας, κλυσμοὺς ἐνιέναι. In Codice eſt, ἐνόντες. Mox idem rursus vitiose, ἐλίγματες.

58) Forte, μὲν ἦ, ſeu, μὲν οὖν, loco μένει. Ex μένειν Rasarius videtur fabricasse μαίνεσθαι. In κροκύδια, quod mihi ignotum eſt, deficit hoc caput. Ergo in marg. Cod. legitur: λείπει. Vacui autem ſunt versus, (vulgo, lineae,) quadraginta.

59) Ita, ſine accentu. Sensu caret hoc. Forte, ἐπιβρεχομένου (ſeu, ἐπιβρεχομένην) ὕδατος κοτύλαις.

60) Monſtrum hoc. Antea erat, μεθ' ἀφεψῶμεν. Sed id ita, ut edidi, nunc ingeniosissime correctum. Asinus fuit, & ſcriba, & corrector. Forte, μεθ' ἃς (ἡμέρας) ἀφεψῶμεν. Dicitur autem, ut notum eſt, ἑψάω, ἑψέω, ἕψω. Mox eſt ἀφέψημα.

λακοῦ μέχρι τοῦ ἀναλωθῆναι 61) ὕδατος τὸ τρίτον. εἶτα τὸν ἐλλέβορον ἀποθλίψαντες, εἰς τὸ ἀφέψημα κοτύλας δύο μέλιτος βαλόντες πάλιν ἑψῶμεν, μέχρι τοῦ ἀμόλυντον 62) γενέσθαι. δίδομεν δὲ τοῖς μὲν μὴ πολὺ 63) δεομένοις καθάρσεως κοχλιάρια δύο· τοῖς δὲ εὐτόνοις μύστρου 64) πλῆθος. ἡ δὲ διὰ τούτων κάθαρσις οὔτε τὸν ἀπὸ πνιγμοῦ, οὔτε τὸν ἀπὸ τῆς 65) καθάρσεως ἡμῖν ἤνεγκέ ποτε φόβον. ἀλλὰ γὰρ καὶ τῆς βιαίου καὶ συντόνου ἐνεργείας καὶ χωρίς τε καὶ διὰ τούτων, ὡς εἰκός, ὀλιγωφελέστερός 66) ἐστι, καὶ δίδοται, ἐπειδὰν φροντίζωμεν συντόμου θεραπείας ἐπὶ τῶν εὐδιορθώτων παθῶν, καὶ κατορθωθησομένων ἂν χρονιώτερον διὰ τῶν λοιπῶν βοηθημάτων. κερδαίνομεν δὲ ἐξ αὐτοῦ τὸ θᾶττον περιποιεῖν 67) τὸ τῆς τέχνης ἐπάγγελμα. ἐπὶ δὲ τῶν μαινομένων, καὶ μηδενὶ τρόπῳ ληψομένων αὐτὸν, τῷ πρὸς πᾶσαν τροφὴν ὑπόπτως ἔχειν, ἡ διὰ τούτου δόσις ἀρίστη. καὶ γὰρ, εἰ μὴ διακόψειε τελέως τὴν νόσον, ἐμείωσε 68) μέντοι, ὥστε πολλάκις καὶ βουλομένους ἐκ δευτέρου 69) δοθῆναι. προσφερέσθω δὲ δι' ὑδρο-

exprimimus: tum mellis heminas duas decocto addimus, itemque decoquimus, donec non inquinet. ex hoc damus iis, qui non admodum purgandi ſunt, cochlearia duo: robuſtis vero myſtri magnitudinem. purgatio, quae per hujuſmodi fiat, neque ſtrangulationis, neque ullum alium metum, quem nimia purgatio ſolet incutere, unquam nobis attulit: ſed enim et violentae, et vehementis actionis. et ſine his, et per haec, ut par eſt, minus prodeſt. Datur autem in morbis recte conſtitutis, ubi opus eſt brevi et expedita curatione: et qui rite conſtitui a caeteris remediis, nisi longiore temporis ſpatio, non poſſunt. id enim ex elleboro lucri facimus, ut ſtatim perficiat id, quod ars ipſa polliceatur. iis vero, qui inſaniunt, neque ullo pacto eum ſumturi ſunt, propterea, quod omne alimentum ſuſpectum habeant, ita paratum optime dabimus. nam, licet perfecte morbum non expellat, minuit tamen adeo, ut ſaepe etiam ipſis volentibus iterum propinemus. offeratur autem hydromelite diſſolutus, vel ex pulte alicae. poteſt etiamnum ex lentibus, aut libis, exhiberi. ſed melius etiam ſincerus datur: ſiquidem ita corpora magis contingit. Quinetiam in affectionibus iis, quae

61) Solum in margine legitur, ἀναλωθῆναι.
62) Satis notum hoc vocabulum. Hic tamen de eo dubito. Forte, μέχρι τοῦ ἀπαφριζόμενον ἀμόλυντον. In mentem quoque veniebat, ὁμαλόν. Duo enim ſimul cocta possunt fieri ὁμαλά. Nihil tamen hic audeo definire.
63) Forte, πολλῆς.
64) Vide paullo ante notam 51.
65) Forte, ὑπερκαθάρσεως, quod paullo ſuperius occurrit.
66) Cod. ὀλιγοφελέστερος. Mox idem, φροντίζομεν.
67) Cod. περιποιεῖν. Mox Codex: λειψομένων αὐτῶν (in marg. αὐτόν.) τὸ πρός.
68) Cod. μείωσεν. Mox malim, βουλομένοις.
69) In Cod. δοθῇ ἀεί. Sic prorsus.

μέλιτος 70) διηθὲν, ἢ μετὰ πολτοῦ τοῦ χόνδρου. δυνατὸν δὲ καὶ 71) σὺν φακῷ καὶ σὺν πέμμασι διδόναι. βέλτιον δὲ καὶ ἀκέραιον προσφέρειν. καθάπτεται γὰρ μᾶλλον οὕτω τῶν σωμάτων. δίδομεν 72) δὲ καὶ ταῖς δυσιάτοις μὲν διαθέσεσιν οὖσιν, μὴ κατὰ πάντα δὲ 73) ἐπιτηδείως πρὸς ἐλλέβορον ἔχουσιν, ὥσπερ εἰπεῖν, ἡλικίαν ἀμφίβολον, ἢ φυσικὴν τῶν σωμάτων ἀσθένειαν, ἢ δειλίαν. ἐπὶ γὰρ τούτων· 74 ὁτὲ μὲν καὶ ἐκ δευτέρου καὶ τρίτου χρησάμενοι, μεγίστων παθῶν περιεγεινάμεθα, 75) ὁτὲ δὲ, προπειράσαντες τὸ φάρμακον ἀκινδύνως, καὶ τὸν παρυφιστάμενον ἀποθέμενοι φόβον, ἐπὶ 76) τὸν ἀκέραιον ἐλλέβορον ἤλθομεν.

difficulter curantur, elleborum damus. non omnibus tamen elleborus accommodate praebetur, ut aetati ambiguae, ut ei, cui adiuncta fit naturalis imbecillitas corporis, ut timidae naturae. nam in ejusmodi, cum bis, terve datus eis fuisset elleborus, maximi morbi sunt exorti. in quo vero medicamentum experti fine periculo fuimus, eumque timorem, qui circumstare solet, abiecimus, ei nos fincerum purumque elleborum dedimus.

ΚΕΦ. δ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Ποῖος ἄριστος ἐλλέβορος. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐλλέβορος δὲ ἄριστος ὁ ἀπ' ἀντικύρας. ὁ γὰρ λοιπὸς ταχέως τὰς ἐκκρίσεις διερεθίζων, ἐντὸς τριῶν ἢ τεσσάρων ὡρῶν τοῦ καθαίρειν παύεται. ἔστι δὲ ὁ ἀπ' ἀντικύρας ἐλλέβορος, πρῶτον μὲν τῶν ἄλλων εὐτραφέστερος, δεύτερον δὲ, χαῦνος, καὶ τρόπον τινα πολύκενος. τῇ δὲ χροιᾷ ἐμφερὴς ὤχρᾳ ἀνειμένῃ. 77) τῶν μέντοι γε ὁ κάλλιστος, πας εὐθὺς καὶ ῥυσὸς καὶ ἰσόπαχυς μέχρι τοῦ πλείστου, πρὸς δὲ τῷ τέλει ἀπομυουρίζων 78) ὅμως ἐν εὐτροφίᾳ. καὶ κατὰ τοῦτο 79) μενέτω. ὁ γὰρ ἀπὸ πολλοῦ εἰς λεπτὰς κτηδόνας ἀναλυόμενος, εἰ φύσει ἐστὶν ἀτρο-

Herodoti. Ex eodem libro. Qualis fit elleborus praestantissimus. Cap. 4.

Elleborus praestantissimus est is, qui nascitur Anticyrae. reliquus autem, cum cito excretiones proritet, intra tres, quatuorve horas a purgatione cessat. caeterum elleborus Anticyrinus in primis est laetior caeteris, deinde fungosus, et quodammodo multum inanis. colore vero ochrae resolutae similis. praestantissimus tamen in hoc genere est rectus, et rugosus, et cujus plurima pars aequali crassitudine constat: sub finem vero, in muris caudam definit, nihilo tamen minus fit laetus et vege-

70) Codex: διιθὲν, (in marg. additur ἢ) μετὰ πολὺ (in marg. πολτοῦ) τοῦ.
71) Cod. una voce: κυμφάκῳ. Sic.
72) Cod. διδομένων. Mox forte: καὶ τοῖς ἐν δυσιάτοις.
73) Immo, ἀνεπιτηδείως.
74) Hoc non refertur ad proxima, sed ad ταῖς δυσιάτοις διαθέσεσι. Vide notum 72.
75) ὅτω δὲ, Codex.
76) Ita correxi. Codex: ἐπὶ τῶν κεραίων ἐλλεβόρων ἔλθομεν.
77) Cod. ἀνημένης.
78) μυουρίζειν habet Dionys. Parieg, vers. 404. ad quem locum vide Eustath.
79) Forte, μένει.

φος, εἰς τὴν τομὴν οὐκ ἔσχηκεν ἐν ἐπιτηδείῳ καιρῷ. κλασθεὶς δὲ, λευκὸς ἔνδοθεν φαινέσθω, καὶ λεπτὴν ἐχέτω τὴν ἐντεριώνην. προσαχθεὶς τε ταῖς ῥισὶ, μετ' οὐ πολὺ πταρμοὺς κινείτω, καὶ μασηθεὶς πυρούτω τὸ στόμα καὶ γλυκαζέτω, καὶ πολὺ ἐπισπάσθω σίελον. τὸ δὲ κλώμενον ἀποβάλλειν τὶ χνοῶδες, 81) οὐχὶ τοῦ καλοῦ σημεῖόν ἐστιν, ἀλλὰ τοῦ ξηροῦ. δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ ξηρὸν εἶναι. εἰ δὲ ὁ θαμνίσκος, τὰ μὲν εὔτροφα ληπτέον, καὶ μᾶλλον μὲν ἀπὸ τοῦ τὸ ποσὸν εὑρεῖν· εἰ δὲ μὴ, τὸ ἐλλεῖπον. ἀπό τε τοῦ ὁμογενοῦς καὶ ἐμφεροῦς κατὰ πάντα λαμβανέσθω, ἕνεκα τοῦ μὴ γενέσθαι τὴν κάθαρσιν ἀνισόχρονον.

tus, atque in hoc confiftat. nam, qui plurima ejus parte in tenues pectinum modo lineas eft refolutus, si natura non eft laetus, is non fuit fectus in tempore oportuno. debet autem, cum frangitur, intus albus videri, et tenuem habere medullam: idemque, naribus admotus, non multo poft fternutationes ciere: et commanfus feruido guftu os implere, atque etiam dulcefcere, ac magnam faliuae copiam attrahere. cum vero confractus puluerulentum quid ex fe mittit, tum non eft bonitatis indicium: fed aridum effe elleborum oftendit: qui quidem aridus etiam effe debet. si frutex fit, capienda ea pars eft, quae laeta fit: et praecipue, ut inde, quantum oporteat, fumas: si inde fumere totum non queas, dato operam, ut ab alio, qui fit ejufdem generis, et in omnibus fimilis, quod deeft, capias: ne purgatio temporibus inaequalibus fuccedat.

ΚΕΦ. ε.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ ἐλλεβόρου. Ἐκ τοῦ β. λόγου τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Χρὴ δὲ τοῦτο 82) προσκαταμεμαθηκέναι, διότι ὁ μὲν ψαλιστὸς 83) ταχέως ἄρχεται καθαίρειν, μετὰ δύο, ὡς ἐπίπαν, ὥρας. χολὴν δὲ καὶ φλέγμα

Antylli de elleboro. Ex libro, de remediis evacuantibus. Cap. 5.

Hoc in primis fcire conuenit, elleborum in ramenta derafum celeriter purgationem ordiri, ac plerumque duas

80) Ita in marg. In textu: κτιδῶνας.

81) Pro hoc in aliis fcriptoribus voluerunt aliqui χοῶδες, quod nullibi reperi. Recte fe habet χνοώδης. v. Dioscor. 4, 69. p. 269. 4, 150. p. 297. de elleboro: χνοῦν ἀφιεὶς ἐν τῷ θραύεσθαι. Qui locus fatis vindicat χνοώδης. Mox ibidem eft etiam de eodem, χνοώδης. Theophr. H. Plant. p. 62. Utuntur eo etiam Galen. in Glossis p. 73. Sextus Empir. p. 26. Gregor. Nyss. T. I. p. 165. 278. III, 465. Theophan. Ceram. p. 69. Χνοῦς Dionys. Halicarn. in libris rhetoricis aliquoties conjungit cum πίνος, ut T. II. p. 127. Χνοῦς inter alia notat pulverem illum tenuissimum, quibus flores et fructus conspersi funt, veluti pruna matura, nondum manibus contrectata, nec abftersa. Qui ergo *pulverulentus* reddiderunt, de χοῦς et χοώδης ut cogitarint, non necesse fuit. Eo fensu reddi quoque possit *rofcidus*. Nemo tamen hic de δροσώδης cogitabit.

82) Forte, προκαταμ.

83) Superius legitur de eodem ψαλίζειν, ficuti in hoc ipso capite.

ἐξαγαγὼν ἄνευ πολλοῦ σπαραγμοῦ, καὶ αὐτὸς συνεξεμεθεὶς ἐν ὥραις τέτταρσιν ἢ πέντε, ἀποπαύει τὴν κάθαρσιν. ὁ δὲ κριμνώδης, 84) καὶ ἔτι μᾶλλον ὁ χνοώδης, 85) σφόδρα μὲν βραδέως ἐνεργοῦσιν, ὥστε καὶ μετὰ τέσσαρας ὥρας, ἢ πέντε πολλάκις, ὑπέρχεσθαι. 86) πάντα δὲ τὰ εἴδη, καὶ χολῆς, καὶ φλέγματος, ἐξάγουσι, καὶ εἰς κίνδυνον συνολκῆς καὶ ὑπερκαθάρσεως καθιστᾶσιν, ἐπὶ πλεῖστον δὲ χρόνον παρατείνουσι καθαίροντες. ἀλλὰ τήν γε ὠφέλειαν πολλαπλασίως παρέχονται. ἀπόβρεγμα δὲ ἐλλεβόρου δίδοται γέρουσι, καὶ παισὶ, καὶ τοῖς τὴν ἕξιν διερρυηκόσι, τὴν γνώμην ἐκλελυμένοις, ἢ πνιγομένοις ῥᾳδίως, ἢ νόσημα ἑαυτῶν 87) ἔχουσιν, ἢ εἰς πρόπειραν ἐλλεβορισμοῦ. χρὴ δὲ πέντε δραχμὰς ἐν ὕδατος ὀμβρίου κοτύλης ἀττικῆς ἡμίσει, τρισὶν ἡμέραις ἐμβρέξαντας ἐψαλισμένον, ἔπειτα διηθήσαντας καὶ θερμάναντας ἐν ἀγγείῳ διπλῷ, προσφέρειν τὸ ἀφέψημα.

ΚΕΦ. ς.

Πῶς ἀπαντητέον πρὸς τὰ ἐξακολουθοῦντα συμπτώματα ἐκ τοῦ ἐλλεβόρου.

Εἰ μὲν εὐκόλως καθαίροιντο οἱ πιόντες τὸν ἐλλέβορον, τάδε ποιήσομεν ἐπ' αὐτόν. μετὰ τὸ πιεῖν τὸ φάρμακον, δώσομεν ψυχρὸν ὕδωρ διάκλυσμα· ἔπειτα ἀποσφραίνοντές τινι 88) τῶν εὐωδῶν, εἰ μὲν ἰσχύοιεν, καθῆσθαι προσά-

horas non excedere: bilimque ac pituitam fine multa turbatione educere: ipſumque vomitu ſimul reiectatum intra quatuor, aut quinque horas, terminari purgationem. qui vero parti farinae craſſioris eſt ſimilis, et multo magis etiam, qui in pulverem redactus eſt, tardiſſime agunt, ut ſaepe poſt quatuor, aut quinque horas incipiant. caeterum omne et bilis et pituitae genus educunt. idque non fine conuulſionis, et nimiae purgationis periculo, ob nimiam purgandi prolixitatem. multiplicem tamen utilitatem afferunt. Aqua vero, in qua veratrum maduerit, datur ſenibus, pueris, iis, qui laxiorem habitum habent, quibus mens exoluta eſt, quique facile ſtrangulantur. aut * eorum morbos habent: aut, ut prius periculum faciamus, utrum elleborus poſtea dandus ſit. oportet autem drachmas quinque ramentorum in aquae pluviae heminae Atticae ſemiſſe triduo madeſcere: tum colo traiici, atque in vaſe duplici calefieri, atque ita decoctum propinari.

Quomodo occurrendum ſit ſymptomatis ex elleboro conſequentibus. Cap. 6.

Si facile purgantur ii, qui elleborum biberunt, haec poſtea faciemus. ubi medicamentum biberint, aquam frigidam ori colluendo dabimus: tum aliquod odoramentum porrigemus. ſique vires conſtent, eis perſuadebimus, ut

84) Ita in marg. In textu, κρινώδης. Vide Foes. Oecon. Hippocrat. in κρίμνον, et Sext. Empir. p. 27.
85) Vide paullo ante notam 81.
86) Rasarius videtur maluisse, ὑπάρχεσθαι, nimirum, ἐνεργεῖν. Alii in mentem venire possit, ὑπανέρχεσθαι, nimirum, τὸ φάρμακον.
87) ἑαυτῶν corruptum. Mox et διπλῷ ſuſpectum.
88) Ita in marg. In textu: τήν. Paullo ante malim, ἐπ' αὐτῶν.

ζωμεν αὐτοῖς· εἰ δὲ ἀσθενεῖς εἶεν, κατακλίνειν ἐπὶ χαμαιζήλου τινὸς, καὶ μέχρι ὡρῶν δύο ἢ τριῶν ἀποσφραινοῦμεν 90) τε αὐτοὺς ἐκ διαλειμμάτων, καὶ τὸ ψυχρὸν διάκλυσμα προσοίσομεν, καὶ τὴν διάνοιαν διά τινος μυθολογίας 91) περισπάσομεν, τά τε ἄκρα 92) τρίψομεν καὶ δήσομεν. ταῦτα δὲ πάντα χρὴ ποιεῖν ὑπὲρ τοῦ μὴ ταχύτερον τοῦ δέοντος ἐξεμεθῆναι τὸ φάρμακον. μετὰ δὲ τοῦτο ἐμβάλλοντες αὐτοὺς εἰς 93 a) κρεμαστὸν κλινίδιον ἢ μετέωρον ἄλλως, συγχωρήσομεν ἐμεῖν. ἀντιλήψονται δὲ θέρμης πρῶτον περὶ τὸν στόμαχον καὶ τὴν κατάποσιν· ἔπειτα σίελον αὐτοῖς εἰς στόμα καὶ ὑγρὸν συνδοθήσεται, 93b) ὅπερ ἀποπτύσαντες, αὖθις φλέγμα συνεστραμμένον ἐκβάλλουσιν. ἔπειτα 94) διαστήσαντες, μέρος τῆς τροφῆς καὶ τοῦ φαρμάκου μετὰ φλέγματος ἐμοῦσιν. ἔπειτα ἐκ διαλειμμάτων ὁμοίως. ἐξεμέσαντες δὲ τὸ φάρμακον καὶ τὴν τροφὴν, φλέγμα μετὰ χολῆς οἴσουσιν ὀλίγης, εἶτα, μετὰ πλείονος, εἶτα χολὴν καθαρὰν, καὶ λύζουσιν 95) ἐν τῷ διαμέσῳ 96) κούφως, ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῖς 97) ὑδαδαίον τ' ἔσαι καὶ 98) ἐνερευθὲς, καὶ φλεβεία 99) ἐπαναστήσεται, καὶ ὁ σφυ-

sedeant: si infirmae sint, ut in strato aliquo humi depresso usque ad duas, aut tres horas decumbant: et odoramenta quoque per interualla offeremus, et aquam frigidam ad os colluendum exhibebimus: mentemque aliqua lepida fabella abducemus, extremas partes confricabimus, et vinciemus. Haec omnia ideo facienda sunt, ne citius, quam par est, medicamentum evomatur. Postea vero aegrotos in lectulo pensili, aut aliquo alio sublimi loco collocatos, vomere permittemus. primum namque calor stomachum, et gulam inuadet: deinde saliva et humor in os confluet, quibus sputo reiectis, iterum pituitam obuolutam reiiciunt. tum, interiecto spatio, partem cibi et medicamenti cum pituita evomunt: idemque, interiecto spatio, faciunt. cumque medicamentum atque cibum evomuerunt, pituitam cum exigua bilis portione reiectant: tum cum multa bili pituitam, et denique bilem puram vomunt. leniter etiam in tempore intermedio singultiunt: et habent alioqui faciem ferme face succensam et rubentem. tum venae attollentur, pulsusque rarissimus fiet. Ubi ve-

89) Codex: ἰσχύεν καθίσῃ.

90) Paullo ante est, ἀποσφραίνοντες, quod sine auctoritate notat Stephanus in thesauro. Hic legendum, ἀποσφρανοῦμεν, ut saltem Grammatica ratio constet. ὀσφραίνειν ergo hic μεταβατικῶς dicitur.

91) Narrandis fabulis oblectantibus.

92) Extremas corporis partes.

93 a) κλινίδιον habet Diog. Laërt. p. 141. Chrysost. T. II. p. 725. E. Κρεμαστὸς est apud Xenoph. Oecon. VIII, 12. et in Galei opuscc. myth. p. 86.

93 b) De hoc dubito. Forte, συρρυήσεται.

94) Mox eodem sensu est, ἐκ διαλειμμάτων.

95) v. Doruil. ad Charit. p. 203. Gregor. Naz. p. 198. Eruditissimum Coraen ad Heliodor. p. 208. 212. 214. Tom. II. edit. Paris. 1804. 4. In Codice h. l. scriptum erat, χλύζουσι, sed χ deletum. Mox bis est λυγμός. v. Erotian. p. 34. et Gregor. Nyss. T. II. p. 204

96) Forte, διὰ μέσου, aut iunctim, διαμέσου.

97) Rasarius a δὰς hoc videtur derivasse. ὑδαταίνειν occurrit apud Erotian. p. 49. et Galen. in Gloss. p. 99. Vocabulum ὑδαδαίον nullum est. Forte, ὑποιδαῖνον.

98) Utuntur hoc Galen. in Glossis p. 91. Philo p. 203. Polyb. T. III. p. 114. et alii.

99) Rasarius videtur voluisse φλέβια. Non inepte! Eo utuntur Dionys. Halicarn. T. II. p. 30. 194. Plato p. 490. Galen. in Glossis p. 76.

γμὸς ἀραιότατος ἔσται. προϊούσης δὲ τῆς καθάρσεως εὐκόλως τό, τε πρόσωπον εὐχροίτει 100) καὶ ὁ σφυγμὸς πυκνωθήσεται καὶ μείζων ἔσται, καὶ ὁ λυγμὸς ἀποπαύεται, 1) ἔκ τε μειζόνων διαστημάτων καὶ κατ' ὀλίγον ἐμοῦσι. τούτοις δὲ μετὰ μέσην μὲν κάθαρσιν, ἡνίκα ἐμπίπτοιεν οἱ λυγμοὶ, μελίκρατον ἐναφεψημένου πηγάνου καταῤῥοφεῖν δώσομεν, καὶ ἐπὶ τέλει χλιαρὸν ὕδωρ προσενέγκαντες τὸ 2) ποτὸν, καὶ βραχὺ διαστήσαντες, αὐτό τε τοῦτο ἐξεμεῖν, καὶ εἴ τι παρακείμενον εἴη, κελεύσομεν, λιπάναντες ἰσχυρᾶς πᾶν τὸ σῶμα· καὶ διαστήσαντες ὥρας δύο, λούσομεν, καὶ τροφὴν εὐστόμαχον προσοίσομεν. εἰ δὲ καὶ 3) στραγωτέρα πως, καὶ μετὰ περισκελίας ἡ κάθαρσις ἀπαντοίη, ἢ ἄλλως ἀφυεστέρα, δι' ὑπονοίας μὲν ταῦτα ἕξομεν, δυσχερῆ 4) ταχυτῆτα ἔμετον, καθ' ἣν λαβόντες τὸ φάρμακον, εὐθὺς ἐξεμέσουσι καὶ οὐδεμιᾶς ἀπόλαυσιν ὠφελείας βραδυτῆτα καθάρσεως, ἐν ᾗ καὶ πνιγμῶν εἰσὶ κίνδυνοι, 5) λύγγας, συνολκὰς, παραφροσύνας, λειποθυμίας, ὑπερκαθάρσεις, καταπτώσεις δυνάμεως, ἱδρῶτας αμέτρους, ἐκλύσεις. ὄντος δὲ ἀδήλου 6) τινὸς τῶν δύο χείρων τούτων ἐξακολουθεῖν μέλλον, πρὸς πᾶσαν παρασκευάζεσθαι χρὴ τὴν παρασκευήν. ἔστι δὲ τάδε.

Τίνα χρὴ παρασκευάζειν τοῖς ἐλλεβοριζομένοις.

Κλινίδιον μετέωρον, καὶ ἄλλο, ὑπόβλητα ἔχον διαγώνια, καὶ τρίτον, κρεμαστὸν, διαδεομο-

ro purgatio processerit, probum colorem vultus acquiret, pulsus densus maiorque reddetur, ac singultus cessabit: et, longiore spatio interiecto, et paulatim voment. His autem in media purgatione, cum singultu vexantur, melicratum, in quo ruta sit incocta, sorbendum damus. ad finem vero tepidam aquam dantes paululum intermittimus: tum, ut aquam ipsam, et si quid eidem adiaceat, evomant, imperabimus. totum vero corpus aliquo pingui valde ungemus, et, interiecto duarum horarum interuallo, lavabimus, et cibum stomacho idoneum offeremus. si vero inordinatior, et irritatior succedat purgatio, aut alioqui incommodior, haec incommoda expectabimus: ut, simul atque sumtum medicamentum fuerit, statim evomant: nullamque utilitatem tardae purgationis capiant. qua in re, et strangulationis, et singultus, et contractionis, et delirii, et animi defectionis, et nimiae purgationis, et casus virium, et immoderatorum sudorum, et exolutionis periculum imminet. cumque minime planum sit, quodnam horum malorum sit futurum, ad omnia praeparatos esse oportet. quae vero paranda sunt, nunc persequar.

Quae praeparanda sint iis, qui elleboro purgandi sunt.

Praeparare debemus lectulum sublimem, itemque alium, qui strata ha-

100) Ita Codex. Forte, εὐχροήσει; quo utitur Gregor. Nyss. T. I. p. 489.
1) Forte, ἀποπαύσεται.
2) τὸ ποτὸν mihi dubium videtur. Rasarius omisit.
3) Ita Codex. Suidas habet: στραγὸς. στραγότερος. Alii legunt, στραγγὸς, στραγγότερος. Mox Codex iunctim exhibet, μεταπερισκελίας. περισκελὴς satis notum. Inde περισκελία. Dicitur etiam κατασκελής.
4) Haec corrupta sunt. Sententia tamen utcunque apparet.
5) Continuo ergo transit a genitivo ad accusativos.
6) Etiam haec corrupta.

σπόγγοι, 7) ὀξύκρατον, μελίκρατον, διάφορα, ἂν τὸ μὲν ὕσσωπον ἐναφεψημένον ἐχέτω, τὸ δὲ ὀρίγανον, τὸ δὲ πήγανον, τὸ δὲ θύμον, ἔλαιον κύπρινον, μήλινον, ἴρινον, 8) ῥόδινον, ἐμπλάσματα, ἀποβρέγματα ἐλλεβόρου, σικύας, σφηνίσκοι, πτερὰ, δακτυλῆθραι, κλυστῆρες, πυρίαι, ἀψίνθιον, οἶνος, τροφαὶ, βαλάνιον. εἰ μὲν οὖν πρὸ τοῦ δέοντος 9) ἐρεθίζειν τὸ ἐμεῖν, καὶ δέος, μὴ τὸ φάρμακον ἐκβάλωσι, πρὶν ὠφεληθῆναί τι ἀπ' αὐτοῦ, τάδε εἰς κατοχὴν ποιήσομεν.

Τίνα χρὴ πράττειν εἰς κατοχὴν ἐπὶ καθαιρομένων.

Ψυχρὸν ὕδωρ δώσομεν διάκλυσμα συνεχὲς, καὶ, εἰ μὴ παρηγοροῖ, ὀξύκρατον, καὶ τὰ ἄκρα ἱκανῶς διασφίγξομεν καὶ τρίψομεν, καὶ ἅλμην, ὅσον 10) μύστριον, μικρὸν ἐν διαλειμμάτων ἐνστάξομεν τῷ στόματι, ἢ κάππαριν 11) ἐξ ἅλμης κατέχειν προστάξομεν, καὶ σιωπᾶν, καὶ ἀκινητεῖν, 12) ἤτοι καθημένους σφόδρα ἀνωρρόπους 13) κατακειμένους. εἰ δὲ μὴ παρηγοροῖντο ὑπὸ τούτου, σικύας μετὰ πολλοῦ πυρὸς τῷ μεταφρένῳ καὶ τῷ στόματι τῆς κοιλίας

beat, ceu lineas, ab angulo ad angulum perducta: et tertium quoque pensilem: spongias quoque, et poscam, et melicratum, diversis modis confecta: quorum unum hyssopum incoctum habeat, aliud origanum, aliud rutam, aliud denique thymum: oleum cyprinum, melinum, irinum, rosaceumque: emplastra, ellebori dilutum, cucurbitulas, cuneolos, pennam, digitalia, clysteres, fomenta, absinthium, vinum, cibos, glandulam. Si igitur, antequam tempus opportunum sit, vomitus irritari velit, metusque sit, ne medicamentum reiiciant prius, quam ullum ab eo fructum ferant: ut ipsum contineant, haec faciemus.

Quae facienda sint, ut, qui medicamentum sumserunt, vomitum cohibeant.

Aquam frigidam dabimus ad os perpetuo colluendum. si non sedetur turbatio, poscam: et extrema valde constringemus et fricabimus, et muriam, quantum parui mystri magnitudinem compleat, per interualla in os indemus: aut, ut capparim ex muria in ore contineant, sileantque, nulloque motu cieantur, vel, ut sedentes valde sursum versi collocentur, imperabimus. si ne ita quidem leventur, cucurbitulas ex mul-

7) Sic, uno vocabulo. Forte, δικδευόμενοι σπόγγοι, a δεύω. Mox in Codice est, διαφορά.
8) Ita Galen. in Glossis p. 64. Codex: εἴρινον. Vide mox notam 24. περὶ μηλίνου v. Dioscor. 1, 55. p. 31. περὶ ἰρίνου ibid. 1, 66. p. 37. περὶ κυπρίνου ibid. 1, 65. p. 36.
9) Forte, ἐρεθιστέον.
10) Supra lectum est, μύστρον. Inde deminutivum μύστριον. ἐν poterat abesse. Eo tamen servato, continuo addendum ἐκ. Ἐκ enim abesse nequit.
11) Dioscor. 2, 204. p. 162. Polyaenus p. 358. meminit etiam καππάρεως ἐσκευασμένης ἐν ἅλμῃ.
12) Cod. ἀκινήτειν. ἀκινητεῖν, *quietem agere, se non movere*, probum est vocabulum, tametsi nec in thesauro Stephani reperiatur. Utitur eo etiam Orig. T. I. p. 176. Notum etiam ἀκινησία. Sext. Empir. p. 15.
13) Codex, more antiquo, quod non reprehendo, ἀνωρρόπους, nisi quis malit ἀνωρρόπως. Mutavit autem constructionem, loco κατακεῖσθαι. παρηγορεῖσθαι saepe ita in his libellis occurrit, non sine elegantia.

προσάξομεν, ζέοντος δὲ ὕδατος βραχὺ ἐκ διαλειμμάτων καταῤῥοφεῖν δώσομεν· κἂν 14) σφόδρα ἐρεθίζοιντο, καὶ ἀψινθίου, ἤτοι χυλίσματος 15) ἢ ἀφεψήματος ὀλίγον προσοίσομεν. οὐδεὶς δέ ἐστιν οὕτως εὐήμης, οὐδὲ ἀνατετραμμένος τὸν στόμαχον, ὥστε μὴ ὑπὸ δύο ἢ τριῶν τῶν προειρημένων παρηγορηθῆναι. εἰ δὲ ἀντιστρόφως, ὑπὸ ἰσχύος τῆς περὶ τὸν στόμαχον, ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας, 16) μὴ ἐν τῷ καθήκοντι καιρῷ τῆς καθάρσεως ἄρχοιντο, ἐπὶ μετεώρου κλινιδίου 17) καταῤῥόπου σχηματίσαντες, κελεύσομεν καθεῖναι τοὺς δακτύλους εἰς τὸ στόμα, καὶ προσάπτεσθαι τοῦ γαργαρεῶνος καὶ τῶν παρισθμίων τῷ πλάτει τῶν ὀνύχων. 18) οὕτω γὰρ μάλιστα ἐρεθίζοιντο. τά τε σκέλη καὶ τὰς ἰγνύας ἐκτείνειν ὅτι μάλιστα, καὶ κάμπτεσθαι καὶ τὴν ῥάχιν, καὶ τῆς ἑτέρας 19) χειρὸς τοὺς κονδύλους ἐνερείδειν εἰς τὴν γαστέρα, ἢ αὐτοὶ ἐνερείσομεν, 20) εἴπερ ἐκεῖνοι ἀδυνάτως ἔχοιεν. εἰ δὲ μὴ κενοῖντο 21) μηδὲ οὕτως, ἐπιβιβάσωμεν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ κλινίδιον, τὸ ἔχον ὑπόβαθρα 22) διαγωνίαν, τὸ κρεμαστὸν, καὶ σείσομεν αὐτὸν, 23) ὡς ἐντεῦθεν παραθαῤῥύνοντές τε καὶ παρακελευόμενοι συμπροθυμεῖσθαι, τούς τε δακτύλους αὐτῶν

to igni dorſo, et ori ventriculi applicabimus, et parum aquae feruentis per interualla ſorbendum offeremus. ſique vehementer ſtimulentur, parum ſucci abſinthii, aut ejus decocti addemus. Nemo enim ita proclivis ad vomitum eſt, neque ſtomachum ita habet averſum, qui non a duobus aut tribus ex his remediis levetur. si vero contra, propter robur ſtomachi, aut aliquam aliam cauſam, non debito tempore purgari incipiant, in ſublimi lectulo, qui deorſum vergat, collocabuntur, et, ut digitos in os coniiciant, iniungemus: et ut gurgulionem et tonſillas unguium latitudine contingant. ita enim potiſſimum vomitus iritabitur. praeterea jubebimus, ut tibias et poplites quamplurimum poſſint, extendat, et flectant, itemque ſpinam, et, ut utriuſque manus pugnos in ventrem impingant: aut nos impingemus, si ipsi per se non poterunt. si vero ne ita quidem evacuabuntur, eos in lectulo collocabimus, cujus ſtrata angularia ſint. et ipſe ſit penſilis: eoſque agitabimus et concutiemus, ut ibidem eos adhortantes et jubentes, ut

14) Ita correxi. Codex καὶ exhibet.

15) Codex: χιλίσματός ἢ. Sic. Pudet profecto hujuscemodi referre. Pleraque ergo ſilentio praeterii. Vix puto, ſcribam graeca, nedum graece, intellexiſſe. Mox rursus corrigendum, ut ſupra monitum eſt, εὐεμής.

16) Codex: ἑστίας. In marg. αἰτίαν. Utrumque abſurdum. Ergo correxi.

17) Forte, καὶ interponendum. Aut, καταῤῥόπως. Niſi voluerit κατωῤῥόπως, ut ἀνώῤῥοπος, κατωφερής.

18) Ita ego auſus ſum corrigere. Codex: οὗτος (in marg. οὕτως.) γὰρ μάλιστα ἐρεθίζῶντε τά τε σκέλη. Sic.

19) In marg. ἑκατέρας.

20) In textu: ἐνεργείσομεν. In marg. ἐνερεισόμεν. Sic.

21) Codex: κένοιντο μὴ δὲ, quod poſterius μὴ δὲ in multis Codd. reperitur, atque ex iis in editionibus Aldinis etiam. Cum futura anteceſſerint, conjici licet ἐπιβιβάσομεν. Frequens eſt in his confuſio literarum ω et ο.

22) ὑπόβαθρα lectorum ſatis nota ſunt vel ex Xenoph. Διαγώνιος ſupra lectum eſt. Credo διαγώνια legendum. Vide paullo ante ſectionem hujus capitis ſecundam, ubi κρεμαστὸν etiam occurrit. Pag. 170. eſt ὑπόβλητα.

23) Codex dubius eſt inter σείσομεν et σεισόμενον. Accentus certe eſt in priore ο. Idem habet ἑαυτὸν, quod correxi. Mox Codex, ἐνταῦθα.

24) Vide paullo ante notam 8. Scriba hic rursus exhibuit, χρήσομεν, atque adeo κοπρίνῳ. Sic et mox eſt χρήσαντας, item ἔγνον, σκαμωνίας, κινήσαντα.

χρίσομεν 24) ἰρίνῳ, ἢ κυπρίνῳ. ἔγνων δέ τινας σκαμμωνίας ὀπῷ χρίσαντας τοὺς δακτύλους καὶ κινήσαντας τὴν κάθαρσιν. καὶ εἰ μηδὲ οὕτως 25) ὑπάρχοιντο τῆς καθάρσεως, πτερὰ χήνια 26) σκυδήσαντας 27) τῶν οὐραίων ὀκτὼ ἢ δέκα ἀποβάπτοτες εἰς τὸ 28) ἴρινον ἢ κύπρινον καθείσομεν, 29) ἢ δακτυλήθρας. 30) ῥάπτονται δὲ αἱ δακτυλῆθραι ἐκ θέρματος καρχηδονίου, ἢ ἄλλου, ὡς ὅτι ἁπαλωτάτου, μῆκος, ὅσον δακτύλων δέκα ἢ δώδεκα, εἰς ὁμοιότητα δακτύλων. τούτων τὸ μὲν ἑξαδάκτυλον διάστημα πληροῦται ἔριον· 31) τὸ δὲ τετραδάκτυλον κενὸν ὑπολείπεται, πρὸς τὸ περιαρμόζεσθαι τοῖς δακτύλοις. ἀποβάπτοντες δὲ καὶ ταῦτα εἰς τὰ προειρημένα μύρα καθήσομεν εἰς τὸν στόμαχον. παρασημειωτέον δὲ, ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων, ἐμβαλλομένων εἰς κρεμαστὸν κλινίδιον, τὴν κίνησιν ἐπὶ πόδας ἢ κεφαλὴν ποιούμεθα· ἐπὶ δὲ τῶν μὴ δυναμένων ἐμεῖν, εἰς τὰ πλάγια. χρὴ δὲ καὶ τὴν κρέμασιν ἀνώμαλον εἶναι, ὥστε παραπλησίαν τὴν κίνησιν τῇ κατὰ πλοῦν γίνεσθαι. δώσομέν τε αὐτοῖς καὶ τοῦ μελικράτου καταῤῥοφεῖν, ὑσσώπου, ἢ ὀριγάνου, ἢ θύμου ἐναφεψημένου,

Τίνα χρὴ πράττειν, πνιγμοῦ παρακολουθοῦντος ἐπὶ τῶν ἐλλεβοριζομένων.

Ἐπεὶ δέ τινες 32) δυσεμεῖς ὄντες πνίγονται· πολλάκις δὲ καὶ ἄφωνοι γίνονται· τὸν μὲν πνι-

vomere contendant, et in eam rem incumbant: eorumque digitos irino, aut cyprino inungemus. Novi etiam, qui fcammonii liquore digitos ungerent, et ita purgationem concitarent. Sed si ita non fequatur purgatio, pennas anferinas ex cauda, octo aut decem, cyprino, aut irino intinctas indemus: aut etiam digitalia. confuuntur enim digitalia ex corio Carthaginiensi, aut alio quovis molliffimo, ad longitudinem digitorum decem aut duodecim, inftar digiti. ex his fpatium fenum digitorum lana impletur: reliquum vero, quod quaternum digitorum eft, inane relinquitur, ut digitis aptetur. haec igitur ante dictis unguentis intincta in ftomachum immittemus. Eft autem adnotandum, in iis, qui in lecto penfili ftatuuntur, motum verfus pedes, aut caput cieri: in iis vero, qui vomere non poffunt, in latera. in quo cafu penfilis quoque inaequalis effe debet, ut motus navigationi fimilis efficiatur. Praeterea melicratum, in quo hyffopum, aut origanum, aut thymum incoquatur, forbendum dabimus.

Quid faciendum sit, cum ftrangulatio occupat eos, qui elleborum fumferunt.

Quoniam nonnulli difficulter vomunt, et ideo fuffocantur, et faepe

25) Vide fupra cap. 5. notam 86.
26) Alibi in his ipsis libellis, χήνειος, ut alibi, et in fimilibus adjectivis.
27) Propter ἀποβάπτοντες hic requiri videtur nominativus, addito καὶ, aut τε. Sed iftud σκυδήσαντας dubium. Obversabatur memoriae aliud hujuscemodi vocabulum, ejus tamen nunc non poteram fatis recordari. Forte, σκυτίσαντες, id eft, ἐκσπάσαντες. Hesych. σκυτίζει· σπαράττει. Aut, σχίσαντες.
28) Codex τόν. Correxi τὸ atque intelligo ἔλαιον. v. notam 24.
29) Ita Codex. Forte, καθήσομεν, ab καθίημι. Rasarius videtur voluisse, ἐνήσομεν. Mox eft, καθιέντες τὰ πτερά.
30) Codex bis per iota, non per ita. Superius etiam occurrit hoc vocabulum. v. Xenoph. p. 241. Athenaeum Deipnofoph. p. 6. D. Eft et genus tormenti. v. Synes. T. II. p. 33. 50.
31) Forte, ἐρίου. Mox rursus Codex exhibet, καθείσομεν.

γμὸν παρηγορήσομεν, μελίκρατον συνεχῶς ἐπιῤῥοφεῖν διδόντες, ὡς μάλιστα μὲν πήγανον. εἰ δὲ μή γε, τῶν ἄλλων τι, τῶν προειρημένων, ἐναφήψαντες, 33) καὶ κατ' ὀλίγον καὶ συνεχῶς προσφέροντες. σπαράξομέν τε, κινοῦντες ἐπὶ τοῦ κλινιδίου, καθιέντες τὰ πτερὰ σφοδρότερον. εἰ δὲ πάνυ ἐνοχλοῖντο, ἀποβρέγματος ἐλλεβόρου τρεῖς ἢ τέσσαρας κυάθους προσοίσομεν· τὰς 34) δὲ ἐμετικὰς ἀποδοκιμάζομεν διὰ τοῦτο, ὅτι τὸ μὲν ἀπόβρεγμα, τῆς αὐτῆς ποιότητος ὂν τοῦ ἐλλεβόρου, συνεργεῖ πρὸς τὴν κάθαρσιν. αἱ δὲ ἐμετικαὶ διάφορον ἔχουσαι ποιότητα, τὸν στόμαχον μόνον ἐρεθίζουσι, τὸν δὲ ἐλλέβορον οὐκ ἀνακινοῦσι. εἰ δὲ ὁ κατὰ τὸν πνιγμὸν κίνδυνος ὑπὸ μηδενὸς τούτων παρηγοροῖτο, δριμυτάτῳ κλύσματι κλύσομεν αὐτούς. ἀναβολὴν γὰρ τοῦ κινδύνου παρέχεται, καιρόν τε ἐνδίδωσιν εἰς χρῆσιν ἄλλων βοηθημάτων. δώσομεν δὲ αὐτοῖς καὶ χαλβάνης, 35) ὅσον τριώβολον, καταπιεῖν· καὶ εἰ μηδὲ οὕτω παρηγοροῖντο, οὔρου παλαιοτάτου δύο κυάθους ἀναγκάσομεν ῥοφῆσαι. ταῦτα δὲ ἀμφότερα, ἔμετον μέν οὐ κινεῖ· τὸν δὲ πνιγμὸν παρηγορεῖ.

etiam voce privantur: idcirco ſtrangulationem ſedabimus continua melicrati ſorbitione, in quo ruta praecipue ſit incocta: ſin minus, aliquid aliud eorum, quae praedicta ſunt: idque paulatim et continenter propinabimus. itemque ſtomachum proritabimus in lectulo pennam vehementius immittendo. si vero valde admodum perturbentur, diluti ellabori cyathos tres aut quatuor offeremus. quae vero ad vomitum provocandum adhiberi ſolent, reprobamus, vel ob hanc cauſam, quod ellebori dilutum ejuſdem qualitatis cum elleboro eſt et purgationem adiuvat. at, quae vomitum provocantia dicuntur, cum diverſae qualitatis ſint, ſtomachum ſolum irritant: elleborum vero non commovent. si periculum quod ex ſuffocatione imminet, nullo ex his remediis ſublevetur, acerrimo clyſtere rem transigemus. intermiſſionem enim periculi praebet, et tempus nobis ſuppeditat, ut aliis uti remediis poſſimus. dabimus quoque galbani tres obolos, quos deglutiant. ſed, si ne ita quidem ſequatur levatio, ut duos vetuſtiſſimae urinae cyathos ſorbeant, cogemus. haec enim ambo vomitum non cient, et ſuffocationem ſublevant.

32) Scriba pro more ſuo, δυσήμεις. δυσεμετεῖν habet Areth. ad Apocal. p. 685. D. ubi corrigendum ἀποῤῥοφήσει, loco ἀποφορήσει. Mox p. 174. v. 2. fortasse, μετὰ πηγάνου.

33) Codex: ἐναφήψηται.

34) Malim, τὰ — ἐμετικά. Sed mox rursus eſt: αἱ ἐμετικαὶ ἔχουσαι, loco τὰ ἐμετικὰ ἔχοντα. Si ergo iſta ſana ſunt, nescio, quid aliud intelligendum ſit, quam βοτάναι.

34) In τὰ ἐμετικὰ intelligitur, φάρμακα, quod notum eſt. Alius tamen hic intelliget, φαρμακείαι.

35) Dioscor. 3. 97. p. 215.

Τίνα χρὴ πράττειν, ἀφωνίας καὶ ἀναισθησίας παρούσης, ἐπὶ τῶν προειρημένων.

Ἐι δὲ ἄφωνοι καὶ ἀναίσθητοι γίγοιντο, τοῖς σφηνίσκοις αὐτῶν διαστήσαντες τοὺς ὀδόντας ενι 36) ἑκατέρωθεν παρὰ τοὺς χαλινοὺς 37) ἐντίθεμεν 38) τὰ πτερὰ, ἢ τὰς δακτυλήθρας καθήσομεν. πταρμικόν τε προσοίσομεν, μάλιστα μὲν αὐτὸν τὸν ἐλλέβορον· εἰ δὲ μὴ, εὐφόρβιον, ἤ τι τῶν ὁμοίων. ἐνίοτε γὰρ πταρέντες συνεξέβαλον σύστρεμμα 39) φλεγματῶδες, ὃ δὴ τῷ στομάχῳ ἐνεστὼς, 40) τὸν πνιγμὸν καὶ τὴν ἀφωνίαν εἰργάζετο. καὶ, εἰ τὰ τῆς ἀφωνίας ἢ τὰ τῆς ἀναισθησίας ἐπιμένοιεν, λαβόντες ἱμάτιον τῶν πάνυ εὐρώστων, καὶ διατείναντες αὐτὸ, δώσομεν διακρατεῖν ἐκ τῶν δύο μερῶν νεανίσκοις ἰσχυροῖς καὶ πολλοῖς, ἑστῶσιν ἀλλήλων ἀπαντικρὺ, καὶ μετέωρον ἀπὸ τῆς γῆς κελεύσαντες διατείνειν τὸ ἱμάτιον, εἶτα κατακλίναντες ἐνταῦθα τὸν ἐλλεβοριζόμενον, ποτὲ μὲν αἰωρήσομεν 41) αὐτὸν, τῇδε κἀκεῖσε τὸ ἱμάτιον ῥέμβοντες, 42) ποτὲ δὲ ἐκκυλίσομεν 43) ἐν μέρει ἑκατέρῳ, τῶν

Quid agendum, cum in his et vox et ſenſus amittitur.

Si vocis ac ſenſus expertes fiant, cuneolis eorum dentes diducemus in utramque partem: et pennas immittemus, aut digitalia indemus: et quod ſternutationem excitet, offeremus: ac praeſertim elleboro ipſo ad id utemur: ſin ſecus, euphorbio, aut aliquo alio conſimili. quandoque enim ſternutantes, vorticem quendam pituitoſum ſimul eiecerunt, qui cum ſtomacho ineſſet, et ſuffocationis et amiſſae vocis causam afferebat. si vero, et vocis, et ſenſus privatio ita perſeveret, veſtimentum aliquod admodum firmum et robuſtum extendemus, et ex duabus partibus tenendum juvenibus robuſtis, et aliis, qui contra ſeſe ſint conſtituti, ac jubebimus, ut ipſum veſtimentum ſublime a terra extendant, tum in eo reclinabimus hominem, qui elleborum ſumſit: ac quandoque in ſublime tollemus, eodem etiam veſtimentum circumvertemus: quandoque vero in latus utrumque devoluemus, aliis id latus, quod prope eos ſit, attollentibus, aliis vero deprimentibus. ac tunc quidem ſcire

---

36) Sic, ſine ſpiritu et accentu, et ſenſu ἐνι. Forte voluit, ὡς ἔνι, quantum licet, quantum fieri poteſt.

37) Codex: χαληνοὺς, inscripta tamen ab alio littera iota. Recte! Pollux lib. II. p. 199. Gregor. Nyss. T. II. p. 237. Vide Stephani thesaurum in hoc vocabulo, qui, Latine etiam *fraenum* appellari, docet.

38) De quibus paullo ante dixit. Mox rursus Codex: δακτυλίθρας et καθίσομεν. Apud hunc ſcribam ergo ει, ι, η pro eodem ſunt.

39) Cod. σύστρεμα.

40) In marg. ἐνεστὸς. In textu: ἐνεστὼς, quod ipsum etiam neutro genere probatur ab grammaticis.

41) Cod. ἐωρίσομεν.

42) Cod. ῥεμβοῦντες. Hoc non memini legere. Interim ergo correxi, donec idonea auctoritate firmetur. In hoc ipso libello, ni fallor, ſuperius occurrebat ῥέμβειν. ῥέμβω et ῥέμβομαι habent Galen. in Gloſſis. p. 92. Gregor. Naz. p. 190. Theophylact. p. 638. D. Chryſoſt. T. IV. p. 115. C. Scholiaſta ad Theocrit. Id. 7, 23. et alii.

43) Ita correxi. Cod. ἐγκυλίσομεν. ἐκκυλίζειν ſatis notum ex Xenoph. mem. Socr. 1, 2, 22. Maximo Tyr. p. 148. Synes. T. II. p. 38. Aeschyl. p. 15. Cinnamo p. 16. 168.

μὲν ἐπαιρόντων τὸ πρὸς αὐτοῖς μέρος, τῶν δὲ ταπεινούντων. εἰδέναι δὲ χρὴ, ὅτι οἱ σεισθέντες οὕτως, εἰ μὴ παύσαιντο τῆς ἀναισθησίας, οὐκ ἐπαναφέρουσιν. 44)

Τίνα χρὴ πράττειν, λυγμοῦ 45) παρακολουθοῦντος ἢ σπασμοῦ, ἐπὶ τῶν τοιούτων.

Ἐπεὶ δὲ καὶ λυγμὸς παρακολουθεῖ μὲν πολλοῖς τῶν ἐλλεβοριζομένων, καὶ σχεδὸν πᾶσιν, οὐκ ἐπὶ πάντων δὲ κίνδυνον παρέχεται, τὸν μὲν πρᾴως τὲ καὶ ἐκ μειζόνων διαλειμμάτων ἐντρέχοντα, συγχωρήσομεν. οὐ γὰρ ἀνωφελὴς ἔσται, σπαράττων τὸν στόμαχον καὶ ὑπομιμνήσκων 46) τῆς ἐκκρίσεως· εἰ δὲ σύντονός τε εἴη καὶ σφοδρὸς καὶ πολλοῖς 47) κραδαίνοιτο τὸ σῶμα καὶ σπασμοὺς ὑπάγοι· 48) πρῶτον μὲν τὸ μελίκρατον δώσομεν καθ' ἑκάστην ἔμπτωσιν 49) ἐπιῤῥοφεῖν θερμότερον, ὀλίγον δὲ πήγανον ἐναφεψείσθω, 50) καὶ μόνον ἀνακογχυλίζεσθαί τε παρ' ἕκαστα τῷ μελικράτῳ ἢ ὕδατι θερμῷ κελεύσομεν. εἰ δὲ μὴ παύοιτο ἐνοχλῶν, πταρμικῷ χρησόμεθα. εἰ δὲ καὶ οὕτως ἐπιμένοι, παρ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς ῥάχεως σικύας προσβαλοῦμεν. εἰ δὲ σφόδρα ὀστώδης εἴη, προλιπάναντες τὸ μετάφρενον, θήσομεν μίαν σικύαν ὑπὸ τὸν μέγαν σπόνδυλον τοῦ τραχήλου, μετάγειν τὲ πρᾴως

conuenit, nisi homo his quaſſationibus et commotionibus a ſenſus privatione non ſublevetur, eum non eſſe praeterea ſenſum recuperatum.

Quibus remediis utendum ad horum ſingultus et conuulſiones.

Quoniam plerosque ac ferme omnes eos, quibus elleborus datus ſit, ſingultus corripit, non omnibus tamen periculum inuehit: ideo ſit, ut, qui leniter et maiore ſpatio interpoſito intercurrit, eum ita ſinamus: quandoquidem non ſit futurus inutilis, cum ſtomachum proritet, et quaſi recordationem excretionis ei ſuggerat. si vero fuerit contentus et vehemens, et multis os vibret et quatiat, et conuulſiones inducat, in primis melicratum dabimus, quod in ſingulis ictibus calidius abſorbeatur: parum autem rutae ſimul decoquatur: aut per ſe ſuccus exprimatur, et ſingulatim, aut ex melicrato, aut calida aqua ſorbendum exhibebimus. si non ſubleventur, remedio utemur, quod ſternutamentum cieat. si vero ita quoque moleſtia perſeveret, per totam ſpinae longitudinem

44) ἀναφέρειν h. l. eſt, *ad ſe redire*. v. Heliodor. p. 2. καὶ μικρὸν ἀναφέρων, ὥσπερ ἐκ βαθέος ὕπνου. Ibid. p. 184. ἀνενεγκόντες. Chryſoſt. T. III. p. 47. A. T. X. p. 504. A. Isidorus Peluſiota. p. 21. Doruill. ad Charit. p. 200. Cinnam. p. 118. τοῦ πτώματος ἀνενεγκὼν, ſcilicet, ἑαυτόν. Philoſtorgius p. 3. 21. Gregor. Naz p. 309. ταῖς θεραπείαις τὰ σώματα κάμνοντα.

45) Erotian. p. 34. λύγγος· λυγμός. Forte voluit λυγγός· λυγμοῦ. Tamen et ex aliis notatur λύγγος. Vide hic paullo inferius. De λύγξ v. Thucyd. II, 49. λυγμὸς habet etiam Gregor. Nyss. T. II. p. 204. et alii.

46) Elegantissime. De ſtomacho enim, tanquam de persona, loquitur.

47) Corrigendum πολύς. Stultus ſcriba hanc elegantem et usitatissimam dicendi formam non intellexit. Sufficit laudare Demoſth. p. 294. πολὺς ἔγκειται τοῖς συμβεβηκόσιν. In iſtis, πολὺς adjectivum, in diversis casibus eſt, loco adverbii σφοδρῶς, veluti apud eundem Demoſthenem, πολλῷ ῥέοντι.

48) Nisi malis, ἐπάγοι. De ὑπεγείροι non dubitassem.

49) Impetum ſingultus.

50) Hic quaedam de ſuo inculcavit Rasarius, nisi ea pro duplici interpretatione habenda ſint. Nullum enim alium Codicem in his ad manus habuit.

αὐτὴν καὶ κατασπᾷν εἰς τὴν ῥάχιν πειρασόμεθα, καὶ γενομένης, καθ' ὃν τόπον ἡ γαστὴρ κεῖται προσκειμένης, 51) ἔτι τε ἄλλην προσθήσομεν παρὰ τὸν σπόνδυλον, ἄνω μεταγαγόντες τὴν δευτέραν· οὕτω τε τὴν πρώτην βαστάσομεν, καὶ πάλιν ἀνωτέρω θήσομεν. πολλάκις γὰρ αἱ ἐπιβολαὶ τῶν σικυῶν ἀπευθύνουσι τὸν στόμαχον, σκολιούμενον καὶ συνελκόμενον ὑπὸ τῆς λυγγός· τά τε ἄκρα διαδήσομεν καὶ θάλψομεν, ἄλλως τὲ πυριῶντες καὶ καθιέντες εἰς ὕδωρ θερμόν· καὶ μὴν καὶ ἐκπλήξεις τινὰς ἐπιμηχανησόμεθα, καὶ ὀνειδιοῦμεν αὐτοῖς, καὶ μέγα εἰσπνεῖν προστάξομεν, καὶ ἐπὶ μακρὸν ἕλκειν εἴσω τὸ πνεῦμα καὶ ἀναπνεύσειν ἐπιπολύ.

cucurbitulas applicabimus. si vero admodum offea ſpina fuerit, dorſo prius peruncto, unam cucurbitulam ſub magna colli vertebra affigemus: eamque deducere ſenſim, et deorſum in ſpinam trahere conabimur: cumque ad eum locum perducta fuerit, ubi ventriculus adiunctus eſt, aliam quoque admovêbimus prope vertebram, et ita eam etiam deducemus, atque ita primam ablatam iterum ſuperius applicamus. nam ſaepenumero cucurbitulae admotae ſtomachum a ſingultu contractum, et veluti contortum dirigunt, et ad ſuum ſtatum redigunt. Praeterea vero partes extremas vinculis excipiemus, easque calfaciemus tum fomentis, tum in aquam calidam infundendo. ad haec etiam pavores quoſdam machinamur, et contumeliis eos inceſſimus, et, ut magnas inſpirationes edant edicimus: atque etiam, ut longo tempore ſpiritum intro trahant: et, ut longo tractu reſpirent.

Τί δεῖ πράττειν ἐπὶ τῶν παρακολουθούντων 52) συνολκῶν.

Συνολκαὶ δὲ παραπλησίως, ὥσπερ καὶ λύγξ, πᾶσι παρέπονται· τὰς δὲ σφοδράς· 53) γίνονται δὲ αὗται, τῶν μυῶν μάλιστα, τῶν ἐν ταῖς γαστροκνημίαις 54) καὶ τοῖς μηροῖς καὶ τοῖς βραχίοσι, καὶ τῶν μαστητήρων 55) μυῶν· γίνονται

Quid facto opus ſit in contractionibus, quae conſequuntur.

Quemadmodum ſingultus omnes invadere, ita contractiones quoque conſueverunt: quarum vehementes, quae praeſertim muſculis accidunt, qui in cruris ſura ſunt, itemque in femoribus, et brachiis, et muſculis maſticatoribus,

51) γενομένης refertur ad σικύας. προσκειμένης prorsus poterat abesse. Forte ergo προσκειμένη, nimirum, ἡ γαστήρ. Aut, προσκειμένῃ, ſcilicet τῇ σικύᾳ.

52) Codex: παρακολούντων. Mox idem λὺξ habet.

53) Conſtructio hic ſuſpenſa eſt. Poſt plura ergo demum ita nectitur: τὰς δὲ σφοδράς — μᾶλλον ταύτας.

54) γαστροκνήμιον notat Pollux. p. 246. Ita quoque legi apud Melampod. fol. 109. pag. 2. edit. Rom. variarum hiſtoriarum Aeliani. γαστροκνημία tamen, et quod idem eſt, γαστροκνημίη occurrit in Foes. Oecon. Hippocr. apud Ruf. Ephes. edit. Paris. pag. 24. ſed ibid. pag. 39. γαστροκνήμια a γαστροκνήμιον reperitur. γαστροκνημία rursus eſt in Anonymi introduct. Anatom. Lugd. Batau. 1618. 4. pag. 86.

55) Alii, ut iam ſuperius monitum eſt, duplici σσ ſcribunt.

δὲ καὶ, ποδῶν ἄκρων καὶ χειρῶν· μᾶλλον ταύτας δὴ παρηγορήσομεν, ἰσχυρῶς λιπαίνοντες, θλίβοντες, θάλποντες, πυριῶντες. ἄκρως δὲ καὶ ταύτας τὰς συντάσεις ὀνίνησιν ἡ διὰ τῶν χειρῶν θλίψις τῶν μυῶν. τὸ γὰρ συλλεγόμενον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν πνεῦμα, καὶ ποιοῦν τὴν συνολκὴν, ἐκθλίβουσιν αἱ χεῖρες πιέζουσαι. καὶ σικυώνιον δὲ, καὶ παλαιὸν ἔλαιον, καὶ τῶν ἀκόπων 56) τὰ θερμαντικὰ καὶ μαλακτικὰ, καὶ καςόριον ἐμβεβρεχμένον τε καὶ πινόμενον, καὶ 57) κατ' ἰδίαν, καὶ μετὰ τοῦ μελικράτου, καὶ τὸ μελίκρατον πολὺ μετὰ τοῦ πηγάνου ῥοφούμενον. ταῦτα πάντα τὰς συνολκὰς ἀμβλύνει. μάλιςα δὲ πάντων ὀνίνησι τοὺς συνελκωμένους λουτρόν. διόπερ, εἰ τὰ τῆς καθάρσεως ἱκανῶς προκεχωρήκοι, ὥσπερ ἐπὶ τῶν πλείςων, συνελκομένων σφοδρῶς, τοῦτο συν 58) λούσομεν αὐτοὺς, καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον. ὀκτάκις δέ τινα λουσάμενον ἐπὶ μιᾶς ἡμέρας, οὐχ ἧς ἔλαβε τὸν ἐλλέβορον, ἀλλὰ τῆς ἐπιούσης, ἔγνωμεν· συνείλκετο γὰρ σφοδρᾶς τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ· καὶ παυσίμενος 59) τῆς ἐνοχλήσεως.

Τίνα χρὴ πράττειν, ὑπερκαθαιρομένων αὐτῶν, εἰς κατοχὴν τοῦ ἐμέτου.

Τὰς δὲ ὑπερκαθάρσεις ςήσομεν θερμοτάτῳ ποτῷ, καὶ τῇ διαδέσει τῶν ἄκρων, καὶ τῇ τρίψει 60) σφοδρᾷ, καὶ σικύαις εὐτόνοις, ταῖς

et in extremis pedibus, et potius etiam in manibus, quarum inquam vehementes sedabimus, copiose ungentes, comprimentes, calfacientes, foventesque. quin hujusmodi contentiones compressio musculorum manibus facta summopere adjuvat. nam, qui in eorum ventribus collectus est spiritus, qui contractionis est autor, manuum compressu eliditur. Iam vero oleum Sicyonium, et vetus, et ex acopis, quae calfaciunt et molliunt, et castoreum perfusum et epotum, et per se, et cum melicrato, et melicratum copiosum cum ruta absorptum, obtundere et levare contractiones solent. sed maxime omnium contractos juvat balneum. quapropter, si purgatio abunde successit, ut in plerisque eorum, qui vehementer contrahuntur, contingit, * * * eos lavabimus, et iterum, et tertio. ac quendam etiam uno die octies lotum vidimus, non eo die quidem, quo elleborum sumserat, sed consequente. nam secundo die vehementi contractione correptus balnei auxilio fuit levatus.

Quid faciendum in nimia purgatione, ut vomitus comprimatur.

Nimias purgationes sistemus calidissimum potum propinando, et extrema ligando, et vehementi frictione, et va-

56) *acopa* medicamenta, seu, unguenta, apud Latinos etiam occurrunt, ut apud Plin. H. N. et Celsum

57) In Codice: καθιδίαν, et mox, μετὰ τοῦτο, quae correxi.

58) Hic est spatium vacuum litterarum undecim aut duodecim. Pro συν Rasarius conjecit, συμβαίνῃ. Ipse tamen etiam tribus stellulis hic defectum notavit, quod, ut multis exemplis doceri potest, in his libris hunc solum codicem ad manus habebat.

59) Corrigendum videtur παυσάμενον, ut λουσάμενον, scilicet ἔγνωμεν.

60) τῇ interponendum videtur. reperi tamen et aliquoties sic, sine articulo, veluti apud Polyaenum

μὲν καθ' ὑποχόνδριον, ταῖς δὲ κατὰ μετάφρενον τιθεμέναις, καὶ βιαίως ἀποσπωμέναις· ἄκρως δὲ ἀψινθίου πόσις ἐπέχει τοὺς ἐμέτους. εἰ δὲ ἐπιμένοιεν, καὶ τοῖς ἀνωδύνοις ὑπνωτικοῖς χρησόμεθα. τῇ τε γὰρ δυνάμει ξηραντικὰ ὄντα, πάσας ἵστησι τὰς ἐκκρίσεις, καὶ τῇ τοῦ ὕπνου ἐπαγωγῇ. στατικὸν 61) γὰρ καὶ ὕπνος ἐκκρίσεως.

Τίνα χρὴ πράττειν, ἱδρώτων παρακολουθούντων.

Τὴν δὲ ἀμετρίαν τῶν ἱδρώτων τῶν ἐπιγινομένων στήσομεν, 62) ῥιπίζοντες τὸ σῶμα καὶ ἀποσπογγίζοντες 63) σπόγγοις, διὰ ψυχροῦ ὕδατος ἢ ὀξυκράτου τεθυλωμένοις, 64) ἐμπάσμασί τε χρησόμεθα τοῖς τε στύφουσι, τοῖς τε παρεμπλάσσουσι, καταπτῶσίν τε δυνάμεως τροφαῖς καὶ οἴνοις ἀνακτησόμεθα. ὅσοι δὲ ἐπὶ τούτων θάλψιν ἢ θλίψιν παραλαμβάνουσιν, οὔ μοὶ δοκοῦσι δύνασθαι διακρίνειν θλίψιν καταπτώσεως.

ΚΕΦ. ζ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Περὶ τῶν κινδυνευόντων πνιγῆναι. Ἐκ τοῦ, περὶ τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Οἱ δὲ κίνδυνον ἔχοντες πνιγμοῦ, περὶ μὲν τὴν ἀρχὴν τῆς καθάρσεως ὀλίγον σιέλου ἀποπτύουσι· προθυμίας δὲ αὐτοῖς σφοδρᾶς πρὸς ἔμετον γινομένης, οὐδὲν ἐκκρίνουσιν· ἀνοιδοῦντες δὲ τὸ πρόσωπον μετὰ προβολῆς τῶν ὀμμάτων,

lidis cucurbitulis, tum hypochondrio, tum vero dorfo admotis, et vi etiam avulsis. Summe etiam vomitus cohibet abfinthii potio. fed si vomitus perfeverarint, etiam foporiferis, dolorem mitigantibus, utemur. haec enim cum fuapte natura vim exficcandi habeant, et quia fomnum inducunt, ideo excretiones fiftunt: fiquidem fomnus quoque vim excretionis fiftendae habet.

Quid agendum, cum fudores confequuntur.

Sudores immoderatos fiftemus ventulum commovendo, corpufque fpongiis, aqua frigida aut pofca imbutis, et expresfis, abftergendo: utemurque linimentis et ftipantibus, et emplafticis. cafum autem virium alimentis et vino recuperabimus. Qui vero teporem aut anxietatem fentiunt, ii mihi videntur nefcire anxietam a cafu virium diftinguere.

Ex Herodoto, de iis, quibus fuffocationis periculum imminet. Ex libro de remediis evacuantibus. Cap. 7.

Qui periclitantur, ne fuffocentur, ii in principio purgationis modicum falivae exfpuunt: cum autem vehemens vomendi appetitus excitatur, nihil excernunt, facies intumefcit, oculi exeruntur, colligantur et conftipantur partes ad refpirationem pertinentes, cum

61) Vim inhibendi habens. Saepius hic στῆσειν eodem occurrit fensu.
62) Haud ineleganter Gregor. Naz. p. 135 dixit: ἄνεμον ταῖς ῥιπίσι, (quod eft ex ῥιπίζειν,) σοφίζεσθαι.
63) Sine auctoritate hoc notat Stephanus. Habet Antiphon p 726. Schol. Theocrit. ad Id. 7. vers. 16.
64) Hoc quid fit, nunc non fuccurrit. Iftud υ in Codice poterat etiam accipi pro ο μικρῷ, ab θολοῦν. Credo tamen esse υ. Τετιλμένοις folum nunc in mentem veniebat, *tractis per aquam* etc.

ἀντιλαμβάνονται 65) συνδεδεμένων καὶ ἐμφραττομένων τῶν περὶ τὴν ἀναπνοὴν 66) μερῶν μετὰ δυσπνοίας. ἔνιοι δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν προβάλλουσι μετὰ πλείονος ἱδρῶτος· οἱ δὲ καὶ συνείδουσι 67) τοὺς ὀδόντας, καὶ τὴν διάνοιαν 68) μεταλαμβάνονται. γνόντες οὖν τὸν ἐφεστῶτα κίνδυνον ἀνυπερθέτως βοηθήσομεν, δὲ 69) τὰ μύρα διὰ τῶν πτερῶν, καὶ προσαναγκαζόμενοι τὸ ἐγκείμενον φλέγμα τοῖς περὶ τὴν κατάποσιν τόποις. ἐγὼ γοῦν ἐπί τινος πνιγομένου, καὶ πρὸς τὸ τελευτᾷν τὸν βίον ὄντος· συνειρηκὼς 70) γὰρ τοὺς ὀδόντας ἔσπερεν, 71) ἐμφερῶς τοῖς ἀπεσφαγμένοις ἱερείοις, διαστήσας τοῖς 72) σφηνίσκοις τὸ στόμα, καὶ διασφαλισάμενος τοὺς ὀδόντας, ὡς μὴ μύσειεν, καθεῖκα τὴν χεῖρα, καὶ συνηγμένων νεύρων σφαιρηδὸν 73) πρὸς τῇ καταπόσει, φλέγμα χειροπληθὲς ἀνειλόμην, ὃ καὶ ῥιφὲν ἀδιαίρετον ἔμεινεν.

spirandi difficultate coniuncta. nonnulli vero linguam exerunt, et copioso sudore madescunt. alii dentes concutiunt, eisque mens tentatur. Cum igitur imminens periculum cognoscamus, nulla interposita mora quamprimum succurrere debemus. Unguenta enim pennis obuoluta indemus, et dabimus operam, ut pituitam, quae locis deglutionis insideat atque inhaereat, evellamus. atque ego quidem, in quodam, qui suffocatione correptus inibi erat, ut moreretur: (nam, dentibus contractis, ita conciderat, ut faciunt jugulatae ostiae:) ore cuneolis aperto, et dentibus obfirmatis, ne eos clauderet, manum inieci, et contractis in orbem neruis, qui ad deglutionem sunt, manui adhaerescentem pituitam extraxi, quae etiam absterfa, individua permansit.

ΚΕΦ. η.

74) Κτησίου. Περὶ ἐλλεβόρου.

Ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἐμοῦ πάππου ἰατρὸς οὐδεὶς εἰσεδίδου ἐλλέβορον. οὐ γὰρ ἠπίσταντο τὴν κρᾶσιν αὐτοῦ, καὶ τὸ μέτρον, καὶ

Ctesii, de elleboro. Cap. 8.

Patris, avique mei temporibus nullus medicus elleborum dedit. nam neque ejus temperiem, neque modum,

65) ἀντιλαμβάνεσθαί τινος, inter alia est etiam, *sensu aliquid percipere.* Hoc sensu fere idem est, quod ἐπαισθάνεσθαί τινος.

66) Codex: ἡμερῶν.

67) Forte, συνείρουσιν, aut συνερείδουσιν, aut aliquid simile. Rasarius in mente videtur habuisse, συναράττουσιν. Apud Xenoph p. 941. B. et Diog. Laërt. p. 226. est δυνάκνειν.

68) Forte, μεταβάλλονται aut ἀποβάλλονται.

69) δὲ ita consistere nequit. Proxima, καὶ προσαναγκ. satis docent, deesse hic participium. Conjicio, διιέντες. Mox forte, προσαναγκάζοντες. Post τόποις fortasse excidit, ἐξεμεῖν.

70) Hoc ergo firmat conjecturam nota 67. propositam. Paullo ante forte, πρὸς τῷ.

71) Immo vero, ἔσπαιρεν. Rasarius συνέπεσεν aut simile aliquid conjecit. Heliodor. p. 1. τῶν δὲ ἡμιθνήτων καὶ μέρεσι τῶν σωμάτων ἔτι σπαιρόντων. Philo p. 775. B. ἔσπαιρεν — ἐνυπαρχόντων. Notum est etiam ἀσπαίρειν.

72) Scriba uno vocabulo τοισφινίσκοις, quod correxi.

73) Utitur hoc Philo. p. 113. G.

74) Vide Fabric. bibl. gr. Vol. I. p. 830. Vol. XIII. p. 133. Mox malim, οὐδεὶς ἐδίδου.

τὸν ςαθμὸν, ὁπόσον χρὴ διδόναι. εἰ δέ τις καὶ ἐδίδου ἐλλέβορον πιεῖν, 75) διαθέσθαι πρῶτον ἐκέλευεν, ὡς μέγαν κίνδυνον μέλλοντα κινδυνεύειν. τῶν δὲ πινόντων πολλοὶ μὲν ἀπεπνίγοντο· ὀλίγοι δὲ περιεγίνοντο. νῦν δὲ δοκεῖ ἀσφαλέςατον εἶναι.

neque pondus, quod dandum esset, illi cognoverant. si vero quispiam elleborum potui daret, in primis hominem admonebat, fore, ut in magnum periculum casurus esset. caeterum ex iis, qui sumserunt, multi suffocati sunt, pauci seruati. at nunc tuto dari videtur.

ΚΕΦ. θ.

Ἐκ τῶν * Μνησιθέου. Περὶ ἐλλεβόρου.

Ἡ πόσις ἡ τοῦ ἐλλεβόρου κίνδυνον ἔχει πολύν. ἢ γὰρ εὐθὺς ἐποίησεν ὑγιεινὸν, ἢ πάνυ πολλὴν καὶ μακρὰν ταραχὴν ἐν τῷ πάθει κατεσκεύασε. δεῖ δὲ τὰ τοιαῦτα τῶν ἰαμάτων ὑπομένειν τὸν μηκέτι νομίζοντα διὰ τῆς ἀσφαλοῦς δύνασθαι θεραπείας ὑγιαίνεσθαι.

Mnesithei, de elleboro. Cap. 9.

Ellebori potioni magnum periculum conjuctum est. nam vel statim valentem hominem reddidit, vel multam longamque molestiam in morbo concitavit. danda vero hujusmodi remedia sunt iis, qui se tuta curatione praeterea curatum iri non putant.

ΚΕΦ. ι.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ ἀποφλεγματισμοῦ. Ἐκ τοῦ β. λόγου τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Τοῖς 76) ἀποφλεγματισμοῖς χρηςέον μετὰ τὸ τὰ ἄλλα βοηθήματα παραληφθῆναι, τὰ μετάγειν δυνάμενα, ςασίμου τῆς ὕλης ἤδη γινομένης, καὶ τοπικωτέρων χρηζούσης βοηθημάτων. δύναται δὲ ἀποφλεγματισμὸς ὁμοῦ μὲν θερμαίνειν καὶ ἀπάγειν τὰ ἐνοχλοῦντα τῶν ὑλῶν, ἐπιςρέφειν δὲ καὶ μεταποιεῖν τὰ σώματα, διαδόσεως ἐπ᾽ αὐτὰ γινομένης ἀπὸ τῶν ἀποφλεγματιζόντων φαρμάκων, ἀνάλογον 78)

Ex secundo libro Anthylli, de remediis evacuantibus. De apophlegmatismo. Cap. 10.

Apophlegmatismis utendum est, ubi caetera remedia fuerint adhibita, quae deducere queant materiem stabilem, quae iam facta sit, et localibus remediis potius indigeat. etenim apophlegmatismus potest simul calefacere et materias infestas abducere, corporaque corrigere et emendare, distributis super eis medicamentis iis, quae pituitam avocant, ad sinapismi proportionem. his

75) διαθέσθαι h. l. est, *testamentum facere*, unde διαθήκη Rasarius arbitrariam interpretationem interposuit. Mox scriba exhibuerat κέλευεν, quod correxi. Forte deinde, πιόντων.

*) In indicibus, a principio Codicis, legitur, μνητέου. Mnesithei, medici Atheniensis, multoties meminit Athen. Deipnos. Proximi aoristi reddendi sunt per *solet*.

76) Habet Dioscor. 5, 4. p. 324. Vide Bernard ad Nonnum p. 46.

77) Cod. διὰ δώσεως.

78) Vide Aët. lib. 3. cap. 181.

σιναπισμῷ. χρηστέον δὲ αὐτοῖς πρὸ μιᾶς ἡμέρας ἀποδεδωκυίας τῆς γαστρὸς διὰ κλύσματος, ἢ διά τινος τῶν κούφων καὶ καθαρῶν, τῶν ὑπαγόντων. μετὰ δὲ τὸν ἀποφλεγματισμὸν μελικράτῳ θερμῷ διακλύζεσθαι· εἰ δὲ σφόδρα 79.a) ἡ δῆξις ὑπολείποιτο, γάλακτι ἢ ῥοδίνῳ.

ΚΕΦ. ιβ.

Περὶ ὑποκαπνισμοῦ. Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Ἐκ τοῦ β. λόγου τῶν κενουμένων βοηθημάτων.

Οὐ πολλοῖς, ἀλλὰ τοῖς περὶ θώρακα ἔχουσι νόσημα ὑποκαπνισμὸς ἐπιτήδειος, καὶ οὐδὲ τούτοις πᾶσιν. οὔτε γὰρ τοῖς αἱμοπτοϊκοῖς, οὔτε γὰρ τοῖς ξηρὸν ἔχουσι νόσημα περὶ τὸν θώρακα· μόνοις δὲ τοῖς ἀσθματικοῖς καὶ ὀρθοπνοϊκοῖς, ὅσῳ διὰ πλῆθος 79.b) φλεγμάτων δυσαναγώγων ἐνοχλοῦνται. χρηστέον δὲ τοῖς ὑποκαπνισμοῖς, τηνικαῦτα δὲ, ἡνίκα ἂν καὶ τῶν ἄλλων τοπικῶν βοηθημάτων, καὶ προμεμαλαγμένης τῆς γαστρός. χρὴ δὲ 80) καθίσαντας τὸν ἄνθρωπον, καὶ σκεπάσαντας ὅλον ἱματίοις, κελεῦσαι μὲν διαστῆσαι τὰ σκέλη, κατακύψαι δὲ τὸ πρόσωπον, ὡς ἐγγυτάτω τῶν γονάτων γενέσθαι τὸ στόμα, καὶ κεχανέναι· ἔπειτα μεταξὺ τῆς διαστάσεως τῶν σκελῶν θεῖναι χύτραν ἢ λεβήτιον, ἔχον ἄνθρακας ἡμμένους· ἔπειτα ἐπιπάσσειν ἐπὶ τὸ πῦρ ἀριστολοχίας, μάλιστα μὲν 81) κληματιτίτιδος, εἰ δὲ μὴ, δακτυλίτιδος, ἢ θεῖον 82) ἄπυρον, ἢ λάδανον 83) ἢ δᾳδας, ἢ ξύλα περσικῆς, τοῦ δένδρου, ἢ σχοινίον διεξασ-

autem utendum eſt, cum aluus pridie deiecit, aut clyſtere, aut aliquo alio leviter et pure ſubducente, irritata. poſt apophlegmatiſmum, melicrato calido colluemus: si vero vehemens morſus remaneat, lacte aut roſaceo, id ipſum erit faciendum.

Antylli, de ſuffumigatione. Ex ſecundo de remediis evacuantibus. Cap. 12.

Suffumigatio non multis quidem, ſed iis, quibus thorax morbo obſidetur, accommodata eſt: atque ne his quidem omnibus. neque enim ſanguinem ſpuentibus adhibenda: neque etiam arido morbo laborantibus: ſed iis ſolum conuenit, qui aſthmatici ſunt, et non nisi recta ccrvice ſpirant: quatenus a multitudine pituitae, quae difficulter educi queat, vexantur. Suffumigationibus autem utendum eſt, cum caeteris quoque localibus remediis utimur, prius tamen aluo emollita. Homo vero veſtibus totus tectus in ſede locandus eſt ita, vt, devaricatis cruribus, prona facie ad utrumque genu decumbat, et os fatiſcat. in ſpatio vero intermedio olla, aut lebes, ignitos carbones habens, ſtatuatur: tum in ignem ſpargenda eſt ariſtolochia, ac praeſertim, quae clematitis dicitur: ſin minus, quae dactylitis nominatur: vel ſulfur, ignem non expertum, aut ladanum, aut toedam,

79 a) Forte σφοδρά.
79 b) Sic, ſed ex correctione, πλήθους. Paullo ante, loco ſecundo γὰρ, malim γε.
80) Cod. καθίσαντα. Paullo poſt, λεβίτιον.
81) De utraque ariſtolochia v. Dioscor. 3, 5. 6. p. 173.
82) Sulphur vivum. v. Plin. H. N. 35, 15. Cels. 5, 1. 3. Geopon. p. 857. 963. Dioscor. 5, 124. 374.
83) Dioscor. 1, 128. p. 64.

μένον. βέλτιον δὲ, εἰ ναυτικὸν εἴη, θαλασσοβραχές. 84) καὶ παρακελεύεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ διὰ τοῦ στόματος τὸν καπνὸν ἕλκειν προθύμως. πολλοὶ γὰρ φλέγμα ἐκβάλλουσι τοῦτο δράσαντες.

ΚΕΦ. ιγ.

Περὶ ἐῤῥίνων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τοῖς ἐῤῥίνοις χρώμεθα οὕτως. ἐντίθεται κάλαμος λεπτὸς εὐθύτρητος, εἰς τὸν μυκτῆρα ἐμβῆναι δυνάμενος, μῆκος ἔχων δακτύλων ἕξ. πληροῦται δὲ ἡ τοῦ καλάμου εὐρυχωρία πᾶσα τοῦ φαρμάκου. ἔστω δὲ ὁ κάλαμος φυσικὸς ἢ χαλκοῦς. ἐμβιβασθέντος δὲ αὐτοῦ, ἐμφύσωμεν 85) κατὰ τὸ ἕτερον πέρας, ἢ ἐμβάλλωμεν τὸ φάρμακον εἰς τὸν μυξωτῆρα. 86) τῶν δὲ ἐντιθεμένων ἐστὶν ἀπόιλιον, 87) κυκλαμίνου χυλὸς, ἢ σεῦτλον, ἢ ἐλατήριον λεῖον, κεδραία, 88) καὶ ὅσα ἐστὶ τῆς ὁμοίας ὕλης.

ΚΕΦ. ιδ.

Περὶ ἀποδακρυτικῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ὀλίγη χρῆσίς ἐστι τῶν ἀποδακρυτικῶν. 89) χρώμεθα γὰρ ἐπὶ μόνων ὀμμάτων, χρονίως ἐξηραμμένων, ἐπί τε ψωραδῶν βλεφάρων, ἐπὶ

aut ligna Perficae arboris, aut funiculum derafum impones: in genere melior eft nauticus, qui mari fuerit madefactus. homini poftea imperandum eft, ut ore patulo fumum promte attrahat. multi enim, hoc confecto, pituitam excreverunt.

De iis, quae per nares caput purgant. Ex eodem libro Anthylli. Cap. 13.

Iis, quae per nares caput evacuant, utimur ad hunc modum. calamus tenuis per rectum perforatus, qui in nares indi poffit, quique fit fex digitorum longitudinis, in nares imponitur: tum capacitas tota medicamento implerur. efto autem calamus, aut naturalis, aut aeneus. eo igitur naribus admoto, ex altera extremitate infufflando medicamentum in nares propellimus. quae imponuntur, funt haec: * apoelium, fuccus cyclamini, aut betae, aut elaterium tritum, cedraea, et quaecunque hujufmodi funt materiae.

Ex eodem, de iis, quae per lachrymas purgant. Cap. 14.

Eorum, quae lachrymas cient, exiguus eft ufus. ad oculos enim, diuturno morbo exficcatos, duntaxat, itemque

84) Laudatur, ἀρτιβρεχὴς (fic,) ex βρέχω. Sed hoc per βραχεῖς defenditur. Alia funt ex eodem composita, ut διάβροχος.

85) Aut ἐμφυσῶμεν, aut, ἐμφυσήσωμεν. Mox Codex: ἢ (sic) ἐμβάλλομεν.

86) Habet Pollux lib. II. p. 192. Sext. Empir. p. 26. et alii.

87) Stellula hoc notavit Rasarius, et ad litteram fervavit *apoelium*, quod ignoro. Aliud eft ἀμύλιον. v. indicem.

88) Forte, κεδρία. Frotian. p. 33. κεδρίνῳ ἐλαίῳ· τῇ κεδρίᾳ. Ceterum de medicamentis ἐῤῥίνοις nota funt etiam vocabula ῥινεγχυσία, ῥινεγχυτεῖσθαι, ῥινεγχύτης, quae apud Dioscoridem recordor legere. Ifta tamen loca nunc non poteram reperire.

89) Galen. de comp. pharm. fec. loc. lib 4. junctim de his memorat ἀποδακρυτικὰ, ἀποκρουστικὰ et ξηροκολλύρια. V. de Bernard ad Theoph. Nonnum p. 214. Loco proximi γὰρ, malim δέ.

τε ἀτροφίας περὶ τὰ ὄμματα, πρὸς τὸ διϋγρᾶναι τοὺς ὀφθαλμούς, ἢ ὕλην ἐπ᾽ αὐτοὺς ἀγαγεῖν, δι᾽ ἧς εὐτροφήσουσιν. ἔστι δὲ ἀποδακρυτικὰ, τὰ δριμέα τῶν 90) κολλυρίων, τὰ δὲ δι᾽ ὀσφρήσεως κινοῦντα δάκρυα, οἷον σίνηπι, κρόμμυον, σιλφίου ὀπός. τὸν γὰρ καπνὸν παραιτητέον, μειζόνως βλάπτοντα ἢ ὠφελοῦντα.

ΚΕΦ. ιε.

Περὶ διουρητικῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῶν διουρητικῶν ἡ χρῆσις φυλακτέα ἐστὶ ἐπὶ τῶν μαραινομένων ἢ κατεσκληκότων. ἱκανῶς γὰρ διοχλεῖ τοὺς τοιούτους. τῶν δὲ διουρητικῶν, τὰ μὲν διὰ στόματος λαμβάνεται πότημα, 92) τὰ δὲ τῇ βαλάνῳ 93) προσάγεται. χρώμεθα δὲ μάλιστα τούτοις, ἐπειδὰν 94) ὑπερπληθεῖσα ἡ κύστις, καὶ διὰ τοῦτο μὴ δυναμένη περιστέλλεσθαι καὶ κενοῦν τὸ οὖρον. ἐντίθεμεν δὲ εἰς τὴν βάλανον νίτρον ὕδατι διειμένον, 95) ἅλμην, ἁλὸς ἄνθος, χολὴν, κυκλάμινον, κόρην, 96) τὸ ζῶον.

ΚΕΦ. ιϛ.

Περὶ αἱμαγωγῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Χρώμεθα τοῖς αἱμαγωγοῖς ἐπὶ γυναικῶν ἐν ἐποχῇ καθάρσεως. ἔστι δὲ ἀγωγὰ τά τε διου-

palpebras fcabie oppreffas, et, cum oculi non nutriuntur, utimur: ut oculos humore perfundamus, aut materiam ad eos adducamus, qua probe alantur. Lachrymas autem provocant collyria, quae acria funt: quae vero odoratu lachrymas proritant, funt, veluti finapi, caepe, et filphii liquor. Fumus vero, quippe qui magis laedat, quam juvet, evitandus eft.

Ex eodem, de iis, quae per urinam inaniunt. Cap. 15.

Urinam moventium ufus cavendus eft in tabefcentibus, aut macie confectis: quandoquidem eos valde perturbat. ex iis vero, quae urinam cient, alia fumuntur ore potui data: alia glandi colis imponuntur. his vero potissimum utimur, cum vefica expleta eft, et idcirco contrahi, et vacuare urinam non poteft. in glandem vero priapi nitrum aqua refolutum, itemque muriam, falis florem, fel, cyclaminum, et corem, animal, indimus.

De iis, quae fanguinem educunt. Ex eodem libro. Cap. 16.

Utimur iis, quae fanguinem educunt, in mulieribus, quibus menftruae

90) Scribitur κολλύριον et κολλούριον. Monui ea de re in prima mea N. Teftamenti Graeci editione ad Apocal. 3, 18. pag. 42.
91) ἐπὶ folum in margine. Recte tamen.
92) Forte, ποτήματα aut πότιμα.
93) Id eft, τῷ τοῦ καυλοῦ ἄκρῳ.
94) Deeft hic verbum finitum, aut poft κύστις, omisso καὶ, legendum δύνηται.
95) Cod. διημένον.
96) Immo κόριν. Κόραι enim non inseruntur βαλάνοις, fed βάλανοι inseruntur κόραις νεογάμοις, legitime, *poft*, interdum credo etiam, *ante* benedictionem facerdotalem Addidit autem, τὸ ζῶον, quod herba etiam eft ejusdem nominis. v. Dioscor. 3, 174. p. 243. Περὶ κόρεων vide Geopon. p. 962. feqq. et Nonnum cap. 43. 56.

ρητικὰ πάντα, καὶ ὅσα θερμαίνει, μὴ μετὰ ξηρότητος, ἀλλὰ μετὰ δριμύτητος. ἐν τούτοις 97) κράμβης ῥίζα ἑψωμένη, πινομένου τοῦ ἀφεψήματος, καὶ μάλιστα τῆς ἀγρίας, καὶ ἔτι μᾶλλον, ἡ τῆς θαλασσίας λεγομένης, καὶ ῥίζα περσέας 98), καὶ ἐλελίσφακος, 99) καὶ πήγανον, καὶ ἀμάραντον ἢ χρυσάνθεμον, καὶ δίκταμνον, καὶ εὐζώμου 100) σπέρμα. κινεῖ δὲ καὶ τὰ πρόσθετα, προσβαλλόμενα τῷ στόματι τῆς ὑστέρας, ὥσπερ, πήγανον λεῖον κατ' ἰδίαν, ἢ μετὰ ἁλῶν, ἢ μετὰ μέλιτος, ἢ ἀνήθου τῆς ῥίζης κεκαυμένης, ἢ σποδιὰ μετὰ μέλιτος, πράσου χυλὸς, ἄγλης 1) προστιθεμένη, σμύρνα λεία ἐν οἴνῳ, ἄμωμον, λαγωοῦ πητύα. 2)

purgationes suppressae sunt. sanguinem vero educunt ea, quae urinam provocant omnia, et quaecunque non cum siccitate, sed cum acrimonia calfaciunt. inter haec numeratur brassicae radix decocta, cujus decoctum potui detur, et praecipue agrestis brassicae, et magis etiam ejus, quae marina vocatur: perseae radix, itemque saluia, ruta, amaranthum, chrysanthemon, dictamnum, erucae semen. provocant etiam, quae adhibentur extrinsecus, cum ori vuluae admoventur, ut ruta trita, per se, vel cum sale, vel cum melle: vel cinis radicis anethi cum melle: porri succus, alliorum capita admota, myrrha trita ex vino, amomum, et denique leporis coagulum.

ΚΕΦ. ιζ.

Περὶ ἱδρωτικῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τοῖς ἱδρωτικοῖς χρώμεθα, ἢ ὑπὲρ τοῦ ξηρότητα ἐπιφανείας ἀνεῖναι, γινομένην, 3) ἢ πυρετοῖς, καὶ μάλιστα μαρασμώδεσιν, 4) ἢ ὑπὲρ 5) τῶν κνισμῶν καὶ ὀδαξισμῶν, ἰσχυρῶς ἐνοχλούντων, ἀπαλλάξαι, ἢ 6) ἐναλίψεσιν, με-

De iis, quae sudorem provocant. Ex eodem libro. Cap. 17.

Sudorem moventibus utimur, vel, ut siccitatem minuamus, quae in summa cute a febribus, et praecipue tabidis, inducta fuerit: vel, ut pruritus et commorsiones vehementer vexantes amoveamus: vel, in reficiendo post longum

97) De tribus his generibus vide Dioscor. 2, 146. 147. 148. pag. 137. 138.

98) Dioscor. 1, 187. p. 88.

99) Dioscor. 3, 40. p. 189. ubi tamen est, τὸ ἐλελίσφακον. Masculino et neutro genere occurrit.

100) Dioscor. 2, 170. p. 346.

1) Ultima syllaba in προστιθεμένη est ex correctione. Rasarius videtur cogitasse de ἄγλιθες προστιθέμεναι.

2) Codex: πυτία.

3) Loco ἤ, malim ἐπί.

4) Vide Alexand. Trall. lib. VI. cap. 4. Aët. lib. 5. cap. 92.

5) Malim τοῦ, ac refero ad ἀπαλλάξαι.

6) Sine sensu. Corrigendum: ἢ ἐν ἀναλήψεσι. Aegroti enim dicuntur ἀναλαμβάνειν ἑαυτούς, eoque sensu dicitur etiam ἀνάληψις. Sed hoc notum est.

τὰ νόσον μακρὰν, κατεσκληκυίας τῆς ἐπιφανείας. χρώμεθα δὲ καὶ ἐπὶ ἀτροφίαις καὶ 7) ἐπὶ παρέσεσι, καὶ ἐπὶ ἀπεψίᾳ, καὶ 8) ὑδροπίᾳ, τῇ κατὰ 9) σάρκα, καὶ ἐφ᾽ ὧν ἐπανάστασις γίνεται περὶ τὴν ἐπιφάνειαν, σχετικῆς προηγησαμένης, ἤτοι διαφθορᾶς, ἢ βρώματος δριμύτητος. ἔστι δὲ τῶν 10) ἱδρωτικῶν, χαμαίμηλον, ξηρὸν, λεῖον, ἐπιπασσόμενον ἐλαίῳ, τῆς ἐπιφανείας εὐτόνως ἀνατριβομένης· σέσελι 11) Μασσαλιωτικὸν, πύρεθρον, κάγχρυ, ἄνισον, ὁμοίως ἐμπασσόμενον ἐλαίῳ, νίτρον ὀπτὸν, μὴ πάνυ λεπτὸν, ἀλλὰ κριμνῶδες, σὺν τῷ ἐλαίῳ, ἁλὸς ἄνθος συγκιρνώμενον ἐλαίῳ, ὀπὸς Κυρηναϊκὸς σὺν ὕδατι διειμένος, εἰς ἀνάτριψιν τοῦ σώματος παραλαμβανόμενος, καὶ πινόμενος, μέγεθος, ὅσον ἐρεβίνθου.

morbum corpore, ubi summa cutis exaruit. Utimur pari modo eisdem, ubi corpus ex alimento fructum nullum fert, et in corporis extenuatione, et in cruditate, et hydrope, qui ἀνὰ σάρκα nominatur, et in quibus eruptio aliqua in summa cute excitatur, cum aut corruptio praecessisset, aut cibi acrimonia. Sudorem autem provocant haec: chamaemelum siccum tritum, oleo inspersum, et summae cuti valide confricatum: seseli Massiliense, pyrethrum, cachry, anisum, similiter oleo inspersum, nitrum tostum, non nimis tenue, sed crassiusculum cum oleo: salis flos oleo temperatus: liquor Cyrenaicus aqua dilutus, corpori infricatus, et ad ciceris magnitudinem epotus.

ΚΕΦ. κβ.

Ἐκ τῶν Διοκλέους. Ἐμετικά.

Τῶν ἐμετικῶν δὲ καλουμένων, τὰ μὲν φαρμακώδη καὶ δραστικώτερα λίαν, οὐδὲ 12) δεῖ προσίεσθαι· χρῆσθαι δὲ τοῖς οἰκείοις μάλιστα τῆς συνήθους διαίτης. εἴη δὲ ἂν τῶν τοιούτων, τὸ ἀπόβρεγμα τῶν σικυῶν, τῶν ἁπαλῶν, κατατμηθέντων εἰς ὕδωρ, 12) ᾧ κεράννυμεν τὸ πινό-

Ex Diocle. De iis, quae ad vomitum valent. Cap. 22.

Ex iis, quae vomitum provocant, quae medicamenti vim habent, quaeque efficacia sunt, non debent adhiberi: utendum vero est familiaribus, et praesertim, quae consuetae victus rationis sunt. hujusmodi erit dilutum cucumerum tenerorum et in frusta secto-

7) Sic correxi. Codex: παραίσεσιν. Miror, cur non adeo scripserit, παραινέσεσιν. Hoc saltem Graecum erat.

8) Hoc nec graecum est. Sed nec ὑδρωπία recordor legere. Ὑδρώπισις occurrit et ὑδρωπισία. Erotian. p. 49.

9) Plura enim genera sunt. Quae hic memoratur, ab Hippocrate appellatur, ὑποσαρκίδιος.

10) Ita correxi. In Codex: δριμύτητος ἐστι τῶν ἱδρωτικῶν. χαμαίμηλον. κ. τ. λ. quae est perversa distinctio.

11) Dioscor. 3, 60. p. 199. μασσαλεωτικόν. Tamen μασσαλιῶται vocantur.

12) Ab δεῖ ad δὲ in margine leguntur solum, ab alia manu.

μενὸν μετὰ τὸ δεῖπνον χλιαρὸν, 13) ησφαινου τοῦ αἰώδους ἀφεψήματος τὸ ὕδωρ πινόμενον ὡσαύτως, ἢ ἄλευρον καθαρὸν, μὴ λίαν 14) κάθεφθον μετὰ μέλιτος ῥοφούμενον, καὶ πρὸ τοῦ δείπνου, καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον, ἢ σκόρδα 15) ὀπτὰ μετὰ μέλιτος ἐσθιόμενα, ἢ σίσαμα 16) πεφρυγμένα καὶ τετριμμένα μελικράτου τρισὶν ἡμικοτυλίοις διακεχυμένα. πάντα δὲ τὰ τοιαῦτα χλιαρὰ καὶ πυκνῶς δεῖ λαμβάνειν. ῥᾷστα δ' ἄν τις καθήμενος ἐμοῖ, ἢ ὀρθός. δεῖ δὲ μὴ βιάζεσθαι, προθυμούμενον πάντα ἐξεμεῖν ἀκριβῶς, ἀλλ', ὅταν κενωθῇ τὶς ἱκανῶς, ἐᾷν, μηδὲ ἐπιπίνειν μεταξὺ μηδὲν, ἢ 17) μικρὸν, ὀξηρὸν δὲ, ἐμούμενον, ὕδωρ χλιαρὸν ἐπιπίνειν. μετὰ δὲ τὸν ἔμετον, τὸ δοκοῦν ἔυλογον εἶναι, καθάπερ ἀγγεῖον διανίψαι τὴν κοιλίαν, πιόντα μελίκρατον, ἢ ὕδωρ πολὺ, καὶ πάλιν ἐμέσαι, ἡ 18) μὴ προσίεσθαι. προχεάμενος δὲ πρὸς τὸ πρόσωπον ὕδωρ, καὶ τὸ στόμα διακλυσάμενος ὄινῳ ἀκράτῳ χλιαρῷ τρισὶ κυάθοις ἀνακογχυλιάζεσθαι κατὰ μικρόν.

rum, et aqua maceratorum: qua deinde temperemus potum, quem a coena tepidum ſumamus. itemque aqua decocti * ſphaeni, eodem modo pota: aut pura polenta non admodum cocta, cum melle in ſorbitione ſumta, et ante, et poſt coenam. aut allia toſta ex melle ſumta. aut ſiſama fricta, tritaque, et tribus melicriti ſemiheminis perfuſa. Haec omnia, et tepida, et aceruatim ſumenda ſunt. ac facilius quoque ſedens, quam ſtans, quiſpiam evomet. non debet autem ad vomitum incitatus cogi, ut omnia exquiſite evomat: ſed, ubi ſatis fuerit evacuatus, tum ceſſandum: nec interim quicquam, vel exiguum, bibendum. Qui vero aridum vomit, is debet aquam tepidam ſuperbibere. cumque tantum vomuerit, quantum eſſe conſentaneum videatur, tum ventrem, tanquam vas quoddam, lavet, potu melicrati, aut aquae permultae, et iterum vomat: si non, faciem aqua perſpergat, et os vino mero et tepido colluat, et tribus cyathis ejuſdem paulatim gargarizet.

Κ Ε Φ. κγ.

Ἐκ τῶν Ἀρχιγένους. Περὶ ἐμέτων ἀπὸ σιτίων.

Ἐμέτου 19) δὲ, τοῦ ἀπὸ σιτίων, ὑπὸ ἀνάγκης μὲν μὴ δε ἠθίσης. ὄνησις δὲ θαυμαστὴ

Archigenis. De vomitibus a cibo excitatis. Cap. 23.

In quo interpretando fuit propemodum divinandum.

Vomitus a cibo non conſuetudine, ſed neceſſitate, commovetur. mirabilis

---

13) Ita ad litteram, ac ſine accentu. ἢ legendum esse, intelligitur. Sed eo ſolo nihil proficimus.
14) Hoc et ſuperius occurrit. Cod. κάτεφθον.
15) Ita Erotian. p. 75. Diog. Laërt. p. 229. Alibi legitur σκόροδον.
16) Notatur hoc etiam. Sed plerumque eſt, σήσαμον.
17) De emendatione hujus loci despero. Dubito de, μηδὲ μηδὲν, ac deinde addito, ἢ μικρὸν. ὀξηρὸν et ἐμούμενον etiam dubia ſunt. Rasarii interpretatio arbitraria eſt.
18) Sic omnia.
19) Rasarius quid de hoc capite censuerit, ipse indicavit. Vanis conjecturis equidem nemini moleſtus esse volui. Repraesentavi tamen omnia, ut ſunt in Codice, ad literam, ſpiritus et accentus. Rasarius voluit, δι' ἔθους, ut mox εἰς ἔθος.

δὶς ἢ τρὶς ἀσὰν παρίκη κατὰ μῆνα παραλαμβάνειν. καὶ γὰρ καὶ τὸ δὶ ἀνάγκην ἐπίμετρος τὶς ἀκολουθεῖ ῥαστώνη ἀφ ἧς προήχθησαν ἤδη τινὲς καὶ εἰς ἔθος ἐνδελεχοῦς ἀποφορτισμοῦ τῶν σιτίων. οἱ μὲν ἀκριβῆ οἱ δὲ ὁλοσχερῆ καταστῆναι, καὶ ἀμελῆ εἰσὶν οἱ μηκέτι τῶν δυσχερῶν σφόδρα ἀμαύρως 20) τῶν ἀπὸ τοῦ κάλου. ἀλλ' ἔγωγε οὐκ ἂν οὐδὲ ἐπὶ σαφέσι τοῖς ἐπάθλοις τοιοῦτον τέμοιμι φάρμακον ἀνδρὶ καθαρίῳ τε καὶ ου 21) κεν ἀδυνάτῳ τὴν ἐγκράτειαν τιθεμένῳ. ὑπαλλαγὴ γὰρ ἂν εἴη τόπῳ ἑτέρου νοσήματος. ἑωτὸ βδελυρὸν εωτα ἀτροφία ἀμόρφας ἀτονία δεινὴ πικριάνθους μελαγχολάδης δύσπνοια κακοσιτία. ἔνδεια μὲν ἡδονῆς· ὑπερβολὴ δὲ ἐπιθυμίας καὶ παρήθησαν δὲ ἐνίοις οἱ στόμαχοι ὥστε αὐτίκα ἀποῤῥίπτειν τὸ εἰσενεχθὲν πρὶν ὀνᾶσθαι τε αὐτοῦ ἢ διὰ ταλαιπωρίας ἀῤῥήτου τινὸς αὐτὸν ἀνεμᾶσθαι οὐκέτι δακτύλοις. ἀλλὰ σπάθαις εἰς ἑαυτὸν σχεδὸν καθιεμέναις τὴν γαστέρα. καὶ τὸ ὑπολειφθὲν ψιχίον ἀνεσθοτε ὅσον τὸ πᾶν βαρεῖ καὶ φθαρεῖται μὲν ῥαδίως τε καὶ ἀλλοκότως πέσεται δὲ οὐδαμῶς οὐδ' ἕν. αἱ μὲν ὑποχωρήσεις δυσκωλύειν διαάμετροι. ὀδύναι δὲ καταλαμβάνουσι σκληραὶ 22) αἱμὲν ἐντεῦθεν αἱ δὲ ἄλλοθεν ἑτοίμω πρὸς ἐπηρείαν ὄντι τῷ σώματι ἐπιφυομένου παντὸς αἰτίου. καὶ αἱ διαθέσεις μὲν ἐνίοις ἐμφολεύουσι μόνον ὑπὸ τῆς κοιλίας τῶν παρο-

autem utilitas inde confequetur, si bis, terve in menfe cieatur. nam et ex eo, quod neceffitate ac propemodum vi provocatur, facilitas quaedam confequitur, a qua nonnulli iam eam confuetudinem fibi acquifiverunt, ut onus ciborum continuum, alii exquifite, alii vero plane depofuerint. funtque admodum negligentes ii, qui non dant operam, ut quae vehementer eis molefta funt, et praefertim, quae a * colo procedunt, extinguant, et ad nihilum redigant. ego tamen ne in his quidem, perfpicuis praemiis, quae propofita funt, ullum tale medicamentum homini puro, et qui temperantiam feruari poffe putet, fuaderem. effet enim commutatio, ut alteri morbo locus daretur: et alicui quidem deteftandus, alicui ἀτροφία, cum ex alimento nullum fructum corpus fert: alii deformitas, aut gravis imbecillitas. amarae bilis vitia, itemque atrae bilis, difficultas refpirationis, vitiofa nutritio. defectio voluptatis, redundantia cupiditatis. Ac nonnulli ita ftomachi affueti funt, ut ftatim id, quod ingeftum fit, reiiciant prius, quam ex eo utilitatem ullam percipiant: vel propter malum quoddam, quod explicari non poffit, ipsum vomant. idque non digitorum provocatione, fed rudiculis quibufdam in ipfum ferme ventriculum iniectis. idque, quod relictum eft, aeque ac totum gravat, et facile et abfurde corrumpitur, neque unquam concoquitur. Praeterea alui feceffiones immo-

20) Hic in marg. a manu recentiori additum: ἐπειςαθῆσαν (fic) μάλιστα. Antea, vers. 1. forte παρήκῃ, aut παρήκοι. Mox malim, τῷ δὶ ἀνάγκην.

21) οὐκ ἐν voluit. Sed fruftra hic fit, si quis aut conjecturam, aut emendationem interposuerit.

22) Prius αἱ μὲν punctis notatum, ut tollendum.

ξυσμῶν παρακοπέντων. αὖθις δὲ ἂν ἐξεφάνησαν ὅτε ςενὴ ἡ εἰς βοήθειαν ἀπεργασαμένη πιθεὶς ἐγκράτειαν καταλιπὼν εἰς τοιοῦτον κακῶν ἐςίαν καταβαίνειν. 23)

derate mehercule perturbant, doloresque duri, partim hinc, partim aliunde, exoriuntur, corpus occupantes: cum praesto sit et paratum corpus, ut iniuria a quacunque causa afficiatur. et morbi etiam, in quibusdam latitant accessionibus a ventre intercisis: contra vero sese efferunt, cum angusta est via, per quam auxilium afferatur: cum quispiam ita animum inducit, ut relicta, et pro nihilo ducta, temperantia, in hujusmodi cumulum malorum cadat.

ΚΕΦ. κε.

Ἐκ τῶν Λύκου. Ὕλαι κλυσμῶν ἐπὶ δυσεντερίας. 24)

Τὰ ἐν ταῖς δυσεντερίαις γινόμενα, τὰ μὲν αὐτῶν οὐδ᾽ ἡντιναοῦν προσοῦσαν ἔχει φλεγμονήν· οἷς δὲ καὶ σύνεςι φλεγμονή. γνωρίσματα δὲ ἑκατέρων τάδε ἐςίν. ἡ μὲν ὀδύνη περιττοτέρα προσοῦσα, καὶ πυρετοί τινες γιγνόμενοι, φλεγμονὰς ἀποφαίνουσι τοῖς ἕλκεσιν ὁμοῦ εἶναι. ἅπαντες δὲ οἱ πυρετοὶ καὶ ὀδύνη οὐκ ἰσχυρὰ οὖσα, πρόσω φλεγμαίνοντός ἐςι τῶν ἑλκῶν. ἢν μὲν οὖν πρὸς τοῖς ἕλκεσιν ὑπάρχῃ ἡ φλεγμονὴ, οἵδε οἱ κλυσμοὶ ἐπιτήδειοι, φακῆς χυλὸς, ἤτοι αὐτὸς μόνος, ἢ καὶ εἰς σχοίνου τι, ἢ καὶ μυῤῥίνης συνεψεῖσθαι, τῇ φακῇ δὲ, οἷα ἂν ᾖ. καὶ μήλων Κυδωνίων ἀφέψημα. ἑψῶνται δὲ καὶ πυροὶ καὶ ὄρυζα καὶ χόνδροι, ἐν ἑκάςῳ τούτοις 25) ὁμοῦ μήλοις ἢ συμφύτου 26) ῥίζαις ἢ κυτίνοις. 27) ἔςω δὲ οὐ πολὺ μέρος οἱ κύτινοι. καὶ

Ex Lyci commentariis. Materiae ad clysteres dysentericorum. Cap. 25.

Dysenteriae, hoc est, tormina intestinorum quaedam sunt hujusmodi, ut nullam inflamationem adjunctam habeant, quidusdam vero etiam inflammatio sit conjuncta. utriusque generis hae sunt notae. dolor ergo nimius, et febres quaedam accedentes, inflammationem cum ulceribus subesse significant. omnes vero febres et dolor non vehemens absque inflammatione, ulcera esse declarat. Si ergo ad ulcera accesserit inflammatio, clysteres hi convenient: succus lenticulae, vel per se, vel cum lenticulis lentisci portio, aut myrti decoquatur: vel ipsae solae decoquantur. Facit ad idem Cydoniorum decoctum. decoquuntur etiam triticum, oryza, et alica: cum quibus singulis decoquimus

23) Nugarum jam satis est.

24) In principio Codicis, in indicibus, legitur, δυσεντεριῶν. De Lyco vide Fabric. bibl. gr. Vol. XIII. p. 311.

25) Forte, τούτων.

26) v. Dioscor. 4, 9. 10. p. 248. 249. Ab aliis πέπλος et πέπλιον appellari, monet Erotian. p. 40.

ἔϛι κλύσμα ἐπαρκέϛατον, τὸ 28) ἐξ ὁτουοῦν τούτων πεποιημένον. καὶ τὰ ἄλλα δὲ, ὁπόσα ϛύφει, εἰ μὲν ὑγρὰ ᾖ, αὐτά ἐϛιν ἐπιτήδεια· ἢν δὲ ξηρὰ, 29) ἑψάμα τῶν τηνιμιοιωντεδειφθεῖραι τὴν δύναμιν αὐτῶν. πολλά δὲ ἐϛι πάνυ, τὰ τοιαῦτα. ἢν δὲ ἀποῦσα ἡ φλεγμονὴ τῶν ἑλκῶν τύχῃ, τὸ μὲν γένος κἀνταυθοῖ τῶν κλυσμάτων ταὐτὸν, μικρῷ δὲ πλεῖον ἐπιτετᾶσθαι δεῖ τὸ ϛύφον, οὐ μὴν πάνυ γε πολλῷ. κἀπὶ τούτων γὰρ ἡ παρὰ 30) τοῦ μετρίου ϛύψις ὀδαξισμόν τε ἐμποιεῖ καὶ ἐρεθίζει τὰ ἕλκη, καὶ, ἤτοι εἰς τὸ φλεγμαίνειν ἄξει αὐτὰ, ἢ εἰς τὸ ὑγραίνεσθαι. οἵδε μὲν οὖν ἐπὶ τούτων ἁρμόττουσι κλυσμοί. διαφορὰ δὲ ἄλλη δυσεντερικῶν, καὶ ἥδε ἔϛι. τὰ ἕλκη ἐνίοτε, τὰ ἐν τοῖς ἐντέροις, σήπεται· τὰ μὲν μᾶλλον, τὰ δὲ ἧττον. γνωρίσματα δὲ τῶν σηπομένων τάδε ἐϛίν. ὀδμὴ τῶν ἀπιόντων 31) δυσχερὴς καθέϛηκε· τὸ δὲ χρῶμα αὐτῶν πρὸς τὸ πέλιον καὶ τὸ μέλαν τέτραπται. ἐπὶ τούτων οὖν ἐπιτετᾶσθαι 32) δεῖ τοὺς ϛύφοντας τῶν κλυσμῶν. οἶνος οὖν ἔϛω κλύσμα, ὅϛις ἂν φαίνηται ϛύφων μάλιϛα. ἐνεψείσθω δὲ αὐτῷ ῥοῦς σκυτοδεψικὴ, βάτου κλῶνες, ἢ μυῤῥίνης, ἢ κικίδες, ἢ ῥοιᾶς φλοιὸς, ἢ αὐτὸς ὁ

aut mala, aut ſymphyti radicem, aut flores malis Punici. quorum florum non debet magna portio ſimul decoqui. efficaciſſima haec ablutio ad partem firmandam erit. His confectis, caetera omnia, quae conſtringunt, ſi humida fuerint, conuenient: ſin vero arida, in aliqua re decoquentur, quae illorum corrumpere facultatem non queat. ſuntque hujuſmodi quamplurima. Si vero ulcera ſint inflammationis expertia, idem genus ablutionum erit accommodatum: caeterum vis adſtringendi erit parum intendenda. non tamen multo maior eſſe debet: quandoquidem in his quoque adſtrictio modum excedens, et mordicationem affert, et ulcera proritat, et eo adigit, ut vel inflammentur, vel humectentur: ex quo fit, ut hujusmodi ablutiones hiſce dyſenteriis conueniant. Eſt porro alia dyſenteriae differentia, ut ulcera quandoque in ipſis inteſtinis computreſcant, partim magis, partim minus. putreſcentium ſigna ſunt haec. odor eorum, quae exeunt, teter, color ad lividum et nigrum vergit. ergo in hoc genere facultas adſtrin-

27) Dioscor. 1, 152. p 77.

28) In Cod. eſt: τὸ ἐξοτουοῦν τούτων πεποιημένων. Rasarius hic cogitavit de τονοῦν, ac vocabula male disjunxit. Ὅτου, loco οὗτινος, item ὁτουοῦν ſatis nota ſunt. Inferius ſectione 3. hujus capitis occurrit ὅτῳ οὖν. Nam et ſic ſcribitur.

29) Ita omnia in Codice, iſtud etiam vocabulum, quod ex pluribus confluxit, ac unum ſolum accentum habet. Sed iſtud vocabulum ſubnotatum eſt lineola, et in marg. legitur: μὴ οἵων τε. Ego conjicio: ἑψήματος δεῖ τῶν μὴ οἵωντε διαφθεῖραι τήν. Aut, ἑψημάτων τινὸς δεῖ τῶν μή.

30) Credo, aut παρὰ τὸ μέτριον, aut ὑπὲρ τοῦ μετρίου.

31) Excrementorum.

32) Paullo ante hoc occurrit. Sed hic Codex exhibet ἐπιτεθᾶσθαι.

33) Scriba: ἐνηψείσθω δὲ αὐτῇ, quae correxi. Mox Codex: σκιτοδεψική. Dicitur etiam βυρσοδεψικός, Dioscor. 1, 147. p. 74. omnino hic legendus.

χυλὸς τοῦ 35) ῥοῦ τοσοῦτος, διειμένος τῷ οἴνῳ, ὡς πόριμον τὸ κλύσμα διὰ τοῦ κέρατος εἰς τὸ ἔντερον ἰέναι. καὶ χυλὸς δὲ φακῆς ἱκανὸς γένοιτο τὰς αὐτὰς παρασχέσθαι χρείας, εἰς τὸ συμμιγνύναι τοῖς εἰρημένοις. τὰς δὲ κικίδας, ἢ τοὺς φλοιοὺς τῆς ῥοιᾶς, εἴτις ἀφαυήνας 36) καὶ κόψας ὡς ὅτι λεπτότατα διασήσας 37) ἐμπάσας τῷ χυλῷ τῆς φακῆς κλύζοι. ταῦτα μὲν οὖν ἐπιτήδεια πρὸς τὰ μετρίως σηπόμενα· πρόσω δὲ χωροῦντος τοῦ κακοῦ, καὶ τῆς σηπεδόνος ἰσχυροτέρας γινομένης, ὥστε καὶ ἶνας 38) ἀποχωρεῖν τῶν ἐντέρων, ἤ τινας 39) χιτῶνας, οὐκέτι αὐτῶν 40) μόνων τῶν στυφόντων τὸ 41) ἔργον εἴη ἄν· ἀλλὰ τῶν ἐσχάρας 42) ποιησόντων φαρμάκων τὸ ἔργον ἐστί. χρὴ δὲ πάνυ εὐλαβῶς ἥκειν ἐπὶ ταῦτα. πολλαχοῦ γὰρ ὁμοῦ τῇ σηπεδόνι φλεγμονὴ οὖσα ὑπὸ τῶν φαρμάκων, ἄγαν ἰσχυρῶν ὑπαρχόντων, ἐπὶ μέγα ἤρθη. δεῖ δὴ τοίνυν μὴ μάλα ἑτοίμως ἰέναι ἐπὶ

gens augenda eſt. fiat igitur clyſter ex vino, quodcunque maxime adſtringens videatur. in eo rhus coriariorum decoquatur, itemque rubi ramuſculi, aut myrti, aut gallae, aut punicae cortex, vel ipſe rhois ſuccus tantus vino dilutus, quantus ſatis ſit, ut ablutio in inteſtinum per cornu importetur. ſuccus etiam lenticularum ſatis erit ad hunc uſum praeſtandum, ut iis, quae dicta ſunt, commiſceatur. Gallae vero aut cortices punicae, ſi quis eas ſiccaverit et contuderit ita, ut in tenuiſſimum pollinem redigantur, et cribro traiiciat, et ſucco lentis admiſceat, apte per clyſterem iniicientur. Haec igitur conueniunt iis, quae modice putreſcunt. ubi vero malum procedit, maiorque putredo efficitur, atque adeo augetur, ut fibrae quaedam, aut etiam tunicae inteſtinorum abſcedant: tunc non iam ſolum adſtringentibus opus eſt, ſed medicamentis quoque, cruſtas inducturis. in quibus caute admodum eſt progrediendum. plerumque enim cum una cum putredine conjuncta ſit inflammatio, a medica-

34) Scribitur etiam κηκίς. Ita, ni fallor, ſuperius. Vide mox.

35) Rasarius videtur maluisse, τῆς ῥοιᾶς.

36) Cod. ἀφαΰίνας. Eſt ab ἀφαϋαίνω, quo utitur Arrian. p. 344. et Philo multoties, ut alios silentio praetermittam.

37) Codex διασείσας, ab διασείω. Correxi διασήσας, ab διασήθω. Utitur hoc ipso διασήσας Dioscor. 5, 26. p. 335. Galen. in Glossis p. 94. διασεσησμένων καὶ λεπτῶν ἀλεύρων. σήθειν multoties eſt in Geoponicis. κατασήθω. Cinnam. p. 267. Mox Codex, ἐμπάσσας.

38) Supra hoc eodem ſensu occurrit de urina, ejuscemodi excernente. Germanice dixerim, *Fasern*. Memoriae tamen errore poteſt accidere, ut hoc, non in his libellis, ſed apud Rufum Epheſium legerim, quem modo edendum curo. Exposui de hoc vocabulo, ſed diverso ſensu, in mea homiliarum Chryſoſtomi editione Misenensi 1792. 8. Vol. II. p. 32. 33. Scribitur etiam ἶνας.

39) De hoc ipso memini legere χιτώνια.

40) αὐτῶν malim omittere.

41) Id eſt, ἡ θεραπεία.

42) v. Galen. Meth. med. lib. 5. cap. 4. Celsus V, 26. *cruſtas* reddidit graecum vocabulum. Pollux p. 465. Geopon. p. 1161. Mox hic eſt, ἰσχαροῦν.

τὴν διὰ τούτων βοήθειαν· ἀλλὰ τηνικαῦτα, ὁπότε, ὑπερβιβαζομένου 43) τοῦ κακοῦ, ἰσχυροτάτη ἀνάγκη ἤδη καταλαμβάνει. ἀριθμὸς δὲ καὶ τούτων τῶν κλυσμῶν ὑπέρπολύς ἐστιν. ἐγὼ δὲ οὐχ ἅπαντας ἀναγράψω, ἀλλ' ὁπόσοι πεῖραν διδόντες ἐκρίθησαν εἶναι ἄριστοι, καθάπερ καὶ οἱ πρόσθεν ἀναγραφέντες. 44) εἷς μὲν δὴ οὗτος. στυπτηρίας τῆς σκληρᾶς μοῖραι δύο καὶ ῥοιῶν τοῦ καρποῦ, ἢ τοῦ φλοιοῦ μοῖρα μία. ξηρὸς δὲ ὁ φλοιὸς ἔστω. ταῦτα λεῖα πάνυ γινόμενα, φακῆς χυλὸν μιγγύναι καὶ κλύσμα ἀγαθὸν τῶν ἤδη σηπομένων ἐστίν. ἔστι δὲ οὐχ ἰσχυρότατον, ἀλλ' ἐν μεταιχμίῳ τῶν στυφόντων καὶ ἐσχαρούντων. 45)

Ἄλλο. 46)

Ἀρσενικὸν καὶ στυπτηρία λεῖα, καὶ ταῦτα τῶν τινὶ στυφόντων ὑγρῶν συμμιγέντα, ἐνίεται. οἱ δὲ καὶ χάρτου σποδιὰν προσμιγνύουσι τούτῳ.

Ἄλλο, καὶ μάλα εὔρωστον.

Ἡ τοῦ χάρτου σποδιὰ καὶ τὸ ἀρσενικὸν καὶ ἄσβεστος 47) κονία. ταῦτα ἴσα συμμιγνύηται ὁτῷ οὖν τῶν εἰρημένων στυφόντων ὑγρῶν.

mentis nimium vehementibus magnopere augeri conſuevit. ergo non ita ſtatim ad horum remediorum auxilium confugiendum eſt: ſed tum denique, cum malum ita tranſgreſſum eſt, ut ſumma neceſſitas nos talibus uti cogat. Hujus quoque generis ablutionum numerus eſt maximus. at ego non omnes adſcribam, ſed eas tantum, quae uſo comprobatae, ut ſunt etiam eae, de quibus ante dixi, praeſtare caeteris exiſtimantur. Una igitur ad hunc modum ablutio per clyſterem efficitur. Aluminis duri partes duae, mali Punici fructus aut corticis pars una: cortex aridus eſto. his diligenter tritis lenticulae ſuccum miſcebis, et ablutionem admodum accommodatam iis, quibus iam ulcera computruerunt, iniicies. eaque nec vehementiſſima erit, ſed inter adſtringentes et cruſtam inducentes quodammodo media.

Alius clyſter. Auripigmentum et alumen trita, alicui adſtringenti humori commixta infunduntur. cui nonnulli chartae cinerem praeterea admiſcent.

Alius admodum validus. chartae cinis, auripigmentum, calx viva, paribus portionibus alicui ex praedictis humoribus adſtringentibus admiſcentur.

---

43) Hoc interpretatus eſt Raſarius. Equidem malim, ὑπερβιαζομένου. καταλαμβάνει eſt, *obtinet*. Forte, καταλαμβάνοι. Mox eſt ἀριθμοῦ, quod correxi. Superius dixit: πολλὰ δέ ἐστι πάνυ, τὰ τοιαῦτα.

44) Codex: ἴσμεν (ſed in marg. εἷς) δὴ οὕτως.

45) Vide hic notam 42. 47. 55. Quae hic cum indicibus deinceps leguntur ejusdem Lyci de clyſteribus, ea Raſarius junctim exhibuit.

46) Nimirum κλύσμα.

47) Vide omnino Dioscor. 5, 133. p. 379. 380. ubi ei tribuit δύναμιν ἐσχαρωτικήν.

Ἄλλο, καὶ μάλα εὔρωστον.

Σιδίου 49) φλοιοῦ καὶ κικίδων, ἀριστολοχίας, πάνακος, καδμίας, 50) σχιστῆς στυπτηρίας, λιβανωτοῦ, ἁλῶν ὀρυκτῶν, ἰοῦ, στυπτηρίας στρογγύλης, ἑκάστου μοῖρα ἴση, τῆς καδμίας διπλάσιον. ταῦτα σύμπαντα κόπτεται καὶ λεαίνεται ὁμοῦ ὄξει, ὅνπερ τρόπον τὰ ὀφθαλμικὰ ποιεῖται φάρμακα, ἔσω μάλιστα γίνεται λεῖα, κἀπὶ τὰ 51) ἀφαυγανθιορμένα, καὶ κύκλῳ πλάττονται, καὶ ἐς αὐτὴν χρείαν λεῖοι γιγνόμενοι τῷ τῆς φυλακῆς 52) χυλῷ μίγνυνται. τὸ δὲ πλεῖον καὶ τοὔλαττον πρὸς χρῆμα ὁρῶντι 53) βουλεύεσθαι ὑπάρχει.

Alius, qui ipse quoque valde est efficax. Corticis punicae, et gallarum, aristolochiae, panacis, cadmiae, aluminis scissilis, thuris, salis fossilis, aeruginis, aluminis rotundi, singulorum pares portiones: cadmiae vero duplum. haec omnia contunduntur, et simul omnia ex * aceto laevigantur, ut fiuut medicamenta, quae ad oculos valent. tenuissime namque laevigantur: tum coniecta in mortarium, in pastillos rediguntur, et cum usus postulat, iterum laevigantur, et succo lentium commiscentur. major autem minorve copia adhibenda est, ut rei necessitas exigit.

Ἄλλο κλύσμα.

Κονίας ἀσβέστου, ἀρσενικοῦ, 54) σανδαράχνης, χάρτου κεκαυμένου, χαλκίτεως, 55) ταῦτα ἴσα. λεῖα δὲ χρὴ καὶ ταῦτα εἶναι, καὶ συμμιγέντες ὄξους, ποιεῖσθαι 56) τροχίσκους. ἢν δὲ ἡ χρεία καταλαμβάνῃ, μυῤῥίνης ἀφεψήματι διαλύειν. τοῦτο τὸ φάρμακον ἄμεινόν ἐστι.

Aliud. Calcis vivae, auripigmenti, sandarachae, chartae combustae, chalcitidis pares portiones, in pollinem redigantur: et aceto admixto pastillos confice. ubi usus postulat, myrti decocto dissolue: et medicamentum hujusmodi est praestantius.

Ἄλλο.

Κλύσμα πάνυ ἀγαθὸν, 57) καὶ τὴν ἀσφάλειαν προσοῦσαν ἔχει.

Aliud admodum bonum, et cui conjucta securitas est.

48) Forte, συμμιγνύοιτο.

49) Codex: σίδιον. v. Dioscor. I, 153. p. 77. Galen. in Glossis p. 94. in σιδιοειδές. Geopon. p. 1119. 1121. 1156. Alciphr. p. 426. τῶν ῥοιῶν τὰ περικάρπια, ἃ σίδια ἡμῖν τοῖς Ἀττικοῖς προσαγορεύειν ἔθος.

50) Scribitur etiam καδμεία. Dioscor. 5, 84. p. 349.

51) Ita Codex. Monstrum hoc vocabuli. Equidem videor mihi deprehendere vestigia vocis ἀφαυανθέντα. Forte etiam legendum κἄπειτα ἀφαυ. Mox, omisso καὶ, correxerim, περιπλάττεται. Et ἕως, pro ἔσω, paullo ante.

52) Sic Codex. Forte, φακῆς.

53) Cod. ὀρόντι. Sic.

54) Cod. ἀῤῥενικοῦ.

55) Dioscor. 5, 115. p. 369. 370. Huic etiam tribuit δύναμιν ἐσχαρωτικήν. Dicitur etiam χαλκίδιος. v. Galen. in Gloss. p. 69. 86. 96. 103. ἐσχαρωτικὸς mox etiam hic occurrit, et inferius: ἰσχαροῦντα φάρμακα.

56) Codex: ποιεῖται.

57) Credo interponendum, ὅ.

Ῥόδων ἄνθους, ὀποῦ μήκωνος, ἀκακίας, κόμμεως, 58) βαλαυςίου 59) ὑποκυςίδος χυλοῦ, τούτων ἑκάςων μέρη τρία. κικίδος, ἀρνογλώσσου σπέρματος, τούτων ἑκατέρου ἀνὰ δύο μοῖραι. λυκίου ἰνδικοῦ. 60) ἢν δὲ ὁ χυλὸς, ὁ τῶν ῥόδων, μὴ εὔπορος ᾖ, τρεῖς ἂν ἀπόχρως αἱ 61) μοῖραι τῶν φύλλων γένοιντο αὐτῷ. λειοῦται ταῦτα. ἀρνογλώσσου χυλὸς, καὶ κυκλίσκοι 62) πλάττονται, ςαθμὸν ἔχοντες δραχμὴν μίαν. περὶ τῶν τοιούτων δὲ πάντων φαρμάκων εἰδέναι χρὴ, ὡς, ὁπόσα μὲν τὰ καυςικὰ καὶ ἐσχαρωτικὰ πλεῖςα καὶ ἰσχυρότατα ἐν τῇ συμμίξει ἔχει, τούτοις εὐλαβέςερον χρῆσθαι δεῖ, δι' ὑποψίας τὸ σφαλῆναι ἐχόντων. ὁπόσα δὲ πλείονα τῶν ςυφόντων μοῖραν ἔχει, τούτοις ἐυθαρσεςέρως 63) χρῆσθαί ἐςι. ἢν τι γὰρ καὶ παροραθῇ, τὸ βλάβος οὐ χαλεπὸν ὑπαντᾷ ἐκ τούτων. ἤδη δέ που καὶ τοιόνδε ἐν δυσεντερίαις ὦπται προσαψάμενον. τυχαιων τινὸς τὸ ἕλκος τῶν ἔσω τοῦ ἐντέρου ἀγγείων, μειζόνως ὑπεργασαμένων, αὐτὸ αἷμα ἀποκρίνεσθαι ἐποίει. καὶ πῆ μὲν ᾔσι πεπηγὸς τὸ αἷμα, πῆ δὲ, ἀπαγές. ἐπὶ τῆς τοιαύτης περιςάσεως οἱ κλυσμοὶ ἐπιτήδειοι οἱ ςύφοντές εἰσιν. ἔςι δὲ καὶ τοιάδε τὶς ἐν δυσεντερίαις διαφορά. τὰ ἀπιόντα ἰσχυρῶς, ἐπ' ἐνίων δριμέα πρὸς τὴν ἀπόκρισιν ἥκει. γνώρισμα δὲ τούτων, ἡ αὐτοῦ ἀντίληψις 64) τοῦ κάμνοντος ὑπάρχει. εἵ τε

Florum rosarum, liquoris papaveris, acaciae, gummi, balauftii, succi hypocyftidis, fingulorum partes tres: gallarum, plantaginis feminis, cujufque horum partes duae, lycii Indici; si rofarum fuccus in promptu non fit, tres foliorum partes pro fucco fatis erunt: haecque laevigentur omnia, et, plantaginis fucco excepta, in paftillos ponderis drachmae unius redigantur. In his medicamentis hoc fciendum eft, quaecunque adurentium, cruftas inducentium, et vehementiffimorum maximam copiam habent admixtam, eis cautius effe utendum, propter metum eis adjunctum, ne error committatur: quaecunque vero mojorem partem habent adftringentium, eis audacius, et confidentius utendum: quia, fi quid praeter sententiam accidat, noxa gravis non fequitur. Hoc etiam in dyfenteriis vifum fuit, ut, cum ulcus aliquod vafculum eorum, quae intra inteftinum funt, contingeret, et magis oppresso inteftino, in caufa effet, ut sanguis ipse excerneretur: et quandoque fanguis concretus exiuit, quandoque vero non compactus. huic conftitutioni conveniunt clyfteres, qui adftringunt. Eft etiam alia quaedam in dysenteriis differentia, ut, quae vehementer defcendunt, in quibusdam acria, excernenda fint. horum fignum, eft ipfius aegrotantis anticipa-

58) Cod. κόμεως. Vide Aët. 9, 38.

59) v. Dioscor. 1, 127. p. 64. ubi eft ὑποκιςίς. Habet autem: φύεται παρὰ τὰς ῥίζας τοῦ κίςου. Ergo ὑποκιςὶς videtur praeferendum.

60) De Indico et aliis v. Dioscor. 1, 132. p. 67.

61) Forte, ἀποχρῶσαι μοῖραι. Inferius eft ἀποχρῶσα. Mox αὐτῷ referendum videtur ad κλύσματι. Nisi malis: πάντα λειοῦται ταῦτα ἀρνογλώσσου χυλῷ, καί. Aut, ἀντ' ἀυτοῦ, fcilicet, τοῦ χυλοῦ.

62) Superius dixit τροχίσκοι.

63) Cod. ευθαρεςέρως.

64) *Sensus.*

οὖν ὀδαξισμοὶ ἀνιαρώτατοί εἰσι καὶ ὑπὸ τῆς δριμύτητος τοῦ ῥεύματος ἑλκοῦνται. 65) τὰ μέρη οὖν κλυσμοῖς χρῆσθαι ἀμβλύνουσι τοῦ φαινομένου τὸ δριμύ. καὶ εἰσὶ τοιοίδε. πυροὶ 66) συνεψῶνται πιμελῇ αἰγός· ἀποχρῶσα δὲ ἂν εἴη καὶ ὑὸς, καὶ συὸς, καὶ βοὸς πιμελή· ἀλλὰ πεπίστευται 67) μᾶλλον αἰγός. καὶ ὅταν ἑψάμενοι οἱ πυροὶ χυλὸν ἐξανιοῦσι 68) παχὺν, ὁ χυλὸς οὗτος 69) τῇ πιμελῇ ὁμοῦ κλύσμα ἐπαρκοῦν ἔσται εἰς τὰ προειρημένα.

tio. nam morſiones moleſtissimae ſunt, et ulcera quoque ab acrimonia defluxionis excitantur. clyſteres igitur tum conueniunt, qui acrimoniam obtundant: quales ſunt, qui ex tritico parantur, cum quibus decoquatur pinguedo caprae: ſed ſatis erit ſuis, et bovis. Sed caprilla magis apta eſſe exiſtimatur. triticum decoctum ſuccum craſſum ex ſe mittit: qui una cum pinguedine commixtus clyſterem facit ad ea, quae nunc dicta ſunt accommodatum.

Ἄλλοι 70) κλυσμοί.

Ὄρυζα ἕψεται, ἢ χόνδρος, τὸν ὅμοιον τρόπον, ἢ φακὴ ὁμοῦ τῷ αἰγείῳ λίπει, ἢ φοίνικες οἱ πίονες, καὶ γίγνεται κλυσμὸς ἀπὸ τούτων.

Alii clyſteres. Oryza decoquitur, aut alica, eodem modo: aut lenticula cum caprilla pinguedine: aut palmulae pingues: et ex eis clyſter efficitur.

Ἄλλος κλυσμός.

Οἱ δὲ κλυσμόι. 71) κόμη 72) ἢ τραγάκανθα ὁμοῦ τινὶ τῶν εἰρημένων ἕψεται. ἢν δὲ δὴ καὶ μήκωνις 73) συνηψημένη τύχῃ, τοῦτο ἂν καὶ μάλα ἀνώδυνον εἴη τὸ κλύσμα.

Alii. Gummi, aut tragacantha ſimul cum aliquo ex antedictis coquitur. ſi vero papaver etiam ſimul incoquatur, clyſter is dolorem valde levabit.

Ἄλλος ὅδε.

Λίνου σπέρμα ὁμοῦ συνεψεῖται μήκωνος λέμμασι καὶ αὐτῷ τῷ σπέρματι, καὶ ὁ ἀπὸ τούτων χυλὸς, κλυσμὸς ἐπιτήδειος τοῖς ὀδοξωμένοις 74) γίγνεται.

Alius, qui paratur hoc modo. Lini ſemen cum papaveris vagina, et ipſo etiamnum ſemine, et ſuccus qui inde emanat, mordicationibus aptus clyſter efficitur.

65) Haec rursus male affecta ſunt. Conjicio interim: ἑλκοῦνται τὰ μέρη, (nimirum, τοῦ σώματος, δι' ὧν τὰ δριμέα ἐκκρίνεται.) κλυσμοῖς οὖν χρηστέον τοῖς ἀμβλύνουσι τοῦ φαινομένου (ſed nec φαινουμένου probo. Malim aliquid, quod notet, τοῦ λυποῦντος. Sed nullum nunc simile vocabulum τῷ φαινομένου occurrebat.) τὸ δριμύ. Aut, ἄριστον οὖν κλυσμοῖς χρῆσθαι τοῖς ἀμβλ. Sed hujuscemodi correctiones violentae ſunt. Loco φαινουμένου conjici quoque possit, ἐκκρινομένου.

66) Codex: εἰσὶν τοιοίδε πυρετοὶ, sine nota diſtinctionis. In margine tamen legitur, πυροί.

67) *Uſu comprobata eſt.*

68) Forte, ἐξανιῶσι.

69) Codex: τοῦτος. Forte, οὗτος, aut, τοιοῦτος.

70) Sic et mox. Immo, ἄλλος κλυσμός, uti paullo poſt.

71) Οἱ δὲ κλυσμοι, fruſtra adjecta ſunt.

72) Rasarius videtur voluisse, κόμμι Theophr. tamen H. Plant. lib. 7. cap. 7. memorat κόμην, ἣν τραγοπώγονα καλοῦσι. Plin. H. N. 27 13. tragopogon, quem alii comen vocant. Dioscor, 2, 173. p. 147.

73) Rasarius, credo, voluit μήκων, aut, μήκωνες.

74) Forte, aut ὀδαξουμένοις, aut ὀδαξομένοις, aut ὀδαξισμοῖς.

Κλυσμὸς ἄλλος.

Πρὸς τὰ αὐτὰ ἐπιτηδείως τῶν προειρημένων χυλῶν ὁτουοῦν, σμικρὸν ὅσον ὀποῦ μήκωνος δὴ κλύσαντα ἐνιέναι χρή. τοῦτο κράτιστον ἁπάντων πρὸς τὰ τοιάδε ἐστίν· ἀλλά τινος εὐλαβείας αὐτῷ προσδεῖ. τὸ γὰρ ὑπὲρ τὴν δύναμιν τοῦ νοσοῦντος ἐμβαλλόμενον τοῦ ὀποῦ, κινδυνῶδες. χρὴ οὖν, ἀσθενοῦς ὄντος τοῦ σώματος, μὴ ἐνιέναι τουτὶ τὸ φάρμακον, ἢ σφόδρα ὀλίγιστον, κατὰ λόγον τῆς δυνάμεως. ἢν δὲ 75) ἰσχύῃ ὁ κάμνων, οὐδὲ τοῦτο πολὺ εἶναι χρὴ τὸ φάρμακον, ἀλλὰ πάνυ ὀλίγον. ἐπὶ δὲ τούτοις καὶ τάδε ἔτι χρὴ ἐπίστασθαι. ἤδη τισὶ πυώδη διεξέρχεται δυσεντερικοῖς, μηνύοντα καθαρὰ τὰ ἕλκη ὑπάρχειν. κλύσμασιν οὖν ἐπὶ τούτων χρῆσθαι τοιοῖσδε. κηρωτὴ ποιεῖται διὰ μυῤῥίνου, ἢ ῥοδίνου, πάνυ ὑγρά, καὶ αὕτη ἐνίεται, ἢ τῶν στυφόντων τὶ τῶν πρόσθεν εἰρημένων. ἀλλὰ δεῖ κομιδῇ ὀλίγον εἶναι τὸ στῦφον. χρὴ ἐπιτείνειν δὲ ἢ ἀνιέναι τὰ εἰρημένα κλύσματα, καὶ 76) ἐφ' ὅσον αὐτὸς ἐπιβάλλει προσέχων τῇ διαθέσει. ὁμοίως καὶ μεταβήσεται ἀφ' ἑτέρου ἐς ἕτερον εἶδος κλύσματος, ἀπαιτοῦντος τοῦτο τοῦ καιροῦ. τὸ δὲ πλῆθος τῶν κλυσμῶν ὀλίγον ἔστω, ὡς μὴ ἄχθεσθαι τῇ πλημμύρᾳ, καὶ διὰ τοῦτο τὰς εἰς τὴν ἀπόκρισιν 77) προθυμίας γενέσθαι. μὴ μὴν οὕτως ὀλίγον, ὡς διὰ τοῦτο μὴ δύνασθαι ἐπὶ μήκιστον 78) ἀφικέσθαι τοῦ ἐντέρου. χρὴ δὲ καὶ οὐδὲ εἰς ἅπαξ ἐνιέναι· ἀλλὰ πολλάκις· καὶ τόγε 79) κράτιστον ἐπὶ ἁπάσῃ τῇ διαχωρήσει, ἤνγε μὴ τὸ δι' ὀποῦ 80) κλύσμα ἐνίεται. τὰ μέντοι τῶν ἐσχαρούντων

Alius, qui ad eadem valet. Ex praedictis succis quemuis cape, et papaveris liquorem clysteri iniice. praestantissimus enim omnium ad has affectiones est. sed cautione opus est. nam si supra vires aegrotantis indatur, periculum affert. ergo, cum imbecillum corpus est, hoc remedio non est utendum: vel si utamur, perexiguum imponemus, habita virium ejus, cui datur, ratione. si etiam gracilis aegrotus sit, ne tunc quidem hunc liquorem infundemus: nisi admodum paucum. In his est etiam hoc intelligendum, quibusdam dysentericis purulenta excerni, quae pura ulcera esse declarant: in quibus utendum hisce clysteribus est. Ceratum ex myrteo aut rosaceo fit, et admodum liquidum iniicitur: aut aliquid adstringentium, quae ante memoravimus. sed adstringentis pauca esse debet copia. Hos clysteres intendes, aut remittes, si addas, aut minuas, habita ratione affectionis, quae proposita sit. simili quoque modo ex uno in alium transfundes, cum ita postulare tempus videatur. Mensura autem clysterum pauca esto: ne sua illuvie praegravet, et ideo excernendi cupiditatem excitet. non tamen ita exigua sit, ut ob eam causam in ipsum intestinum longissime peruenire non queat. nec etiam semel duntaxat, sed saepe iniiciendi clysteres sunt. et hoc in omni alui secessione est opti-

75) In marg. ἰσχναίνῃ, quod Rasarius expressit.
76) Credo, excluso καὶ, mox legendum esse ἐπιβάλλῃ. Mox malim, μεταβήσεσθαι, nimirum χρή. Siue, μεταβήσῃ.
77) Id est, σφοδροτέρας ὁρμάς.
78) Cod. ἀφίκεσθαι. Correxi, ἀφικέσθαι. Id non sollicito. Magis tamen probaverim, ἐφικέσθαι.
79) τοῦτόγε.
80) De quo superius dictum.

φαρμάκων οὐ χρὴ συνεχῶς ἐνιέναι· ἀλλὰ κατὰ μεγάλας ἀναπαύλας· ἐπὶ δὲ τούτων καὶ τὸ 81) προεδηλοκέναι κάλλιον. εἶναι δὲ χρὴ οὐ πάντῃ θερμὸν τὸ κλύσμα· ἀλλὰ τούτῳ 82) μόνον, μὴ παρέχειν ψυχροῦ συναίσθησιν. ταυτὶ μὲν οὖν μοὶ περὶ τῶν δυσεντερικῶν ἁρμοττόντων κλυσμῶν λέλεκται. περὶ δὲ τῶν τεινεσμῶν 83) οὐδὲν ἀλλοιότερον ἔχοιμι ἂν εἰπεῖν τῶν πρόσθεν λελεγμένων. τοσοῦτον δὲ μόνον ὑποδεῖξαι χρὴ, ὅτι μᾶλλον ἀνύουσιν 84) οἱ κλυσμοὶ ἐπὶ τούτων, ἤπερ ἐπὶ τῶν δυσεντερικῶν, 85) ὅτι καὶ μᾶλλον ἐν χρόνῳ γίγνονται τῷ πεπονθότι μέρει ἐπὶ τούτων. 86)

mum: nisi clyster ex liquore infundatur. quin etiam clysteres medicamenta crustas inducentia continentes, non sunt continenter ingerendi, sed magnis spatiis interpositis. Iam vero praestat etiam id indicare: clysterem non omnino calidum esse debere, sed usque adeo, ut ne frigoris sensum inuehat. atque haec de clysteribus ad dysentericos accommodatis a me dicta sint. nam de iis, qui tinesmo conueniunt, nihil est, quod diversum a superioribus dicendum putem. verum id solum commemorandum, clysteres in tinesmo majus emolumentum afferre, quam in dysenteriis: quia in tinesmo longiore tempore in affecta parte morantur.

ΚΕΦ. κϛ.

Ἕτερον γένος κλυσμάτων.

Ἐπὶ τῷ ἐσχάτῳ ἐντέρῳ νοσοῦντι.

Γίνεταί τις ἀμφὶ τῶν ἐντέρων νόσος τοιάδε. διαχωρεῖται μύξα πολλὴ, καὶ ἐστιν ἡ μύξα χρῆμα, οἷον τὸ ἀπόζεσμα 87) τῶν ἐντέρων· οὔτε δὲ ἰχώρ τις, οὔτε αἵματι ὅμοιον συναπέρ-

Aliud genus clysteris, extremo intestino laboranti idoneum. Cap. 26.

Circa intestina morbus quidam hujusmodi oboritur. mucus permultus excernitur: estque mucus res quaedam, qualis est intestinorum abrasio. neque

81) Rasarii interpretatio arbitaria ac graecis contraria est.

82) Equidem conjicio: ἀλλὰ τοῦτο μόνον, ὡς μή. Mox malim etiam, δυσεντερικοῖς.

83) Suspicor, legendum esse, τεινεσμωδῶν, etsi id in nullo Lexico legatur. Alii scribunt etiam, τηνεσμός.

84) Ita in textu. In marg. ὠνηοῦσι. Sic. Forte voluit, ὀνίνησιν. Ἀνύειν mihi non suspectum videtur.

85) Propter hoc paullo ante conjeci τεινεσμωδῶν.

86) Nimirum, τῶν τεινεσμωδῶν.

87) Rasarius videtur voluisse, ἀπόξεσμα. ξέσμα occurrit apud Sext. Empir. p. 26. et Julianum in Caesaribus cap. 5. Pro eo tamen hic aliqui volunt ξύσματα. Sed ξέσματα h. l. reperi etiam in Codice Augustano. Dicitur ξέω et ξύω. In Codice Oribasii, quem hic expressi, absque ullo dubio est, ἀπόζεσμα. ζ. in superiore parte unam flexionem habet: ξ vero duas. Id hoc ipso loco discitur ex μύξα, quod brevi ante bis occurrit. Ἀπόζεσμα non quidem equidem reperi, sed ἀπόζεμα. Geopon. p. 961. 1025. Eandem tamen formationem habent ἀπόξεσμα seu ἀπόξυσμα et ἀπόζεσμα. Ceterum fere obtinet in his ζέμα, non ζέσμα. Ἀπόζεμα multoties habet Theoph. Nonnus. v. p. 18.

χεται 88) τούτῳ, 89) εἴς τε τὸ ἀποκρίνεσθαι τοῦ δὲ ἰόντος οὐ κατασπέρχουσα ἡ προθυμία συμβαίνει, οὐδὲ, ἐντεθεῖσα πρὸς τὸ γίνεσθαι θᾶττον ἀνάγκη ἰσχυράν· ἀλλὰ 90) τοιάδε ἐστὶν, οἷα καὶ ἀντιθεμένῳ, ἐς ἔπιτας ἔπειτα συγχωρεῖν, βάρος ἀμφὶ τοῖς ἐσχάτοις τοῦ ἐντέρου ἐμποιοῦσα. οὐδὲ τοῦτο μάλιστα ἰσχυρόν· ἄλλο δὲ οὐθ' ἓν ἐπάγουσα ὀχληρόν. τὰ δὲ ἀπὸ τῶν σιτίων περισσεύματα, ἤνγε δὴ μή τι ἄλλο συντυχὸν 91) νεοχμοῖ τι, ἀφ' αὐτὰ, παντάπασιν ὅμοια καὶ τοῖς ὑγιαίνουσιν ἀποχωρεῖ, καὶ οὐδὲ ὁπωστιοῦν συμμεμιγμένα ἐκείνοις, τὸ σύμπαν σῶμα οὐδὲν ἀξιόχρεων βλάπτεσθαι φαίνεται, οὔτε εἰς τὴν χροιὰν, οὔτε εἰς τῶν σαρκῶν τὸ πλῆθος, οὔτε εἰς τὴν ῥώμην. τόγε δὴ ἐπὶ τῇ καθεστώσῃ νόσῳ ταύτῃ. οὐ μὴν παντάπασί γε οὐχ ἐπαείη 92) τῆς συμφορᾶς. πεπονθέναι δὲ φαίνεται κατὰ τὴν νόσον ταύτην τὸ ἔσχατον ἔντερον· τὸ δὲ συμβεβηκὸς 93) οὐχὶ ἕλκος ἐστίν. ἀλλὰ ἐγὰ δοκῶ τοιόνδε τὶ εἶναι τὸ γιγνόμενον. ἑκάστου τῶν τοῦ σώματος μερῶν συγγενῆ τινὰ περιττάματα, οὐκ ἄλλοθέν ποθεν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἑκάστου 94) μέρει ἀπονεμομένης τροφῆς, ὅταν μὴ καλῶς ᾖ διακείμενον τὸ μορίον. ὁπότε δὴ τοίνυν περὶ τὸ ἔσχατον μέρος ἡ προειρημένη

est sanies quaedam, neque sanguini simile una effluit: et in excernendo cum hoc ipsum exit, nulla desidendi cupiditas urgens excitatur, nec ulla vehemens necessitas urget, ut citius excernatur: sed talis est, ut gravitatem extremo intestino afferat: quae neque est praecipue vehemens, neque quiquam affert molestiae. Ciborum vero excrementa, si nihil aliud incidat, quod ea perturbet, per se ipsa procedunt sanis similia: neque quicquam est eis admixtum: totumque corpus nihil insigniter neque in colore, neque in carnis copia, neque in viribus laedi videtur. Veruntatem, qui in hoc statu morbi est, non omnino abest a calamitate. in quo quidem morbo male affectum esse extremum intestinum videtur: sed accidens ulcus non est: sed mea quidem sententia, quod efficitur, inde trahere originem videtur, quod excrementa singulis corporis partibus ingenita eo confluant: quae non aliunde fiunt, quam cum alimentum singulis partibus distribuitur, et partes ipsae minus recte sunt affectae. Ergo cum hic morbus in extrema intestini parte insideat, clysteres

88) Supra de excrementis dixit, ἀπιόντα. Saepius vero hic legi ἀπέρχεσθαι et ἀπιέναι.

89) Haec mihi obscura et corrupta videntur. Conjicio ergo interim: ἔς' ἂν τῷ ἀποκρίνεσθαι τοῦ διιόντος οὐ κατασπέρχουσα ἡ προθυμία συμβαίνῃ, οὐδὲ ἐνταθεῖσα πρὸς τὸ γίνεσθαι θᾶττον (nimirum, τὸ ἀπο- κρίνεσθαι seu ἐκκρίνεσθαι) ἀνάγκη ἰσχυρὰ (scilicet, συμβαίνῃ.)

90) De his quoque dubito. Pro tempore conjicio: ἀνατιθεμένῳ (ἀνατίθεσθαι h. l. est *differre*, aufschieben.) εἰς τἔπειτα διαχωρεῖν, βάρος — ἐμποιῆσαι. οὐδὲ δὲ τοῦτο — ἐπάγει

91) In Codice secunda et tertia littera dubia est. Speciem prae se ferunt syllabae ει aut adeo αι, nisi secunda sit ex corectione ε. tertia, quae antea fuerit ο, ita deleta est, ut similis sit ι. Legitur ergo: ν . . οχμοὶ τι. Mox sequitur: ἀφ' αὐτό. Nescio ergo, utrum ἀφ' αὐτῶν, an ἀμφ' αὐτὰ voluerit. Mox est etiam: πάντα πᾶσιν. Ac deinde: οὐδὲ ὅπως τι οὖν. Xenoph. memor. Socrat. 1, 6, 11. οὐδ' ὁπωστιοῦν.

92) Forte, ἀπέῃ, aut, ἐπαυροῖ. Vide Graevium ad Hesiod. 6, 240. 11, 419.

93) Idem h. l. quod πάθος. Mox forte, γενόμενον.

94) Codex ita. Forte, ἑκάστῳ.

συμβαίνοι 95) νόσος, κλυσμοὶ ἐπιτήδειοι. σῦκα ξηρὰ ἑψεῖται ἐν ὕδατι, καὶ τῷ ὕδατι τούτῳ σμύρνα λεία ἐμβάπτεται, καὶ ἔστι ἀγαθὸν τοῦτο φάρμακον τῆς νόσου ταύτης.

Ἄλλος κλυσμὸς οὗτος.

Ἀλόη τῶν σύκων τῷ ἀφεψήματι ἀναμίγνυται. δύναιντο δὲ ἂν οἵδε οἱ κλυσμοὶ τὸ πλαδῶδες τοῦ ἐντέρου πρὸς τὸ ξηρότερον καθιστάντες ἀπελαύνειν 96) τὴν νόσον ταύτην.

ΚΕΦ. κζ.

Ἐπὶ χολέρας ξηρᾶς.

Γίνεται αὕτη ἡ ξηρὰ χολέρα ὑπό τινος διαφθορᾶς τῶν 97) ἐδηδεσμένων 98) ἰσχυρὰ καὶ μὴ ἐκκρινομένων, ἀλλ' ἐμμενόντων ἐν τῇ γαστρὶ καὶ τοῖς ἐντέροις, καὶ πλησμονὰς ποιούντων καὶ ὀδύνας ἰσχυράς. ἴασις δὲ ταύτης ἐστὶν ὁ κλυσμὸς 99) κενωτικὸς προσαγόμενος. νεωστὶ γὰρ διεφθορότων τῶν σιτίων, καὶ οὕτω μεθεστηκότων εἰς τάδε τὰ μέρη τοῦ ἐντέρου, οἷς προσμίξας ὁ κλυσμὸς δύναται 100) ἂν ὑπαγαγεῖν τὰ ἐγκατισχόμενα. τοὺς μὲν οὖν 1) τοιούτους κλυσμοὺς ἐατέον· χρηστέον δὲ τοῖς κατὰ 2) πνεύματα λεπτύνουσι καὶ διαχέουσι τὴν ἄθροισιν αὐτῶν. εἰσὶ δὲ οἵδε. ἔλαιον, αὐτὸ θερμὸν, ἢ καὶ

apti fient ex ficubus ſiccis aqua decoctis: in qua aqua myrrha trita immergatur. atque hoc medicamentum erit huic morbo idoneum.

Alius clyſter fit etiam hoc modo. Aloën ficuum decocto admiſcetur. hi clyſteres inteſtinum humeſcens exſiccantes, expellere morbum poſſunt.

Clyſteres in cholera ſicca. Cap. 27.

Cholera ſicca a vehementi quadam eorum, quibus homines veſcuntur, corruptela exoritur, cum ea non excernuntur, ſed in ventre atque inteſtinis continentur, repletionesque, et dolores vehementes creant. hujus mali remedium eſt clyſter iniectus, qui evacuandi vim habeat. Cum enim cibi nuper corrupti fuerint, atque in eas inteſtini partes amandati, profecto clyſter eis admixtus poteſt ea, quae ibidem cohibentur, educere. ſed tamen omittendi hujusmodi clyſteres ſunt: utendumque iis, qui flatus attenuant, et eorum, quae continentur, concretionem diffundunt. ſunt autem hi. Oleum ipſum calidum,

95) Cod. συμβαίνει.
96) Codex: ἀπολάυειν.
97) Sic correxi. In Codicis textu eſt ἐδιδεσμένων, in margine, ἐδεσμάτων.
98) ἰσχυρὰ alieno loco positum eſt. Rasarius, credo, voluit ἰσχυρᾶς. Equidem arbitror, abesse posse, aut ſaltem deberi transponi.
99) Videtur interponendum esse ὁ. Sed supra ſimilem locum notavi, atque in aliis ſcriptoribus etiam in hujuscemodi locis omissum animadverti articulum. Nihil ergo audeo. Mox Cod. νεοῖι. Sic.
100) Forte, δύναιτ'.
1) Forte δὴ, loco οὖν.

ἐνεψείσθω αὐτῷ κύμινον, ἢ μάλαθρον, 3) ἢ σπέρμα πηγάνου· κράτιϛον δὲ, εἰ τοῦ ὀρείου εἴη. ἀγαθὸν δὲ καὶ τουτὶ τὸ κλύσμα τοῦ χλωροῦ πηγάνου. τὴν κόμην πολλοὶ μὲν ἕψουσι τὸ ἔλαιον· 4) ἀλλ᾽ ἀπόλλυσι τοῦ πηγάνου ἡ ἕψησις τὴν ἰσχύν. ᾠὸν 5) οὖν ποιεῖσθαι ᾧδε. ἐπειδὴ ἂν ἰσχυρῶς ἀναζέσῃ τὸ ἔλαιον, ἀφελόντα τοῦ πυρὸς αὐτὸ, χρὴ ἐμβάλλειν ἐπὶ ζέοντι αὐτῷ τοῦ πηγάνου τὴν κόμην· τὸ δὲ ἐναπομαραίνεται τῷ ἐλαίῳ, καὶ τὴν δύναμιν ἀφίησιν εἰς αὐτό. καὶ τὸ ἔλαιον τοῦτο κλυσμοῖς 6) τῆς ξηρᾶς χολέρας ἀγαθὸν πάνυ.

aut ei incoquatur cuminum, aut foeniculum, aut rutae femen: quae optima erit, si montana fuerit. bonus etiam clyfter ex ruta viridi fit. fed multi comam oleo decoquunt. verum decoctio rutae vim perdit. ita igitur parabitur. Ubi oleum valde ferbuerit, ab igni amoveto, eique adhuc ferventi rutae comam iniicito. conflaccefcit enim in oleo, et in eo vires fuas relinquit. atque ita hic clyfter mirum in modum cholerae ficcae conducit.

ΚΕΦ. κη.

Ἐπὶ ἰλέου. 7)

Ὁ ἴλεος γίγνεται ἐπί τινι φλεγμονῇ, τῷ αὐτῆς ὄγκῳ καταλαμβανούσης τὰς διεξόδους. καὶ εἰ μὲν μείζων, 8) καὶ τέλεον κωλύσει διαπεραιοῦσθαι, καὶ τὰ πνεύματα, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν σιτίων περισσώματα· εἰ δ᾽ ἐλάττων, αὐτὸ μόνον δύσπορον ἀποφαίνει· κωλύει δὲ οὐχὶ παντελῶς τὰς ἀφόδους. καθιδρύεται δὲ ἡ φλεγμονὴ ἄλλοτε ἐπ᾽ ἄλλοις μέρεσι τοῦ ἐντέρου, καὶ παρὰ τοῦτο καλῶς ἢ κακῶς χρῆσθαι τοῖσδέ ἐϛι,

Ad ileon, hoc eft, tenuius inteftinum, accommodati clyfteres. Cap. 28.

Voluulus poft inflammationem aliquam fit, quae fuo tumore tranfitus et meatus occupet. fique maior, et perfectus tumor fit, ne flatus quoque tranfeant, prohibebit, et ne cibi excrementa defcendant: si minor, tantummodo difficilem exitum facit, fed non penitus ftercus vetat excerni. caeterum inftammatio modo hanc, modo illam inteftini partem obfidet: quae res facit,

2) Forte τοῖς καὶ τὰ, loco κατά.

3) Rasarius videtur voluisse, μάραθρον, de quo v. Dioscor. 3, 81. p. 205. De eo fupra iam, ni fallor, mentionem feci. μάλαθρον legitur in fchol. ad Theocrit. Id. 7, 63. Solent autem iftud ipsum μάραθρον recentiores appellare μάλαθρον. Vide interpretem ad Theophr. H. P. p. 548. Simeonem Seth. p. 42. edit. Basil. 1538. Saepe vero etiam in Codd. reperitur μάραθον. Hic apud Oribasium arbitror corrigendum esse μάραθρον. Μάλαθρον haud dubie venit a fcriba recentiore.

4) Forte, ἐν ἐλαίῳ.

5) Hoc vocabulum linea fubnotatum eft. Ego conjicio λῷον, *melius*. Rasarii interpretatio arbitraria eft.

6) Forte interponendum κατὰ, *contra*.

7) Scribitur εἰλεός. v. Galen. in Aphor. Hipp. com. 3. fect. 12. et eundem in defin. med. Aretaeum περὶ ὀξ. παθ. lib. 2. cap. 6. Meminit hujns morbi Celsus etiam et alii. Mox hic eft, ὁ ἴλεος. Corrigendum censeo, εἰλεός, aut ἰλεός, de quo v. Theoph. Nonnum p. 52.

8) Codex: μεῖζον. Mox τέλεον, eft *prorsus*. Deinde vitiose, διαπερεοῦσθαι et ἔλαττον.

τοῖς κλυσμοῖς. πῆ μὲν γὰρ καταλαβοῦσα τὰ ἀνωτάτω μέρη, τὰ ἀγχοῦ τῆς γαστρὸς αὐτῆς, καὶ ἔστιν ὅτε καὶ τοῦ πυλωροῦ τι προσεπιλαμβάνει· πῆ δὲ ἐπὶ τῶν λεπτῶν που καθιδρυνθῇ· 9) ἔστι δὲ ὅτε ἐπὶ τοῦ κώλου. διαγνώσεις δὲ τούτου αἵδε εἰσίν. ἢν μὲν ἐπ' αὐταῖς γίγνηται ταῖς ἐκ τῆς γαστρὲν ἐς τὸ ἔντερον διεξόδοις ἡ φλεγμονὴ, πεπλῆσθαι ἡ γαστὴρ δοκεῖ αὐτοῖς, κἂν εἰ πάνυ σμικρὸν πίοιεν ἢ φάγοιεν, καὶ ἔμετοι συμβαίνουσι πολλοὶ ἐκ προφάσεως πάσης, καὶ τὸ 10) σύμπαν ἐνοχλήματα αὐτῇ παρίσχεται τὴν ἀντίληψιν. ἢν δέ τι τῶν λεπτῶν ἐντέρων καταλαβοῦσα ἡ φλεγμονὴ τύχῃ, γίγνονται μὲν κἀπὶ τούτοις οἱ ἔμετοι, οὐ μὴν ἔτι ὁμοίως πολλοί· καὶ ὅπου τετάχαται, προὐδίδαξεν ἡμᾶς ἡ ἀνατομὴ, ταύτῃ 11) τὰ ἔντερα τι καὶ ὀδύνη διαφαίνεται μᾶλλον οὖσα. οὔτε δὲ ἐπὶ τούτων, οὔτε μέντοι ἐπὶ τῶν πρόσθεν λελεγμένων, εἴρηται 12) ἡ διαχώρησις. κατὰ μετεώρου γὰρ οὔσης τῆς φλεγμονῆς, πάντα, ὅπως ἂν τύχῃ, κατωτέρω φθάσαντα 13) εἶναι, ταῦτα οὐ δήπου κωλύοιτο ἂν τῆς ὁδοῦ τῆς ἔξω, ἢν μή τι ἄλλο συντύχῃ κώλυμα, ὡς 14) ἐνίοτε καὶ εἰλεός ἐστι· καὶ ῥεῖ ἡ γαστὴρ ἐπὶ πολὺ, τῆς μὲν φλεγμονῆς ἄνω που ἱδρυμένης· τῶν δὲ ὑπὸ τὸ πεπονθὸς μέρος ὑπαρχουσῶν κατὰ τὸ μεσεντέριον φλεβῶν ἀεί τι ἐς 15) τὸ κάτω προϊεμένων μέρος τοῦ ἐντέρου, καὶ ὅγε ὑφ' Ἱπ-

ut, tum bene, tum male hiſce clyſteribus utamur. Interdum enim ſuperiores partes prope ventrem occupat: interdum vero et ianitoris partem aliquam apprehendit: interdum in gracilibus inteſtinis inſidet: interdum colon obsidet: quae omnia ex his ſignis dignoſcentur. si inflammatio ſiat ab iis partibus, qua a ventriculo ad inteſtinum traſitus patet, ventriculus ſtatim impleri mirum in modum videtur, etiamsi perexiguum quid biberint, aut comederint: multique vomitus ex quavis occaſione contingunt: et totum etiam corpus perturbatione et moleſtia afficitur. si vero aliquod ex gracilibus inteſtinis inflammatio occuparit, in eo quoque caſu vomitus ſiunt, ſed non tamen ita multi. Ubi autem ſita haec inteſtina ſint, nobis prius diſſectio commonſtravit: et potius in his videtur dolor eſſe. verum neque in his, neque in ſuperioribus omnino prohibetur excretio. Cum enim in ſublimibus partibus ſit iuflammatio, omnia, utut ſors feret, inferius deſcendere properantia, exitu non privabuntur, nisi aliquod aliud impedimentum, quale eſt, cui voluuli nomen eſt, contingat. et venter admodum fluit, cum inflammatio ſuperiores partes exerceat: venaeque infra locum affectum, quae in meſenterio ſunt, ſemper ad inferiorem

9) Forte, ut paullo ante, καθιδρύεται, aut, καθιδρυνθεῖσα, nimirum, ἡ φλεγμονή.
10) Forte, καὶ τὸ σύμπαν (id eſt, ὅλως,) ἐνοχλήματα αὐτῇ παρίσχεται (παρέχεται) τῇ ἀντιλήψει, (nimirum, τῶν βρωμάτων καὶ τῶν ποτῶν.)
11) Haec non ſatis cohaerent.
12) Conjicio, ἀφῄρηται.
13) Conjicio, ἰέναι.
14) Raſarius videtur conjeciſſe, οἷον. Mihi in mentem veniebat, ὧν. Mox, correxi εἰλεός. In Cod. eſt, ἴλεως. Superius bis exhibnit ἴλεος.
15) ἐς τὸ et προϊεμένων correxi. In Codice eſt: ἔσω et προϊέμενον. Loco priori tamen in marg. notatur ἐς τό.

ποκράτους λαπαρὸς 16) εἰλεὸς 'καλούμενος οὗτός ἐϛιν. ἣν δὲ ἐν τῷ κώλῳ συϛαίη ἡ φλεγμονὴ, τάδε 17) συνεδρέυει. ἔμετοι μὲν πολλοὶ ἐλαττούσῃ 18) γίγνονται, καὶ τὸ ἐνόχλημα ταύτῃ διαφαίνεται περιττῶς λυποῦν, ὅπου ἡ ἀνατομὴ τὸ κῶλον 19) προὔδειξεν εἶναι. καὶ διέξοδοι, καὶ τῶν σιτίων, καὶ τῶν πνευμάτων, νῦν δὴ παντελᾶς κατείργονται, ἢ πάνυ ἐπὶ μικρὸν γίγνονται. ὅπως 20) ἂν ἡ φλεγμονὴ, σμικροτέρα γιγνομένη, εἰς τὸ κατασχεῖν τῷ ὄγκῳ τῷ αὐτῆς τὴν ἔνδον χώραν τοῦ κώλου 21) ἐπιλείπει. αἵδε μὴν τᾶνδέ εἰσι διαγνώσεις. κλυϛέοι δὲ οἱ τῷ νοσήματι 22) ἐχόμενοι οὐ πάντες, ἀλλὰ οἷς τἀμφὶ τὸ κῶλον μέρη κατεσχηκεν ἡ φλεγμονή. γένοιντο δὲ ἂν ἐπὶ τᾶνδε λυσιτελεῖς οἱ κλυσμοὶ, ὁπόσοι οἷοί τε εἰσὶ παῦσαι τὰς φλεγμονάς. οὗτοι δὲ τοιοίδε εἰσίν. ἔλαιον αὐτὸ 23) θερμὸν, ἢ καὶ μελίλωτον αὐτῷ συνεψείσθω.

intestini partem aliquid propellant. idque est, quod Hippocrates ileon inanem vocavit. si vero inflammatio in colo sit, haec consequentur: vomitus multi fiunt, et perturbatio eo tempore modum excedit, et dolore conficit eam partem, ubi dissectio colon esse docuit: et transitus ciborum, et flatuum, nunc penitus impediuntur, vel parum admodum dehiscunt: quatenus diminuta inflammatio suo tumore internam coli partem occupans, relinquit transeundi locum. sunt igitur hae notae. at, qui hoc morbo detinentur, non eis omnibus iniiciendi clysteres sunt: sed iis, quibus circa colon intestinum inflammatio est. Erunt autem utiles ad hoc morbo laborentes, clysteres omnes, quicunque ad sedandas inflammationes valent: qui sunt hujusmodi oleum calidum per se, vel cui melicratum sit incoctum.

---

16) Vide Foes. Oec. Hipp. in εἰλεὸς et in λαπάρα pag. 227. column. 2. media.

17) Nimirum, κακὰ, πάθη. Eleganter συνεδρέυειν h. l. dixit in malam partem, loco συνακολουθεῖ, παρίϛαται, συνενοχλεῖ κ. τ. λ.

18) Ita Codex. Jota subscriptum et alibi deest. Rasarius hoc vocabulum prudenter transiit silentio. Equidem interim conjicio ἐναλλάξ.

19) Codex: προὔδοξαν. Istud interim interposui, nisi quis malit προὔδίδαξε, quod paullo ante de re eadem occurrit. v. pag. 201.

20) Forte, ἕως.

21) Etiam de hoc loco, fortasse non sine caussa, dubito. Malo ergo ἐπιλείποι, et loco κατασχεῖν conjicio καταχεῖν. Mox correxi haec: αἱ δὲ μὲν τῶν δὲ εἰσὶν διαγ. Mox idem scriba exhibet, κλυϛαῖοι, uti in plerisque locis. Ergone postea έον in αῖον permutandum erit? Certe ita ex aliis ejuscemodi Codicibus in aliis vocabulis ratiocinati sunt. Simili modo non nulli abusi sunt vitiosis lapidum titulis imperitorum opificum. Vulgo *inscriptiones* appellant.

22) Nimirum, τούτῳ. ἐχόμενος νόσῳ habet ipse Plato. p. 677. Alibi est etiam κατεχόμενος. Mox malim, τὰ ἀμφί.

23) Codex: αὐτόθερμον. 'Αυτόθερμος foret, *sua natura calidus*. Sed αὐτὸ h. l. notat, uti alibi, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ aut μόνον. Mox memoratur oleum mixtum, ac cum alio medicamento coctum. In fine hujus sectionis Codex, ut et alibi, exhibet, συνηψήσθω.

Ἄλλος ὅδε κλυσμὸς ἐπιτήδειος. 24)

Ἐλαίῳ συντήκεται βούτυρον, καὶ τούτῳ 25) ἐνίεται θερμοῦ τὰ μέτρια. ἄλλό 26) τε, ἐλαίῳ καὶ τῷ βουτύρῳ συγκιρνᾶται.

Est et alius huic idoneus, qui ad hunc modum componitur. Cum oleo butyrum eliquatur, et ita moderate calidum iniicitur. interdum etiam et butyro lini ſeminis ſuccus commiſcetur.

Ἄλλος ὅδε.

Ὕσσωπος ἐλαίῳ συντήκεται, καὶ σμικρὸν ὅσον ῥητίνης τῆς ἀπὸ τερμίνθου.

Alius hujuſmodi. Hyſſopum cum oleo colliquamus, et parum reſinae terebinthinae admiſcemus.

Ἄλλος ὅδε.

Ἐλαίῳ συνεψεῖται μήκωνος ἡ κεφαλὴ, καὶ εἶτα αὕτη μὲν ἑτέρωσε ῥίπτεται, τῷ δὲ ἐλαίῳ βούτυρον μίγνυται. χρὴ δὲ τοῦτον τὸν κλυσμὸν 27) πλῆθος μὴ ἐνιέναι. ἐμπιπλᾷ 28) μὲν γὰρ τὰ ἔντερα εἰς τὰς φλεγμονὰς ἐπιτρίβεται.

Alius. Cum oleo caput papaveris decoquitur. caput poſtea papaveris abiicitur, tum oleo butyrum miſcetur. ſed hunc clyſterem non eſſe copioſum oportet: quoniam impleta in inflammationibus inteſtina contunduntur, atque affliguntur.

ΚΕΦ. κθ.

29) Ἐπὶ κωλικῶν.

Ad colicos. Cap. 29.

Τὸ κῶλον ἀπὸ τῆς δεξιᾶς λαγόνος ἐναρξάμενον, ἥκει ἄνω παρ' αὐτό που τὸ ἧπαρ, καθὲν δὲ, παρεξελθὸν τὸ ὑποχόνδριον τὸ δεξιὸν, πρὸς τὸ ἀριστερὸν ἥκει. κἀνταυθοῖ ὅτι ἀσσοτάτω 30) γενόμενον τοῦ σπληνὸς, πρὸς τὴν ἀριστερὰν ἀνάπαλιν χωρεῖ λαγόνα, καὶ λοιπὸν ἄπεισι παρὰ τὴν ῥάχιν κάτω. ταύτῃ δὴ τοίνυν, ὅπῃ τὸ κῶλον ἴσμεν τεταγμένον, ὀδύναι

Colon a dextro ili incipiens uſque ad eum locum pertingit, in quo iecur eſt, inde demiſſum, et dextrum hypochondrium praeteruectum, ad ſiniſtrum venit eodem, ubi proxime ad ſplenem acceſſit, ad ſiniſtrum ile viciſſim pergit: caeterum prope ſpinam infra deſcendit. in ea igitur parte, in qua locatum eſſe colon novimus, dolores qui-

24) *Qui ad hunc modum componitur*, Rasarius de ſuo adjecit.

25) Malim, τούτων, id eſt, τοῦ ἐλαίου καὶ τοῦ βουτύρου. Aut etiam, τούτου, id eſt, τοῦ κλύσματος. Ergo vel θερμῶν, vel θερμοῦ. Τὰ μέτρια, *modicum, quod ſatis eſt.*

26) Aut ἄλλος τε, nimirum κλυσμὸς, aut, ἄλλοτε δέ. Nisi ἄλλο ad κλύσμα retulerit. Cur vero non: τῷ ἐλαίῳ;

27) Forte, aut, τούτου τοῦ κλυσμοῦ, aut, κατα πλῆθος.

28) In marg. ἐμπιμπλάμενα

29) Intellige: κλυσμοί.

30) Sic correxi, loco ἀσσωτάτω. Mox ἀνάπαλιν eſt in margine: in textu vero: αὔπαλιν. Forte: αὖ πάλιν voluit. Nam αὖ et πάλιν ſaepius junguntur, ἐκ παραλλήλου, uti grammatici dicunt. Sed id notum.

τινὲς καὶ πνευματώσεις γίγνονται. ἐπὶ τῶνδε οἱ κλυσμοὶ ἁρμόττουσιν, ὁπόσοι ἐπὶ τῆς ξηρᾶς χολέρας ἔρηνται.

ΚΕΦ. λ.

Ἐπὶ νεφριτικῶν.

Συμπάσχουσιν ἀλλήλοις τὸ κῶλον καὶ οἱ νεφροί. ὥσπερ δὲ ἐν ταῖς νόσοις ἀλλήλοις συμπάσχει· οὕτω καὶ ἐν ταῖς ἰάσεσι συνεπελαφρίζεται, 31) καὶ διὰ τοῦτο κλυστέοι τῶν νεφριτικῶν εἰσὶ πολλοὶ τοῖς κλυσμοῖς, οἷς καὶ ἐπὶ τῶν κωλικῶν εἴρηται. τυγχάνουσι δὲ οὗτοι οἱ αὐτοὶ ὄντες τοῖς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς χολέρας.

ΚΕΦ. λα.

Ἐπὶ ὑστερῶν.

Κοινωνίαν δὲ ἔχει τινὰ καὶ συμπάθειαν τῷ κώλῳ καὶ ἡ ὑστέρα, ὥστε φλεγμαίνουσαν αὐτὴν εἰκότως ὠφελήσει τὰ ἐνιέμενα τῷ κώλῳ. ἐνιέσθω δὴ οὖν ἔλαιον θερμὸν, ἢ καὶ χηνὸς, ἢ καὶ ὄρνιθος ἔστω πιμελὴ τούτῳ ὁμοῦ, ἢ βούτυρον ὁμοῦ τῷ ἐλαίῳ, ἢ ὕσσωπος, ἢ λίνου σπέρματος ἀφέψημα, ἢ ἄλλο ποῦτι 32) τῶν ἐπὶ τοῖς εἰλεοῖς εἰρημένων.

dam, et inflationes oboriuntur. hominibus ita affectis conveniunt clysteres tales, quales in cholera ficca diximus.

Ad renum vitia. Cap. 30.

Renes et colon mutuo afficiuntur. et, quemadmodum mutuis morbis corripiuntur, ita etiam remediis eisdem fublevantur. ex quo fit, ut nephritici plerique iis clyfteribus uti debeant, quos colicis idoneos effe docuimus: qui quidem funt ii, qui ad choleram ficcam valere a nobis funt dicti.

Ad uteri affectiones. Cap. 31.

Commune quidpiam habent et confenfum morborum inter fe, colon et uterus, ita, ut inflammationi uteri obfiftendae merito conferant ea, quae in colon iniiciuntur. ergo infundendum eft calidum oleum, cui accedat anferina, aut gallinacea pinguedo: aut butyrum cum oleo mifceatur: aut hyffopum, aut lini feminis decoctum, aut aliquid eorum, quae in ileo attulimus, adjungemus.

---

31) In Codice eft: συνεπελαμφρίζεται. Ita fcribae barbari in aliis etiam vocabulis temere litteram μ. interponunt. Licet hoc animadvertere in Codicibus Graeco-Latinis epiftolarum Pauli, quos Wetftenius appellavit D. E. F. G. qui ab barbaris et impoftoribus fcripti funt, eamque ipsam ob caussam Griesbachio, fummo critico, et grammatico excellentissimo, tanto opere probantur. Συνεπελαφρίζειν ne Stephanns quidem habet, nedum Schrevelius Griesbachii. Uno ergo exemplo defungar. Habet Philo pag. 745. D. ἡ δὲ γῆ — συνεπελαφρισθεῖσα. Mox ibidem eft fynonymum ἐπικουφίζειν. Mox rursus in Codice eft κλυσαῖοι. Id quia ad Griesbachii recensionem Alexandrino-Occidentalem pertinet, correxi. Ejusdem recensionis mox etiam eft, ὀφελήσει, quod ipsum etiam correxi.

32) Forte, τουτί. Mox rursus Codex: ἰλέοις.

Κ Ε Φ. λβ.

Ἐπὶ κύστεως.

Καὶ τῆς κύστεως νοσούσης, ἐπειδὴ γητνιᾷ τῷ ἐντέρῳ, καὶ ἅμα συμφυής ἐστι, καὶ εἰς συμπάθειαν ἐπάγεται αὐτῷ, ἐνίοτε πρὸς 33) οἰκείαν τῆδε τῶν κλυσμῶν τισὶ χρῆσθαι. Φλεγμονῆς μὲν οὖν οὔσης ἐν τῇ κύστει, λυσιτελοῦσιν οἱ ἐν τῷ περὶ εἰλεοῦ κλυσμοὶ γεγραμμένοι· ἕλκους δὲ συστάντος ἐν αὐτῇ, εἰ μὲν φλεγμονὴ συμπαρείη, 34) τὸν αὐτὸν δεήσει κλυσμόν· εἰ δὲ μὴ συμπαρείη, τῶν κλυσμῶν οὐκ ἔσται χρεία. γίνεται δὲ καὶ τοιάδε τὶς ἀμφὶ τὴν κύστιν νόσος. οὖρα οὐκ ὀλίγα συνδίδεται 35) μὲν ἀπὸ τῶν νεφρῶν εἰς αὐτήν· οὐ μὴν ἐκκίνειν 36) γε αὐτὰ θύραζε δύναιται, δι' ἀσθένειαν ἐπὶ τῶν τοιούτων συμφορῶν· ἀλλ' ἑαυταὶ ἐπιτηδείως κατὰ τοῦ ἴτρου. καὶ κλύσματα τοιάδε· κύμινον ἀφεψεῖται ἐν ἐλαίῳ, καὶ τοῦτο θερμὸν ἐνίεται· καὶ πήγανον μέντοι καὶ μάραθος. 37) ἐνταυθοῖ δὲ καὶ τὰ ἄλλα διουρητικὰ πάντα χώραν ἐπιτήδειον ἔχει. λεαίνοντα γὰρ ἐπανίησι τὴν κύστιν, καὶ παρασκευάζει πρὸς τὴν ἔκκρισιν ἑτοιμοτέραν. εἰ δὲ καὶ δι' ὑπερπλήρωσιν τοῦ οὔρου ἰσχουρία καταλάβοι τὴν κύστιν, κλυσμὸς, ὀδαξισμόν τινα ἐμποιῶν, καὶ προτρέπων τὴν περισταλτικὴν δύναμιν ἐνεργεῖν, παρασκευάσειεν ἂν

Ad veſicae morbos. Cap. 32.

Quoniam autem veſica vicina eſt inteſtino, et ſimul etiam connata eſt, et in morbi conſenſum cum eo adducitur, quandoque etiam aliquo ex iis clyſteribus uti conuenit. Ergo, ubi inflammatio veſicam vexet, utiles erunt clyſteres, quos ad ileum facere ſupra memoravimus. si ulcus in ea ſit, eique adjuncta ſit inflammatio, idem clyſter erit idoneus: si inflammatio conjuncta non ſit, clyſteribus non eſt opus. Veſicae quoque talis quidam morbus accidit. urinae non paucae a renibus in veſicam tranſmittuntur. qui ſic affecti ſunt, atque hac calamitate circumventi, foras pellere urinas prae imbecillitate non poſſunt: ſed ipſae per sumen, loco accommodato reperto, exeunt. ad hos faciunt clyſteres, qui conſtant ex oleo, in quo cyminum ſit decoctum, quod calidum iniiciatur. in eodem incoquitur non ſecus foeniculum, et ruta. ad quod malum caetera quoque urinam provocantia faciunt. nam laevigando remittunt vesicam, et levant, et promtiorem ad excretionem reddunt. si vero propter nimiam urinae copiam

---

33) Forte, προσῆκον τῶνδε τῶν, aut, ἐνίοτέ πως οἰκεῖον τῶνδε τῶν. Mox rursus Codex, ἰλέου.

34) Legendum videtur: τῶν αὐτῶν δεήσει κλυσμῶν.

35) Hoc nec Graecum eſt. De συνδιδόναι hic cogitari nequit. Forte, συνδιηθεῖται.

36) Sed nec hoc Graecum. Graeca ſunt ἐκκινεῖν, ἐκκενοῦν. Sed haec hunc locum non emendant. Quid enim eſt δύνανται. De *veſica* ſermo eſt, non de *renibus*. Συμφορῶν, eſt παθῶν, ut p. 207 Quae vero ſunt iſtae ἑαυταί; Correctio ἴτρου nihil prodeſt. Forte, ἐκκρίνειν. Mox bis eſt ἔκαρισις.

37) Hic adeo maſculino genere occurrit, ut videtur. De μάραθρον et μάραθον ſatis ſuperque monui et ad Rufum Epheſium, editionis Moſquenſis, et ad hos libellos.

τὴν ἔκκρισιν. ἀλόη δὲ ἄκρατος δύναται τοῦτο ποιεῖν, καὶ κυκλαμίνου χυλός. ὀλίγον δὲ παντάπασι τὸ ἐνιέμενον εἶναι χρὴ, καὶ τὸ κέρας τοῦ κλυστῆρος, ὡς οἷόντε βραχύτατον, ἵνα τοῦ κλύσματος μηδὲν ὑπερήκῃ 38) προσωτέρω τῶν δεομένων μερῶν.

ΚΕΦ. λγ.

39) Ἐπὶ ἑλμίνθων.

Τὰς μὲν προσιχομένας τῶν ἑλμίνθων 40) τῷ ἄνω ἐντέρῳ, ἀφιστᾶν δεῖ διὰ τῶν ἐπιτηδείων πομάτων. κάτω δὲ ἄγειν οἷδε οἱ κλυσμοὶ δύνανται, ὁπόσοι κατὰ τὸ κῶλον συνίστανται, ἀψίνθιον ἐν ἐλαίῳ ἑψηθὲν, ἢ ἀβρότανον, ἢ κύμινον, ἢ ἡδύοσμον καὶ θέρμοι, καὶ, ἐπειδὰν ἱκανῶς ἑψήσεως ἔχῃ, 41) τὸ ἔλαιον αὐτῷ ἐνίεται.

Ἐπὶ ἀσκαρίδων. 42)

Γίνεται δὲ ἄλλη κατὰ τὰς ἐσχατιὰς τοῦ ἐντέρου νόσος τοιάδε. ζῶά τινα σμικρὰ, ἅτινα 43a) αἱ ὕλαι συνίστανται, ἃς ἀσκαρίδας καλοῦσιν. ἴασις δὲ αὐτῶν κλυσμοί εἰσι· καὶ ἄλλοι μέν τινες τῶν δριμέων· εἷς δὲ δὴ καὶ ὅδε. κέδρου 43b)

supprimatur urina, clyster morsum aliquem inuehens, et expultricem potentiam excitans, vesicam ad excretionem praeparabit. aloë pura hoc potest efficere: itemque cyclamini succus, omnino vero id, quod iniicitur, paucum esse debet: et cornu clysteris esse quam brevissimum, ne ulla clysteris portio debitas partes transgrediatur.

Ad lumbricos, qui helminthae nominantur. Cap. 33.

Helminthae, qui superioribus intestinis continentur, accommodatis potionibus expellendi sunt: eos vero, qui ad colum sunt, per infernas partes educere possunt clysteres: qualis est, qui oleum recipit, in quo absinthium, aut abrotonum, aut cuminum, aut menta, aut lupini decoquantur. atque, ubi satis decocta haec fuerint, oleum per clysterem iniicitur.

Ad Ascaridas.

Ad extremam intestini oram talis quidam morbus oritur. animalia quaedam pusilla, quae a materia * creantur, ascarides dicuntur. eis remedio sunt clysteres: tum ex acribus quidam: tum unus etiam est, qui ex ce-

---

38) Codex: ὑπερήκει. Et mox: προσοτέρω.

39) Semper in his intelligendum, κλυσμοί. De his enim h. l. agitur.

40) ἔλμινθες, *lumbrici* (nimirum, *vermes.*) Occurrit etiam τὰ ἑλμίνθια. Erotian. p. 13.

41) Cod. ἔχει.

42) Vide Erotian. p. 13. Galen. in Glos. p. 66. ubi tamen μικραὶ, loco μακραὶ, corrigendum. Item ibid. p. 75. ubi addit, τὰ ἐν τοῖς ἐντέροις συνιστάμενα. Quod hic legitur: αἱ ὕλαι, et obscurum est, et rationibus grammaticis repugnat. Sed nec Erotiani, ἐπὶ τοῖς σαπροῖς ὕδασιν εὑρισκόμενα huc convenit. Vide etiam Paul. Aegin. 4, 57. 58. p. 157. seqq.

43a) Paul. Aeg. l. l. αἱ δὲ γενέσεις ἁπάσαις (tria enim genera memorat) ἐξ ὠμῆς καὶ παχείας φλεγματικῆς ὕλης καὶ σήψεως ἐπιτηδείας εἰσὶν, ὅπερ ἀθροίζεται τοῖς παιδίοις καὶ τοῖς ἄλλοις ἀδδηφαγοῦσιν. Hoc loco fortasse legendum: ἐξ ὕλης σαπρᾶς (, aut simile quid ejusmodi,) συνίσταται.

43b) In marg. ex Aëtii 9, 44. notatur κεδρίας. Erotian. p. 33. κεδρίνῳ ἐλαίῳ· τῇ κεδρίᾳ. Apud Paul. Aeg. l. l. p. 159. κεδραίᾳ legitur. In Geoponis legitur κεδρίᾳ, ac pro eo etiam, κεδρέα. Veluti p.

χρῖσμα 44) ἵεται. δεῖ δὲ τὸν κλυστῆρα μὴ εἶναι εὐθύτρητον, ἀλλ' ἐκ πλαγίων κύκλῳ 45) πολλὰ σμικρὰ τρήματα ἔχοντα. δεῖ δὲ μηδὲ πολὺ εἶναι τὸ ἐνιέμενον. ὧδε γὰρ ἂν οὐ προσωτέρω 45) τῶν δεομένων μερῶν ἔλθοι τὸ κλύσμα. ἐπιτήδειον εἰς ταῦτα ὕδωρ, τὸ ἀπὸ τῆς σποδιᾶς, 47) ὡς ὅτι μάλιστα πεποιημένον. ἐνίεται δὲ κλυστῆρι τῷ αὐτῷ.

driae inunctione perſanat. perro clyſter non debet eſſe recte perforatus: ſed in latera, ſic, ut multa exigua foramina in orbem habeat. id etiam, quod infunditur, non debet multum eſſe. ita enim partes debitas non excedet. apta eſt huic morbo aqua ex cinere confecta, utpote quae praeſentisſimo ſit remedio. eadem per clyſterem iniicitur.

Κ Ε Φ. λδ.

Τίνες οἱ ἐπὶ ἀσιτησάντων τρόφιμοι κλυστῆρες.

Γίγνεται δὲ καὶ τοιάδε ἄλλη συμφορὰ, προσδεῖσθαι δοκοῦσα κλυσμοῦ. τινὲς ἀπόσιτοι οὕτω 48) δή τοι ἐγένοντο ἰσχυρῶς, ὡς κίνδυνον ἐπακολουθεῖν τῶν 49) κατ' ἔνδειαν· εἶναι 50) δὲ ἐπὶ τούτων κλυσμοὺς ἀνατρέφειν δυναμένους. εἶεν δ' ἂν οἵδε. πτισάνης, ἢ πυροῦ χυλὸς, ἢ ἀλεύρων πλῦμα, ἢ χυλὸς χόνδρου, καὶ, 51) εἰ δή τι ἄλλο τοῖςδε ὅμοιον. χρὴ δὲ, εἴπερ ποτε ἄλλοτε, μήκιστον 52) τὸν τοῦ κλυστῆρος

Qui clyſteres vim habeant alendi eos, qui alioqui non nutriuntur. Cap. 34.

Alia quoque calamitas quandoque contingit, ad quam tollendam clyſteribus eſt opus. nonnulli tam vehementer ab alimentis abhorrent, ut periculum consequatur, ne ob alimoniae defectionem pereant. quibus clyſteres ii ſunt idonei, qui alere corpus poſſunt: quales ſunt hi: ptiſſanae, aut tritici cremor, aut farinae ablutio, aut alicae cremor: aut res, quae ſunt generis ejusdem. debet autem cornu clyſteris,

---

341. κεδρία χρίειν. Apud Tiberium in veterinariae medicinae libris p. 72. eſt: βάλε ἔνδον κεδρέαν. Dioscor. 1, 105. p. 56. κεδρία aliquoties. Nota ibid: ἀσκαρίδας ἐγκλυζομένη φθείρει. Mox ibidem ex eo ἔλαιον memorat, quod hic χρῖσμα appellatur.

44) Ita Codex. Rasarius videtur conjecisse, ἴαται. Ego conjicio, ἐνίεται. Vide Dioscor. quem hic paullo ante laudavi, qui habet, ἐγκλυζομένη, et hic ſtatim: δεῖ δὲ τὸν κλυστῆρα κ. τ. λ.

45) Paul. Aegin. p. 159. καὶ τῇ κεδρίᾳ δὲ αὐτοὺς ἐνετέον διὰ κλυστῆρος πολυτρήτου, οἷοίπερ εἰσιν οἱ μητρεγχύται προσαγορευόμενοι. Ergo hic quoque eſt ἐνετέον, et in hoc ipso loco paullo poſt, ἐνιέμενον.

46) Eadem dicendi forma paullo ſuperius occurrit.

47) Cod. ποδιᾶς. Ex recenſione barbara, hoc eſt, Alexandrino — Occidentali Griesbachii Critici. Ultima ſyllaba in πεποιημένον eſt ex conjectura. Ad ὕδωρ nullo modo referendum videtur, ſed ad σποδιᾶς. Ergo πεποιημένης, quod foret h. l. *ſubactae*: nisi malis, πεπαινομένης, *emollitae* h. e. *tenuioris* et *purgatae*. Utrumqne tamen cuiuis aptiori vocabulo, quod alius excogitaverit, poſtponam.

48) Cod. οὕτω δήτι. Τι non eſt hujus loci. Ergo correxi. Saepe δήτοι poſt οὕτω legitur.

49) Forte ſolum τῶν permutandum eſt cum τόν. ὁ κατ' ἔνδειαν κίνδυνος recte dicitur, uti, ὁ κατ' ὑπερπλησμονήν. Raſarius videtur voluiſſe: τοῦ κατ' ἔνδειαν ἀπολεῖσθαι.

50) εἶναι hic posuit ἀπολύτως, quod nec alibi, nedum in libello medico, reprehendo. Intelligi possit, φασὶν οἱ ἰατροί.

51) Codex, sine ſenſu, καὶ ἤδη τὶ ἄλλο τοῖς δὲ (rasura deleto accentu) ὅμοιον.

52) τὸν delendum. Mox χεροῖν, loco χειροῖν, quod hic non probandum videtur. Mox forte εἰσαπος. aut, ἐναποστέλλειν.

εἶναι τὸ κέρας, καὶ τῶν χεροῖν βιαιότατα ἀποστέλλειν τὸ κλύσμα, ἵνα ὡς προσωτάτω ἀφίκηται.

ΚΕΦ. λε.

Ὅτι τινὰς, μὴ δέον, κλύζουσι.

Πολλοῖς ἤδη διαχώρησις μὲν οὐδὲ ὁποστηοῦν γίνεται· τὰ δὲ περισσώματα αὐτοῖς οὐκ εἰς τὸ κῶλον ἀφῖκται, ἀλλὰ μετέωρά ἐστι. τούτους οὔπω χρὴ 53) κλύζειν. χρὴ γὰρ διεπίσταθαι, ὅτι ὁ κλυσμὸς οὔτε ἀνέρχεται 54) ἢ προσωτέρω τοῦ κώλου, οὔτε ἀπάγειν τὶ δύναται τῶν ἐν τοῖς ἄνω ἐντέροις. περιττὸν οὖν, τηνικαῦτα κλύζειν. χρὴ 55) οὖν τοῦτο πρῶτον ἀνασκοπητέον ἐς τὸ κῶλον ἀφίκονται τὰ περισσώματα τοιάδε ἐστί. πρῶτα μὲν ὁ χρόνος ἤτοι ἱκανὸς ἔσω γεγονέναι τούτῳ, ἢ οὐχ ἱκανὰ ὑπάρχων ὁμοῦ δὲ τῷ χρόνῳ καὶ τὸ εὔπορον καὶ τὸ δύσπορον τῶν ἐδηδομένων σιτίων ἀνασκοπεῖσθαι χρή. ἄλλα γὰρ ἄλλων θᾶττόν τε καὶ βράδιον ἥκει κάτω. καὶ φύσεως μὲν τοῦ μὴ κάμνοντος ἤδη διαφορὰ ἐστιν εἰς λογισμὸν θετέα. εἰ μὲν γὰρ ὕρους φύσει ἡ γαστὴρ, θᾶττον ὕπεισιν· 56) εἰ δὲ δύσρους, 57) βράδιον. καὶ εἰ ἐπαγάγοιμεν δὲ τὴν χεῖρα, εὕροιμεν ἂν διάδηλον αὐτοῦ τὸ πλήρωμα, εἴπερ γε δὴ δεῦρο ἀφιγμένα τὰ σκύβαλα ἤδη· εἰ δὲ μὴ, κενὸς ὁ τόπος ταύτῃ φανῇ. τὰ δὲ πρὸ τούτοις 58) ἐπεὶ καὶ βάρος

si usquam alibi, tum hoc loco, eſſe quam longissimum: et manibus compellendus maxima vi clyſter eſt, ut ad remotas, ſupernasque partes quam maxime conſcendat.

Quibus clyſteres iniiciantur, cum minime opus ſit. Cap. 35.

Plerique ſunt, qui nihil excernunt, excrementaque eorum in colon non perveniunt, ſed ſupra continentur. iis non iniiciendus clyſter eſt: quandoquidem ſcire debemus, clyſterem non longius, quam ad colon ascendere: neque educere quicquam poſſe eorum, quae ſuperioribus inteſtinis continentur. ergo ſuperuacaneum eſt, eo tempore clyſteribus uti. ſed in primis danda opera eſt, ut excrementa in colon descendant. ad quam rem conficiendam, in primis utrum tempus ſatis ſit, an ſecus, ſpectandum eſt; et, cum tempore etiam, facilitas transitus, aut difficultas ciborum, quibus homines veſcuntur. nam alia citius, alia tardius deorſum descendunt. praeterea habenda quoque ratio eſt naturae ejus, cum non aegrotataret. si enim aluus ſuapte natura facile fluebat, citius excrementa ſubducentur: si vero difficulter, tardius. quinetiam, si manum admoverimus, ejus repletionem perſpicuo inveniemus. si modo infra pervenerunt feces. si non

53) χρὴ tantum in marg. additum. Poterat hoc intelligi. Mox forte, γὰρ δὴ ἐπίσταθαι.
54) ἢ delendum videtur. Sed nec ἢ ejus loco addendum. Vers. 6. malim ὁποσισοῦν, et vers. 8. ἔστη, loco ἐστί.
55) Haec corrupta ſunt. Quomodo enim jungi possint χρὴ, ἀνασκοπητέον, τοιάδε ἐστι Deinde etiam legendum videtur, ὅπως ἀφίκωνται.
56) Nimirum, τὰ περιττώματα, τὰ ἐκκριθησόμενα.
57) Contraria ſunt εὔρους et δύσρους. Poſterius tamen in nullo lexico notatum. De δυσροέω, δύσροια etc. disputavit Gatackerus ad Antonin V, 34.
58) Aut πρὸς τούτοις, aut πρὸ τούτων corrigendum. Scilicet ſcribere debebat πρ, id eſt, πρός. Scripsit vero πρό.

κατὰ τὴν ὀσφὺν γίνεται, ἢν ἐμπεπλησμένον τὸ τελευταῖον ἔντερον τύχῃ, ἀλλὰ καὶ αἱ φῦσαι 59) δυσοσμίαν 60) τινικαῦτα τῆς κόπρου ἴσχουσαι, διαδείξουσι τὸ πλήρωμα ἀφῖχθαι κάτω ἤδη.

Κ Ε Φ. λϛ.

Ὅτι τινὰς, δέον κλύζειν, οὐ κλύζουσι.

Ἱπποκράτης ὀνομάζει περιρροῦν τι διαχώρημα. τὸ δέ ἐστι τοιοῦτο ῥεῦμα 61) δεινῶς λεπτὸν, καὶ τοῖς σκυβάλοις ἀμιγές. τοῦτο, πῆ μὲν αὐτὸ μόνον 62) διείησι· πῆ δὲ, μετὰ σκληρῶν τῶν ἀπὸ τῆς τροφῆς περισσωμάτων πρὸς τὴν ἀπόκρισιν διαπίπτειν, οὐ συμμιγνύμενον αὐτοῖς. εἰ μὲν οὖν καὶ τὰ ἀπὸ τῶν σιτίων προστοὐκτος 63) ἀποχωρεῖ, οὐδὲν ἐπιδεῖ κλυσμοῦ. ἢν δὲ τὰ μὲν μὴ ἀποκρίνηται, 64) τοῦ δὲ ἐπιρρoῦ τούτου αὐτὸ μόνον ἥκει, τηνικαῦτα οἱ πλείους τῶν ἰατρῶν 65) κατορρωδοῦσι τὸν κλυσμόν. ὅστις δὲ εὐφρονεῖ, χρήσεται αὐτῷ. τὸ μὲν γὰρ λεπτὸν τοῦτο ῥεῦμα, 66) ἢ οὐδὲν, ἢ μικρὸν, τῇ ἐνοχλήσει εἶεν ἂν οὐ μετρίως. διάγνωσις δὲ κάιτοι 67) ὑγραινομένης τῆς γαστρὸς λεπτῷ

infra pulsae ſunt, ea parte locus inanis apparebit. ad haec in lumbis quoque gravitas eſt, si extremum inteſtinum ſit repletum. ſed et flatus eo tempore ſtercoris foetorem redolentes, excrementa infra pervenisse nobis declarabunt.

Quibus clyſteres non iniiciuntur, cum tamen opus ſit. Cap 36.

Seceſſum alui quendam περιρροῦν, hoc eſt, circumfluxum Hippocrates nominat. fluxus tenuis is eſt, et fecibus non commixtus: et partim per ſe prodit, partim cum duris cibi excrementis, quae in egeſtionem delabuntur, quibus tamen admixtus non eſt. si igitur, quae a cibis intercidunt, foras egerantur, nihil opus eſt clyſteri: si vero ea non excernantur, hicque circumfluxus ſolus exeat, tunc medici quamplures clyſterem perhorreſcunt: verum, qui prudens eſt et ſapiens, eo utitur. hic enim tenuis fluxus aut nihil, aut certe parum, non mediocrem moleſtiam afferet. ſignum autem humectatae alvi hoc tenui fluxu, ut ciborum excrementa non ſecedant,

59) v. Erotian. p. 50. ubi corrigendum eſt δυσώδη. Alii φύσσα ſcribunt.

60) Idem, quod δυσωδία. Iſto utuntur Alciphr. p. 336. Heraclitus de incred. p. 78. edit. Galei. Dicitur, ὁ et ἡ κόπρος. Τῆς h. l. eſt ex correctione. Antea, credo, fuerat τοῖς.

61) ῥεῦμα in margine ſolum legitur. Poterat abesse. περίρουν (in Cod. περιροῦν) h. l. vetuſto modo ſcribitur uno ρ. Vide de hoc Foës. Oecon. Hippocrat. in περιῤῥοιαι p. 302. Mox in Cod. eſt: ἐπιῤῥοῦ.

62) Ita Codex. Credo, δίησι. Paullo ante legitur, ὕπεισι. Mox corrigendum, διαπίπτει.

63) Id eſt, πρὸς τὸ ἐκτός.

64) Conjicio: τὸ δὲ ἐπιῤῥοῦν τοῦτο αὐτὸ μόνον ἥκῃ.

65) Vitiose Codex: καταρροδοῦσι. κατοῤῥωδεῖν habes apud Herodot. 1, 34. Synes. T. I. p. 13. et apud Polybium ſaepius.

66) Ita in marg. In textu, δέρμα. Proxima etiam male affecta ſunt. Quid enim ſit, ἢ οὐδέν. Conjicio interim: εἰ οὖν δὴ ᾖ καὶ μικρὸν, διενοχλήσοι ἂν οὐ μετρίως.

67) κάιτοι alienum eſt. Forte: καθυγραινομένης. Sed proxima etiam corrupta ſunt. Ergo ad litteram ſingula fideliter exhibui.

τῷ ῥεύματι, ὅπως μὴ ὑπίεντα (sic) ἀπὸ τῶν σιτίων περισσάματα ἧδε ἐςὶ πρᾶτον μὲν ὅτι οὐθαμῆ. καίτοι πρόθεν ἐπεσχημένης τῆς διαχωρήσεως νῦν φαίνεται θύραζε ἰόντα σκύβαλα· ἔπειτα δὲ καὶ ἐπαφομένῳ τὸ κᾶλον ἐμπέπληςαι διείσεται ἡ χείρ.

primum eſt, ut, cum prius ſeceſſio non eſſet cohibita, nunc nullo modo feces excernantur: deinde vero tangenti, colon impletum eſſe manus ſignificabit.

Κ Ε Φ. λζ.

Περὶ σχήματος τοῦ κλυζομένου.

Ὑπτίῳ τῷ κάμνοντι τυγχάνοντι ὑποςορέσαι δεῖ, ὁπόσον λάθῃ κοίλωμα εἶναι προσάψασθαι 68) τῆς ςρωμνῆς. ῥάκιον δ' ἂν τοῦτο 69) ἢ σινδόνος, ἤ τι ἄλλο τοιοῦτο. θερμὸν δὲ ἔςω τοῦτο, ὅπως μὴ τῷ ψυχρῷ αὐτοῦ φρίττειν ποιῇ τὸν ἄνθρωπον. ἔπειτα συνερεῖσαι 70) τὰ σκέλη. τοῦτο ἔμοιγε τὸ σχῆμα προσήκειν δοκεῖ. τὸ δὲ μετέωρον ἐκτὸς ὀσφύος αἴρειν, ἀλυσιτελές. τοῦτο γάρ ἐςιν, ὡς ἐν ἀψύχῳ σώματι σχέσθαι τὸν κλυσμόν. ἐνίοτε δὲ καὶ ἐπὶ πλευρὰν ςρεπτέον 71) ἐςίν. ἢν γὰρ ἡ κύςις φλεγμαίνῃ, τῷ ἰσχίῳ ἐμπύημα 72) ἢ ἐγκύςεως εἴρηται, κἄπειτα τὸ βάρος τὲ καὶ ὁ οἶκος, 73) ἢ τὴν εἴσοδον τοῦ κλύσματος, ἢ τὴν ἔξοδον τῶν περισσωμάτων κωλύειν μέλλει. εὔλογον δήπου ἂν, ἐπὶ τὸ ἐπιθάτερα βρίθειν τὸν ὄγκον, ποιήσαντας, ἅπερ σπεύδομεν, ἄνευ κωλύματος ἅπαντα διαπράξασθαι. ἐν δὲ τὸ 74) ἐνεῖν παρεγγυᾷν τῷ κά-

De figura ejus, cui clyster iniicitur.
Cap. 37.

Aegrotus reſupinatus eſſe debet, tum contegendus: ac ne cavitas appareat, ſtragula admovenda ſunt, ut corpus contingant: ſintque, aut veſtes attritae, aut linteorum partes, aut talia quaedam. calida etiam ſint, ne ſuo frigore homini horrorem incuterent. tum crura contrahuntur. qui ſitus mihi videtur convenire. nam ſublimem extra lumbum attollere, incommodum eſt. perinde enim eſt, ac ſi corpori inanimato clyſterem indas. quandoque etiam in latus * aeger vertendus eſt. nam, ſi veſica inflammata ſit, in coxendice ſit ſuppuratio, aut gibbus redditur: atque ita pondus, aut tumor impedit, aut clyſteris ingreſſum, aut exitum excrementorum. oportet ergo facere, ut in alterutram partem deorſum tumor vergatur, ſi abſque impedimento perficere cuncta

68) Hic error latet.

69) Ante ἢ crediderim excidisse εἴη, quod ad ἂν referatur. ῥάκιον, contra Rasarii interpretationem, conjungo cum σινδόνος. ῥάκιον h. l eſt, *pars abſcissa*, *lacinia*, item, *fragmentum*. Vocabulum *partes* de ſuo inculcavit Rasarius.

70) Codex: συνειροῖσαι, et paullo ante, φρέττειν.

71) Forte, ςρεπτέος.

72) Sic correxi. Codex: ἐμποίημα, et continuo, ut edidi. Conjecisse videtur Rasarius, ἢ ἐγκύρτωσις γίνεται. κύρτωσις habet Schol. ad Theocrit. 5, 43.

73) Forte: οἶδος, quod Erotian. p. 39. explicat οἴδημα. v. Foës. Oecon. Hipp. in hac voce.

74) Forte, τῷ ἐνιέναι, aut ἐνεῖναι.

μνοντι χρὴ, μήτε κεκραγέναι, μήτε ἀναλαμβάνοντα τὴν ἀναπνοὴν αἴρειν ὕψου τὸ ἦτρον, ἀλλ' ἁπλῶς κείμενον, τὸν ἁπλούστατον ἀναπνεῖν πειρᾶσθαι τρόπον. ὧδε γὰρ ἥκιστά τις ἀντιπράξει τοῦ κλύσματος τῇ βολῇ. ἐπὰν δὲ πεπαυμένος ὁ ἰατρὸς ᾖ, οἱ μὲν πολλοὶ κυλινδοῦσθαι καὶ 75) λέγουσι τὸν ἄνθρωπον. ἐγὼ δὲ οὐ συγχωρῶ πράττειν τοῦτο.

velimus. Interim, dum clyster imponitur, aegroto imperandum est, ut neque clamet, neque respirationem contrahens sursum imum ventrem retrahat, sed simpliciter iacentem conari, ut simplicissime respiret. qua ratione nemo iniectioni clysteris repugnabit. ubi vero cessat is, qui medicinam adhibuit, plerique jubent, ut homo sese huc atque illuc circumvoluat. ego vero id fieri prohibeo.

Κ Ε Φ. λη.

Κατὰ πόσους τρόπους ἀποτυγχάνονται κλυσμοί. Ἐκ τῶν Μνησιθέου.

Τὰς τῶν κλυσμῶν ἀποτεύξεις διὰ τριττοὺς γίνεσθαι συμβαίνει τρόπους. ὅταν μὴ δέξηταί τις τὸ κλύσμα, καὶ πάλιν, ὅταν μὴ κατάσχῃ, ἢ ἐκπέμψαι μὴ δυνηθῇ. γίνονται δὲ τῶν αἰτιῶν τούτων αἱ μὲν ἀπὸ τῶν σωμάτων καὶ παθημάτων· αἱ δὲ ἀπὸ τῶν κακῶς κλυζομένων. τοῦ μὲν οὖν μὴ δέξασθαι τὸν κλυσμὸν, ἀπὸ μὲν τῶν παθημάτων εἰσὶν 76a) αἰτίαι τοιαῦταί τινες· ἤτοι φλεγμονὴ περὶ τὸν ἐντὸς τόπον γινομένη τοῦ δακτυλίου, καὶ συνοίδησις, 76b) ὥστε τὴν ὑγρότητα τὴν πιεζομένην μὴ δύνασθαι πόῤῥω προϊέναι, τῆς συνοιδήσεως ἀντιπραττούσης, εἴη 77) πάλιν φῦσα κατειλημμένη κατὰ τὸν αὐτὸν τόπον, ὅταν μήτε ὑπείκειν ἐθέλοι, μήτε χώραν διδῴη παρεξόδου τοῖς ὑγροῖς τοῖς ἐπιοῦσι. τῶν δὲ ἰατρῶν ἁμαρτήματά ἐστιν ὑπὸ τὸν καιρὸν γινόμενα. τούτων, ὅταν, ἤτοι 78) σκλη-

Quot modis clysteres voto non respondent. Ex Mnesithei commentariis. Cap. 38.

Clysterum frustrationes tribus fieri modis consueverunt: vel, cum quis clysterem non recipit, vel, cum eum non continet, vel, eum emittere non potest. hae causae fiunt partim a corporibus et morbis, partim, quod male clysteribus utantur. quod ergo clyster non recipiatur, impediente morbo, causae quaedam hujusmodi. Ut cum inflammatio partes ani internas exerceat, et tumor excitatus sit, ut humor expressus longius progredi non queat, tumore impediente, et contra agente. itemque flatus eodem loco contentus id ipsum efficiet, cum scilicet neque secedit ipse, neque humoribus ingredientibus transitum concedit. Medicorum errores sub tempore constituntur: ut, cum in durum secessum incidunt, non observant clysteris

75) Loco, καὶ λέγουσιν, quod absurdum est, in interiore margine legitur: κελεύουσιν, in exteriori vero: μὴ κυλινδοῦσθαι κεκλυσμένον. Utrumque eadem manus adscripsit.

76a) Hoc loco feminino genere, ἡ αἰτία, paullo ante ergo αἰτιῶν correxi, loco αἰτίων.

76b) συνοίδησις in lexicis non notatur. οἴδησις est apud Platonem p. 492. Inferius est, συνοιδεῖ.

77) Forte, ἢ, ut paullo ante ἤτοι. Paullo post Codex: διδῷ.

78) Hujus loco in marg. proponitur ἤτινι. Forte voluit ἤ τινι.

ρᾷ περιτυγχάνοντες ὑποχωρήσει, μὴ φυλάξωνται τὸν αὐλίσκον, ἀλλὰ ἀπὸ ταύτης 79) ὤθουσι βίᾳ προβάλλοντες. ὑποφραττόμενον γὰρ ὑπὸ τῶν ἀντερεισάντων τὸ τρύπημα τοῦ αὐλίσκου τὸν κλυσμὸν οὐκ ἀφίησιν εἰς τὸ πρόσθεν. τὸ δ' αὐτὸ συμβαίνει, καὶ ἐὰν μὴ κάτορθον τὸν αὐλίσκον θέντες, ἀλλὰ προσερείσαντες πρός τινα τῶν πλαγίων τόπων, 80) ὑποληφθῆναι ποιῶσιν ὑπὸ τοῦ χρωτὸς τὸ τρύπημα. γίνεται δὲ τοῦτο 81) παραπλήσιον καὶ πάλιν, ὅταν, τῆς κύστεως οὖρον ἐχούσης, ὑπτίους κλύζοντες, ἐπερείσωσι τὸ τῆς κύστεως βρῖθος ἐπὶ τὸ ἔντερον. ἂν 82) φράττων γὰρ καὶ τοῦτο, οὐ παρίησιν εἰς τὸ πρόσθεν τὴν ὁρμὴν τοῦ κλύσματος. 83) οὐ δέχονται μὲν οὖν διὰ τούτους τοὺς τρόπους. οὐ δύνανται δὲ κατέχειν, ἀπὸ μὲν τῆς φύσεως, ὅταν περὶ τὸν δακτύλιον 84) τὸν η δι' αἰτίαν τινά· παρὰ δὲ τὰ τῶν ἰατρῶν ἁμαρτήματά ἐστιν εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν ἱκνούμενον, ἐὰν λίαν δριμὺ ποιήσωσι τὸ κλύσμα. τοῦ μὲν οὖν μὴ κατέχειν τὸ κλύσμα, ταῦτα αἴτια φήσειεν ἄν τις εἶναι. πάλιν δέ που, δεξάμενον ἐκπέμψαι μὴ δύνασθαι, κατὰ μὲν πάθος, μάλιστα ἄν τις αἰτιάσαιτο συμβαῖνον ἐν ταῖς ἰδεώδεσι. 85) πολλὴ 86) μὲν ἐν τοῖς ἐντέροις εἶναι, πολ-

fiftulam, fed ab ipfo feceffu impediti, vi impellunt, et fiftulam in ftercus coniiciunt. ex quo fit, ut ejus foramen ab iis, quae obfiftunt, obturatum non possit prorfum clyfterem emittere. Idem eveniet, si non recte fiftulam impofuerint: fed in aliquod latus inclinarint; fiquidem cutis foramen obftruit. huic fimile quippiam contingit, cum plena lotii vesica eft, et refupinatis clyfterem indentes vesicae gravitatem et pondus ad inteftinum retrahant. ita enim fiftula occlufa vim clyfteris ante progredi non finit. ex quo fit, ut aegroti clyfteres his modis non recipiant. Continere autem eos non posfunt, caufa aliqua circa anum naturam irritante. propter vero medicorum errores, is etiam error, qui tempori attribuitur, contingit, cum acrem admodum clyfterem faciunt. ergo cur clyfteres non contineantur, has caufas afferre quiipiam poterit. Quam ob rem autem is, qui clyfterem accepit, emittere non possit, caufam aliquis, et praecipue in affectionibus tenuioris inteftini, in morbum retulerit: cum plerumque in inteftinis fit, plerumque vero in loco, qui inter ventrem interiectus eft, et cutim,

79) In margine eft conjectura haec: ἴσως, ἐμποδιζόμενοι. Vult ergo hoc hic inferere. Forte, ἀλλὰ ἐπὶ ταύτην ὠθοῦσι βίᾳ προβάλλοντες ἐπὶ ταύτην (i. e.) τὴν ὑποχώρησιν. προβάλλοντες (i. e.) τὸν αὐλίσκον τοῦ κλυστῆρος. ὑποχώρησις σκληρὰ notat *excrementa dura ac condensata*. Possit etiam legi, ὠθῶσιν ab ὤθω, loco ὠθέω. Mox Codex: ἀνταιρησάντων.

80) Tertia fyllaba habebat ει, fed correctum η. Forte, ἐπιληφθῆναι.

81) Forte, τούτῳ παραπλήσιον.

82) Sic. Sed in marg. ἐμφράττον.

83) Hic in marg. additur ἥκειν. Sed eo non opus eft. Alias conjici quoque poterat, ἀφικέσθαι, et alia.

84) Ita paullo fuperius. Hoc loco Codex, δακτυλίωνα. δακτυλίων non recordor legere. Proxima etiam corrupta, τὸν η Forte, δακτύλιον οἴδημά τι ᾖ, δι. Mox forte: ἁμαρτήματά ἐστιν εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν ἱκνεῖσθαι, ἐάν.

85) Ita. Sed priori δ. inscriptum λ. Ita malim: αἰτιάσαιτο τὸ συμβαῖνον, aut, τοῦτο συμβαίνειν, ἐν τοῖς εἰλεώδεσι. De εἰλεός et ἴλεος fupra monui.

86) Haec non cohaerent. Forte: τὸ πολὺν μὲν (nimirum, εἰλεὸν) — πολὺν δέ.

λὴ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τόπῳ τῆς τε κοιλίας καὶ τοῦ δέρματος, τοῦ κύκλῳ περιέχοντος τὴν ὅλην φύσιν τῶν ἐντὸς ἄρθρων. ὅταν οὖν, πεπιεσμένων τῶν ἐντέρων ὑπὸ τῆς κύκλῳ περιοχῆς, ἀπερείδηται τὸ πνεῦμα, ἢ βιάσηταί τις ἐνταῦθα καθιέναι τὸν κλυσμὸν, οὐκ ἀφίησιν ἔξω παλιν αὐτὸν ἡ φῦσα. συμπιέζει γὰρ ἔξωθεν σφίγγουσα τὸ ἔντερον. ἀπὸ δὲ τῶν ἰατρῶν ἁμάρτημα γίνεται, ταῖς ἐμβαλλομέναις δριμύτησιν. οὐ γὰρ ἔχων ὁ τόπος παροξυσμὸν, προθυμίαν οὐδεμίαν ἴσχει. ἢ πάλιν, ἐὰν βίᾳ τὶς τὸ κλύσμα ἐνθλίβων ὑπερπετὲς αὐτὸ ποιήσῃ προς τὸν ἄνω τῶν ἐντέρων εἰλιγμὸν 87) ἀνώσας, οὐκ εὐοδοῖ πρὸς τὴν πάλιν ἔξοδον ὁ κλυσμὸς ἐλθεῖν. δήξεως γαρ γενομένης, συνοιδεῖ ταχέως ὁ τόπος οὗτος, καὶ συστρέφει φύσας, ἃ καλυτικαὶ τῆς εἰς τὸ πάλιν ἐξόδου γίνεται. κοινὸν δέ ἐστι τῶν πλείστων ἁμάρτημα, διότι νομίζουσιν, ὅταν ἄρχωνται κλύζειν, ἐὰν τὴν ταχίστην ἔσω 88) πιέζωσι τὸ κλύσμα, ῥᾷστα τὸν ἄνθρωπον οὕτως ἀπαλλάξειν. 89) ἔστι δὲ οὐκ ἀληθὲς τοῦτο. ταχὺ μὲν γὰρ ἐγχυθέντος, καὶ ταχὺ πάλιν ἀφεθέντος τοῦ κλύσματος, οὐ ταχὺ γίνεται διάβροχος, 90) συγκεκαυμένης τῆς ὑποχωρήσεως. 91) ἐὰν δὲ βουλόμενός τις μαλάξαι τὴν ὑποχώρησιν, ἅπαν ἔχοντος 92) τὸ κλύσμα, πλείω χρόνον κατέχει τὴν ἀνάστασιν, διατείνεται σφόδρα ὑπὸ τοῦ

quae totam naturam internorum articulorum in orbem complectitur. cum igitur compressis inteſtinis ab illo ambitu orbiculato ſpiritus ſupra firmetur, et incumbat, si conetur quiſpiam eo tempore clyſterem eo vi adigere, flatus eum foras prodire amplius non ſinit. comprimit enim extrinſecus inteſtinum conſtringens. medici vero vehementer errant, qui res acres iniiciunt. cum enim locus continens exacerbationem nullius cupiditatis deſidendi habeat, continet. Praeterea, si quis clyſterem vi comprimens, faciat, ut ſupra magis conſcendat, eum ad ſuperiorem inteſtinorum inuolutionem propellet, et clyſteri non parabit viam, ut retro possit cedere atque exire. nam morſu excitato locus ſtatim intumeſcit, et flatus conuoluit, qui, ne exitus pateat, impedimento ſunt. eſt autem hoc plurimorum commune erratum: quia exiſtimant, ſimulatque clyſter iniici incipiat, si quamprimum eum intro expreſſerint, ſe hominem facillime liberaturos. ſed minime verum hoc eſt. nam, si cito introëat, citoque exeat clyſter, ſeceſſus exuſtus non ſtatim perſpergitur et humectatur. si quis enim mollire ſeceſſum velit, totuſque clyſter iniectus diutius contineatur, venter a plenitudine diſtendetur et dolebit. quam ob

87) ἐλιγμός.

88) Nisi εἴσω malis. In Codice eſt ἴσαι, quod nihili eſt.

89) Nimirum, τῆς νόσου.

90) Poſt hoc, ἢ legitur. Sed punctis ſubnotatum eſt.

91) Vide paullo ante notam 79. et hic inferius bis. Συγκεκαυμένος bene quidem convenit τῷ διάβροχος· veruntamen proximum μαλάξαι mihi quidem hoc vocabulum paullulum ſuſpectum reddit.

92) De κατέχοντος et κατέχει, loco κατέχῃ, dubito. Ἀνάστασιν etiam dubium. Sed mox bis recurrit. Ἀνάστασιν ergo nunc interpretor, *motionem*, *remotionem*, *expulsionem* et *eictionem excrementorum*. Notum enim, ἀνάστασιν dici etiam de iis, qui ſuis locis, ſuis ſedibus pelluntur. Vide Foes. Occon. Hippocr. in hoc vocabulo p. 34.

πλήθους ἡ κοιλία καὶ πονεῖ. διὰ δὴ ταῦτα δεῖ κατὰ μικρὸν καθεῖναι τὸν κλυσμόν. ἥτε γὰρ αἴσθησις οὐχ ὁμοίως λυπήσει, καὶ τοῦ κλύσματος εὐθὺς τὸ πρῶτον εἰσιὸν ἀναβρέξει τὴν ὑποχώρησιν. κατὰ μικρὸν 93) δὲ τοῦ παντὸς ἐξιόντων, (sic) οὐ πᾶς χρόνος ἀπὸ τοῦ πρώτου πρὸς τὸ ἔσχατον ἔσαι τῇ βροχῇ τῶν ἐνόντων, ὥσε μηδὲν κωλύειν, ὅταν ἅπαν τεθλιμμένον ᾖ τὸ κλύσμα τὴν ἀνάςασιν εὐθὺς ἐπὶ τοῦ 94) θάκος ποιεῖσθαι, καὶ μήτε πολὺν χρόνον ὑπὸ πολλοῦ τοῦ κλύσματος διογκοῦσθαι τὴν κοιλίαν, μήτε, ξηρῶν ὄντων, ποιεῖσθαι τὴν ἀνάςασιν. χρὴ δὲ ἅμα τὸν κλυσμὸν ἐνωθλίβοντα 95) τὸ κενούμενον αἰεὶ μέρος τοῦ κλυςῆρος συςρέφειν. χρήσιμον δέ ἐςι τοῦτο ποιεῖν, ὅτι λανθάνει τὸ κλύσμα πολλάκις πάλιν ἀναςρέφον ἐκ τῆς κοιλίας εἰς τὸν κλυςῆρα, 96) τοῖς μὴ συνεχῶς ἐκπιέζουσι τὸν κλυσμόν.

rem paulatim iniici clyſter debet. etenim ſenſus non ita moleſtia afficietur, et ea pars clyſteris, quae primum ingreſſa fuerit, paulatim * feces humectabit: si vero totus ingrediatur, non omne tempus a primo usque ad extremum dabitur inſperſioni eorum, quae intus continentur. ex quo fit, ut nihil vetet, cum totus clyſter fuerit expreſſus, quin ſtatim excitationem ad ſedem moliatur: nec multo tempore venter ob clyſteris copiam intumeſcat, neque ad excretionem feces adhuc ſiccae excitentur. Iam vero, qui clyſterem imponit, debet ſemper inanem clyſteris partem convoluere. eſt enim hoc valde accommodatum: quia ſaepe nos praeterit, clyſterem ex ventre in ipſum vas clyſteris recurrere, nisi continenter exprimatur.

Κ Ε Φ. μα.

Ἐκ τῶν Διοκλέους. Λυτικὰ γαςρός.

Λινοζῶςις 97) καὶ ἀμπελὶς, (*) καὶ αὐτὰ καθ' αὐτὰ, καὶ μετὰ τευτλίων, καὶ μετὰ κράμβης ἑψώμενα, καὶ ἐσθιόμενα μετὰ τῶν σιτίων, καὶ μετὰ ἀλεύρου ῥοφούμενα, ποιεῖ διαχώρησιν ἱκανήν. ποιεῖται δὲ καὶ ἡ κνίκος πολλοὺς τρόπους. καὶ γὰρ 98) ἀποχυλισθείσης πινομε-

Ex Diocle. Quae ventrem ſoluant. Cap. 41.

Mercurialis et * vitis, cum per ſe, tum cum betis et braſſica incoctae, et una cum cibis aſſumtae, aut cum pulte in ſorbitione datae, deiectionem abunde cient. Cnicus multis modis apparatus idem facit. nam, vel ſuccus ex eo exprimitur, et potui datur, iſque

93) Haec linea notata ſunt. In marg. vero adscriptum: τοῦ δὲ παντὸς εἰσιόντος.

94) Forte, ἐπὶ τὸ θάκος.

95) Sic in Codice. Conjicio, ἄνω θλίβοντα, aut, συνθλίβοντα.

96) Forte: τοὺς — ἐκπιέζοντας.

97) De λινόζωσις et λινοςῶςις jam alibi monui.

*) Rasarius de hoc videtur dubitasse. Ergo ſtellulam interposuit. Inter herbas tamen numerat Hesych. Forte Rasarius maluit ἀσαφίς.

98) Dioscor. 4, 190. p. 320. τὸ σπέρμα — χυλιζόμενον — κοιλίαν καθαίρει.

νος ὁ χυλὸς εἴωθε πρὸ δείπνου μέλιτι ἢ οἴνῳ γλυκεῖ κραθεὶς ὑπάγειν. καὶ ῥοφήματος ἐν αὐτῷ, καὶ μάζης τούτῳ φυραθείσης, καὶ τῶν ὄψων ἑψηθέντων ἐν τούτῳ. χρῷτο δ' ἄν τις αὐτῇ καὶ ψύξας, 99) ἔπειτα μετρίως κόψας, καὶ διασήσας, καὶ πάλιν κόψας μετὰ μέλιτος, καὶ ποιήσας, οἷον κηρὸν μὴ λίαν σκληρόν. ἀπὸ τούτων λαμβάνων πρὸ τοῦ δειπνεῖν, ὅσον ἰσχάδα μετρίαν, ἢ μικρῷ μεῖζον, ἢ ἔλαττον, ὡς ἂν χρωμένῳ φαίνηται συμφέρειν. γίγνοιτο δ' ἂν ἰσχυρότερον, εἰ ὠμῆς ἐρεχθείσης 100) τῆς κνίκου, καὶ τῶν ἐντὸς ἐξαιρεθέντων καὶ τριφθέντων, καὶ μέλιτι συμπλασθέντων, λαμβανόμενον ὡσαύτως, ἔλαττον δὲ τῆς πεφρυγμένης, οὐδενὸς ἧττον ἀλύπως λύει τὴν κοιλίαν, καὶ ὁ ῥοῦς, ὁ ἐκ τῶν συκαμίνων, μετὰ μελικράτου πινόμενος. ἔτι δὲ καὶ τοῖς ὄψοις περιπλαττόμενος. τῶν δὴ τῶν 1) συνήθων κρατεῖ πάντων ἡ 2) τερμινθίνη ῥητίνη. δεῖ δὲ αὐτὴν, ὡς ἔχει, μικρῷ μεῖζον ἢ κύαμον αἰγύπτιον μετὰ δεῖπνον 3), ἢ εἰς τὸ ποτήριον ἐμβάλλοντα τὴν ἴσην, μέλι μίξαντα μὴ ἔλασσον ἢ τριπλάσιον διάχεε 4) ὕδατος θερμοῦ δυσὶ κυάθοις, καὶ πιεῖν ἔσωθεν.

ante cibum melle, aut vino dulci, temperatus, aluum subducere consuevit. fit ex eodem sorbitio ad eandem rem valens. in maza quoque conjectus idem praestat: et obsonia in eo coquuntur. eodem uti poterit quispiam, si siccet, et modice contundat, et cribro traiiciat: tum iterum tundat cum melle, et ad cerae formam, non admodum duram, redigat, et ex ea ante coenam capiat, quantum caricae mediocris magnitudinem compleat, aut paulo magis, aut minus, ut ei, qui utitur, conferre videatur. Fiet autem vehementior, si cnicus crudus frangatur, et pars interna eximatur, conteraturque, et melle excepa eodem modo, minus tamen, quam cum frigitur, sumatur. nihilo vero minus absque molestia solvit aluum fluor, qui ex sycaminis prodit, ex melicrato sumtus, itemque cibis inspersus et commixtus. Ex consuetis vero terebinthina resina praestat omnibus. Ea vero, ut est, paulo maiore mensura, quam sit faba Aegyptia, post coenam capienda est: aut in poculum coniicienda, addendumque mellis non minus, quam triplum, et duobus aquae calidae cyathis diffundenda, et ita bibenda.

99) Forte, φρύξας. Mox Codex: διασείσας.

100) Forte, ἐρειχθείσης, ab ἐρείκω. v. Galen. in Glossis. p. 74. ubi ἐρείκειν explicat θραύειν. Apud Apoll. Rhod. p. 378. ἐρείκετο explicatur διεσχίζετο. Supra jam, ni fallor, de hoc monui. Dioscor. 4, 19? p. 320. habet κοπτόμενον.

1) Ita in marg. In textu: διττῶν.

2) Dioscor. 1, 91. p. 50.

3) Hic videtur excidisse λαβεῖν, aut simile quiddam.

4) Forte, διαχεῖν. Mox Codex ποιεῖν, loco πιεῖν. De ἔσωθεν dubito.

Ἐκ τῶν 5) Διευχθέως. Ὅσα ἐλαφρῶς κάτω καθαίρει.

Θάλασσα 6) ἑψηθεῖσα καὶ ἐξεχριαθεῖσα. 7) πίνειν δὲ, τὰς πρώτας 8) ποιοῦντας πρὸς ἴσον ὕδωρ, γλυκύτατον δέ. 9) ἤδη ὑπάγει, δύο μέρη τοῦ ὕδατος, καὶ ἓν θαλάσσης, ἕως ἂν ἱκανῶς δοκῇ ἔχειν ἡ κάθαρσις. ποιοῦσι δέ τι καὶ τοιοῦτο. τὴν κράμβην, τὴν λείαν, κόψαντες ἀποθλίβουσι καὶ κνίκον κόψαντες καὶ παραχέαντες, ἐν κεραμείῳ ἀγγείῳ τιθέασιν εἰς τὸν ἥλιον, ἔθ' ὅταν πάχος σχῇ, ἀποτίθενται. τοῦτο 10) ὅσον δραχμὰς δύο δίδωσι μετὰ μελικράτου νήστει, καὶ ἐλαφρῶς καθαίρει κάτω. καθαίρει δὲ καὶ τῶν φακῶν ἀφέψημα μεθ' ἁλὸς μετρίου καὶ τῆς ἡμέρου ἀσταφίδος τὸ ἀφέψημα ἐξαιθριασθέν. ποιεῖται δέ τι καὶ τοιοῦτον. ἁλὸς 11) ὀξύβαφον καὶ μέλιτος ἴσον, καὶ ὄξους κοτύλαι δύο τεθέντα 12) ἐξαιθριάζεται· εἶτα μεθ' ὕδατος κιρνάμενα δίδοται. εὐλυτωτέραν δὲ ποιεῖ τὴν κοιλίαν σκόρδα ἑφθὰ ἐν μελικράτῳ, καὶ ῥητίνη μετὰ νίτρου ἀνειλημμένη 13) καὶ διδο-

Ex Dieuchthe. Quae leviter per infernas partes purgent. Cep. 42.

Marina aqua decocta, et ſub dio detenta potatur, in primis quidem, cum pari aquae dulcis portione: tum, ubi ſubducit, duae aquae dulcis partes uni parti marinae adduntur, idque uſquedum ſatis purgatum eſſe videatur. Hoc etiam facere ſolent, braſſicam laevigant, exprimuntque, et cnicum contuſum inſpergunt: et in vaſe fictili ad ſolem ponunt, donec craſſitudinem nanciſcatur: tum removent. dant vero hujus drachmas duas iejunis ex melicrato; et leviter aluum ſubducit. Lenticularum quoque decoctum cum modico ſalis purgat. Iam vero vuae paſſae ſativae decoctum ſub dio detentum purgat. ac ſimile quippiam facit ſalis acetabulum cum pari mellis portione, et aceti heminis duabus ſub dio poſitum, et poſtea temperatum aqua datum. magis vero aluum ſoluunt allia in melicrato elixa: et reſina nitro excepta, et

---

5) Supra lib. 4. cap. 5. legitur Διεύχους. Sed in principio Codicis in indicibus Διεύχου. Hoc vero loco in iſtis indicibus ſolum legitur: λυτικὰ γαστρὸς καὶ καθαρτηρίων ποικίλων ἀναγραφαὶ πλειόνων. Apud Fabric. bibl. gr. Vol. IX. p. 452. appellatur *Dieuchidas*. Vol. XIII. p. 141. *Dieuches*. Hoc probandum videtur. Pro priore ex hoc loco haud dubie voluit, *Dieuchthes*. Solam enim interpretationem Latinam Raſarii ad manus habuit. Idem Raſarius ab hac ſectione numerat caput 42. et ſic deinceps ad cap. 47. atque iſtos numeros margini hujus Codicis adscripsit. Sed Codex uno capite haec ad finem libri noni comprehendit omnia, refertque ad caput 41.

6) De *aqua marina* jam ſuperius occurrit. Sic et apud Polyb. T. II. p. 107.

7) Sic, totidem litteris. Conjicio: ἐξαιθριασθεῖσα. v. Geopon. p. 305. ἐξαιθριάσας. Dioscor. 3, 163. p. 240. συνεξαιθριασθεῖσα. Vide etiam Foës. Oecon. Hippocrat. in ἐξαιθριάζειν p. 131. Atqui hic mox inferius luculentis litteris eſt, ἐξαιθριασθέν. Item paullo poſt, ἐξαιθριάζεται.

8) Usitatius, τὴν πρώτην. Inter haec in marg. insertum eſt μέν. Forte mox πιόντας, loco ποιοῦντας.

9) Hic aliquid deeſt. Veluti, ἤδη δὲ ὑπάγοντος, ὅταν δ' ἤδη ὑπάγοι.

10) Forte: τούτου ὅσον — διδοῦσι, nimirum, οἱ ἰατροί. Mox correxi Codicis ἐλαφρός.

11) Ita in marg. In textu: ἄλλος.

12) Hoc mihi dubium videtur. Forte ἑψηθέντα aut συνεψηθέντα.

13) Ita ex correctione. Antea, ἀνειλιμμένη.

μένη πρὸ τοῦ δείπνου, καὶ τὰ τεύτλια, 14), καὶ τὰ κρόμμυα ταπιτια, 15) ἑφθὰ ἐν μελικράτῳ, καὶ τὰ καταπότια, τὰ ἐκ τοῦ νίτρου, καὶ πεπέρεως, καὶ ῥητίνης, καὶ ἡ κράμβη, ἐάν τις ἐσθίῃ μετὰ νίτρου ἑφθὴν, καὶ τοῦ χυμοῦ ῥοφᾷ, ἢ καὶ τὰ τῆς ἀκτῆς τὰ φύλλα μετὰ τευτλίου ἑψώμενα.

ante coenam data. et betae, et caepae in melicrato decoctae. et catapotia, ex nitro, pipere, resina, confecta, et brassica, si quis ea decocta cum nitro vescatur, et jusculum abſorbeat. aut folia actes cum beta decocta idem praeſtabunt.

Ἐκ τῶν Λύκου. Ὑπήλατα. 16)

Στύρακος, σκαμωνίας, ἑκατέρων ἴσα. ἡ δὲ ποίησις ἥδε τούτων ἐςί. κόπτεται ἐν ὅλμῳ μάλα ἰσχυρῶς ςύραξ, ὡς μαλάττεσθαι δύνασθαι, καὶ ἐπιβάλλεται ἡ σκαμωνία, καὶ σφαιρία 17) γίνεται, ἡλίκα κυάμου.

Ex Lyco. Aluum ſubducentia. Cap. 43.

Styracis, ſcammoniae, utriuſque pares portiones. conficitur ad hunc modum. ſtyrax valde admodum in mortario teritur, ut moliri queat: eique ſcammonia adiicitur, et globuli ad fabae magnitudinem conformantur.

Ἕ τ ε ρ ο ν.

Σκαμωνία μεθ' ἁλῶν ὅτι λευκοτάτων λειοῦται ἐφ' ἱκανόν. ἔπειτα ἑψεῖται ἐν πυξίδι 18) μολικῇ. τρόπος δὲ τῆς ἑψήσεως ὅδε. πυξὶς βολική ἐςι διπλῆ· τὸ δὲ ἐπίθεμα αὐτῆς, ἢ τρῆμα, ἢ αὐλὸν ἔχειν ὀφείλει. ἐνταῦθα ἡ μετὰ τῶν ἁλῶν λελειωμένη βάλλεται σκαμωνία, καὶ ἐγκαθίζεται τὸ ἀγγεῖον τοῦτο λοπάδι ἐρεγμοῦ πλήρει· ἑψεῖται δὲ ὁ ἐρεγμὸς, ἔχων 19) τὴν μολιβὴν πυξίδα, ὀξυκράτου ἐπιχυθέντος, καὶ οὐχ ὕδατος. ὅτε 20) ἐρεγμὸς ἑψεῖται, καὶ ἡ σκα-

Aliud. Scammonia cum ſale candidiſſimo permultum laevigatur: tum in plumbea pyxide decoquitur. Ratio vero decoquendi eſt hujuſmodi. pyxis plumbea duplex eſt. ejus operculum habere debet, aut foramen, aut fiſtulam. per eam viam ſcammonea cum ſale trita inditur: idque vas in olla, quae lomento fabarum plena ſit, inſidet. coquitur autem lomentum fabarum, quod pyxida continet, poſca affuſa, non autem aqua. ubi lomentum coctum fuerit, etiam ſatis cocta erit ſcammonia. cum hoc ſa-

14) Utitur eo Diog. Laërt. p. 215. 220.

15) Sic, ſine accentu. Rasarius id praetermisit. Ἄπια et ἀπίτια dicuntur potius ςύφειν. v. Dioſcor.

16) Erotian. p. 50. ὑπηλάτῳ· τῷ τὴν κάτω κοιλίαν καθαίροντι, παρὰ τὸ ὑπελαύνειν εἰρημένον.

17) Codex: σφερία.

18) Rasarius videtur voluisse, μολυβδίνῃ. Mox Codex exhibet βολικῇ. Paullo poſt, μολιβήν. Apud Polyaen. p. 774. legi, μολιβδοῦν γραμματεῖον. Ergo μολιβῇ hoc loco. In Codd. facile confunditur β. υ μ.

19) De hoc dubito. Forte κατέχων.

20) Etiam haec mihi quodammodo dubia videntur.

μωνία ἱκανῶς ἑψήσεως ἔχει. ἐπειδὰν τοῦτο γένηται, ἀποψύξαι τῇ πυξίδι τὸ φάρμακον χρή. καὶ αὖθις λείου, ἢ αὐτὰ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἢ πεπέρεως λευκοῦ μίξαντα 21) τοσοῦτον, ὁπόσον 22) ἡδύνει τὸ φάρμακον ἱκανῶς. οὕτως εἰ μεταχειρίσαιο τὴν σκαμωνίαν, οὔτε τῷ ςόματι, οὔτε τῷ ςομάχῳ ἀηδὴς γίνεται, καὶ καθαίρει οὐδὲν μεῖον.

Φιλουμένου 23) καθαρτήριον πρὸς τοὺς χρονίως ῥευματιζομένους ὀφθαλμοὺς.

Πρασίου, ἀγαρικοῦ, χαμαίδρυος, κολοκυνθίδος ἐντεριώνης, 24) ςοιχάδος, ἀνὰ ἕλκασιν· 25) ὀποπάνακος 26), σαραπίνου, 27) πετροσελίνου, ἀριςολοχίας ςρογγύλης, πεπέρεως λευκοῦ, ἀνὰ πέντε. 28) κινναμώμου, ναρδοςάχυος, σμύρνης, πολίου, κρόκου, ἀνὰ τεσσάρων. 29) τὰ ξηρὰ πάντα ὁμοῦ κόπτειν δεῖ καὶ σήθειν. τὸν δὲ ὀποπάνακα καὶ τὸν σαραπῖνον, 30) καὶ τὴν σμύρναν τεθλασμένα ἀποβρέχειν ἐν τῇ θυΐᾳ 31) μέλιτι, εἶτα λεαινομένοις ἐπιμιγνύειν τὰ ξηρὰ, τρίβοντας, καὶ οὕτως εἰς ὑελοῦν 32) ἀγγεῖον ἀναλαμβάνειν, κἂν λείπῃ, τοῦ

ctum fuerit, medicamentum ipſum ſinendum eſt, ut in pyxide refrigeretur. id poſtea iterum laevigabis, vel per ſe, vel piperis albi tantum addens, quantum ſatis ſit ad medicamentum rite condiendum. atque ita parata ſcammonea, neque ori, neque ſtomacho inſuavis erit, et nihilo ſecius purgabit.

Philumeni purgans medicamentnm ad oculos diuturna fluxione oppreſſos.
Cap. 45.

Marrubii, agarici, chamaedryos, colocynthidos medullae, ſtoechadis, ſingulorum pondo decem: opopanacis, ſagapeni, petroſelini, ariſtolochiae rotundae, piperis albi, ſingulorum quinque: cinnamoni, ſpicae nardi, myrrhae, polii, croci, ſingulorum quatuor. ſicca terenda ſimul ſunt omnia, et per cribrum traiicienda: opopanacen vero, ſagapenumque, et myrrham confracta in pila macerare in melle oportet. his poſtea laevigatis ſicca addenda, et ita conterenda: et ſic confecta vitreo vaſe ex-

21) Forte μίξας. Antecedit enim λείου.

22) Forte, ἡδύνοι, intellecto ἄν.

23) v. Fabric. bibl. gr. Vol. XIII. p. 367. Duo loca ex Philumeno laudantur in Aët. edit. Hebenſtreit. p. 17. 25. περὶ ξανθῆς χολῆς et περὶ λειποθυμίας.

24) Dioscor. 3, 31. σιχάς.

25) Rasarius voluit, ὁλκὰς ι.

26) Dioscor. 3, 55. p. 195.

27) Immo, σαγαπήνου. Dioscor. 3, 95. p. 214. 3. 91. p. 210.

28) Nimirum ὁλκάς.

29) Forte, τέσσαρας. Mox vitiose etiam, σῆθειν.

30) Vide notam 27.

31) Scribitur θυεία, θυΐα etc. v. Galen. in Gloss. p. 59. Foes. Oec. Hippocrat. in ἀκόνη. Aristoph. Pac. vers. 227. 229. et alibi θυεία. Geopon. p. 1190. σύντριψον λεπτῶς ἐν ὅλμῳ ἢ θυΐᾳ.

32) v. Geopon. p. 329. 616. Alibi ὑέλινος et ὑάλινος occurrit.

μέλιτος προσεπιχεῖν. ἔστι δὲ τὸ φάρμακον τοῦτο θαυμαστὸν, ἰδίως τοῖς περὶ κεφαλὴν χρονίοις πάθεσι 33) συμπεφωνηκός. ὅθεν καὶ τῇ περὶ ὀφθαλμοὺς διαθέσει καταλληλότατον ὂν πεπείραται. 34) λύει μὲν γὰρ τὴν κοιλίαν συμμέτρως. εἰ δὲ ἐπὶ τῆς χρήσεως προσλάβοι ὀβολοὺς τέσσαρας σκαμνωνίας, ἢ καὶ ἓξ, ἐνεργέστερον καθαίρει. κατασπᾷ δὲ ἀπὸ κεφαλῆς πάντα, καὶ σχεδόν ἐστι 35) περισσὸν, καὶ τῆς κατὰ φύσιν τοῦ σώματος ἕξεως ἀλλότριον, τοῦτο διακρίνων, εἰς τὸ ἐκτὸς, ἀποδίδωσιν, ὥστε νεαρώτερα ἀπ' αὐτοῦ τὰ σώματα, 37) τάς τε συστάσεις καὶ τὰς ἐνεργείας, ἐν οὐ πολλῷ μετὰ τὴν κάθαρσιν χρόνῳ κτᾶσθαι. ἔστι δὲ ἡ τελεία πόσις αὐτοῦ δραχμαὶ β. μετὰ μελικράτου κυάθων ε. ἐκ περισσοῦ τῆς σκαμωνίας προσπλεκομένης. τισὶ μὲν οὖν καὶ μόνον ἤρκεσε τοῦτο τὸ φάρμακον, καὶ διὰ μιᾶς πόσεως τὴν ἐξ ἀρχῆς τῶν μορίων ὑγείαν ἀποδοῦναι. ου 37) τῇ καθάρσει ψιλῇ σχεδὸν 39) δεδωκαστᾷ τῇ ἀναδόσεως λόγῳ τὴν φυσικὴν εὐαρέστησιν ὑπεργασαμένων. ἐνίοις δὲ διὰ δευτέρας καὶ τρίτης πόσεως. ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν προετοιμάζεται, μετὰ ὠφελίμου δέξασθαι τὴν ἀπὸ τῶν μετασυγκριτικῶν βοήθειαν.

cipienda. ſique mel deſit, affudendum erit. Hoc medicamentum mirabile eſt proprie in morbis capitis diuturnis. quam ob rem oculorum quoque affectionibus accommodatiſſimum eſſe, uſu compertum eſt. ventrem enim mediocriter ſoluit. si vero ſub utendi tempus obolos quatuor, aut ſex ſcamoneae capiat, efficacius purgabit. revellit namque a capite omnia, et ferme etiam nimis. et quod a naturali corporis habitu alienum invenit, ſecernit, et foras pellit: ut recentiora ab eo reddita corpora, et conſtitutiones, et actiones ſuas, non ita multo poſt purgationem acquirant. ſumma ejus potio drachmas duas continet, cum melicrati cyathis quinque praeter ſcammoneam, quae adjungitur. ac quibuſdam quidem medicamentum ipſum, idque una ejus potione, priſtinam partium valetudinem potuit reſtituere. non tamen nuda puraque purgatione naturalem affectionem, et hilaritatem, ratione diſtributionis gignere, atque reſtituere exiſtimetur. quibuſdam autem id effecit tum ſecunda, tum vero etiam tertia potione, in aliis vero ita praeparat corpora, ut auxilium a metaſyncriticis ſint perceptura.

33) Mira mihi haec metaphora videtur, συμφωνεῖν πάθεσι. Forte, συμβεβιωκόσιν. De συζῆν dixi ad Chryſoſt.

34) Codex: πεπέραθαι. Sic.

35) Forte: ὅ, τι περισσόν.

36) Refertur ad φάρμακον. Ergo διακρῖνον.

37) Intelligo κατά.

38) Forte, καὶ τῇ καθάρσει ψιλῇ σχεδὸν δεδοκίμασαι, τῷ τῆς ἀναδόσεως λόγῳ, τὴν φυσικὴν εὐαρέστησιν ὑπεργασάμενον, nimirum, τοῦτο τὸ φάρμακον.

39) Sic. Sed hoc monstrum vocabuli.

Ἀρχιγένους καθαρτήρια ἐπὶ πυρεττόντων.

Ἐπὶ τῶν εὐτρόπων πυρετῶν, τουτέστιν, ἐφ' ὧν ἰσχὺς μὲν ὑπόκειται, χρόνου δὲ ἔνδεια, ἀφαίρεσιν ἀθρόαν ποιητέον, χάριν τοῦ διακόψαι τὴν συνέχειαν. Φλεβοτομίᾳ μὲν οὖν ἐπί τε τῶν ἰσοκρατῶν χρηστέον, ἐπί τε τῶν θερμοτέρων μᾶλλον, ἤπερ ὑγροτέρων. 40) ὑπὸ δὲ τὸ ὑγρὸν ἐπικρατέστερον ᾖ, χρησιμωτέρα ἡ διὰ καθάρσεώς ἐστι τῆς ὕλης ἐλάττωσις. κᾂν δὲ 41) ἡ καθαρὰ, οὐκ εὐθὺς σκαμωνία, οὐδὲ τῶν βιαιοτέρων τὶ, ἀλλὰ ἠπιώτερα παραληφθήσεται. πρῶτον μὲν ἐπιθέματα καὶ καταχρίσματα 42) ἄγαν ἐκ τῆς βιαίου ὕλης, ἢ τὸ κατὰ διάδοσιν ἐνεργεῖν ἀμαυρὰ γίνεται. εἴωθα δὲ ἐγὼ χρῆσθαι καὶ καταπλάσματι, ἐπὶ διαστήματι ἡμέρας, καθ' ὑποχονδρίου πλατεῖ, ἕως ὀμφαλοῦ ἐπιῤῥίπτων αὐτό. ἄστε 44) δὲ καὶ καθ' ὅλης τῆς γαστρὸς αἰρίνου 45) ἀλεύρου μέρη τρία πρὸς ἓν τοῦ κνεώρου μιγνὺς ἐν μέλιτι καθεψῶν ἢ καταχρίων τιθυμάλλου ὀπὸν, καὶ κυκλαμίνου χυλὸν ἴσον, ἐλατηρίου ἡμίσει μιγνὺς, καὶ ἀνιεὶς αὐτὰ ὑγρᾷ τῷ χυλῷ τῆς κυκλαμίνου σὺν ὀλίγῳ μέλιτι, ὡς μὴ ἄγαν καταξηραινόμενα θρύπτηται, καὶ 46) συνεργῶ, βαλανεῖον προσθεὶς ἐκ τῆς κυκλαμίνου γεγλυμμένον καὶ ἀποβεβρεγμένον εἰς ἅλμην ἐντιθεὶς, ἢ ἄλλό τι τῶν ὁμοίων. ἔπειτα καὶ τῶν λαμβανομένων ἤρκεσέ μοι λινο-

Archigenis purgantia medicamenta febricitantium. Cap. 46.

In febribus bonorum morum, hoc eſt, in quibus vires corporis ſubſunt, ſed tempus breve eſt, detractio confertim facieda eſt, ut morbi continuitas intercidatur. ergo in temperatis utendum eſt venae ſectione: idque potius in calidioribus, quam humidioribus eſt faciendum. si vero humor sit abundatior, tunc materia utilius purgatione diminuitur. ſique purges, non ſtatim ſcammonea, aut aliquo violento medicamento, ſed placido id facies. primum enim quae imponuntur, quaeque illinuntur, si ex violenta materia conſtent, cum per diſtributionem et tranſmiſſionem agant, languida redduntur. Equidem cataplaſmate in diei ſpatio uti conſuevi, quod hypochondrio ſuperdarem ita latum, ut uſque * ad umbilicum pertineret. Quandoque etiam loliaceae farinae partes tres uni parti cneori admixtas melle decoquens, totum ventrem comprehendo: aut tithymali liquore oblino: aut cyclamini ſuccum pari pondere, dimidio elaterii miſcens et liquido cyclamini ſucco reſoluens una cum modico mellis, ne nimis exſiccata reddantur friabilia, glandulas conficio. quae ubi cyclamini ſuccum accepit,

40) Immo, ὅπου.

41) Forte, καθάρῃς. Ita et Rasarius videtur conjecisse. Mox vitiose in Cod. ὑπιωτέρα. Homer. Il. δ. 218. ἤπια φάρμακα.

42) Loco, ἄγαν — ἢ, malim, κᾂν — ᾖ, τῷ κατά. Vitiose hic etiam legitur καταχρήσματα.

43) Cod. πλατύ. Mox, ἐπιῤῥίπτον.

44) Forte: ἔστ' ὅτε δὲ καί.

45) Ita in marg. In textu, ἐρίνου. Mox vitiose etiam κνεόρου. De αἶρα vide ad Geopon. p. 198. et αἴρας ἄλευρον p. 988.

46) συνεργω accentu caret in Cod.

ζάστεως χυλὸς, ὅσον εἰς πλῆθος τριῶν κοτυλῶν, ἐμπεπασμένους ἅλας ἔχων, ἢ ὀρὸς 47) ὁμοίως. ἀλυπότατον δὲ καὶ πάσῃ ἡλικίᾳ ἁρμόττον ἐστὶ πολυποδίου μέρη δύο, κνεάρου καὶ ἁλὸς, νίτρου ἀνὰ μέρος ἓν, κνίκου μέρος ἕν. δίδονται 48) πρὸς δύναμιν τελείοις δραχμαὶ γ. φυρᾶται δὲ μέλιτι εἰς κοπτῆς 49) τρόπον, ἢ ἐμπάσσεται εἰς ὑδρόμελι. καὶ αὐτὸ 50) δὲ καθ᾽ ἑαυτὸ κνίκος ἓν τῷ ἴσῳ πλήθει, ἢ πλεῖστον ὁλκαὶ δ. ἱκανῶς κινεῖ. καταλληλότατον δὲ τοῖς εἰρημένοις ἐστὶ πυρετοῖς καὶ τοῦτο. καὶ τὸ εἰρημένον κοπτάριον. κλυσμὸς δὲ καὶ ἡ λινόζωστις 51) μὲν, καὶ ἡ κολονυνθίδος δὲ ἀφέψημα χρήσιμόν ἐστιν, εἰ μὴ μόνα τὰ σκύβαλα, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀνωτέρω τὶ κομίζεσθαι δοκιμάζοιμεν. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τῶν τοιούτων πυρετῶν καὶ ταῦτα μὲν ἐν ἀσιτίας τρόπῳ ὑποδεξαμένης τροφῆς τὴν παντελῆ κάθαρσιν προσάγεται. ἐν τρόπῳ δὲ καὶ τροφῆς ἐγὼ τὸν διὰ τῆς κολοκυνθίδος πολτὸν δίδωμι. σφαίρας κδ. ἐχούσας μέγεθος ποντικοῦ καρύου, ἃς καταπινέτω ὁ θεραπευόμενος 52) ἁμασίτους. εἶτα διακλυσάμενος τὸ στόμα, καὶ καταῤῥοφήσας ὕδατος καθαροῦ 53) κυάθους τρεῖς ἡσυχαζέτω, τὴν κάθαρσιν ἀποδεχόμενος. χρηστὸν καθαρτικόν ἐστι, καὶ πυρετῷ

atque in muria praemaduerit, impono, aut aliquid aliud generis ejufdem. Tum ex iis, quae fumuntur, fatis fuit mercurialis fuccus, trium heminarum menfura, cui fal inditus fuiffet, aut ferum lactis eodem modo. Sine moleftia vero hoc omni aetati eft accommodatum. polypodii partes duae, cneori, falis, nitri, fingulorum pars una: cnici pars una. dantur iis, qui viribus integris funt, drachmae tres. melle autem imbuitur inftar placentae: aut in hydromelite infpergitur. Ipfe quoque cnicus per fe eodem pondere, aut ad fummum holcarum quatuor, datus, fatis egregie movet: fiquidem febribus ante dictis accommodatiffimus is quoque eft, et placenta itidem, quam diximus. Clyfter vero, ex mercurialis et colocynthidis decocto, eft utilis: si modo non folas feces, fed etiam aliud quippiam defuper educere in animo habemus. Quemadmodum igitur in his febribus haec dantur, non tanquam cibi, cum cibi perfectam purgationem recipiant: ita ego alimentorum loco pultem ex colocynthide dare confuevi 24. globulos, qui ponticae nucis magnitudinem compleant, deglutiat

47) Cod. ὄρος. Immo, ὀρὸς feu ὀῤῥός.

48) Cod. δίδοται.

49) Cod. κόπτης. v. Dioscor. 2, 125. p. 129. Dicitur κοπτὸν et κοπτάριον. Dioscor. 4, 190. p. 320. Vide hic paullo inferius.

50) Forte: αὐτὸς δὲ καθ᾽ ἑαυτὸν κνίκος ἐν τῷ.

51) Cod. λινοζῶστις. De eo jam alibi monui. Rasarius videtur voluisse: κλῦσμα δὲ ἐκ λινοζώστεως καὶ κολοκυνθίδος ἀφεψήματος. Turbata hic quaedam esse, quilibet animadvertit.

52) Sic Cod. Forte, ἅμα τοῖς σίτοις aut σιτίοις. Ita Rasarius videtur conjecisse. Mihi in mentem veniebat, ὁμαστήτους, nimirum, τὰς σφαίρας. Μασᾶσθαι feu μασσᾶσθαι nota funt. Mox rursus Codex: διακλεισάμενος, quod correxi.

53) Rasarius θερμοῦ reddidit.

οὐ 54) βαρεῖ. ἄγει δὲ ὑδατώδεις χολὰς καὶ παχείας ὕστερον. πολλοὺς οἶδα ἰαθέντας μετὰ τοῦτο· τοὺς δὲ ἐπ' ὀλίγον ἐπισημανθέντας λουτρὸν ἐξιάσατο· οἷς δὲ ἐδέησε καὶ δεύτερον τοιαύτης δόσεως ιην 55) ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ κράματος τὰ σφαιρία δίδοται. καὶ τῆς δευτέρας κενώσεως καιρὸς, ἀκμὴ τῶν εὐτρόπων πυρετῶν, ὅπου κόποι κεφαλῆς, ἀλγηδόνες, βάρη, ἀτονίαι, πυρώδεις ἐν ἰσχίοις διαθέσεις, 56) καὶ κάματος, ἄριστόν ἐστι τὸ φάρμακον. σκευάζεται δὲ οὕτω. λαμβάνονται κολοκυνθίδες β. καὶ ἐκγλυφείσαις 57) αὐταῖς ἐγχεῖται ἔλαιον, οὗ διανυκτερεύσαντος, 58) εἶτα ἀποχυθέντος εἰς χύτραν 59) ἐγκεκαινοσμένην, ὕδωρ ἴσον ἐμβάλλεται, καὶ θλαθεῖσαι ἐνεψῶνται 60) κολοκυνθίδες· εἶτα ἐκβάλλονται ἐκθλιβεῖσαι, καὶ μεταχεῖται εἰς ἑτέραν χύτραν ὁ χυλός· εἶτα ἀπὸ σιλίγνεως καθαρᾶς ἐκβληθὲν 61) ἕψεται πολτός. κἀπειδὰν καλῶς ἔχῃ, μέλανος ἐλλεβόρου καὶ σκαμωνίας κούφης ἡμιόλκιον 62) μὲν, εἰ ἐπιεικὲς βούλοιο, ὁλκὴ δὲ, ὅταν εὔτονον, ἐμ-

una cum cibis ille, qui curatur: tum os colluat, et aquae calidae cyathos ternos ſorbeat, et quieti ſe tradat, purgationem expectans. eſt haec praeſtantiſſima purgatio, febri quoque non gravi. educit autem biles aqueas, et craſſas. poſtea vero multos fuiſſe curatos vidimus: multos vero parum ab acceſſionibus vexatos, balnei uſu fuiſſe integrae valetudini reſtitutos. Quibuſdam vero bis dari hoc medicamentum neceſſe fuit: quibus globuli ex eodem temperamento fuerunt dati. et tempus ſecundae evacuationis eſt ſtatus febrium, quae bonorum morum dicuntur. cumque laſſitudines capitis, dolores, gravitates, imbecillitates, feruidae in coxendice affectiones et labor urgent, tunc praeſtantiſſimum medicamentum eſt: quod ad hunc paratur modum. Duae colocynthides capiuntur, excavantur, oleum eis infunditur, per noctem ibi moratur, in ollam novam reiicitur, aqua pari portione additur, confractae colocynthides incoquuntur, expreſſae abiiciuntur: ſuccus in aliam ollam transfunditur: fuligo abſtergitur: puls decoquitur. ubi rite ſe habeat, nigri veratri et ſcammoniae levis ſemiholca, ſi mite velis medicamentum, si intentum

54) Forte: οὐ βαρύ. Mox post πολλοὺς addiderim οὖν. ὕστερον refero ad priora. Cum μετὰ τοῦτο enim non poteſt consistere. Igitur Rasarius ſilentio transiit. Forte, κατὰ, i. e. διά.

55) Sic, ſine accentu, ac ſine ſensu Forte. οἷς ἀπὸ — δέδοται

56) Codex: πυρώδεις — διάθεσις. Aut ergo, ut ego edidi, aut πυρώδης — διάθεσις.

57) Erotian. p. 24. habet ἐκγλυφήσεται. Plato Polit. X. p. 471. κοίλῳ καὶ ἐξεγλυμμένῳ. Caret his adeo thesaurus Stephani.

58) Eleganter, tanquam de homine, dixit.

59) Immo, aut, ἐγκεκαινισμένην, aut, ἐγκεκαινωμένην.

60) Interposuerim, αἱ.

61) Forte, ἐμβληθέν. Paullus Aegin. 1, 78. p. 23. memorat σιλιγνίτην ἄρτον. σίλιγνις est *ſiligo*. Species eſt tritici.

62) Codex: ἡμιόλβιον, et mox, ὀλκή.

πάσσεται, καὶ, 63) συντορυνηθέντος, σφαῖραι γίνονται.

holca imponitur. his omnibus in ramenta diductis, orbes fiunt.

Ἱερὰ Ἰούστου. 64)

Κολοκυνθίδος ἔντερα δραχμ. κβ. στοιχάδος, χαμαίδρυος, πεπέρεως λευκοῦ, πεπέρεως μέλανος, ἀγαρικοῦ, ἐλλεβόρου μέλανος, σκαμωνίας, ἀνὰ δραχ. ιγ. ἀμμωνιακοῦ, θύμου, κρόκου, εὐφορβίου, ἀνὰ δραχ. η. σμύρνης δραχ. δ. σκίλλης ὀπτῆς δραχμ. ις. ἔνιοι, κασίας δραχμ. δ. καὶ ναρδοστάχυος δραχμ. η. μέλιτος τὸ ἀρκοῦν.

Hiera Iusti.

Colocynthidis interioris denarii 24. stoechados, chamaedryos, piperis albi, piperis nigri, agarici, veratri nigri, scammoneae, singulorum denarii 13. ammoniaci, thymi, croci, euphorbii, singulorum denarii 8: myrrhae denarii 4: scillae tostae denarii 16. Aliqui addunt casiae denarios 4, et spicae nardi denarios 8. mellis quod satis fit.

Ἐπίθεμα ἐμετικόν.

Ἐλλεβόρου λευκοῦ δραχ. η. πεπέρεως δραχ. δ. χολῆς ταυρείας τὸ ἀρκοῦν, ἀναλαβὼν ἐπιτίθει.

Epithema vomitum ciens.

Veratri albi denarii 8. piperis denarii 4. fellis taurini, quantum ad excipiendum satis sit, admoveto.

Φάρμακον, ὃ τῇ ὀσφρήσει καθαίρει διὰ γαστρός.

Χερσαίου ἐχίνου χολῆς, ἤτοι μελανθίου, ἢ νίτρου, ἑκατέρου δραχ. ρα. θαψίας χυλοῦ δραχ. δ. κνιδίου κόκκου δραχ. γ. ἐλατηρίου δραχ. α. ἅπερ εἰς κηρωτῆς εἶδος λειοῦται, ἐλαίου δὲ σικυωνίου, ἢ κυπρίνου, μίξας, σφαίρας ἀνάπλαττε δραχμιαίας, ὧν μίαν, εὔπεπτος ὢν ὁ καθαρθησόμενος, ὀσφραινέσθω. ἐπεκλύσει 65) δὲ τῇ ἐχομένῃ 66) εὐώδει μύρῳ. μετὰ ταῦτα δὲ αὐτὸν ἀνακτάσθω.

Medicamentum, quod odoratui admotum per aluum purgat.

Fellis terrestris echini, melanthii, aut nitri, utriusque denarii 101. succi thapsiae denarii 4. grani Cnidii denarii 3. elaterii denarius levigantur instar cerati oleo Sicyonio, aut Cyprino admisto: fiuntque orbes unius denarii. horum unum odorabitur is, qui purgandus est, si bene concoxit. hoc autem admodum debilitabit: sed aliquo unguento odorato vires postea recreabuntur.

---

63) Vide Aristoph. Equitt. v. 1168. 1169. τορύνειν. Ergo, συντορυνηθέντος.

64) De hoc v. Fabric. bibl. gr. Vol. XIII. p. 306.

65) De hoc dubito. Forte, ἐπικλύσει.

66) ἡμέρᾳ.

ΒΙΒΛΙΟΝ Θ. ΚΕΦ. γ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ τῆς κατὰ μῆνα τῶν ἀέρων διαφορᾶς. Ἐκ τοῦ α. λόγου τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων.

Ἐργάζεται 67) δὲ διαφορὰ ἐν τῷ ἀέρι παραπλησίως τῷ ἡλίῳ καὶ ἡ σελήνη περιϊοῦσα τὸν τῶν ζωδίων κύκλον. ἐργάζεται δὲ καὶ αὐτὴ τέσσαρας ὥρας μηνιαίας, ἀναλογούσας ταῖς ἐτησίαις, ἑβδομαδικῷ δὲ ἀριθμῷ περικυκλουμένας. ἡ μὲν οὖν πρώτη τοῦ μηνὸς ἑβδομὰς, ἀρχὴν μὲν ἀπὸ νουμηνίας ἔχει, πρόεισι δὲ μέχρι διχοτόμου. ἔστι δὲ ἐοικυῖα. ὑγρὰ γὰρ καὶ θερμὴ ἡ σελήνη ἡ ἐντεῦθεν, καὶ τὸ περιέχον ἐν τῷ καιρῷ τῷδε ὑγρότατον, καὶ 68) τηνικαῦτα ὡς ἐπίπαν καταῤῥιγνύνται, 69) καὶ οὗτοί γε ὑγροὶ καὶ γονιμώτατοι, παραπλησίως τοῖς ἐαρινοῖς. ἡ δὲ δευτέρα ἑβδομὰς, ἄρχεται μὲν ἀπὸ διχοτομίας, πόεισι δὲ μέχρι πανσελήνου, θέρει δὲ παραπλήσιος διὰ τοῦτο, ὅτι καρποὺς πέσσει μάλιστα. ἥ γε μὴν μετὰ πανσέληνον ἑβδομὰς μέχρι διχοτόμου, φθινούσης τῆς σελήνης, ξηρὰ καὶ μετοπώρῳ παραπλήσιος. ἡ δὲ τελευταία χειμῶνι ἔοικεν. ὅσα οὖν αἱ τοῦ ἐνιαυτοῦ ὧραι ἐπιφέρουσι, τοσαῦτα καὶ παρὰ τῶν μηνιαίων ἡγητέον ἀπαντᾷν. ἐκεῖνο δὲ προσδιαληπτέον, ὅτι ὁ μὲν ἥλιος κατὰ τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν θερμαίνει τὰ σώματα· ἡ σελήνη δὲ μᾶλλον ὑγραίνει. παρὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν τούς τε ἐγκεφάλους

Ex Antyllo. De aëris differentia, quae in menſe eſt. Ex primo libro, qui eſt de praesidiis extrinſecus incidentibus.
Lib. IX. Cap. 3.

Luna, quae aeque ac ſol Zodiacum perluſtrat orbem, differentiam in aëre creat. Facit enim quatuor tempora menſis, quae anni partibus proportione roſpondent, atque hebdomadibus diſtinguntur. prima igitur menſis hebdomas a novilunio ducit initium, et uſque dum luna duas in partes aequaliter diuiſa apparet, progreditur: eſtique veri ſimilis: cum luna humida, calidaque ſit eo tempore: et aër nos ambiens eo tempore humidiſſimus et calidiſſimus. ac tunc quidem humores plerumque ruunt et foecundi ſunt, non ſecus, quam vere. ſecunda autem hebdomas tunc incipit, cum luna in duas partes aequaliter ſecta eſt, et ad plenilunium uſque procedit: eaque aeſtati ſimilis eſt, ob hanc unam cauſam, quod fructus concoquit vel maxime. Hebdomas vero, quae plenilunium ſequitur, cum luna uſque minuitur, donec duas in partes ſit aequaliter ſecta, ſicca eſt, atque autumno eſt ſimilis. ultima vero hyemi comparatur. quot igitur anni tempora feruntur, tot etiam menſtrua eſſe tempora exiſtimandum eſt. Il-

67) v. ſcriptores astronomicos Cleomed. etc. edit. Basil. 1585. 8. p. 255. 265. 271. Mox verſ. 12. poſt ἐοικυῖα addiderim ἔαρι.

68) Hic ſpatium vacuum est octo fere litterarum. Duplex autem in margine conjectura proponitur. Altera: ἴσως οἱ ἄνθρωποι. Eam alius interposita linea damnavit. De ſuo autem alteram adscripsit, θερμότατον.

69) Ita Codex. Forte: καταῤῥήγνυνται. Dici hoc de imbre, grandine, et aliis ejus generis, notum eſt. Rasarius excogitavit, *humores*. Forte ὄμβροι voluit. Sed ita ὑγροὶ abſurdum. Forte συχνοί.

ἀεὶ ὑγροτέρους ἀποτελεῖ, καὶ τὰ κρέα σήπει, καὶ τὰ σώματα τῶν ἐν αἰθρίᾳ διαγόντων ὑγρότερα καὶ ἀμβλύτερα ἀπεργάζεται, καὶ καρηβαρίας καὶ ἐπιληψίας ἀνακινεῖ κατὰ τὴν ὁμοίαν αἰτίαν.

ΚΕΦ. δ.

Περὶ 70) τῆς καθ' ἡμέραν διαφορᾶς τῶν ἀέρων. Τοῦ αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὴν ἡμέραν λαμβάνομεν μετὰ τῆς νυκτός· ἀναλογίαν δὲ 71) καὶ ταύτην φαμὲν ἔχειν πρὸς τὸν ἐνιαυτόν. 72) ἔστι δὲ ὁ μὲν ὄρθρος ὑγρὸς καὶ θερμὸς, ἔαρι παραπλήσιος. διὰ τοῦτο οἵτε ὕπνοι εὐκρινεῖς, καὶ τὰ σώματα ἀνεῖται, καὶ τὰ τῶν ὑγιαινόντων, καὶ 73) τὰ τῶν νοσούντων. ὥστε καὶ τοῖς πυρέσσουσιν εὐφορώτατον εἶναι τόνδε τὸν καιρόν. καὶ γὰρ ἀναθυμιάσεις ἀνιᾶσι περὶ τὸν ὄρθρον, καὶ αὖραι ποταμῶν ἀποπνέουσιν ὑγραὶ, καὶ δρόσος ἐπιπίπτει. 74) τὰ δὲ μέσα τῆς ἡμέρας, θέρει παρέικασται. τὰ δὲ κατὰ τὴν δείλην, φθινοπώρῳ. 75) τῆς δὲ νυκτὸς τὰ μὲν πρῶτα, καὶ 76) περὶ τὴν ἑσπέραν, ὅμοια τῇ

lud quoque est animaduertendum, solem sua vi corpora calefacere, lunam potius humectare. quod in causa est, ut luna humidius semper cerebrum reddat, et carnes putres faciat: corporaque eorum, qui sub dio vivunt, humidiora et obtusiora efficiat, eademque causa capitis gravitates, morbosque comitiales gignat.

Ex eodem libro ejusdem. De aëris differentia, quae in diei partibus est. Cap. 4.

Diem una cum nocte modo intelligimus, eumque anno similem esse pronunciamus. matutinum enim tempus, humidum, calidumque est, veri simile. quam ob rem somni puri et corpora, tam sanorum, quam aegrotantium recreantur. ex quo fit, ut febricitantes hac hora placidissime degant. nam exhalationes mane dissoluuntur, et humidae fluminum aurae respirant, et ros cadit. meridies autem aestati comparatur: pars vero, quae ad occasum pertinet, autumno. noctis vero pars prima, et quae circa vesperam est, occasui similis est. eo tempore neque somnum ae-

---

70) Ad marginem hujus capitis a recentiore scriptum est: *vide apud Stobaeum sermonem* 99. Ex eodem Stobaeo notantur etiam correctiones et supplementa. Ad manus habeo editionem Heeren, Viri Eruditissimi. Goettingae 1792. — 1801. 8. quae satis copiosis instructa est indicibus. Nullibi tamen Antylli mentionem factam esse deprehendi, tametsi studiose quaesierim. Fabricius tamen in bibl. gr. Vol. VIII. p. 697. 698. ex edit. Stobaei Gesneriana. Tig. 1559. quinque loca ex Antyllo notat. p. 549. 550. 646. 547. 550. Tria ultima loca inscribuntur: *de discrimine aëris.*

71) αὐτὴν, loco, καὶ ταύτην, ex Stobaeo.

72) Hic ex Stob. in marg. additur: καθάπερ ἐν τῇ β. τῶν ἐπιδημιῶν Ἱπποκράτης ἐπεσημήνατο.

73) καὶ τὰ, ex Stob. In textu, κατά.

74) Post haec in marg. ex Stobaeo: ἄνθη ἀναβαίνει καὶ πάντα τὰ ἐκ γῆς φυόμενα ἀνίησιν, ἔαρι τῆς στάσεως τῆς ὀρθρινῆς ἐοικυίας. Forte, καταστάσεως.

75) Rursus ex Stob. in margine: διὰ τοῦτο βαρῶν καὶ δυσαρεστημάτων οἰστικὰ, νοσερᾶς οὔσης τῆς δείλης, ἀνάλογον φθινοπώρῳ. Credo, haec supplementa accessisse a sapientia Stobaei.

76) Stob. interponit τά. Mox ex eodem notatur, ὕπνοῦν. Deinde, post κάμνουσιν, interponit: περὶ τήνδε τὴν ὥραν.

δάλῃ. ἐντεῦθεν, οὔτε ὕπνον ἐπιτρέπομεν τοῖς κάμνουσιν, οὔτε ποτὸν προσφέρομεν, οὔτε ἄλλο προσάγομεν βοήθημα, εἰ μή τι ἕτερον προκαλοῖτο, ὑφορώμενοι 77) τὸν καιρὸν τοῦτον, ὥσπερ καὶ τὸν δειλινόν. τὰ δὲ μέσα τῆς νυκτὸς 78) χειμῶνι ἐξείκασται. πλεῖστον γὰρ τότε ὁ ἥλιος, καθάπερ καὶ ἐν χειμῶνι, ἀφέστηκεν ἡμᾶν. 79) αἵτε οὖν ὀδύναι τοῖς νοσοῦσιν ἰσχυρότεραι τῆς νυκτὸς εἰκότως, διὰ τὴν ψύξιν πυκνουμένης τὴν ἐπιφάνειαν, 80) καὶ ἐπιλαμβανομένης τῆς κατὰ τὸ ἄδηλον διαπνοῆς. καὶ τὰ ῥεύματα δὲ, καὶ τὰ τῶν ὀφθαλμιώντων, καὶ τῶν δυσεντερικῶν, καὶ τῶν κοιλιακῶν, καὶ τὰ αἱματικὰ, 81) ἀπὸ τῆς αὐτῆς προφάσεως ἐπιγίνεται, παντὸς τοῦ εἰωθότος 82) κατὰ τὸ ἀφανὲς, εἰς ἕνα τόπον συνδιδομένων, 83) τῶν ῥευματιζομένων. τὰ δὲ τελευταῖα τῆς νυκτὸς, διὰ τὴν πρὸς τὸν ὄρθρον γειτνίασιν τῆς αὐτῆς κράσεως ἐκείνῳ μεταλαμβάνει.

Κ Ε Φ. ε.

Ἐκ τῶν Ἀθηναίου. Περὶ ἀέρος. Ἐκ τοῦ κθ. λόγου.

Διαφέρει δὲ καὶ ὁ ἡλιούμενος ἀὴρ τοῦ ἀνηλίου καὶ σκιεροῦ, καὶ ὁ μεθ' ἡμέρας τοῦ νύκτωρ. ὁ μὲν γὰρ ἡλιούμενος, θερμότερός τε ἐστὶ καὶ λεπτότερος· ὁ δὲ σκιερὸς, παχύτερος.

grotis suademus, neque potum damus, neque ullum aliud auxilium adhibemus, nisi quid aliud admoneat: quod facimus veluti illud tempus aeque ac tempus occasus. mediae noctis tempus hyemi comparatum est: siquidem tum sol plurimum a nobis, ut hybernis diebus, distat. ergo dolores nocturno tempore vehementiores sunt: idque merito, cum nox suo frigore extremam cutim denset, et perspirationem, quae clam in corporibus fit, intercipiat, et defluxiones, tum eorum, qui lippitudine laborant, tum eorum, quos tormina intestinorum exercent, tum eorum, qui coeliaci nominantur, tum eorum, quibus sanguis fluit, ab hac eadem causa promoventur: cum ii, qui defluxionibus correpti sunt, id totum, quod clam ferri consuevit, unum in locum amandent. Ultima noctis pars propterea, quod matutino tempori propinqua est, ejusdem cum eo temperamenti est particeps.

Athenaei. De aëre. Ex libro 29. Cap. 5.

Aër a sole illustratus ab eo differt, quem sol non vidit, et umbrosus est: itemque diuturnus a nocturno. nam quem sol perlustravit, calidior est et tenuior: umbrosus vero, crassior. simi-

77) Sic correxi. In textu vitiose ὑφωρώμενοι. Ex Stob. notatur, ὑποφώμενοι. Sic.

78) In textu: χειμών. Ex Stob. χειμῶνι. Sic.

79) In textu: ἡμῖν.

80) Codex: τῆς ἐπιφανείας. Sed istud quoque ferri potest, si τῆς νυκτὸς reddatur *noctu*. Mox, loco ἐπίλαμβ. in marg. notatur ἀπο. Mox malim, κατὰ τὰ ἄδηλα. Ita certe saepius legi in his ipsis libellis. v. Foës. Oec. Hippocrat. p. 96. in διαπνοῇ, et Gatackerum ad Anton. 3, 1.

81) Ita in marg. correctum. In textu, αἵματι καί.

82) Post hoc ex Stob. notatur ἀπεῖναι. Forte, ἀπιέναι.

83) In marg. συνδιδομένου τὸν ῥευματιζόμενον. Ex his probo, συνδιδομένου, quod ad παντὸς refertur. Alterum non sollicito. Nexus est: πᾶν τὸ εἰωθὸς ἀπιέναι τῶν (vel ἀπὼ τῶν) ῥευματ.

ὁμοίως δὲ καὶ ὁ φωτεινὸς ἧττον 84) ψυχρὸς, καὶ λεπτός ἐστιν· ὁ δὲ ἀφώτιστος καὶ ζοφερὸς, καὶ ψυχρότερός ἐστι καὶ παχύτερος. ὁ μὲν οὖν θερμότερος καὶ λεπτότερος, εὐδιάπνευστα παρασκευάζει· ὁ δὲ ψυχρὸς καὶ παχὺς τοὐναντίον. διόπερ αἱ νύκτες τοῖς ῥευματιζομένοις καὶ φλεγμαίνουσι, καὶ πυρέσσουσι δυσφορέστεραι. διαφέρει δὲ καὶ, ὁ κατὰ πόλιν ἀὴρ τοῦ κατὰ χώραν. πρῶτον μὲν γὰρ συνέχεται τοῖς οἰκοδομήμασιν ὁ κατὰ πόλιν. διόπερ ὁμοίως τοῖς κοίλοις τόποις θερμότερός ἐστι καὶ παχύτερος. ὅ, τε γὰρ ἥλιος, ἀδιάπνευστον ὄντα τὸν ἀέρα συνεχῶς θερμαίνει καὶ πυροῖ μᾶλλον· ἥ, τε ἀκινησία παχύνει, τῆς κινήσεως ὁμοίως τοῖς ῥιπίζουσι λεπτυνούσης ἅμα καὶ ψυχούσης τὸν ἀέρα. παχύνεται δὲ ὁ κατὰ πόλιν ἀὴρ, οὐ μόνον διὰ τὴν ἀκινησίαν συναγόμενος εἰς ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ τῷ 85) σκιάζεσθαι τὸν πλείονα χρόνον, καὶ πολὺ μᾶλλον, τῷ πολλὰς καὶ παντοδαπὰς ἐκ τῆς πόλεως ῥεῖν εἰς αὐτὸν ἀναθυμιάσεις, καὶ πολὺ μᾶλλον ἐν ταῖς εἰς τέλος ἀδιαπνεύστοις πόλεσιν. ὁ δὲ ἐν ταῖς χώραις ἀὴρ, λεπτὸς ὢν καὶ καθαρὸς, ὀρεκτικωτέρους ἀπεργάζεται πρὸς τροφὰς καὶ εὐπεπτοτέρους, εὐτροφωτέρους τὲ καὶ εὐρουστέρους καὶ εὐαισθητοτέρους. ὅτι κατὰ μὲν τὴν πόλιν δυσδιαφόρητα μένει καὶ πλήρη τὰ σώματα, πάντοθεν κατειλημμένου τοῦ ἀέρος, ἅμα καὶ τῷ πλήθει τῶν οἰκιῶν, καὶ τῇ τῶν

lique modo lucidus, minus frigidus eſt et tenuis: tenebricoſus vero et obſcurus frigidior eſt et craſſior. ergo, qui calidior, tenuiorque eſt, corpora facile perſpirantia reddit: contra facit, qui frigidus, craſſuſqe eſt. ex quo fit, ut noctes ſint iis, qui ex defluxione laborant, et iis, qui inflammatione vexantur, et febricitantibus, moleſtiſſimae. differt etiam aër, qui unius civitatis ſit, ab aëre regionis. in primis enim aër civitatis a domibus coarctatur, quocirca non ſecus, quam in cavis locis, calidior eſt et craſſior. ſol enim aërem, qui non perſpiratur, continuo calefacit, et magis accendit: at motus vacuitas craſſum reddit: cum motus aeque, ac ii, qui follibus perflant, aërem attenuet et ſiccet. Caeterum aër, qui civitate continetur, craſſus fit, non ſolum, qui in ſeſe cogatur ex eo, quod nullo motu cieatur, ſed eo etiam, quod multo tempore in umbra ſit: et multo magis, quod plurimae, atque omnis generis exhalationes ex urbe in aërem ipſum prodeant et fluant: et id quoque multo magis in iis urbibus, quae perſpirationibus omnino vacant. qui vero in regione eſt aër, cum tenuis puruſque ſit, facit, ut cibi appetentiores ſimus, et melius etiam concoquamus, et melius alamur, et meatus magis fluxiles ſint, et ſenſus nobis ſint integriores. cauſa eſt, quia aër civitatis, cum undique ſit concluſus, tum a multitudine domorum, tum a tectis ſuperimpoſitis, corpora facit, quibus ſucci difficulter digerantur,

84) Ita in marg. In textu ἴσον.

85) Sic dedi, loco τόν. Sic et mox correxi τόν, in iſto, τῷ πολλάς.

τυχῶν 86) περιθέσει· ἐπὶ δὲ τῆς χώρας αἴθριος ὢν, ἀνειμένως καὶ λεληθότως τὸ περιττεῦον ἐκκρίνων, κοῦφόν τε καὶ εὔπνουν καὶ ἕτοιμον κατασκευάζει πρὸς τὴν τῆς τροφῆς λῆψιν.

eaque replet. at, qui in regione est, cum late pateat, et sub dio sit, remisse et dissolute id, quod superfluit, excernens, et leve, et probe perspirans, et promtum ad sumendos cibos corpus reddit.

ΚΕΦ. Θ.

Ἀντύλλου. Περὶ ἀνέμων. Ἐκ τοῦ α. λόγου τοῦ περὶ βοηθημάτων.

Ἡ τῶν ἀέρων κίνησις, ἄνεμός ἐστιν. ἀνέμων δὲ διαφοραὶ δύο. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν καθολικοί· οἱ δὲ τοπικοί εἰσιν. τοπικοὶ μὲν, οἱ ἐγχώριοι· καθολικοὶ δὲ, οἱ πανταχοῦ τῶν αὐτῶν ὀνομάτων ἀξιούμενοι. καὶ οἱ μὲν τοπικοὶ τῶν ἀνέμων παραπλήσιοι τοῖς τόποις εἰσὶν, ἀφ᾽ ὧν πνέουσιν. οἱ μὲν γὰρ ἀπὸ ὑγιεινῶν χωρίων, ὑγιεινοί· οἱ δὲ ἀπὸ νοσερῶν, νοσεροί. κατὰ μέρος δὲ, οἱ μὲν ἀπὸ γῆς, ξηρότεροι· οἱ δὲ ἀπὸ ὑδάτων, ὑγρότεροι. καὶ οἱ μὲν ἀπὸ θαλάσσης, ὑγιεινοὶ μάλιστα, χειμῶνος καὶ ἔαρος· θέρους δὲ θερμότεροι τοῦ δέοντος· οἱ δὲ ἀπὸ ποταμῶν, ὑγρότεροί τε τούτων, καὶ χειμῶνος, κακίους· θέρους δὲ, βελτίους. οἱ δὲ ἀπὸ λιμνῶν, ἀμφοτέρων ἀτοπώτεροι, κάκιστοι. οἱ δὲ ἀπὸ τελμάτων, καὶ οὐδὲ κατὰ μίαν ὥραν ἀγαθοί. οἱ δὲ ἀπὸ πεδίων καὶ γῆς εὐπνόου, βελτίους. τὸ δὲ σὺν ὅλον, πάντες οἱ τοπικοὶ τῶν καθολικῶν νοσερώτεροι· οἱ δὲ βορῥαῖοι, ὑγιεινότατοι. οἱ δὲ ζέφυροι, πνέοντες ἀπὸ δυσμῶν, ὑγροί τε καὶ προσηνεῖς· ὑγιεινοὶ μὲν ἧσσον, ἢ ὁ βοῤῥᾶς. ἡμεῖς 87) δὲ καὶ οἰκεῖοι τῷ σώματι πάντων μᾶλλον.

Antylli de ventis. Ex primo libro de auxiliis. Cap. 9.

Ventus est aëris motus. ventorum duae sunt differentiae. alii universales sunt, alii locorum proprii. qui locis tribuuntur, sunt, qui regionibus conveniunt: universales, qui ubique locorum eodem nomine et vocabulo gaudent. qui ad loca pertinent, naturam sequuntur locorum, a quibus efflantur. qui a salubribus, salubres: qui a morbosis, morbosi sunt. pro parte vero, qui a terra spirant, sicciores: qui ab aquis, humidiores. qui a mari prodeunt, salubres sunt, maxime hyeme et vere: aestate vero calidiores sunt, quam par sit. quos flumina mittunt, his humidiores sunt, hyeme deteriores, aestate meliores. qui e stagnis exhalant, utrisque absurdiores. pessimi vero judicantut, qui e paludibus exeunt: neque ullo tempore sunt boni. qui a campis et terra perspirata, meliores. ad summam igitur, qui locorum sunt, magis morbosi, quam universales, censentur. caeterum boreales saluberrimi. Zephyri ab occidente flantes, humidi sunt et lenes: minus tamen, quam boreas, salubres. corpori autem magis, quam alii, sunt apti, atque accommodati. pravi

86) Aut τοίχων, aut τειχῶν legendum.
87) Corrigo, ὅμως.

Φαῦλοι δέ εἰσι πρὸς ὑγείαν καὶ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς εὖροι.

ΚΕΦ. ια.

Ἀντύλλου. 88) Περὶ τόπων. Ἐκ τοῦ α. λόγου τοῦ περὶ βοηθημάτων.

Οἱ ὑψηλοὶ τῶν τόπων ὑγιεινότατοι, τοῦ ἀέρος ἐν αὐτοῖς οὐ μένοντος, ἀλλὰ περιχεομένου, καὶ ὑπὸ τῶν ἀνέμων συνεχῶς ἀπωθουμένου. εὔπνοοί τε δὴ, καὶ διαθέσεσι ταῖς περὶ θώρακα πάσαις ἐπιτήδειοι. 89) λεπτοὶ, καὶ κεφαλῇ πεπονθυίᾳ, καὶ τοῖς αἰσθητηρίοις ἅπασιν ἐπιτήδειοι. οἱ δὲ ταπεινοὶ τοῖς προειρημένοις ἀνάρμοστοι· διαφορουμένοις δὲ, καὶ συγκοπτομένοις ἐπιτήδειοι, καὶ γέρουσιν. 90) οἱ δὲ παραθαλάττιοι τόποι τοῖσδε ὑδρωπικοῖς, 91) καὶ τοῖς ὑπὸ ῥεύματος οὑτινοσοῦν ἐνοχλουμένοις, ἁρμόδιοι, καὶ ὅπου διαμύξαι, ἢ θάλψαι ἢ ἀναστομῶσαι. 92) ἀγαθοὶ δὲ καὶ νευρικοῖς καὶ ἀρθριτικοῖς πᾶσιν· ἐπιτήδειοι δὲ καὶ ὀρέξεσι κεκακωμέναις. οἱ δὲ μεσόγαιοι ψυχρότεροι τῶν παραθαλαττίων· καὶ πρὸς μὲν τὰ ὀξέα νοσήματα, ἐὰν μήτε ἀμπελώδεις 93) ὦσι, μήτε κοῖλοι, κρείττους τῶν παραθαλαττίων. πρὸς δὲ τὰ χρόνια, χείρους. οἱ δὲ ἑλώδεις, κακοὶ μὲν ἀεί. θέρους δὲ, καὶ λοιμώδεις. 94) κακοὶ δὲ καὶ

autem et adversi valetudini ſunt Euri, qui ab ortu ſolis ſpirant.

Antylli de locis. Ex primo libro de auxiliis. Cap. 11.

Loca ſublimia ſaluberrima ſunt, cum aër in eis non ſit permanens, ſed perfundatur, et a ventis continenter exagitetur. cumque recte perſpirentur, omnibus thoracis affectionibus erunt accommodata. tenuia vero et capiti laboranti, et omnibus ſenſuum inſtrumentis convenient. at loca humilia ante dictis non ſunt idonea. iis vero, qui per halitum digeruntur, qui in ſyncopas cadunt, et ſenibus, apta ſunt. loca vero maritima hydropicis, et quibus quaevis defluxio moleſta eſt, accommodata ſunt: itemque, ubi detergendum, aut calfaciendum, aut aperiendum eſt, conueniunt. ſed proſunt etiam omnibus iis, qui nervorum et articulorum doloribus torquentur. Iam depravatis quoque appetitibus proſunt. Mediterranea vero ſunt maritimis frigidiora, caeterum ad morbos acutos, ſi neque vitibus conſita, neque cava fuerint, ſunt maritimis accommodatiora: ſed ad morbos diuturnos ineptiora. ſtagnatia cum ſemper ſunt in vitio: tum vero etiam aeſtate ſunt peſtilentia. praeterea, quae metallis propinqua ſunt, mala itidem exiſtimantur.

---

88) Huic capiti rurſus adſcriptae diverſae lectiones ex Stobaei, ut hic notatur, ſermone 99.
89) λεπτοὶ notatur deesse apud Stobaeum. Item, quod paullo poſt legitur, ἐπιτήδειοι.
90) Hic in marg. additur ex Stob. δὲ ἁρμόζουσι μᾶλλον τῶν ὑψηλῶν.
91) καὶ τοῖς notatur deesse apud Stob.
92) Nimirum, δεῖ, χρὴ, δέον.
93) ἑλώδεις. Stobaeus.
94) Hic in margine eſt: *Hoc loco multa deſunt, quae apud Stobaeum ſunt.*

οἱ πρὸς μετάλλοις. ξηροὶ 95) δὲ καὶ πνιγώδεις. οἱ δὲ καθύγειοι, 96) εὔχυμοι ὄντες, ταῖς ξηροτέραις ἁρμόζουσι διαθέσεσιν. οἱ δὲ ἀργιλώδεις, διαλυτικοὶ τοῦ 97) τόνου, ἔκλυτον ἔχοντες τὴν ἀναθυμίασιν· οἱ δὲ πυρόγειοι, 98) ξηραντικώτεροι τούτων· οἱ δὲ μελάγγειοι τόποι, πάντων ἄριστοι.

siquidem sicca sunt et suffocantia. quae vero sub terra sunt, si boni succi fuerint, siccioribus affectionibus apta censentur. argillosa vero, robur dissoluunt, cum exhalationem habeant, in qua exsoluendi vis inest. russa maiore exsiccandi vi, quam quae nunc diximus, sunt praedita. nigra vero omnibus bonitate longe praestant.

ΚΕΦ. ιβ.

Ἐκ τῶν Ἀθηναίου. Περὶ τόπων. Ἐκ τοῦ α. λόγου.

Οἱ μὲν ὑψηλοὶ τῶν τόπων εἰσὶ ψυχρότεροι καὶ εὐπνεύστεροι· ψυχρότεροι μὲν, διὰ τὸ ἀπὸ ὀλίγου τοῦ ἐπιπέδου ὀλίγας ἔχειν τὰς ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀντανακλάσεις· εὔπνοοι δὲ, διὰ τὸ πανταχόθεν ἐξανεῶχθαι, καὶ μηδὲν ἔχειν τὸ ἐπιπροσθοῦν τοῖς πνεύμασι. διόπερ ὑγιεινῶς τὰ πολλὰ διάγουσιν οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτοῖς. χειμῶνος δὲ αὐτοῖς τὰ διὰ τὸ ψῦχος γινόμενα μᾶλλον συναντᾷ πάθη. οἱ δὲ ταπεινοὶ, ἧσσόν εἰσιν ὑγιεινοὶ, διὰ τὴν θερμότητα, καὶ μάλιστα τοῦ θέρους, καὶ διὰ τὸ ἧσσον διαπνεῖσθαι, ταπεινοτέρας τῆς χώρας ὑπαρχούσης. εἰ δὲ καὶ ὄρεσιν ὑψηλοῖς τε περιέχοιντο, πολὺ μᾶλλον ταῖς ἀπὸ τῶν καιομένων ὠρῶν ἀντανακλάσεσι πυρώδης ὁ ἐν αὐτοῖς ἀὴρ γίνεται. ἡ δὲ κατάφυτος χώρα τῆς ψιλῆς ἧσσόν ἐστιν εὔπνους καὶ

Ex Athenaei libro primo de loco. Cap. 12.

Sublimia loca frigidiora sunt, et facilioris perspirationis. frigidiora vero ideo, quod a planitiei exiguitate paucas radiorum solis reflexiones habeant: facilius autem perspirantur, quia undique sunt aperta, nec quicquam sit, quod ventos repellat. ex quo fit, ut, qui in eis degunt, plerumque sani vivant. hyeme tamen in morbos, quos frigus excitat, magis incidunt. loca vero humilia non ita salubria sunt. in causa est calor: et praesertim aestivo tempore: atque etiam, quia minus perflantur, cum humilior sit regio. quodsi altis quoque montibus sint inclusa, eorum aër multo magis feruidus ab adurentium temporum reflexionibus reddetur. Praeterea regio plantis consita, minus perflatur, minusque a sole lustratur, quam nuda: quocirca per hyemem umbrosa

95) γὰρ, loco δέ. Stob.

96) βαθύγειοι. Stob. Istud nihili est. Aliud est κατάγειοι, quod mox occurrit cap. 13. nota 8.

97) στομάχου. Stob.

98) Ita correctum, loco πυῤῥόγειοι. De πυρός et πυῤῥός alibi ex Codicibus monui. Saepe enim legitur πυρός, loco πυῤῥός in Codicibus satis accurate scriptis.

εὐήλιος. διόπερ καὶ χειμῶνός ἐςι σκιερὰ καὶ ψυχρὰ, καὶ θέρους δυσήνεμος καὶ πνιγώδης. διόπερ τὴν διαπνοὴν τοῖς ἐνδιατρίβουσι φαυλοτέραν παρασκευάζει. ὅσαι δὲ τῶν χωρῶν καὶ τῶν πόλεων ἐπεισάκτους ἔχουσι ποταμοὺς ἔξωθεν, συμμέτρων ὄντων αὐτῶν, καὶ μάλιςα, ἐὰν ξηρότατοι τυγχάνωσιν, ὄντως 99) οἱ τόποι εὐκρατότατοι γίνονται· πλεοναζόντων δὲ αὐτῶν, οὐ μικρὰ συνέργεια συμβαίνει πρὸς 100) τὰς νόσους γίνεσθαι. ὅ, τε γὰρ ἀὴρ ὑγραίνεται, καὶ συνυγραίνει διά τε τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς διαπνοῆς τὰ σώματα, καὶ τὰς ἑώας καὶ τὰς δειλινὰς ψυχροτέρας δεχόμενος τὰς ἀπὸ τῶν ὑδάτων ἀποῤῥοίας, περιψύχει τὰ σώματα, καὶ φθινοπωρινὴν κατάςασιν ἐν τῷ θέρει παρέχεται. οἱ δὲ ἑλώδεις τῶν τόπων καὶ λίμνας ἐν ἑαυτοῖς ἔχοντες, διὰ πολλὰς αἰτίας εἰσὶ νοσεροί. ἀπὸ γὰρ τῶν λιμνῶν πᾶσα ἡ παρακειμένη χώρα βρεχομένη καθυγραίνεται· καὶ πρῶτον μὲν οἱ ἐν αὐτῇ καρποὶ νοσεροὶ τυγχάνουσιν ὄντες, ἅτε διὰ τὴν ὑγρότητα μὴ 1) κατακρατούμενοι, μήτε τὴν ἁρμόζουσαν πέψιν λαμβάνοντες· καὶ ὁ ἀὴρ δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις τόποις ὑγρός ἐςι καὶ παχύς· τῶν τε ἑλῶν παντοδαπὰς σήψεις λαμβανόντων, ἡ ἀπὸ τούτων ἀναθυμίασις, οὐ μόνον παχὺν, ἀλλὰ καὶ μοχθηρὸν κατασκευάζεται τὸν ἀέρα. αἱ 2) δὲ κάθυγροι τὰ πολλὰ καὶ σύνδενδροι τυγχάνουσιν οὖσαι· αἱ δὲ πεπυκνωμέ-

eſt ac frigida: per aeſtatem vero difficulter a ventis perflatur, ſuffocanſque eſt: et ob eam ipſam cauſam reſpirationem habitantibus deteriorem parat. Quaecunque autem regiones et civitates flumina habent, quae extrinſecus perducuntur, cum ipſa moderata ſint, et praeſertim, si loca ſicciſſima eſſe contingat, fiunt temperatiſſima. si vero excedant, non parua fit ad morbos gignendos acceſſio. quandoquidem et aër humectatur, et reſpirando, atque inſpirando, corpora simul humectat. tum etiam matutinas ac vespertinas aquarum defluxiones frigidiores excipiens corpora perfrigerat, et in aeſtate conſtitutionem affert autumni. ſtagnantia vero loca, in quibus paludes ſunt, multis de cauſis ſunt morboſa. nam a ſtagnis tota adiacens regio madefacta ſupra modum humectatur. atque in primis qui in ea fructus proveniunt, morboſi ſunt omnes, cum prae humiditate ſuam temperiem non ſint ſortiti, nec ad idoneam maturitatem peruenerint. aër vero in hiſce locis, humidus, craſſusque eſt. cumque ſtagna corruptelarum omne genus ſuſcipiant, exhalatio, quae ab eis manat, aërem non ſolum craſſum, ſed etiam pravum reddit. ad hoc accedit etiam, ut perhumidae regiones, plerumque arboribus ſint refertae: quaeque denſis arboribus obſidentur, difficulter perflantur. Praeterea regiones, quae ſalſae ſunt, ac ſuapte natura perhumidae, et cavae, mor-

99) In marg. ὄντες. Ita ad priora refertur.

100) Forte interponendum τό.

1) Hoc, mihi quidem, alienum videtur. Forte, κατακεκραμένοι, aut, κατακρατυνόμενοι.

2) Intelligo, χῶραι.

ναι τοῖς δένδρεσι δυσκόλως διαπνέονται. πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις, ἀλικμάζουσαι 3) χῶραι, καὶ φύσει κάθυγροι, καὶ κοῖλαι, ἐπίνοσοι τυγχάνουσιν, οὐ μόνον διὰ τὰ ὕδατα, καὶ τοὺς ἀέρας· ταῦτα γὰρ οἱ πολλοὶ μᾶλλον αἰτιῶνται· ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς τροφὰς, ὑγροτέρας τε καὶ ψυχροτέρας ὑπαρχούσας· περὶ ὧν οὐδεὶς οὐδένα λόγον πεποίηται. οὐ μὴν ἀλλ', ἐπεὶ καὶ κοῖλοι τούπίπαν εἰσὶν οἱ τοιοῦτοι τῶν τόπων, οὐ μόνον ἀδιάπνευστοι καὶ παχεῖς, διὰ τὴν ταπεινότητα, πρόςγε 4) καὶ διακαεῖς κατὰ τὸ θέρος εἰσίν. ὁ γὰρ αὐτὸς ἀὴρ, ἐπιμένων ἐπιπλεῖον, θερμαίνεται ἀπὸ τῶν ὑπερκειμένων τόπων, ἀντανακλάσεσι τοῦ ἡλίου, καὶ μάλιστα, ἐὰν ὑψηλοὶ τυγχάνωσιν ὄντες οἱ τόποι, περισσότερον διακαίουσι τὸν ἀέρα. πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις, ἐπινοσωτέρους οἰόμεθα τοὺς λιμνάζοντας καὶ ἑλώδεις τόπους, καὶ μάλιστα τοῦ θέρους, διὰ τὴν ἀνωμαλίαν τοῦ ἀέρος. αἱ μὲν γὰρ ἑωθιναὶ 5) περιψύχουσι ταῖς ἀπὸ τῶν ἑλῶν αὔραις τοὺς ἐνοικοῦντας· αἱ δὲ μεσημβριναὶ 6) θερμαίνουσιν· εἶτα αἱ δειλιναὶ περιψύχουσι. διὰ δὲ τὴν ἀνωμαλίαν τῆς ψύξεως καὶ τῆς θερμότητος, καὶ τὸ μετόπωρον νοσερὸν πέφυκεν. αἱ δὲ ἄνυδροι καὶ ξηραὶ χῶραι συναναξηραίνουσι τὰς ἕξεις, καὶ εὐπνουστέρας καὶ καθαρωτέρας παρασκευάζουσιν. οὐ μόνον δὲ ὁ ἀὴρ, ξηρὸς ὢν, ξηροτέρας ἀποτελεῖ τὰς ἕξεις, ἀλλὰ καὶ αἱ

boſae ſunt, id quod eis ineſt, non ſolum propter aquas, et aërem, quanquam plerique haec in cauſa potius eſſe volunt: ſed etiam, propter alimenta humidiora frigidioraque, de quibus nemo verbum ullum fecit. veruntamen, quoniam cava loca ejuſmodi ſunt fere, non modo non perflantur, verum et craſſa ſunt, propter humiditatem, et aeſtate aeſtuoſa. etenim idem aër permanens a locis adiacentibus ſolis reflexione nimis calefit: ac praeſertim, si ſublimia ſint loca, aërem plus aequo aeſtuoſum redduut. Iam vero morboſiora loca eſſe cenſemus ſtagnantia atque paluſtria: et praecipue per aeſtatem, ob aëris inaequalitatem. matutinae enim aurae, a ſtagnis manantes, refrigerant eos, qui inhabitant: meridianae vero calfaciunt, tum veſpertinae perfrigerant. et propter caloris, frigorisque inaequalitatem autumnus morboſus eſt. Regiones porro aquis vacantes et ſiccae, habitus ſimul exſiccant, et melius ſpirantes, ac puriores faciunt. atque aër quidem ſiccus non modo ſicciores habitus facit, ſed etiam, si alimenta calidiora, ſiccioraque fuerint, facile conficientur, facileque diſtribuentur, et naturas calidiores, purioreſque conſtituent. Loca etiam mediterranea a maritimis differunt: quoniam maritima omnia humiliora, calidioraque mediterraneis ſunt. idcirco pleraque ex maritimis ſalubriora ſunt, ſicciore ſque habent re-

3) Lego: αἱ ἰκμάζουσαι aut λιμνάζουσαι.

4) Malim, πρὸς δὲ καί.

5) Ex proximo αὔραις intelligo, αὖραι.

6) Monſtrum vocabuli eſt in Codice: μεσκυβριναί.

τροφαὶ θερμαντικώτεραι καὶ ξηρότεραι τυγχάνουσιν, εὐκατέργαστοί εἰσι καὶ εὐδιοιτικοὶ, 7) καὶ τὰς ἕξεις θερμοτέρας καὶ καθαρωτέρας παρασκευάζουσι. διαφέρουσι δὲ καὶ οἱ μεσόγειοι τόποι τῶν παραθαλασσίων. πάντες γὰρ οἱ παραθαλάσσιοι ταπεινότεροί εἰσι, καὶ θερμότεροι τῶν μεσογείων. διὸ καὶ πολλοὶ τῶν παραθαλασσίων ὑγιεινότεροί εἰσιν οἱ ἀναπεπταμένοι καὶ ξηροτέρας ἔχοντες μᾶλλον τὰς χώρας, ἢ καθύγρους καὶ διόμβρους. ὅθεν αἱ νῆσοι ὑγιεινότεραί εἰσι, καὶ τοὺς καρποὺς φέρουσι διαφορωτέρους. μεγάλη δέ ἐστι διαφορὰ τῶν τόπων, καὶ παρὰ τὴν ποιότητα τῆς χώρας. ὑγιεινότεροι γάρ εἰσιν οἱ ὀρεινοὶ, καὶ τῶν διασήμων οἱ ξηρότεροι. αἵ τε γὰρ ἀναθυμιάσεις ἐκ τῆς γῆς λεπταί εἰσι καὶ ξηραί. διόπερ ὁ ἐν αὐτοῖς ἀὴρ οὐχὶ μόνον προσδίδωσι τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ ἢ τοὐναντίον κενοῖ τὶ ἐξ αὐτῶν, διὰ τὴν ξηρότητα· τά τε ὕδατα, ἐὰν μή τις ἄλλη κακία περὶ τὴν γῆν ὑπάρχῃ, λεπτὰ ὄντα καὶ καθαρὰ, κουφότερά ἐστιν, οἵ τε καρποὶ βελτίους πρὸς ὑγείαν, ἐκ καθαρωτέρας καὶ λεπτοτέρας ὕλης γεγονότες, καὶ πεπεμμένοι κατὰ λόγον.

giones potius, quam humidas, et imbribus irriguas. quae res facit, ut insulae saluberrimae sint, et excellentiores fructus ferant. In locis quoque magna differentia ex qualitate regionis versatur. nam montana salubriora sunt, et inter insignia, que ficciora sunt. etenim exhalationes ab humo elatae, tenues ficcaeque sunt. quare aër, qui ab eis excitatur, tantum abest, ut aliquid addat corporibus, ut contra etiam, aliquid ab eis evocet, et propter ficcitatem evacuet. Aquae, si nullo alio vitio terra sit imbuta, tenues cum sint, puraeque, sunt leviores: fructus ad bonam valetudinem accommodatiores, multo puriorem, tenuioremque materiam gignunt: et rite sunt concocti.

ΚΕΦ. ιγ.

Περὶ οἴκου. Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Ἐκ τοῦ α. λόγου, τοῦ περὶ βοηθημάτων.

Τοῖς μὲν ὀξέως νοσοῦσιν, οἱ κατάγειοι 8) τῶν οἴκων ἐπιτήδειοι, καὶ μάλιστα καυσουμένοις τὲ καὶ 9) συγκοπτομένοις. καὶ γὰρ εὐψυχέστεροι τῶν ὑπερῴων, καὶ συνέχουσι τὴν δύναμιν. ἐπιτήδειοι δὲ καὶ τοῖς αἷμα ἀνάγουσι, καὶ τοῖς

Antylli. Ex primo libro de auxiliis. De domo. Cap. 13.

Domus, quae ad terram sunt, cum febricitantibus, tum vel maxime iis, qui ardenti febri iactantur, quique in syncopen cadunt, accommodatae sunt: quandoquidem sunt apte frigidiores, quam sublimia tabulata: et vires aegro-

7) Corrigendum: εὐδιοίκητοι, quod in his ipsis libellis ac saepenumero de alimentis apud medicos occurrit. Contrarium est δυσδιοίκητος. Vide utrumque in indice. Mox vers. 7. malim πολὺ, loco πολλοί.

8) Habet Plato p. 435. 441. Cinnam. p. 187.

9) Supra jam hoc lectum est. De morbo, quae Graecis συγκοπὴ dicitur, exponunt Galen. de caus. sympt. lib. 3. cap. 2. Aretaeus περὶ ὀξ. παθ. lib. 2 cap. 3. Paul. Aegin. lib. 3. cap. 34.

ὑπὸ κεφαλαίας ἐνοχλουμένοις. οἱ δὲ ὑπερῷοι, τοῖς ἐν θώρακι φλέγμα συνειλεγμένον ἔχουσι, καὶ ὅλως, σώματι πολυΰλῳ 10) ἐπιτηδειότεροι οἱ μεγάλοι τῶν οἴκων, καὶ ὅπου τὶς σκορπίσαι δεῖ. ἀγαθὴν δὲ δύναμιν δαπανᾶσι διὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐν αὐτοῖς ἀέρος, ἐξαρπάζοντες τρόπον τινὰ τῶν σωμάτων αὐτήν. οἱ δὲ μικροὶ τἀναντία δρῶσι. καὶ οἱ μὲν ὑψηλοὶ εὔπνοιάν τε ἐργάζονται, κεφαλὴν κουφίζουσι, μάλιστα ἐν πυρετῷ κεκακωμένῳ. οἱ δὲ ταπεινοὶ, ὅλως ἄθετοι. καὶ οἱ μὲν μεσημβρινοὶ πρὸς πᾶσαν διάθεσιν ἐπιτήδειοι, πλήν γε πρὸς 11) τὰ ψύξεως δεόμενα. πρὸς δὲ ταῦτα οἱ ἀρκτικοὶ βελτίους. δευτέραν δὲ χώραν ἔχουσιν, οἱ ἀνατολικοί· κάκιστοι δὲ οἱ δυτικοὶ, καὶ μάλιστα θέρους. τοῦ γὰρ ὄρθρου, ἐν ᾧ μάλιστα κούφως διάγουσιν οἱ νοσοῦντες, σκυθρωπὸν ἔχουσι τὸ φῶς, καὶ τὰς δειλινὰς ὥρας καὶ τὰς νύκτας 12) πληγώδεις. οἱ δὲ κεκονιαμένοι στιλπνῷ κονιάματι πληκτικοὶ καὶ ἀπηνεῖς. ἔτι δὲ ἀπηνέστεροι οἱ ἀλιθοκόλλητοι, 13) οἱ δὲ ἐκ λί-

tantium fuſtinent et continent. Conueniunt eaedam iis, qui ſanguinem reiiciunt, et qui capitis dolore vexantur. tabulata vero ſuperiora apta ſunt iis, qui pituitam in thorace collegerunt. ad ſummam, corpori, quod multae materiae fit, magnae domus ſunt idoneae. valent enim ad diſcutiendam materiam, et integram vim, probamque facultatem, quam corpora quodammodo rapiunt, propter aëris copiam impertiuntur. paruae domus horum contraria efficiunt. ſublimes vero reſpirationis facilitatem gignunt, caput levant, ac praeſertim, quod ex febri vitium contraxerit. humiles omnino improbantur. quae ad meridiem ſitae ſunt, ad omnem affectionem ſunt accommodatae, praeterquam ad eas, quibus refrigeratione opus eſt: ad quas aptiores ſunt aquilonales. ſecundo loco cenſentur, quae ad orientem ſolem ſpectant: peſſimae, quae ad occidentem: et praeſertim aeſtate. habent enim lucem matutini temporis, in quo maxime aegrotantes ſunt meliusculi, triſtem et inamoenam: et veſpertinas horas atque nocturnas cum moleſtia traducunt. Quae calce oblitae ſunt, ſplendore calcis ſenſum tentant, injucundaeque ſunt. ſed ſunt etiam injucundiores, quae ſine lapidibus ſunt coagmentatae.

10) Hoc ſuperius lectum, niſi nunc Rufum Epheſium cum his libellis confundo. Habet etiam ſcholiaſta Hermogenis p. 354. edit. Aldin. 1509.

11) Quod neutro genere dixit, intelligo πάθη.

12) Intellige ἔχουσι. πληγώδεις nihil notat. Conjicio ergo πνιγώδεις, quod quin de locis et domiciliis recte dicatur, nemo dubitabit. Mox tamen, et pag. 236. est πληκτικοί. Pag. 199. est πλαδῶδες.

13) Eſt hoc contrarium τοῦ λιθοκόλλητος, quod frequenter occurrit.

θων δεδωμημένοι, ἀπηνέστεροί τε καὶ ψυχρότεραι τῶν πλινθίνων. οἱ δὲ γεγραμμένοι, πυρεκτικοῖς καὶ παρακοπτικοῖς ἀθετώτατοι, φαντασίας ἐγείροντες ἀλλοκότους. οἱ δὲ λεπτὴν ἔχοντες τὴν περιβολὴν τῶν τοίχων, φαῦλοι. εὐμετάβολος γὰρ ὁ ἐν αὐτοῖς ἀὴρ, ῥαδίως συντρεπόμενος τῷ ἔξωθεν περιέχοντι.

Κ Ε Φ. ιδ.

Περὶ στρωμνῆς. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Αἱ ἐπὶ κλίνης κατακλίσεις ἀμείνους εἰσὶ τῶν ἐπὶ στιβάδος· αἱ δὲ ἐπὶ στιβάδων βελτίους τῶν ἐπὶ γῆς. ἀπηνέστεραι μὲν γὰρ τῶν ἐπὶ κλίνης αὗται. αἱ δὲ ἐπὶ τῆς γῆς πρὸς τῇ ἀπηνείᾳ, καὶ ἀτμίδος τῆς ἀνιούσης κάτωθεν ἐμπιπλᾶσι τὸ σῶμα. πάλιν τῶν ἐπὶ κλίνης, αἱ μὲν 14) ἐπιταπεινοὺς ἔχουσαι τοὺς πόδας, συμπληρωτικαὶ, σύνεγγυς ἔχουσαι τὴν γῆθεν ἀναθυμίασιν· αἱ δὲ ἐπὶ ὑψηλόποδος, φόβου σφόδρα ποιητικαὶ, καὶ δόκησιν τοῦ κρεμᾶσθαι παρέχουσαι. βελτίους δὲ αἱ μέσον ἔχουσαι τὸ ὕψος. ἄθετοι δὲ καὶ αἱ μικραὶ τῶν κλινῶν. ἄσης γὰρ ἐμποιητικαί· καὶ ὑπερμεγέθεις, τοῦ 15) μὴ ἀτρεμεῖν, ἀλλὰ πλανᾶσθαι τῷ νοσοῦντι, καὶ τόπον ἀμείβειν ἐκ τόπου, κόπου παραίτιοι καθιστάμεναι· καὶ κραδαινόμεναι δὲ, ἢ ὁπωσοῦν κινούμεναι, τῶν ἑδραίων χείρους. τόνος δὲ τῆς κλίνης κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἰσχυρῶς τε καὶ ἀνένδοτος τυγχανέτω, καὶ ἡ στρωμνὴ, μήτε ὀλίγη, μήτε σκληρά. κόπτει γὰρ καὶ περιθλᾷ τὰ σώματα. μήτε οὖν βαθεία πάλιν,

Caeterum, quae ex lapidibus constructae sunt, mitiores et frigidiores, quam quae ex lateribus, censentur. quae sunt picturis distinctae atque ornatae, febricitatibus et insanientibus omnino improbantur: quippe quae absurda visa excitent. quarum parietes tenues sunt atque exiles, pravae sunt: quandoquidem aër, qui in eis est, facile ab externo aëre commutatus, faciles mutationes capit.

De strato. Cap. 14.

Decubitus, qui in lectica fiunt, praestant iis, qui in paleis, foliis, et gramine: qui in paleis, foliis, et gramine, iis, qui in terra sed haec duo genera sunt injucundiora, quam in lectica recubare: ipse vero decubibus in terra, praeterquam quod injucundus est, vapore etiam, qui inferne ascendit, implet corpus. Praeterea lecticae, quae pedes humiles habent, corpus replent, cum exhalationem, quae ex terra manat, propinquam habeant. quae vero sublimibus pedibus nituntur, timoris vehementis sunt plenae: et speciem faciunt, quasi pensiles sint. sunt ergo laudabiliores, quae mediocrem habent altitudinem. quin paruae quoque lecticae damnantur. molestiam enim afferunt. itemque nimis magnae, quia non eodem in statu aegrotantes quiescunt, sed errando et locum ex loco commutando lassitudine capiuntur. quae vero quatiuntur, aut quoquo modo moventur, sunt firmis deteriores, ob eandem-

14) ἐπιταπεινὸς non recordor legere. Forte, ὑπερταπεινοὺς, aut, ἐπιδαπέτους, aut, ἐπὶ ταπεινοῦ.

15) Conjicio: τῷ μὴ, et mox, τὸν νοσοῦντα. Mox vers. 27 malim ἰσχυρός.

ἢ ὑπὲρ τὸ δέον 16) ταλάβη. πρὸς γὰρ τὴν εὐκολίαν τοῦ στρέφεσθαι ἡ τοιάδε ἄθετος. εἰ δὲ ἀνάῤῥοπος σφόδρα, κόπου ποιητικὴ, ἐοικυῖα καθεδρίου σχήματι. τοῖς δὲ περὶ κεφαλὴν, 17) οὐκ ἀνάρμοστος· ἡ δὲ κατάῤῥοπος, γυναικῶν ῥεύμασιν ὠφέλιμος. ἡ λαμπρὰ κατὰ τὴν χροιὰν, συμπληρατικὴ καὶ πληκτικὴ, καὶ ἡ περιέργως ἀνθοβαφής. ἡ δὲ ποικίλη καὶ ἐνυφάσματα ἔχουσα ζώων, ἤ τινα τῶν τοιούτων, ἐν τοῖς ὀξέσι νοσήμασι, ῥέμβου τῇ διανοίᾳ καὶ ταραχῆς αἰτία γίνεται. καὶ ἡ ῥυπαρὰ δὲ ἀνεπιτήδειος. ἥτε γὰρ πρώτη κατάκλισις ἐπ' αὐτῆς ψυχρὰ, καὶ ἡ διατριβὴ, ἡ ἐπ' αὐτῆς, μᾶλλον θερμοτέρα τοῦ προσήκοντος γίνεται.

ΚΕΦ. ιε.

Ἐκ τῶν 18) Σαβίνου. Περὶ χωρίων κράσεως.

Τῶν παρακειμένων τοῖς χωρίοις, τὰ μέν ἐστιν ὕπτια· τὰ δὲ ἀναστήματα. 19) τὰ μὲν οὖν ὕπτια πάντα, κατὰ μεσημβρίαν μὲν περικείμενα, θερμότερον τῶν χωρίων ποιεῖ τὸ κατάστημα· μᾶλλον μὲν, τὰ μείζω· ἧττον δὲ, τὰ ἥττω· καὶ

que rationem funes contenti ſint, neque quicquam ſe remittant. ſintque ſtrata, nec pauca, nec dura: quia laſſant et concutiunt corpus atque confringunt. ne ſint etiam profundiora, quam ut, quae opus ſunt, capiant. quibus hoc accedit incommodi, ut ne quis ſe vergere queat. Quae vero ſurſum repunt ac vergunt, vehementem laſſitudinem gignunt: ſimiliaque ſunt figurae cathedrae cujuſdam. ac iis, quae ad caput pertinent, minime ſitus ille incommodus eſt: qui vero ſitus deorſum repunt, muliebribus defluxibus conveniunt. quae ſtrata ſplendidi coloris ſunt, implent, et ſenſus feriunt. idem faciunt, quae accurate ſunt tincta. quae varia ſunt, et animalium figuris diſtincta, in morbis acutis in cauſa ſunt, ut mens vacillet ac peturbetur. quae ſordida ſunt, cum primus decubitus in eis ſit frigidus, et, ſi quis in eis diutius moretur, calidiora, quam par ſit, evadant, ideo minime conveniunt.

Ex Sabino. De temperie regionum.
Cap. 15.

Quae regionibus adiacent, alia deorſum vergunt, alia ſurſum. quae deorſum vergunt omnia, ad meridiem ſita, faciunt regionis ſtatum calidiorem. ac maiora quidem magis, minora vero minus. quaeque magis aequalia, tenuia-

16) Hoc ignoro. Ultimum η ex correctione eſt. Ante erat α, ut credo. Conjicio interim δολιχὴ, i. e. Vide hic pag. 247. nota 66. μακρά. Vers. 11. dubito de ῥυπαρά. Forte, ἐξ ἐρίων ῥυπαρῶν.

17) Forte excidit, πάθεσιν. Raſarius videtur intellexisse, μέρεσιν.

18) De eo v. Fabric. bibl. gr. Vol. VIII. p. 386.

19) ἀνάστημα tam de locis editis dicitur, quam de excelso animo. Origenes priori ſensu conjungit ἀνάστημα, λῖμμα, et ὕψος, eique opponit ταπεινός. v. T. I. p. 182. III, 778. v. Longin. pag. 34.

τὰ ὁμαλώτερα καὶ λεπτότερα μᾶλλον τῶν τοιούτων. τὰ δὲ ἀναστήματα, ψυχρότερον, οὕτω παρακείμενα, ποιεῖ τὸν ἀέρα. ἀρκτικώτερα δὲ τὰ μὲν ἀναστήματα θερμαίνει· τὰ δὲ ὕπτια ψύχει τὸ κατάστημα. κατὰ ἀνατολὰς δὲ, ἢ δύσεις παρακείμενα, καὶ τὰ ὕπτια, καὶ τὰ ἀναστήματα ἧττον θερμαίνει καὶ ψύχει, τῶν πρὸς ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν κειμένων. πάντα δὲ καὶ θερμαίνοντα καὶ ψύχοντα, τοῖς μὲν ὑγιεινῶς παράκειται χωρίοις, τοῖς δὲ οὔ. τοῖς μὲν γὰρ ἐν θερμοτέρῳ κλήματι κειμένοις, ψύχοντα μὲν, ὑγιεινά· θερμαίνοντα δὲ, οὐχ ὑγιεινά· τοῖς δὲ ἐν ψυχροτέρῳ, θερμαίνοντα μὲν, ὑγιεινά· ψύχοντα, δὲ, οὐχ ὑγιεινά. τίνα δὲ τῶν χωρίων θερμότερον ἔχει, καὶ τίνα ψυχρότερον, εὑρήσεται. τὸ κατὰ μεσημβρίαν τῆς γῆς μέρος, πλησίον τοῦ 20) ἀοικήτου, θερμότατόν ἐστι καὶ ξηρότατον τῶν οἰκουμένων· οἰκοῦσι δὲ ἐν αὐτῷ αἰθίοπες· τὸ δὲ κατὰ τὰς ἄρκτους τῆς γῆς μέρος, ψυχρότατόν ἐστι καὶ ὑγρότατον. τοῦτο 21) τὸ οἰκούμενον σκύθαι ἔχουσι. ταῦτα περαίνει τὴν ἡμετέραν οἰκουμένην· τὸ 22) δὲ μεταξὺ σκυθῶν καὶ αἰθιόπων, τὰ μὲν τῇ μεσημβρίᾳ προσνεμόμενα χωρία, ἐαρινῇ μὲν ἔοικε κράσει· ξηρότερα δέ ἐστιν ἐκείνης. τὰ δὲ τῇ ἄρκτῳ, μετοπωρινῇ ἐοικότα κράσει, ὑγρότερα τῆς ὥρας ἐστί. τὰ μὲν οὖν διὰ τὴν σχέσιν τῶν παρακειμένων τοῖς χωρίοις ὑπτίων συμβαίνοντα, ταῦτά ἐστιν. ἔστι δὲ καὶ ἕτερόν τι προστιθέμενον τοῖς χωρίοις, οὐ διὰ τὴν σχέσιν, ἐξ αὐτοῦ δὲ φερό-

que ſunt, id magis efficiunt: quae ſurſum vergunt, aërem ſitu ſuo frigidiorem reddunt. quae vero magis ad ſeptentrionem vergunt, ſublimioraque ſunt, calefaciunt, ſupina vero conſtitutionem refrigerant. Quae ad orientem et occidentem ſolem ſunt poſita, ſive ſupina, ſive ſublimia ſint, minus calfaciunt et frigefaciunt, quam quae ad ſeptentrionem et meridiem. Omnia porro, et calefacientia, et refrigerantia, regionibus, partim ſalubriter, partim ſecus adiacent. nam iis, quae in calidiore ſitae ſunt climate, quae refrigerant, ſalubria ſunt: quaevero calfaciunt, non ſunt ſalubria. iis vero, quae in frigidiore ſunt, calfacientia ſalubria: refrigerantia, non ſalubria. dicetur autem, quae calidiores, quaeve frigidiores ſint regiones. terrae pars, quae ad meridiem eſt propinqua ei, quae non habitabilis eſt, calidiſſima earum, quae habitantur. eam Aethiopes inhabitant. pars terrae, quae ad urſam eſt, frigidiſſima, humidiſſimaque eſt. hanc Scythae incolunt. hae noſtrum habitabilem orbem terminant. quae inter Scythas atque Aethiopes interiacet, ejus partis regiones, meridiei attributae, temperamento veris ſunt ſimiles: ſunt tamen ſicciores: quae ad ſeptentrionem pertinent, autumni temperaturae comparantur. ſunt tamen humidiora. Quae igitur ex habitu eorum, quae deorſum vergentia ſunt regionibus adjuncta, eveniunt, haec ſunt. Eſt autem aliud quippiam additum, quod non ex habitu exiſtit, ſed per ſe unicuique eorum, quae

20) Forte, τῆς, nimirum, γῆς.

21) Forte, τούτου.

22) Credo, τῶν δέ.

μενον ἑκάςῳ τῶν παρακειμένων. τὸ μὲν οὖν ἐκ τῆς θαλάσσης, καὶ τῶν ἀνύδρων πεδίων, τῶν τε ὀρῶν φερόμενον, καὶ τὸ ἀπὸ τῶν βουνῶν, καὶ τῶν γαιολόφων, ξηρότερον τὸ κατάςημα ποιεῖ· ὑγρότερον δὲ, τὸ ἀπὸ τῶν ποταμῶν, καὶ πάντων ποτίμων ὑδάτων ἀναφερόμενον· τὸ δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης, καὶ τῶν ἑλῶν παχύτερον ποιεῖ τὸν ἀέρα. τούτων δὲ, τὰ μὲν ὑγραίνειν δυνάμενα ταῖς ἀποῤῥοίαις, τοῖς ἐν ξηροτέροις κλήμασι χωρίοις παρακείμενα, ὑγιεινότερον ποιεῖ τὸ κατάςημα, ὥσπερ ὁ νεῖλος τῇ αἰγυπτίᾳ· τοῖς δὲ ἐνυγροτέροις, νοσερώτερον. τὰ δὲ ξηρὸν ποιεῖν τὸν ἀνέρα δυνάμενα, τοῖς μὲν ὑγροτέροις παρακείμενα, ὠφέλιμα· τοῖς δὲ ξηροτέροις, βλαβερά. τίνα δὲ ὑγρότερα, καὶ τίνα ξηρότερα τῶν χωρίων ἐςὶν, ἐδηλώσαμεν 23) πρότερον.

adiacent, attributum est. ergo, quod ex mari, campestribus locis, aqua vacantibus, et montibus, itemque tumulis et collibus accedit et affertur, id ficciorem constitutionem reddit: quod vero e fluminibus, et omnibus aquis potui aptis, emanat, humidiorem statum facit. at, quod ex stagnis et paludibus affertur, aërem facit crassiorem. ex his quae adiecta sunt regionibus, quae in ficciore climate sunt constituae, suis defluxionibus humectare possunt, atque ita statum eum salubriorem reddunt: quod Nilus Aegypto tribuit. at humidioribus, statum magis morbosum comparant. quae ficcum efficere aërem possunt, si humidioribus adjungantur, proderunt: si ficcioribus, nocebunt. caeterum, quaenam regiones humidiores, quaeque ficciores sint, prius exposuimus.

Κ Ε Φ. ις.

Περὶ τῶν ὑγιεινῶν φυτῶν, καὶ τῶν μὴ τοιούτων.

Τῶν ἐκ γῆς ἀναφυομένων, τὰ μὲν ὑγιεινὰς ἔχει τὰς ἀποῤῥοίας, τὰ δὲ οὐχ ὑγιεινάς. τὰ μὲν οὖν ἐδώδιμον καρπὸν φέροντα, ὑγιεινὰ, καὶ τὰ εὐώδη· οἷον, δάφνη καὶ κυπάριττος· καὶ τῶν ἀνθῶν πάντα, ὅσα εὐώδη. καὶ τὰ τοιαῦτα δὲ τῶν φυομένων, οἷον, ἄνηθον, σέλινα, θύμος, καὶ πάντα, ὅσα λεπτότερον ποιεῖν δύναται τὸν ἀέρα, περιφυόμενα τοῖς οἰκουμένοις χωρίοις. ὅσα δὲ τῶν φυομένων, οὔτε καρπὸν

De plantis salubribus et non salubribus. Cap. 16.

Eorum, quae ex terra nascuntur, alia salubres, alia non salubres defluxus habent. quae fructum ferunt, qui edendo est, salubria sunt, itemque odorata, ut laurus et cupressus, et flores omnes, qui suavem odorem ex se mittunt, et quae ita etiam odorata nascuntur, in quorum numerum anethum, apium, thymum, et omnia, quae tenuiorem reddere aërem queunt regionibus, quae habitantur, adiacentia, referuntur. at quaecunque exorta, neque fructum, quo

23) Ita correxi, loco ἐδηδώσαμεν.

ἐδάδιμον φέρει, οὔτε ἐϛὶν εὐώδη, οὔτε λεπτυντικὴν ἔχει δύναμιν, οὐχ ὑγιεινὴν τὴν ἀναφορὰν ἔχει. ἔνια δὲ καὶ θανάσιμον, ὥσπερ ἡ τάξος. 24) ταύτῃ γὰρ παρακοιμηθέντες ἀποθνήσκουσιν ἄνθρωποι· οἱ δὲ πλέον ἀπέχοντες, οὐκ ἀποθνήσκουσιν, ὅτι συμμιγὴς γίνεται ἡ ἀπόῤῥοια, ἐπὶ πλέον φερομένη, πλείοσιν ἀποῤῥοίαις, ταῖς ἀπὸ τῶν ἄλλων, καὶ ἐκλύεται τὴν δύναμιν.

ΚΕΦ. ιζ.

Διάγνωσις ὑγιεινῆς ἀναθυμιάσεως χωρίων.

Πρῶτον τεκμήριον γένοιτ' ἄν σοι τῆς ὑγιεινῆς τοῦ χωρίου ἀναθυμιάσεως, ἐξ αὐτῆς τῆς γῆς ἡ βρεχομένη, μὴ μόνον γεῶδες 25) ὀδώδοι, ἀλλὰ καὶ εὐωδίαν ἀναπέμποι, 26) ὁποῖα ἡ ἐν αἰγύπτῳ γῆ. ἔπειτα ἕωθεν, τῆς οἰκείας ὁπότε οὐδέπω καπνὸν, καὶ κνίσαι, καὶ τῶν εἰς τὴν πόλιν συμφορουμένων ἡ ἀποφορὰ κέκραται τῇ ἐπιχωρίῳ ἀναθυμιάσει, ἄσθοιο τινος ἐκ τῆς γῆς ἰκμάδος προσηνοῦς, ὃ συμβαίνει ἐν αἰγύπτῳ, προϊούσῃ, καὶ εἰ κατακλιθείς τις ἐπὶ γῆς, καὶ ἐνδιατρίψας, 27) φαίη κοπώτεροι ἑαυτοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ εὐκινητότερον, καὶ τροφῆς ὀρέγεσθαι. γένοιτο δ' ἄν σοι τεκμήριον, καὶ εἰ τὰ φυόμενα ἐκ τῆς γῆς, εὐβαφῆ, καὶ εὔχροα, καὶ εὐω-

vesci possimus, afferunt, neque odorata sunt, neque attenuandi vim habent, ea salubria non sunt habenda. quin etiam nonnulla mortiferam evaporationem obtinent, ut taxus: homines enim, qui prope hanc arborem dormiunt, moriuntur: qui procul distant, non item. quandoquidem habitus procul delatus, plerisque defluxibus aliorum commixtus, eam vim amittit.

Cognitio salubris exhalationis regionum.
Cap. 17.

Primum salubris exhalationis regionis signum ex terra ipsa sumitur. ea enim humore perfusa non solum terrenum quid redolet, sed suavem etiam odorem spirat, qualem Aegyptus facit. deinde vero mane, cum domus nondum fumo et nidore est imbuta, odorque eorum, quae in civitatem comportantur, una cum regionis exhalatione temperatur: ex quo fit, ut vaporem quendam gratum, quod in Aegypto usu venit, e terra elatum sentiamus. sique in terra quispiam recumbat, ibique moretur, videre videatur se leviorem, et ad motus aptiorem, atque agiliorem esse factum,

24) Appellatur etiam σμίλαξ. Eadem de hac prodit. Dioscor. 4, 80. p. 276.

25) τι addendum videtur.

26) Codex: ἀναπέμπει, et mox, εἴωθεν, loco ἕωθεν. Sed reliqua hic etiam corrupta sunt. Rasarius voluit τῆς οἰκίας. Forte: ἕωθεν τῆς ἡμέρας, (τῆς ὥρας) ὁπότε οὐδέπω καπνὸς καὶ κνίσαι, καὶ τῶν εἰς τὴν πόλιν συμφορουμένων ἡ ἀναφορὰ κέκραται τῇ ἐπιχωρίῳ ἀναθυμιάσει, ἂν αἰσθοιό τινος ἐκ τῆς γῆς ἰκμάδος προσηνοῦς, ὃ συμβαίνει ἐν αἰγύπτῳ, προσιούσης.

27) Etiam haec turbata. Primo in textu legebatur κοπώτεροι, deinde correctum κουπώτεροι. Margini vero adscriptum κουφώτεροι. Loco φαίη, a φημὶ, Rasarius videtur voluisse φαίνοιτο. Ego ita conjicio: φαίη κουφότερον ἑαυτοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ εὐκινητότερον, καὶ τροφῆς ὀρέγεσθαι. Loco ἑαυτοῦ legi quoque potest ἑαυτὸν, cum αἰσθάνεσθαι Attice accusativum habeat.

δέστερα ὑπάρχοι, καὶ εἰ 28) ἀφορῶν τις ἐπὶ χλόην, μὴ θέλοι ταχὺ μεταφέρειν εἰς ἄλλο τὴν ὄψιν, καὶ εἰ τὰ 29) χαμαιζηλότερα δένδρα τῶν ὑψηλοτέρων εὐποτμότερα εἴη, καὶ εἰ πάντα εὔχροια 30) ἔχοι καὶ εὔτροφα τὰ φύλλα, καὶ τοὺς καρποὺς εὐθὺς ἐκφύσαι, πεπείρους, εὐωδεστέρους τε. τεκμαίροιο δ' ἂν τὴν ἡδίω τοῦ χωρίου ἀναθυμίασιν 31) ὑγιεινήν, καὶ ἀπὸ τῶν ἐν τῷ χωρίῳ γεννωμένων ζώων. πάντα γὰρ τὰ παιδία εὐθαλέστερα καὶ εὔσαρκα καὶ 32) τὸ χρῶμα εὐανθέστερα, καὶ τοὺς σκύλακας, καὶ τῶν ἄλλων ζώων τὰ νεόγεια 33) κρείττω καὶ ὑγιεινότερα τῶν ἐν ἄλλοις χωρίοις, ἴδοις ἄν. ἀλλὰ μὴν, καὶ ὅσα ἀποτίθενται 34) ἄνθρωποι σπέρματα, 35) οἷον, πυρούς, κριθάς, καὶ τῶν ἄλλων καρπῶν, ἰσχάδας, φοίνικας, καὶ τὰ ὅμοια, εἰ ἐπὶ πλείονα ἀδιάφθορα μένοι χρόνον, τεκμήριον ποιοῦ τοῦ ὑγιεινὸν εἶναι τὸ ἀπὸ τοῦ χωρίου ἀναθυμιάμενον. καὶ τοὺς ὕπνους δὲ ἡδείους ἂν εὕροις, καὶ τὴν ψυχὴν οὐκ ἐκταρασσομένην ὑπὸ τῶν κατὰ τοὺς ὕπνους φαντασιῶν.

cibumque appetere. erit etiam tibi argumento, si, quae ex terra oriuntur, bene tincta et probe colorata et odoratiora ſint: ac, si quis virentes herbas intueatur, nolit aſpectum alio cito traducere: sique arbores magis ligneae humi incumbentes optabiliores ſint, quam ſublimiores: ſique omnia habuerint probe colorata et rite nutrita folia: ſique fructus ſtatim maturos et odoratiores ferant. Iam vero poteris facere coniecturam, utrum regionis * jucundior exhalatio ſalubris ſit, ex iis animalibus, quae in ea regione nascuntur. pueri enim omnes floridi et succi pleni et coloratiores sunt: itemque catuli, et caeterorum animantium filioli, nuper in lucem editi, meliores, praeſtantioresque sunt, eosque salubriores, quam in aliis regionibus, conspicies. Quinetiam, si, quae homines reponunt, ut triticum, hordeum, caeterique fructus, et caricae, et palmulae, et caetera generis ejusdem, diutius manserint incorrupta, ſigno erit, salubrem e regione vaporem emitti. sed et somnos suaviores inuenies, et animum a visis in somnis nequaquam perturbari conspicies.

---

28) Forte: εἰ ἀφορῷ τὶς εἰς χλόην, aut etiam ἐφορῷ.

29) Codex: χάμαι ζηλότερα δέντρα. Sic. Rasario in mentem venerat, ξυλότερα. Sed id nullibi occurrit, verum ξυλωδέστερα.

30) Immo, εὔχροιαν. εὔχροιος non dicitur, ſed εὔχροος. Ergo εὔχροα, loco εὐχρόως. Mox Cod. ἐκφυσᾶνον (ſed νον expunctum) πεπήρους. Sic. De εὐθὺς dubito.

31) Forte καὶ interponendum.

32) Nimirum κατὰ, quod, ut notum, obiter ſolum monui.

33) Ita inepte in Codice. Satis notum eſt νεογνὸς, *recens natus.* Inde deminutivum, τὰ νεόγνια, quod in lexicis fruſtra quaeras. Τὰ νεογνὰ, ab νεογνός, eſt in Geopon. de gallinis p. 989. Sic νεοττός et deminutium νεόττια. Hujuscemodi vocabula non ex lexicis, ſed ex analogia linguae a peritis, etsi ea nunquam legerint, facillime intelliguntur.

34) *Recondunt ad futurum usum. Inde ἀποθῆκαι, loca, in quibus varia reconduntur et ſervantur.*

35) Mox etiam καρποὺς memorat.

ΚΕΦ. ιη.

Διάγνωσις μοχθηρᾶς ἀναθυμιάσεως.

Τεκμαίροιο δ' ἂν καὶ τὴν μοχθηρὰν τῶν χωρίων ἀναθυμίασιν, εἰ βῶλον τὶς γῆς λαβὼν, βρέχοιεν ὕδατι. ὀδμὴ γὰρ ἂν γένοιτο, ὁποῖα σβεννυμένων τῶν ἀνθράκων, καὶ πάντα τῶν εἰρημένων 36) ἐναντία εὑρὼν, ἔχοις ἂν κατάληψιν τοῦ μοχθηρὰν ἔχειν τὸ χωρίον ἀναθυμίασιν. εἰ δέ τις ἀνάγκη γένοιτο, διατρίβειν χρόνον τινὰ ἐν τοιούτῳ χωρίῳ, ἐν τοῖς ὑπερῴοις καὶ ὑψηλοτάτοις οἰκήμασι τὰς διατριβὰς ποιούμενος, ἥκιστα ἂν βλάπτοιτο. πάντα γὰρ τὰ ἐκ τῆς γῆς, ἢ τῶν ὑγρῶν, ἀναθυμιώμενα πέσσεται μετεωριζόμενα, καὶ καθαίρεται, τὸ παχύτερον καταλιπόντα ἐν τῷ τοῦ ἀέρος παχυτέρῳ μέρει.

Cognitio pravae et vitioſae exhalationis. Cap. 18.

Coniectura aſſequeris, vitioſam eſſe regionis exhalationem, si terrae glebam capias, et aqua madefacias. odor enim inde emanabit, perinde ac e carbonibus reſtinctis. praeterea, cum in regionibus omnia contra, quam ſupra dixerim, comperias, iam cognosces, prâvam ejus eſſe exhalationem. si vero neceſſitas aliqua te in ea regione aliquod temporis ſpatium morari cogat, si in tabulatis, ſublimioribus habitationibus, moram traxeris, minime laederis. omnia enim, quae ex terra, aut humoribus exhalantur, in ſublime elata, craſſiorem eorum partem in aëris parte craſſiore relinquentia, concoquuntur atque purgantur.

ΚΕΦ. ιθ.

Ὅτι διὰ τὴν πρὸς τὸν ἥλιον σχέσιν ὑγιεινά ἐστι, καὶ οὐχ ὑγιεινὰ τὰ χωρία.

Τῶν χωρίων τὰ μὲν πρὸς μεσημβρίαν, κατά τε 37) πάσαις ταῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἡμέραις, καὶ σχεδὸν ὅλαις, μεταλαμβάνοντα τοῦ ἡλίου, μάλιστά ἐστιν ὑγιεινά· τὰ δὲ κατάντη 38) πρὸς ἄρκτον, ὡς ἂν οὔτε πάσαις ταῖς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἡμέραις δεχόμενα τὴν αὐγὴν τοῦ ἡλίου, φωτίζεται ὀλίγιστον χρόνον τῆς ἡμέρας, καί ποτε τὸ φῶς ἐγκεκλιμένον μάλιστα προσπίπτει καὶ ἀτονώτερον, ἥκιστα ὑγιεινά. δῆλον δὲ

Regiones, quatenus ad ſolem pertinent, ſalubres, aut non ſalubres eſſe. Cap. 19.

E regionibus, quae ad meridiem ſunt, in omnibuſque anni diebus, ac per totos ferme dies ſolem habent, ſunt maxime ſalubres. quae declives ad ſeptentrionem ſunt, utpote, quae non omnibus anni diebus ſolis ſplendorem recipiant, perexigua diei parte illuſtrantur. et, quandoque lux maxime inclinata atque imbecillior eis incidit, ideoque minime ſunt ſalubres. id quod eſt ſane

36) Scilicet, capite 17. a principio capitis diſſoluta eſt conſtructio, miſta ſecunda et tertia persona. Cogitabam de βρέχοι ἐν.

37) Poſt κατά requiritur accusativus. Forte, καθὰ, aut, κἀτά τε, id eſt, ἔπειτα δὲ καί.

38) Hic non ſermo eſt de locis decliuibus et acclivibus, ſed de oppoſito locorum ſitu. Conjicio ergo, καταντικρὺ, *ex adverso, e regione.* Vide tamen paullo inferius.

ἐστιν. εἰ γὰρ πρὸς μεσημβρίαν πᾶσα κέκλικεν ἡ χώρα, τῆς πρὸς ἄρκτον κεκλιμένης, εὐωδέστερα πέπεπται μᾶλλον. ἀλλὰ καὶ πάντων δένδρων, οἱ πλέον ἡλίου μεταλαμβάνοντες καρποὶ, τῶν ἧττον μεταλαμβανόντων κρείττους. μείζους τὲ γάρ εἰσι, καὶ εὐωδέστεροι, καὶ θᾶττον πεπαίνονται, καὶ τῇ γεύσει μᾶλλόν εἰσι κεχαρισμένοι. καὶ ἑκάστου δένδρου, τὸ πρὸς μεσημβρίαν τετραμμένον τῆς περιφερείας μέρος, ὑγρότερον καὶ μανώτερον 39) καὶ ἁπαλώτερον καὶ εὐκαμπέστερον καὶ ἐλαφρότερον καὶ εὐτονώτερον καὶ τέκτονι εὐχερέστερον 40), καὶ αὔξει πλέον εἰς εὖρος· τὸ δὲ πρὸς ἄρκτον, ξηρότερον, καὶ πυκνώτερον, καὶ βαρύτερον, καὶ δυσκαμπέστερον, καὶ τοῖς ἐργαζομένοις ἐργωδέστερον, αὔξεται ἐπὶ ἔλαττον τῇ περιφερείᾳ. ἤδη τοίνυν οὐ μόνον τοῦτο καταφανὲς, ὅτι τὰ πρὸς μεσημβρίαν κατάντη χωρία, τῆς 41) πρὸς τὸν ἥλιον ἕνεκα σχέσεως, τῶν πρὸς ἄρκτον ὑγιεινότερα· ἀλλὰ καὶ τόδε. ἐπεὶ 42) τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἢ δύσεις κατάντη χωρία, τῶν μὲν πρὸς μεσημβρίαν κατάντων ἧττόν ἐστιν ὑγιεινὰ, τῶν δὲ πρὸς ἄρκτον ὑγιεινότερα, ὅτι τούτων 43) μὲν μᾶλλον ἡλίου μεταλαμβάνει, 44) ἐκείνων δὲ ἧττον.

perspicuum. nam, si omnis, quae ad meridiem est sita regio, odoratior est, quam quae ad septentrionem est posita, magis etiam concocta est et matura. quin omnium quoque arborum fructus, qui maiorem solis partem nacti sunt, praestant iis, qui minoris participes fuerunt. sunt praeterea maiores, odoratioresque, et celerius maturescunt, et gratioris sunt gustus. Cujusque etiam arboris pars, quae ad meridiem vergit, humidior, rarior, magis tenera, flexibilior, levior, efficacior, et fabro accommodatior est: et in latitudinem plus augetur. quae vero versa ad septentrionem est, siccior, densior, gravior, difficilior ad flectendum, et fabris incommodior, minus in ambitu augetur. Quibus quidem fit, ut non solum planum fit, quae ad meridiem sunt versae declives regiones, causa ejus relationis, quam habent ad solem, esse iis, quae ad septentrionem vergunt, salubriores: sed hoc etiam, eas, quae declives ad orientem, aut occidentem solem versae sunt, minus salubres esse iis, quae declives meridiem spectant: esseque salubriores, quam quae in septentrionem vergunt. causa est, quoniam magis participes solis sunt, quam hae: sed minus, quam superiores, quae meridiem spectant.

39) τὸ μανὸν opponitur τῷ πυκνῷ, ac saepe cum μαλακῷ conjungitur. Eis contraria sunt πυκνὰ καὶ σκληρά.

40) Hoc interpretor, εὐμεταχειριστότερα, nisi adeo ita legendum sit, id est, *fabro lignario tractabiliora sunt ad opus faciendum, ad elaborandum*. Mox opponitur: τοῖς ἐργαζ. ἐργωδ.

41) Sic correxi, loco τούς. Tria hic deinceps vitia in Codice: κάταντα χώρια τούς.

42) ἐπεὶ non habet locum. ὅτι scribendum videtur.

43) Id est, τῶν πρὸς ἄρκτον.

44) Scilicet, τὰ ἀνατολικὰ καὶ δυτικά.

ΚΕΦ. κ.

Ποῖαι ἀγυιαὶ ὑγιεινὰ καταστήματα τῶν πόλεων ποιοῦσι, καὶ ποῖαι οὐχ ὑγιεινά.

Ἐν πόλει ὅταν ἀγυιαὶ παράλληλοι ὑπάρχωσιν, αἰεὶ μὲν καὶ εἰς μῆκος ἄλληλαι, 45) καὶ αἰεὶ δὲ εἰς πλάτος, ταῖς 46) ὁμοταγέσι μὲν ἀνατολὴ ἰσημερινὴ καὶ δύσις ἐπ' εὐθείας κείμεναι· αἱ δὲ ἄρκτῳ καὶ μεσημβρίᾳ πάσαις δὲ τέμνωσι τὴν πόλιν· αἱ μὲν κατὰ τὸ μῆκος ὅλον· αἱ δὲ κατὰ τὸ πλάτος μέχρι περάτων, οὐδὲν οἰκοδόμημα τὸ μεταξὺ ἑαυτῆς ἑκάστη ἔχουσά τι ἐνιστάμενον ἐπιπολὺ τῶν προαστείων καθαρὰς ἐπ' εὐθείας τὰς ἐφ' ἑαυτῇ ἑκάστη ἔχουσα ὁδοῦ, 46) εὐάερον τὴν πόλιν παρέχουσιν, εὐήλιόν τε καὶ καθαρὸν καὶ εὐήνεμον τὸ κατάστημα ποιοῦσιν, ὅτι οἱ ἄνεμοι, βορέας καὶ νότος, εὖρός τε καὶ ζέφυρος, οἱ δὴ κορυφαιότατοι τῶν ἀνέμων εἰσὶ καὶ εὐτακτότατοι, διαῤῥέουσι διὰ τῶν ἀγυιῶν 47) εὐπεπτῶς ἐπ' εὐθείας ἑαυτοῖς κειμένων, καὶ οὐδὲν ἔχοντες τὸ ἐνιστάμενον τῇ ῥύσει. διάπνευστοι δὲ τῇ πόλει γενόμενοι, οὐδὲν ἐργάζονται βίαιον. ἄνεμοι γὰρ ὅταν μὴ ἔχωσι τὸ κωλῦον, λανθάνουσι παριόντες, οὐ μὴν ἀργοὶ διέρχονται τὴν πόλιν. καθαίρουσι γὰρ τὸ κα-

Quaenam viae civitatis ſtatum ſalubrem aut non ſalubrem faciunt. Cap. 20.

Cum in civitate viae diſtent aequo inter ſe interuallo, ſemper mutua longitudine, mutuaque latitudine protenduntur. et, quae ſunt ejusdem ordinis, ad orientem, et occidentem recta ſtatuuntur: aliae vero ad ſeptentrionem et meridiem, quibus omnibus civitas dividitur: ut aliae per totam longitudinem, aliae per latitudinem uſque ad fines progrediantur, nec ullum aedificium inter eas ſingulas in ſuburbiis ſit conſtructum: ſed puras directo vias per ſe ſingillatim habeant: hae namque urbem aëri bene comparant, et ſtatum bene a ſole illuſtratum, purumque, et, qui bene a ventis perfletur, efficiunt: quoniam Boreas, et Notus, Euruſque, et Zephyrus, qui maxime ſunt ventorum coryphaei, ordinatiſſimi per vias defluunt. quae directo ad eos ſunt ſitae, ſique nihil habeant, quod eorum defluxum retineat, per urbem perflati et perſpirantes, nihil violenti faciunt: nam venti cum nihil eos impediat, nos

45) Hic totus locus pessime corruptus eſt, adeo, ut inſanabilis, mihi quidem, videatur. Proposui ergo nec correctiones, nec conjecturas, ſed ſolas ſuspiciones. Forte ergo, αἱ ἀγυιαί, ἄλληλαι post παράλληλοι, plane otiosum videtur, cum praesertim absurdum ſit, ἀνατολὴ — δύσις ad nihil referri possunt. Rasarius videtur voluisse, κατ' ἀνατολὴν καὶ δύσιν, quod et mihi in mentem venerat. Mox tamen eſt dativus, ἄρκτῳ καὶ μεσημβρίᾳ. ἰσημερινὴ prorsus neglexit Rasarius: attamen memoratur ἀνατολὴ θερινή, ἰσημερινή, χειμερινή. Mei officii arbitratus ſum, lectionem Codicis ad litteram hic repraesentare, reliqua autem virorum doctorum ingenio, ſagacitati atque eruditioni relinquere.

46) Ab hoc loco ſcriba videtur paullatim ad ſe redire voluisse. εὐάερος fruſtra quaeras in thesauro Stephaniano. εὐαερής ipse inveni apud Chrysoſt. VIII. 330. C. Veruntamen h. l. reperitur etiam εὐάερος. Item δυσάερος legitur. De neutro vocabulo dubito. Simile eſt εὐάνεμος, quod ſaepius legi.

47) Hoc vocabulum punctis ſubnotatum eſt. Forte, εὐπετῶς legendum. Mox forte, εὐδιάπνευστοι.

τάστημα, τοὺς καπνοὺς ἐκβάλλοντες τῆς πόλεως, τούς τε κονιορτοὺς, καὶ τὰς ἀναθυμιάσεις πάσας, εὐήλιόν τε τὴν πόλιν, οὕτως ἔχουσαι, ποιοῦσιν αἱ ἀγυιαὶ, ὅτι ὁ ἥλιος ἀνατέλλων καὶ δυόμενος εἰσέρχεται, καὶ ἀνατολῆς, 48) μεσουρανῶν δὲ, εἰς πάσας 49) τὰς ἄρκτους καὶ μεσημβρίας, ὥστε ἡλιοῦσθαι ἑκάστης ἡμέρας ἐν τῇ πόλει τὰς ἀγυιάς. ἐὰν 50) δὲ πάσαις μήτε παραλλήλους τὰς ἀγυιὰς ἔχειν, μήτε εὐθείας, σκολιαί τε διεξητήτους τινὰς αὐτῶν, καὶ πρὸς τοὺς ἀνέμους λοξὰς, πολλὴν τοῦ ἀέρος ταραχὴν ἔχει. ἑνὸς γὰρ πνεύσαντος ἀνέμου, πολλοὺς γενέσθαι συμβαίνει καὶ μαχομένους ἀλλήλοις. ὁ μὲν γὰρ ἄνεμος ἐπ' εὐθείας ῥεῖ· αἱ δὲ ἀγυιαὶ οὐκ εἰσὶν εὐθεῖαι. ἐμπίπτων οὖν ταῖς μὲν ἀδιεξιτήτοις, οὐκ εἰσέρχεται, διὰ τὸ μὴ εἶναι ὁδόν· ἀράσσει δὲ τὸν ἐν τῇ ἀγυιᾷ ἀέρα καὶ ἀντισημαίνεται· 51) ταῖς δὲ σκολιαῖς καὶ διέξοδον ἐχούσαις, 52) διὰ τὸ ἄλλως ἄλλας ἐγκεκλᾶσθαι, ἀφ' ἂν μὲν ἀποπαλλόμενος περιῤῥεῖ, καὶ πολλάκις φέρεται πάλιν εἰς τοὺς αὐτοὺς ἀσθενεῖς εἰσεῤῥύει τόπους, καὶ ἀντικυμαίνει ἑαυτόν. ἀφ' ὧν δὲ εἰς ἑτέρους γὰρ τεταγμένους οἱ ἄνεμοι τὰς ἀντιπνεύσεις ποιοῦνται, ὥσπερ ἡ αὐγὴ τὰς ἀνταγίας. 53)

in transitu latent: nec lenti civitatem praetervehuntur. atque ita constitutionem purgant, cum fumos, puluerem, et omnes exhalationes a civitate repellant. ex quo fit, ut viae, quae sic constituae sunt, urbem soli recte exponant, quia sol exoriens et occidens in eas ingreditur: et oriens recta eas luce complet. cum vero medium coelum conscedit, in omnes eas, quae ad septentrionem et meridiem vergunt, sese pandit: ita, ut totum diem viae civitatis radiis solis perfundantur. si vero non omnes viae pari interuallo inter se distributae sint, neque rectae, sed flexus quosdam habeant, qui percurri non possint, et obliqui ad ventos sint, multam aëris turbationem excitari contingit. cum enim unus ventus spirat, multos fieri accidit, eosque pungnare inter se. nam ventus per rectum fluit. at viae non sunt rectae. ergo incidens in eas, quae exitus non habent, ventus non ingreditur, quia ei nulla ibidem patet via. aërem vero, qui in ea via est, collidit, et undabandus per flexus, easque vias, quae exitus habent, iactatur:

48) Forte: καὶ ἀνατέλλων μὲν ἐπ'. Mox enim est: μεσουρανῶν δέ. Sed addendum videtur etiam: μὲν καὶ δυόμενος.

49) Credo legendum: τὰς κατ' ἄρκτον καὶ μεσημβρίαν. Τὰς, id est, ἀγυιάς.

50) Sententia hic quidem perspicua, sed verborum constructio obscurissima est. Abstineo me ab correctione totius loci. Solum vocabulum δυσεξίτητος emendo, quod habet Euseb. Praepar Euang. p. 40. A. nisi tamen ibi δυσεξίτηλος legendum sit. Hoc loco paullo inferius legitur ἀδιεξίτητος, quo utuntur Philo p. 358. 590. Cinnamus p 52. 131. Gregor. Nyss. T. I. 811. II, 362. 740.

51) Ita in textu. Sed, supra scripto κυ, correctum, ἀντικυμαίνεται, quod vocabulum mox legitur h. l. Plutarch. de placit. Philos. 3, 17 ὑφ' ἧς ἀντικυμαίνεσθαι τὰ πελάγη. Proprie ergo de undis dicitur, ab κῦμα. Sed hoc ipso loco aliquoties de ventis dixit ῥεῖν. Ergo de σκίδνασθαι et similibus h. l. non videtur cogitandum esse.

52) Codex: ἔχουσαι. In proximis exhibui perversam lectionem Codicis. Locus est obscurus, in quo illustrando frustra oleum et operam perdas. Corrigere enim non licet editori.

53) Debebat saltem esse ἀνταυγείας. v. Plutarch. de plac. Philosoph. 2, 20. ter.

ἐκείνη μὲν γὰρ κατ' ἴσας ἀνακλᾶται γωνίας· οἱ δὲ, ὥσπερ καὶ τὸ ὕδωρ, ὅπου ἂν τύχωσιν ὁδοῦ, ἐκεῖσε μεταῤῥέουσι, κωλυόμενοι ἐπ' εὐθείας φέρεσθαι. συμβαίνειν 54) οὖν ἐστιν ὅτε, προσπεσόντα τὸν ἄνεμον στερεῶς σχίζεσθαι εἰς ἑκάτερα, ὅταν παράκειντα ἑκατέρωθεν ὁδοὶ, καὶ πάλιν τοῦτο πάσχειν, καὶ ἑτέραν ῥύσιν τοιούτῳ προσπεσόντα καὶ γίνεσθαι πολλοὺς, ἕνα ὄντα, καὶ συμπίπτειν ἑαυτῷ, ὁτὲ μὲν ἐκ πλαγίου φερόμενον, ὁτὲ δὲ ἐξ ἐναντίας, καὶ καθ' ἑκάστην ἔγκλισιν τῶν ἀγυιῶν ἀντιθλιβόμενον τῇ προσπτώσει ἀνάσσειν 55) σφοδρῶς τὸ κατάστημα. τοῖς μὲν γὰρ 56) ἥκουσιν οἷαν ἐμοὶ ἁπαλῶς· τοῖς δὲ ἀντιπίπτουσι. κλονεῖται οὖν ἀντιπνεόμενον οὐδενὶ σὺν κόσμῳ τὸ κατάστημα τῆς πόλεως. ἑνὸς οὖν τινὸς ἀέρος κυκήσει 57) συγκυκατάγιον, 58) ὡς καὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου συμφυὲς πνεῦμα. καὶ οὕτως ἔχων ἐμποδίζει τὰς πέψεις καὶ τὰς ἀναδόσεις. τοιούτου δὲ ὄντος ἂν εἴη ὑγιεινόν. ἀλλὰ μὴν, καὶ τὸ τοῦ ἡλίου φῶς, ἐπ' εὐθείας ἀεὶ ἀπ' αὐτοῦ φερόμενον, σκολιὰν ταῖς ἀγυιαῖς οὐκ ἂν προσπίπτοι ὁμαλῶς, ἀλλὰ σποράδην ἐφάψασθαι τῶν τῆς πόλεως. καὶ οὕτως ἥκιστα

quandoquidem aliter ab aliis atque aliis inflectatur et refringatur. a quibus autem vibratus circumfluit, et faepe vicissim fertur, in eis ad eadem loca debilis fluit: et undofus fefe iactat: a quibus vero in alios conftitutos mittuntur, contrarias fpirationes faciunt, ut lumen luminis reflexum. ad pares enim angulos femper reflectitur. illi vero perinde, atque aqua, faciunt, ut cum inter fe in via inciderint, praeterfluant, cum recta tranfire non poffint. accidit autem quandoque, ut ventus, qui arcte incidit, in utrumque latus dividatur, cum utrinque fint acceffus: atque eundem rurfus aliam fluxionem pati, fi quid tale ei occurrat: et ex uno multi fiant: et in fefe incidere modo e lateribus, modo ex contrariis partibus delatos, et in fingulis viarum inclinationibus repercuffos fua offensione vehementer coeli ftatum commovere. aliis enim venti molliter cedunt, alia vero repercutiunt. ex quo fit, ut ftatus civitatis nullo * more a contrariis perflatus, perturbetur. cum igitur unus sit ventus, confundetur aër et turbabitur, non fecus, quam fpiritus homini innatus. qui cum * ita fit, concoctiones et diftributiones impediet. effet autem hujusmodi falubris; fed lux folis, quae femper directo ab eo fertur, finuosa in vias, non autem aequalis in-

54) Forte: συμβαίνει.

55) Forte, ut fuperius, ἀράσσειν, aut, ταράσσειν aut, ἀναταράσσειν.

56) Forte: εἴκουσιν οἱ ἄνεμοι. Ecce fcribam omnium infimum!

57) Utitur hoc Plato p. 491.

58) Ita fine accentu. Latent in his veftigia τοῦ συγκυκᾷν, ac fortasse etiam τοῦ τάχιον. Verum in hujusmodi locis fruftra conjectura adhibetur.

ἂν ἠλιοῖτο ἡ πόλις, καὶ ἥκιστα διαλύει 59) τὴν ἀναθυμίασιν ὑπὸ τοῦ ἡλίου. μάλιστα δ' ἂν εἴη παχὺ καὶ δυσδιάπνευστον τὸ κατάστημα. τὸ δὲ τοιοῦτον οὐκ ἔστιν ὑγιεινόν. ταῦτα δὴ εἶεν αἱ πόλεις ἐπιπέδῳ χωρίῳ συμβαίνει. εἰ δὲ εἶεν 60) ἀνομαλεῖαι μὲν παραλλήλους ἔχουσαι τὰς ἀγυιὰς, δυσάερα γίνονται, ὅταν τοῖς ὑψηλοτέροις μέρεσι τῶν ἀγυιῶν ἐναντίως πνεύσῃ ἄνεμος αἱ δὲ σκολιὰς ἔχουσαι τὰς ἀγυιὰς, ἀμείνους. τὰ γὰρ ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις τοῦ χωρίου τῆς πόλεως μέρη εὐαερώτερα συμβαίνει εἶναι.

cidit, sed sparse et vage eas attingit. atque ita civitas minime a sole perlustratur, minimeque a sole dissoluitur exhalatio. quocirca status ille crassus est maxime et perspiratu difficilis: quique talis est, is non est salubris. quod solet usu venire, cum in plana regione urbes sunt sitae. si vero inaequalitates sint, quae vias habeant aeque distantes, aëris difficilis redduntur, cum contra, quam sitae sunt, altissimae viarum partes, ventus spiret. quae vero sinuosas vias habent, praestantiores sunt: siquidem fit, ut urbis partes in sublimioribus regionis partibus statutae melius perflentur et aëre perfruantur.

Κ Ε Φ. κβ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ ἐμβροχῆς. Ἐκ τοῦ α. λόγου, τοῦ περὶ βοηθημάτων.

Ἐμβροχὴ καταπλασμάτων δύναμιν μὲν ἐλάττονα ἔχει· χρώμεθα δὲ αὐτῇ, παραιτούμενοι τὰ καταπλάσματα, ἤτοι διὰ τὸν καιρὸν, ἢ διὰ τὸν τόπον, ἢ διὰ τὴν δύναμιν. διὰ μὲν τὸν καιρὸν, ἐν ἀρχῇ τῶν νόσων παραλαμβάνοντες ἐμβροχὰς, ἀκαίρου τηνικαῦτα τῆς χρήσεως τῶν καταπλασμάτων καθεστώσης· διὰ δὲ τὸν τόπον, ἐπὶ κεφαλῆς ἐμβροχαῖς χρώμεθα, μὴ 61) πάνυ τῇ πρὸς τὰ καταπλάσματα εὐδιατιθεμένοις· διὰ δὲ τὴν δύναμιν, ἐπὶ τῶν ἰσχνῶν, οὐ δυναμένης φέρειν τῆς ἀσθενοῦς δυνάμεως τὸ βάρος τῶν καταπλασμάτων. ἐπιτηδειότατον δὲ τὸ χαμαιμήλινον 62) ἔλαιον, μά-

Ex Antyllo. De madefactionibus. Ex primo de praesidiis libro. Cap. 22.

Madefactio minorem vim habet, quam cataplasma. iis utimur, cataplasmata, vel propter tempus eis minime aptum, aut propter locum, aut propter eorum vim devitantes. ac temporis quidem ratione, in principio madefactiones adhibentur, cum eo tempore cataplasmatum intempestivus sit usus. Propter locum vero, in capite madefactionibus utimur in iis, qui non recte admodum ad cataplasmata sunt affecti: propter vim denique in gracilibus: cum vires imbecillae cataplasmatum pondus ferre non queant. Accommodatissimum autem est chamaemelinum oleum: et praesertim

---

59) Ita et hoc, et cetera in Cod. Forte vers. 4. εἶεν, ἃ πολλάκις ἐπιπέδῳ χωρίῳ συμβαίνοι.
60) Ita Codex. Sed haec conjectura atque emendatione indigna sunt.
61) Conjicio: μὴ πάνυ τι (seu, τοι) πρὸς — εὖ διατιθεμένης. Πάνυ τι et πάνυ τοι satis nota sunt. v. Xenoph. mem. Socr. II, 5, 5.
62) De χαμαίμηλον, quod variis nominibus appellatur, v. Dioscor. 3, 154. p. 235. Galen. in Gloss. p. 74. qui ipse etiam tria hujus nomina notat. Gregor. Nyss. T. II, 474.

λιϛα 63) ἐφ᾽ ὧν οὔποτ᾽ ἔλαιον ἡ κατὰ τὴν κεφαλὴν ὑπόληνος ὁποῖος πέπαυται τῆς ἀναφορᾶς. τήν τε γὰρ οὖσαν ἐν τῇ κεφαλῇ διαφορεῖ, καὶ ἑτέραν οὐκ ἐπισπᾶται, ὅπερ οὐκ ἄλλῳ τινὶ συντετύχηκε φαρμάκῳ. χρὴ δὲ εἰδέναι, ὅτι ἐπὶ τῶν φρενητικῶν προσάγειν χρὴ βρέγματι καὶ κροτάφοις, ἀποχωροῦντας 64) τῆς κορυφῆς, καὶ τῶν ὄπισθεν μερῶν. τὰς γὰρ καταψύξεις οὐ φέρει ταῦτα τὰ μόρια, τῆς ἀρχῆς τῶν νεύρων ἐν αὐτοῖς τυγχανόντων. τὰς μέντοι θερμαινούσας 65) διαβροχὰς ἐποχετεύειν αὐτοῖς ἀφειδῶς προσήκει. εἰδέναι δὲ δεῖ, ὅτι ὕδωρ μὲν ψυχρὸν καὶ ἄξύκρατον ἐν σπόγγοις καινοῖς δεῖ παραλαμβάνειν· οἰνέλαιον δὲ, ἐν ἐρίοις 66) τοῖς ὑπήροις· ὁμοίως δὲ καὶ ὑδρέλαιον. μοτοὶ 67) δὲ πρὸς πάσας τὰς ἐμβροχὰς οἱ ἐξ ὀθονίων καθαρῶν ἐπιτήδειοι.

* in iis, in quibus oleum, capiti admotum, evaporationi finem imponit, eamque, quae in capite eſt, digerit, aliamque non attrahit. quod nulli praeterea medicamento contigit. Illud ſane scire conuenit, madefactiones in phreneticis, ſyncipiti et temporibus adhibendas eſſe, adhibita diligentia, ne verticem, et partem poſteriorem attingamus: ſiquidem hae particulae perfrictines non ferunt, cum ſint origines neruorum. quin calidas quoque perfuſiones eis large admovere convenit. Noſſe autem debemus, aquam frigidam, aut poſcam novis ſpongiis eſſe excipiendam: vinum vero cum oleo lanis ſordidis, itemque hydrelaeum. linamenta vero ex linteis puris ad omnes madefactiones ſunt accommodata.

Κ Ε Φ. κγ.

Περὶ 68) καταιονήσεως, ἀποσπογγισμῶν, προσκλύσματος. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Χρώμεθα δὲ καταντλήσει μὲν ὑπὲρ 69) διαβροχῆς σωμάτων, ἤτοι μιμούμενοι τὴν τοῦ λουτροῦ χρῆσιν, ὅταν διά τινα περίϛασιν μὴ

De irrigationibus. ſpongiae applicatione, aſperſioneque. Ex eodem libro. Cap. 23.

Irrigatione utimur, ut corpora perſpergamus, hoc eſt, balneorum uſum imitantes, cum alia circumſtantia impedi-

63) Stellula haec notavit Rasarius. Merito. Sine Codice ſanari nequeunt.

64) *Ita, ut discedamus, abeamus, abstineamus ab*, seu, ἀπεχομένους. Ἀποχωρεῖν proprie eſt, *abire, discedere*. Eo ſensu, ut hic occurrit, non recordor legere.

65) Hoc non differt a ſuperiori ἐμβροχή. Capite 23 rursus eſt utrumque.

66) Ita Codex. In margine vero a recentiori legitur, ῥυπαροῖς, quod amplexus eſt Rasarius. Equidem vero in eo acquiescere nequeo. Conjicio ergo, loco τοῖς (quod hic locum non habet,) ὑπήροις, legendum esse: οἰσυπηροῖς. Vide Dioscor. 2, 82. p. 107. Erotianum p. 39. in οἰσύπῃ, et p. 40. in πινώδεσι. Ariſtoph. Acharn. v. 1176. ubi Schol. ῥύπου πεπληρωμένα.

67) Codex: μωτοί. v. Erotian. p. 17. in ἄχνη ὀθονίου. Galen. in Gloss. p. 72. 77. ubi etiam deminutivum μοτάριον.

68) Codex: καταιωνήσεως. Dicitur καταιονεῖν et καταιόνησις. v. Chryſoſt. T. IV, p. 576. E. VII, p. 829. B. Euseb. Praepar. Euang. p. 395. A. ἀνθ᾽ ὕδατος ἐλαίῳ καταιονούμενοι. Gatacker. ad Anton. V, 9. Mox h. l. eſt ſynonymum κατάντλησις. In indice, a principio Codicis, hoc caput inscribitur: περὶ καταιονήσεως, γογγυλισμῶν, προσκλύματος.

69) Scriba utrumque vocabulum temere inuicem copulavit. Ad proximum ἤτοι deinceps nihil refertur.

δυνάμεθα 70) λουτρὸν παραλαβεῖν, βουλόμενοι μὲν ὑγρᾶναι τὰ σώματα, οὐ δυνάμενοι δὲ δι' ἐμβροχῆς τοῦτο ποιῆσαι, οὐ πάνυ δυομένης εἰς βάθος. ἀποσπογγισμὸν 71) δὲ παραλαμβάνομεν, ἤτοι τὸν ἐπικείμενον 72) ἀπορρύψαι προαιρούμενοι ῥύπον, ἢ ἰχῶρα, ἢ αἷμα, ἢ ἐπίπαγον 73), ἢ πύον ἐπιπεπηγὸς, ἢ αὐτὰ τὰ φάρμακα, καὶ τὰ ἐπικεχρισμένα, ἢ δῆξιν, ἢ κνισμὸν ἐνοχλοῦντα τοῖς σώμασιν· ἐπὶ δὲ προσώπῳ, ῥῶσαι βουλόμενοι καὶ τόνον ἐνθεῖναι. ὑπὲρ τῆς αὐτῆς δὲ χρείας καὶ τὸ πρόσκλυσμα παραλαμβάνομεν. καταντλητέον δὲ κεφαλὴν μὲν, δι' ἀγρυπνίας καὶ παρακοπάς. καὶ στόμαχος δὲ καὶ ὑποχόνδριον ἐλαίῳ θερμῷ καταντλεῖται. ὁμοίως δὲ καὶ πλευρὰ καὶ ῥάχις, καὶ κύστις· 74) τετανικούς τε καὶ ἰσχιαδικοὺς ἐλαίῳ θερμῷ καταντλητέον. σκέλη δὲ τῶν χρονίως καὶ καταξήρως πυρετσόντων, καὶ, 75) εἴ τι μοι ἐφιδρῦντο ὅλως, ἢ μετὰ τοὺς ἱδρῶτας ἀπεξηραμμένῳ, 76) ὑδρελαίῳ, καὶ μεταγωγῆς δὲ χάριν καταιονήσομεν 77) τὰ σκέλη ὕδατι πολλῷ, ἢ ὑδρελαίῳ, καὶ πλανωμένην δὲ ὕλην κατασχεῖν ἐν ἀκυροτέροις βουλόμενοι μορίοις. τηνικαῦτα δὲ θερμοτέρῳ χρώμεθα μέχρι δήξεως,

ti, balneo uti non poſſumus. cum autem humectare corpora velimus, id madefactione facere non valemus, cum ea non alte admodum deſcendat. ſpongiam vero admovemus, ut ſordem adhaerentem abſtergamus, ſive ſanies ſit, ſive ſanguis, ſive ſtrigmentum, sive pus concretum ſit, ſive ipſa medicamenta, ſive quae inuncta fuerint, aut, ut morſum et pruritum corpus vexantes ſedemus. In facie vero, cum recreare et robur indere volumus. Ejusdem rei cauſa aſperſione utimur. Aſpergendum vero caput eſt in vigiliis et deliriis. ſtomachus autem atque hypochondria oleo calido perfunduntur. ſimili quoque modo coſtae, ſpina, vesica, oleo calido aſperguntur, itemque tetanici et ischiadici denique. at crura eorum, qui febribus diuturnis et ſiccis detinentur, si plane * conſtiterint, aut poſt ſudores exſiccata ſint, hydrelaeo persperguntur; et alio traducendi cauſa crura multa aqua aut hydrelaeo irrigamus. quod facimus, ut errantem materiam in partibus ignobilioribus contineamus: quo tempore calidiore utimur ad morſum

---

70) Forte, δυνώμεθα.

71) ἀποσπογγίζειν habet Theocrit. Schol. ad Id. 7, 16. ἀποσπογγίζειν τὰς χεῖρας. Antiphon. edit. Reiſkii p. 726.

72) In Codice: ἀποψύξαι (ſed hoc deletum) ἀπορύψαι, ſed et hoc ex parte deletum, atque iterum ſuppletum. Legitur autem uno ρ. Vide mox notam 86.

73) v. Galen. in Gloss. p 58. 73. 97. Dioscor. 4, 83. p. 277. 1, 133. p. 69. 1, 180. p. 85. Poſt ἐπίπαγον in Codice eſt exiguum ſpatium vacuum. Sed in margine notatur: *hic nihil deeſt, et ita habet Aët. lib.* 3. Mox est ἐπιπεπηγός. ἐπίπαγος ergo eſt, *quicquid in ſuperficie considit aut adhaerescit.*

74) τέτανος eſt genus morbi σπασμώδεος. v. Galen. de musc. motu lib. I. cap. 8. Aretaeum περὶ ὀξ. παθ. lib. I. cap. 6.

75) Forte: ἤτοι μὴ ἐφιδροῖντο.

76) Forte: ἀπεξηραμμένων.

77) Codex: καταιωνίσομεν. Vide notam 68. h. l. Paullo inferius Codex rursus exhibet καταιωνίσεως.

καὶ μέτρον ποιούμεθα τῆς καταντλήσεως τὸ ἐρύθημα καὶ τὸ οἴδημα. καταντλοῦμεν δὲ καὶ, εἴτε φλεγμονὰς λῦσαι βουλόμενοι, ἢ ἀποςήματα θᾶττον μεταβάλλειν εἰς πύον. προσκλύσματι δὲ χρώμεθα ἐπὶ προσώπῳ, ἐν μὲν καυσοῖς 78) πυρετοῖς, θέρους μὲν, ὕδατι γαλακτώδει· χειμῶνος δὲ, θερμοτέρῳ, καὶ μάλιςα, εἰ καὶ κεφαλὴ τύχῃ ἀπαθὴς εἶναι. φυλακτέον δὲ τὸν ἐχθρονισμὸν 79) καταφορᾶς τε καὶ ψύξεως, κινδυνώδους κατ' ἀρχήν. ἀντιφυσᾷν δὲ δεῖ τὸν προσαντλούμενον τῷ ςόματι, ὑπὲρ τοῦ μὴ πληθῆναι ὑπὸ τῆς προσαντλήσεως, ἀλλὰ ἀντερείδειν πρὸς τὰς πληγὰς, διὰ τῆς ἀντιβάσεως τοῦ πνεύματος. ὑποκείσθω δὲ 80) σπόγγοις ἀνθεραίων ἢ ξηρὸς πρὸς τὸ μὴ καταῤῥεῖν ἐκ τῆς καταιονήσεως εἰς τὸ ςέρνον. ἐνίοτε δὲ καὶ ὀξύκρατον θερμὸν δοκιμάζομεν εἶναι τὸ 81) πρόσκλυσμα, μάλιςα ἐν πυρετοῖς ἁπλουςέροις, καὶ οὐδὲν 82) κακότροπον ἔχουσιν· ἐπὶ δὲ ὀφθαλμῶν ῥευματιζομένων χρώμεθα ςροβίλου 83)

usque. et finem irrigationis ruborem et tumorem constituimus. Iam vero irrigamus, ubi inflammationes resoluere in animo habemus: aut, ubi abscessus citius ad pus perducere consilium est. aspersione vero utimur ad faciem: atque in febribus ardentibus, aestivo tempore, aqua lactea: hyberno vero, calidiore, praesertim, si caput nullo malo urgeatur. Cavenda tamen in diuturnis affectionibus aspersio est. stupefactionis enim et frigiditatis periculosae initium faceret. Debet autem is, cui adhibetur aspersio, ore contra flare, ne a perfusione impleatur: sed illi occurrere, spiritum obiiciendo. spongia quoque sicca mento adhibenda est, ne aqua ex perfusione in pectus confluat. Quandoque vero etiam 'posca aspergimus, et praesertim in febribus simplicioribus, et quae nihil maligni habent. ad oculos vero destillantes decocto nucum pinearum confractarum utimur. hyberno tem-

78) Immo καύσοις, h. e. καυσώδεσι.

79) Linea subnotatum, et in marg. scriptum: ἐγχρονισμόν, ex Aëtio, ni fallor, lib. 3. cap. 171. Pars marginis enim in Codice abscissa. ἐγχρονισμός, ab ἐγχρονίζειν.

80) Tria haec vocabula σπ. ἀθ. et ἢ subnotata sunt linea. In marg. notatur: σπόγγος ἀνθερεῶνι, ex Aëtio. Aëtio jam dudum aegre careo. Ante annum et dimidium cum cum aliis libris emi Lipsiae. Nondum tamen ad me transmissi sunt. Hanc fatalem litterarum calamitatem, quam jam olim hic expertus sum, nemo lector aequus et humanus mihi vitio vertet. Sed redeo ad rem. Legendum ergo videtur: σπόγγος ἀνθερεῶνι ξηρός. Mox scriba rursus exhibuit: καταιωνίσεως. Piget et poenitet hujuscemodi commemorare. 'Αιωνίζειν, διαιωνίζειν prorsus aliena sunt ab hoc loco. Scilicet res ita se habet. Expugnata Constantinopoli, Graeculi quidam sartores, sutores, fabri, pedissequi, fullones, calculatores, portitores, se recipiebant in Italiam, atque ibi, mercede exigua conducti, transcribebant Codices Graecos. Hujuscemodi homines, non quidem Graeci, se Teutones et Francogalli, nunc profitentur se sapientiae doctores, modo paullulum istas linguas blaterare possint, habeantque satis arrogantiae et impudentiae. Quid vero tandem inde erumpat? Certissima atque inevitabilis barbaries.

81) Codex: πρόσκλυμα. Stulte! In Geopon. p. 1010. est: προσκλύζειν ὕδατι. Satis nota sunt προσκλύζειν et πρόσκλυσμα.

82) Superius memorati sunt πυρετοὶ εὔτροποι. Hic est contrarium. Germanice: *gutartig*, *boesartig*. Proprie tamen illa de morum probitate et improbitate dicuntur.

83) Vide Galen. in Glossis p. 80 et Schol. Theocrit. ad Id. 5, 45. et ibidem versum 49 in textu. Dioscor. 1, 88. p. 48. et 86. p. 48. 1, 87. p. 48.

αὐτοῦ τοῦ κώνου τεθλασμένου ἀφεψήματι. ἐπὶ δὲ τῶν χειμερινῶν περὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἰσχυρᾶς καὶ 84) χειμώσεως, τήλεως ἀφεψήματι τῆς λευκῆς. χρὴ δὲ ἀφεψήσαντα δὶς ἢ τρὶς τὴν τῆλιν, καὶ τὰ πρῶτα ἀφεψήματα ἀποχέοντας, 85) οὕτω τῷ τελευταίῳ προσαντλεῖν. ὁ δὲ ἀποσπογγισμὸς ὕλης μὲν τῆς αὐτῆς τῷ προσκλύσματι παραλαμβάνεται. καὶ γὰρ δύναμιν ὁμοίαν ἔχει. ὑπὲρ δὲ τοῦ νίψαι καὶ ἀποῤῥύψαι 86) σπόγγον ἀποτεθλιμμένον ἐξ ὕδατος θερμοῦ, ἐπιτηδέυεται ἐνιοτέ τινος καὶ τὸ 87) ῥυπτικὸν φάρμακον, ἤτοι τοῦ ὕδατος ἐνδιημένου, ἢ πρὸ τοῦ ἀποσπογγισμοῦ χρειομένου τὸ νίτρον (ἢ) ἀφρόνιτρον τινὶ τοιούτῳ καταχρίωμεν. πυρεσσόντων δὲ ἐπὶ 88) τῶν ὀφειλόντων ἀποσπογγίζεσθαι ὕδατι ψυχρῷ, κατὰ τὰς ἐπιδόσεις παραιτούμεθα· ἐν δὲ ταῖς ἀκμαῖς, ἢ καὶ παρακμαῖς, τεθαῤῥηκότως παραλαμβάνομεν. δεῖ δὲ καὶ τοὺς παρὰ τὰ ὦτα μῦς προχρίειν ἐλαίῳ, καθιέναι δὲ καὶ εἰς τοὺς ἀκουϛικοὺς πόρους, καὶ εἰς τοὺς μυκτῆρας ἔλαιον, ὑπὲρ τοῦ μὴ ψύχεσθαι. Ἀρχιγένης δὲ ἀξιοῖ, 89) καὶ τὸ ϛέρνον. ἐν ἀκαίροις δ' εἰς

pore ad vehementes chemoſes, foeni Graeci albi decoctum adhibemus. in quo bis, terve decoctum eſſe foenum Graecum debet, ita, ut prima decoctio abiiciatur, et ultima nobis uſui ſit, ut perfundamas. ſpongia autem applicatur, quae eadem materia ſit imbuta, ex qua conſtat etiam aſpersio: ſiquidem ſimilem quoque vim habet. ſed abluendi et abſtergendi cauſa ſpongia ex aqua calida ſatis eſt. quandoque etiam medicamentum quoddam, quod abſtergendi vim habeat, aut aqua reſolutum, aut, antequam ſpongia admoveatur, inunctum, ut nitrum, aut aphronitrum, aut aliquod his ſimile convenit. In febricitantibus, in quibus ſpongia utendum eſt, ex aqua frigida id facimus. in incremento tamen id vitamus. at in ſtatu, vel declinationibus audacter hoc remedium adhibemus. Muſculi itidem, qui ad aures ſunt, oleo illinendi ſunt. in meatus vero auditus et nares oleum indendum eſt, ne refrigerentur. Archigenis autem ſententia eſt, in ardentis febris exceſſu, ſpongia, non faciem

---

84) Dicitur χήμωσις et χύμωσις. Vide Galen. in defin. med. Paulum Aegin. lib. 3. cap. 22. Rufus Ephes. edit. Paris. p. 19 ἐν τῷ παθήματι, τῇ χημώσει. Sed alia hic etiam vitioſa ſunt Nam χειμερινῶν cum ἰσχυρᾶς καὶ χειμώσ. copulari nequeunt. καὶ praeterea videtur arguere, excidiſſe nomen ſubstantivum.

85) Alterutrum corrigendum, aut ἀφεψήσαντα, aut ἀποχέοντας.

86) Supra uno ῥ exhibuit. Sed iſta ſigna διαιρέσεως in duplici ῤῥ nec hic apparent. Non niſi in recentiſſimis Codicibus haec inveni. Sed nec alius invenerit, ut arbitror. Ceterum vicina leviter corrupta ſunt. Raſarii interpretatio arbitraria est. Solum ἐπιδέεται, ſeu, ἐπιδεῖται mihi in mentem veniebat, loco ἐπιτηδέυεται. Saltem mox est τινός. Sed ita cetera etiam corrigenda. Vicina ſine ſpe emendationis mendoſa ſunt.

87) Habet hoc Plato p. 490. Gregor. Naz. p. 240. Mox rursus διημένου, loco διειμένου. Sic et mox χρειομένου, ει, loco ι. Continuo ἀφώνιτρον, et alia. Deest etiam ἤ.

88) ἐπὶ videtur redundare. Niſi malis, ἔτι.

89) Post ἀξιοῖ, hic in margine, cujus tamen pars a recentiore bibliopega abſciſſa est, haec leguntur: *Aët.* (ſic enim hariolor.) lib. 3. cap. 170. *habet haec, quae . . . . . . ſunt*: ἐν ὑπερβολῇ καύσου κατὰ τὰς ἀκμὰς, οὐ μόνον τὸ πρόσωπον ἀποσπογγίζειν, ἀλλά. Interpretationi ſuae haec inſeruit Raſarius.

ὕπνον καταγωγαῖς τὸ πρόσωπον ἀποσπογγίζομεν, νίτρον εἰς τὸ ὕδωρ τήκοντες. ὅλον δὲ ἀποσπογγίζομεν τὸ σῶμα ἐν καταξήροις καὶ καυσώδεσι πυρετοῖς δι' ὑδρελαίου, 90) παραμείναντες τὴν ϛάσιν τῶν παροξυσμῶν.

tantum, sed pectus etiam in vigore fovendum esse. at in intempestivis in somnum propensionibus, faciem nitro in aqua eliquato perspergendam. totum vero corpus in valde siccis et ardentibus febribus ex hydrelaeo, expectantes accessionum constitutionem, spongia perfundimus.

ΚΕΦ. κδ.

Περὶ καταπλασμάτων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ὅσαι τῶν φλεγμονῶν μήτε πρὸς ἐμβροχὰς ἔχουσιν ἐπιτηδείως, μήτε ἐμπλάϛροις ἤδη καὶ 91) καταπλάσμασιν ἐπακούειν 92) δύνανται, τρυφερώτεραι ταῖς τούτων ἐπιβολαῖς τυγχάνουσαι, ταύταις μάλιϛα ἐπιτήδεια τὰ καταπλάσματα. τῶν καταπλασμάτων, τὰ μὲν θερμαίνει ἢ διαφορεῖ, τὰ δὲ ψύχει ἢ ϛύφει καὶ ἀποκρούεται. σκευάζεται δὲ αὐτῶν, τὰ μὲν, ἄνευ ὕδατος, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν, ἄνευ ἑψήσεως· τὰ δὲ ἑφθὰ γίνεται. καλεῖται δὲ τὰ ἄνεφθα 93) μακτά. καὶ τῶν μὲν μακτῶν ὅρος ἐϛὶ τῆς σκευασίας, ἱκανῶς λελειῶσθαι καὶ ἡνῶσθαι, καὶ ἀμόλυντα εἶναι, καὶ μὴ περιῤῥεῖν. τῶν δὲ ἑφθῶν οὐκ ἔϛι μέτρον, τὸ μὴ μολύναι. δυνατὸν 94) γὰρ ἂν, τοῦτο γενέσθαι, διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἐμβαλλομένων ξηρῶν ἐν τῷ ὑγρῷ ἄλλο τὸ τὰς δυνάμεις χυθέντων τῶν ξηρῶν ἀναμιχθῆναι καὶ ἑνωθῆναι. χρώμεθα δὲ ποικίλοις καταπλάσμασι, τῆς τε

De cataplasmatis. Ex eodem libro. Cap. 24.

Inflammationibus, quae neque madefactiones, neque emplastra recipere apte queunt, cum delicatiores sint, quam ut horum applicationes ferant, potissimum cataplasmata conveniunt. Ex cataplasmatis autem alia calfaciunt et digerunt: alia refrigerant, adstringunt et reprimunt, aliaque, sine aqua, alia sine decoctione, et alia cocta parantur. quae autem non decoquuntur, pinsa nominantur. quorum apparatus terminus est, ut valde laevigata et in unum conducta sint, et non inquinent, et non defluant. Coctis vero non est statutus terminus, ut non inquinent. id quod etiam fieri posset, ob copiam rerum siccarum, quae humidis imponuntur: quae miscendo et uniendo vires suas in ea fundunt. Praeterea variis cataplasmatis utimur, tum propter locorum varietatem ea postulantem, tum propter

90) Ita in margine. In textu: περαμίνοντες.

91) καταπλάσμασιν subnotatum est punctis, ut tollendum. Sed ita quoque καὶ amonendum, nisi aliud hic exciderit vocabulum.

92) Forte, ὑπακούειν, quod dativo etiam jungi solet. Haud ineleganter, ut equidem credo, *morbus* dicitur ὑπακούειν *medicamentis*. Mihi tamen in mentem veniebat ὑπείκειν.

93) μακτός, quod mox recurrit, a μάττω.

94) Haec rursus turbata sunt. Forte paullo ante, τῷ μὴ μολύνοι.

τῶν τόπων διαφορᾶς ἐπιζητούσης, τῶν τε παθῶν οὐ πάντων, οὐδὲ ἐν παντὶ καιρῷ τοῖς αὐτοῖς χαιρόντων καταπλάσμασιν. εὐθὺς 95) μὲν οὖν χρώμεθα πρὸς τὰς κοινὰς τῶν ὑποχονδρίων φλεγμονάς. ἔστι δὲ τῶν ἑφθῶν προχειρότατον τὸ κοινόν. ὁμήλυσιν 96) δὲ αὐτὸ καλοῦμεν. εἰς ὕδωρ ἐμπάσσοντες λινόσπερμόν τε καὶ 97) γύριν, καὶ ἐπιχέοντες μετὰ τὴν ἕψησιν ἔλαιον. καὶ ἐὰν μὲν ὑγρᾶναι θέλωμεν τὰ ὑποχόνδρια, κατάξηρα ὄντα, χρώμεθα γύρει· ἐάν τε μαλάξαι, ἀντὶ ταύτης ἄρτον ἐμπλέκομεν τῷ λινοσπέρμῳ· ἐὰν δὲ θερμᾶναι σφοδρότερον, 98) κρίθινον τῷ λινοσπέρμῳ συμπλέκομεν· ἐὰν δὲ θερμᾶναι καὶ ξηρᾶναι, τῆλιν· ἐὰν θερμᾶναι καὶ προσδιαφορῆσαι, πίτυρα. ἐμπνευματώσεως δὲ ἐνοχλούσης τὰ ὑποχόνδρια, λινόσπερμον μετὰ κυμίνου παραπλησίως 99) ἑφθῷ. στομάχου δὲ ἐκλυομένου, ἄλφιτα 100) ἀναλαμβανέσθω ἔμπλασμα. ἀνορεκτοῦντος δὲ καὶ ἀτονοῦντος, ἀψινθίου κόμη προαφεψείσθω, καὶ εἰς τὸ ἀφέψημα ἐμπασσέσθω ἄλφιτα, ἐπὶ τῶν σφόδρα τρυφερῶν, καὶ οὐδὲ αὐτὰ τὰ ξηρὰ ἐμβάλλομεν, οἷον λινόσπερμον ἢ γύριν, ἢ τῆλιν,

affectiones, quae neque omnes, neque omni tempore eadem cataplasmata requirunt. Ergo decoctis utimur ad communes hypochondriorum inflammationes. ex decoctis maxime in promtu est commune, quod luteum appellamus. In aquam lini semen et pollinem inspergimus, et post decoctionem oleum infundimus. sique humectare hypochondria, quae sicca sint, velimus, pollinem adhibebimus: si mollire, pro polline panem lini semini commiscebimus. si calefecere vehementius velimus, * hordeaceum panem semini lini addemus: si calefacere et siccare, foenum Graecum: si calefacere et evocare, furfures. si vero flatus hypochondria infestent, lini semen cum cumino, eodem modo decocto, superdamus: si dissolutus stomachus sit, emplastrum polentam capiat. si non appetat et imbecilius sit, absinthii coma prius decoquatur, tum ei decocto polenta commiscetur in iis, qui sunt mirum in modum delicati: eam tamen non siccam, ut lini semen, aut pollinem, aut foenum Graecum indimus, sed eam

95) Hic aliquis margini adscripsit εὐθοῖς Male! Non enim intellexit, τὸ εὐθὺς, idem esse, quod οἷον, αὐτίκα, id est, *exempli caussa.*

96) Sic, uno vocabulo ὁμήλυσιν. Forte: κοινὸν, μήλινον δὲ αὐτό.

97) Scribitur etiam vitiose γύρυς. Dioscor. 3. 48. p. 192. 2, 107. p. 124. ἡ ἐξ αὐτῶν τῶν πυρῶν γύρις. Occurrit etiam in geoponicis.

98) ἄρτον addidit Rasarius. Ergo stellulam adjecit.

99) Rasarius videtur voluisse: ἑφθοῦ ἐπιδῶμεν. Forte: παραπλησίως ἕψωμεν.

100) ἀναλαέστω. Ita Codex. Sed ex correctione manus recentioris: ἀναλαβέστω. In textu mentem Rasarii interim expressi. Veruntamen adhuc dubito de hoc loco. Forte legendum: ἄλφιτα ἄναλα ἔστω ἔμπλασμα. Ἄναλος, *sine sale.* Galen in Gloss. p. 63. ἀνάλμυροι· ἄναλοι. Occurrit etiam in Geoponicis, ac per se satis notum est. Vulgo solus Marcus laudatur in lexicis. Conjecturam hic propositam satis confirmant, quae hic paullo inferius leguntur: τὸ δὲ ἀλφίτων ἄναλον ἑφθόν.

ἀλλὰ ἀφεψήσαντες αὐτὰ εἰς λιπαρὸν μελίκρατον, τὰ ἀφεψήματα διηθήσαντες 1) ἐκχέομεν· κἄπειτα μέχρι συστάσεως ἑψῶμεν 2) οὕτως. ἵνα 3) δὲ ἐν πυρετῷ τὸ διοικούμενον γύριν ἐν ὀξυμέλιτι παραπλησίως. σομφὸν 4) δὲ οἴδημα ἔχοντας, κυαμίνῳ ἀλεύρῳ σὺν 5) αἰθιοπικῷ κυμίνῳ· ἐσκιῤῥωμένον δὲ, τὸ διὰ σύκων. σκευάζεται δὲ οὕτω. κόπτεται τὰ σῦκα χωρὶς τῶν 6) κεχραμίδων· εἶτα ἐν οἴνῳ γλυκεῖ λεανθέντα ἕψεται, νίτρου λείου συμπλακέντος ὀλίγου. εἰ δὲ σφόδρα σπλὴν ἐσκιῤῥῶσθαι τύχοι, σὺν ὀξυμέλιτι τὰ σῦκα ἕψεται· ἥπατι δὲ φλεγμαίνοντι τῆλις κατάλληλος, ἐν μελικράτῳ ἑφθὴ, καὶ ἄρτος σὺν λινοσπέρμῳ· βέλτιον δὲ καὶ ἠρυγγίου 7) σπέρμα συμμιχθέν. πρὸς δὲ τὰς τῶν ἐντέρων φλεγμονὰς, τὸ διὰ λινοσπέρμου καὶ γύρεως. πρὸς δὲ ῥευματισμοὺς ἐντέρων, τὸ διὰ κέγχρου. πρὸς δὲ κύστιν, λινόσπερμα μετὰ λιβανωτίδος. πρὸς δὲ αἰδοῖα, τὰ μὲν λιπαρὰ ἀνεπιτήδεια· τὰ δὲ στύφοντα κατάλληλα· οἷόν ἐστι, τὸ διὰ 8) σιδίων. δεῖ δὲ τὰ σίδια ξηρὰ κοπέντα ἐμπάσσεσθαι οἴνῳ, καὶ συμπλέκεσθαι αὐτοῖς κικίδα λείαν. ἀγαθὸν δὲ καὶ, τὸ διὰ φακοῦ κατάπλασμα, ἑψωμένου τοῦ φακοῦ σὺν ὕδατι, ἔπειτα λεαινομένου καὶ μέλιτι συναναλαμβανομένου. ἁρμόσει δὲ ἐπὶ τῶν αἰδοίων καὶ τὸ δι' ἀλφίτων ἄναλον ἑφθὸν ἐν οἴνῳ κατάπλασμα. πρὸς

pingui melicrato decoquimus, decoctum colo traiicimus, idque, quod traiectum ſit, infundimus, tum coquimus uſque dum conſiſtat. ſi vero febris adjuncta ſit, pollinem in oxymelite coctum eodem modo imponimus. ſi laxum oedema ſit, ſarinae ſabarum cuminum Aethiopicum miſcemus: ſi ſcirrhoſum ſit, id, quod ex ficubus conſtat, imponimus: quod ita conficitur. Ficus abſque ſeminibus contunduntur, et ita laevigata vino dulci incoquuntur: quibus parum nitri, in lèvorem redacti, additur. ſi valde obduruit, ficus oxymelite decoquuntur. Iecori inflammato foenum Graecum melicrato decoctum, et panis cum lini ſemine prodeſt. praeſtantius quoque eſt, ſi eryngii ſemen accedat. ad inteſtinorum inflammationes facit, quod ex lini ſemine et polline conſtat. ad eorundem vero defluxiones, id, quod ex milio conficitur. ad veſicam vero, lini ſemen cum roſmarino. pudendis incommoda ſunt pinguia: proſunt autem adſtringentia: quale eſt, quod ex malicorio paratur. malicorium vero aridum tuſum vino inſpergi debet: eique admiſceri galla contrita. valet ad idem, quod ex lentibus fit, ita, ut lentes prius aqua decoquantur, deinde laevigentur, tum mel eis addatur. Pudendis quoque con-

1) Rssarius videtur maluisse, ἐγχέομεν. Hoc loco utrumque locum habet. Effunduntur enim et infunduntur iterum ac deinde iterum coquuntur. Codex audiendus est, cum alterum ſit, vel ex conjectura, vel ex errore Littera κ. ſatis apparet in Codice.

2) οὕτως hic nullam vim habet. Resarius praetermisit. Forte, αὖθις, *iterum*.

3) Haec nec capio, nec nunc, quomodo emendem, reperio.

4) Galen. in Glossis explicat χαῦνον. p. 44.

5) Vide Dioscor. 3, 68. p. 201. Mox Codex vitiose: ἐσκηρωμένον, et paullo post, ἐσκηρῶσθαι. Imperite!

6) *Grana ficus ſunt.*

7) Codex: ἰρυγγίου. Erotian. p. 27. habet etiam ἠρύγγη, ἡ. v. Dioscor. 3, 24. p. 181.

8) Dioscor. 1, 153. p. 77.

δὲ τὰ ὑδροπικὰ οἰδήματα, ἀςαφὶς ἐγγιγαρτισμένη, 9) λείαν, μετὰ σύκων λιπαρῶν ἐν μελικράτῳ ἑψηθεῖσα. προσπλέκεται δὲ τῷ καταπλάσματι τούτῳ ϗ αἰγεία 10) κόπρος, πρὸς ξηρασίαν, καὶ μᾶλλον ὀνίνησι. τετήρηται καὶ γύψος παλαιὰ, μάλιςα ἐκ τῶν πεπαλαιωμένων τῷ χρόνῳ καταπλασμάτων λίαν σὺν τοῖς σύκοις ϗ νίτρῳ ἐρυθρῷ ἐν οἰνομέλιτι ἑψηθεῖσα. ἰσχίου δὲ καὶ διδύμου 11) φλεγμαινόντων, ἐπὶ μὲν χειρουργίας, 12) καὶ ἄλλοις προδήλοις αἰτίοις, τὰ κοινὰ καταπλάσματα· ἐπὶ δὲ τοῖς αὐτομάτοις μετὰ οἰδήματος φλεγμοναῖς, κυαμίνων ἀλεύρων μετὰ ςαφίδος λιπαρᾶς ἑφθὰ ἐν μελικράτῳ. ἐνίοτε δὲ ἐρευγμὸν 13) ἑψήσαντες, λεαίνομεν μετὰ τοῦτο σὺν μέλιτι καὶ κυμίνω, καταπλάσσομεν. τὰς δὲ μερικὰς φλεγμονὰς, ἄρτον ἑφθὸν ἐν μελικράτῳ 14) παρηγοροῦμεν. εἰ δὲ πυρετώδεις εἶεν αἱ φλεγμοναὶ, ψύχοντα ἀφεψήματα λαβόντες, εἰς ἐκεῖνον τὸν ἄρτον ἐμπάσσομεν, οἷον ἀρνογλώσσου, πολυγόνου. εἰ δὲ ῥεῦμά τι εἴη, καὶ τῶν ςυφόντων, ῥοῦ, βά-

veniet id, quod polentam recipit, falisque expers est, et vino incoctum. Ad tumores vero laxos aquae intercutem facit vua passa cum acinis trita, una cum ficubus pinguibus in melicrato decocta. huic autem stercus caprinum ad exsiccandum additur, et magis iuvat. obseruatum quoque est, gypsum vetustum, et praesertim, quod longo tempore in cataplasmate tritum inveterarit, cum ficubus et nitro rubro in vino mulso decoctum facere. si coxendix et testes inflammatione tententur, si ea ex chirurgica aliqua administratione, aut manifesta causa, exorta fuerit, communia cataplasmata imponentur: cum vero per se nata fuerit, oedemataque adjuncta habeat, farina fabarum cum uva passa pingui in melicrato decocta proderit. quandoque etiam lomenta fabarum decoquentes, postea laevigamus, et cum melle et cumino, cataplasmatis instar obducimus. Inflammationes vero, quae in partibus sunt, pane, melicrato incocto, mitigamus. sed si febrim inuehant, decocta refrigerantia ei pani admiscemus, ut decoctum plantaginis, herbae sanguinalis: si defluxio accedat, adstringentia addimus, ut decoctum

9) Forte: λεῖαι μετά. Καταγιγαρτίζειν, sed sensu obscoeniori habet Aristoph Acharn. v. 274. ubi vide Schol. Credo autem h. l. legendum esse: ἐκγιγαρτιζομένη, seu, ἐκγεγιγαρτισμένη. ἐκγιγαρτίζειν est in Geopon. p. 546.

10) Codex: αἰγεια κόπρῳ πρός ξηραλίαν. Sic, sed πρός et ξηρ. infra semicirculo junctum, tanquam unum vocabulum. Ego interim dedi, πρός ξηρασίαν.

11) Forte: διδύμων.

12) Sic, duplici constructione Forte: χειρουργίαις, seu, χειρουργίᾳ· Vulgo *operationem chirurgicam* appellant

13) Immo, ἐρεγμόν. Erotian. p. 50. ἐρεγμὸς κυρίως λέγεται ὁ δίχα διῃρημένος κύαμος. Neque tamen de solis fabis dicitur. Sic Paul. Aegin. lib. 3. cap. 25. p. 81. ἴρεως καὶ πτισάνης ἐρεγμοῦ. In Geopon. p. 1016. est: ἐρεγμὸν ἀλεσθέντα.

14) Multoties sic occurrit παρηγορεῖν in his libellis. Conjici tamen possit, ἄρτῳ ἑφθῷ. Alibi tamen etiam accusativus ita ἀπολύτως adhibitus est.

του, στρύχνου, σιδίων, κικίδος ῥόος. 15) ἐπὶ δὲ τῶν ἀντιτύπων καὶ σκληρῶν φλεγμονῶν εἰς ἀφέψημα μαλάχης, ἢ τήλεως, ἢ λινοσπέρμου τὸν ἄρτον ἐμβάλλομεν.

Περὶ ἀνύδρου καταπλάσματος.

Τὰ δὲ ἄνυδρα καταπλάσματα σκευάζεται μὲν ἐκ μέλιτος 16) καὶ τερεβινθίνης, ἢ καὶ ἀμφοτέρων. δεῖ δὲ προεψήσαντας τὸ μέλι καὶ τὴν ῥητίνην, οὕτως ἐμπάσσειν τὰ ξηρὰ ἐπὶ τούτων 17) εἴπερ ἐπὶ τῶν ὑγρῶν καταπλασμάτων. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ὑγροῖς ἀνίεται· ἐπὶ δὲ τῶν ἀνύδρων οὐδὲν κατὰ τὴν ἕψησιν εὐαφέστερα, οὐδὲ μαλακώτερα γίνεται. ἔτι κἀκεῖνο ἄξιον ἐγνωκέναι, διότι τὰ μὲν ὑγρὰ, ἑψήσεως χρείαν ἔχει μετὰ τὸ ἐμβληθῆναι 18) τὰ ξηρά. τὰ δὲ ἄνυδρα αὐτάρκως 19) προηψημένῳ τῷ μέλιτι καὶ τῇ ῥητίνῃ ἐπιπάσσειν προσήκει, καὶ μηκέτι μετὰ τὸ ἐμπάσαι καθεψεῖν. φρύγεται γὰρ καὶ ἀφανίζεται τῶν ξηρῶν ἡ δύναμις ἐν τῷ μέλιτι. τὸ δὲ λίνος 20) ἐπιχείσθω τοῖς ἀνύδροις, αἰρομένοις ἐκ τοῦ πυρός. ἁρμόζει δὲ τὰ ἄνυδρα τοῖς, ἐφ' ὧν ψύξειν εὐλαβούμεθα ἢ ἀνυγρᾶναί τινα φυλασσόμεθα, 21) προσμόνως 22) εἰ ἐπὶ πολὺν χρόνον θερ-

rhois, rubi, lentifci, malicorii, gallae. In iis vero inflammationibus, quae refiftunt duraeque funt, panem in decoctum maluae, aut foeni Graeci, aut lini feminis iniicimus.

De cataplafmate, quod citra aquam conficitur.

Cataplafmata, quae fine aqua parantur, ex melle et refina terebinthina, aut ex utrifque componuntur: mel autem atque refina prius coquenda funt, quibus ficca infperguntur, ut in humidis cataplasmatis fit. In humidis enim relaxantur: at in iis, quae aquae funt expertia, nequicquam tactu faciliora et molliora decoquendo fiunt. Hoc quoque fcitu dignum eft, in humidis opus effe concoctione, poftquam ficca fuerint iniecta: in his vero, ubi mel et refina fatis cocta fuerint, ficca imponi, nec praeterea coquenda. fiquidem vis ficcorum in melle frigeretur et evanefceret. Lini femen imponatur hifce cataplafmatis, cum ab igni fuerint amota. Conveniunt autem haec cataplafmata iis, quos refrigerari veremur, aut in quibus cavemus, ne quid humefiat, et iis, quos diutius calefacere et exficcare, et defluxionem cohibere vo-

15) ῥόος practermisit Rasarius. Forte frustra repetitum ex fuperiori.

16) ἢ, loco καὶ, legendum arbitror.

17) Forte: ἧπερ, aut, ὥσπερ. Antecedit οὕτως.

18) Ita in marg. In textu, ἐκβληθ.

19) Forte: προηψημένοις.

20) λίνος linea fubnotatum. Ab utraque parte marginis autem duplex conjectura eft. Altera λίνον, altera λινόσπερμα.

21) Codex: φυλασσόμενα.

22) Rasarius pro arbitrio haec mutavit. προσμόνως, fi fanum est, formatum est, ut ἔμμονος, ἐμμόνως. Sed ἐπὶ πολὺν (in Cod. πολύ.) χρόνον idem est.

μᾶναι βουλόμεθα, ἢ ἀναξηρᾶναι, καὶ στῆσαι ῥεῦμα προαιρούμεθα. μάλιστα μὲν οὖν συνεχέστατα χρώμεθα τοῖς ἀνύδροις ἐπὶ ὑποχονδρίων, 23) ἔν τε πυρετοῖς, καὶ ἄνευ πυρετῶν. ἔστι μὲν γὰρ τὰ ὑγρὰ καταπλάσματα τῶν ἀνύδρων εὐτονώτερα ἐν τῇ πρὸς ὀλίγον καιρὸν ἐπιθέσει. τὸ γὰρ ὑγρὸν, τὸ ἐν αὐτοῖς, λεπτὸν ὂν καὶ διαλυτικὸν, ὁδηγεῖ ῥᾳδίως τὴν ἐπ᾽ 24) αὐτῶν δύναμιν εἰς τὰ σώματα, καὶ οὐκ ἄν τις 25) νουνεχῶς εἰδέοι συνεχῶς ἀλλάσσειν τὰ καταπλάσματα. καὶ μέτρον ἦν τῆς ἐπιθέσεως ἡ εὐκρασία χρῷτο ἂν τοῖς ἀνύδροις. παραλειπτέον 26) οὖν τὰ ἄνυδρα, ἐπί τε τῶν δεομένων δἰ ὅλης, ὡς ἐλέγομεν ἡμέρας καὶ νυκτὸς καταπλάσματος, καὶ ὑποχονδρίων, ἐπί τε τῶν ἱδρούντων μὲν ἀδιαλείπτως, ἐχόντων δὲ φλεγμονὰς, ἐπί τε τῶν οὐκ ἀνεχομένων βάρους χρήσιμα, καὶ τῶν καταψυχομένων ἀνεκθερμάντως. 27)

lumus. praecipue igitur hiſce continenter ad hypochondria, ſive cum febri, ſive etiam ſine febri, utimur. nam liquida cataplaſmata ſunt his, quae arida, aut aquae expertia nominantur, exiguo temporis ſpatio valentiora. humor enim, qui eis ineſt, tenuis eſt et diſſoluit, atque ita facile deducit vim ſuam in corpora. ac nemo eſt, qui ſatis ſanus ſit, qui cataplaſmata continenter mutari delectetur. modus autem eſt, ut temperata imponantur. Utendum ergo eſt hiſce, quae expertia ſunt aquae, cum volumus, uti diximus, totum diem totamque noctem cataplaſma loco adhaerere: et in hypochondriis, et iis, qui continenter exſudant, inflammationibuſque urgentur. itemque utilia ſunt iis, qui pondus ſuſtinere non poſſunt: atque etiam in iis, qui ſic perfrigerantur, ut calefieri non queant.

ΚΕΦ. κε.

Ἐκ τῶν Λύκου. Περὶ τοῦ 28) διὰ ζύμης καταπλάσματος.

Διαχέαι τὰ συνεστῶτα καὶ ἐκτῆξαι ἱκανώτατα τὸ ἐπίπλασμα τοῦτο ἐπιτήδειόν ἐστι. καὶ γὰρ δοθιῆνας ὠφελεῖ καὶ ἐμπυήματα, σχολαιότερον πρὸς τὴν μεταβολὴν ἰόντα, καὶ σκόλοπας ἐξάγει, καὶ σκίῤῥοις ἐπαρκεῖ, καὶ θλάσ-

Ex Lyco. De cataplaſmate ex fermento. Cap. 25.

Hoc cataplaſma ad diffundendum, liquandumque compacta valentiſſimum eſt. nam et dothienas juvat, et ſuppurationes, quae tardius ad commutationem progrediuntur, promovet, et ſurculos educit, et duritias maturat, et

23) Forte: ὑποχονδριακῶν, σύν τε.

24) Forte: ἀπ᾽.

25) Proxima pessime turbata ſunt. Rasarius videtur voluisse: νουνεχὴς ἥδοιτο.

26) Rasarius παραληπτέον videtur probasse.

27) Sic correxi. Codex: ἀνεκθέρμαντος. Probum hoc est vocabulum, etsi id fortasse frustra quaeras in lexicis.

28) Ita edidi ex indice capitum, qui est a principio Codicis. Hoc loco legitur: περὶ διὰ ζύμης καταπλασμάτων.

μασι τοῖς κατὰ 29) πέλματα. ποιήσεις 30) πολυειδεῖς εἰσὶν αὐτοῦ. ἢ γὰρ 31) αὐτῷ ἐλαίῳ συμμαλάττεται ἐξαρκοῦν τούτῳ πρός τε τοὺς δοθιῆνας τὰς χολαίας ἐκποιήσεις· ἢ καὶ νίτρον που λεπτὸν συμμίγνυται αὐτῷ, ὅπου δριμυτέρου ἐπιθέματος χρῄζομεν, ἐπὶ τῶν σφόδρα τε 32) ῥεῶν σκληρῶν. ἢ ἔστιν ὅτε διαχέοντες 33) τὴν ζύμην, αὖθις συνιστῶμεν, ἑψῶντες αὐτὴν, ἔλαιον ὀλίγον ἢ ἴρινον 34) μύρον προσμίξαντες. ἔστι δὲ τοῦδε καὶ ἄλλος μεταχειρισμός. ὄξει διακεῖται 35) ἡ ζύμη, ὅσον χυλοῦ τὸ πάχος. τοῦτο τοῖς κατὰ τὸ ἧπαρ καὶ τὸν σπλῆνα σκληροῖς ἐπιτήδειόν ἐστιν, ἢ κόμη ἀψινθίου, ἢ ἶρις, ἢ ἀβρότονον, ἢ θύμον, ἢ γλήχωνα. ταῦτα πάντα μετὰ τῆς ζύμης, τοῖς κατὰ τὸν σπλῆνα σκηροῖς, 36) καὶ τοῖς κατὰ τὸ ἧπαρ ἐπαρκεῖ.

plantarum pedum contufiones fanat. Variis autem modis conficitur. nam vel fermentum oleo mollitur, itaque facit ad dothienas, ad * artuum alienationes. aut, si efficacius facere velis, nitrum tritum commifcetur: quo ad fcirrhos admodum folidos utimur. Eft quandoque, cum fermentum diffundimus, et rurfus ipfum decoquendo componimus, eique, aut olei parum, aut irinum unguentum addimus. quin aliter etiam paratur. fermentum aceto fubigitur, ut ad fucci craffitudinem redigatur: id quod fcirrhis, qui in iecore, et liene funt, aptum eft, aut ei coma abfinthii, aut iris, aut abrotonum, aut thymum, aut pulegium admifcentur: fiquidem haec omnia, fermento adjuncta, fcirrhis iecoris et lienis conueniunt.

ΚΕΦ. κϛ.

Περὶ τοῦ 37) ἐξ ἄρτου.

Τὸ δὲ ἐξ ἄρτου κατάπλασμα 38) παναρκέστατόν ἐστι. πάσαις γὰρ σχεδὸν ἁρμόζει φλεγ-

De cataplafmate, quod ex pane conficitur. Cap. 26.

Cataplafma, quod ex pane fit, ad omnia fere valet. nam omnibus prope-

29) τὰ interponendum videtur.

30) Malim interponere δέ. ποίησις autem h. l. est, κατασκευὴ, *praeparatio cataplasmatis.*

31) Hoc caput multis inquinatum est vitiis, quae correxi, veluti, δοθιῖνας, ἐφελεῖ, ἐμποιήματα, σχολεώτερων, σκολωπας, fine accentu, σκηροῖς. θλάσματι, καταπέλματα. Quae hic adduntur, ita corrigere experior: ἢ γὰρ αὐτὸ (τὸ κατάπλασμα) ἐλαίῳ συμμαλάττεται· ἐξαρκοῦν τοῦτο (ita etiam in marg. correctum.) πρός τε τοὺς δοθιῆνας καὶ τὰς σχολαίας (vide paullo ante) ἐμπυήσεις.

32) Monstra haec. In marg. adscriptum, στερεῶν et σκηρῶν. Sic. Ea nihil adjuvant. Equidem conjicio: σφοδροτέρων σκιῤῥῶν.

33) Forte: διαχέαντες.

34) Vide Galen. in Gloss. p. 64. in ἐνθινόν.

35) Hoc prorsus absurdum. Aut ergo διαχεῖται, aut, διοικεῖται, quod in his ipsis libellis de parandis medicamentis occurrit. Mox malim, ὅσον.

36) Paullo ante est σκληροῖς. Credo, utroque loco legendum esse, σκιῤῥοις, etsi σκληρὸς etiam in his occurrat, uti mox cap. 27. in fine.

37) In his deinceps omnibus inteligitur, καταπλάσματος.

38) In lexicis fere nude legitur. Utitur eo Chryfoft. V. 164. C. XI. 92. B. Mox rursus ποιήσεις, ut paullo ante, id est, κατασκευαὶ, μεταχειρίσεις, σκευασίαι.

μοναῖς. ποιήσεις δὲ αὐτοῦ πολλαί. πάνυ γὰρ ψυχρῷ ὕδατι βραχεὶς καὶ συνεργασθεὶς ῥοδίνῳ ὁ ἄρτος ἐπιπλάττεται. οὗτος δὲ ἐπιτήδειός ἐστι ταῖς ἐρυσιπελατώδεσι φλεγμοναῖς. ἢ ἀντὶ τοῦ ὕδατος, δι' ὀξυκράτου σκευάζεται. μᾶλλον γὰρ οὗτος ἐφαρμόττει ταῖς ἐρυσιπελατώδεσι 39) φλεγμοναῖς. ἢ θερμῷ ὕδατι βρέχεται καὶ συμμαλάττεται ἐλαίῳ, εἶτα ἐπιπλάττεται θερμὸς ὁ ἄρτος, ἁρμόττων ταῖς σκληροτέραις, καὶ οὐ ζεούσαις φλεγμοναῖς. ἢ ἀντὶ τοῦ ἐλαίου τὸ βούτυρον ἐμβαλεῖς, καὶ ποιήσεις χρησιμώτερον πρὸς τὰς αὐτὰς διαθέσεις. γίγνεται δὲ καὶ οὕτως. ὕδατι διαλύεται ὁ ἄρτος, ὡς χυλοῦ σύστασιν σχεῖν, καὶ τούτῳ μίγνυται ἔλαιον ἢ βούτυρον, εἶθ' ἑψεῖται μέχρι συστάσεως. τοῦτο, ὧν ἐγὼ οἶδα, πάντων ἄμεινον πρὸς φλεγμονὰς, τὰς ἐπὶ τραύμασι, καὶ πρὸς τὸ τάχιον ἐκπυῆσαι 40) τὰ τούτου δεόμενα. ὅπη δὲ νεῦρον ἢ νευρῶδές τι διατέθλασται, ἐνταῦθα ἐγὼ, καὶ πίττης ὑγρᾶς βραχὺ μιγνὺς, οἶδα 41) μετρίως λυσιτελὲς ἀποφήνας τὸ ἐπίπλασμα. τοῦτο δὲ καὶ ταῖς ποδαλγικαῖς φλεγμοναῖς ἐπιτήδειόν ἐστιν. ἄλλη σκευασία. χειροῖν διατρίψαι τὰ ἔνδοθεν τοῦ ἄρτου χρὴ τοῦ χθιζοῦ. ἐπειδὰν δὲ ἀλευρώδης

modum inflammationibus conuenit. multis id quoque modis conficitur. in aqua frigidissima panis immergitur, et cum roſaceo ſubigitur, atque ita imponitur. conuenit autem ſic concoctum cataplasma inflammationibus iis, quae erysipelatis naturam referunt. aut pro aqua, ad ejus confectionem poſca utimur. ita enim accommodatius eſt inflammationibus eryſipelatis naturam imitantibus. aut etiam aqua calida maceratur, et ſimul cum oleo emollitur: tum panis calidus admovetur: conuenitque eo modo durioribus et feruentibus inflammationibus. vel loco olei butyrum indes, et ad eaſdem affectiones accommodatius conficies. Fit etiam ad hunc modum. Panis aqua diſſoluitur, ut cremoris conſiſtentiam acquirat, eique oleum aut butyrum admiſcetur, deinde coquitur, donec conſiſtat. Hoc eorum omnium, quae quidem ego noverim, eſt maxime ad vulnerum inflammationes accommodatum, et ad ſuppurationem celerrime excitandam: ubi ea opus eſt. cumque neruus, aut neruea pars aliqua contuſa fuerit, tum ego parum liquidae picis admiſcens, cataplaſma perutile confeciſſe me novi. quod eſt etiam inflammationibus idoneum, quae ex podagra excitantur. Alia quoque conficiendi ratio eſt. Heſterni panis medullam manibus conterere oportet. ubi vero ad farinae ſimilitudinem ſit reda-

---

39) Dioscor. 1, 25. p 21. ἐρυσιπελατώδεις φλεγμονάς. Verſu 2. eſt βρεχεὶς, adeo ex correctione.

40) Codex: ἐκποιῆσαι.

41) Forte: οὐ μετρίως.

42) γένηται, μέλιτι ἐμπλάσσειν χρὴ τὸ ἄλευρον, καὶ ἑψῶντα εἰς τὸ μέτριον συνιστᾶν πάχος. καὶ εἰ φαίνοιτο ἱκανῶς ἔχειν, ἔλαιον ἐπιχέοντα ἀναμιγνῦναι. τοῦτο ἐπιτήδειόν ἐστι ταῖς καθ᾽ ὑποχόνδρια φλεγμοναῖς. ἄμεινον δὲ, εἰ τῷ μέλιτι ὀλίγον ὕδωρ μεμιγμένον εἴη. τὸ γὰρ ἄλευρον εὐμαρέστερον ἐν τῇ ἑψήσει ἢ 43) διαχεῖται. καὶ τὸ ἐκ πυρῶν δὲ πάλιν, καὶ τὸ ἐξ ἀλεύρων πυρίνων κατάπλασμα σχεδὸν τὰ αὐτὰ δύναται ποιεῖν, τὰς αὐτὰς ἐπιδεχόμενον σκευασίας.

ΚΕΦ. κζ.

Περὶ τοῦ ἐκ πιτύρου.

Τὰ πίτυρα δὲ ὧδε χρὴ παρασκευάζειν. πολλάκις πιλεῖν αὐτὰ προσήκει, ὡς λεπτότατα γενέσθαι, ἢ ἐν ὅλμῳ κόπτοντα καὶ διασήσαντα, 44) τὸ αὐτὸ ποιεῖν. χρῆσθαι δὲ αὐτοῖς ἐπὶ σκίῤῥων, πάντῃ τοῦ τε ἄλλου σώματος συνισταμένων, καὶ ἐπὶ ἥπατος καὶ σπληνὸς πάντα. 45) σκευάζειν δὲ αὐτὸ δι᾽ ὀξυμέλιτος, ἢ καὶ τοῦ ἀμμωνιακοῦ μιγνύντας, καὶ θερμὸν ἐπιπλάττοντας. λῷον δὲ ἂν εἴη, εἴ τις ἐξ ἑτέρου ἕτερον ἐπιθείη, ὡς μὴ ἐκλιπεῖν τὴν 46) θάλψιν ποτέ. καὶ ὁπότε δὴ οἱ ὄρχεις φλεγμαίνοιεν, ὠφελιμάτατον γίνεται τοῦτο. σκευαζέσθω χωρὶς ὄξους. ἁρμόζοι δ᾽ ἂν τὸ κατάπλασμα τοῦτο καὶ δοθιῆσι, 47) καὶ τοῖς ἄλλοις φύμασι τοῖς σκλη-

cta, ei farinae mel admiſcendum eſt, et coquendum donec mediocrem conſiſtentiam nanciſcatur. ubi ſatis eſſe coctum videatur, oleo affuſo miſcendum. Prodeſt hoc hypochondriorum inflammationibus: ſed praeſtantius eſt, si melli parum aquae fuerit adiectum. farina enim coquendo magis diffunditur. Iam vero, quod ex tritico et triticea farina conſtat, eadem ferme poteſt efficere, et totidem quoque modis conficitur.

De cataplaſmate ex furfure. Cap. 27.

Furfures ita parantur, ut ſaepe ſtringantur et premantur, donec in tenuiſſimas partes abeant: aut in mortario teruntur et cribro traiiciuntur. utimur autem ad ſcirrhos, qui in quavis corporis parte conſtiterint: praecipue vero in iecore atque liene. paratur autem cataplaſma ex oxymelite: aut etiam ammoniacum admiſcemus, et calidum admovemus. ſed melius erit, si quis alterum alteri addat, ut nunquam refrigeſcat. si vero teſtes inflammatione tentabuntur, hoc cataplaſma erit utiliſſimum, quod ſine aceto erit conficiendum. Facit etiam ad dothienem et caeteros furunculos. Mirifice vero pro-

42) Ab ἄλευρον. Per multa hujuscemodi vocabula occurrunt, recte ita formata, et ad intelligendum facillima, quae tamen in nullo lexico reperiuntur.

43) ἢ ſuperfluum. Temere interpositum est in principio folii 133. pagina 2.

44) Codex: διασείσαντα. Iſtud eſt ab διασήθω, quod de his rebus frequenter in his libellis occurrit. Mox Codex, σκηρῶν et συνισάμενον.

45) πάντα temere repetitum credo ex πάντῃ. Alius fortasse maluerit, πάντως, aut πάντα ita accipiet.

46) Codex inepte ψάλψιν, et paullo ante λῶον. Mox ante χωρὶς videtur interponendum esse δέ.

47) Monſtrose Codex: δοηθείησιν.

ῥοῖς. πάνυ δὲ καὶ πρὸς τὰ ἰοβόλα συμφέρει, ὄξει δευόμενα τὰ πίτυρα, ἐξ ἑτέρων ἕτερα 48) ἐπιτιθέμενα.

sunt furfures, contra animalia venenum jaculantia, si aceto madefacta et imbuta invicem imponantur.

ΚΕΦ. κη.

Περὶ τοῦ κριθίνου ἀλεύρου.

Τὸ ἐξ ἀλεύρων κριθίνων κατάπλασμα δύναται εἰς τὰ περὶ τὰ μυώδη φλεγμονὰς σκληρὰς, ἤτοι διαλύειν, ἢ ῥαδίως εἰς πύον αὐτὰς μεταβάλλειν. ποίησις δὲ αὐτοῦ ἥδε. τὸ μὲν ἄλευρον πάλην 49) εἶναι χρή. ἑνεψεῖν δὲ μελικράτῳ. ἔστω δὲ τὸ μὲν μέλι πλεῖστον· τὸ δὲ ὕδωρ μεῖον, εἰς τοσοῦτον, ὡς αὐτὸ μόνον τὸ 50) ἀτέραμνον τοῦδε τοῦ ἀλεύρου ἐν τῇ ἑψήσει διαχεῖσθαι. οὐ γάρ ἐστιν εὐδιάλυτον τοῦτο τὸ ἄλευρον, ὥσπερ τὸ τῶν πυρῶν.

De cataplasmate, quod ex farina hordeacea fit. Cap. 28.

Cataplasma, quod ex hordei farina conficitur, valet contra duras musculorum inflammationes: quas vel dissolvit, vel facile ad pus perducit. hoc ita fit. Farina debet pollen esse, et in melicrato coqui. mel autem plus esto, aqua vero parcior. adeo, ut ipsa sola farinam ipsam indomitam coquendo diffundat: siquidem haec non perinde, ut triticea, facile dissolui potest.

Ἑτέρα τοῦ αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ποίησις.

Μαλάχης ῥίζα, ἢ αὐτὴ ἡ πόα, ἐπειδὰν ἑψηθῇ, τρίβειν ὁμοῦ τῷ μελικράτῳ, καὶ ἐπειδὰν διαλυθῇ, ἕψεται ὁμοῦ τῷ ἀλεύρῳ. αὕτη ἡ κατασκευὴ ἀνυσιματέρα ἐστὶ πρὸς ἄμφω, πρός τε τὸ μαλακὰ ἀποφῆναι τὰ τέως ὄντα σκληρὰ, καὶ πρὸς τὸ εἰς πύον μεταστῆσαι. χρὴ δὲ, ἐπειδὰν ἑφθὸν ἱκανῶς ᾖ, καὶ δὴ ἐπὶ τῶν ῥακέων 51) ἀπειλιμμένον ἤδη, τηνικαῦτα ἐπι-

Altera confectio, et ad eadem faciens.

Maluae radix, aut ipsa herba, posteaquam decocta fuerit, una cum melle terenda est, cumque fuerit dissoluta, cum farina coquitur. haecque confectio maxime facit ad utrumque, et ad mollienda ea, quae hactenus dura fuerunt, et ad pus perducendum. Ubi vero satis concoctum fuerit, etiam pannis exceptum, tunc oleum affundendum est.

---

48) Ita paullo ante. Vers. 7. forte loco, εἰς τὰ, aut τὰς, aut, εἰς τὸ τάς.

49) Erotian. p. 42. πάλης ἀλφίτου exponit ita: πάλη λέγεται, τὸ λευκότατον καὶ λεπτότατον τοῦ ἀλφίτου. et p. 46. in σικύου πάλης.

50) Galen. in Gloss. p. 67. explicat: δυσκατέργαστος, σκληρός. Erotian. p. 14. δυσμετάβλητος. Vide Scholiastam ad Theocrit. Id. 10, 7. Theophr. H. P. p. 453. τέραμον et ἀτέραμον habet.

51) ῥάκος et mox ῥάκιον, h. l. est lacinia. Ea potest esse vel lanea, vel lintea, vel etiam ex corio. Ita alibi occurrit in his ipsis libellis, ῥάκος et ὀθόνιον λινοῦν. Mox corrigendum ἀπειλημμένον, ab ἀπολαμβάνω. Eodem modo dicitur, ἀναλαμβάνειν, quod ipsum etiam in his libellis occurrit. Dicitur etiam ἐπαλείφειν φάρμακα. Veluti apud Chrysost. XII, 703. D. Vide Thom. Magist. p. 35.

χεῖν ἔλαιον. οὕτω γὰρ εὐμενὲς ἔςαι τῷ 52) χρώματι, καὶ ἐν ταῖς ἀφαιρέσεσιν 53) οὐκ ἐγκαταλείψεται ποτε ὑπὸ τῶν ῥακίων προσεξεται ἐν τῷ χρωτὶ τὸ ἐπίπλασμα. πρὸς δὲ τούς τε ἄλλους σπασμοὺς καὶ τοὺς τετάνους χρήσιμον εἴη ἂν οὕτω σκευαζόμενον. ἐν γὰρ δὴ τῷ ὕδατι, καθ' 54) ᾧ ἑψεῖσθαι μέλλει τὸ ἄλευρον, ἐνηψεῖσθαι χρὴ πυγάνου, ἢ συκίου ῥίζης, 55) ἢ δάφνης καρπὸς, ἢ σάμψυχον, ἢ ἶριν. λυσιτελὲς δ' ἂν εἴη μετὰ τὴν ἕψησιν ἐπιπάττειν τῷ καταπλάσματι καςορίου, καὶ οὕτως ἐπιχρίειν αὐτῷ 56) τῷ ῥάκει, καὶ ἐπιτιθέναι κατὰ πάσης ῥάχεως. βέλτιον δὲ, εἰ καὶ τῆς κεφαλῆς ἐπιλάβοι τὸ κατάπλασμα. ἐπὶ δὲ πλευριτικῶν καὶ περιπνευμονικῶν, ἐν ὑδρομέλιτι προεψεῖν ἀβροτόνου χρὴ, ἢ δάφνης καρπὸν, καὶ οὕτως ἐπεμβάλλειν τὸ ἄλευρον. εἰ δὲ σκίῤῥος 57) κατὰ τὰ σπλάγχνα εἴη, ἀμμωνιακὸν μιγνύειν, ἢ τερεβινθίνην καὶ νίτρον, καὶ ἔςιν ὅτε, καὶ ὄξος. τῶν δὲ ἐντέρων φλεγμαινόντων, μικτέον ἐςίν· εἰ δὲ ἡ κύςις, καὶ τούτου καὶ τοῦ πηγάνου.

ita enim gratioris coloris erit, et dum auferetur, a pannis cuti affixum, non relinquetur. Caeterum et ad conuulſiones et ad tetanos hoc ita paratum faciet. ſed in aqua, in qua farina coquenda eſt, prius rutae, aut cucumeris agreſtis radix, aut lauri baccae, aut ſampſuchum, aut iris decoquenda ſunt. Erit etiam accommodatum, si poſt concoctionem, caſtoreum cataplaſmati addatur: et totum pannum illinere, et ita toti ſpinae ſuperdare. ac melius erit, etiamsi cataplasma caput comprehendat. In pleuriticis vero, aut peripneumonicis, abrotonum, aut lauri baccae prius in hydromelite incoquuntur, tum farina additur. si vero ſcirrhus viſcera obsideat, ammoniacum, aut terebinthina et nitrum additur: et quandoque acetum, cum inteſtina ſunt inflammata, admiſcetur. Ubi vero vesica, tum acetum, tum vero etiam ruta addi ſolet.

ΚΕΦ. κθ.

Περὶ τοῦ ἀπὸ λινοσπέρματος. 58)

Τὰς πάντη τοῦ σώματος γινομένας φλεγμονας, οἵας δήποτ' οὖν, ὀνίνησι τὸ διὰ λινο-

De cataplaſmate ex lini ſemine. Cap. 29.

Cataplaſma ex lini ſemine confectum omnes inflammationes, quae in

52) χρῶμα h l. non accipio de colore, ſed de ſuperficie et cute corporis, ut eſt apud Hippocratem. v. Foës. Oecon. Phavorinus p. 1879. χρῶμά ἐςι ποιότης σώματος ἐρατὴ προηγουμένως. Mox hic eſt χρωτὶ Id et hic probabitur. Accedit, quod additum εὐμενὲς nullo modo convenit colori, ſed cuti. φάρμακα εὐμενὲς ſaepius occurrit, id eſt, ἤπιον, *mite*

53) Cum tollitur, amovetur cataplasma. Forte mox, loco οὐκ, legendum οὐδὲν, nisi οὐδὲν malis interponere post ποτέ. Deinde, ante προσέξεται, addiderim οὐδέ. Pessima quoque in hoc Codice eſt interpunctio. Hic poſt ἐπίπλασμα nullum eſt punctum. Sed poſt τετάνους eſt punctum. Eam ob caussam pleraque loca bis, terue coactus ſum legere.

54) Debet ſaltem esse, καθ' ὅ. Loco, ἐν ᾧ. Paullo poſt ἐνεψεῖσθαι, aut, ἐνηψῆσθαι legendum.

55) ῥίζαν ſcribendum videtur, item καρπὸν, ut reliquis sit ſimile.

56) Immo, αὐτό.

57) Rursus Cod. σκηρός Sic. Deinde rursus etiam, ἀμμονιακόν Περὶ ἀμμωνιακοῦ v. Dioscor. 3. 98. p. 216.

58) Dicitur, τὸ λινόσπερμον, aut, λίνου σπέρμα. Tamen λινοσπέρματος legitur etiam in indicibus capitum a principio Codicis. Mox eſt πάντη, ut pag. 259. verſ. 18.

σπέρμου κατάπλασμα, μάλις' ἂν συνῶσιν αὐταῖς ὀδύναι περιττότεραι, ὡς καὶ πρὸς τὴν ἀφὴν ἐπιτείνεσθαι τὴν ὀδύνην. τὰ δὲ ὑποχόνδρια εἴ τις ἐθέλοι φλεγμαίνοντα τούτῳ 59) ἐπιπάττειν, σπευάζοντα, ἐπειδὰν ἀναζέσῃ τὸ μέλι, ἐμπάσσειν χρὴ τὸ σπέρμα, λεπτότατον ἄλευρον γενόμενον.

quavis corporis parte obortae fuerint; juvat. ac praesertim, si cum eis dolores quoque vehementiores sint conjuncti, ut, cum tangas, dolor augeatur. Hypochondria vero inflammatione obsessa, si quis hoc cataplasmate velit obducere, ita conficiet, ut posteaquam mel ferbuerit, semen in tenuissimam farinam redactum ei misceat.

ΚΕΦ. λ.

Περὶ τοῦ ἐξ ἀλφίτου.

Ἀλφίτων πάλη συνεργασθεῖσα χυλῷ ἑλίκων ἀμπέλου, ἢ πολυγόνου, ἢ μήλων, ναυτίας ἰᾶται καὶ πυράσεις· μέλιτι δὲ ἐνεψώμενον τὸ ἄλφιτον, ἅλατος ἢ νίτρου προσβαλλομένου, ὑδροπικοῖς ἐπιτήδειον γίνεται. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο καὶ ταῖς τῶν ὄρχεων φλεγμοναῖς ἁρμόζει, χωρὶς τοῦ νίτρου καὶ τῶν ἁλῶν.

De eo, quod ex polenta conficitur. Cap. 30.

Pollen ex polenta fit, subigiturque succo claviculorum vitis, aut polygoni, aut pomorum. sanat hoc nauseas et exaestuationes. si vero polenta in melle coquatur, salque, aut nitrum adiiciatur, hydropicis erit accommodatum. Idem ad testium inflammationes, sine sale tamen et nitro, faciet.

ΚΕΦ. λα.

Περὶ τοῦ ἀπὸ τῆς τήλεως.

Τὸ ἄλευρον τὸ ἐκ τῆς τήλεως, οὐκ εἰς πολλὰ ἐπιτηδείως κατάπλασμα γιγνόμενον. φλεγμοναῖς μὲν γὰρ οὐχ ἁρμόζει, 60) σκιῤῥώδεσι δὲ διαθέσεσι, προσλαβὸν λινοσπέρμου. ἕτερον δὲ τρόπον μεταχειρισθεῖσα ἡ τῆλις, καὶ μάλα ἐπιτήδειος ὡς 61) πολλά ἐστιν. ὕδατι

De cataplasmate ex foeno Graeco. Cap. 31.

Farina ex foeno Graeco confecta non est ad multa utilis. nam inflammationibus non conuenit. at scirrhosis affectionibus, si lini semen assumserit, idonea erit. sed foenum Graecum alio modo apparatum, erit ad multas res utile. aqua igitur decoquitur longo tempore,

---

59) Arbitror, scribendum esse, ἐπιπλάττειν. Saepe haec duo vocabula permutantur. Interdum dubium est, utrum anteferendum sit. ἐπιπάττειν est inspergere, injicere, sive arida et comminuta, sive madida. ἐπιπλάσσειν est imponere, veluti ἐπίπλασμα, κατάπλασμα. Ita exempli caussa Galen. in Gloss. p. 93. habet: ξηρανθέντα καὶ κοπέντα τοῖς ὄψοις ἐπιπάττεται. Utrumque vocabulum saepius recurrit in his libellis. Mox hic est, ἐμπάσσειν.

60) Codex: σκηρώδεσι, et mox, προσλαβών.

61) Loco πρός.

ἑψεῖται ἐπὶ μακρὸν, ἔςʼ ἂν ἱκανῶς ἑφθὴ γένηται. κἄπειτα τὸ μὲν ὕδωρ ἐκχεῖται, αὕτη δὲ πάνυ λειοῦται, καὶ μέλι, ὅσον ἱκανὸν, μίγνυται ταύτῃ. καὶ ὅταν συνεργασθῇ καλῶς τῷ μέλιτι, λειουμένη ἑψεῖται, ἔςʼ ἂν ἐπιθέματος πάχος ὑπάρχῃ. οὕτω σκευασθεῖσα, χρησιμεύει παραπλησίως τοῖς πλείςοις ἐπιθέμασι, καὶ σχεδὸν πρὸς πάσας τὰς ἔξωθεν γινομένας φλεγμονὰς ἁρμόζει.

donec fatis coctum fit. tum aqua effunditur, foenum Graecum vero iterum laevigatur, et mellis, quod fatis eft, ei mifcetur. cumque recte cum melle fuerit fubactum, levigatum ufque decoquitur, dum fiat tam craffum, quam epithema. hoc ita confectum utile eft ad multa perinde ac plurima epithemata: et ferme ad omnes inflammationes facit, quae extrinfecus oriuntur.

Πρὸς 62) τὰ ὑποχόνδρια, καὶ ἔντερα, ἢ τὴν ὑςέραν.

Πρός τε γὰρ τὰ ὑποχόνδρια, καὶ τὰ ἔντερα, καὶ τὴν ὑςέραν καλῶς ποιεῖ. ὅταν δὲ ἑψηθεῖσα καὶ λειωθεῖσα, ὡς εἴρηται, ἀντὶ τοῦ μέλιτος, πάλιν ἐν ὕδατι ἑψηθῇ, ἐπιτήδειος γίνεται ὀφθαλμοῖς καὶ ἕδρᾳ φλεγμαίνουσι. βέλτιον δὲ, εἰ καὶ μελιλώτου προσλάβοι.

Ad hypochondria, inteftina, atque uterum.

Ad hypochondria vero, inteftina, uterumque probe facit. cum autem decoctum et in levorem redactum, ut diximus, loco mellis iterum in aqua decoquitur, oculis et fedi inflammatis conuenit: atque etiam efficacius, si fertulam campanam capiat.

ΚΕΦ. λβ.

Περὶ τοῦ ἐκ χόνδρου.

Θλάσεις ὤτων καὶ ῥινὸς χόνδρῳ ἐπιπλάττονται λυσιτελῶς. 63) ἑψεῖσθαι δὲ καὶ λελειῶσθαι χρὴ αὐτόν. ἄμεινον δὲ ἂν εἴη, κόμμεως καὶ λιβάνου, καὶ 64) προσμιγέντος ὀλίγου. ἢ δοθιῆσιν ἐπιτήδειος ὁ χόνδρος, καὶ λιχῆσι, 65) καὶ ψώραις οὐκ ἀναρμόττων ἐπιπλάττεται.

De cataplafmate ex alica. Cap. 32.

Aurium, nasique contusiones alica utiliter obducimus. eft autem decoquenda et laeviganda. eaque praeftantior fiet, si gummi et thuris parum ei mifceatur. Eft non fecus efficax alica ad dothienas, ad lichenas, et ad fcabiem.

---

62) Hoc indice non erat opus. Rectius conjungebantur haec cum fuperioribus.

63) Forte, ἡψῆσθαι, ut mox λελειῶσθαι. Verum hoc quoque ferri poteft.

64) Aut hic genitivus excidit, aut καὶ tollendum.

65) Scribitur: λειχὴν, λειχῆνες, apud Galen. Oribas. ad Eunap. 3, 57. et Actuarium.

Κ Ε Φ. λγ.

Περὶ τοῦ ἐκ κέγχρου.

Ποίησις μὲν τοῦδε τοῦ ἐπιπλάσματος, ὁποῖα καὶ ἡ ἐκ 66) τοῦ σπέρματος τοῦ λινοσπέρμου. ἐπαρκὲς δὲ ἔςαι, εἰ ῥεῦμα γαςρὸς ὀδυνηρὸν εἴη, καὶ οἴδημα εἰπεῖν 67) ὑπάρχει. εἰ δὲ πίτταν 68) ξηρὰν λάβοι, καὶ 69) ἰσχιάσιν ἂν εἴη λυσιτελές· ὕδατι δὲ, ἢ ὄξει, ἢ ὀξυκράτῳ ἀναληφθὲν, σκολοπένδρων δήγμασι χρήσιμον εἶναι ἔγνωςαι.

De cataplasmate ex milio. Cap. 33.

Conficitur hoc cataplasma eo modo, quo etiam ex lini semine parari docuimus. Valet hoc, si ventris defluxus dolorem afferat: et oedema subsit; si vero picem liquidam assumas, ischiadicis utile reddetur. aqua vero, acetove, aut posca exceptum, contra morsus scolopendrae efficax esse obseruatum est.

Κ Ε Φ. λδ.

Περὶ τοῦ ἐκ σύκου.

Πολυειδέςατός ἐςι τοῦ ἐπιπλάσματος τοῦδε ἡ μεταχείρισις, καὶ ἐπαρκὴς εἰς πολλά. ἤτοι 70) γὰρ ἀφεῖσθαι μέρος. μήτ' οὖν αὐτοῦ τοῦ σύκου, μήτε εἰς ὅσον ἄνυςον τοῦ σπέρματος, καὶ τῷ οὕτω 71) πεποιημένῳ, πρᾳοτηνίας ἕνεκεν μύρου ἰρίνου οὐ πολὺ μίγνυται αὐτῷ. ποιεῖ δὲ πρὸς τὰς σκληρότητας τῶν νεύρων καὶ τὰ ἠγκυλωμένα τῶν ἄρθρων, καὶ τὰ πέρα τοῦ μετρίου ἐκτεταμένα, 72) καὶ πρὸς σκίῤῥους, καὶ μάλιςα τοὺς τῶν σπληνῶν. ἀφε-

De cataplasmate ex ficubus. Cap. 34.

Multiplex omnino est hujus cataplasmatis confectio, et ad multa itidem valet. ficus ergo ipsa, et semen, quoad ejus fieri poteſt, teruntur. cum hoc feceris, parum irini unguenti mansuetudinis causa adiungitur. Facit hoc ad duritias neruorum, ad articulos contractos, aut plus justo relaxatos: et ad scirrhos, praesertimque lienis. et ad eos quoque, qui in iecore sunt valet. si vero nitri parum addas, sinus rumpet,

---

66) τοῦ σπέρματος videtur redundare.

67) Ridicule! Forte: πυεῖν, seu, ἐκπυεῖν ὑπάρχοι, aut, ποιεῖν. Rasarius forte, ὑπεῖναι.

68) Resarius videtur maluisse ὑγρὰν, quod et alibi in his occurrit. Vide Geopon pag. 1162. ubi περὶ ἐμπυϊκῶν exponitur.

69) ἰσχιὰς satis notum vel ex Galen. defin. med. Vide Paul. Aeg. 3, 77. p. 122. Rasarius videtur maluisse ἰσχιαδικοῖς, sed fine caussa.

70) Haec non intelligo, neque vero etiam corrigere audeo. Amando lectores ad Rasarium, qui sua interposuit. ἄνυςον, non est graecum, sed ἀνυςόν.

71) Hoc non est: *cum hoc feceris*: sed, οὕτως ἐσκευασμένῳ, *ita praeparato, confecto.*

72) Rasarius reddidit, ac si ἐκλελυμένα voluerit. Mox Codex: προσκήρους.

λεῖ δὲ καὶ τοὺς τοῦ ἥπατος. προσλαβὸν δὲ νίτρον ὀλίγον, ῥίττει τε κόλπους, 73) καὶ σκόλοπας ἀνάγει. εἰ δὲ ὁμοίως κοπείη τὰ σύκα καὶ προσλάβοι γλήχωνος, 74) ἢ ὀριγάνεως, 75) ἢ θύμου κόμης, ἢ ἀψινθίου, εἰς τὸ λεπτότατον εἰργασμένα, ὑδρωπικοῖς ἁρμόσει, καταπλασσόμενον κατά τε τῶν ὑποχονδρίων πάντων, καὶ τῆς ὀσφύος, καὶ τοῦ νώτου παντός

aculeosque extrahet. si denique ficubus ita paratis miscueris pulegii, aut origani, aut thymi, aut absinthii comam, minutissime tritam, hydropicis conveniet, eritque totis hypochondriis, lumbis, et toti dorso superdandum.

Ἄλλη ποίησις.

Ἕψεται, ὅσον 76) εὐπετῶς διαχεῖσθαι μέλλῃ, τὰ σύκα, κἄπειτα λειοῦται ὁμοῦ τὴν 77) ἡμέρην τοῦ ὕδατος, ἐν ᾧ ἥψηται· εἶτα κρίθινον ἄλευρον, ἢ πύρινον, ἢ καὶ ἄρτος μίγνυται αὐτοῖς, καὶ συνεργάζεται ὡς μάλιστα, καὶ ἕψεται αὖθις, ἄχρι συστάσεως καταπλάσματος. ἁρμόζει δὲ φύμασι, τοῖς μὴ ῥαδίως πεπαινομένοις, 78) καὶ παρωτίσιν, ἃς ἐκπυεῖσθαι χρή, καὶ δοθιῆσιν. ἐπειδὴ 79) εἴ τις ἐθέλει χρῆσθαι, βούτυρον μιγνύει. εἰ δὲ πηγάνου φύλλα τριφθέντα λεῖα μιχθείη, τὰς 80) ἐντέροις ὀδύνας, ὑπὸ τοῦ πνεύματος γινομένας, ὀνίνησι. λίπος δὲ μιγνύσθω 81) ἔλαιον, ἔνθα πήγανον ἢ κύμινον ἐνήψηται.

Alia confectio.

Ficus coquuntur usque dum facile dissolui possint. deinde laevigantur et in eadem aqua decoquuntur, in qua decoctae prius fuerant. tum hordeacea, triticeave farina, aut panis, eisdem admiscetur, et diligentissime subiguntur: et iterum ad cataplasmatis consistentiam decoquuntur. Facit hoc ad tubercula, quae non facile maturescunt, et ad parotidas, quas deducere ad suppurationem oportet, et ad dothienas: si, cum quis uti velit, butyrum addat. si vero rutae folia trita misceantur, dolores intestinorum a flatu excitatos juvabit. oleum porro, aut pinguedo admisceatur cum ruta, aut cuminum incoquatur.

73) Forte ῥήττει. Dioscor. 4, 154. p. 229. φύματα ῥήττει, de cucumere sylvestri. κόλπος quid sit, docet Galen. de tumor. praet. nat. cap. 4. et alibi. Paul. Aegin. 4, 48. p. 151. Dioscor. 2, 11. p. 92. σκόλοπας ἕλκουσιν.

74) Apud Theocrit. Id. 5, 56. γλάχωνα, ubi vide scholia. Dioscor. 3, 36 p. 187.

75) Ubique legi, ὀρίγανος, vel ὀρίγανον, ὀριγάνου.

76) Forte: ὡς ἄν.

77) ἡμέρην non intelligo. Debet praeterea esse dativus, articuli et substantivi. Suspicabar, τῇ μερίδι.

78) Ita in textu. In margine: πεπαινομένοις. In Geopon. p. 908. est: δοθιῆνας — πεπαίνει. Mox Codex: παρότησιν, ἐκποιεῖσθαι, δοθιῆσιν. Errores pueriles!

79) Conjicio: ἔπειτα, εἴτις ἐθέλοι.

80) Ἐν interponendum videtur.

81) Inserendum videtur ᾧ.

ΚΕΦ. λε.

Περὶ τοῦ ἔτνους, τοῦ ἐκ τῶν 82) κυμίνων.

Ἑψεῖται τὸ ἔτνος τὸ ἐκ τῶν κυάμων ἄχρι συςάσεως, εἶτα μίγνυται κύμινον οὐ πολὺ, λεῖον, καὶ γίνεται κατάπλασμα φλεγμαίνουσιν ὄρχεσιν ἐπαρκέςατον. τὸ δὲ αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ, ἢ 83) κυπαρίσσου τοῦ καρποῦ λειοτάτου μίσγειν ὀλίγον. πρὸς δὲ τὰς παλαιοτέρας φλεγμονὰς τῶν ὄρχεων, καὶ ἀμμωνιακοῦ τι μιγνύειν προσήκει.

ΚΕΦ. λϛ.

Περὶ τοῦ ἐκ θέρμων.

Ἄλευρον λεπτότατον 84) θέρμων ἑψεῖται σὺν μέλιτι, ἢ καθ' ἑαυτὸ, μετὰ λινοσπέρμου. ἔλαιόν τε ὀυ πολὺ μίγνυται αὐτῷ, καὶ γίνεται κατάπλασμα ἕλμισιν ἐπιτήδειον.

Ἑτέρα ποίησις καταπλάσματος.

Ἑψῶνται οἱ θέρμοι ἐν ὕδατι, ὡς λειοῦσθαι ῥαδίως, καὶ χολὴ ταύρου συμμίγνυται, καὶ τοῦ ἀβροτόνου κόμη λειοτάτη. ποιεῖται πρὸς τὰ αὐτά. ἑλμίνθων τε φάρμακόν ἐςι. καὶ ἐπειδὰν ἑψηθᾶσι, μιγνύει 85) λεῖον μελανθίου καὶ μέλιτος, ὁμοῦ 86) τελειωθέντων καὶ ἑψηθέντων αὖθις.

De cataplasmate ex lomento fabarum. Cap. 35.

Coquitur lomentum fabarum ad consistentiam. tum cuminum non admodum tritum additur: fitque cataplasma, quod testiculis inflammatis aptissimum est. Idem faciet, si narcissi fructus, in tenuissimas partes redacti, parum indideris. caeterum ad vetustiores testiculorum inflammationes ammoniaci portiunculam admiscere conueniet.

De cataplasmate ex lupinis. Cap. 36.

Tenuissima lupinorum farina cum melle, aut per se cum lini semine decoquitur: eique oleum non multum adjungitur: fitque cataplasma ad helminthas lumbricos accommodatum.

Alia eiusdem cataplasmatis confectio.

Lupini ex aqua decoquuntur, ut facile laevigari queant: eisque fel taurinum adhibetur: et abrotoni coma tenuissime trita additur: valetque ad idem: estque adversus helminthas efficax medicamentum. cum decocti lupini fuerint, melanthium laevigatum et mel admiscentur, ac simul omnia laevigantur, et iterum decoquuntur.

---

82) In principio Codicis, in indicibus, est: περὶ τοῦ ἐκ κυάμων. Κυάμων legendum esse, statim apparet.

83) Forte εἰ, et paullo post, μίσγοις, aut, μίσγοιτ'.

84) Sic in margine. In textu θερμότατον, ex proximo θέρμων. Mox malim, ἢ μετά.

85) Forte: μίγνυε λεῖον.

ΚΕΦ. λζ.

Περὶ τοῦ ἐκ φακῆς.

Ἕψεται ἡ φακὴ, καὶ ἀποχεῖται τὸ ὕδωρ, εἶτα λειοῦται, ἱκανῶς προσλαβὸν ῥοδίνου. καὶ γίνεται ἐπίθεμα αἰδοίων κάλιϛον φλεγμαινόντων· μετὰ ἐρυθήματος καὶ ἄρτου δὲ μιγνυμένου, 87) καλῶς ποιεῖ.

Ἄλλη ποίησις.

Ῥοᾶς τὰ κενώματα ἕψεται σὺν τῇ φακῇ, καὶ λειοῦται 88) ἰσχυρῶς ἄμφω ὁμοῦ μετὰ ῥοδίνου. εἰ δὲ καὶ ἄρτος τούτοις προσβληθῇ, ἠπιώτερον 89) ἐϛαι τὸ κατάπλασμα. ἁρμόζει δὲ τοῦτο, ὅπη ἐσχάραι 89) εἶεν ἐκ πυρὸς, ἢ ὅπη 90) νομαί τινες, μάλιϛα ἐπὶ τῶν αἰδοίων. δεῖ δὲ γινώσκειν, ὅτι τῆς μὲν φλεγμονῆς ἐπικρατούσης ὁ ἄρτος ὀφείλει πλέον περιπλέκεσθαι. τῆς δὲ νομῆς κίνδυνον ἀπειλούσης μείζονα, ἐλάττονα παραπλέκει 91) τὸν ἄρτον.

Ἄλλη 92) μεταχείρησις.

Ἄλευρον λεπτότατον φακῆς, καὶ ῥοιᾶς λέμματος 93) λεπτοτάτου τὸ μέτριον, ὀξυμέλι-

De cataplasmate ex lentibus. Cap. 37.

Lens coquitur, aqua effunditur, multum laevigatur, rosaceum assumit. epithema praestantissimum pudendorum inflammatorum efficitur. cum rubia vero et pane addito egegie facit.

Alia conficiendi ratio.

Punicae inanes partes cum lentibus incoquuntur, et utrumque simul valde cum rosaceo laevigatur. si panis eis accedat, mitius cataplasma fiet. hoc conveniet, ubi crustae, ex igni excitatae, fuerint, et ubi ulcera depascantur, ac praesertim in pudendis. sed scire par est, cum inflammatio dominatur, maiorem panis copiam indendam esse; cum vero ulcus depascens majus periculum minatur, minorem panis portionem adhibendam.

Alia confectio.

Tenuissimam lentis farinam, et punicae corticem tenuissimum oxymelite

---

86) Forte: ὁμοῦ τε λειωθέντων.

87) Forte, μιγνύμενον.

88) ἰσχυρῶς in margine additum. Idem occurrit p. 269.

89) Cum spiritu aspero exhibet Codex, ἠπιώτερον, uti in aliis etiam reperi Codd. Mox vitiose est, αἰσχάραι. De ἐσχάρα et ἐσχαρόω. v. Galen. meth. med. lib. 5. cap. 4. Celsus ἐσχάρας exponit *crustas*. v. Lib. 5. cap. 96. et Geopon. p. 1161.

90) Dioscor. 2, 129. memorat νομὰς γαγγραινικάς.

91) Paullo ante περιπλέκειν. Eodem redit. Sed hic παραπλέκειν legendum videtur.

92) Superius est μεταχείρισις. Hoc loco μεταχείρησις a μεταχειρεῖν. Ita habet etiam Dionys. Halicarn. T. II. p. 37. 43. 64. Sic est ἐγχείρησις Reprobatur tamen a Sylburgio ad Dionys. Item a Wolfio.

93) Idem, quod λέπισμα.

τι 94) ἠψωμένον ἐμπάσσεται. τὸ δὲ ὄξος οὐ πολὺ χρὴ ὑπάρχειν. γίγνεται γὰρ οὕτως οὐκ εὐδιασκέδαστον τὸ ἐπίθεμα. τοῦτο κοιακοὺς 95) ἐπαρκεῖ, καὶ νομαῖς, καὶ ῥεύμασιν.

Ἄ λ λ ο.

Ἑψηθεῖσα ἡ φακὴ τεύτλῳ ἑφθῷ ὁμοῦ λειοῦται. τοῦτο δέ ἐστιν ἐπιτήδειον τοῖς ἀμφὶ τὴν κεφαλὴν ἕλκεσι, καὶ τοῖς 96) ἑρπυστικοῖς, εἰ μετὰ ῥεύματος ὑποφλεγμαίνοι.

ΚΕΦ. λη.

Περὶ τοῦ ἐξ ὀρόβων.

Ὀρόβων ἄλευρον ἑψηθὲν σὺν μέλιτι ποιεῖ πρὸς ἄνθρακας 97) καὶ ταῖς 98) ἀπὸ πυρὸς ἐσχάραις, καὶ τὰ νεμόμενα 99) ἀποκαθαίρει. καὶ ἑψηθέντες δὲ αὐτοὶ οἱ ὄροβοι, καὶ λειωθέντες ὁμοίως τῇ φακῇ, κατάπλασμα ποιοῦσι προσηνέστερον. εἰ δὲ καὶ ἐμβραχέντες καὶ ἁπαλοὶ γενόμενοι, ὡς λειωθῆναι ῥᾳδίως, σκευασθῶσιν, ἔτι μᾶλλον προσηνέστερον ποιήσουσι τὸ κατάπλασμα, πρός τε τὸ ἀφεστάναι τὰς ἐσχάρας ἐπιτήδειον, ἢ τοὺς ἄνθρακας, καὶ τὰς νομὰς ἀποκαθαίρειν. 100) καὶ ταῖς ἐκ τούτων φλεγμοναῖς οὐκ ἀνωφελὲς τὸ τοιοῦτο ποιηθέν ἐστι.

mediocriter decoquimus et apponimus. acetum non ita multum esse debet. ita enim epithema fit, quod non facile discinditur, facitque ad nomas et defluxiones.

Alius apparatus.

Lenticula, incocta cum beta, una laevigatur. valet hoc ad ulcera, quae circa caput sunt: itemque ad serpentia ulcera, si cum defluxu inflammata fuerint.

De cataplasmate, ex eruo. Cap. 38.

Erui farina ex melle decocta ad carbones, ad crustas, ex igni excitatas, facit, et ulcera, quae depascuntur, repurgat. Eruum quoque per se, et tritum pari modo, quo lentes, mitius cataplasma conficit. si vero maceretur, et tenerum fiat, ut laevigetur, facilius cataplasma compones. Praeterea mitius quoque cataplasma ex eo ita parato conficietur, quod fit ad crustas abolendas, aut carbones, et depascentia ulcera purganda, accommodatius. quod idem ad eorum inflammationes non erit inutile.

---

94) Codex: ἠψωμένῳ.

95) Ita Codex. Rasarius praetermisit. Forte, ἱκανῶς. Si autem hoc vocabulo morbus aliquis notatur, debet esse dativus, veluti κοιλιακοῖς.

96) Nimirum, ἕλκεσιν.

97) Galen. in defin. med. appellat ἐσχαρώδη ἕλκωσιν. Item alibi, ἕλκος ἐσχαρῶδες. Vide etiam Paul. Aegin. 4, 25.

98) Duplex constructio. Forte: τὰς ἐσχάρας. Rursus scriba: αἰσχάραις.

99) Idem, quod νομάς. Mox Codex: ἀποκαθαίρειν.

100) Codex: ἀποκαθαίρει.

ΚΕΦ. λθ.

Περὶ τοῦ ἐξ ἐρεβίνθων.

Τὸ ἐκ τῶν ἐρεβίνθων γιγνόμενον ἐπίπλασμα ὕδρωψι τοῖς 1) τυμπαίαις ἁρμόζει. ποίησις δὲ αὐτοῦ ἥδε. πηγάνου χλωροῦ φύλλα λειοῦται πάνυ ἰσχυρῶς, κἄπειτα ἀπεργάζεται, καὶ ἑψώμενα 2) τῷ μέλιτι, ἐμβάλλεται τὸ ἄλευρον τῶν ἐρεβίνθων.

ΚΕΦ. μ.

Περὶ τοῦ ἐκ φοινίκων.

Φοίνικες οἱ πατητοὶ ὀλίγῳ ῥαίνονται οἴνῳ καὶ πάλη ἀλφίτων συμμίγνυται. τοῦτό ἐστιν ἐπίθεμα στομάχου ἀσομένου. 3) ἢν δὲ οὗτοι μὴ τύχωσιν οἱ φοίνικες παρόντες, ἕτεροι δέ τινες πιότεροι διακνισθέντες καὶ οἴνῳ βρεχθέντες, εἰς τόσον δὲ, ἢ 4) ὁπόσον ἂν ἀπολαύσειαν τῆς ἰκμάδος τοῦ οἴνου κόπτονται καὶ λεῖοι ποιοῦνται. εἶτα προσβάλλεται ἀλφίτου πάλη, καὶ γίνεται καὶ τοῦτο πρὸς τὰ αὐτὰ λυσιτελές. εἰ δὲ καὶ φλεγμονή τις ὁμοῦ ἀμφὶ τοῖς ὑποχονδρίοις εἴη, πάνυ ἀγαθὸν ἐπίπλασμα γίνεται. ὀλίγον γὰρ μέλι ἅμα τοῖς φοίνιξιν ἕψεται, καὶ λινόσπερμα 5) λεῖον ἐμπάσσεται αὐτῷ.

De cataplaſmate, quod ex ciceribus fit.
Cap. 39.

Quod fit ex ciceribus, id hydropibus, quos tympanias vocant, idoneum eſt. haec autem ejus eſt confectio. rutae viridis folia laevigantur valde admodum: deinde ſubiguntur: tum melle decoquuntur. iis decoctis, cicerum farina adiicitur.

De eo, quod ex palmulis conſtat.
Cap. 40.

Palmulae conculcatae modico vino perſperguntur, eiſque pollen polentae commiſcetur. ſtomacho autem, faſtidio oppreſſo, hoc imponitur. si vero hujuſmodi palmulae tibi non ſuppetant, aliae pinguiores confricentur, vinoque macerentur adeo, donec humore vini perfruantur: tum contunduntur et laevigantur. additur poſtea pollen polentae, itaque conficitur: atque ad eadem valet. quinetiam, si inflammatio quaedam ſimul hypochondria obſideat, hoc cataplaſma ad eam multum facit. parum namque mellis cum palmulis coquitur, ac denique lini ſemen in levorem redactum ei adiicitur.

---

1) Vide Galen. in aphor. Hipp. com. 4. ſect. 11.

2) Forte, ἑψωμένοις.

3) Credo, ἀσωμένου. Galen. in Gloss. p. 67. ἀσᾶται inter alia explicat etiam: προσκόρως καὶ ἐπαχθῶς διατίθεται. Φοίνικος πατητοῦ fit etiam mentio in Geopon. p. 1246.

4) Forte: εἰς ὁπόσον. Mox ex correctione legitur, ἀπολαύσειαν. Antea erat, ἀπολύσειαν.

5) Frequentius λινόσπερμον occurrit. Sed hic jam iterum est λινόσπερμα, de quo ſuperius monui. Paullo poſt eſt λίνου σπέρμα.

Ἄλλο.

Οἴνῳ συμμίγνυνται οἱ φοίνικες, καὶ σὺν αὐτοῖς μυρσίνης φύλλα εἰς τὸ λεπτότατον ἐξειργασμένα. ἁρμόζει τοῦτο τοῖς αὐτομάτοις ἀνὰ τὸ δέρμα ἕλκεσιν.

Aliud.

Palmulae vino admifcentur et cum eis myrti folia tenuiffime trita fubiguntur. idque ulceribus iis, quae per fe in cute erumpunt, accommodatum eft.

Ἄλλο.

Τῆς μήκωνος τὰ φύλλα τὰ ἁπαλώτατα χυλὸς γίνεται. ἐν τούτῳ διαχεῖται φοίνιξ ὁ πατητός. τοῦτο ὀφθαλμῶν ὀδυνωμένων 6) ἐπίπλασμά ἐστιν.

Aliud.

Ex papaveris foliis tenerrimis fuccus exprimitur: in eo palmula conculcata diffunditur: fitque cataplafma oculis dolentibus aptum.

Ἄλλο.

Φοίνικες ὕδατι 7) διειθέντες ἕψωνται σὺν ὀλίγῳ μέλιτι, καὶ ἐμπάσσεται ῥοῦ βυρσοδεψικῆς ξηρᾶς τὸ λεπτότατον, καὶ λίνου σπέρμα λεῖον. δυσεντερίας τοῦτο ἐπίπλασμα. τὸ δὲ αὐτὸ στῆσαι ἰσχυρὰς αἱμοῤῥαγίας ἐπιτήδειόν ἐστι.

Aliud.

Palmulae in aqua diluuntur et cum exiguo melle coquuntur: et rhus coriariorum aridum tenuiffime tritum infpergitur, itemque lini femen laevigatum. valet hoc ad tormina inteftinorum et vehementes fanguinis eruptiones poteft fiftere.

ΚΕΦ. μα.

Περὶ τοῦ ἐξ ἀχέρδων. 8)

Οἰδήματα χαῦνα ἐπὶ τῶν ἄρθρων γίνεται, τῶν τε ἄλλων, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν γονάτων, καὶ οὐ πάνυ ῥᾳδίως παύεται ταῦτα. ἅλμῃ προπυριῶν, ἢ θαλάττῃ, ἐπιπλάττεται τῶν ἀγρίων ἀχέρδων τῷ καρπῷ συγκεκομμένῳ. 9) ψαφαρὸν δὲ τὸ ἐπίπλασμα, καὶ δεῖ σφόδρα καλῶς τῷ ῥακίῳ προσβάλλειν αὐτὸ, ἵνα προσμένῃ.

De cataplafmate, ex acherdis. Cap. 41.

Oedemata laxa in articulis, tum alibi, tum vel maxime in genibus nafcuntur, eaque non admodum facile fedantur. fotis ergo prius locis muria, cataplafma imponitur, quod ex agreftibus acherdis fit, fructu eorum fimul contufo. eft enim hoc cataplafma friabile: ideo pannis valde affigendum eft, ut permaneat.

6) ἐπίπλασμά ἐστιν funt a manu recentiore. Poterant haec, aut fimilia, intelligi.
7) Forte, διεθέντες. Semper fere in hac voce errat fcriba. Saepe etiam διήθω confundit.
8) In Geopon. p. 558. ἀχέρδου, τουτέστιν ἀγριοαπιδίου. Theocrit. Id. 24, 88. Sophocles p. 323.
9) Forte, συγκεκομμένων.

ΚΕΦ. μβ.

Περὶ τοῦ ἐξ αἰρῶν.

Αἰρῶν 10) ἄλευρον, μεταχειρισθὲν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ἐπιπλάσμασιν, ὑδερικοῖς ἐπαρκεῖ, τιτάνεως 11) ἐμπαττομένης. τό, τε γὰρ ὕδωρ διαφορεῖ, καὶ τὸν σκίῤῥον ἐλάττονα ἀποφαίνει, εἴτ᾽ οὖν ἐπὶ τοῦ ἥπατος, εἴτ᾽ οὖν ἐπὶ τοῦ σπληνός. ἢν δὲ ἐνδελεχῶς τὶς χρῷτο αὐτῷ, καὶ τὰ χρόνια οἰδήματα τῶν τε ἄρθρων καὶ τῶν γονάτων ἰᾶται. θείῳ δὲ μιγνύμενον τὸ τῶν αἰρῶν ἄλευρον, ἐπιτήδειον τοῖς ἐπὶ τῶν ὤτων οἰδήμασι.

ΚΕΦ. μγ.

Περὶ τοῦ ἐκ μήκωνος.

Τὰ φύλλα τῆς μήκωνος τὰ ἁπαλὰ λειοῦται, καὶ ἔστι τοῦτο ἐπίπλασμα φλεγμαινόντων τὲ καὶ ὀδυνωμένων ὀφθαλμῶν, καὶ ἕδρας, καὶ εἰς τὰς ὀδύνας τῆς κεφαλῆς ἀγαθὸν τοῦτο ἐπίπλασμά ἐστι, καὶ ὀδυνωμένῳ ποδαλγῷ. συλλειοῦται καὶ λεκίθῳ ὠῶν ἑφθῶν, καὶ γίνεται εἰς τὰ αὐτὰ ἐπίπλασμα ἐπιτήδειον. λίνου δὲ σπέρματι ἀληλεσμένῳ, καὶ ἄρτῳ δὲ ἢ ψυλλίῳ συμφυραθέντα ἢ συνεργασθέντα, ἄριστον ἐπίπλασμα γίνεται ἐρυσιπέλατι. εἰ δέ τις βούλοιτο τὸν χυλὸν αὐτῶν ταῖς λεκίθοις ἀναμιγνύναι, ἢ τῷ ἄρτῳ, ἢ τῷ λινοσπέρμῳ, ἢ τῷ ψυλλίῳ, κάλλιστον ποιήσει φάρμακον πρὸς τὰ αὐτά. παράσχοι δ᾽ ἂν, τὰ οὕτω σκευαζόμενα, καὶ ὕπνον, ἐπιπλαττόμενα τῇ κεφαλῇ. εἰ δὲ καὶ ἡ κεφαλὴ τῆς μήκωνος, ἤτοι ὑγρὰ οὖσα 12) ἑψηθεῖσα καλῶς, μίσγοιτο τοῖς

De cataplasmate, ex lolio. Cap. 42.

Lolii farina ita parata, ut in caeteris supra diximus, satisfecit hydropibus, calce tamen inspersa. siquidem haec evocat, ac digerit, et scirrhum minuit, sive is lienem, sive etiam iecur occupet. si vero quis continuo utatur, is etiam diuturna oedemata articulorum et genuum curabit. Caeterum lolii farina sulfuri admixta tumoribus aurium laxis convenit.

De cataplasmate, quod ex papavere fit. Cap. 43.

Papaveris tenera folia laevigantur: fitque cataplasma oculis inflammatis, dolentibusque accommodatum. idque sedi, et capitis doloribus prodest: et podagricos dolentes juvat. Vitellus itidem ovi coctus simul laevigatur, et ad eadem efficax redditur. Lini semini molito, aut pani, aut psyllio commista et subacta, faciunt cataplasma ad erysipelas praestantissimum. si quis eorum succum vitellis ovorum admiscere velit, aut pani, aut lini semini, aut psyllio, is optimum medicamentum ad eadem parabit. id etiam ita apparatum, somnum conciliat, si capiti admoveatur. si vero papaveris caput, quod liquidum fit et probe coctum, his, aeque ac folia, admisceatur, fiet cataplasma ad

10) De hoc supra monitum. p. 220.
11) Occurrit ὁ, ἡ, τίτανος. ἡ τιτάνις non memini legere. Forte ergo, τῆς τιτάνου.
12) Credo hic excidisse, ἤ.

προειρημένοις, ὥσπερ τὰ φύλλα, γενήσεται πρὸς τὰ αὐτὰ ἐπιτήδεια ἐπιπλάσματα. ὥσπερ γε, κἂν χυλὸς τῶν κεφαλῶν ἐκληφθῆναι 13) δυνηθείη, μιγεὶς ὁμοίως ὁ χυλὸς τῶν φύλλων, πρὸς τὰ αὐτὰ ποιήσει. καὶ ἡ ξηρὰ δὲ μήκων ἑψωμένη ἐπὶ μικρὸν ὁμοῦ τῷ σπέρματι, ὡς ἁπαλὴ 14) γενέσθαι, κόπτεται ἐν ὅλμῳ, ὡς εἰς ἐπιπλάσματος εἰδέαν ἥκειν· τὸ δὲ ὑγρὸν ἑψεῖσθαι μέλλει, ἢ ὕδωρ, ἢ ἔλαιόν ἐστι. ποιεῖ 15) πρὸς τὰ αὐτὰ καὶ μόνη ἐπιπλασσομένη, καὶ σύν τινι τῶν εἰρημένων μιγνυμένη. καὶ τὸ ὑγρὸν δὲ, ἐν ᾧ ἂν ἑψηθῇ, μιγνύμενόν τινι τῶν προειρημένων τὰ αὐτὰ ποιεῖ. καὶ ξηρὰ δὲ ἡ κεφαλὴ ὁμοῦ τῷ σπέρματι κοπεῖσα καὶ σεισθεῖσα, 16) εἰσμιγεῖ ἤ τινὶ τῶν προειρημένων, ἁρμόσει πρὸς τὰ αὐτὰ, καὶ τοῖς 17) ἰσχετηρίοις δὲ ῥεομένης τῆς γαστρὸς μιγνυμένη, δραστικώτερα ποιεῖ τὰ φάρμακα. καὶ ἀπὸ τοῦ ἄνθους δὲ τῆς μήκωνος σκευάζεται κατάπλασμα, ὃν τρόπον ἀπὸ τῶν φύλλων, καὶ ὁμοίως ὠφελεῖ.

ΚΕΦ. μδ.:

Περὶ τοῦ ἐκ βολβῶν.

Οἱ βολβοὶ, οἱ ὀπτώμενοι καὶ ἐπιπλαττόμενοι, τὰς ἀπὸ τῶν καυστηρίων 18) ἐσχάρας ῥαδίως ἀφίστασθαι ποιοῦσι, καὶ ἄνθραξι δὲ

eadem valens. Ut etiam, si ex ipfis capitibus fuccus exprimi poffit, iſque perinde, ut fuccus foliorum, indatur, ad eadem faciet. Ipfum quoque papaver ficcum parum una cum femine decoctum, ut tenerum fiat, in mortario tunditur: ut in cataplafmatis formam fe induat. humor vero coquendus eft, five aqua, five oleum fit. Facit ad eadem, five folum papaver fuperdetur, sive alicui praedictorum commiftum. Humor quoque, in quo papaver decoctum fuerit, aliqui eorum, que diximus, miftum, eadem praeftat. Caput vero ficcum una cum femine contufum et concuffum, si alicui eorum, quae fupra funt allata, commifceatur, ad eadem valebit. fique adjungatur iis, quae fluentem aluum cohibent, medicamenta reddet efficaciora. Fiunt, non fecus, quam ex foliis, cataplafmata quoque ex floribus papaveris, quae ad eadem faciunt.

De cataplafmate ex bulbis. Cap. 44.

Bulbi affati atque impofiti cruftas, quae ex adurentibus ortae funt, facile amoliuntur. iidem ad carbones fimili

---

13) Forte: ἐκγλυφθῆναι. Utuntur eo Plato p. 471. Erotian. p. 24. Sed de eo, ni fallor, fuperius jam monui.

14) Forte: ἁπαλήν. Mox forte, ὑγρὸν, ἐν ᾧ ἑψ. Sic mox.

15) Excidit fortasse δέ.

16) Sic in textu. In marg. σμιγείη. Ita. Credo: εἰ μιγείη τινί.

17) Hoc non inveni. Si sanum est, τὰ ἰσχετήρια, aut, σχετήρια, aut, σχετικὰ, erunt medicamenta inhibentia et siftentia, hoc quidem loco, ῥεύματα γαστρός.

18) Occurrit καυτὴρ, καυτήριον, et apud Galen. in Glossis p. 79. καυτηρίδιον. Καυστήριον editum in Galei Oposcc. Mytholl. p. 495. Hoc vero loco, cap. 45. eſt καυτηρίων. Dixi de hoc ad Timoth. 4. 2. in prima mea editione N. Teſt.

ὁμοίως ἐπιτήδειον τοῦτό ἐστι. ἐπιπλάττονται βολβοὶ καὶ ταῖς ἐπὶ τοῦ προσώπου γινομέναις κηλῖσιν ἐπιτηδείως, φακοῖς τε καὶ ἐφήλισι, καὶ ἄλλαις τοῖς τοιουτοις. ἀνέχεσθαι δὲ δεῖ τοῦ γιγνομένου ὑπὸ τοῦ καταπλάσματος ἐνοχλήματος. ἐρυθραίνει γὰρ τὴν χρόαν καὶ ἐκλέπει τὸ δέρμα ἄκρον, ἀλλ' οὐκ εἰς μακρὸν τὸ μὲν δέρμα ἀπέρχεται, ἕλκος δὲ οὐ γίνεται, καὶ ἡ κηλὶς ἀφανίζεται. ῥᾷστα δ' ἄν τις φέρῃ, εἰ μετὰ τοὺς βολβοὺς ἄρτῳ ἐπιπλάσσοι τὸ πρόσωπον. ῥοδίνῳ δὲ ὁ ἄρτος κεχρίσθω.

ΚΕΦ. με.

Περὶ τοῦ ἐκ πράσων.

Ὅπη ἐσχάραι ἐκ καυτηρίων εἶεν, ταυτῇ
19) καὶ τοῦ πράσου κόμαι ἐπιπλαττόμεναι τὰς ἐσχάρας ἐξάγουσι ῥᾷστα. συγκόπτονται δὲ ἰσχυρῶς, καὶ ἅλες οὐ πολλοί τινες συμμιγνύονται. καὶ ἀνθράκων τὸ ἐπίπλασμα τοῦτό ἐστι φάρμακον ἀγαθόν.

ΚΕΦ. μϛ.

Περὶ τοῦ ἐκ θρίδακος.

Ὀδυνωμένης κεφαλῆς διὰ θερμότητα, φύλλα τῆς θρίδακος συγκοπέντα, καὶ τῷ μετώπῳ ἐπιπλασθέντα, ὠφέλιμά ἐστι, καὶ μάλιστα, εἰς
20) τόδε τὸ εἶδος ἡ θρίδαξ εἴη, ἡ τὸν ὀπὸν ἀνιεῖσα τὸν λευκὸν συχνόν. ἔστι δὲ καὶ ὑπνοφόρον τὸ ἐπίπλασμα τοῦτο. ὄξει δὲ ἐν τῷ κόπτεσθαι ἐπιῤῥαινόμενον, καὶ ἐρυσιπέλασι, τοῖς ἄνευ ἕλκους, ἐστὶν ἐπιτήδειον.

quoque modo faciunt, ſuperdantur etiam bulbi utiliter, maculis, lentiginibus, ephelidibus, et caeteris, quae in facie naſcuntur. ferenda tamen moleſtia eſt, quam affert cataplaſma. etenim colorem rubrum reddit, et extimam cutim excoriat: ſed non multo poſt cutis renaſcitur, nec ulcus ullum ſit, et macula evaneſcit. Facillime quiſpiam id ſuſtinebit, si, poſtquam bulbos admoverit, faciem pane obducat. caeterum panis roſaceo illinendus eſt.

De cataplaſmate ex porris. Cap. 45.

Ubi ex iis, quae adurunt, cruſtae concitatae ſunt, ibi folia porri ſuperdata facillime cruſtas auferunt. vehementer enim contunduntur, et ſalis non multum eis admiſcetur atque hoc cataplaſma eſt remedium ad carbunculos efficaciſſimum.

De cataplaſmate, quod ex lactuca conficitur. Cap. 46.

Cum ex calore caput dolet. lactucae folia contunduntur, et fronti admota valde juvant. sit autem ad hoc faciendum lactuca ejus generis, quae liquorem candidum denſumque emittat. atque hoc cataplaſma ſomnum quoque inducit. si vero interim, dum contunditur, aceto reſpergatur, etiam eryſipelati, quod ulceris expers ſit, conueniet.

19) Forte, τούτῃ. Versu 8. malim, ἐπανέρχεται.

20) Credo legendum, εἰ.

ΚΕΦ. μζ.

Περὶ τοῦ ἐξ ὑσσώπου κὴ γλήχωνος.

Ὑσσώπων ἡ πόα ξηρὰ κόπτεται, κὴ σείεται, ὡς γενέσθαι λεπτοτάτην, κὴ ἕψεται ὁμοῦ λινοσπέρμου ἀλεύρῳ, κὴ γίνεται κατάπλασμα θώρακι ἐπιτήδειον, ἐφ᾽ ὧν κὴ διὰ γλισχρότητα οὐκ εὐανάγωγά ἐςι τὰ πτυόμενα. κὴ ἥπατος δὲ σκίῤῥοις ἐπιτήδειόν ἐςι. γένοιτο δὲ ἂν κὴ ἐκ τῆς γλήχωνος κατάπλασμα ὁμοίως σκευασθείσης τῷ ὑσσώπῳ πρὸς τὰ αὐτά. ἀνυσιμάτερον δὲ τοῦτο τοῦ δι᾽ ὑσσώπου.

ΚΕΦ. μη.

Περὶ τοῦ ἐξ ὠκίμου.

Σκορπίων πληγαῖς ἀρμόττει τὸ ἐκ τῶν ὠκίμων ποιούμενον ἐπίπλασμα. συγκόπτεται δὲ, κὴ ἄλλο τούτῳ μίγνυται οὐδὲν, εἰ μή τι ὄξος ὀλίγον τις ἐθέλοι 21) ἐπιῤῥέειν αὐτῷ.

ΚΕΦ. μθ.

Περὶ τοῦ ἐξ ἡδυόσμου.

Τὸ ἡδύοσμον, τὸ ξηρὸν, κόπτεται ὡς ὅτι λεπτότατον, κὴ συμμίγνυται, ἢ λινοσπέρμου ἀλεύρῳ, ἢ κριθῆς ἀλεύρῳ, ἢ ἄρτῳ τινὶ τοιούτων, κὴ μέλιτος βραχὺ ἐπιμίγνυται πρὸς τὸ συνδεῖσθαι ταῦτα, κὴ γίγνεται ἑλμίνθων 22) λυπούντων φάρμακον. κὴ βηξὶ δὲ ταῖς δυσαναγώγοις διὰ γλισχρότητα ἁρμόσειεν ἄν.

De cataplasmate, ex hyssopo et pulegio. Cap. 47.

Hyssopi herba sicca contunditur et quatitur, ut tenuissima reddatur: coquiturque cum seminis lini farina: et cataplasma pectori accommodatum conficitur: valetque ad eos, qui propter lentorem sputa non facile educunt et excreant. utile quoque est ad scirrhum iecoris. Ex pulegio vero non secus fiet cataplasma: et ad eadem valebit. sed eo, quod ex hyssopo constat, hoc erit utilius.

De cataplasmate ex ocimo. Cap. 48.

Cataplasma, quod ex ocimo fit, adversus ictum scorpionis valet. ipsum enim ocimum contunditur, nec aliud quicquam ei adjungitur: nisi quispiam parum aceti velit eidem affundere.

De cataplasmate ex menta. Cap. 49.

Menta sicca contundenda est, donec tenuissima fiat, misceturque, aut lini seminis, aut hordei farinae, aut pani alicui generis ejusdem; eique parum mellis accedit, ut haec cohaereant. fitque medicamentum adversus * helminthas molestiam afferentes. idem quoque conveniet tussibus, in quibus propter lentorem difficulter humores educantur.

21) Forte: ἐπιῤῥαίνειν. Et paullo ante, ὄξους Et vers. 22. τινὶ τῶν τοιούτων.

22) Ita in margine. In textu, ἐλεύθων. Sic. Dioscor. 3, 41. p. 189. de eo: ἕλμινθας κτείνει ςρογγύλας.

ΚΕΦ. ν.

Περὶ τοῦ ἐκ συκῆς ἀγρίας.

Συκῆ ἀγρία, καὶ τρίφυλλον, ἢ καὶ 23) ἀσφάλτιον, καλεῖται, σκορπιοπλήκτοις ἐπιπλαττομένη, ἄκρως βοηθεῖ. καὶ τούτου πεπείραμαι καὶ αὐτός. δεῖ δὲ συγκόπτοντα αὐτὴν ἐπιπλάττειν.

De cataplasmate, quod ex ficu sylvestri sit. Cap. 50.

Ficus agrestis, quae et trifolium, et asphaltium dicitur, superdata iis, quos scorpio vulneravit, mirabiliter prodest: id quod ego quoque sum expertus. ea contundenda est atque imponenda.

ΚΕΦ. να.

Περὶ τοῦ ἐκ κράμβης.

Συγκοπεῖσα ἡ κράμβη 24) αὕτη μίγνυται πάλῃ πυρίνῃ. εἰ δέ τις βούλοιτο, οὐκ αὐτὴν, ἀλλὰ τὸν χυλὸν αὐτῆς μιγνὺς, ποιήσει ἐπίπλασμα, ἀρωγὸν ἐρυσιπέλασι καὶ χοιράσι νεαραῖς. ἰσχναίνει γὰρ αὐτάς. καὶ μαστοῖς, σφριγάδεσιν 26) ἐκ τόκων, ὀδυνωμένοις καὶ δέος ἐπάγουσιν ἐκπτωήσεως. 27)

De cataplasmate ex brassica. Cap. 51.

Brissica contusa pollini triticeo additur. si vero quis non ipsam brassicam, sed succum pollini admisceat, is cataplasma conficiet, quod erysipelati, et strumis recentibus conueniet. eas enim graciles reddit atque extenuat. mammis quoque, ex partu succi plenis, et dolentibus, et timorem eruptionis inoutientibus, utiliter admovetur.

ΚΕΦ. νβ.

Περὶ τοῦ ἐκ μαλάχης.

Ἑφθὴ, ἢ καὶ ὠμὴ, μαλάχη, ἄρτῳ ἢ πάλῃ ἀλεύρων μίγνυται, καὶ γίνεται ἐπίπλασμα ταῖς ὀχληραῖς φλεγμοναῖς ἐπιτήδειον, καὶ ἐνίοτε μὲν εἰς πύον ῥαδίως μετέστησεν αὐτάς.

De cataplasmate ex malua. Cap. 52.

Malua decocta, siue cruda, pani aut pollini farinae miscetur, sitque cataplasma molestis inflammationibus aptum: easque interdum ad suppurationem perduxit.

---

23) Dioscor. 3, 123. p. 224. plura hujus nomina notat. Ràsarius videtur voluisse: συκῆ ἀγρία, ἢ καὶ — ἢ καί. Ita sane apte huc refertur, ἐπιπλαττομένη et αὐτήν. Συκῆς ἀγρίας vero Dioscor. l. l. non meminit.

24) αὕτη frustra additum. Forte: αὐτὴ, uti mox, οὐκ αὐτήν. Saltem comma ante αὕτη ponatur.

25) Codex: χυράσι. Vide Galen. in def. med. Paul. Aegin. 4, 33. 6, 35.

26) σφριγώδης, a σφριγᾶν. De eo copiose exposui ad homilias Chrysost. edit Misenensis 1792. T. II. p. 4.

27) Ἐκπτωήσις nihil notat. Ἐκπτόησις huc non pertinet. Conjicio, ἐκπυήσεως ἐπιτήδειος, (ὁ χυλός.) Rasarius in mente videtur habuisse ἔκπτωσις.

28) Codex: ἑρπῖσιν, καὶ λιχῆσι. De utroque superius monitum.

ΚΕΦ. νγ.

Περὶ τοῦ ἐκ τεύτλου.

Καὶ ἑφθὸν καὶ ὠμὸν τεῦτλον ἰχῶρσί τε καὶ ἕρπησι καὶ λειχῆσι καὶ πιτύροις, 29) ἢ 30) προσαποξηρῇ τὴν κεφαλὴν, ἐπιπλαττόμενον ἁρμόζει πάνυ.

De cataplasmate ex beta. Cap. 53.

Beta, et cocta, et cruda, ad ichores et herpetes et lichenas et porrigines, si caput arefaciant, superdata, mirum in modum accommodata est.

ΚΕΦ. νδ.

Περὶ τοῦ ἐκ ῥαφανίδων.

Ῥαφανίδες συγκοπτόμεναι μετὰ ὀλιγοστῶν ἁλῶν ποιοῦσιν ἐπιπλαττόμεναι πρὸς τὰ ἐκχυμώματα, 31) εἴτε οὖν, προσπεσόντος τινὸς ἔξωθεν, γένοιτο, εἴτε διὰ γῆρας, ἀμφὶ ταῖς κνήμαις καὶ ὠλέναις. εἰς τὸ ἀρχαῖον γὰρ ἐπανάγουσι τὴν χρόαν. καὶ εἰ χυλὸν δὲ τῆς ῥαφάνου ἄρτῳ τις ἀναμίξειεν μετ' ὀλίγων ἁλῶν, ἐπιτήδειον ποιήσει φάρμακον πρὸς τὰ ἐκχυμώματα.

De cataplasmate ex radicula. Cap. 54.

Radiculae ex modico sale contusae et admotae, ad ecchymomata, hoc est, cum sanguis in loco contuso collectus est, faciunt. si ergo ex re aliqua, extrinsecus incidente, id eveniat, sive ex senectute, in tibiis et suris oriatur, radiculae ad pristinum statum colorem redigentes, medentur. si quis vero succum radicularum pani et modico salis admisceat, is etiam ad ecchymomata medicamentum utile parabit.

ΚΕΦ. νε.

Περὶ τοῦ ἐκ ψυλλίου.

Τοῦ ψυλλίου τὸ σπέρμα οὔτε ἀλεῖν δυνατὸν, οὔτε κόπτειν· ἀλλ' ὕδωρ ἐμβάλλειν χρὴ, καὶ ἀνακινεῖν τῇ χειρί. γένοιτο γὰρ ἂν οὕτω γλισχρόν τε καὶ 32) ἐπιπλαστῶδες. τοῦτο χρήσιμόν ἐστιν ἐρυσιπέλασι. δεῖ δὲ ὑπαλλάττειν συν-

De cataplasmate ex psyllio. Cap. 55.

Psyllii semen, neque mola frangere, neque contundere possumus: sed aqua ei affundenda est, et manibus agitandum: siquidem ita et glutinosum et emplastri instar efficietur. Facit hoc ad erysipelata: estque saepius commutan-

29) Inde memoratur πιτυρίασις et πιτυροειδεῖς ὑποστάσεις. Vide Paul. Aegin. 3, 3. Actuar. περὶ διαγν. παθ. 2, 5. περὶ οὔρων 1, 15. Ita dictus iste morbus, ὅτι πιτύροις ἔοικε σίτου. Occurrit etiam πιτυρώδη ἐν τῇ κεφαλῇ ἕλκη. Erotian. p. 44. et Galen. in Gloss. p. 66. Dioscor. 2, 149. p. 138. de beta ita: τὸ ἀφέψημα πιτύρων καὶ κονίδων σμηκτικόν.

30) Conjicio: προαποξυρῇς, a ξυρεῖν. Rasarius de ξηραίνειν cogitavit.

31) Codex: ἐγχυμώματα. Saepius apud Galen. et alios occurrit. Dicitur etiam ἐκχύμωσις. Galen. in Gloss. p. 72. 86. explicat χυμῶν et αἵματος ἔκχυσιν. v. Theoph. Nonnum cap. 253.

32) Carent hoc lexica. *Simile epiplasmati, idoneum ad epiplasma.*

ἐχῶς 33) αὐτῷ. ἐπαρκεῖ δὲ τοῦτο τὸ ἐπίπλασμα καὶ ταῖς χοιραδώδεσι φλεγμοναῖς. ἢ γὰρ ἀποπαύει ῥαδίως αὐτὰς, ἢ ὅτι μάλιστα.

BIBΛ. ι. ΚΕΦ. β.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ λουτρῶν ἐξ ἐπιτηδεύσεως. Ἐκ τοῦ α. λόγου, τοῦ περὶ βοηθημάτων.

Τῶν λουτρῶν τὰ μέν ἐστιν ἐκ γλυκέων ὑδάτων καὶ ἀποίων· 34) τὰ δὲ 35) ποιωτικὰ καὶ δύναμίν τινα ἰσχυρὰν ἔχοντα καὶ ἐπιφανῆ. τῶν δὲ πεποιημένων, 36) τὰ μὲν ἐξ ἐπιτηδεύσεως γίνεται· τὰ δὲ αὐτοφυῆ τυγχάνει. τῶν μὲν οὖν ἐξ ἐπιτηδεύσεως γιγνομένων., τὰ μὲν, ὑπὲρ τοῦ θερμᾶναι παρασκευάζομεν· τὰ δὲ, ὑπὲρ τοῦ διαφορῆσαι· τὰ δὲ, ὑγρᾶναι· τὰ δὲ, ψύξαι ἢ στύψαι. θερμὰ μὲν οὖν, εἰς 37) τοὺς κατεψυγμένους θερμᾶναι βουλόμενοι, ἢ λύσαι κόπον, ἢ σπασμοὺς παραμυθήσασθαι καὶ ἀλγήματα· καὶ 38) νωθρέψεως δὲ χάριν, ὅταν μὴ εὐανάλωτος ἡ τροφὴ τυγχάνῃ. παρασκευάζομεν δὲ θερμὰ τὰ ὕδατα γλήχωνος ἐνεψῶντες, ἢ ὀριγάνου, ἢ ὑσσώπου, ἢ θύ-

dum. Prodeſt idem ad ſtrumarum inflammationes. nam, vel ſtatim eas ſedat, aut quam maxime levat.

Ex libris Antylli, de balneis induſtria paratis. Ex primo libro de remediis.
Lib. X. Cap. 2.

Lavacra, partim ex aquis dulcibus et qualitatis expertibus, conſtant, partim vero ex iis, quae et qualitate ſunt praeditae et vim habent vehementem atque conſpicuam: eaque, in quibus ineſt qualitas, partim induſtria parata ſunt, partim per ſe ita naſcuntur. porro eorum, quae ex induſtria fiunt, alia calfaciendi, alia digerendi, alia humectandi, alia refrigerandi, alia adſtringendi cauſa, parantur. ac calidis quidem utimur, cum aut refrigeratos calfacere, aut laſſitudinem ſoluere, aut conuulſiones, aut dolores mitigare nobis propoſitum eſt. ſane his etiam utimur, refectionis cauſa: cum alimentum non

33) Immo, αὐτό. Mox vitiose: χυραδώδεσι Codex.

34) Recte Rasarius reddidit. Aquae enim diverſas, ut notum eſt, qualitates habent. Ergo aliae *dulces*, aliae *ſalſae*, aliae aliis nominibus appellantur. Dioscor. 5, 18. p. 332. ὡς δὲ ἐπὶ τὸ πολὺ ἄριστον (ὕδωρ) ἐστι τὸ καθαρὸν καὶ γλυκὺ, ἀμέτοχον δὲ ὁιασδηποτοῦν ποιότητος. Hoc poſtremum hic appellatur ἄποιον. De aquis data opera, ut medicus, exponit Rufus Ephesius in edit. Mosquensi 1806. 8. a pagina 179. ſeqq. Vide etiam hic inferius lib. 10. cap. 3.

35) Eſt hoc contrarium τῷ ἄποιος. Forte a ποιόω, *certam qualitatem adferentia.* Aliud eſt ποιώδη, *certa aliqua qualitate praedita.* Aliud prorsus eſt, ποιώδης ſeu ποώδης, a ποία ſeu πόα *herboſus* v. Schol. ad Theocrit. 3, 32. 5, 34. 8, 68. 25, 15. Arrian. in Indicis p. 347. 355. 359 Item apud Theophraſtum.

36) Ita in textu. In margine: πεποιωτισμένων. Immo vero: πεποιωμένων, a ποιόομαι. In lexicis ex uno Alex. Aphrod. notatur. Utitur eo Gregor. Naz. p. 119. 201.

37) Immo, ἢ, loco εἰς.

38) Hoc nihil notat. Forte, καὶ μὴν θρέψεως. Nisi ſcripserit, νωθροθρέψεως, ab νωθρός. Id tamen nullibi legi. Neque tamen analogiae repugnat. Sic νωθροκάρδιος. Nisi malis, νωθρᾶς θρέψεως.

μου, ἢ θύμβρας, 39) ἢ δάφνης φύλλα, καὶ χαμαιπίτυος κλῶνας, 40) καὶ πάνακος καὶ πυρέθρου ῥίζας, κάχρυ 41) τε καὶ παραπλήσια τούτοις. ἐμβάλλομεν δὲ καὶ ἔλαιον τῷ ὕδατι. διαφορητικὰ ποιήσομεν λουτρά, ἰσχνάναι πᾶν τὸ σῶμα προαιρούμενοι, 42) καταπίμελον ὄν, καὶ ὠδηκὸς κατασεῖλαι, ἢ τὸ ὅλον, ἢ μέρος τοῦ σώματος, εἴτε διὰ φλεγμονήν, ἢ δι᾽ ἄλλην τινὰ διάθεσιν ῥευματισθέντα. 43) γίνεται δὲ διαφορητικά, ἢ ἅλας ἡμῶν ἐμβαλλόντων, ἢ αὐτῇ θαλάσσῃ χρωμένων, ἢ νίτρων μιγνύντων· καὶ μέλι δὲ μιγνύμενον διαφορητικὸν ποιεῖ τὸ ὕδωρ, καὶ σαφὶς ἀγρία ἐναφηψημένη, κλημάτων τέφρα, θεῖον ἄπυρον, ἢ ἀρκευθίδων ἀφέψημα, ἢ λινοζώστιδος. μαλάξεως δὲ χάριν λουτροῖς, ἐπί τε τῶν φλεγμαινόντων καὶ τῶν ἐσκιῤῥωμένων σωμάτων χρώμεθα. δεῖ δὲ ἐπὶ μὲν τῶν φλεγμαινόντων προσηνῆ καὶ ἁπαλὰ τυγχάνειν· ἐπὶ δὲ τῶν ἐσκιῤῥωμένων, χωρὶς φλεγμονῆς, ἐνεργά· ὥστε ἐπὶ μὲν τῶν φλεγμαινόντων μαλάχης ἀφέψημα μίξομεν, καὶ λινοσπέρμου, καὶ τήλεως· ἐπὶ δὲ τῶν ῥευματικῶν φλεγμονῶν, ἀρνόγλωσσον, ἢ πολύγονον ἐγκαθεψῶμεν τῷ ὕδατι, ἢ σίδια, ἢ ῥόδα, ἢ βάτου ἄκρα· ἐπὶ 44) δὲ τῶν σπασμῶν καταγγε-

facile distribuitur. Calidas autem aquas reddimus, cum pulegium, aut origanum, aut hyssopum, aut thymum, aut satuream, aut lauri folia, et chamaepityos ramulos, et panacis ac pyrethri radices, et cachri, et alia generis ejusdem incoquimus. oleum quoque in aquam coniicimus. Lavacra autem digerentia faciemus, cum totum corpus, quod praepingue sit, volumus extenuare, aut tumefactum totum corpus, vel membrum aliquod contrahere, idque, sive propter inflammationem, sive ob aliam affectionem fluxione laboret. Fiunt autem digerentia, cum vel salem iniicimus, vel ipsa marina aqua utimur, aut nitrum admiscemus. Iam mel quoque admixtum digerendi vim aquae indit: itemque vua taminia incocta, et cinis sarmentorum, et sulfur ignem non expertum, aut baccarum iuniperi, aut mercurialis decoctum. Molliendi vero causa balneis utimur in corporibus, quae vel inflammatione laborant, vel indurata sunt. atque ad inflammationes blanda esse debent et mollia: at in iis, quae obduruerunt, si inflammationis sint expertia, potentia et efficacia. quocirca in iis, qui inflammatione laborant, maluae et lini seminis et foeni Graeci decoctum miscemus. in fluxione vexatis inflammationibus, plantaginem, aut herbam sanguinalem,

39) Codex: θρύμβας. θύμβρας legendum. Vide Galen. in Glossis p. 76. in voce θυμβχίαν. Geopon. p. 1059. ubi consulatur Niclas, Vir Eruditissimus. Ibid p. 1082.

40) Codex: κλόνας. Heliodor. p. 61. δάφνης ἁπαλεῖς κλῶνες. Sophocl. p. 288. κλῶνας ἐλαίας.

41) Dicitur ἡ κάχρυς et κάγχρυς. Item, τὸ κάχρυ et κάγχρυ.

42) Recte Rasarius: *praepingue*. Etenim κατὰ in hujusmodi compositis, copiam, multitudinem et abundantiam in bonam et malam partem notat. Poterat hic etiam esse, παραπίμελος. Contrarium, ἀπίμελος.

43) Forte, ῥευματισθὲν, nimirum, σῶμα.

44) Fortasse: ἐπί τε τῶν σπασμοὺς καταγγελλόντων χρώμεθα, καὶ ἐπὶ τῶν ἄνευ.

λουσῶν χρώμεθα, καὶ ἐπὶ τούτων τοῖς ἄνευ ῥευματισμοῦ φλεγμονῶν. μάλιστα δὲ ὑδρέλαιον ὀνίνησιν, ἔχον μαλάχην ἢ τῆλιν καθηψημένην. 45) ἐπὶ δὲ σκληρίας, χωρὶς φλεγμονῆς, τοῖς αὐτοῖς χρηστέον κατὰ ποιότητα, οἷς καὶ ἐπὶ τοῖς διαφορήσεως δεομένοις. στύφει δὲ καὶ ψύχει λουτρὰ, τοῖς ὁμοίως ἐσκευασμένα ταῖς στυφούσαις τε καὶ ψυχούσαις ἐμβροχαῖς. ἔξεστιν οὖν μεταφέρειν τὴν ὕλην ἐνταῦθα.

ΚΕΦ. γ.

Περὶ τῶν αὐτοφυῶν λουτρῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῶν δὲ αὐτοφυῶν λουτρῶν πολὺ δύναμίς ἐστιν, ἰσχυροτέρα καὶ δραστικωτέρα τῶν ἐξ ἐπιτεχνήσεως. εἰσὶ δὲ διαφοραὶ πλείους παρὰ τὴν τῆς γῆς ποιότητα, δι' ἧς φέρεται. τὰ μὲν γάρ ἐστι νιτρώδη, τὰ δὲ ἁλμυρὰ, τὰ δὲ στυπτηριώδη, τὰ δὲ θειώδη, τὰ δὲ ἀσφαλτώδη, τὰ δὲ χαλκανθώδη, τὰ δὲ σιδηρίζοντα, τὰ δὲ σύνθετα, ἐκ τοῦ 46) τῶν πλειόνων ποιοτήτων ὁμοῦ συμμιγνυμένων. πάντων μὲν οὖν τῶν αὐτοφυῶν ὑδάτων ἡ δύναμίς ἐστι ξηραντικὴ καὶ θερμαντικὴ, τὸ ἐπίπαν σφόδρα εὐτόνων τυγχανόντων. διὸ δὴ καὶ τοῖς ὀξέσι νοσήμασιν οὐχ ἁρμόζει, ἀλλὰ μᾶλλον τοῖς χρονίοις· καὶ τούτων μάλιστα, τοῖς καθύγροις καὶ ψυχροῖς. ἤδη 47) δὲ, τὰ μὲν νιτρώδη καὶ ἅλας ἔχοντα, κεφαλῇ κατάλληλα, καὶ θώρακι ῥευματιζομένῳ, καὶ στομά-

aut malicorium, aut roſas, aut rubi cimas incoquimus. In iis vero, quae conuulsionem minantur, iiſdem utimur, quae adhibemus etiam iis, quae ſunt fluxionis expertes. praeter caetera vero hydrelaeum, in quo malua, aut foenum Graecum incoctum ſit, juvat. In duritia autem, citra inflammationem, balneis ejuſdem qualitatis utendum eſt, quibus ad eos, qui digeſtionis indigebant, utebamur. Caeterum refrigerant et adſtringunt balnea, quae simili modo parata ſunt, quo adſtringentes, refrigeranteſque madefactiones. quarum ſylua poteſt in hunc transferri locum.

De balneis ſponte naſcentibus. Ex eodem libro. Cap. 3.

Balneorum ſponte naſcentium multo maior et efficacior vis eſt, quam eorum, quae arte parantur. multae autem eorum differentiae ſunt, propter terrae, per quam feruntur, qualitatem. alia enim nitri, alia ſalis, alia aluminis, alia ſulfuris, alia bituminis, alia aeris, alia ferri vim obtinent, alia compoſita ſunt ex multis harum qualitatum ſimul conjunctarum. Vis autem omnium aquarum, ſponte naſcentium, eſt exſiccans et et calfaciens prorſus, cum valde intenſae ſint. quocirca acutis morbis minime conveniunt, ſed potius diuturnis, et praecipue humidis et frigidis. Quae autem nitri aut ſalis facultate praeditae ſunt, accommodatae ſunt capiti et thoraci, fluxione male habito, et ventri-

45) Forte, ἐγκαθηψημένην.

46) ἐκ τοῦ τῶν poterant abesse.

47) Forte δὴ, loco δέ.

χῳ καθύγρῳ καὶ ὑδρωπικοῖς 48) βήμασι, 49) τοῖς ἐκ νόσων καὶ συγκρίσει φλέγματος γεννητική. τὰ δὲ ςυπτηριώδη, αἵματός τε ἀναγωγαῖς, καὶ ἐμετικῷ ςομάχῳ, καὶ τοῖς ἀμέτρως ὑπὸ αἱμοῤῥοΐδων ἐνοχλουμένοις, καὶ γυναιξὶν ἀτάκτως καθαιρομέναις καὶ συνεχῶς ἐκτιτρωσκούσαις. τὰ θειώδη δὲ, νεύρων μαλακτικὰ, καὶ συγκρίσεως θερμαντικὰ, καὶ πόνων παρηγορικά· ςόμαχον δὲ 50) θηλύνει καὶ ἀνατρέπει. τὰ δὲ ἀσφαλτώδη, κεφαλήν τε συμπληροῖ, καὶ τὰ αἰσθητήρια κακοῖ· θερμαίνει τε ἐμμόνως καὶ μαλάσσει σὺν χρόνῳ, μάλιςα περὶ ὑςέραν, καὶ κύςιν, καὶ κῶλον. τὰ δὲ χαλκίζοντα, ςόματι καὶ παρισθμίοις, καὶ ςαφυλῇ, 51) καὶ ὄμμασι διαφερόντως ἐπιτήδεια· τὰ δὲ σιδήρου ποιότητος μετέχοντα, ςομάχῳ καὶ σπληνὶ πεπονθόσι [δύναται χρησιμεύειν· τὰ δὲ μικτῆς ὄντα ποιότητος, κατὰ τὴν ἐπικράτειαν τῶν μεμιγμένων ἐνεργεῖ. δεῖ δὲ καθεςῶσι τοῖς αὐτοφυέσιν ὕδασι καὶ ἀτρεμοῦσι χρῆσθαι. ὁ γὰρ ἀτμὸς ἀνιςαμένος ἀπ' αὐτῶν, ἐπειδὰν κινεῖται, βαρὺς ὢν καὶ πληκτικὸς, τὴν καφαλὴν ἐνοχλεῖ. διὰ τοῦτο καὶ τὰς ἐμβάσεις, τὰς εἰς τὸ ὕδωρ, χρὴ ποιεῖσθαι, κατιόντας ἀθορύβως, ὅπως ἡ δύναμις, ἀνειμένῳ τῷ σώματι προσιοῦσα, ἐγκα-

culo perhumido, et iis, qui aqua inter cutem laborant, et oedematis, quae ex morbis, vel ex pituitae concretione oriuntur. quae alumen referunt, ad fluxum fanguinis, ad vomitus proclivitatem, ad immoderatas haemorrhoidum perturbationes, ad inordinatas mulierum purgationes et continuos abortus adhibentur. In quibus vero vis ineft fulfuris, neruos molliunt, concretiones calfaciunt, dolores leniunt, ftomachum imbecillum reddunt, atque fubvertunt. Quae bitumen fapiunt, caput replent, ac fenfuum inftrumenta vitiant, et enixe calefaciunt, et temporis progresfu molliunt: quod facere praefertim in vulva, veſica, et colo inteftino confueverunt. Quae vero aeris naturam referunt, ori, tonfillis, vuae, et oculis mirum in modum apta funt. In quibus ferri qualitas reperitur, ftomacho et lieni, male affectis, posfunt fubvenire. quae vero ex mixtis qualitatibus conftant, eae faciunt pro ratione ejus qualitatis, quae in eis excellit. His autem aquis, fponte nafcentibus, uti debemus, firmis et quietis. vapor enim ab ipfis commotis emergens, cum gravis fit et feriens, capiti moleftus eft. quam ob rem in aquam ingrediendum eft fenfim, ut vis corpori laxato acce-

48) Semel hic monitum sit, modo fcribi ὑδροπικὸς, modo ὑδρωπικὸς.

49) Sic intextu: in marg. οἰδήμασί τε. Mox alienum eft γεννητική. Forte, γεννητοῖς.

50) Haec metaphora mihi quidem videtur mira, adeo, ut de hoc vocabulo fubdubitem. In mentem veniebat, θλίβει. Vide tamen p. 123. Mox malim, μάλιςα τὰ περί.

51) Vide Erotian. p. 21. ἡ ςαφυλὴ καὶ ἡ κιονὶς καὶ ἡ ἱμὰς, πάθη εἰσὶ τοῦ γαργαρεῶνος. Aët. 8. 43. Paul. Aegin. 6, 31. Galen. de tum. praet. nat. cap. 17.

52) Acuta haec eſt animadversio diligentissimi medici, uti cetera etiam.

ταλύσοιτο· τῶν δὲ ἐσοβημένως 53) καὶ ταραχωδῶς ἐμβληθέντων εἰς αὐτὰ, πυκνούμενον τὸ σῶμα, οὐκ εἰσδέχεται τὴν παρὰ τοῦ ὕδατος ποιότητα. ὥςε καὶ 54) κόλυμβος, ὁ ἐν τοῖς τοιούτοις, καὶ βαπτισμὸς, ἀνεπιτήδεια. ὑπέχειν 55) δὲ κρουνοῖς αὐτοφυῶν ὑδάτων, ἐκείνοις χρὴ μόνοις, ὅσοις 56) ποιότητές εἰσιν ἁρμόδιοι τῇ κεφαλῇ. 57) ὡς ὅσοι τοῖς ἀπὸ ἀσφάλτου ἢ θείου ῥέουσι κρουνοῖς παρέχοντες ἑαυτοῖς εὐκόλως κακοῦντων.

dens imprimatur. eorum vero, qui cum tumultu et impetu fefe in aquas iniiciunt, corpus denfatum, qualitatem aquae non recipit. ita fit, ut in hujufmodi, neque natare, neque immergi, commodum fit. Uti autem ductibus aquarum fponte fcaturientium eos folos oportet, quibus qualitates illarum capiti funt congruae: fiquidem, qui fe exhibent aquis, quae a ductibus bituminofis et fulfueris fluunt, quam facillime laeduntur.

ΚΕΦ. δ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου, περὶ λουτροῦ. Ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων.

Εἰ θερμοτέρου τοῦ ἐντὸς ἀέρος δεόμεθα, ἐλθετέον ἐπὶ τοιουτών 58) τρόπον βοηθείας. ςαμνυ 59) ὕδατος ψυχροῦ προσραντέον τοῖς διαπύροις . . . . ἐξ αὐτῶν θερμασία οὐκ ἐπὶ πολὺν χρόνον μένουσα, ταχὺ δὲ σβεννυμένη. διὸ καὶ ἐγχειρητέον τοῦτο πρὸ βραχέος τῆς εἰσόδου.

Herodoti, de lavacro. Ex libro de praefidiis extrinfecus occurrentibus. Cap. 4.

Si calidiore interno aëre indigemus, ad hoc auxilii genus accedendum eft. Urna aquae frigidae inftillanda ignitae materiae eft. calor enim, qui inde emanat, non multo tempore perdurat: fed cito reftinguitur. quocirca id paulo ante introitum aggrediendum eft.

53) Ita inepte fcriptum in Codice. Corrigendum, σεσοβημένως, a σοβεῖν. Probum eft vocabulum, tametsi in nullo lexico, ut credo, reperiatur. Ita e. c. dicitur, σοβεῖν διὰ τῆς ἀγορᾶς, *magnis gradibus, cum faftu et ftrepitu, fe proripere per forum.* Nisi quis malit, ἐσσυμένως.

54) κόλυμβος eft *natatio:* βαπτισμὸς eft, ut ita dicam, *merfio* temporaria.

55) ὑπέχειν h. l. eft *fubmittere, demittere*, nimirum, corpus, ut ita aquae ambiant.

56) Forte αἱ addendum. αἱ ποιότητες, nimirum, τῶν ὑδάτων ἐκείνων.

57) Haec nullo modo fana funt, adeoque nec Graeca. Quid enim fit, παρέχοντες ἑαυτοῖς, κακοῦν εὐκόλως, Conjicio ergo interim, dum aliquid probabilius excogitetur: ὡς' ὅσοι — ὑπέχοντες ἑαυτοὺς εὐκόλως, κακοῦνται. Εὐκόλως, per levitatem animi atque improviso.

58) In Codice eft vel fic, ut edidi, vel certe, τοιοῦτόν. Totus hic locus fine ulla fpe emendationis vitiosus eft. Forte, ἐπὶ τοιοῦτον.

59) Sic, fine accentu. Litterae ν. inscriptum o. Rasarius conjecit ςάμνος. Littera o notare fane poteft ος. Quid autem fiet litterae υ; Mox idem conjicit, ἡ μὲν γὰρ ἐξ. Sed in Codice plus eft fpatii vacui. Mox deberet faltem esse, ἐγχειρητέον τούτῳ.

ΚΕΦ. ε.

Περὶ αὐτοφυῶν ὑδάτων. Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῶν ἐπὶ μέρους 60) τῶν αὐτοφυῶν ὑδάτων, τῆς δυνάμεως πολλὴν ἐχόντων διαφορὰν, ἀναλειπτέον 61) τοῖς ἐν τῇ πείρᾳ γενομένοις. ἀκριβῆ γὰρ περὶ τῶν κατ᾽ εἶδος ποιήσασθαι παράδοσιν ἀδύνατον, διὰ τὸ μήτε πᾶσιν ἡμᾶς κεχρῆσθαι, μήτε ἐπὶ πάντων ἀναλογεῖν τὴν περὶ τούτων γνῶσιν ταῖς τῶν φαρμάκων ἐπαγγελίαις. τὰ δὲ ψυχρὰ τῶν αὐτοφυῶν, ῥεύμασι πᾶσιν ἐπιτήδεια, καὶ τοῖς περὶ κύστιν πάθεσι, καὶ κεφαλαλγικοῖς, καὶ ἕλκεσι κακοήθεσι. τὰ δὲ πινόμενα τῶν ὑδάτων, εἴτε θερμὰ, εἴτε ψυχρὰ τυγχάνοιεν ὄντα, καθολικὴν οὐκ ἐπιδεχόμενα διάταξιν, ἐν τοῖς κατὰ μέρος ῥηθήσεται. ἐπὶ πάντων δὲ ἔστω τὶς χρόνου συμμέτρησις. εἰ γὰρ μέλλοι τὶς ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας χρῆσθαι τοῖς ὕδασιν, ἀρχέσθω μὲν ἀπὸ ἡμιωρίου, καὶ προστιθέτω κατ᾽ ὀλίγον, ὡς περὶ τὴν ἑβδόμην ἀπαρτίζειν ὥρας δύο. τούτῳ δὲ τῷ διαστήματι μέχρι τῆς δευτέρας ἑβδομάδος ἐπιμείνας, ἀπὸ ταύτης ὑφαιρείται πάλιν τὸ ἀνάλογον, καὶ εἰς τὸ κατάρξαν μέτρον καταληγέτω, ὑφαιρῶν ἀντιστρόφως. οὔτε γὰρ ὠφέλιμον, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐγχρονίζειν τοῖς ὕδασιν, οὔτε λυσιτελὲς μέχρι τέλους ἐπιμένειν τῇ αὐτῇ ποσότητι τοῦ χρόνου, διὰ τὸ συμφέρειν, καὶ ἄρχεσθαι καὶ ἀφίστασθαι, πρὸς λόγον τοῦ βοηθήματος, ὃν τρόπον καὶ τὰ γυμνάσια προβι-

Herodoti, de aquis ſponte naſcentibus. Ex eodem libro. Cap 5.

Facultas ſingularum aquarum ſponte naſcentium, quae magnam habent differentiam, aſſumenda eſt ex iis, quae experientia comprobantur. exquiſitam enim omnium ſingillatim notitiam tradere non poſſumus, tum, quia nos omnibus usi non ſumus, tum vero, quia ne in omnibus quidem eſt cognitio, quae facultatibus medicamentorum proportione reſpondeat. nam frigidae aquae, quae ſponte naſcuntur, accommodatae ſunt omnibus fluxionibus, veſicae affectionibus, capitis doloribus, et ulceribus malignis. De iis vero, quae potantur, sive calidae, sive frigidae ſint, cum univerſalem quandam conſtitutionem non recipiant, in particularibus dicetur. In omnibus autem sit quaedam temporis apta menſura. nam, si uſurus ſit quiſpiam his aquis per tres hebdomadas, ita exordietur, ut incipiat a dimidia hora, deinde paulatim progrediatur, ut per hebdomada ſpatium duarum horarum perficiatur. hoc interuallo ad ſecundam uſque hebdomadem perſeverando, ab ea tantundem auferendum, et in prima menſura definendum, et ita viciſſim ſubtrahendum. In aquis enim ſtatim a principio diu immorari, non eſt utile, neque etiam eſt

60) τῶν videtur redundare.

61) Sic in textu: in margine, ἀπολειπτέον. Neutrum ſensum commodum habet, utrumque etiam ſubſtantivum videtur requirere. Mihi interim in mentem veniebat, ἀποπειρατέον, nimirum, τῆς δυνάμεως, aut, ἀναληπτέον.

βάζομέν τε καὶ ἀποκαθίσταμεν. εἰ δὲ τὸ στοχασθὲν μέτρον τῆς ὠφελείας 62) μὴ φέροιεν, ἐκ διαλειμμάτων τοῖς ὕδασι χρήσθωσαν· ἐν δὲ τοῖς παροξυσμοῖς ἀπεριέργως ἡ πᾶσα γινέσθω παρασκευή. προσαχθέντες γὰρ, οἱ μὲν τὰ πλεῖστα μέρη περιοδυνεῖς, ἐν ὅλοις ἐμβαινέτωσαν· εἰ δέ τινα τὰ πονοῦντα, ἐμβρεχέτωσαν· παρηγορηθέντας δὲ αὐτοὺς προάξομεν· εἶτα πάλιν παροξυνθέντας ἐμβιβάσομεν, χρόνοι 63) τοῖς ὕδασιν ἐμφερῶς ταῖς ἔξωθεν προσαγομέναις πυρίαις 64) καταπλάσμασιν· ὅθεν καὶ τὸ τῆς χρήσεως πλῆθος 65) ἐκ τούτων ἐκ τῆς ἐπίξεως ληπτέον. ἔγνων γοῦν τινὰς καὶ δι' ὅλης ἡμέρας τῷ τοιούτῳ τῆς θεραπείας χρησαμένους τρόπῳ, καὶ σφόδρα εὐαρεστήσαντας. ἐπαύσαντό γε τῶν τοιούτων παροξυσμῶν ταχέως, πρότερον 66) αὐτοὺς μακρῶν καὶ δυσλύτων γενομένων, ὠφεληθέντες καὶ πρὸς τὴν διάθεσιν. εἰ δὲ τὰ πεπονθότα 67) ἠδύνατο, ἐσκεπασμένων τῶν λοιπῶν, ἀποβρέχεσθαι, οὐ 68) χεῖρον, ἐπὶ πλείονα χρόνον, καὶ πολλάκις τῆς ἡμέρας, τοῖς ὕδασι χρῆσθαι. τοῦτο μέντοι ποιείτωσαν πρὸ τροφῆς. ἀσύμφορον γὰρ, πεπληρωμένους ὕλης νεαρᾶς, τὰ ἐπὶ τοσοῦτον 69) συναιμεῖν δυνάμενα παραλαμβάνειν. εἰ δὲ ταῖς δυνάμεσιν ἀπολέγοι-

frugiferum, ad finem uſque permanere eodem temporis ſpatio, propterea, quod confert, et incipere, et desinere ab hoc praeſidio convenienter rationi: quo etiam modo exercitationibus utimur et abſtinemus. si vero menſura, quam prius fueramus coniectati, utilitatem non afferat, aquis per interualla erit utendum. In exacerbationibus autem, accurate omnis haec facienda eſt praeparatio. nam, qui plurimas partes dolent, hi accedentes toti introëant: si vero aliquas laborantes habeant, madefiant. labore ſedato, eos deducemus. deinde, cum rurſus accessio redierit, ut in aquam deſcedant, imperabimus, aquis utentes non ſecus, quam fomentis et cataplaſmatis, extriſecus adhibitis. quocirca, quantum his aquis uti debeamus, ipſa neceſſitas commonebit. Novi ego quoſdam, cum per totum diem hoc genere curationis uterentur, mirum in modum adiutos fuiſſe. nam exacerbatio, quae prius longa, et ad ſoluendum difficilis erat facta, ceſſavit: qua ex re affectioni quoque commodum acceſſit. si vero affectae partes poſſint, caeteris tectis, madefieri, non erit incommodum diuti-

62) Rasarius videtur voluisse, τὴν ὠφέλειαν μὴ φέροι. Mox forte εἰ μὲν — περιώδυνα. Ac deinde, ἐμβρεχέσθωσαν.

63) χρόνοι ſensum non habet. Ergo Rasarius omisit, de ſuo autem adiecit, *imperabimus, ut*. Ego coniicio, χρώμενοι τοῖς ὕδασιν.

64) καὶ interponendum videtur.

65) Forte, ἐν τούτοις. Scriba ἐκ praeripuit ex proximo ἐκ. Ἐπιξις nihili eſt. Ergo ἔπειξις, ab ἐπείγω. Ἔπειξις eſt apud Herodian. p. 352. Zosim. p. 186. Ἐπείγειν est, *aliquem urgere, ut feſtinet, impellere.* Non inepte ergo reddidit Rasar. Nisi malis ἐπίπηξις. v. indicem.

66) Forte, αὐτῶν.

67) Hic in margine additur, μέρη. Mox fortasse, ἐπιβρέχεσθαι, aut, ἐμβρέχεσθαι.

68) Saepe ita apud medicos occurrit comparativus, loco οὐ κακὸν, ſeu, ὠφέλιμον.

69) Ex Rasarii *commovere* conjicere possis, eum fortasse cogitasse de συγκινεῖν. Mihi tamen aliud exquisitius et rarius vocabulum hic latere videtur. Ἀνιμᾶν ergo satis notum eſt, notatque, *ſurſum tollere.* Simplex eſt ἱμᾶν. Laudatur etiam ἱμεῖν. Forte ergo, συνιμεῖν.

εν, 70) ὀλίγον τὶ σιτίον προσφερέτωσαν. τῶν δὲ πλείστων ὑδάτων ἐν τόποις ἑλώδεσι καὶ περικαέσιν ὄντων, καὶ διὰ τοῦτο ἐπινόσων, 71) καιρὸς ἐπιτήδειος ὁ περὶ τὸ ἔαρ καὶ τὸ φθινόπωρον, καθ' ἃ τῷ χειμῶνι 72) πρὸς πυροῖ. καίτοι τὴν ἐνέργειαν τῶν ὑδάτων. καὶ εἰ ἐν ὑγιεινοῖς τόποις εἴη τὰ ὕδατα, θέρους παραληπτέα, εἰ ψυχρὰ εἴη. ἐπεὶ δὲ πολλοὶ τῶν ἰδιωτῶν οἴονται, τὰ θερμὰ τῶν ὑδάτων συμβάλλεσθαι πρὸς συντήρησιν ὑγείας, καὶ διὰ τοῦτο αὐτοῖς ἀναιδῶς καὶ ἀνεπιστάτως 73) χρῶνται, ὡς εἰκὸς, ἐπὶ βλάβῃ, ἄξιον, τῆς ψευδοῦς δόξης αὐτοὺς ἀποστῆσαι. 74 χρήσθωσαν δὲ, εἰ παρεῖεν, τοῖς ὕδασι, ἀντὶ βαλανείων κοινῶν.

Κ Ε Φ. ς.

'Εκ τοῦ 75) 'Αγαθίνου. Περὶ θερμολουσίας καὶ ψυχρολουσίας.

Περὶ θερμολουσίας καὶ ψυχρολουσίας, ἣν ἔχει φύσιν ἑκάτερον, σκεψώμεθα. κράτιστον δὴ

us, et ſaepe per diem aquis uti. quod tamen ante cibum faciendum eſt. inutile enim eſt, materia nova plenos, aquas etiam ſumere, quae tantopere commovere queant. si vires eos deficiant, parum cibi eis offeratur. Cum vero plurimae ex iis aquis in locis paluſtribus et aeſtuoſis oriantur, et propterea morboſae ſint, eis opportune uteris vere et autumno: quatenus hyeme * adurunt. atque illud quidem tempus aquarum vires firmat. si vero in ſalubribus locis ſint, erunt etiam aeſtate aſſumendae, si frigidae fuerint. Quoniam autem nonnulli ignari putant calidas aquas conducere ad tuendam ſanitatem, et ob eam cauſam eis impudenter, et nulla habita ratione conſtitutionis temporis, utuntur, idque cum damno, ut eſt etiam veriſimile: aequum eſſet, eos ex hac falſa opinione decedere. his autem aquis, si adeſſent, uterentur etiam communium balneorum loco.

Ex Agathino, de calida et frigida lavatione. Cap. 7.

Quam naturam habeat, tum calida, tum frigida lavatio, conſiderandum eſt

70) Forte: ἀπολείποιεν, aut, ἐπιλείποιεν. Defendi tamen poteſt. Mox malim, προσφερέσθωσαν. Iſtud tamen de medicis accipi poſſit.

71) Ita correxi, ab ἐπίνοσος. Codex: ἐπὶ νόσων.

72) πρὸς πυροῖ ſenſu caret. Credo, ex uno vocabulo duo facta esse. Forte, προσπελᾷ κατὰ τήν. Dicitur enim πελᾷν et πελάζειν. Rasarii interpretatio in his et vicinis prorsus eſt arbitraria. Hariolandum enim erat.

73) *Sine animadversione, ſine attentione mentis, sine deliberatione.* Saepe hoc habet Polybius. 'Ιδιῶται h. l. ſunt, *artis medicae ignari.*

74) ἀποστῆσαι non eſt, *decedere*, ſed ἀπαγαγεῖν, *abducere, prohibere* ab iſta falsa opinione.

75) A principio Codicis, in indicibns capitum, legitur: ἐκ τῶν (recte!) ἀγαθηνοῦ. Supra lib. VIII. cap. 2 appellatur 'Αγαθῖνος, ubi ejus cum laude meminit Archigenes, qui ejus auditor fuit. v. Fabric. bibl. Graec. Vol. XIII. pag. 41.

76) ἐμοίγε εἶναι δοκεῖ, μηδὲ τῶν θερμῶν παντάπασιν ἀποξενοῦσθαι 77) λουτρῶν· δεῖ οὖν αὐτοῖς, ὡς ἔχουσί τι καίριον, ἐςιν ὅπου. 78) καὶ γὰρ κόπους παύει, 79) καὶ τὰς ἐκ μεγάλης ἀπεψίας νωθρότητας 80) παραιτεῖται, μάλιςα, εἰ καὶ πιών τις ἐν αὐτῷ τῷ βαλανείῳ θερμὸν ὕδωρ 81) οὖν, ἀπεμέσειεν τοὺς ἐκ τῆς διεφθορυίας τροφῆς ἠθροισμένους χυμούς· μαλάσσει δὲ θερμὸν λουτρὸν, καὶ ἀλόγως ποτὲ συνδεδεμένον καὶ ἐσφιγμένον τὸ σωμάτιον. ἁρμόζει δὲ καὶ τοῖς 82) δυσεντερικοῖς, δυσγενῶς μὲν ἔςιν ὅτε πρὸς ψυχρολουσίαν, ἀπροθύμως δὲ ἔχουσι πρὸς ἄλειμμα. τρόπος γὰρ τῆς ἀπὸ θεραπείας 83) ἐςὶ τῆς τροφῆς καὶ τὸ βαλανεῖον ἀναρμόςως μὲν ἐν συνεχεισμῷ. 84) τῆς δὲ κατὰ τοὺς τοιούτους καιρούς. ἐπιτήδευσιν οὐκ ἄτοπον ἔχων. κατὰ τὸ πλεῖσον δὲ τοῖς βραχὺ γοῦν τουβην 85) ὑγιαίνειν ποιουμένοις λόγον ψυχρολουτητέον. δυσαντίβλεπτον 86) γάρ ἐςι τὸ μέγεθος

nobis. optimum autem mihi videtur, lavacra calida non effe prorfus reiicienda: rarius tamen adhibenda. iis igitur, tanquam opportunum quid habentibus, utendum quandoque eft. nam et laffitudines fedant: et fecordiam, quam cruditates afferunt, ipfa eximunt, ac praefertim, si quis in balneo aquam calidam potaverit, fuccofque ex alimento corrupto aceruatus evomuerit. calidum quoque lavacrum mollit corpus, quod praeter rationem quandoque colligatum, conftrictumque fit. Conuenit etiam iis, qui non ita praefenti animo ad frigidam lavationem funt affecti, et ad unctionem prompti non funt. Modus * apotherapiae eft alimentum et balneum: quod incommodum eft, si affidue: non* incommodum vero, si tempeftive adminiftretur. * Qui autem hunc brevem vitae curfum fani cupiunt tranfi-

76) Rasarius δὲ legit. Ego credo, δή. Nam ε. et η. in hoc Codice interdum difficulter dignoscitur.

77) Proprie eft, *in peregrina regione*, *relicta patria*, *peregrinari*. Hoc loco, ut arbitror, translate atque eleganter dicitur loco, *fe abftinere*. Huic accommodatissimum eft proximum προσιέναι. Σπανίως enim προσιέναι dicitur is, qui rarius locum aliquem accedit.

78) Addo, χρῆσθαι. Id si omittatur, δεῖ requirit αὐτῶν et ἐχόντων. Nec tamen credibile, utrumque permutatum esse.

79) Ita in marg. In textu: ποιεῖ. Verfu 2. loco οὖν, coniicio ἀρκοῦν.

80) Hoc per fe probum eft. Nihilo minus tamen conjicio, παραιρεῖται, aut, παραλύεται. Pag. 282. eft ὑφαιρεῖν.

81) οὖν expellendum. Interpositum eft, quod poft βαλανείῳ punctum fcriptum eft.

82) δυσεντερικοῖς in textu deletum eft transversa linea. De δυσγενῶς dubito. De iis enim, quae a natura, adeoque perpetua funt, ἔςιν ὅτε dici nequit. Conjicio δυσμενῶς. Junguntur: δυσμενῶς et ἀπροθύμως ἔχουσι. Ἀπροθύμως, quod et apud Stephanum auctoritate caret, habet Xenoph. p. 443. Quae mox leguntur, ea, ut corrupta, ftellula notavit Rasarius.

83) Rasarius maluit ἀποθεραπείας, quod et mihi probatur, ac faepius apud medicos occurrit. Verum fingulorum vocabulorum emendationes in hujusmodi locis nihil prosunt.

84) συνεχεισμὸς, forte loco, συνέχεια, non memini legere.

85) Sic, fine accentu. Rafarius videtur voluisse, τοῦ ζῆν.

86) Ἀντιβλέπειν fatis notum. Inde, δυσαντίβλεπτος, quo utitur Cinnamus p. 264. Occurrit etiam in Opuscc. Myth. Galei. p. 185. Forte tamen, δυσαπόβλεπτον, δυσπερ βλεπτον.

τῆς ἐκτὸς ψυχρολουτεῖν ὠφελείας. διὰ τοῦτο εὕροις ἂν τοὺς μὲν ψυχρολουτοῦντας, καὶ εἰ γηραιοὶ παντάπασιν ὦσι, συνεστῶτάς τε καὶ πεπηγότας τοῖς σώμασι, καὶ τὴν χρόαν, εὐανθεῖς, καὶ καθόλου πολὺ τὸ ἀνδρῶδες καὶ τετονωμένον ἐμφαίνοντας. ἔῤῥωται δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ τῶν ὀρέξεων 87) καὶ πέψεων, καὶ τὰς αἰσθήσεις ὡς ἐπίπαν διηκριβωμένας ἔχουσι, καὶ πᾶν ἁπαξαπλῶς φυσικὸν ἐνέργημα. τοῖς δὲ θερμολούταις 88) πλαδαρά τε ἔχειν συμβέβηκε καὶ διεῤῥυηκότα τὰ σαρκίδια, καὶ τὴν χρόαν ἀνάτροπον, 89) καὶ τοῖς τόνοις, οἷον νευροτομεῖσθαι, 90) καὶ κακοσίτοις εἶναι, καὶ πάντα χείρω τῶν ἑτέρων ἔχειν. τί γὰρ ἂν ὡς ἀληθῶς ἐργάσαιτο 91) μετρίου τοσαύτη διηνεκῶς 92) καθέψησις ἐν ἀέρι διαπύρῳ τε καὶ καθύγρῳ. τὰ γοῦν νήπια τοῖς μὲν βαρβάροις ἔθος ἐστὶ, ὡς πυνθάνομαι, καὶ καθιέναι συνεχῶς εἰς τὸ 93) ψυχρόν· ἡμεῖς δέ γε καθεψῶμεν ταῖς συνεχέσι θερμολουσίαις, πειθόμενοι ταῖς τιτθαῖς, αἵτινες ἀσμενίζουσαι 94) τοῦ μετὰ τὴν ἐν τοῖς λουτροῖς ἀπαύδησιν τῷ κάρῳ τῶν παιδίων, ἀποχρόντως τὲ ἔχειν νομίζουσιν 95) ἑαυταῖς, εἰ

gere, frigida lavari faepe debent. vix enim verbis exequi poffum, quantum utilitatis ex frigida lavatione percipiatur. quod in caufa eft, ut, qui frigida lavantur, etiamsi fenio propemodum confecti fint, corpore tamen conftanti et compacto, et colore florido comperias: et omnino, qui multum virilitatis et tenoris prae fe ferant. quinetiam, quae ad appetitiones, concoctionefque pertinent, firma, fenfusque plerumque integros et exquifitos, et, uno verbo, naturales actiones rite conftitutas habent. qui vero calida lavantur, carnes flaccidas, fluidafque folent habere, et colorem averfum: et tenore videntur eneruati effe, maleque cibum appetere, atque omnia habere caeteris deteriora. quid enim re vera mediocre faciat tam affidua in aëre ferventi et perhumido elixatio? Equidem in more pofitum barbarorum audivi, ut infantes in frigidam affidue demittant: nos vero calidis lavationibus continuis elixamus, a nutricibus perfuasi, quae tum demum gaudent, cum poft laborem in balneo

87) Appetitus alimentorum.

88) θερμολούτης, ὁ, *qui balneo calido utitur*. Etiam hoc probum vocabulum, tametsi nec in thesauro Stephani reperiatur. Mox in Codice: διεῤῥυκότα, quod correxi.

89) Ab ἀνατρέπω, ut ἄτροπος. Theocrit. Id. 3, 49. Forte, ἄμορφον, aut, ἀνάπηρον, aut, ἀποτρόπαιον.

90) Ego nec de hoc vocabulo dubito, tametsi nec hoc in lexicis reperiatur. Νευροκοπεῖν notatur ex Hermogene, quem ego juvenis attente legi. Id tamen apud eum non reperi. Habet Polyb. T. II. p. 751. Intelligitur autem ex fuperioribus συμβέβηκε.

91) Sic correxi, loco ἐργάσηται. Proximum μετρίου pendet ab τί. Legi tamen quoque possit μέτριον.

92) Ita nunc appellat θερμολουσίαν. Mox, καθεψῶμεν et καθεψώμενα. Haec translatio autem mihi non probatur, tanquam nimis vehemens.

93) ὕδωρ.

94) τοῦ non habet locum. Aut ergo delendum, aut ejus loco corrigendum τῷ. Sed ita ante κάρῳ omittendum τῷ. Ἀπαύδησις eft *defatigatio*, ab ἀπαυδάω, quod proprie eft, οἷον ἄφωνον γενέσθαι. v. Erotian. p. 13.

95) Forte, νομίζουσαι.

μὴ πολλὰ 96) διοχληθῇ, τῶν τε νύκτωρ δυσυπνα φάμεναι γίνεσθαι τὰ μὴ τακαρωθέντα μικροῦ δεῖν ὑπὸ τοῦ πλήθους τῆς θερμολουσίας. ὅθεν ἐγὼ τὸ ἐμὸν παιδίον, καὶ πολλὰ τῶν ἄλλων, ἀλείμμασιν ἀρκεῖσθαι τὰ πολλὰ ποιῶ, καὶ χωρεῖ μοι τὸ πρᾶγμα κατὰ νοῦν. τὰ δὲ ὑπὸ τῶν ἄλλων τρεφόμενα παιδία, συνεχῶς λουόμενα, καὶ ἐπὶ πολὺ καθεψώμενα, θαυμαστὸν οὐδὲν, εἰ σπᾶταί τε ἐπιληπτικῶς, καὶ τῆς 97) ἄλλα κακῶς ἀπαλλάττει. τῶν μέντοι μικρῶν 98) ὑπὲρ τοὺς νηπίους οὐδενὶ νομίζω τὴν ψυχρολουσίαν ἀνάρμοστον εἶναι, μήτε φύσεώς τινος ἰδιαζούσης γενομένους, 99) καὶ τοῖς ἄλλοις ὠφελίμοις ἀντιπάσχοντας. πολλὰ γὰρ ἱστορεῖται καὶ τοιαῦτα. τὴν δὲ καταρχὴν ἐπὶ τῶν ἀηθῶν τῆς ψυχρολουσίας οἱ πολλοὶ μὲν οἴονται δεῖν θέρους ὄντος ἀκμαιοτάτου ποιεῖσθαι· ἐγὼ δὲ 100) παρηκολούθηκα ἐν πάσαις ταῖς τοῦ ἔτους ὥραις ἀβλαβῶς τοῖς πλείστοις ἀρχομένοις 1) ψυχρολουσίας. πάντοτε μὲν οὖν 2) ἄρξεται ἀβλαβῶς ψυχρολουσίας. εἰ οὖν εἶναι χρή τινα διαφορὰν, ἑλοίμην ἂν ἐγὼ τὴν ἐαρινὴν ὥραν πρὸ τῶν ἄλλων. δεῖ δὲ εὐδιοίκητον καὶ κοῦφον ἥκειν ἐπὶ τὴν ψυχρολουσίαν πάντοτε μὲν, μάλιστα δὲ, ὅτε καταρχώμεθα τοῦ πρὸς αὐτὴν ἔθους. αἰεὶ δὴ γυμνασίοις προσ-

perceptum infantibus ſopor irrepit: quae quidem ſatis ipſis eſſe exiſtimant, si infantes non magnopere noctu vexentur: ajuntque, eos ſomno vix capi, qui non fuerint ferme a copia lavationis calidae ſoporati. quam ob rem ego filiolum meum, et pleroſque caeterorum, unctionibus ſolum perfundo: reſque mihi ſucceſſit ex ſententia. at pueruli ab aliis educati, qui aſſidue lavantur, plurimumque elixantur, non mirum eſt, si epilepticis conuulſionibus capiantur, et ab eo morbo difficulter liberentur. Nulli igitur puerulo, qui infantum aetatem exceſſerit, frigidam lavationem eſſe incongruam, cenſeo: modo ne propria quaedam natura huic et aliis utilibus rebus obſiſtat. multa enim hujuſmodi ſunt memoriae prodita. Frigidae autem lavationis initium in iis, qui ei aſſueti non ſunt, multi ſumendum eſſe exiſtimant, cum aeſtas in ſummo ſtatu eſt. ego tamen quamplurimos vidi, qui quocunque anni tempore eam auſpicati, innoxie id fecerunt. ex quo fit, ut omni tempore citra noxam poſſit principium frigidae lavationis ſumi. ſed, si qua ineſſe varietas debet, ego vernum tempus caeteris anteponerem. Caeterum

96) Forte: διοχληθῇ (turbentur, nimirum, nutrices) τῶν δὲ (ab infantibus) νύκτωρ, δύσυπνα φάμεναι γίνεσθαι (τὰ παιδία) τὰ μή. Mox legendum, τακερωθέντα. Rasarius in mente videtur habuisse κατακαρωθέντα.

97) Conjicio: καὶ τοῖς ἄλλοις κακῶς. Κακῶς ἀπαλλάττειν notum. τὰ ἄλλα, ſunt incommoda et morbi, qui ex iſtis lavacris oriuntur. Possit etiam conjici, καὶ (κατὰ) τὰ ἄλλα. ἀπαλλάττειν eſt ſine caſu

98) Forte: μικροῦ, ſeu, μικρὰ, *paullum*. Intellige, γενομένων.

99) Primo hic notandum, μήτε καί. Sed hoc ferri poteſt. Verum conſtructio requirere videtur: γενομένοις — ἀντιπάσχουσι. Mox Codex κατ' ἀρχὴν, quod correxi.

100) παρακολουθεῖν proprie eſt, *ſequi*, *comitari*, deinde, *observare*, *cognoscere*.

1) Codex: ψυχρολουσίαις.

2) Forte hic excidit τὶς, id eſt, ἄρξεταί τις. Mox fortasse: εἰ δ' οὖν.

ανακινητέον 3) ἑαυτοὺς, ἄχρι τοῦ 4) παρὰ τισὶ μόνον καὶ προθυμίαν εἰς τὸ ψυχρὸν γενέσθαι. προκαταπονεῖν γὰρ σφοδρότητι καὶ πλήθει κινήσεων τὸ σωμάτιον, καὶ μέχρι κόπου προάγειν, καὶ ἄλλως μὲν ἄτοπον· οὐδὲν γὰρ 5) ὑπὸ τὸ μέτριον ἐπιτηδευόμενον ὑγιεινόν ἐστι· καὶ δὴ καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν ψυχρολουσίαν ἀνεπιτηδειότατον. ἐπεὶ συνδεῖ γὰρ καὶ αὐτὴ τὰ σώματα, καὶ πολλῷ σφοδροτέρους ἀπεργάζεται τοὺς κόπους. ἄμεινον δὲ οἶμαι, τὸν ὅλον τῆς χρήσεως τρόπον ἄνωθεν ἀρξάμενον ἐκθέσθαι. μετὰ δὴ τὸ ταῖς βιωτικαῖς ἀσχολίαις, ἢ περιπάτῳ γοῦν, ἢ αἰώρᾳ, προδιασαλεῦσαι τὸ σῶμα. τῇ 6) οὖν οὕτως ἐλθετέον ἐπὶ τὴν χρῆσιν, μήτε πρωϊαίτερον, εἰ οἷόν τε, τῆς νενομισμένης πρὸς ἄριστον ὥρας, μήτε πολὺ βράδιον. ἑκάτερος γὰρ τῶν καιρῶν τούτων ἄθετος. γυμνοῦσθαι δὲ, εἰ μὲν παρέχει τὰ τῆς ὥρας, ἐν ἡλίῳ χρή. πάντως γοῦν ἐν ἀπεριπνεύστῳ· πολλάκις δεῖ 7) πρὸς τὴν ἀπόδυσιν δυσρίγως ἔχειεν, ἀνακινητέον ἔτι, τοῖς ἱματίοις σκεπόμενον τὸ σωμάτιον, τοὺς 8) συντονωτέρῳ περιπάτῳ τείνοντας ἐν αὐτῷ σφοδρότερον τὰς ἰγνύας, ἢ καὶ δρόμῳ μετὰ ταῦτα. τὰ δὲ ὀθόνια οἷς τραχέσιν εὐτόνως ἄχρι πολλῆς καθάψεως φοινίξασθαι δεῖ ἑαυτοῦ τε καὶ δι' ἄλλων. ἄριστον δὲ, τοὺς 9) πόδας πρὸς τοῦτο χειρίδας ἔχειν ἐξ ὀθονίων ῥαπτάς. ἄλλως γὰρ, ἀναμάλου τῆς χρήσεως

cum ad frigidam lavationem accedimus, cum ſemper alias, tum vel maxime, cum incipimus, optime diſtributum id, quod in nobis eſt, eſſe debet, et nos leves eſſe atque expeditos par eſt. ſemper autem nosmetipſos exercitationibus eo uſque dimovere prius debemus, donec propenſione et alacritate in frigidam ingrediendi capiamur. etenim vehementia et multitudine motionum prius corpuſculum defatigare, et ad laſſitudinem uſque perducere, cum alioqui absurdum ſit: (nihil enim, in quo ſupra modum ſtudium noſtrum ponamus, ſalutare eſt:) tum vero ad frigidam lavationem eſt ineptiſſimum: ſiquidem et ipſa corpora colligat, et vehementiores laſſitudines affert. ſed praeſtat, opinor, utendi rationem, ſumto altius initio, totam exponere. Poſtquam igitur negociis familiaribus, aut ambulationibus, aut geſtationibus corpus fuerit antea concitatum, tunc ad frigidae lavationis uſum debebit accedere: nec prius, quam ſit hora prandii conſueta, nec ſane multo tardius. utrumque enim hoc tempus eſt reiiciendum. Nudandus autem, si tempus permiſerit, in ſole eſt, loco a ventis non perflato. Saepe etiam, si, dum exuuntur, rigor eos infeſtos haberet, corpus iterum veſtimentis tectum intentiore ambulatione, popli-

3) Forte: προανακινητέον, vel potius προασκητέον. Infra tamen eſt, ἀνακινητέον.

4) παρὰ τισὶ μόνον. Ita Codex. Haec non capio. Requiro accusativum alicujus ſubſtantivi. ἑαυτοὺς et τισὶ repugnant sibi. Forte, παράτασιν ἐπίμονον. Sed nec hoc placet.

5) Forte, ὑπέρ.

6) Haec corrupta ſunt.

7) Conjicio: δ', εἰ, aut, δ' ἦν.

8) Dubito de his. Fideliter autem expressi Codicem. Forte, μετὰ δὲ ταῦτα ὀθονίοις τραχέσιν, et mox, δι' ἑαυτοῦ.

9) Rasarius videtur voluiese, ὑπηρέτας, ὑπουργούς, aut, τοὺς παρὰ, aut, ὑπὸ πόδας.

γιγνομένης, συστρεφομένων τῶν ὀθονίων ἔσθ' ὅτε 10) ἀποδῶραι τοῦ δέρματος γίγνονται. μετὰ δὲ ταῦτα, καὶ διὰ τῶν χειρῶν, ὑπό τε ἄλλων, καὶ ὑφ' ἑαυτοῦ, δεῖ ξηροτριβεῖσθαι. 11) μετὰ γὰρ τῆς ἀναθάλψεως, καὶ τόνον τινὰ θαυμαστὸν ἐμποιεῖ τοῖς σώμασι. μηδὲν γοῦν ἄλλο πραγματευσαμένους; ἔνεστιν, ὅσον ἐπὶ τῇ προθυμίᾳ, μετὰ ταύτην εὐθὺς ψυχρολουτεῖν 12) ξηροτριβίαν. ἀλείφεσθαι δὴ 13) οὖν ἐλαίῳ δεῖ συμμέτρῳ, καὶ ἐπὶ πολὺ τρίβεσθαι, καὶ ὑπ' ἄλλων μὲν, μάλιστα δὲ ὑφ' ἑαυτῶν. οὐδὲν γὰρ, οὔτε ἀκοπώτερον, οὔτε εὐπονώτερον, οὔτε μᾶλλον 14) ποιητικὸν τοῦ τῆς δι' αὐτῶν τρίψεως. εἰ γοῦν διαρκοῖ τις τῇ πρὸς αὐτὴν προθυμίᾳ, μέχρι τοῦ δασύναι τὸ πνευμάτιον ἀποχρόντως, οὐδὲν ἂν δέοι τῶν ἄλλων γυμνασίων. ἀλλ', οὐδ' ὅπως ἔχῃ 15) τί πλήσμιον τὸ πρᾶγμα, ῥᾳδίως πρὸς αὐτὸ ἀπαυδῶμεν. ὅθεν ταῖς γοῦν ἄλλαις, ταῖς ἑκάστῳ συνήθεσι, χρηστέον γυμνασίαις. σκοποῦμεν, 16) ὅπερ ἔφην, ἐνδότερον κάμπτοντας, 17) καὶ μὴ πάντως ἀναμένοντας, ὅσα 18) εἰδήσαιμεν, ὅπερ τοῖς πλείστοις ἔθος. ἄχρι οὖν τοῦ διαθερμανθῆναι, καὶ ἀποχρόντως ἑτοιμασθῆναι πρὸς τὴν ψυχρολουσίαν τὸ σω-

tibus vehementius tenſis, vel etiam curſu poſtea dimoventum eſt. ad haec autem linteis aſperis valide ad multam uſque contrectationem, tum per ſe, tum per alios, rubeſieri debet. optimum quoque fuerit, si miniſtri ad hoc manicas ex linteis conſutas habuerint. alioqui autem inaequali frictione adhibita, complicatis nimirum linteis, cutis excoriationes quandoque conſequuntur. poſtea vero manibus, tum ab aliis, tum ipſe per ſe ſicce fricandus eſt. quae res, praeterquam, quod fovet, tenorem etiam admirabilem corpori indit. nulla igitur alia re tentata, poteſt, quatenus alacritas fert, poſt hanc ſiccam frictionem frigida lavari. Ungi ergo oleo moderate debet, et fricari multum, ac praecipue a ſe, tum etiam ab aliis. nihil enim eſt, quod tam laſſitudine, doloreque vacet, atque efficax ſit, quam frictio, quam quis ſibi ipſe adminiſtrat. si quis igitur ea promtitudine ad frigidam lavationem contentus ſit, donec ſpiritulus creber fiat, aliis exercitationibus non erit opus. ſed tamen id difficulter omnes conſequimur, cum prae-

10) Rasarius videtur conjecisse: ἀποδοραί, ſicuti dicitur, ἐκδορά. Sic paullo ante Codex: ὀθωνίων, per ω.

11) Apud Harpocrat. p. 126. 127. eſt, et ξηραλοιφεῖν, et ξηροτρίβεσθαι, uti hic quoque corrigendum. Compara Ariſtot. Problematum ſectione 37. §. 5. ubi eſt ξηρότριβίαι, ſicuti hic paullo poſt.

12) τὴν interponendum videtur. Forte antea etiam, πραγματευσαμένοις.

13) Sic correxi. In Cod. eſt δεῖ

14) ποιητικόν indefinitum eſt. quaeri enim poteſt: τίνος ποιητικόν; utrum δυνάμεως, an, τονώσεως, an ullius alius, quod corpori prosit? Mox delendum videtur τοῦ, ac deinde, loco ἢ γοῦν correxi, εἰ γοῦν. Item, loco διαρκοιει, quod accentu caret, dedi διαρκοῖ, et loco, πρὸς αὐτῇ, ſcripsi: πρὸς αὐτὴν, nimirum, τὴν τρίψιν.

15) Jungenda ſunt: ἀλλὰ ῥᾳδίως — ἀπαυδῶμεν. De ἀπαυδᾷν ſuperius monitum. Sic Suidas in Μέλιτος habet: ἀπαυδήσας ἐπὶ τοῖς μόχθοις κ. τ. λ. Vide etiam Cinnam. p. 63. Πλήσμιος habet Gregor. Nyss. T. I. p. 796. Credo, haec leviter corrupta esse, uti vicina etiam. Conjiciebam ἔχον, aut, ἀλλ', οὐκ οἶδ', ὅπως ἔχῃ — καὶ ῥᾳδίως.

16) Ita antea. Nunc ex correct. σκόπου μεν (ſine accentu). Tertia correctio videtur esse, κόπου.

17) Sic. Ex correct κάμνοντας.

18 Ita ad litteram Codex. Rasarius videtur cogitasse de οἰδῆσαι, ſeu, ἀνοιδῆσαι, ac de ἕως. Forte hic latet ἀηδίσαιντο, ab ἀηδίζεσθαι.

μάτιον. καταπαύσαντας δὲ τὰ γυμνάσια, τότε γοῦν πάντες, εἰ καὶ μὴ πρότερον, ἑαυτοὺς τριπτέον, μετὰ κατοχῆς τοῦ πνεύματος, ἔσθ᾽ ὅτε καὶ κόνει 19) προσεμπασαμένους, μάλιστα, εἰ καὶ νοτίσαιμεν, εἶθ᾽ οὕτως ἀμελλήτως καὶ ἀθρόας καταβαίνειν εἰς τὸ ψυχρὸν, ἢ ῥαδίως περιχεῖσθαι εἰς τόδε τὸ ὕδωρ, εἰ ἐφ᾽ ἡμῖν εἴη τὸ ἐκλέγεσθαι, μήτε παγετῶδες, μήτε παντελῶς ἀνειμένον τῇ ψύξει. τοῦτο γὰρ βλαβερώτερόν ἐστι τῆς εἰς θάτερον ὑπερβολῆς. 20) κράτιστον δὲ ὑδάτων πρὸς ψυχρολουσίαν, καὶ μάλιστα, ὅτε κατάρχοιτό τις του ἔθους, τὸ θαλάσσιον. τά τε γὰρ τῆς ψύξεως καὶ ἀποχρόντως ἔχει, καὶ ὁ διὰ τὴν ἁλμυρίδα 21) δηγμὸς ἀναθερμαίνει ῥαδίως. ὁποῖον δὲ ἂν ᾖ, καθαρόν τε καὶ διαυγὲς ἔστω, καὶ μὴ τελματῶδες, 22) μηδὲ ἔλαδες, μηδὲ ἄλλως στάσιμον. προκριτέον δὲ, εἰ ἐξείη, 23) τὸ καταβαίνειν μᾶλλον, ἢ τὸ περιχεῖσθαι. κατὰ μὲν οὖν τὴν πρώτην ἔμβασιν ὀλίγον διατριπτέον· εἶτα ἐμβαίνειν χρὴ, καὶ ἀνατρίβειν ἑαυτὸν βιαίως· αὖθις δὲ καταβαίνειν, καὶ τότε προσλιπαρεῖν, νηχόμενον, ἢ ἄλλως ἀπωτοῦν, ὡς ἐμμεῖναι πλέον, οὐ μὴν, ὥστε πάλιν ἔλαιον 24) δὴ καὶ ἀνατρίβεσθαι, προθυμίᾳ· εἶτα τὸ τρίτον καταβάντας, καὶ μὴ ἐπὶ πολὺ διατρίψαντας, ἤδη καὶ κρουνοῖς ὑποτιθέναι τὴν κεφαλὴν καὶ 25) κα-

ſtantiſſima quid ſatietatis res adjunctum habeat. ergo aliis unicuique conſuetis exercitationibus utendum eſt, intra tamen laſſitudinem, ut dixi, laborando. nec omnino expectandum, quouſque in molem extollatur, quod plurimis mos eſt, ſed donec corpuſculum fuerit calefactum, et ad frigidam lavationem abunde praeparatum. Exercitationibus autem finitis, tunc ſe ipſos omnino, nisi etiam prius, fricare debent, ſpiritum continendo: aliquando etiam corpore puluere prius conſperſo, si madore humeſcat: atque ita sine ulla mora et ſubito in frigidam deſcendere: vel ſubito aqua circumfundantur. aqua autem, si nobis optio detur, nec glacialis, nec remiſſa omnino frigiditate eligenda eſt: siquidem haec magis nocet, quam quae in altera parte excedit. Aquarum autem ad frigidam lavationem, praeſertimque cum primum quis incipit, eſt marina: quippe quae frigoris ſatis habeat et morſus, qui ex ſalſedine provenit, corpus facile percalefacit. qualis autem cumque ea fuerit, pura eſto, et perlucida, nec paluſtris, nec coenoſa, nec alioqui reſes. caeterum anteponendum eſt, si liceat, in aquam descendere, quam circumfundi. sed primo quoque in-

19) In his mihi displicet personarum permutatio, primae et tertiae. Mox correxi, ἀμελήτως. De ῥαδίως dubito. Forte, ταχέως. Vocabula, εἰς τόδε τὸ, otiosa sunt. ἀνειμένον τῇ ψύξει etiam mirum videtur mihi quidem. Νοτίζειν eſt *madefacere*, νοτίζεσθαι eſt *madefieri*. Graece dici nequit: τὸ σῶμα νοτίζει, ſed νοτίζεται. Malebam etiam, νοτίσαιντο. Iſtud tamen medico convenit.

20) Sic correxi, loco ὑποβολῆς.

21) Polyaenus p. 377. ἀσφαλτώδεις δὲ καὶ πλῆθος (immo, πλήρεις) ἁλμυρίδος.

22) Habet Erotian. p. 52. et Philo p. 379. G. λιμνώδες καὶ τελματῶδες. Xenoph. Oecon. 20, 11. τέλματα et ὕδωρ στάσιμον jungit.

23) Codex: ἐξίει.

24) Ita Codex.

25) Addendum videtur, τά.

τὰ τὸν στόμαχον. εἰ δὲ μὴ, καταντλεῖσθαι γοῦν πλείοσιν ὑδρύαις, καὶ τοῦ μὴ συδαρευτεῖν, 26) εἶθ' οὕτως ἀνατρίβεσθαι μετρίως, μηκέτι 27) νῦν ἐλαίῳ διαλύοντας τὴν γεγονυῖαν τοῦ σώματος τελευταίαν ἐπίπηξιν. μετὰ δὲ ταῦτα ξύστραις 28) μὴ πάνυ ἀμβλείαις, ἐπὶ πολὺ δὴ ξύοντας, φοινίσσειν τὸ σωμάτιον. καὶ γὰρ τονοῦται, καὶ ἐξομαλίζεται 29) τῆς ἐπιφανείας. εἰ δὲ καὶ βεβρωκότεσι 30) τύχοιμεν, οὐ πάντως ἀπεχόμεθα τῆς ψυχρολουσίας, ἐπειδὰν ὀρεγώμεθα σφοδρῶς, εἴ τε κινήσεων τινῶν πρὸς τοῦτο ἡμᾶς ἐπαγομένων, ἢ καὶ τοῦ καύματος αὐτοῦ τρόπον τινὰ συνεψήσαντος. οὐκ οἶδα γάρ. 31) ἂν τις ἄμεινον τοῦτο ποιήσειε, διακαιόμενος καὶ ἀκαταλήκτως ἱδρῶσι χεόμενος. ἐγὼ γοῦν πολλάκις, καὶ μετὰ τὸ δεῖπνον, ὅτε 32) δυσύπνοις τως ἔχοιμι πρὸς τὸ καῦμα, καὶ καταβαίνειν εἰς ψυχρὸν ἔθος ἔχω, καὶ θαυμαστὸν 33) πάντως χάριν διάγω τὴν νύκτα. ἐν δὲ τῇ χρήσει τοῦ ψυχροῦ τῶν ὤτων προνοητέον, ὅπως

gressu parum fricandum corpus eſt, poſtea ingrediendum: ac ſeſe violenter fricare debet: rursusque descendendum: ac tunc perseverare natando, aut alio quovis modo, ut diutius ibi commoretur: ita tamen, ut rursus, et ad oleum, et ad frictionem praeſto sit. deinde, cum tertio descenderint, et non diutius sint immorati, debent caput, et quae ad ſtomachum attinent, aquae ductibus ſubjicere: sin minus, pluribus hydriis perfundi: et ita moderate fricandi. quo tempore non dissoluimus oleo eam firmitatem, quae corpori prius advenit. Poſt haec vero ſtrigilibus non admodum obtusis diutius corpusculum detergemus, et ad ruborem perducimus. nam, et roboratur, et ſuperficies aequalis redditur. si vero etiam in eos, qui cibum ſumserunt, incidamus, non omnino a frigida lavatione abſtinebimus: quoniam vehementer appetimus, et quia motiones quaedam ad id nos impellant: vel quia aeſtus ipſe quodammodo ſimul elixaverit. neſcio enim, an quicquam hoc praeſtantius faciat is, qui exuritur, et continenter ſudoribus perfunditur. equidem ſaepenumero a coena, cum aegre in ſomnum propter aeſtum delabor, in frigidam deſcendere conſuevi: et mirabile eſt, quam jucundam noctem transigam.

26) Sic. Forte ὑδρείαις, aut, ὑδρίαις. Proxima, quae intelligi nequeunt, omisit Rasarius. ὑδαταίνεσθαι ſuccurrebat. Nihil definio.

27) Forte: σύν. Et mox: σύμπηξιν. Sed iſtud quoque ferri poteſt.

28) ξύστρα dicitur etiam στλεγγίς. v. Erotian. p. 44.

29) Interponendum videtur, τό.

30) Forte: βεβρωκόσι τισὶν ἐντύχοιμεν.

31) Forte: γὰρ, ὅ, τι ἂν τις ἄμεινον τοῦτου.

32) Ita prorsus Codex. Forte, δυσυπνήτως vel δυσύπνως πως.

33) Forte: πάντως, ὡς εὔχαριν διάγω, vel, παντὸς χάριν.

μὴ λανθάνῃ παρεισρέον εἰς αὐτὰ τὸ ὕδωρ. καὶ γὰρ ἄλλως οὐκ οἶδα, ὅπως πρὸς πᾶν συμφορωτάτη τῶν ἄλλων οὖσα διαιτημάτων ἡ ψυχρολουσία, μόνον βλαβερῶς καθάπτεται τῶν ἀκουστικῶν πόρων.

in usu tamen frigidae, habenda ratio est aurium, ne frigida in eas clam influat. cum enim frigida lavatio ad omnia sit multo, quam caeterae diaetae, utilior, quomodo meatus, auditui deseruientes tantum, cum noxa contingat, certe nescio.

ΚΕΦ. η.

Περὶ 34) ἀμμοχωσίας. Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων.

Ἡ δὲ διὰ τῆς ἄμμου πυρία, ἐπιτήδειός ἐστιν ἀσθματικοῖς, καὶ τοῖς τὸν θώρακα ῥευματιζομένοις, καὶ κοιλιακοῖς, καὶ ποδαλγικοῖς, καὶ τοῖς κατ᾽ ἐπέκτασιν παραλελυμένοις, καὶ τοῖς καχεκτικοῖς, καὶ τοῖς ὑδρωπικοῖς, καὶ πᾶσι τοῖς χρόνιον ἔχουσιν ἄλγημα. ἐπιτήδειοι δὲ πρὸς τὴν χρῆσιν πλὴν νηπίων, σχεδὸν πάντες, ὥρᾳ δὲ θερινῇ, μετὰ τοῦ 35) τὰς φλογωδεστέρας ἡμέρας αἱρεῖσθαι. δεῖ δὲ πρὸς τῷ ὄρθρῳ ἐν αἰγιαλῷ ἐν ἄμμῳ 36) βαθείᾳ βόθρους δύο, ἢ καὶ τρεῖς, παρασκευάσαι, ἰσομεγέθεις τῷ χρησομένῳ, καὶ ἀνεκκαῆναι ὑπὸ τοῦ ἡλίου. ὁ δὲ πεπονθὼς, καλῶς ἔσω διῳκηκὼς τὰ σιτία. κεχρήσθω πρότερον περιπάτῳ τὲ καὶ αἰώρᾳ· τοῦ δὲ περιέχοντος θερμοτέρου γενομένου, καὶ τῆς ἄμμου ἱκανῶς πυρωθείσης, ἐν τῷ βόθρῳ κατακλιθεὶς 37) ἐπικείσθω ἐκ τοῦ πρὸς λόγον τὴν πέριξ ἄμμον, μέχρι τοῦ φέρειν εὐφόρως· ἐσκεπάσθω δὲ τὴν κεφαλὴν, καὶ

De siccatione per arenam. Herodoti. Ex libro de remediis extrinsecus occurrentibus. Cap. 8

Fomentum, quod ex arena adhibetur, accommodatum est asthmaticis, iis, quorum pectus defluxione laborat, coeliacis, podagricis, iis, qui per extensinem resoluuntur, iis, qui malo sunt corporis habitu, hydropicis, et denique omnibus, quos diuturnus morbus vexat. omnesque, praeter infantes, ad hujusce fomenti usum ferme apti sunt. tempus ad hic idoneum est aestas, in qua etiam dies ardentissimi sunt eligendi. In ortu autem solis, in littore, in arena profunda, duae foveae aut tres paris magnitudinis ei, qui usurus sit, parandae sunt, ut a sole calefiant. aegrotus vero cibos optime confecerit, priusque inambulet, et gestetur. cumque aër sit factus calidior, arenaque satis feruens fuerit reddita, in fovea recumbens, in arena, quae circum sit, maneat, ut ratio postulat, conuolutus, usquedum facile ferat. caput vero debet contegere, et solis radios

---

34) Ab aliis appellatur, ψαμμισμός. Codex, et hic, et in principio, in indice capitum, habet, ἀμμοχωσίας, a χωννύω, idque probandum videtur. Alterum est ex χύω, ut αἱματεκχυσία.

35) Forte καὶ addendum, nisi aliud hic vitium lateat.

36) ἡ ἄμμος habet etiam Xenoph. mem. Socr. 3, 3, 6.

37) Forte, ἐπιχείσθω, *infundat sibi, ingerat.*

τὰς ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἀκτῖνας ἐκκλινέτω, ἀεί τινος πρὸ τῶν ὀμμάτων σκεπαστηρίου τιθεμένου· συλλαμβανέσθω δὲ πρὸς ταῦτα καὶ τὰ σχήματα τῆς κατακαίσεως, 38) ὥστε, φέρ' εἰπεῖν, περὶ μὲν τὰ πρῶτα μέρη τῆς ἡμέρας πρὸς μεσημβρίαν ἀποβλέπειν, περὶ δὲ μεσοῦσαν, πρὸς βοῤῥᾶν. ἀποσπογγιζέσθω δὲ καὶ τὸ πρόσωπον διὰ ψυχροῦ· τοῖς δὲ ἐπιπλέον κακοπαθοῦσι, καὶ διάκλυσμα δοτέον. εἰ δὲ μηκέτι θερμαινομένης ἢ καὶ ψυχομένης τῆς σαρκὸς διὰ τοὺς ἐκκριθέντας ἱδῶτας αἰσθάνοιντο, 39) ληγέτωσαν. οἱ δὲ παρόντες, τὴν ἐπικειμένην ἄμμον ἀφελόντες, ἐξαγαγέτωσαν αὐτοὺς, καὶ πάλιν εἰς τὸν παρακείμενον βόθρον ἐγκρυπτέτωσαν κατὰ τὰ εἰρημένα. τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τρίτου, εἰ δέοι, ποιήτωσαν, ἀποβλέποντες πρός τε τὰ πάθη καὶ τὰς δυνάμεις. ἡ δὲ παραύξησις τοῦ χρόνου, κατὰ τὰ πρότερον λελεγμένα γινέσθω. καὶ κατακειμένους μὲν ἐγκρύψομεν, τούς τε ἀσθματικοὺς, καὶ ῥευματιζομένους θώρακα καὶ πλευρὰ, καὶ στομαχικοὺς, καὶ καχεκτικοὺς, καὶ κατὰ σάρκα ὑδρωπικούς· καθεζομένους δὲ, ὑδρωπικῶν μὲν τοὺς ἀσκίτας, καὶ 40) οἱ δέοι τυμπανίστων δὲ λοιπῶν παθῶν, καὶ κωλικοὺς, καὶ ἡπατικοὺς, καὶ σπλαγχνώδεις, καὶ ἰσχιαδικοὺς, καὶ ποδαλγικοὺς, καὶ παραλελυμένους πόδας ἢ σκέλη. ἐπὶ τέλει δὲ πάντας ὅλους ἐγκρυπτέον. καλὸν γὰρ, καὶ τὸν χαλασμὸν δι'

declinare, ſemperque ante oculos operimentum aliquod habere. figura vero, in qua exardeſcat, eſto in primis diei partibus ejuſmodi, ut meridiem, in mediis, ut Boream ſpectet. ſpongia quoque, aqua frigida imbuta, faciei applicetur. iis vero, qui nimium patiuntur, collutio itidem offertur. si vero necdum calfactam, aut refrigeratam carnem, propter vim ſudoris erumpentis ſenſerint, id' ſignificare debebunt: iique, qui adſtant, arenam propellent, eoſque educent, et in alia fovea propinqua collocabunt, in qua, ut dictum eſt, occultabuntur. id tertio quoque loco erit faciendum, si opus eſſe videatur. qua in re ſpectandus morbus eſt, itemque vires aegrotantis. temporis vero additio ex iis pendet, quae ſunt dicta prius. Iam vero recumbentes occultabimus, ac contegemus aſthmaticos, et quorum pectus et coſtas defluxio vexat, itemque ſtomachicos, et qui malo habitu corporis ſunt, et qui aqua inter cutem laborant: ſedentes vero eos hydropicos, quos aſcitas nominamus, sique opus ſit, etiam tympanitas. ex aliis vero morbis, colicos quoque, et hepaticos, et ſpleneticos, et iſchiadicos, et podagricos, et quorum reſoluti ſunt pedes aut crura. ad finem vero hi omnes ſunt toti contegendi. quippe cum relaxatio rite toti corpori adhibetur, et utilitas partes etiam morbo vacantes debet peruadere, et praeſertim, si frigida lavati-

38) Forte, κατακλίσεως. Paullo ante eſt, κατακλιθείς. Rasarius videtur voluisse, κατακαιήσεως, aut, κατακαήσεως.

39) Rasarius accepit pro λεγέτωσαν. Hoc ex eo eſt, quod in hoc Codice η et ε ita scribuntur, ut difficile dignosci possint.

40) Forte, καὶ, εἰ δέοι. Mox malim: τυμπανίτας. τῶν δέ.

ὅλων τῶν σωμάτων γενέσθαι καὶ τὴν ὠφέλειαν, καὶ διὰ τῶν ἀπαθῶν ἐλθεῖν μερῶν, καὶ μᾶλλον, εἰ μέλλοιεν ψυχρολουτεῖν. ἔστωσαν δὲ παρὰ τοῖς βόθροις ἐν ἑτοίμῳ σκηναὶ ἐκ διαφανῶν κεράτων, καὶ στάμνοι ὕδατος γλυκέος καὶ ἐμβάσεις 41) θαλάσσης, εἰς ἃς παυσαμένους τῶν ἱδρώτων ἐκβιβάζειν χρή· εἶτα ἐξελθόντας 42) καταιονᾷν καὶ ἀνατρίβειν ἐλαίῳ. νηνέμου δὲ τῆς ἡμέρας οὔσης, καὶ τῶν σωμάτων εὐτόνων, καὶ κολύμβοις χρήσθωσαν, ἀφ' ὧν κομισθέντες, ἱκανὸν χρόνον διαλειπέτωσαν. ἀλλ' οἱ μὲν ὑδρωπικοὶ, προπιόντες ὕδατος θερμοῦ κυάθους ε. ἢ ς. ἀποκοτταβιζέτωσαν ἐπάναγκες· οἱ λοιποὶ δὲ τὸ ἔθος τηρείτωσαν. ἐπιτρεπτέον δὲ, αὐτοὺς, διὰ τὰς ἐν τῷ ἡλίῳ κακοπαθείας, τὸ ποτὸν παραύξειν. πλῆθος δὲ ἡμερῶν, ἐπὶ μὲν τῶν 43) διαλιπόντων παθῶν, ἔστω μὴ ἔλαττον ιδ. μήτε πλέον κα. ἐπὶ δὲ ὑδρωπικῶν τὸ πλῆθος τῶν ἡμερῶν ληπτέον, τῇ κατὰ τὸν ὄγκον κενώσει. τῆς δὲ ὠφελείας ἀπὸ τούτου στάσιν λαβούσης, μετὰ μίαν καὶ εἰκοστὴν, ἐνθετέον διάλειμμα δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν, εἶτα πάλιν χρηστέον. εἰ δὲ θεραπεύουσι χειμῶνος ὕδρωπα, τὰ μὲν λοιπὰ τῆς ἰατρικῆς μὴ παρέχει 44) τὴν ὠφέλειαν, ὁ δὲ νοσῶν μὴ μένοι τὴν 45) ἐνδεόνην καιρῷ παραληφθησομένην ἄμμον, φιλοτεχνητέον, 46)

one ſint uſuri. circa foveas paratae ſint ſcenae ex perlucidis cornibus confectae. itemque urnae aquae dulcis, et ſolia aquae maris, in quae, ſedatis ſudoribus, ingrediendum eſt: tum exeuntes perfundendi et oleo confricandi. si vero dies tranquillus, corporaque robuſta fuerint, natatione etiam utantur. a quibus abducti, abunde quieſcant. ſed hydropici quinque aut ſex aquae calidae cyathos prius epotos, effundere cogendi ſunt: caeteris mos ſuus eſt ſeruandus. alendi autem ſunt ii, ut propter mala, quae in ſole ſunt paſſi, potus augeatur. numerus dierum in morbis intermittentibus non ſit minor, quam quatuordecim, nec unum et vigeſimum diem excedat. at in hydropicis numerus dierum eſt ad rationem inanitionis ipſorum molis referendus, et ſubducendus. cumque utilitatas poſt vigeſimum primum diem ſtatum nanciſcatur, biduum aut triduum intermittere convenit: tum redire ad uſum. si vero hyberno tempore hydropem cures, caeteraeque medicinae praeſidia non juvent, aegerque expectare tempus opportunum non queat, reſque urgeat, ut arena adminiſtretur, neque, ut ea utilitas, quam

---

41) Codex: ἔμβασις.

42) Dicitur αἰονᾷν et αἰονᾷν. De hoc v. Galen. in Gloss. p. 84. Supra jam aliquoties occurrit. Erotian. p. 15. αἰόνησις· κατάντλησις. De καταιόνησις et καταιονᾷν v. Chryſoſt. T. V. p. 419. B. VII, 829. B. Gatack. ad Antonin. V, 9.

43) Forte, διαλειπόντων. Sic dicitur, διαλείπων πυρετός. Alii πυρετοὶ appellantur συνεχεῖς, μεθημερινοὶ ſeu, καθημερινοὶ, item, ἀμφημερινοί.

44) Forte, παρέχοι.

45) Ita. Forte, ἐν δέοντι.

46) Codex: φιλοτεκνητέον.

ὡς 47) ἐνεπειχούσῃ, καὶ μὴ μενετέον τὴν ἐκ τῶν καιρῶν ὠφέλειαν. δεῖ τοίνυν ἐν παραθαλασσίῳ μὲν καὶ τότε διαιτᾶσθαι· τὴν δὲ ἄμμον ἐνηπνοις 48) φεύγοντα ἐγκαταχωννύναι τοὺς πάσχοντας εἰς αὐτὴν, κατὰ τὸν δεδηλωμένον τρόπον, καὶ τὰ λοιπὰ δὲ καταλελεγμένα πρακτέον. τὴν δὲ ἐντεῦθεν προκοπὴν διὰ πλείονος χρόνου προσδοκητέον.

tempus accommodatum affert, * expectare liceat, tum in maritimo loco instituenda arena est: et, cum aeger in somnis horret, ea totus obducendus est, ut diximus: et caetera, quae admonuimus, facienda: posperumque successum, qui inde futurus est, diuturnum fore sperandum est.

Κ Ε Φ. Θ.

Περὶ ἡλιώσεως. 49) Τοῦ αὐτοῦ.

Αἱ ἡλιώσεις ἀναγκαιόταται τυγχάνουσι τοῖς ἀναλήψεως δεομένοις καὶ σαρκώσεως. Φεύγειν μέντοι χρὴ τόν τε ἐκνεφίαν 50) ἥλιον, καὶ τὸν πολλάκις ἐπισκιαζόμενον κατὰ τὰ νήνεμα χωρία. ἐπιτηδευτέον οὖν, ἐφ' ὅσον οἷόν τε, χειμῶνος μὲν καὶ ἔαρος καὶ φθινοπώρου τῆς ἡλιώσεως ἀπολαύειν ἀκεραίου. 51) θέρους δὲ παραιτητέον ἐπὶ των ἀσθενῶν, διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς θερμασίας. χρὴ δὲ παραβάλλειν ἡλίῳ καὶ πυρὶ 52) παντων μᾶλλον τὰ νῶτα τὰ γὰρ προαιρετικὰ 53) νεῦρα ἐν αὐτοῖς μάλιστα τυγχάνει. ταῦτα γὰρ 54) ἀλεαινόμενα, πᾶν τὸ σῶμα ὑγιεινότερον διατίθησιν. ἡ μέντοι κεφαλὴ σκεπέσθω διά τινος παραπετασματος.

De insolatione. Ex eodem libro. Cap. 9.

Insolationes maxime necessariae sunt iis, qui refectionis et carnis accessionis egent. sol tamen nubilus est vitandus: isque, qui saepe in tranquillis regionibus obscuratur. studendum ergo est, ut hyeme, vere, et autumno intempestivam insolationem vitemus. aestate autem, propter nimium calorem, debilibus cavenda est. soli vero atque igni praeter caetera dorsum admovere conuenit. nerui enim, qui voluntatis sunt, in eo potissimum sunt siti: quibus calescentibus totum corpus valentius redditur. caput vero aliquo operimento contegatur.

---

47) Sic, uno vocabulo, deleto spiritu leni in secunda syllaba. Malim ergo, ἐν ἐπειγούσῃ. Sed ita requiritur substantivum, veluti, ἀνάγκῃ. Possit vero etiam ex ὁ δὲ νοσῶν, intelligi νόσῳ.

48) Sic, sine accentu, habet Codex. Immo, ἐν ὕπνοις. Mox Codex φρίττοντα, quod correxi. Deinceps ibidem est, ἐγκαταχοννύναι. Mox forte, δὲ κατὰ τὰ λελεγμένα. v. p. 293.

49) Ab ἡλιοῦσθαι. Occurrit etiam ἡλίασις, ab ἡλιάζεσθαι. Geopon. p. 466. ἡλιάσεως est etiam in hoc Codice, in principio, in indicibus capitum. Alio sensu ἡλίασις occurrit apud oratores Graecos. v. Harpocrat. p. 82.

50) Vide Galen. in Gloss. p. 72.

51) Ita correxi. ἀκέραιος est *innoxius*. In Codice est: ἀκαιρέου, quod nihili est. Rasarius conjecit, ἀκαίρου.

52) περὶ πυρὸς mox exponit cap. 10.

53) Rufus Ephesius edit. Paris. p. 27. ita: τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου βλαστήματα, νεῦρα αἰσθητικὰ καὶ προαιρετικά, δι' ὧν αἴσθησις καὶ προαιρετικὴ κίνησις, καὶ πᾶσα σώματος πρᾶξις συντελεῖται, καὶ τὰ λοιπά Vide etiam Oribas. p. 258. edit. Lugd. Batav. 1735. 4.

54) Dicitur ἀλεάζειν et ἀλεαίνειν. v. Galen. in Gloss. p. 60. Aelian. V. H. 9, 30. Posterius saepius etiam habet Philo.

ΚΕΦ. ι.

Περὶ τῆς ἀπὸ πυρὸς καὶ ἀνθράκων ὠφελείας. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὴν δὲ διὰ τῶν ἀνθράκων πυρίαν παραληπτέον ἐν τοῖς ἀλειπτηρίοις, ἤτοι πρὸς τὰ διὰ τοῦ βαλανείου, ἐπὶ τῶν χρόνιον ἄλγημα ἐχόντων. παροπτάτωσαν τε τὰ μέρη μέχρι τοῦ δυσανασχετεῖν. οἱ δὲ ἄνθρακες ἀπὸ βαλανείων ἔστωσαν, ἢ προαποβρεχέθωσαν, 55) καὶ αἱ πρὸς τοὺς διαπύρους δὲ τοίχους παροπτήσεις τὴν αὐτὴν ὠφέλειαν ἐπιφέρουσι, καὶ, εἰ μὲν προσηνῶς εἶεν θερμοὶ, αὐτόθεν 56) τὰ περιοδυνοῦντα παραβαλλέτωσαν· εἰ δὲ ἄγαν εἶεν θερμοὶ, ὠμολίνοις τὰ πεπονθότα σκεπάσαντες, οὕτω τοῖς τοίχοις προσυπούθωσαν. 57)

De utilitate, quae ex igni et carbonibus affertur. Ex eodem libro. Cap. 10.

Fomentum, quod fit ex carbonibus, adhibendum eſt in balnei loco, qui ungendis hominibus ſit dicatus, iis, qui diuturnis doloribus teneantur. partes autem corporis torreantur, donec difficulter ferre queant. Carbones ſunto ex balneis ſumti, aut prius madeſcant. Caeterum torreri ad muros ignitos, eandem affert utilitatem. ſique placide ſint calidi, eis particulae dolentes admoveantur: ſi nimis calidi ſint, affectae partes crudis lineis pannis ſepientur: atque ita parietibus adhaerebunt.

ΚΕΦ. ια.

Τοῦ αὐτοῦ. Περὶ καύσεως.

Καύσεσι δὲ χρώμεθα, καὶ διὰ καυτηρίων, καὶ διὰ ῥιζῶν, καὶ διὰ φαρμάκων. ἀρίστη δὲ ἡ διὰ τῶν καυτηρίων. εἰ δὲ πρὸς τὴν χειρουργίαν ψοφοδεῶς 58) ἔχουσί τινες, δευτερευέτω ἡ διὰ τῶν φαρμάκων. τὰ δὲ καέντα, ἐπὶ πλείους ἡμέρας ἀκατούλωτα 59) μενέτω.

De aduſtione. Ex eodem. Cap. 11.

Aduſtionibus utimur, tum per cauteria, tum per radices, tum per medicamenta. praeſtantiſſimae ſunt, quae cauteriis adminiſtrantur: ſi qui ſint, qui chirurgiam reformident. ſecundum locum tenent, quas medicamenta excitant. quae vero per multos dies adurunt, iis cicatrix non obducitor.

ΚΕΦ. ιβ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ 60) δρώπακος. Ἐκ τοῦ α. λόγου τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων.

Δρώπαξ σκευασίαν ὁμοίαν ἔχει 61) μαλαγέντι· χρείαν δὲ καταπλάσματος παρέχεται.

Ex Antyllo. De dropace. Ex primo libro, qui eſt de remediis extrinſecus occurſanticus. Cap. 12.

Dropax. ut malagma, paratur, usumque cataplaſmatis praebet. conuenit is

---

55) Sic correxi. In Codice prius erat. πρόσαβρο. Sic. Deinde aeque inepte correctum: προσαποβρ. Προαποβρέχειν habetur in Geopon. p. 1000. Paullo ante forte, παροπτάσθω, nisi iſtud de medicis dicatur.
56) Forte, αὐτόθι.
57) *Applicentur, admoueantur.* Forte ergo paullo ante παραβαλλέσθω, et hic, προσυπούσθω.
58) Codex: ψοφώδεος. Sic.
59) Ex οὐλή. κατουλόω et ἐπουλόω habet Erotian. p. 25. Ἀκατούλωτος ergo eſt, ἄνευ οὐλῆς.
60) A principio Codicis, in indice capitum, eſt δρόπακος. Mox hic eſt δρῶπαξ, et ex correct. δρώπαξ. Legitur δρώπαξ et δρόπαξ. v. Galen. de ſanit. tuenda. 6, 8. Rufum Ephes. p. 213. edit. Mosquensis. Paul. Aegin. 7, 19. qui hunc locum fere ad verbum transcripsit. Item Synesius T. I. p 52. bis habet ὁ δρώπαξ. Ex eodem loco obiter noto: εἱληθεροῦν κρανίον, id eſt, ἐν ἡλίῳ θερμαινόμενον.
61) Forte, μαλάγματι. Sic eſt apud Paul. Aegin. l. l.

ἁρμόζει δὲ χρονίοις πάθεσιν, οἷς καὶ σιναπισμὸς, καὶ πρὸ μέλλοντος σιναπισμοῦ παραλαμβανόμενος, εἰς τὸ παρασκευάσαι τὸ σῶμα τῷ νάπυϊ· καὶ μετὰ τὸν σιναπισμὸν, εἰς τὸ ἐκκόψαι τὸ λείψανον τῆς διαθέσεως. δεῖ μὲν τὸν δρώπακα, ὑπὲρ μὲν τοῦ θερμάναι περιττότερον, πέριπυρέθρων, 62) κάχρυ τὲ καὶ ἄσφαλτον· εἰ δὲ ξηράναι δέοι, θεῖον ἄπυρον, ἅλας, τέφραν 63) κληματίνην· εἰ δὲ ἀμύξαι, λιμνήσιον, 64) εὐφόρβιον. δεῖ δὲ καταχρίειν θερμόν τε, καὶ πάχος ἔχοντα, κατὰ λόγον τῆς δυνάμεως τοῦ κάμνοντος, προεξυρισμένων 65) τῶν πολυτρίχων μερῶν, ἐπὶ τῶν ἀσθενεστέρων· ἐπὶ δὲ τῶν ἰσχυρῶν, καὶ δραστικωτέρου δεομένων τοῦ δρώπακος, ἄνευ προξυρίσεως, εἰ μὴ ἄρα τὰ κατὰ κεφαλὴν ἢ γενείων. εἶτα περὶ τὴν ἥβην καταπλάσσομεν.

morbis diuturnis, quibus etiam ſinapiſmus eſt idoneus. et, cum quis ſinapiſmo uti velit, prius dropacem adhibet, ut corpus ad ſinapi praeparet. et poſt ſinapiſmum quoque adhibetur, ut reliquiae morbi evellantur. Caeterum dropax, si calfacere praeter modum oporteat, accipere debet pyrethrum, cachri et bitumen: si opus ſiccatione ſit, ſulphur, ignem non expertum, ſalem, cinerem ſarmentorum: si ſcarificare, limneſium et euphorbium. Ungere vero locum oportet, dropace prius calfacto, eaque craſſitudine id efficere, quam vires aegrotantis ferre queant. atque in iis, qui ſunt imbecilliores, partes piloſae prius abradendae ſunt: in robuſtioribus vero et efficaciore dropace indigentibus, non abradendae: nisi forte capiti, aut mento, aut pubi applicandus eſſet.

ΚΕΦ. ιγ.

Περὶ σιναπισμοῦ. Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὸ 66) δὲ ἀπὸ νάπυος κατάπλασμα δραστικώτερόν ἐστιν, ἐπὶ μὲν τῶν ὀξέων παθῶν οὐ πάνυ τὶ εὐδοκιμοῦν. ἐπὶ γὰρ μόνων τῶν ἀργοτέρων, καὶ 67) βαπτιζομένων ἐν ὀξύτητι χρώμεθα νάπυϊ· ἐπὶ δὲ τῶν χρονίων σχεδόν τι πάντων, μετὰ τὸ ἐλεγχθῆναι τὴν ἀπὸ τῶν ἀλ-

Antylli, de ſinapiſmo. Ex eodem libro. Cap. 13.

Cataplaſma, quod ex ſinapi conficitur, efficacius eſt: quod in acutis morbis non admodum probatur. in ſegnioribus namque naturis ſolum, ſtupidisque, in acutis morbis, ſinapi utimur. ad diuturnas vero aegritudines ferme omnes, ubi aliorum remediorum vim

62) Sic una voce. Quid iſtud πέρι ſibi velit, ignoro. Conſtructionem credo hic esse, δεῖ τινὶ τινος. Quivis ergo haec corrigere poteſt. Πύρεθρον notum eſt. Forte in πέρι latet πέπερι. Rasarius, ut arbitror, voluit addere, ἔχειν aut προσλαβεῖν. Mox *accuſativi* ſunt.

63) Sic in Geopon. p. 398.

64) Hoc quid ſit, ignoro. Forte, λεπίδιον, de quo Galenus apud Oribasium libr. XV. ita habet: ἐκ τῆς τετάρτης ἐστὶ τάξεως τῶν θερμαινόντων. Mox malim, θερμά.

65) Conjici possit, προεξυρημένον. ξυρίζειν tamen habet Alciphr. p. 438. Theoph. Nonn. cap. 46. pag. 204. Mox hic eſt ξύρισις.

66) Ex Stephani dictionario medico 1564. 8. p. 456. apparet, haec fere ad verbum transcripta esse ab Aëtio lib. 3. cap. 181. Sed Aëtium nondum, nec hic, nec Lipsia nancisci potui, tametsi ibi editus sit, ut perhibent, a Franzio. 1777. 8.

67) Haec corrupta ſunt. Rasarii interpretatio a Graeco abhorret. ὀξύτης non eſt, *morbus acutus*, nec βαπτιζόμενος per se eſt *ſtupidus*. Nota sunt, ὕπνῳ βαπτίζεσθαι. Dicitur item de ebriis. Philo. p. 693. C.

λων βοηθημάτων καὶ ἐπιθεμάτων δύναμιν ἀσθενεστέρων 68) καὶ μικροτέραν τοῦ νοσήματος. ἐπὶ μὲν οὖν φθισικῶν καὶ συντηκτικῶν 69) δι' ἕλκος ἐν ἥπατι, οὐ παραληπτέον συναπισμὸν, οὐδὲ ἐπὶ ἄλλης ἑλκώσεως οὐδεμιᾶς, ἐν τῷ βάθει. ἀγριαίνεται 70) γὰρ καὶ παροξύνεται πρὸς τὴν δριμύτητα τοῦ νάπυος. ου μὴν οὐδὲ ἐπὶ τῶν 71) χονδρωδῶν μορίων, οἷον ὤτων, ἢ τῶν ἄκρων τῆς ῥινός. κατακαίεται γὰρ ὑπὸ τοῦ καταπλάσματος. ἐνίοτε δὲ καὶ μελαίνεται τὰ λίαν ἄσαρκα ἢ χονδρώδη. τὰ δὲ ἄλλα πάντα, καὶ μέρη τοῦ σώματος, καὶ πάθη χρόνια, χαίρει τῷ βοηθήματι. καὶ καυλὸς δὲ καὶ κύστις ἐν 72) παρέσεσι, καὶ πάντα τὰ παρειμένα μέρη χαίρει τῷ βοηθήματι. ἐντίθεται δὲ καὶ ἀπευθισμένῳ παρειμένῳ βάλανος. ὁμοίως δὲ καὶ, ἐπὶ τῶν δυσηκοούντων 73) τοῖς ὠσὶ κολλύριον 74) ἐκ τοῦ νάπυος ἐντίθεται κροκοειδεῖ περιπλασθέν. εἶτα μετὰ τὸ ποσὴν αἴσθησιν γενέσθαι τοῦ κολλυρίου, διὰ τῆς κροκύδος, ἀναιρεθέντος, 75) ἐπενίεται μελικράτου. δεῖ δὲ σιναπίζειν, ἐπὶ μὲν τῶν ἀργοτέρων διαθέσεων, καὶ μερῶν τῶν κατασάρκων, καὶ δυσαισθήτων, βιαίως. μέτρον δὲ τῆς ἰσχύος ἐστὶ, τὸ ἀνιαθῆναι μὲν ἰσχυρῶς τὸν κάμνοντα, μελαντέραν δὲ τὴν σάρκα γενέσθαι καὶ ὑψηλοτέραν τῆς πέριξ, ἀνοιδήσα-

imbecilliorem et minorem morbo cognoverimus, efficaciſſimus ſinapiſmus eſt. ſed tamen in tabidis, et colliquatione laborantibus ex ulcere, quod iecur obsideat, ſinapiſmum non admittimus: neque etiam in ulla alia ulceratione, quae intimas partes vexet: siquidem exacuuntur, et efferae a ſinapis acrimonia redduntur. quinetiam in cartilagineis partibus cavendus ejus eſt uſus, ut in auribus et ſummis naribus, quippe quae exurantur, et quandoque etiam, quae carnis expertia ſunt, et cartilaginea nigreſcant. caeterae vero omnes corporis partes, et morbi diuturni hoc remedio perfruuntur. Penis autem et vesicae reſolutiones hoc auxilio gaudent. itemque partes omnes reſolutae. in rectum quoque inteſtinum reſolutum glans inditur. In iis vero, qui difficulter audiunt, collyrium linimento impactum auribus imponitur: tum ubi ſenſum collyrii pars quodammodo perceperit, collyrio per linamentum exacto, pars melicrato abluitur. ſinapiſmus autem ſegnioribus partibus, iiſque, quae carnoſae ſunt, et vi adhibita difficulter ſentiunt. terminus autem actionis medicamenti eſto, ut aegrotus vehementer doleat, caroque ni-

68) Immo, ἀσθενεστέραν. Antea malim etiam: ἐπί τε τῶν χρονίων. Quaedam hic de suo inculcauit Rasarius.
69) Vide Oribas. ad Eunap. lib. 3. cap. 6.
70) Elegans metaphora.
71) Habes hoc in Gloss. Galen. p. 69 81. Item apud Nemesium in noſtra editione Halensi 1802. 8. pag. 198. τὸ χονδρῶδες τῶν ὤτων. et p. 256 τὸ χονδρῶδες τῆς τραχείας ἀρτηρίας.
72) Ita correxi. Codex: ἐμπαραίσεσι. Τῷ βοηθήματι bis eſt, loco, τῷ βοηθήματι τούτῳ.
73) In Codice: δυσηκούντων.
74) Κολλύριον ſeu, κολλούριον, de quo, ni fallor, ſupra dixi, non ſolum oculis, sed et auribus atque aliis corporis partibus adhibetur. v. Geopon. p. 1024. Κροκοειδεῖ ab hoc loco alienum eſt. Κροκοειδὴς, quo, ut ſuspicor, lexica carent, habet ſane Chryſoſt. II, 713. E. Legitur etiam κροκόεις. Theocr. Id. I, 31. et ibid. in Epigramm. III, 3. Verum h. l. κροκίδι legendum videtur. Dicitur etiam κροκὺς, uti hic paullo poſt. Credo, hic notari id, quod noſtri *Scharpie* appellant, ex lingua Frannco-Gallica *Charpie*.
75) Scilicet, τοῦ κολλυρίου. De proximo genitivo μελικράτου nemo dubitabit. Nominativus aut accuſativus non habet locum, quando de *parte* rei alicujus ſermo eſt.

σαν ὑπὸ τοῦ καταπλάσματος, καὶ μετὰ λουτρὸν φλυκταινωθῆναι πράως τὸ δέρμα. ἐπὶ δὲ τῶν εὐαισθήτων 76) διαθέσεων, καὶ μερῶν 77) τρυφερῶν, πράως χρῆσθαι τῷ νάπυϊ, μέτρον ποιουμένους τὸ ποσῶς ἐρυθροτέραν γενέσθαι τὴν σάρκα. ὡς μέντοι μὴ ἄπρακτος ἡ πραεῖα χρῆσις τυγχάνοι, παρ' ἄλλην ἡμέραν 78) ἢ δύο πολλάκις τὸ αὐτὸ σιναπιστέον, ἵνα ἡ συνεχὴς χρῆσις ἑνὸς εὐτόνου συναπισμοῦ δύναμιν παράσχηται. μέτρον δὲ καὶ τῆς συνεχοῦς ἐστὶ χρήσεως, ὁπόταν τὰ σιναπιζόμενα μηκέτι αἴσθησιν ἔχῃ ὀδυνώδη καταπλασσόμενα. ἐπὶ δὲ τῶν ὀξέων, ὀλιγάκις χρώμεθα τῷ βοηθήματι, ἐπὶ ληθαργικῶν μόνων, καὶ τῶν ἄλλων, τῶν καταφερομένων 79) ἐν πυρετοῖς, ἐπί τε κατοχῆς, ἐπί τε καταψύξεως δυσεκθερμάντου. τῶν μὲν δὴ καταφορικῶν τὰ σκέλη σιναπίζομεν· ἐπὶ δὲ τῶν περιψυχομένων, καὶ σκέλεσι 80) καὶ ἀγκῶσι. λεπτὸν δ' ἐπὶ πάντων εἰς ὀθόνιον ἐγχριέσθω τὸ νάπυ.

Σκευασία συναπισμοῦ.

Σκευασία δὲ τοῦ νάπυος τοιάδε ἐστίν. ἰσχάδας χρὴ πρὸ μιᾶς ἡμέρας ὕδατι ἀποβρέξαι χλιαρῷ· ἔπειτα τῇ προϊούσῃ ἀποθλίψαντα ἰσχυρῶς, λεαίνειν εὖ μάλα· εἶτα νάπυ δριμυ

grior reddatur, et fiat altior, quam quae adiacet: et postquam ablotum fuerit, pustulae leniter erumpant. ad morbos autem, et partes facile sentientes, mitius utendum sinapi est, ut eo utamur, donec caro fiat paulo rubicundior. ne tamen mitis ille usus vanus sit, alio die, aut duobus, saepe erit sinapismo utendum: ut continuus usus, unius robusti sinapismi, vim praebeat: cujus sane continui usus mensura est, cum partes sinapismo obductae atque illitae nullum doloris sensum habeant. In acutis vero morbis raro adhibemus hoc remedii genus. eoque solum in lethargicis, et caeteris nimiis in somnum propensionibus, quae in febribus contingunt, et catocha, et perfrictione, quae aegre calefiat. eorum tamen, qui in somnum sunt nimium propensi, crura sinapismo obducimus: in perfrigentibus vero, et crura, et cubitos. caeterum sinapi tenue, caeteris omnibus linteo exceptis, inspergatur.

Sinapismi confectio.

Sinapismi conficiendi modus est hujusmodi. Caricas in aqua tepida pridie macerare oportet: postridie vero ejus diei, vehementer expressas, valde contun-

76) Ita in margine. In textu: ἐυαιρεθίστων. Ego vero magis probo, ἐνερεθίστων, ab ἐρεθίζω. Eodem tamen redit. Pag. 298. est δυσαίσθητος.

77) Ita in marg. In textu: ἡμέρων. Sic. Proximum τρυφερῶν multoties ita in his libellis occurrit.

78) Uno aut duobus diebus interjectis.

79) καταφορά et κατοχή satis noti sunt morbi. v. Galen. meth. med. lib. 13. cap. 21.

80) Repentinus transitus ab accusativo ad dativum, nisi desit περιπλάττομεν, aut aliud simile.

81) Cod. δριμόν, quod correxi.

82) Antecedit λαβόντας. Alterutrum ergo corrigendum. Rasarius se callide expedivit, quod non reprehendo.

λαβόντας, οἷόν ἐστι τὸ Συριακὸν, καὶ τὸ Αἰγύπτιον, τρίβειν κατ' ἰδίαν, παραχέοντα 82) ἐν τῇ τρίψει κατ' ὀλίγον τοῦ ἀποβρέγματος τῶν ἰσχάδων. βρεχόμενον 83) γὰρ εὐλεαντότερον 84) γίνεται. ἔπειτα μάζας ποιῆσαι λείας, τὴν μὲν τῶν ἰσχάδων, τὴν δὲ τοῦ νάπυος. 85) πρὸς ἓν τῶν ἰσχάδων· εἰ δὲ μέσος, ἴσον ἑκατέρου· εἰ δὲ ἀνειμένος, τοῦ μὲν τοῦ 86) νάπυος τρίτον· δίμοιρον δὲ τῶν ἰσχάδων. ἐγχριέσθω δὲ εἰς ὀθόνιον 87) ἢ ῥάκος. ὁ δὲ τόπος ὁ μέλλων σιναπίζεσθαι, 88) προεκνιτρούσθω, καὶ ὅλως ἀνείληπτος ἔστω. καὶ οὕτος 89) αὐτὸ τὸ κατάπλασμα ἐπιβαλλέσθω, καὶ ἄνωθεν ἐπιδείσθω. χρὴ δὲ ἐν ἡλίῳ ἢ ἀλεεινῷ οἴκῳ, καὶ μᾶλλον πρὸς τὰ διαβαλανείου 90) σιναπίζειν. ποσὴν δὲ ὥραν ἐπικεῖσθαι αὐτῷ χρὴ, ὁρίσαι οὐ δυνατὸν, διὰ τὸ τοὺς θᾶττον, τοὺς δὲ βράδιον αἴσθησιν αὐτοῦ λαμβάνειν. συνεχῶς οὖν ἐπισκοπεῖν χρὴ, εἰ πεφοίνικται ὁ τόπως δεόντως. εἰ δὲ μέχρι πολλοῦ μὴ ἐνεργοίη τὸ σίνηπι ἐπικείμενον, σπόγγοις ἀποτεθλιμμένοις ἐν ὕδα-

dere: deinde acre finapi, quale eft Syriacum et Aegyptiacum, capere, ac per fe conterere, aquam, in qua caricae maduerint, paulatim affundendo. nam humore perfufum melius laevigatur. tum in maffas laeves redigito, alteram ex caricis, ex finapi alteram. Fiet autam finapifmus vehemens, si duas partes finapis uni caricarum parti addemus: mediocris vero, ex paribus utriusque portionibus conftabit: fin mitior exigatur, tertiam partem finapi, duas caricarum commifcebimus. Linteo vero, aut panno, illitus adhibetur. locus vero, cui admovendus finapifmus eft, prius nitro illinatur, et omnino inunctus efto: eique ita cataplafma adhibeatur, et fupra ligetur. Utendum vero finapifmo in fole, aut aprica domo, et potius ante balneum. certum tamen temporis fpatium, quo teneatur, definiri non poteft: propterea, quod alii citius, alii ferius ejus fenfum percipiant. ergo faepe in-

83) In Codice per figlam certissimam evidenter, βρεχομένων, quod tamen ausus fum corrigere.

84) Dicitur λεαίνω et λειαίνω. Ergo εὐλέαντος et εὐλείαντος.

85) Hic in margine Codicis: ἴσως. (notatur ergo conjectura:) καὶ σφοδώτατος (immo, σφοδρότατος, nimirum, ὁ σιναπισμός) ἔσται, εἰ μὲν ᾖ τοῦ νάπυος τρίμοιρον. τρίμοιρον non recordor legere, fed τριμέρεια, τριμοιρία τριμόριον. Inveni tamen δίμοιρον, apud Aesch. Socrat. 3, 16. et Aeschyl. p. 198. 628. edit. Stanl. ac continuo hic quoque. Ex proximis verbis: εἰ δὲ μέσος, colligo, fupplendum fuisse: καὶ εἰ μὲν σφοδρότατος, δριμύτατος εἶναι δεῖ — εἰ δὲ μέσος. Paullo poft in Cod. eft ἀνημένος, quod, uti alibi, correxi.

86) Secundum τοῦ excludendum videtur.

87) ὀθόνιον et ῥάκος fupra etiam ita occurrunt. Sed hic fcriba *conftanter* exhibet ὀθώνιον. In litteris facris N. Teft. Luc. 24, 12. Jo. 19, 40. 20, 5. praeftantissimi Codices consentiunt in ὀθόνιον, uti disci poteft ex prima editione mea. Unus tantum femel aberrat in his tribus locis.

88) Laudatur hoc quoque ex Dioscoride, eftque probum vocabulum. νιτροῦσθαι habet Synes. T. II. p. 20.

89) Malim, οὕτως. Ex hujusmodi infimorum fcribarum nugis in N. quidem Teftamento critici novi, ac fcribis iftis etiam nugaciores, adeo argumentati funt. Gratulor fcriptoribus, fic dictis profanis, quod ejuscemodi criticos profanos musae ab eis prohibuerunt. Ifti homines enim ita facri et fancti funt, ut nullius alius profana, praeter fua profana et barbara legant.

90) Ita ad litteram Codex. Rasarius videtur voluisse: πρὸ τοῦ βαλανείου. Interim conjicio: πρὸς τὰ διὰ βαλανείου (ἀλεεινά.).

τι θερμῷ 91) πυριατέον κατὰ τοῦ ῥάκους τὸ κατάπλασμα· μετὰ δὲ τὴν αὐτάρκη χρῆσιν, εἰς βαλανεῖον ἀκτέον τὸν κάμνοντα 92) μεταχαλαθῆναι μετρίως ἐξαντλητέον ὅλον, μᾶλλον δὲ τὰ σεσιναπισμένα μέρη. ἔςω δὲ ἀνείληπτα ταῦτα, καὶ εἰ φαίνοιτο δυνάμενος ὁ πάσχων ἀνέχεσθαι, χρὴ καὶ ἐπεμβιβάζειν αὐτὸν ἐκ δευτέρου, καὶ ἐξαντλεῖν πάλιν ἀνείληπτον. ἐνίους δὲ καὶ 93) τῆς ἐπιούσης φυλάξαντες ἀσιγκρίτους 94) λούομεν. μετὰ δὲ τὸ λουτρὸν τὸ ὕςερον, ῥοδίνῳ χρίομεν τὰ μέρη. εἰ δὲ ἄλγημα σφοδρὸν εἴη, καὶ φλοικταίνειν 95) ἐπαναςαῖεν, ὀθονίῳ σκεπαςέον τὰ μέρη διαβρόχῳ ὑδρορροδίνῳ 96) ἢ ἀμυγδαλίνῳ μεθ' ὕδατος. βέλτιον δὲ, τὸ ὕδωρ μολόχης χυλὸν εἶναι. ἐπὶ δὲ τῶν σφόδρα ὀδυνωμένων 97) καὶ καταπαςέον τῇ μολόχῃ, λίαν ἑφθῇ, καθ' ἑαυτὴν, ἢ μετὰ ἄρτου. μετὰ δὲ τὸ λῆξαι τὸ ἄλγημα, κηρωτῇ ῥοδίνῳ μετὰ ψιμμυθίου χριςέον. τοὺς ληθαργικοὺς, καὶ τοὺς ἐν ὀξέσι νοσήμασι λουτέον. ἐλαίου δὲ κατάχυσις τοῖς 98) σιναπιζομένοις, καὶ ἐπὶ τῶν σφόδρα τρυφεροσάρκων, 99) ἐφ' ὧν τε σιναπίζομεν, οὐ διὰ τὰ ἐν βάθει σώματα, ἀλλὰ διὰ τὰ πλησίον τῆς ἐπιφανείας, ἄρτον λεῖον, ἀντὶ τῶν ἰσχάδων, συμπλέκειν τῷ νάπυϊ. γνωςέον δὲ, ὅτι, εἰ ὄζει τὸ νάπυ

tueri locum oportet, utrum fatis ruboris contraxerit. si vero longo fpatio admodum finapi non agat, fpongiis, aqua calida imbutis, et panno, in quo cataplafma eft, appofitis, fovendus eft. pofteaquam vero finapifmo usi abunde fuerimus, aeger in balneum ducetur, et modice laxetur, totus perfundendus eft: ac potius etiam partes, quibus finapifmus fuerit admotus: eaeque non ungantur. sique ferre poffe aeger videatur, fuftinere debet, et iterum balneum ingredi et perfundi, ac ne tum quidem ungi. nonnullos etiam, usque in fequentem diem non unctos feruantes, lavamus. poft balneum vero ultimum partes rofaceo illinimus. si vehemens fit dolor et puftulae eruperint: partes erunt lana, aqua et rofaceo intincta, obducendae: aut etiam amygdalino, cum aqua. melius autem eft, ut aqua fit maluae fuccus. in iis vero, quos vehemens dolor vexat, locus malua, probe decocta, vel per fe, vel cum pane oblinendus. ubi dolor ceffarit, cerato rofaceo cum ceruffa utemur. Lethargici vero, et qui acutis morbis detinentur, lavandi funt. caeterum, quibus sinapifmus adhibetur, oleo perfundimus, et

91) In Codice eft, πυριαςέον, et mox, ῥάχους.
92) Rasarius videtur voluisse: καὶ ὥςε χαλασθῆναι. Sed alia etiam hic corrupta videntur. Veluti, ἐξαντλητέον, loco ἐπαντλητέον.
93) ἕως addendum videtur.
94) ἀσυγκρίτως notum, *fine dubitatione, nulla adhibita cura et cautione.*
95) Immo, φλύκταιναι. Mox rursus eft: ὀθωνίῳ.
96) Alii ὑδροῤῥόδινον. Sic alia funt medicamenta composita, ut ὑδρόμελι, ὑδρέλαιον. Mox ἀμυγδαλίνῳ, nimirum, ἐλαίῳ. Mox μαλάχης in margine. In textu, μολόχης. Sic et mox, μολόχῃ. Alibi tamen in his libellis conftanter fcriptum reperi μαλάχη. Vide Geopon. p. 844. § 6. ubi de hoc monuit eruditissimus Niclas.
97) In Codice: ὀδυρομένων καὶ κατασπαςέον, quae correxi.
98) Ita in marg. In textu: τισὶν ἀπιζόμενον. Sine fensu. Sed nec sic locus fatis emendatus eft. Forte: καταχύσομεν, aut, κατάχυσις ὠφέλιμος.
99) Interposito puncto, δὲ, loco τε, legendum puto. Forte mox, νοσήματα, loco σώματα.

100) ἐμβραχέν, ἀμυδρότερον ἔσται καὶ ἀδηκτότερον τὸ κατάπλασμα, τοῦ δὲ 1) ὕδατος ἐμβραχέντος. τὰ δὲ ὦτα σιναπίζοντας, ψαλίζειν δεῖ τοῦ ῥάκους, ἢ πτύγμασι προκαταλαμβάνειν. τὰς δὲ σφύρας, 2) καὶ προχρίειν ἐλαίῳ, καὶ καταλαμβάνειν τοῖς πτύγμασιν.

Περὶ σκίλλης.

Σκίλλα δὲ, κοπεῖσα ἐν ὅλμῳ, δύναμιν ἔχει παραπλησίαν νάπυϊ καταπλασσομένη. πρὸς ὀλίγον δὲ καιρὸν ἐπιτιθέσθω· βραδύνασα γὰρ κατὰ τὴν ἐπίθεσιν 3) ἑλκοῖ. χρηστέον δὲ ἰδίως αὐτῇ ἐπί τε θώρακος, ἐν ὀρθοπνοίᾳ, ἐπί τε παρέσεως, ἡνίκα μὴ μόνον ἡ κίνησις, ἀλλὰ καὶ ἡ αἴσθησις βέβλαπται. προεκνιτρωτέον τε καὶ λουτέον καὶ θεραπευτέον, ὥσπερ ἐν τῷ σιναπισμῷ. ἰδίως δὲ τὰς δήξεις, τὰς ἀπὸ τῆς σκίλλης, παρηγορεῖ κατάχυσις ἐλαίου.

Περὶ αἰγείας κόπρου.

Κόπρος αἰγεία σιναπισμοῦ μὲν κατὰ ἰσχὺν οὐκ ἀπολείπεται, καὶ μάλιστα οἱ σπύραθοι 4)

idem facimus in iis, qui carnibus ſunt mirum in modum delicatioribus. In quibus vero ſinapiſmo utimur, non propter partes, quae altius reſident, ſed propter eas, quae prope cutim ſunt, panis laevigatus pro caricis ſinapi admiſcetur. Hoc etiam ſciendum eſt, ſi in aceto ſinapi maceretur, cataplaſma obtuſius: si in aqua, minus mordax fieri. qui aures ſinapiſmo oblinunt, panno debent contrectare, aut duplicatis linteis excipere: malleolos vero oleo prius ungere, tum duplicatis linteis excipere.

De ſcilla.

Scilla, in mortario contusa, parem ſinapi vim habet, si illinatur: ſed brevi tempore teneatur. nam si tardarit, ulcus excitabit. ea privatim in pectore utemur ad eos, qui non nisi recta ceruice ſpirant: et ad reſolutionem, cum non ſolum motus, ſed ſenſus quoque eſt laeſus. ſed et nitrum, et balneum, et remedium, ut in ſinapiſmo, adminiſtrare conuenit. olei vero perſuſio morſiones, quas ſcilla excitat, proprie mitigat.

De ſimo caprillo.

Caprarum ſimus viribus ſinapismo non cedit: praeſertim globuli, aceto

100) In Codicis textu: εἰ ὀξάτῳ. Sed in marg. eſt τὸ. Ibidem loco νάπυ correctum erat, τὸ ὕδωρ. Sed id rursns deletum.
1) Conjicio δὴ, loco δέ. Quid, quod accentus in δὲ rasura deletus eſt?
2) Ita in margine. In textu: φίλας.
3) Codex: ἕλκοι. Sic mox αὐτὴν, loco αὐτῇ, ac deinde, παραίσεως, item, προσεκνιτρωτέον. Poſtremum ſupra jam lectum eſt. Apud Synes. T. II. p. 20. legitur: ἱμάτια λακτιζόμενα καὶ νιτρούμενα καὶ κναπτόμενα. In Theſauro Steph. fruſtra quaeres νιτροῦσθαι
4) Occurrit, ἡ σπυρὰς, et ἡ, ὁ, σπύραθος. Galen in Gloſsis: σπυράδες· τὰ τῶν αἰγῶν καὶ προβάτων ἀποπατήματα. Vide interpretes ad Pollucem p. 528. Eo in loco in Codice Auguſtano reperi ſolum haec: σπυράδα καὶ σπύραθιν καὶ σκύβαλα. Apud Geopon. p. 872. αἰγῶν ἢ προβάτων κόπρον, τοὺς καλουμένους σπυράθους.

λεανθέντες ἐν ὄξει. ἰδίως δὲ ἰσχιαδικοῖς ἁρμόζει τοῦτο τὸ κατάπλασμα, πολὺ ἀνυσιμώτερον ὂν σιναπισμοῦ πεπειραμένον ἡμῖν αὐτοῖς.

Κ Ε Φ. ιδ.

Ἐκ τῶν Μενεμάχου. Περὶ ψιλόθρου. 5)

Τὸ δὲ ψίλοθρον ἐλήφθη μὲν ἐκ κομμωτικῆς, ἐπιπολαίως 6) δὲ τὴν σάρκα ἀμύσσει. δῆλον ἔκ τε τοῦ φοινιγμοῦ, 7) καὶ τῆς ὕλης, καυτικῆς οὔσης. ἐμβραδύναν δὲ, ἑλκοῖ καὶ φλυκταίνει τὴν ἐπιφάνειαν· ἀπολείπεται δὲ τῆς ἐνεργείας τοῦ δρώπακος. τοῖτο μὲν γὰρ ἐᾷ τὴν σάρκα τρυφεράν· ὁ δὲ δρώπαξ 8) εὐτροφωτέραν 9) ποιεῖ καὶ μυωδεστέραν. ὀχληρὰ δέ ἐστιν ἡ χρῆσις αὐτοῦ. προαποσμῆξαι 10) τε γὰρ ἐκ τοῦ σώματος δεῖ τὸ ἐλαιῶδες· οὐκ ἂν γὰρ ἅψαιτο· καὶ χρόνον 11) γίνεσθαι ἐν τῇ χρήσει· διὸ καὶ τὰς πρὸς πόδας, ἐν αἷς παραλαμβάνεται, 12) δεήσει μετρίως ἀλεεινὰς 13) εἶναι, πρὸς τὸ μὴ καταλυθῆναι τὴν δύναμιν.

Κ Ε Φ. ιε.

Περὶ κουρᾶς καὶ ξυρήσεως.

Κουρὰ δὲ καὶ ξύρησις ἐν ἰατρικῇ παρελήφθησαν, ὡς κενοῦντα, καὶ ταῖς χρονίαις ἁρμόζοντα διαθέσεσιν. ἐπὶ δὲ κεφαλῆς ἀφαιρεῖν πρω-

laevigati. proprie vero convenire ischiadicis hoc cataplaſma, quippe quod ſinapiſmo ſit efficacius, nos ipsi experientia atque uſu didicimus.

Ex Menemacho. De pſilothro. Cap. 14.

Pſilothrum ex arte, quae cultui et odoratui eſt dicata, ſumtum eſt. carnem in ſuperficie vellicat. id quod ex rubore, quem affert, et materia, quae adurens eſt, plane patet. si tardarit, cutim ulcerat, puſtulaſque excitat. ejus actio minor eſt, quam dropacis: ſiquidem hoc carnem delicatam relinquit: dropax vero habitiorem et muſculoſiorem. hujus porro moleſtus eſt uſus. caeterum oleoſa pars a corpore abſtergenda eſt, propterea, quod non adhaereſceret: * et in ejus uſu multo tempore morandum eſſet. quocirca pedum lotiones, ad quas pſilothrum adhibetur, modice unctas eſſe oportet, ne vis plane diſſoluatur.

De tonſura et deraſione. Cap. 15.

Tondendorum, abradendorumque pilorum uſum medicina accepit, evacuandi cauſa: eſtque is ad diutinas affe-

---

5) Rectius videtur, ψιλώθρου, a ψιλόω. Ita quoque in principio Codicis, in indice. Theophr. H. P. p. 1178. διὸ καὶ εἰς ψίλωθρον χρήσιμον.

6) Codex: ἐπιπόλεως. Mox, poſt δῆλον, interposuerim δ'.

7) φοινίσσειν ſuperius aliquoties legitur.

8) De hoc vide paullo ante cap. 12.

9) Ita Codex, ſed litterae ο. ab alio inscriptum υ. id eſt, εὐτρυφ.

10) Codex: προαποσμίξαι.

11) Forte: χρόνιον, intellecto δεῖ, ex vicino.

12) Hic in marg. legitur: ἴσως· ἐπιλουσίας. Id ergo addendum censuit.

13) Dissentit interpretatio Rasarii.

τον τὰς τρίχας δεήσει μαχαίραις· εἶτα ξυρᾶν, εἶτα καὶ τῇ ἀναξυρήσει χρῆσθαι. ἡ δὲ τῶν ἀτριχούντων ξύρησις ἐστι καθαρωτέρα καὶ πρᾳοτέρα τῆς ἐν χρωτὶ κουρᾶς· διὰ δὲ συμπεπληγμένην 14) καταβροχὴν καὶ τρίψιν, σκληροτέρα γίνεται, καὶ μᾶλλον, ἐπὶ βαθείας κόμης. τῆς 15) δὲ κουρὰ, ἡ παραπλήσιος τῇ ξυρύσει ψιλοῦσα τὰς τρίχας. ἔχει τὶ πληκτικόν. ὅθεν ἐπὶ τῶν ευτρέπτων, 16) ἐναφῶς αὐτῇ καὶ πρᾴως χρηστέον. ὅταν μέντοι δέῃ μετὰ τοῦ σικύας προσβάλλειν, ἐπιξυρητέον τὸν τόπον, ὥστε προπεσεῖν 17) αὐτάς. οὐδὲ γὰρ ἔτι 18) χρῄζειτο ταύτης διαβροχῆς τε καὶ τρίψεως. ἐμποιεῖ μὲν οὖν διαπνοὴν ἡ πρᾳεῖα κουρὰ καὶ ξύρησις· ἐπιτήδεια δὲ παρέχεται τὰ μέρη καὶ πρὸς ἄλλα βοηθήματα δραστικά.

ctiones accommodatus. In capite autem capilli erunt forfice praecidendi, tum radendi: et abrafione etiam utendum. derafio vero partium, in quibus capilli non funt, purior eft et manfuetior, quam fit cutis tonfura: verum propter irrigationem et frictionem molestior eft, et magis etiam in profunda coma. tonfura vero, quae aeque ac derafio capillis caput nudat, habet, nefcio quid, fenfum tentans. quocirca in iis, qui facile mutantur, tactu leni et manfueto utendum eft. fed, cum opus eft, cucurbitulas etiam admovere, locus abradendus eft, ut ipfae poffint excidere. quo fane tempore irrigatione et frictione nihil praeterea fuerit opus. caeterum mitis tonfura et derafio perfpiratum parat: partefque ad alia efficacia remedia paratas et idoneas reddit.

ΚΕΦ. ιϛ.

Περὶ κτενισμοῦ. 19)

Ἐπὶ τῶν γυναικῶν, τῶν τὴν ἐκ τῆς τριχώσεως εὐπρέπειαν προτιμουσῶν τῆς ὑγείας, τοπικοῦ βοηθήματος ὁ κτενισμὸς χώραν ἐπέχει τῆς τρίψεως, ἐνεργέστερον ὄφελος 20) καθ' ἑκάστην τριχὸς ἔκφυσιν ἑλκομένης τῆς σαρκός. οἱ 21) δὲ πυκνοὶ τῶν κτενῶν ὀδόντες βιαιότερον ἐπισπῶνται τὰς τρίχας.

De pectendis capillis. Cap. 16.

In mulieribus, quae ornatum capillorum fanitati anteponunt, pro locali remedio, pectere comam, vicem gerit frictionis. efficaciufque prodeft, cum caro ad cujufque capilli exortum, trahatur, fique dentes pectinum denfiores fuerint, maiore etiam vi capillos attrahent.

14) Sic, non συμπεπλεγμένην. Rasarius id praetermisit. συμπλήττειν eft *collidere*. Habet hoc Demetr. Phaler. edit. Gale p. 46. 49 Ibidem eft σύμπληξις p. 34. 66. 122. 174. Sed id non eft hujus loci.

15) Ex vicino κόμης, fcripsit τῆς. Suspicor: ἡ δὲ κουρὰ — παραπλησίως.

16) εὔτρεπτος proprie eft *mutabilis*. Ergo etiam is, *qui facile afficitur*. Mox fortasse legendum: δέῃ καὶ σικύας. Τοῦ prorsus alienum eft.

17) Forte, προσπεσεῖν.

18) In fyllaba το rasurae funt veftigia. Ante quoque χρῄζει videtur feparatum esse ab το. Forte: χρῄζει τοιαύτης

19) A κτενίζω.

20) Codex: ὠφελον.

21) In Codice, et correctiones, et vitia funt. Primo αἱ, feu, οἱ δ' ἄν, fed ἄν deletum. Voluit fortasse aliquis, εἰ δ' ἄν In ultima fyllaba οι, in πυκνοὶ etiam correctum. Forte fuerat, αἱ Βιαιότερον ante fe adhuc habet εἰ ἐκ, feu, εἰ ἐν. Poenitet hujuscemodi memorare. Tandem legitur, ἐπισόνται. Sic.

Κ Ε Φ. ιζ.

Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Περὶ κατακτενισμῶν. 22) Ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων.

Τοὺς τῆς κεφαλῆς κατακτενισμοὺς, ἐν μὲν ταῖς πρώταις ἡμέραις παραιτητέον, οὔτε ἀναγκαίους, οὔτε λυσιτελεῖς ὄντας. μετὰ δὲ τὸ 23) πρὸ τροφῆς ἄλειμμα καὶ πρόσκλυσμα, εἴπερ ἔθος ἔχοιεν, παραληπτέον, μέχρι τοῦ τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν 24) ἀσκύλτως διαπονῆσαι. εἰ δέ τι ἔξωθεν παρεπιφαίνοιτο σύμπτωμα, οἷον ἄλγημα κεφαλῆς, ἢ κατάῤῥους νεοσύστατος, 25) ἢ ἐξανθήματα, ἢ στάζον αἷμα, ἢ καί τις ἄλλη ὑπόνοια φαύλη, παραιτητέον.

Ex Herodoto. De pectenda coma. Ex libro de remediis extrinsecus occurrentibus. Cap. 17.

Ne caput pectatur primis quidem diebus, cauendum eſt. neque enim necessarium eſt, neque utile. poſt unctionem vero, quae ante cibum adhibetur, et poſt clyſteris usum, si ita consueverint, pectendum erit, donec partes capitis nulla moleſtia afficiantur. si vero aliquod ſymptoma extrinsecus appareat, ut dolor capitis, ut defluxio, quae nuper conſtiterit, aut exanthemata, aut ſanguis ſtillans, aut alia quaedam mala ſuspicio ſubsit, omittendum eſt.

Κ Ε Φ. ιη.

Περὶ διασφίγξεως καὶ κατειλήσεως. Ἐκ τῶν Ἡροδότου.

Παραληπτέον διάσφιγξίν τε καὶ κατείλησιν ἐν παντὶ μέρει τῆς νόσου, καὶ πρὸ τοῦ παροξυσμοῦ, καὶ κατὰ τὰς τούτων 26) ἀρχάς. καλὸν μὲν οὖν διαδεῖν καὶ κατειλεῖν πρὸ μιᾶς ἢ δυεῖν ὡρῶν. εἰ δ' ἀγνοηθεῖεν οἱ τῶν ὑπόπτων 27) καιροὶ, καὶ γενομένων τῶν παροξυσ-

Herodoti. De perſtrictione et interceptione. Cap. 18.

In quacunque morbi parte perſtrictio, interceptioque, et ante accessionem, et in ejus initio, adhibenda eſt. Colligare ergo et intercipere partes una, aut duabus ante horis, eſt accommodatum. si vero tempora ſuspecta ignoren-

---

22) In indice capitum, a principio Codicis, κατακτενισμοῦ.

23) In Codice: προτροφῆς et πρόσκλυσμα, sed littera σ. in προσκ. puncto notata, ut tollenda.

24) In marg. ἴσως· ἀσκύλλως. Σκύλλειν habet Herodian. p. 211. 296. Ἄσκυλτος habet Sext. Empir. p. 15. Euseb. Hiſt. Eccl. 4, 15. ἀσκύλτως ἐπιμεῖναι τῇ πυρᾷ. De proximo διαπονῆσαι ſubdubito. Forte, διατεθῆναι, διαναπαῦσαι.

25) νεοσύστατα opponuntur τοῖς χρονίοις καὶ παλαιοῖς, *quae novissime acciderunt.*

26) Nimirum, παροξυσμῶν. Διάσφιγξις in lexicis non reperitur. Διασφίγγειν tamen notum eſt. Ac, ni fallor, ſuperius etiam hoc occurrit. κατείλησις aeque bene ſe habet. Mox eſt κατειλεῖν. Vocabulum κατείλησις, sed alio sensu, eſt apud Diog. Laërt. lib. 10. p. 418. 419. Mox h. l. eſt διαδεῖν, quod idem eſt, ac διασφίγγειν.

27) Τὰ ὕποπτα hoc loco idem notat, quod superius, hoc ipso libro, cap. 17. in fine: ὑπόνοια φαύλη. Morbi enim non nulli ſuspiciones ſolum movere ſolent, non aperte se prodere. In his acuto et perspicaci et attento medici opus eſt ingenio.

μῶν, οὗ πολλῆς μὲν ἔτι τῆς ἐξ αὐτῶν ὠφελείας δεητόμεθα. ὅμως χρηςέον ταῖς μὲν διαθέσεσι, 28) ἐπὶ τῶν μετὰ ῥίγους ἐπισημαινομένων, καὶ ἀλγούντων, καὶ σπωμένων, καὶ ῥευματιζομένων, καὶ αἱμοῤῥαγούντων, καὶ παλμῶν καὶ λυγμῶν, καὶ ἐμπνευματώσεων, καὶ ἀγρυπνιῶν. ταῖς δὲ κατειλήσεσι πάντας τοὺς κατὰ πάθος, ἢ 29) συμπτώματος ψυχομένους ὑπακτέον. δεῖ δὲ προσάγειν τὰς διασφίγξεις τοῖς εὐρυχωροτέροις ἀγγείοις, ἐν οἷς τὸ αἷμα πολὺ καὶ τὸ πνεῦμα. ἐπιτήδεια τοίνυν πρὸς διάσφιγξιν, βραχιόνων μὲν μέρη, τὰ πρὸς μασχάλαις καὶ καρποῖς· σκελῶν δὲ, τὰ πρὸς τοῖς βουβῶσι καὶ ἰγνύαις καὶ σφυροῖς. ἡ γὰρ ὁλκὴ τῶν νοσοποιῶν ὑλῶν οὕτως ἀνθέλκεται. ἡ δὲ κατείλησις ὠφελεῖ προσηνίας, 30) κατέχουσα τὴν ὕλην καὶ τὴν φυσικὴν φυλάττουσα θερμασίαν, καὶ μάλιςα, εἰ μετὰ συναλείμματος προσάγοιτ' ἄν. ἐπιτήδειοι δὲ πρὸς ταῦτα τὰ βοηθήματα, οἵ τε κατὰ περίςασιν τὸ νευρῶδες πεπονθότες, ὡς ποδαλγικοὶ, καὶ ἀρθριτικοί· ἀπρόσφοροι δὲ, καὶ οἱ πρὸ τῶν παροξυσμῶν ἱδρωτικοὶ, καὶ ὅσοι μεθ' ἱδρώτων ἐπισημαινόμενοι. ἐπιτείνοιτο γὰρ ἂν αὐτῶν τὰ συμπτώματα, εἰ κατειληθεῖεν ἢ διαδεθεῖεν. ὁ δὲ τρόπος τῆς ἐνειλήσεως τοιοῦτος ἔςω. ἐκ μαλακῶν ἐρίων πλατεῖς κύκλους παρασκευάσαντες κατειλοῦμεν ἀπὸ δακτύλων ἄκρων χειρῶν μέχρι μασχάλων, καὶ ὁμοίως ἀπὸ βουβώνων ἄχρι δακτύλων· ἐπὶ πλέον τε τά τε κορονα 31) καὶ τὰ γόνατα, οἷς ῥαδίως γυμνοῦσθαι συμβαίνει, διὰ τὰς τῶν μερῶν συντά-

tur, accessionesque invaserint, non jam magnopere harum rerum auxilio indigebimus, veruntamen eis utendum est. atque affectionibus, quae cum rigore invadunt, itemque doloribus, convulsionibus, defluxionibus, sanguinis eruptionibus, palpitationibus, singultibus, inflationibus et vigiliis, perstrictio convenit. interceptio vero omnibus, qui vel ex morbo, vel ex symptomate refrigerantur, adhibetur. Perstrictiones autem vasis latioribus, in quibus multum sanguinis et spiritus est, admoveantur. Ergo ad perstrictionem aptae sunt partes brachiorum, quae ad alas et ad carpum pertinent: crurum vero partes, quae ad inguina, poplites, et malleolos sunt. hoc enim pacto attractio materiae, morbum gignentis, retrahitur et avertitur. Interceptio vero ad poplites adhibita prodest, quippe quae materiam contineat, naturalemque calorem servet: idque praecipue facit, si cum unguine admoveatur. haec autem auxilia conveniunt iis, qui statis temporibus nervorum dolores sentiunt, cujusmodi podagrici et arthritici sunt: incommoda vero censentur iis, quibus ante accessionem sudores prorumpunt, et quos accessiones cum sudore conjunctae obsident. nam si vinculis exciperentur, eorum symptomata fierent diuturniora. Interceptionis ratio sit, ut lanae molles in latos orbes redigantur, hisque ab extremis manus digitis ad alas usque

28) Legendum arbitror, διαδέσεσιν, id est, διασφίγξεσιν.

29) Interponendum videtur ἐκ.

30) Ita Codex. Sed in littera ς. accentus deletus videtur. Rasarius videtur voluisse, πρὸς ἰγνύας.

31) Sic, sine accentu. Rasarius videtur conjecisse, κυρτά. Nisi ἄκρα legendum, aut, σκέλη. Ἄκρα mox aliquoties occurrit.

σεις τὲ καὶ συγκάμψεις· καὶ ἄλλως ὀλιγοσαρκότερα ὄντα, τάχιον καὶ ἐπὶ πλέον περιψύχεται. αἱ δὲ πιέσεις πρὸς δύναμιν γινέσθωσαν. χρώμεθα δὲ ἐν 32) εἰλήσεσι, καὶ τοιούτῳ τρόπῳ. τὰ τῶν ἐρίων ἀποσπάσματα τοῖς ἄκροις τὲ περιτιθέντες ἐπὶ 33) δεσμοῖς ἀραιοῖς ἄνωθεν κατειλοῦμεν, πρὸς δύναμιν πάλιν πιέζοντες· πάντων δὲ κατειληθέντων, ἐκ διαλειμμάτων ἅπτεσθαι δεῖ τῶν σφυγμῶν, μὴ λάθωμεν κακώσαντες τὰς δυνάμεις, μετὰ 34) τοῦ ἔξωθεν ἐπιθεωρεῖν, οἷον, χροιὰν, ἀναπνοὴν, ἀπόκρισιν, κατάκλισιν. 35) τοὺς δὲ ἐπιφαινομένους ἱδρῶτας, εἰ μὲν ἐπὶ διαμονὴν γίγνοιντο, μηδὲν ἐλαττομένης τῆς δυνάμεως, ἀγαθοὺς ἡγητέον, ἐπιμένοντας ταῖς κατειλήσεσιν. ἐν δὲ τοῖς παροξυσμοῖς, ἐπισχετέον, λύοντας τὰς ἐνειλήσεις. ἐπὶ δὲ τῶν ἐπισημαινόντων θερμασίαν τῶν ἄκρων, θέρους μὲν θᾶττον λυέσθωσαν· χειμῶνος δὲ χρονιζέτωσαν. λύειν δὲ δεῖ τὰ ἐνειληθέντα οὐκ ὀρθᾶς, 36) ἀλλὰ πρότερον καὶ βραχιόνων ἁπαλαῖς ταῖς χερσὶ ψηλαφήσαντας τὰ μέρη, καὶ τὰ προσκείμενα τῶν 37) συγχειμάτων,

brachium intercipiamus: eodemque modo ab inguinibus ad digitos usque pedum progrediemur. ac partes quidem pedis, quae incuruae ſunt, itemque genua pluribus lanis excipiemus, quoniam hae partes tum extendendo, tum flectendo facile denudentur, cum alioqui carnis copia sit in eis perexigua, atque ita immoderatius refrigerentur, compressiones vero pro viribus fiant. Intercipiemus etiam particulas hoc modo. lanarum carpta extremitatibus ſuperdamus, et vinculis laxis ſuper excipimus, et pro viribus iterum premimus. ubi omnes partes fuerint interceptae, pulsus eſt per intervalla contingendus, ne vitiari vires nos lateat. quo in casu debemus etiam exteriora contemplari, ut colorem, ut respirationem, excretionem atque decubitum: sudores vero, qui erumpent, si ex mora fiant interceptionis, in eaque perseverent, ac vires nihil minuantur, boni ſunt judicandi. In accessionibus vero cessandum, et interceptiones ſoluendae. in iis vero, quae calorem extremorum invadendo augent, aeſtate citius expediendae interceptiones ſunt: hyeme vero diutius immorentur. Quae autem intercepta ſunt, non sunt directo exoluenda: ſed partes brachio-

32) Credo, uno vocabulo, ἐνειλήσεσι.

33) Forte junctim, ἐπιδέσμοις.

34) Forte: μετὰ τοῦ καὶ τὰ ἔξωθεν.

35) Codex ex correct. κατάκλησιν, antea κατάκλισιν. Forte: κατείλησιν.

36) Forte: εὐθέως aut ἀθρόως.

37) Rasarius hoc omisit. Forte: συγχρισμάτων, *unguenta*. v. Dioſcor. I, 116. p. 124. Aut συγκριμάτων. Σύγκριμα dicitur etiam de corpore. Ergo intelligit proximas brachiis corporis partes. Mox eſt in Codice, περιβολέοις σκεπεῖν, quae correxi.

ἀφελόντας, θέρους μὲν, τοῖς περιβολαίοις σκέπειν δεῖ· χειμῶνος δὲ, χερσίν. ὑποβληθέντα γὰρ ἀθρόως τῷ ἀέρι, ψύχεται. λύομεν δὲ καὶ τὰ λοιπὰ μέρη, παραινοῦντες ἡσυχάζειν αὐτοῖς, καὶ, εἰ δυνατὸν, μιᾷ 38) κατακλίσει χρῆσθαι.

rum teneris manibus contrectantes, et ea, quae circumjecta sunt, auferentes, aestate contegere togis oportet, hyeme vero manibus. nam aëri confertim expositae refrigerantur. caeteras quoque partes exoluimus, quiete eisdem imperata; sique fieri possit, ut unico decubitu utantur.

Περὶ διαδέσεως.

Αἱ διαδέσεις γιγνέσθωσαν τὸν τρόπον τοῦτον 39) τελαμῶνας πλατεῖς ἐξ ἐρίων στρεπτῶν ἢ πιλωτῶν, ἢ ἐσθήτων λαβόντες προκατατετριμμένους, τοῖς ἄκροις περιθήσομεν, στοχαζόμενοι τοῦ μὴ παραθλῖψαι τὴν σάρκα. πιέζειν δὲ πεπθηνίως μετ' εὐτονίας, ὅπερ συμβήσεται εὖ, ἂν εὐαφεῖς καὶ πλατεῖς ὦσι, καὶ μετὰ δευτέραν περιείλησιν μᾶλλον σφίγγωνται. οὐκ ἐγκοπήσεται γὰρ ἡ σὰρξ, ἀλλὰ πιεσθήσεται. τῆς δὲ αὐτάρκους διαδέσεως μέτρον ἄριστον, ἐπαναστῆναι πᾶσαν τὴν κύκλῳ τῶν διαδεδεμένων σάρκα μετὰ ἐρυθήματος, καὶ τῆς τῶν ἀγγείων διεγέρσεως, φυλαττομένων ἡμῶν πάλιν τὸ ἐπιπλέον πιέζειν, μήποτε ναρκήσῃ τὰ μέρη, καὶ ὀδύνης αἴτιοι γενώμεθα. μέτρον δὲ ἄριστον τούτων, ἥ τε τοῦ ῥίγους ἀπαλλαγὴ, καὶ ἡ περὶ τοῖς ἄκροις θερμασία, ἐπιδεδωκυίας δηλονότι τῆς ἐπισημασίας· ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν, ἡ τῶν συμπτωμάτων.

De deligatione.

Deligationes fiant ad hunc modum. lata vincula ex lana contorta, aut constricta et coacta, aut vestes attritas capimus, extremitatibusque circumponimus, et, adhibita cura, ne carnes contundantur, comprimendum obsequenter est, ut firmiter liges. quod rite procedet, si vincula, et lata, et lenia fuerint. sed magis etiam constringuntur post secundam comprehensionem. neque enim caro offendetur, sed comprimetur: optima vero deligationis, quae satis sit, mensura est, ut tota caro, quae circum partes deligatas est, cum rubore insurgat, nosque vasorum excitationem observando, iterum vehementius comprimamus, cavendo ne particulae in stuporem cadant, nosque doloris causam afferamus. optimus autem hujusce rei terminus est, depulsio rigoris et extremorum calor: cum scilicet invasio se remittit. in caeteris vero, cum symptomata remittuntur.

38) Forte: κατειλήσει.

39) Vide interpretes ad Pollucem p. 459. 739.

ΚΕΦ. ιθ.

Ἐκ τῶν Ἀντύλλου. Περὶ ὑποθυμιαμάτων. Ἐκ τοῦ α. λόγου τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων.

Ὑποθυμιάσει χρώμεθα ἐπὶ γυναικῶν πνιγομένων ὑϛερικῶς, ἢ τῆς ὑϛέρας προπεπτωκυίας, ἢ ψύξεως, ἢ ξηρότητος, ἢ πολλῆς ὑγρότητος περὶ τὴν ὑϛέραν οὔσης· ἐπί τε ἐπιληπτικῶν, καὶ ἑτεροκρανικῶν, 40) καὶ ὀρθοπνοϊκῶν, καὶ ἀσθματικῶν, καὶ καταῤῥοϊκῶν, κυνικῶς τε σπωμένων. 41) ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ὑϛερικῶν πνιγμῶν, καὶ 42) προπτώσεως, καὶ ἀποϛροφῶν, ὑποθυμιᾷν σμύρναν, ἢ λιβανωτὸν, ἢ βδέλλιον. εἰ μὲν οὖν δύναιτο ἡ γυνὴ καθῆσθαι, καθίσαντες αὐτὴν ἐπὶ 43) μαιωτικοῦ δίφρου περιϛείλαντες ἰσχυρῶς ἱματίοις, ὥϛε μηδὲν ἄλλο μέρος, πλὴν τὸ πρόσωπον γεγυμνῶσθαι. εἰ δὲ μὴ δύναιτο καθίσαι, διὰ τὴν πνῖγα, ἢ διὰ τὴν ἀσθένειαν, ἀνακειμένην ὑποθυμιατέον, τοῦ πυρὸς ὑπὸ τοῖς ἱματίοις σκεπομένου. ἐπὶ δὲ προπτώσεως, τοῖς δυσώδεσιν ὑποθυμιατέον, οἷον βδέλλαις κνισουμέναις, 44) πτεροῖς καιομένοις, ἢ θριξὶν, ἢ ἐρίοις, ἢ σπόγγοις. ἢ οὕτω παρασκευάσωμεν, βαλόντες εἰς χύτραν καινὴν οἶνον, ἐμπάσαντες εἰς αὐτὸν, ἐπὶ μὲν ψύξεως σμύρναν λείαν, ἄμωμον, κασίαν· ἐπὶ δὲ ξηρότητος, σάμψυχοι, ϛάχος, κρόκον· ἐπὶ δὲ ὑγρότητος, ὄξος, γλή-

Antylli. De suffitionibus. Ex primo libro, qui est de iis, quae extrinsecus occurrunt. Cap. 19.

Suffiunt medici mulieres, quae ex utero suffocantur, sive uterus procidat, sive refrigeratus, sive siccatus, sive multo humore perfusus sit. Utimur quoque suffitu in morbis comitialibus, heterocrania, capitis dolore, in recta cervice spirantibus, in asthmaticis, in iis, qui defluxione vexantur, et in iis, qui canina convulsione capiuntur. In uteri vero suffocationibus, et casu, atque aversione, mulieres suffiant se myrrha, aut thure, aut bdellio. si vero sedere mulier possit, in sella, qua parturientes utuntur, collocabimus, et totam pannis diligenter circumuallabimus, ut nulla pars nuda, praeter faciem, sit. si vero sedere, aut propter suffocationem, aut propter imbecillitatem non possit: suffienda erit igni sub vestibus contecto. Ubi vulva procidit, tetris odoribus suffienda, ut hirudinum nidore, pennis, aut capillis, aut lanis, aut spongiis combustis. Vel ita suffitum parabimus. conjecto in ollam novam vino, haec inspergemus, atque ita suffitus fiet. Cum vulva refrigerata est, myrrham tritam,

---

40) De hoc jam monitum. Vide Galen. in defin. med. in ἑτεροκρανία.

41) κυνικὸς σπασμὸς notatur ab Aretaeo lib. I. cap. 7. Aët. 6, 30. Celso. 4, 2.

42) Paulo ante est προπίπτειν de re eadem v. Paul. Aegin. 3, 72. Memoratur etiam πρόπτωσις ὀφθαλμοῦ, δακτυλίου. Mox fortasse, καὶ ἐπὶ ϛροφων. v. Ruf. Ephes. p. 215. edit. Mosq.

43) Mox hoc recurrit. Dicitur etiam μαιευτικός.

44) Uno et duplici σ. scribitur. Vide mox notam 64. Versu ultimo in Cod. est ϛάχος. Forte: ϛάχυν aut ϛάχυας. v. pag. 312.

χωνα, ἶριν, θύμον· πόμα 45) δὲ ξύλινον ἐπιθέντες τῇ χύτρᾳ, τετριμμένον 46) κατὰ μέσον, προσκλείψωμεν τὸ πόμα τοῖς χείλεσι τῆς χύτρας, ἢ πηλῷ κεραμικῷ, ἢ σταιτί· εἰς δὲ τὴν ὀπὴν κάλαμον εὐθύτρητον 47) ἐναρμόσωμεν, καὶ τούτου τὴν ἐναρμογὴν, 48) ὡς μηδεμίαν εἶναι παραπνοήν. τῷ δὲ ἑτέρῳ πέρατι τοῦ καλάμου μολιβοῦν 49) σωλήνιον περιαρμόσωμεν, λεῖον κατὰ τὸ χεῖλος· τὴν δὲ γυναῖκα καθίσωμεν ἐπὶ δίφρου μαιωτικοῦ, ἔχοντος ἐκκοπὴν κατὰ μεσότητα· ἔπειτα τὸ πῦρ ὑποθέντες, πρᾴον 50) τῷ δίφρῳ τὸν κάλαμον ἐκβαλόντες. ἔστω δὲ τοιοῦτος τὸ μῆκος, ὥστε βραχύναν 51) τελῶς ὑπερέχειν τοῦ δίφρου τὸ περιηρμοσμένον 52) αὐτοῦ μολίβιον, ὃ κελεύομεν προστιθέναι τῷ στόματι τῆς ὑστέρας, καὶ οὕτω τὴν χύτραν πυράσομεν. 53) πυρουμένης γὰρ αὐτῆς ἀτμὸς ἀναβήσεται ἀπὸ τῶν ἐγκειμένων, καὶ διοδεύσας διὰ τοῦ καλάμου εἰς τὴν ὑστέραν ἀφίξεται. περίκειται γὰρ τὸ μολίβιον προσηνείας 54) χάριν, ἵνα μὴ ἐπινύσσῃ ὁ κάλαμος. μετὰ δὲ τὴν αὐτάρκη πυρίαν, ἔτι ἐγκειμένου

amomum, casiamque adhibemus: cum exsiccata eſt, sampsuchum, ſpicam, crocumque: cum nimio eſt humore perfusa, acetum, pulegium, itida, thymumque. Poculum vero ligneum in ollam coniicimus, quod in medio sit perforatum: poculumque labris ollae agglutinamus, aut luto figulorum, aut paſta. in foramen vero calamum, recta perforatum ponimus, atque ita aptamus, ut nulla sit perspiratio: alteri vero calami extremitati fiſtulam plumbeam aptamus, cujus lene sit labrum. mulierem ipsam in sella, ad partum edendum accommodata, cujus effractum medium sit, collocamus: tum ignem leniter sellae subjicimus, et in sellam calamum imponimus. eſto vero calami tanta longitudo, ut plumbea, fiſtula calamo aptata, sellam excedat. fiſtulam hanc ori vulvae admoveri jubemus, atque ita ignem ollae ſubdimus: quo incendente, vapor ex iis, quae in olla sunt, elatus, et per calamum transiens, in uterum perveniet: circumdatur autem plumbum mansuetu-

45) *Poculum* hoc reddidit Rasarius. Ego credo, πῶμα, *operculum*. Mox rursus πόμα, ac deinde, πιλῷ pro πηλῷ.

46) Immo, τετρημένον. Xenoph. Oecon. 7, 40. Plato Phaedon. § 60. Diog. Laërt. p. 67.

47) Ita correxi, loco εὐθύτριτον. Multoties ergo hic scriba permiscuit litteras et ſyllabas.

48) Deeſt verbum, ut προσαλείψωμεν.

49) Ita habet Polyaen. p. 774. In Codice eſt, μολίβουν.

50) Forte: πρᾴως, et mox, ἐμβαλόντες.

51) Loco iſtorum monſtrosorum vocabulorum conjicio: ὥστε βραχὺ παντελῶς.

52) Forte: αὐτῷ.

53) Mox eſt: πυρουμένης. Forte ergo: πυρώσωμεν.

54) Codex: προσηνίας.

τοῦ καλάμου, ἡ χύτρα τοῦ πυρὸς ἀφαιρείσθω. ἐὰν γὰρ, ἀνιόντος τοῦ ἀτμοῦ, ἔτι ζέοντος, ὁ κάλαμος ὑφαιρέθῃ, 55) κατακαίεται ὁ κόλπος ὁ γυναικεῖος. ἐπὶ δὲ ἐπιλείπτων, ὑπὲρ τοῦ διαγνῶναι, εἰ εἰσὶν ἐν τῷ πάθει, 56) γαγάτην ὑποθυμιάσωμεν. 57) ὑπὲρ δὲ τούτους κομματιζοτένους. ἐπεγερθῆναι, καστόριον, θριξὶ κεκαυμέναις, θείῳ, ἐλέφαντος 58) ῥινίσματι, κέρατι ἐλεφαντείῳ, ἵππου 59) λειχῆνι· ἐπὶ δὲ ἑτεροκρανικῶν, 60) καὶ σκοτωματικῶν, καὶ κυνικῶς σπωμένων, ἑρπύλλου καὶ κισσοῦ φύλλοις, μανδραγόρᾳ, μαράθῳ. ἀσθματικοὺς δὲ καὶ ὀρθοπνοϊκοὺς ὑποθυμιατέον θείῳ, ἀβροτόνῳ, ὑσσώπῳ, ἡδυόσμῳ. δεῖ δὲ καθημένους ὑποθυμιᾶσθαι, περιστελλομένους ἱματίοις, τὸ πῦρ ἔχοντες μεταξὺ τῶν σκελῶν, καὶ 61) κεμφότας ἕλκειν κεχηνῶς τῷ στόματι τὴν πνοήν. μετὰ δὲ τὴν ὑπόθεσιν, 62) διακλύζεσθαι χρὴ μελικράτῳ τοὺς ἄλλους· τοὺς δὲ περὶ τὸν θώρακα ἔχοντας διάθεσιν, γάλακτι.

dinis causa, ut ne calamus locum vellicet. Poſtquam satis fomenti adhibueris, calamo adhuc vulvae insidente, olla ab igni auferatur. nam, si calamus subducatur, cum vapor ascendens adhuc fervet, sinus muliebris exuritur. In comitialibus vero, ut cognoscamus, utrum eo morbi genere teneantur, ex gagate lapide suffitus fiet: ut autem, qui comate opprimuntur, expergiscantur, ex caſtorio, capillis combuſtis, sulfure, eboris rasura, cornu cervino, et equina ungula. in iis, quibus altera capitis pars dolet, qui heterocranici vocantur, itemque in scotomaticis, et qui canina convulsione corripiuntur, ex ſerpillo, hederae foliis, mandragora, et foeniculo: in aſthmaticis, et recta cervice spirantibus, ex sulfure, abrotono, hyssopo, et menta. Quibus suffitus adhibentur, sedere debent, pannisque circumtegi, et ignem in mediis cruribus habere: et inclinatos hianti ore spiritum attrahere. Ubi suffitus adhibitus fuerit, caeteri colluendi sunt melicrato: qui vero thoracem malè affectum habent, lacte.

55) Forte: ὑφαιρεθείη. Paullò poſt corrigendum, ἐπιλήπτων.

56) Ita in marg. In textu: γαγώτην.

57) Ita ad litteram, puncto etiam interposito, Codex. Lego: ὑπὲρ δὲ τοῦ κωματιζομένους ἐπεγερθῆναι, καστόριον. Κῶμα eſt καταφορὰ εἰς ὕπνον, uti medici explicant.

58) Eſt etiam, ῥίνημα.

59) Cod. λιχῆνι.

60) Dicitur morbus iſte, ἑτεροκρανία et ἡμικρανία. Mox Codex: σκοτοματικῶν. Σκότωμα morbus iſte appellatur. Aret. περὶ χρον. παθ. 1, 3. Inde σκοτωματικοί. v. Galen. in Def. med.

61) Conjicio: κεκυφότας. Mox etiam: κεχηνότως, quod descendit a κεχηνώς. Nisi aliquis malit, κεχηνότι.

62) Hoc mihi suspectum eſt. Forte: ὑποθυμίασιν. De ea enim hactenus dictum eſt

ΚΕΦ. κ.

Περὶ ὀσφραντῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ὀσφραντοῖς χρηστέον, ἐπὶ μὲν ὑστερικῶν πνιγμῶν, καστορίῳ, ὄξει πεφυρμένῳ, κεκαυμένοις θριξὶ, ἐρίοις κεκαυμένοις, σπόγγῳ ὁμοίως, ἐλλυχνίῳ, 63) ἄρτι ἐσβεσμένῳ, θείῳ ἀπύρῳ, θυμιωμένων, βδέλλαις καπνιζομέναις. 64) ἐπὶ δὲ 65) προσεπτωκυίας ὑστέρας ὀσφραντέον 66) στάχυϊ, κασίᾳ, κόστῳ, ἰριδιφύλλῳ, 67) τοῖς εὐώδεσι μύροις. ἁρμόζει δὲ καὶ πρὸς λειποθυμίας καὶ ναυτίας ταῦτα, καὶ ἔτι μᾶλλον οἶνος 68) κατά τινος αὐτῶν, ἢ ὄξος, ἐναποβρεχομένου θύμου, γλήχωνος, 69) θύμβρας, ὀριγάνου, σελίνου. ἁρμόζει δὲ καὶ φύλλα ἀμπέλου, καὶ ῥόδα. πρὸς δὲ τὴν ἀπὸ ἐνδείας ἔκλυσιν ἐπιτήδεια ὀσφραντὰ, ἄρτος κεκαυμένος, ἄλφιτα οἴνῳ διάβροχα, μῆλον, ἄπιον, 70) μηλοπέπων· τοῖς δὲ ἐπὶ κεφαλαλγίας λειποθυμοῦσι, πευκέδανον, 71) πόλιον, δαφνίδες, κυπαρίσσου 72) σφαιρία, ἕρπυλλος, μελάνθιον καιόμενον.

De olfactoriis. Ex eodem libro. Cap. 20.

Iis, quae oflactu sensum excitant, utimur in uteri ſtrangulationibus, ut caſtorio, aceto diluto, capillis combuſtis, lanis concrematis, spongia itidem, et ellychnio lucernae, nuper reſtincto, sulfure ignem non experto: quae omnia ex igne suffiuntur: itemque hirudinibus fumum eructantibus. Ubi vero uterus procidit, odorari debent spicam, casiam, coſtum, iridis folia, unguenta odorifera, quae etiam ad animi defectionem et nauseam faciunt: et multo etiam magis vinum, cum aliquo eorum miſtum, aut acetum, in quo thymum, pulegium, satureia, origanum, apiumque immaduerint. Folia quoque vitis et rosarum conveniunt. ad dissolutionem autem virium, quae ex defectione oritur, haec olfactoria sunt apta: panis uſtus, polenta, vino madescens, pomum, pirum melopepo. at qui ex capitis dolore in animi defectionem cadunt, paucedanum, polium, baccas lauri, cupressi globulos, serpillum, melanthium, quod aduritur, odorari debebunt.

63) Cod. ἐν λυχνίῳ.

64) Capite 19. eſt: βδέλλαις κνισουμέναις.

65) Superiori capite rectius eſt, προπεπτωκυῖα et πρόπτωσις. Hic nec grammatica ratio conſtat.

66) ὀσφραίνεσθαί τινος dicitur. Dativi ergo aliter excusari nequeunt, nisi ὀσφραντέον τινά τινι probaveris.

67) Forte: ἴριδος φύλλῳ. Certe ἰριδίφυλλον non recordor legere.

68) Forte: μετά τινος.

69) Cod. θρύμβας, ut superius.

70) Vide Geopon. lib. 12. cap. 20.

71) Vide Geopon. p. 943.

72) Vide ibid. p. 1192.

ΚΕΦ. κα.

Περὶ 73) σμηγμάτων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Σμήγματα δὲ παραλαμβάνεται, τὰ μὲν, ὑπὲρ τοῦ ῥύψαι τὴν ἐπιφανείαν, τὰ 74) δέρματα δὲ ὥστε ἀμύξαι καὶ ἀναστομῶσαι τὸ σῶμα· τὰ δὲ, ἐπὶ πιτυριάσεως 75) καὶ ψώρας, καὶ φθειριάσεως, 76) ἢ κονίδων 77) ἐνοχλουσῶν. ῥυπτικὰ μὲν οὖν ἐστὶ, νίτρον, ἀφρόνιτρον, ἅλας, μέλι, ἁλὸς ἄνθος, 78) κιμωλία, ἐρεγμὸς, ζύμη κριθίνων ἀλεύρων, πίτυρα, τέφρα 79) κυνὸς, πᾶσα κίσηρις, 80) ψάμμος· λεπτυντικὰ δὲ ἐλλέβορος λευκὸς, λεῖος, ἀλκυόνιον, θεῖον, σταφὶς ἀγρία, νάπυ, κάγχρυ, πύρεθρον, πέπερι, λιμνίστης, 81) κόκκος κνίδιος, εὐφόρβιον· πιτύροις δὲ καὶ τοῖς ψωρώδεσιν, ἔτι 82) δὲ φθειριάσεως σμήγματα κατάλληλα, τεύτλου χυλὸς, πτισάνης χυλὸς, θεῖον ἄπυρον, ἐλλέβορον, σταφὶς ἀγρία, σηπίας ὄστρακα κατακεκαυμένα. πάντα δὲ τὰ σμήγματα 83) ἀνείληπτον προσφέρειν τῷ σώματι σινδονίῳ ξηρῷ, προξηροτριβέντι 84) καὶ προϊδρώσαντι.

De abstergentibus medicamentis, quae smegmata dicuntur. Ex eodem libro. Cap. 21.

Smegmata solent adhiberi, ut cutis superficies abstergatur, alia, ut scarificetur, aperiaturque corpus: alia ad porriginem, aut scabiem, aut morbum pedicularem exterendum, aut ad lendium molestias tollendas valent. abstergent autem nitrum, aphronitrum, sal, mel, salis flos, cimolia, lomentum fabarum, fermentum hordeaceae farinae, furfur, cinis * communis, pumex omnis, arena. attenuant autem veratrum album tritum, alcyonium, sulfur, herba pedicularis, napy, cachry, pyrethrum, piper, limnestis, granum Gnidium, euphorbium. ad porrigines vero et scabiem, et morbum pedicularem smegmata faciunt, quae constant ex betae succo, ptissanae cremore, sulfure, ignem non experto, veratro, herba pediculari, testa sepiae combusta. omnia autem smegmata corpori admovenda sunt sine unguine, in linteo sicco, cum siccatum prius fuerit corpus, priusque sudaverit.

73) Vide Schol. ad Theocrit. Id. 3, 17. In hoc Codice est σμίγμα, et hic, et paullo post, et inferius.
74) Forte: τὰ δὲ, ὥστε τὰ δέρματα ἀμύξαι.
75) Codex: πυτυράσεως, et ex correct. πυτυριάσεως. v. Paul. Aegin. 3, 3. Post hoc in Codicis margine inserta sunt haec: καὶ ψόρας (sic.) καὶ φθειριάσεως. Credo sane haec excidisse. Ergo correxi et recepi.
76) Vide Galen. in def. med. et Oribas. ad Eunap. lib. 4. cap. 10.
77) Vide Ammon. p. 84.
78) Scriba pro more suo: κειμωλία. Vide Erotian. p. 47. et Galen. in Gloss. p. 95. Uterque σμηκτίδα γῆν interpretatur, τὴν κιμωλίαν. A σμήχω ergo, de quo hic sermo est, vocant σμηκτίδα γῆν. Mox scriba rursus: ἔρεμος.
79) Sic. Rasarius voluit, κοινή. Credo potius excidisse nomen substantivum, veluti κονία, ἣν Galenus ῥυπτικωτάτην appellat, aut, etiam κικὶς, quam ipsam etiam ῥυπτικὴν appellat Galenus. Vel, κυνόσβατον, loco κυνὸς πᾶσα.
80) Dicitur etiam κίσσηρις.
81) Ita Codex. Apud Dioscor. p. 330. edit. Colon. 1529. legitur λιμνήσιον et λίμνησις. Idem est, quod *centaurium majus*. Vide hic pag. 297.
82) Mutavit ergo constructionem.
83) Immo, ἀνάλειπτα. Phavorin. p. 108. ἄλειπτος et ἀνάλειπτος, ὁ μὴ ἀλειφθείς.
84) Ita a prima manu, sed insertum ηθ, ut sit, προξηροτριβηθέντι. Male! Dicitur, τριφθεὶς, τριβείς. ξηροτρίβεσθαι habet Harpocrat. p. 127.

Κ Ε Φ. κβ.

Περὶ ἰσχαιμων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῶν ἰσχαίμων, τὰ μὲν τῷ 85) ψύχειν ἵστησι τὰς αἱμοῤῥαγίας· τὰ δὲ, τῷ στύφειν· τὰ δὲ, τῷ παρεμπλάσσειν· τὰ δὲ, τῷ ξηραίνειν· τὰ δὲ, τῷ καίνειν. ὕδωρ μὲν οὖν ψυχρὸν, καὶ χυλὸς ψυλλίου, κωνείου, σέρεως, πολυγόνου, διὰ τὸ ψύχειν, ἵστησιν· ὄξος δὲ καὶ ὀξύκρατον, καὶ χυλὸς ἀνδράχνης, ἀρνογλώσσου, ῥοῦ. 86) συριακὸν ὑποκυστίδος, βαλαυστίου, διὰ τὸ στύφειν. ἔτι δὲ καὶ κικὶς, ἀκακία, 87) ὀμφάκιον, λεπὶς, ἰός· γύψος δὲ, καὶ καδμία, καὶ ψιμμύθιον, καὶ διαφανὲς 88) κεκαυμένον, καὶ σάμιος ἀστὴρ, καὶ γῆ σαμία, καὶ ἤλεκτρον, καὶ μίλτος λημνία, καὶ ἀράχνιον, καὶ μάννα, τῷ παρεμπλάσσειν. σπόγγος δὲ καινὸς, εἰς πίσσαν 89) ἀποβραχεὶς, τρύξ τε οἴνου, καὶ ὄξους, τῷ ξηραίνειν. μίσυ δὲ, καὶ χαλκῖτις, καὶ χάλκανθος, καὶ καυτήριον, τῷ καίειν καὶ συνάγειν 90) τὰ σώματα. δεῖ δὲ ἄρχεσθαι μὲν ἀπὸ τῶν ψυχόντων ἢ στυφόντων, ἐπὶ τελευταῖα δὲ τὰ καίοντα παραγίνεσθαι. εἰδέναι δὲ χρὴ, ἅτι 91) αἱ μὲν τῶν ἄλλων μερῶν αἱμοῤῥαγίαι, πλείστοις εἴδεσι τῶν ἰσχαίμων χαίρουσιν· αἱ δὲ

De iis, quae ſanguinem ſiſtunt Cap. 22.

Eorum, quibus ſanguis cohibetur, alia refrigerando, alia adſtringendo, alia agglutinando, alia siccando, alia adurendo, ſanguinis eruptiones ſupprimunt. ergo aqua frigida, psyllii succus, cicutae, ſeridis, et herbae ſanguinalis ſiſtit refrigerando. acetum vero, oxycratum, ſuccus portulacae, plantaginis, rhois Syriaci, hypocyſtidos, balauſtii, adſtringendo: itemque galla, acacia, acreſta, ſquama, aerugo, gypsum, cadmia, cerussa, diphryges uſtum, Samius aſter, terra Samia, electrum, rubrica lemnia: et aranearum tela, et manna thuris cohibet agglutinando. et ſpongia nova aceto imbuta, vini fex et aceti, exsiccando. at misy, et chalcitis, et atramentum sutorium, et cauterium, adurendo, et corpora congregando. Initium vero a refrigerantibus et adſtringentibus ducendum eſt, et ad extremum adhibenda ſunt adurentia. Illud porro ſcire convenit, aliarum partium eruptiones ſanguinis poſtulare plurima remedia ſanguinem ſupprimentia: eas vero, quae ab

85) Scriba negligens, ac fortaſſe linguae Graecae prorsus ignarus, aliquoties hic ſcripsit τὸ, loco τῷ. Id ergo correxi. ἴσχειν, in ἰσχαίμων, mox hic ſynonymum habet ἵστησι. Utrumque eſt, *ſiſtere*, *inhibere*. Sed hoc in vulgus notum eſt.

86) Ita Codex: lege: ῥοῦ συριακοῦ, ὑποκυστίδος. Videatur eruditissimus Niclas ad Geopon. p. 1119 et Rufus Ephesius edit. Mosquensis p. 229. De ὑποκυστὶς vide ibid. p. 230. Loco ὑποκυστὶς, ſcribitur etiam, ac rectius, ὑποκιστὶς. v. Dioscor. p. 120.

87) Cod. ἀκακίας.

88) Recte in marg. διφρυγές. v. Dioscor. p. 674. Γῆ σαμία habet etiam Rufus Ephesius edit. Mosquenſis p. 231. ubi vide notam 86.

89) Rasarius *aceto*. Paullo ante et poſt dedi rursus τῷ, loco τὸ, ante infinitivos.

90) Mollius hoc mihi videtur. Forte: συνάγχειν, *comprimere*, *conſtringere*.

91) ὅτι in margine ſolum eſt. Mox, loco ἃ, dedi αἱ, uti mox legitur. Mox, etiam χαίρουσιν ex margine recepi.

ἀπὸ ὑστέρας, καὶ 92) τὸν ἐν βάθει προσμένοντα καὶ ὄντα ὅλως ἀλλοτριοῦνται· ἧσσον δὲ καὶ τοῖς ψύχουσιν ὑπακούουσι. χαίρει δὲ ὑστέρα μὲν τοῖς στύφουσι μάλιστα. αἱ δὲ διὰ στόματος ἀναγωγαὶ, 93) οὔτε τὰ ξηραίνοντα προσδέχονται, οὔτε τὰ εἰρημένα. εὐαρεστοῦσι δὲ τοῖς παρεμπλάσσουσιν, οὐ μὴν πᾶσιν, ἀλλ' ὡς 94) ἀποθεῖναι δύνανται, καὶ ἀκίνδυνα καθέστηκε. ψιμμύθιον γὰρ, καὶ γύψος, καὶ καδμία, καὶ διαφανὲς, 95) δηλητηρίων ἔχει χώραν· ἐπὶ τῶν ἔξωθεν οὖν αἱμοῤῥαγιῶν ταῦτα ἐπιτήδεια παραλαμβανόμενα.

utero fluunt, quaeque in profundis partibus manent, et sunt, omnino aliter curari. nam minus parent refrigeranticus: quippe cum uterus adstringentibus praecipue delectetur. quae per os erumpunt, siccantia non admittunt, nec, quae modo diximus: sed iis, quae glutinant, curantur: sed ne iis quidem omnibus: verum imponi possunt, et quae periculo vacant. nam cerussa, gypsum, et diphryges, et cadmia veneni vim habent: quae quidem in sanguinis eruptionibus partium externarum convenienter adhibentur.

ΚΕΦ. κγ.

Περὶ κολλυρίων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Κολλύρια, τὰ μὲν ἰδίως λεγόμενα, ὀφθαλμοῖς προσφέρεται. λεανθέντα 96) δὲ, κοινῶς προσαγορευόμενα ὁλόκληρα, τὰ μὲν προστίθεται, τὰ δὲ ἐντίθεται. προστίθεται μὲν ὑστέρᾳ· ἐντίθεται δὲ 97) σύριγξι καὶ κόλποις. τὰ μὲν οὖν ὑστέρᾳ προστιθέμενα, καθαρσίν τε προκαλεῖται, καὶ ἔμβρυα 98) ἐκ-

De collyriis. Ex eodem. Cap. 23.

Quae collyria proprie dicuntur, ea oculis adhibentur. laevigata vero, quae communiter integra nominantur, alia apponuntur, alia imponuntur. apponuntur autem utero: imponuntur vero fistulis, et finibus. quaeque utero adhibentur, purgationes provocant, et foetum educunt. ea autem ex colophonia

92) Conjicio interim: αἱ δὲ (αἱμοῤῥαγίαι) ἀπὸ ὑστέρας καὶ τῶν ἐν βάθει προσμενόντων καὶ ὄντων. Frustra autem, καὶ ὄντων adjectum, post προσμενόντων. Ergo forte: προσμενόντων, καιόντων (nimirum, ἰσχαίμων.) ὅλως ἀλλοτριοῦνται, id est, *alienae sunt, abhorrent.* Mox memorat ψύχοντα ἴσχαιμα et στύφοντα.

93) Nimirum, τοῦ αἵματος

94) Forte: ἀλλ' οἷς ἀποθεῖναι, aut, ἃ ἀποθεῖναι. Rasarius in mente habuit, ἐπιθεῖναι, *imponere*, loco, *deponere.* Aut, ἀπωθῆσαι.

95) Vide supra notam 88. Nam et hic διφρυγὲς legendum videtur. Mox est: δηλητήριον, quod correxi.

96) Forte: λεανθέντα δέ, τὰ κοινῶς, aut, τὰ δὲ κοινῶς. Mirum enim, eadem, et λεανθέντα, et ὁλόκληρα appellari. Ὁλόκληρα κολλύρια non legi, sed ξηροκολλούρια et ὑγροκολλούρια. Nam et κολλούριον dicitur.

97) V. Paul. Aegin. 4, 49. 6, 77. et de κόλπος. 4, 48. Κολλύριον inseritur etiam aliis corporis partibus, ut ἕδρᾳ, μυκτῆρσι, sicuti medici docent.

93) Miror sane, apud Hippocratem, Dioscoridem, et alios, memorari etiam medicamenta, quae embriones depellant, a pessumdent. Ea enim ars medica, si hoc nomine digna est, contra naturam est, sensumque cultioris humanitatis. Verum veteres etiam, apud plures gentes, recens natos infantes impune exponebant, quod multo etiam crudelius censeo. QUANTIS LAUDIBUS HIC PRAEDICANDA SUNT ROSSICI IMPERII INSTITUTA ET MANDATA, QUIBUS PUBLICIS SUMTIBUS CAUTUM EST, NE INFANS ULLUS, AUT LAESAE PUDICITIAE VIRGINIS, AUT EGESTATIS PARENTUM LEGITIMORUM CAUSSA, INTERITUI DEVOVENDUS SIT. QUIN IMMO MATRES INOPES DELATI INFANTULI PRAEMIOLUM ETIAM ACCIPIUNT,

βάλλει. σκευάζεται δὲ διά τε κολοφωνίας, καὶ σμύρνης, καὶ κράμβης ῥίζης, δικτάμνου καὶ ἐλατηρίου. δεῖ δὲ μῆκος μὲν εἶναι δακτύλων τεσσάρων τὰ κολλύρια, μύουρα 99) δὲ κατὰ τὸ σχῆμα, καὶ κροκίδι περιελίσσας 100) ἢ λινῷ ἐπιμήκει, ὅπως μετὰ τὸ αὐτάρκη μεῖναι χρόνον ἐπισπαθῆναι 1) διὰ τῆς κροκίδος, ἢ τοῦ λινοῦ ἔξω. χρίεσθαι δὲ τὸ κολλύριον κυπρίνῳ. χρὴ δὲ φυλάσσεσθαι, ὡς μήτε φλεγμαινούσης, μήτε ὀδυνωμένης τῆς ὑστέρας προστεθῆναι. τὰ δὲ ἐντιθέμενα κολλύρια σύριγξί τε καὶ κόλποις, ὑπὲρ τοῦ παρακολλῆσαι 2) παραλαμβάνεται. γίνεται δὲ ταῦτα διὰ μέλιτος ἑφθοῦ, ἢ διὰ ταυροκόλλης, καὶ διὰ ἰοῦ, ἢ καὶ διὰ χαλκοῦ κεκαυμένου· τὰ δὲ ἐπὶ τῶν συρίγγων ἐντιθέμενα, ὑπὲρ τοῦ ἐκτυλῶσαι, σκευάζεται διὰ μέλιτος καὶ μίσυος, 3) καὶ χαλκάνθου, καὶ χαλκίτεως, καὶ λεπίδος μελαίνης, καὶ ῥίζης πρασίου καὶ κεδρίας, καὶ σέρεως. ἔστω δὲ ταῦτά τε καὶ τὰ ἐπὶ τῶν κόλπων, μήκει μὲν σύμμετρα τοῖς κόλποις ἢ τοῖς σύριγξι· πάχει δὲ ἐλάσσω, ὡς μὴ διεφηνεῖσθαι. 4) ἐντίθεται δὲ καὶ σπόγγος καὶ πάπυρος ἐσκελετευμένα λίνῳ, ἐπί τε κόλπων καὶ συρίγγων, ὑπὲρ τοῦ ἀναξηρᾶναι, εἰ τούτου δεοίμεθα. ἐπισπᾶται γὰρ

myrrha, et braſſicae radice, dictamno, et elaterio conficiuntur. Debent autem collyria longitudinis quatuor digitorum eſſe: eorumque figura caudae muris eſſe ſimilis. ſunt etiam linamentis, aut ſilo oblongo appendenda, ut cum temporis, quod ſatis ſit, permanſerint, avelli foras queant. collyrium quoque cyprino ungendum. ſed animadvertendum eſt, ne utero inflammato, aut dolenti, collyrium admoveatur. Quae vero ſiſtulis et ſinibus induntur, ea, ut agglutinentur, imponi ſolent. haec autem ex melle cocto fiunt, aut ex taurino glutine, aut ex aerugine, aut aere combuſto. quae ſiſtulis induntur, ea ad callos exterendos imponimus, fiuntque ex melle, myſi, atramento ſutorio, chalcitide, ſquama nigra, radice marrubii, cedria, et ſeride. haec vero, et quae in ſinus induntur, eſto longitudinis paris ſiſtulis, et ſinibus: craſſitudinis vero minoris, ne cunei inſtar imponantur. ſpongia quoque, et papyrus exſiccata ex lino inditur, et in ſiſtulas, et in ſinus, exſiccandi cauſa, ſi exſiccandi ſit neceſſitas: trahunt enim hae ad ſe humorem: et ut dilatemus, aperiamuſque ora ſiſtula-

ALIAE VERO ULTRO ETIAM ANTE PUERPERIUM PUBLICE ALUNTUR ET CURANTUR. QUAE QUIDEM BENEFICIA PROXIME ACCEDUNT AD DIVINA.

99) Erotian. p. 50. τὰ ἐκ πλάτους εἰς μύουρον ἠγμένα. μύουρα, quae ex latiori desinunt in acutum ac tenue.

100) περιελίσσας nullo modo poteſt esse ab περιελίσσω. Forte: περιειλήσας. Mox in Cod. eſt: μετὰ τὸ, (correxi, τὸ) αὐτάρκη.

1) ὅπως — ἐπισπαθῆναι. Addendum videtur δύναιτο.

2) Rasarii interpretatio, *imponi ſolent*, displicet. Forte voluit: *adhiberi ſolent*. Credo, esse errorem typothetae. *Imponi* prorsus eſt contrarium τῷ *induntur*, ſeu, *inſeruntur*.

3) Ita Codex. Idem Dioscor. V, 71. p. 672. et Athenaeus p. 62. Alii ſcribunt *myſi*, uti hic Rasarius, qui tamen hoc uno Codice usus eſt, quo nos utimur. Locus Dioscoridis legitur etiam apud Oribas. Coll. med. lib. XIII. ubi fol. 191. iterum in hoc Codice legitur μίσυ. Atque ibi Rasarius quoque habet *miſy*.

εἰς ἑαυτὰ τὴν ἰκμάδα, καὶ ὑπὲρ τοῦ διευρῦναι, καὶ ἀνοῖξαι τὰ στομία τῶν συρίγγων, παρασχεῖν τε χώραν τοῖς κολλυρίοις τῆς παρόδου. τῶν δὲ ὀφθαλμικῶν κολλυρίων, τὴν μὲν ὕλην ἐξεθέμεθα ἐν τῷ περὶ ἐμβροχῶν, καὶ καταπλασμάτων, καὶ ἐμπλασμάτων τόπῳ. σκευάζειν δὲ τὰ κολλύρια ἔαρος. θέρους τὲ γὰρ ἡ δύναμις αὐτῶν διαπνεῖται, καὶ μάλιστα τῶν ἀρωμάτων, ξηρῶν κοπτομένων· ἔτι τὲ ἐξαεροῦται. χειμῶνος δὲ, ἐν μὲν τῷ ξηρὰ κόπτεσθαι οὐδὲν λυπεῖται· τριβόμενα δὲ σὺν τῷ ὑγρῷ φρίσσειν, καὶ οὔτε ἀνίησι τὰς δυνάμεις, οὔτε ἀνακιρνᾶται ἀλλήλοις· ἐνίοτε δὲ, καθάπερ ἐν ταῖς δυσχειμέροις χώραις, καὶ ἀποβάλλει τὰς δυνάμεις τὰ φάρμακα, χειμῶνος ἐν τῷ ὑγρῷ τριβόμενα. ἐκπήγνυται γάρ. οὐδὲ λίαν ξηροτρίβειν τὰ φάρμακα. τὸ γὰρ χνοῶδες αὐτῶν, ὅπερ ἐστι καθαρώτατον τῇ δυνάμει, ἐξατμίζεται καὶ ἀπέρχεται. τριπτέον δὲ καθ' αὐτὰ μὲν ξηρὰ τὰ φάρμακα, ὥστε διασεῖσαι 5) χωρὶς βίας διὰ τῶν λεπτοτάτων κοσκίνων σὺν τῷ ὑγρῷ. οὐκ ἀθρόον δὲ παραχυτέον τὸ ὑγρὸν, ἀλλὰ κατὰ βραχὺ, ὥστε ἀεὶ γλοιῶδες καὶ ἰξῶδες τρίβεσθαι τὸ φάρμακον. οὕτω γὰρ ἑνωθήσεται τὰ ἐμβαλλόμενα πρὸς ἄλληλα. εἰ δὲ πᾶν ἐπιχυθείη τῶν ὑγρῶν, τὰ μὲν μεταλλικὰ ὑφιζάνει· τὰ δὲ ἀρωματικὰ ἐπιπολάζει, καὶ οὔτε ἀλλήλοις ἀναγκασθήσεται ἑνωθῆναι, οὔτε ὑποπεσεῖται τῷ λεαντῆρι 6) προτρέχοντα καὶ διαφεύγοντα τῷ ὑγρῷ.

rum et locum, ut collyria ingredi possint, praebeamus. Caeterum collyriorum, quae ad oculos pertinent, silvam et materiam exponimus, ubi de madefactionibus, et cataplasmatis, et emplasmatis verba facimus Vere parare collyria debemus. nam aestate eorum vis euanescit, et praecipue aromatum aridorum contusorum. at hyeme, etiamsi arida contundantur, nihil tamen laedentur. cum humore autem contritae inhorrescunt, neque vires remittunt, neque inter se permiscentur. Quandoque etiam, quemadmodum in regionibus, quae hyberna faevitia rigent, medicamenta in humore trita suas vires hyeme amittunt, siquidem congelantur. sed nec etiam valde sicca medicamenta conterenda sunt: nam pulverulenta eorum pars, quae purissima facultate est, evaporat, et in nihilum abit. Sicca autem per se terenda sunt, ut per tenuissimum cribrum sine vi traiici cum humore queant. non tamen humor confertim affundendus est, sed paulatim, ut semper strigmentosum, et viscosum medicamentum teratur. ex quo consequetur, ut, quae injecta fuerint, inter se cohaereant. si vero totus humor affundatur, metallica residebunt, aromatica vero innatabunt, neque inter se uniri cogentur: neque sub pistillum cadent: quippe quae praecurrant, et cum hu-

4) Rasarius derivavit a σφὴν *cuneus*. Ergo voluit, διεσφηνῶσθαι. Saepe quidem occurrit σφηνοῦσθαι, loco, *condensari*, *confarciri*. Mihi tamen in mentem veniebat, διεφικνεῖσθαι, *ne fistulas et sinus* (propter latitudinem) *pertranseant*, *ne latiora sint collyria.*

5) Credo, διασῆσαι, a σήθω. σήθειν et σείειν frequenter permutantur.

6) A λεαίνειν.

τὸ δὲ ὕδωρ ὄμβριον ἔστω. λεπτὸν γὰρ τοῦτο, καὶ διαδύεται διὰ πάντων, εἰ μὴ οἶνον τύχῃ τὸ κολλύριον ἀναλαμβάνεσθαι. τὰ μὲν δὴ διὰ μεταλλικῶν σκευαζόμενα κολλύρια λεαίνεται χρόνῳ πολλῷ· τὰ δὲ διὰ χυλῶν, ὀλίγης 7) μέρους δεῖται τρίψεως. μετὰ δὲ τὸ αὐτάρκως ἔχειν τῆς λεάνσεως, κόμμι προσβάλλεται τοῖς κολλυρίοις, ὑπὲρ τοῦ συναγαγεῖν. καὶ μετὰ τὸ ξηρανθῆναι, ἀῤῥαγῆ παρέχειν τὰ κολλύρια. ἰδίαν γὰρ δύναμιν οὐδεμίαν ὀφθαλμοῖς ἐπιτήδειον ἔχει τὸ κόμμι. ἀποτίθεσθαι δὲ χρὴ μετὰ τὸ ἀναπλάσαι τὰ κολλύρια ἐν ἀγγείῳ χαλκῷ. βελτιοῦται γὰρ ὑπὸ τοῦ χαλκοῦ τὰ ὀφθαλμικά. τοῖς μὲν οὖν διὰ χυλῶν, εὐθὺς δεῖ χρῆσθαι· τὰ δὲ διὰ τῶν μεταλλικῶν παλαιούμενα κρείσσω γίνεται.

more confugiant. aqua autem esto pluvia: ea namque tenuis est, et omnia permeat. sin secus, collyrium vino excipiendun erit. Quae autem ex metallicis parantur, multo tempore laevigantur: quae ex succis, exigui temporis contritione indigent. ubi vero satis fuerint laevigata, gummi collyriis additur, ut componantur, et, quia postquam siccata sint, facit, ut collyria non frangantur. nullam tamen propriam facultatem oculis gummi praebet. ubi vero confecta fuerint, in aeneo vase reponantur. nam, quae ad oculos pertinent, meliora ab aere fiunt: at, quae ex succis constant, iis utendum statim est: quae vero ex metallicis conficiuntur, inveterata meliora redduntur.

Τρόπος χρήσεως.

Ἁρμόζει μὲν ἀρχομένῃ ὀφθαλμίᾳ, καὶ μάλιστα θέρους, τὰ διὰ γλαυκίου, κρόκου, σαρκοκόλλης· ῥεύματι δὲ, τὰ διὰ ῥόδων, τὰ διὰ φοινίκων ὀστέων κεκαυμένων, τὰ διὰ θαλλίας· ὀδύναις δὲ ἰσχυραῖς, τὰ διὰ ἀστέρος, τὰ διὰ ἀμύλου, τὰ βαβυλώνια καλούμενα· χειμώσεσι 8) δὲ, τὰ διὰ πομφόλυγος, τὰ διὰ ψιμμυθίου, τὰ διὰ νάρδου· πρὸς δὲ ἕλκη, τὰ διὰ λιβάνου· πρὸς δὲ τὰς διαθέσεις τὰς ἐγκεχρονικυίας, τὰ δριμέα. τὰ δὲ αὐτὰ καὶ πρὸς ἀμβλυωπίας. ἡ δὲ ὕλη παρὰ πᾶσιν ἔγκειται τῶν κολλυρίων. δεῖ δὲ ἐγχυματίζειν, 9) ἐπί τε χει-

Usus collyriorum modus.

Lippitudini autem incipienti conveniunt ea, quae ex glaucio, croco, et sarcocolla conficiuntur, idque praesertim aestate: defluxioni vero, quae ex rosis, quae ex ossibus palmularum combustis, quae ex summis oleae colliculis constant: vehementibus doloribus, quae ex astere, quae ex amylo, quaeque babylonia vocantur. ad chemoses vero facit collyrion ex pompholyge, ex cerussa, ex nardo. ad ulcera, quae ex thure fiunt. ad affectiones, quae inveterarint, valent acria collyria. eadem ad hebetes oculos accommodata sunt. collyriorum

7) Forte: ὀλιγομεροῦς.

8) Scibitur χήμωσις et χύμωσις. v. Paul. Aegin. 3, 22. Galen. in defin. med. Rufus Ephes. p. 19. edit. Paris.

9) De hoc v. Galen. in Gloss. p. 83. in λίβος. De χείμωσις vide hic notam 8. Mox Codex vitiose αἰρεθῇ et μίλη, ac deinde, πυρίνῳ. De πυρὴν v. Galen. in Gloss. p. 66.

μώσεως καὶ φλεγμονῶν ἰσχυρῶν, ἵνα μὴ ἐρεθίζῃ τὸ πάθος ἡ μήλη ψαύουσα· ὑπαλείφειν δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων περιστάσεων· τῷ δὲ πυρῆνι τῆς μήλης οὐ ψαυστέον τοῦ ὀφθαλμοῦ· ἀλλὰ καταπλασθὲν τοῦ κάτω βλεφάρου ἐκεῖνο παραθετέον τὸ φάρμακον. αἱ δὲ ἐξ ὑποβολῆς ἐγχρίσεις, καὶ αἱ κατὰ ἐκτροπὴν, θεατρικὸν μέν τι ἔχουσιν, ἀνίατον δέ. αἱ μὲν γὰρ ἐξ ὑποβολῆς λυομένων τε τῶν ὀφθαλμῶν πρὸς ἀντίτυπον τὴν μήλην 10) παρατρίβουσαι αἱ δὲ κατὰ ἐκτροπὴν, τυλώδη ποιοῦσι τὰ βλέφαρα. αἱ δὲ ὑγραὶ λεγόμεναι, χρήσιμοι μέν εἰσι πρός τε ἀμβλυωπίας, καὶ πρὸς ἀρχομένας ὑποχύσεις. 11) σκευάζονται δὲ διὰ μέλιτος ἀττικοῦ καὶ ὀποβαλσάμου, καὶ χολῆς μάλιστα μὲν ὑαίνης· εἰ δὲ μὴ, ἐχίδνης, ἢ ἀετοῦ, ἢ γυπὸς, ἢ πέρδικος, ἢ ἀλεκτορίδων λευκῶν, ἢ κορακίνων, τῶν ἰχθύων. ἐνίοτε δὲ καὶ μαράθου χυλὸν λαμβάνουσιν, ἢ ἔλαιον, τὸ διὰ παλαιότητα ἢ διὰ 12) λεπτὸν, καὶ διαλελυμένον, ἢ ὀπὸν κυρηναϊκὸν, ἢ κινάμωμον, ἢ τοῦ λεγομένου 13) βισασάτου σπέρματος, ὅπερ ἡγούμεθα πήγανον ἄγριον εἶναι. δύνανται δὲ αἱ ὑγραὶ λεπτύνειν τὲ καὶ θερμαίνειν καὶ καθαίρειν. δεῖ δὲ καὶ πάντα μὲν τὰ ὀφθαλμικὰ φάρμακα, μάλιστα δὲ τὰ ὑγρὰ τῆς καταλλήλου χρήσεως τυγχάνειν, 14) κεφαλῆς ἀσυμπληρώτου, καὶ τῆς

autem materiae apud omnes sunt. Caeterum in chemosi, et vehementibus inflammationibus infundere collyria convenit, ne specillum contingens morbum irritet. in caeteris casibus, sublinenda sunt: verum oculus non eſt acie specilli tangendus, sed palpebra inferiore illita medicamentum apponendum. illitiones vero, quae per subjectionem, et quae per eversionem adhibentur, nescio quid decori continere videntur: caeterum non sanant. nam, quae ex subiectione fiunt, oculos solvunt, ſpecillo obsiſtente fricando: quae vero per eversiomem amoventur, palpebris callos obducunt. quae liquidae vocantur, utiles sunt ad hebetudines, et incipientes suffusiones, fiuntque ex Attico melle, opobalsamo, felle, et praesertim hyaenae: si id non sit, viperae, aut aquilae, aut vulturis, aut perdicis, aut gallorum alborum, aut coracinorum piscium: quandoque foeniculi succum capiunt, aut oleum, quod ob vetuſtatem sit pertenue et solutum: aut liquorem Cyrenaicum, aut cinnamomum, aut semen ejus, quod besasa dicitur, quod nos agreſtem esse rutam exiſtimamus. Humidae porro attenuare, calfacere, et purgare possunt. Omnia autem medica-

10) Forte: παρατρίβουσιν, ut mox, ποιοῦσιν.

11) Dicitur etiam ὑπόχυμα. v. Paul. Aegin. 6, 21. Cels. 6, 6. qui *ſuffuſionem* appellat.

12) Credo, legendum esse, διάλεπτον.

13) Dioscor. 3, 47. p. 337. exhibet, βησασά. In hoc ipso Codice Oribasii lib. XII. fol. 174. ex Dioscoride legitur: καλοῦσι δ' αὐτὸ ἔνιοι ἅρμαλα, σύροι δὲ βήσασαν.

14) De his dubito. Saltem ante κεφαλῆς addiderim καί. Ita duo infinitivi ab δεῖ pendent.

κοιλίας μεμαλαγμένης, οὕτω προσφέρειν· ἰδίως δὲ τὰς 15) ὑγρὰς, καὶ ἐν τῷ περιέχοντι καθαρῷ, καὶ βορείῳ, καὶ αἰθρίῳ· νότου γὰρ πνέοντος, ἢ ἀχλυώδους ὄντος τοῦ ἀέρος, ἢ ὑγροῦ, ἢ ψυχροῦ καὶ πεπηγότος, ἀλυσιτελὴς ἡ χρῆσις. τὸ δὲ ὅμοιον καὶ ἐπὶ τῶν ὀξυδερκιῶν συντετύχηκε κολλυρίων. καὶ τὰ ἄλλα δὲ, ὅσα πρὸς ὀφθαλμίας χρησιμεύει, διὰ φυλακῆς ἐν τοιούτῳ περιέχοντι ἔσω, πλὴν, εἰ μὴ σφόδρα τὶς ἐπείγοι. ἐν ταῖς ἐπίξεσί τε, 16) ὀλιγάκις ἢ ὀλίγοις χρηστέον.

menta oculorum, et praecipue liquida, si accommodate admoveri debeant, non pleno capite, et mollita aluo, adhibenda sunt. quod praesertim in liquidis observandum est, idque in puro aëre, austrino, sub dio. nam spirante noto, et coelo nubilo, aut humido, aut frigido, et condensato, inutiliter admoventur. Idem usu venit in caeteris collyriis, quae ad acumen visus pertinent: itemque in aliis omnibus, quae ad lippitudinem faciunt, eadem aëris observatio servanda est: nisi fortasse quispiam sic urgeatur, ut eis utatur: quo casu, et raro, et paucis, uti debebit.

ΚΕΦ. κδ.

Περὶ τροχίσκων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τροχίσκων εἴδη εἰσὶ τρία. οἱ μὲν γάρ εἰσι πινόμενοι· οἱ δὲ ἐνιέμενοι· οἱ δὲ καταχριόμενοι. περὶ μὲν οὖν τῶν πινομένων ἐν τοῖς 17) προσφερομένοις λέγομεν· περὶ δὲ τῶν ἄλλων, νῦν. τῶν δ᾽ ἐνιεμένων πάλιν, οἱ μέν εἰσιν ἀμβλυωτικοί· οἱ δὲ στυπτικοί· οἱ δὲ καυστικοί. ἀμβλυωτικοῖς μὲν χρώμεθα ἐπὶ τῶν δριμέα κάτωθεν ἐκκρινόντων, καὶ ὅλως δακνομένων τὸν 18) ἔντερον. ὕλη δὲ αὐτῶν ἄμυλον, καὶ ἀστὴρ σάμιος, καὶ πομφόλυξ, καὶ κόμμι, καὶ τραγάκανθα, καὶ γλυκυρίζης χυλὸς, καὶ ὄπιον, καὶ μάννα, καὶ βδέλλιον. δεῖ δὲ τὸν ἐκ τῶν τοιούτων τροχίσκον λειώσαντα

De pastillis. Ex eodem libro. Cap. 24.

Pastillorum sunt tria genera: quorum unum potui datur, alterum in aluum conjicitur, tertium illinitur. de pastillis vero, qui potui dantur, tum dicemus, cum de iis, qui aegrotis offeruntur, verba a nobis fient: de caeteris nunc instituta est oratio. Eorum ergo, qui induntur, alii obtundunt, alii adstringunt, alii adurunt. iis, qui obtundunt, utimur in iis, quibus per infernas partes acria excernuntur, et quae intestinum omnino mordeant. eorum materiae sunt, amylum, Samius aster, pompholyx, gummi, tragacantha, dulcis radicis succus, opium, manna, bdellium.

15) Paullo ante, τὰ ὑγρὰ, nunc derepente, τὰς ὑγράς. Hoc ergo corrigendum. Dubito vero prorsus de integritate hujus loci. Quid enim attinebat bis deinceps memorare τὰ ὑγρά.

16) ἐπίξις non est Graecum, sed ἔπειξις, ab ἐπείγω. Mox forte τε permutandum videtur cum δέ.

17) Nimirum φαρμάκοις. Rasarius videtur voluisse λέξομεν, quod non necesse est.

18) Haud dubie voluit τῶν ἐντέρων, nimirum δακνομένων. Legi quoque possit τὸ ἔντερον, τὰ ἔντερα.

μετὰ χυλοῦ πτισάνης ἐνιέναι, ἢ γύρεως, ἢ πιτύρων χυλοῦ, ἢ φακῆς ἀφεψήματος. τοῖς δὲ ϛυπτικοῖς χρώμεθα, ἐφ' ὧν τε ἐπισχεῖν προαιρούμεθα ἄμετρον φορὰν, καὶ ἐφ' ὧν τονῶσαι τὸ ἔντερον. ὕλη δὲ καὶ τούτων, ϛυπτηρία, ἀκακία, ὑποκυϛὶς, 19) ῥοῦς συριακὸς, βαλαύϛιον, οἰνάνθη, κικὶϛ, σίδιον, μυρσίνη. ἐνίεται δὲ μετὰ χυλοῦ ῥόδων, ἢ φακοῦ, ἢ ἀρνογλώσσου. τοῖς δὲ καυϛικοῖς ἐπὶ νομῆς χρώμεθα, σκευαζομένοις διὰ σανδαράχνης, καὶ ἀσβέϛου, καὶ λεπίδος χαλκοῦ, καὶ χάρτου κεκαυμένου, καὶ τῆς ὁμοίας ὕλης. ἐνιέναι δὲ χρὴ τοὺς τοιούτους τροχίσκους, προεδηδοκότων καὶ πεπωκότων τῶν ἀῤῥώϛων, ὡς ἂν μὴ πληγῇ ἐκ τῆς ἀναθυμιάσεως ὁ ϛόμαχος. δεῖ δὲ πρὸ τῆς 20) ἐνιέσεως τούτων τῶν τροχίσκων ἅλμῃ κλύζειν, ὥϛε, προαποῤῥυφθέντων τῶν ἑλκῶν, οὕτως ἐνιέναι τὸν τροχίσκον. μᾶλλον γὰρ ἐνεργεῖ. δεῖ δὲ, μέλλοντας ἐνιέναι καὶ ἐμβάλλοντας εἰς τὸ ἄσκωμα τὸ ἔνεμα, ἀνακινεῖν πολλάκις, καὶ οὕτως ἐγκλύζειν, ἵνα μὴ ὑφίζηται 21) τὸ φάρμακον. ἐνθέντας δὲ τὸν αὐλίσκον τῇ ἕδρᾳ, καὶ ἐκθλίβοντα χρὴ ϛρέφειν ἐνταῦθα κἀκεῖ τὸν αὐλίσκον, ἵν', ἔνθα ἂν τυγχάνῃ τὸ ἕλκος, προσπέσῃ τὸ φάρμακον. οἱ δὲ καταχριϛοὶ τροχίσκοι δυνάμεως μέν εἰσι παραπλησίας τοῖς ἐνιεμένοις. οἱ μὲν γὰρ ϛύφουσιν, ὡς ὁ Ἄνδρωνος, 22) καὶ ὁ Πολυείδου, 23) καὶ ὁ κροκώδης, καὶ

hi paſtilli triti cum cremore ptiſſanae, aut etiam cum polline, aut cremore furfuris, aut lentium decocto injiciendi sunt. Adſtringentibus vero utimur, in quibus roborare inteſtinum volumus. horum materia eſt alumen, acacia, hypocyſtis, rhus Syriacus, balauſtium, oenanthe, galla, malicorium, myrtus. induntur hi cum ſucco rosarum, aut lenticularum, aut plantaginis. Adurentium usus eſt in depascentibus ulceribus. fiunt illi ex ſandaracha, calce viva, ſquama aeris, charta combuſta, et caeteris hujus generis. ſunt autem imponendi paſtilli hujusmodi, poſtquam aegroti comederint et biberint, ne ſtomachus ab exhalatione feriatur. praeterea, antequam indantur, clyſter ex muria imponendus eſt: ut ulceribus, prius abſtersis, paſtilli indantur: quippe qui eo modo efficaciores ſint futuri. caeterum, quos iniecturi ſumus, in vaſculum coniectos plurimum agitare oportet: et ita indere, ne medicamentum in fundo vaſis ſubſidat. ubi autem canaliculum ano impoſuerimus, exprimere debemus, et vertere eodem in loco: ne, si forte ulcere obsideatur ea pars, medicamentum concidat. paſtilli vero, qui illinuntur, parem vim habent cum iis, qui infunduntur. nam alii adſtringunt, ut

19) De ὑποκυϛὶς et ὑποκιϛὶς iam monitum. Mox in Codice eſt: ῥοῦ συριακοῦ.

20) Superius lectum eſt, ἔνεσις, item, ἔνεμα, uti mox. Sed nec de hoc dubito.

21) Codex: ὑφίξησι. Mox oportet aequalia esse, ἐνθέντας et ἐκθλίβοντα. Ergo aut plurali, aut singulari numero.

22) v. Fabric. bibl. Gr. Vol. XIII. p. 61.

ἁ κιῤῥὸς, καὶ οἱ διὰ σισυπηρῶν. οὗτοι δὲ, καὶ ὁ διὰ ἀλικακάβου 24) ποιοῦσι πρὸς τὰ ἐξανθήματα, καὶ ἕρπητας, καὶ ἐρυσιπέλατα, καὶ παρατρίμματα, καὶ αἱμοῤῥαγίας, καὶ ῥευματικὰ ἕλκη. οἱ δὲ, ἀμβλύνουσι, καὶ ἁρμόζουσιν ἐπινυκτίσιν, 25) ἄνθραξι, 26) τοῖς κακοήθεσι τῶν ἑλκῶν.

is, qui ad Andronem auctorem refertur: itemque is, qui a Polyida est confectus, et croceus, et fuluus, qui ex lanis sordidis fiunt. tales etiam sunt, qui ex halicacabo constant, valentque ad exanthemata, herpetas, ignem sacrum, intertrigines, sanguinis eruptiones, et ulcera fluentia. alii hebetant, et ad epinyctidas, carbunculos, et ulcera maligna faciunt.

ΚΕΦ. κε.

Περὶ πεσσῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Πεσσοὶ δὲ μόνῃ μὲν ὑστέρᾳ προστίθενται. διαφοραὶ δὲ αὐτῶν τρεῖς. οἱ μὲν γὰρ μαλάσσουσιν· οἱ δὲ στύφουσιν· οἱ δὲ ἀστομοῦσι. 27) τοῖς μὲν οὖν μαλάσσουσιν, ἐπί τε φλεγμονῶν ὑστέρας, καὶ ἑλκώσεων, καὶ ψύξεων, ἀναδρομῶν τε καὶ ἀποστροφῶν, καὶ ἐμπνευματώσεων χρώμεθα. σκευάζονται δὲ διὰ κηροῦ τυῤῥηνικοῦ καὶ 28) κυπρίνου, σουσίνου, πιμελῆς κυνείου ἢ ὀρνιθείου, βουτύρου ἀνάλου, ῥητίνης ἀποκεκαυμένης, μυελοῦ ἐλαφείου, τήλεως, καὶ τῶν ὁμοίων. τοῖς δὲ ἀναστομωτικοῖς, ἐπειδὰν κάθαρσιν ἐπεσχημένην προκαλεῖσθαι θέλωμεν, 29) ἢ μύσειν ὑστέρας, ἢ συστολὴν ἐπανορθῶσαι. σκευάζονται δὲ καὶ οὗτοι διὰ μέλιτος, ἀρτεμισίας, δικτάμνου, κράμβης, χυλοῦ γλυκυσίδης, πράσου χυλοῦ, πηγάνου, σκαμωνίας. οἱ δὲ στυ-

De pessis. Ex eodem libro. Cap. 25.

Pessi utero soli admoventur. eorum tres sunt differentiae. alii namque molliunt, adstringunt alii, alii denique aperiunt. Mollientibus ad uteri inflammationes, exulcerationes, perfrictiones, strangulatus, auersiones, et inflationes utimur. fiunt autem ex cera Tyrrhenica, cyprino, susino, pinguedine anseris aut gallinae, butyro insulso, resina deusta, medulla ceruina, foeno Graeco, et similibus. Aperientes utiles sunt, cum purgationem suppresam provocare volumus, aut conniventem, compressamve vuluam emendare: hique ex melle, artemisia, dictamno, brassica, dulcis radicis succo, ruta, et scammonea. Adstringentium usus contrarius est aperientibus. nam fluorem muliebrem cohibent, et uterum

23) Vide ibid. p. 377. Mox loco κροκόδης correxi κροκώδης.

24) V. Dioscor. 4, 70. 71. p. 511.

25) V. Paul. Aegin. 4, 9.

26) V. Ibid. 4, 25. et Galen. Defin. med.

27) Credo, ἀναστομοῦσι. Vide mox, ἀναστομωτικοῖς.

28) In textu: κυνείου, sed in marg. χηνείου. Utrumque notum. κύνεια κρέα legitur apud Erotian. p. 47.

29) ἢ μύσειν in textu: in marg. ἢ ἠμύσιν, sed ultimum vocabulum rursus deletur. Credo, ἢ μῦσιν.

πτικοὶ τὴν ἐναντίαν χρείαν, ὡς πρὸς τοὺς ἀναστομωτικοὺς, παρέχονται. ῥοῦν γὰρ ἐπέχουσι γυναικεῖον, καὶ ἀναπεπταμένην συνάγουσι ὑστέραν, καὶ 30) προπεπτωκυίαν ἀναστέλλουσιν. ἡ δὲ τῶν στυπτικῶν ὕλη δεδήλωται πρόσθεν ἐν τῷ περὶ κολλυρίων καὶ τροχίσκων λόγῳ. δεῖ δὲ γλοιῶδες καὶ ὀλίγῳ παχύτερον ποιεῖν τοῦ πεσσοῦ τὸ πάχος, κἄπειτα ἔριον 31) μοτῷ στενῷ παραπλήσιον διπλοῦν ἀποβάπτειν εἰς τὸ φάρμακον, προστιθέναι εἰς τὸ στόμιον τῆς ὑστέρας, ἔχον ἐξαμμένην κροκίδα ἐπιμήκη, πρὸς τὸ ἐπισπᾶσθαι τὸν πεσσὸν εὐκόλως.

ΚΕΦ. κϛ.

Περὶ 32) ἐγχυματισμῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐγχυματισμοῖς δὲ χρώμεθα ἰδίως 33) ἐπὶ ὑστέρας, διὰ μητρεγχύτου· ὁ δὲ πρὸ αὐτῆς κόλπος, διὰ φυσαρίου. 34) τὸ δὲ ἐγχυματιζόμενον εἴς τε τὸν κόλπον, εἴς τε τὴν μήτραν, ὁμοειδές ἐστι. δύναται δὲ ὁ ἐγχυματισμὸς μαλάσσειν, στύφειν, θερμαίνειν, ἐκπνευματοῦν, παρηγορεῖν ὀδύνας, ταῦτα πάντα ποιῶν, παρὰ τὴν διαφορὰν τῆς ὕλης. ὑγρὸν δὲ δεῖ εἶναι τὸ ἐγχυματιζόμενον, ἢ ὀλίγον παχύτερον ἐλαίου.

ſuſpenſum contrahunt, et prolapſum reprimunt. caeterum materiam adſtringentium ſupra comprehendimus, cum de collyriis, et paſtillis loqueremur. peſſi craſſitudo inſtar ſtrigmenti, et paulo ſpiſſior facienda eſt. deinde lana tortili linamento ſimilis duplicata medicamento tincta in os vuluae indenda eſt ſic, ut ſtuppam oblongam alligatam habeat: quo facile peſſus extrahatur.

De medicamentis, quae infunduntur.
Cap. 26.

Utimur iis, quae infunduntur, proprie in utero per ſpecillum, quod infundendo in ipſum liquori accommodatum eſt, quod μητρεγχύτην vocant: in ſinu vero, qui ante uterum eſt, per follem. Id vero, quod infunditur, et in ſinum, et in uterum, eſt ejuſdem generis. poteſt autem infuſio mollire, adſtringere, calfacere, inflationes diſcutere, dolores mitigare: quae omnia pro materia, ex qua conſtat, ſolet efficere. debet autem liquida eſſe, aut oleo paulo crassior.

30) In Codice vitiose: προσπεπτωκυῖαν, id quod ex superioribus intelligitur, ubi πρόπτωσις et προπίπτειν hac de re occurrit. Vide hujus libri cap. 23. 24.

31) Scriba pro more suo vitiose μωτῷ. v. Erotian. p. 17. Galen. in Gloss. p. 72. Apud eundem p. 77. occurrit etiam μοτάριον στρεπτὸν et μοτοῦν. Pro proximo στενῷ, Rasarius videtur voluisse στρεπτῷ.

32) Ab ἐγχυματίζω, quo utitur Galen. in Glossis. p. 83. Vide mox hoc loco.

33) Codex habet ὑπό.

34) φῦσα, seu, φύσσαι. Inde φυσαριον.

ΚΕΦ. κζ.

Περὶ καταχρισμάτων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Χρώμεθα καταχρίσμασιν ἐπὶ μερῶν τοῦ σώματος, ἐφ' ὧν οὔτε ἐμβροχὰς παραλαμβάνειν δυνατὸν, οὔτε καταπλάσματα, οἷον, ἐπὶ βλεφάρων, καὶ ὤτων, καὶ ῥινὸς τοῦ ἄκρου, καὶ ὅλου τοῦ προσώπου. βαρεῖται γὰρ ὑπὸ τῶν καταπλασμάτων καὶ βλάπτεται πρὸς τῶν ἐμβροχῶν καταῤῥεουσῶν. καὶ ἐπὶ τῶν πολυκινήτων δὲ μερῶν χρώμεθα, οὐκ οὔσης μονίμου τῆς τῶν καταπλασμάτων καὶ ἐμβροχῶν χρήσεως. 35) ἔτι καταχρίομεν τὰς πυρώδεις φλεγμονὰς, καὶ τὰς ἐρυσιπελατάδεις, ἐρεθιζομένας ὑπό τε τῶν καταπλασμάτων, ἢ τῶν ἐμβροχῶν, καὶ τὰς ἐπιπολαίους δὲ ἑλκώσεις, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν ἀποσυρμάτων 36) καταχρίομεν, βαρυνομένας ὑπό τε καταπλάσματος καὶ ἐμβροχῆς, καὶ τὰ πελιώματα δὲ, καὶ τὰ σομφὰ τῶν οἰδημάτων, καὶ ἄλλα πλείονα καταχρίομεν.

De unguinibus. Ex eodem libro. Cap. 27.

Unguinibus utimur in iis partibus corporis, in quibus neque madefactioni, neque cataplasmatis est locus: ut in palpebris, auribus, summo naso, et tota facie: siquidem a cataplasmatis gravatur, et a madefactionibus defluentibus laeditur. eadem quoque admovemus iis partibus, quae multum moventur, cum in eis cataplasma consistere non queant, et madefactionibus uti non possimus. Praeterea inungimus fervidas inflammationes, et quae naturam erysipelatis referunt: quaeque et a cataplasmatis, et a madefactionibus irritantur. exulcerationes quoque, quae in summa cute sunt, et desquamatas, inungimus: quippe quae a cataplasmatis, et madefactionibus aggravarentur. itemque sugillata, et laxos tumores, et alia permulta inungimus.

Ὕλη τῶν χρισμάτων, μετώπου ῥευματιζομένων καὶ ὀφθαλμῶν.

Ἔστι δὲ τῶν μὲν κούφων καταχρισμάτων, τοῦ ὠοῦ τὸ λευκὸν, ἢ κατ' ἰδίαν, ἢ σὺν ῥοδίνῳ, ἢ σὺν οἴνῳ στύφοντι, ἢ σὺν ἀλεύρῳ σιταρίῳ· ἰσχυρότερον δὲ ὠὸν σὺν μάννῃ, ἢ σὺν κόμμι· καὶ ἔτι μᾶλλον, κόλλαν 37) διαιθεῖσαν ὕδατι ζέοντι, καὶ κοχλίαι δὲ λευκοὶ σὺν τοῖς ὀστράκοις λεανθέντες ἁρμόζουσι, καὶ κατ' ἰδίαν,

Materiae unguinum ad frontem, et oculos fluentes accommodatorum.

Ex levibus unguinibus est album ovi, vel per se, vel cum rosaceo, vel cum vino adstringenti, vel cum sitania farina. valentius fit ex ovo cum manna, aut cum gummi. magis etiam colla aqua feruenti resoluta: et cochleae albae cum testis contritae, eaeque, vel per se, vel cum ovo. Crocus quoque

35) Codex: χρίσεως.

36) Vide Dioscor. 1, 28. p. 54. πρὸς ἀποσύρματα καὶ πρὸς ἕλκη πρεσβυτικὰ ἁρμόζει. Erotian. p. 34.

37) Ita Codex Ego conjicio, διηθεῖσαν. Rasarius videtur voluisse, διαλυθεῖσαν, aut, διαιρεθεῖσαν.

καὶ σὺν τῷ ᾠῷ. καὶ κρόκος δὲ σὺν οἴνῳ καταχριόμενος παρηγορεῖ. καὶ ἔτι μᾶλλον γλαύκιον σὺν οἴνῳ. ἄριστον δέ ἐστι λημνία 38) σφραγὶς μετὰ ὄξους, ἢ μετὰ χυλοῦ βοτάνης περδικίου· ἀκακία τὲ κιῤῥὰ σὺν οἴνῳ παραπλησίως ὀνίνησι. τούτων δὲ, τὰ μὲν, τὸ 39) περιτενὲς ἐργάζεσθαι τὸ δέρμα τοῦ μετώπου καὶ τῶν κροτάφων. καὶ διὰ τοῦτο θλίβειν τὲ τὰ ἀγγεῖα, καὶ ἀπολαμβάνειν τὴν ἐπιῤῥοὴν τοῦ αἵματος, ὠφελεῖ· τὰ δὲ, τὸ 40) στύφειν μετὰ τῆς περιτονίας 41) καὶ συστέλλειν τῇ στύψει τὰ ἀγγεῖα. 42)

cum vino illitus mitigat. et magis etiam glaucium ex vino. praestantissimum est, quod ex Lemnio sigillo, et aceto, aut succo herbae perdicii conficitur. acacia itidem fulua cum vino similiter juvat. Ex his quaedam tensam frontis et temporum cutim faciunt, et idcirco vasa comprimunt, et ad sanguinis defluxionem amoliendam valent. alia vero una cum protensione sua adstrictione vasa adstringunt.

Προσώπου καταχρίσματα.

Unguina faciei.

Καταχρίεται δὲ καὶ τὰ κατὰ τὸ πρόσωπον ἐξανθήματα ᾠᾷ μετὰ ψιμμυθίου, ἢ λυκίῳ μετὰ ἀμόργης 43) ἐλαίου ἐπὶ πολὺ ἀφηψημένης. ποιεῖ δὲ καὶ πρὸς τὰ κατεῤῥωγότα χείλη· ὑπώπια δὲ χυλῷ θαψίας καταχριστέον, ἢ ὑσσώπῳ χλωρῷ· τὰ δὲ κιλιδιῶν τὰ 44) πρόσωπα προπυριατέον θύμῳ, ἢ θύμβρᾳ, ἢ ὀριγάνῳ, εἰς ὀθόνιον ἀραιὸν ἐνδεομένοις καὶ ἀφεψωμένοις ἐν ὕδατι θερμῷ, 45) καὶ ἐπιθεὶς οὕτως ἄνθη καταχριστέον.

Exanthemata, quae in facie nascuntur, ovo cum cerussa, aut Lycio cum amurca superficie tenus decocto illinuntur. facit hoc etiam ad fissa labia. suffusiones vero succo thapsiae illinendae sunt, aut hyssopo viridi. faciem vero maculatam prius fovere debemus thymo, aut satureia, aut origano in linteum rarum coniectis, et aqua calida decoctis, et floribus impositis ita illinere.

---

38) Vide ad Geopon. p. 784.

39) Hoc τὸ superfluum videtur. Post κροτάφων addendum fortasse, δύναται. Facilius vero est, si pro hoc τὸ, legatur τῷ. Refertur autem ad postremum ὠφελεῖ, id est, ὠφελεῖ τῷ ἐργάζεσθαι κ. τ. λ. Loco ἀπολαμβάνειν malim, ἐπιλαμβάνειν, *inhibere*.

40) Hic rursus legendum censeo τῷ.

41) Modo lectum est, περιτενής. Utitur eo Hippocr. v. Erotian. p. 42. Forte ergo hic: περιτενείας.

42) Nimirum, ὠφελεῖ.

43) Equidem conjicio: ἐν ἐλαίῳ. Rasarius in mente videtur habuisse, ἐπιπολαίως.

44) Sic, et in marg. κηλιδοῶντα. Sed hoc quoque vitiosum. Forte κηλιδωτὰ πρόσωπα. Κηλιδόω, quod Stephanus etiam sine auctoritate habet, occurrit apud Philonem p. 70. B. κεκηλίδωνται. p. 96. A. et B. est ἀκηλίδωτος et κεκηλιδωμένην. p. 230. C. κεκηλιδωμένη p. 502. E. ὃ (μίασμα) πᾶσαν τὴν στρατιὰν ἐκηλίδου. Non ergo κηλιδοῶντα conjiciendum erat, sed κεκηλιδωμένα. κηλιδιᾶν non legi.

45) Dubia mihi haec videntur. Rasarii interpretatio abhorret a Graecis. Galenus in Glossis p. 64. inter alia ἄνθη explicat, ἐρυθήματα, item, πτύσματα ἀνθηρὰ exponit, ἐρυθρὰ καὶ ὕφαιμα. Hoc sensu ergo ἄνθη h. l. notare possunt, ἐρυθήματα, seu, κηλῖδας ἐρυθράς. De ἐπιτιθέναι hic prorsus non sermo est, sed de πυριᾶν καὶ χρίειν. Conjicio ergo interim: καὶ ἔπειτα (μετὰ τὸ προπυριᾶν) οὕτω τὰ ἄνθη καταχριστέον.

Χρίσμα ὤτων φλεγμαινόντων.

Ὦτα δὲ φλεγμαίνοντα, καὶ μάλιστα, ἐκ πληγῆς, κόλλῃ σὺν ὕδατι, ἢ σμύρνῃ σὺν οἴνῳ, ἢ μάννῃ σὺν οἴνῳ. 46) τὰ δὲ ἐν κεφαλῇ ἐξανθήματα, μετὰ τὸ ἀποξύρασαι, κιμωλίαν μετὰ ὄξους, ἢ τεύτλου χυλοῦ, ἐπιχρίομεν. τὰ δὲ ὑγρότερα, κεδρίᾳ. τὰ δὲ κολλώδεις ἀποκρίνοντα τοὺς ἰχῶρας, ἀμυγδαλίνῳ. τὰ δὲ περὶ ῥίνα καὶ μυκτῆρας, τοῖς διὰ στυπτηρίας, καὶ σμύρνης, καὶ ἀλόης. ἐρυσιπέλατα δὲ, γλαυκίῳ, ἢ χυλῷ ἀρνογλώσσου, ἢ πολυγόνου, ἢ στρύχνου, ἢ κωνείου, ἢ ἀκακίας, ἢ ὑποκύστιδος. πάντων δὲ ἄμεινον, ἡ ὑεία χολὴ, κατάχρισμα ἐρυσιπελάτων. τὰ δὲ ἔνυγρα, τοῖς λιπαροῖς, οἷον στέατι, βουτύρῳ, κηρῷ τυῤῥηνικῷ σὺν ῥοδίνῳ. αἰδοῖα δὲ, τοῖς στύφουσιν ἱκανῶς, καὶ λεπτύνουσιν, οἷον, ἢ μέλιτι μετὰ λεπίδος χαλκοῦ, ἢ ἀλόῃ σὺν οἰνομέλιτι. ἄμεινον δὲ καὶ βράθυ 47) παραπλέκειν τῇ ἀλόῃ. τὰ δὲ οἰδοῦντα τῶν μερῶν ὑδρωπικῶς, ἢ ἄλλως, κιμωλίᾳ μετὰ ὄξους, ἢ τρυγὸς οἴνου ὑγρᾶς καταχριστέον, ἢ αὐτῇ τρυγί. τὰ δὲ καταπίμελα σώματα, μέλιτι καταχριστέον ὅλα, συμπεπλεγμένων ἁλῶν αὐτῷ· βέλτιον δὲ ἐπὶ τῶν τοιούτων σωμάτων, καλάμου δρόσῳ. μυρμηκίας 48) δὲ, ἡλιοτροπίου, ἢ χελιδονίου, ἢ βατραχίου χυλῷ χριστέον. ἐπινυκτίδας δὲ, ὀπῷ κυρηναϊκῷ, ἢ παρθικῷ, σὺν οἴνῳ γλυκεῖ, ἢ κονίᾳ ἀσβέστῳ σὺν ἐλαίῳ, ἢ κορίου χυλῷ χρίομεν. σκώληκας πεπηγότας

Unguen aurium, quae inflammatione obsideantur.

Aures inflammatae, ac praecipue ex plaga, colla cum aqua, aut myrrha cum vino, aut manna cum vino illinuntur. Exanthemata vero capitis, postquam derasum caput fuerit, cimolia cum aceto, aut betae succo oblinimus: quae humidiora sunt, cedria: quae glutinosas sanies excernunt, amygdalino ungimus: quae nasum et nares obsident, unguine, quod ex alumine, myrrha, et aloë constat, curantur. erysipelati vero glaucium, vel succum plantaginis, vel herbae sanguinalis, aut lentisci, aut cicutae, aut acaciae, aut hypocystidos adhibemus. sed suillum fel ad erysipelata est omnium accommodatissimum. humida vero pinguibus, ut sevo, butyro, cera Tyrrhenica cum rosaceo oblinimus. pudenda vero valde adstringentibus, et attenuantibus, ut melle cum squama aeris, aut aloë cum vino mulso: sed melius est brathy aloë inspergere, atque illinere. intumescentes vero partes in hydropicis, aut aliis generibus morborum, cimolia cum aceto, aut cum fece vini liquida, aut ipsa fece ungimus. Corpora vero praepinguia sunt tota melle, cui sal admixtus sit, illinenda. sed melius est, in ejusmodi corporibus, ut calami rore utamur. Myrmecia vero heliotropii, aut chelidonii, aut batrachii succo inun-

---

46) Intelligitur καταχριστέον, aut simile aliquid. Ceterum hoc capite non solum de auribus, sed de pluribus corporis partibus agit.

47) Dioscor. 1, 89. p. 106.

48) V. Paul. Aegin. 4, 15.

49) πυτίᾳ ἥκω. πρὸς οὗτινος σὺν ζώου περιχριομένη ἀνάγει. τὰ δὲ ψωρώδη, καρδάμῳ σὺν ὄξει. ἐπὶ δὲ τῶν πυρικαύστων, 50) ὥστε μὴ φλυκταινοῦσθαι, σμύρνη ὄινῳ συλλεανθείσῃ. ποιεῖ δὲ καὶ σχιστὴ στυπτηρία σὺν ὄξει καὶ κονίᾳ, ἄσβεστος σὺν ὕδατι. ὀνίνησι δὲ καὶ παρωνυχίας 51) ἄκρως στυπτηρία ὑγρὰ καταχριομένη. χείμεθλα 52) δὲ οὐκ ἐᾷ γενέσθαι λιβανωτὸς σὺν στυπτηρίᾳ καὶ ὑείῳ στέατι χριόμενος. πρὸς δὲ τὰς ψωριάσεις, καὶ κνισμοὺς, σταφὶς ἀγρία σὺν θείῳ ἀπύρῳ καὶ ὄξει. πρὸς δὲ τὰς ὀγκώδεις ὑπεροχὰς, ὑοσκυάμου χυλᾷ. πρὸς δὲ τὰς ἐν δακτυλίῳ καὶ αἰδοίοις ὑπεροχὰς, στυπτηρία σχιστὴ μετὰ χαλκάνθου καὶ σμύρνης στακτῆς.

Κ Ε Φ. κη.

Περὶ μαλαγμάτων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Διαφοραὶ τῶν μαλαγμάτων εἰσὶν αἱ μέγισται τρεῖς. τὰ μὲν γὰρ διά τινων ξηρων σκευάζεται, ῥιζῶν λέγω, καὶ βοτανῶν, καὶ σπερμάτων· τὰ δὲ, διὰ τῶν μεταλλικῶν, ἢ μεταλλικοῖς ἀναλογούντων· τὰ δὲ, καὶ δια χυλῶν, στεάτων, καὶ δακρύων 53), καὶ των τῇ ξυνῇ 54) μάλαξιν δεχομένων. τὰ μὲν οὖν δια τᾶν

guntur. Epinyctidas vero liquore cyrenaico, aut parthico cum vino dulci, aut calce viva cum oleo, aut coriandri ſucco illinimus. Vermes concretos coagulum * leporis, aut alterius cujusuis animalis illitum educit. ſcabie obſeſſas partes cardamo cum aceto illinimus. ad ambuſta vero, ne puſtulae excitentur, myrrha ex vino laevigata valet. ad idem facit alumen ſciſſile ex aceto, et lixivio: et calx viva ex aqua. Unguium quoque reduuias alumen liquidum illitum mire juvat. Perniones naſci non finit thus, et alumen, et ſeuum ſuillum illitum. Ad ſcabiei moleſtias, et pruritus facit herba pedicularis cum vivo ſulfure, et aceto. ad tumidas eminentias alterci ſuccus valet: ad eminentias vero, quae in ano et pudendis ſunt, alumen ſciſſile, cum myrrha, ſtacte, et atramento ſutorio facit.

De malagmatis. Ex eodem libro. Cap. 28.

Malagmatum tres ſunt maxime differentiae. alia enim ex quibuſdam ſiccis, radicibus, inquam, herbis, et ſeminibus fiunt: alia ex metallicis, aut iis, quae metallicis proportione reſpondent: alia ex ſuccis, ſevo, lachrymis, et quae * conjuncte molliuntur. quae autem ex ſiccis conficiuntur, coctione

49) Scribendum πιτύᾳ. Rasarius videtur voluisse: πιτύᾳ λαγῶ, ſeu, λαγωοῦ, ἢ ἄλλου οὑτινοσοῦν.

50) Habet Plato p. 498.

51) V. Paul. Aegin. 3, 81. De plerisque horum morborum evolui quoque poteſt Pollux. lib. 2. cap. 4. In Codice eſt, παρονυχίας.

52) Varie hoc ſcribitur, χέμετλον, χίμεθλον, χείμεθλον, χύμεθλον, χείμετλον.

53) Arborum, nimirum, et plantarum.

ξηρῶν σκευαζόμενα, οὐδέποτε χρείαν ἑψήσεως ἔχει· ἀλλὰ αὐτὸ μόνον τήξεως δέεται. χρὴ δὲ ἐπὶ τούτων καταχεῖν τὰ ξηρὰ τῶν τηκτῶν, διὰ τὸ φρύγεσθαι τὰς ῥίζας καὶ τὰς βοτάνας ὑπὸ τῆς ἑψήσεως. εἰ δὲ ὀλίγον τὶ μέρος ἐμβάλλοιτο τῶν ξηρῶν, προεψεῖν χρὴ τὰ λοιπά. ἔπειτα μετὰ τὴν αὐτάρκη ἕψησιν, ἄραντες ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ἐμβάλλειν τὰ ξηρά. τὰ δὲ διὰ τῶν μεταλλικῶν, καὶ τῶν τηκτῶν, ὅπως χρὴ κατασκευάζειν, ἐν τῷ περὶ ἐμπλάστρων παραδώσομεν τόπῳ. ἁρμόζει μὲν τοῖς ὑποχονδρίοις καὶ τοῖς μέσοις πᾶσι κοινῶς μὲν, τὰ διὰ τῶν ξηρῶν· ἰδίᾳ δὲ στομάχῳ μὲν ἀτονοῦντι, ἢ ἀνορεκτοῦντι, ἢ ἀπεπτοῦντι, ἢ ἐμπνευματουμένῳ, τὰ διὰ σπερμάτων, τὰ διὰ μελιλώτου, τὰ διὰ σαμψύχου. ῥευματιζομένῳ δὲ, ἢ πυρουμένῳ, τὰ διὰ οἰνάνθης, τὰ διὰ στυπτηρίας, τὰ δι' ὀμφακίου. σπληνὶ δὲ καὶ ἥπατι, τὰ διὰ 55) μυροβαλάνου, τὰ διὰ ἀμμωνιακοῦ, ἰξοῦ, ὄξους, ἀσβέστου, καρδαμώμου, νίτρου, ῥίζης καππάρεως. Θώρακι δὲ, ἐν μὲν αἵματος ἀναγωγαῖς, τὰ στύφοντα, οἷον, τὰ διὰ στυπτηρίας, οἰνάνθης, ἰτέου, ἀσφάλτου. ἐν δὲ φθίσεσι, τὸ διὰ δαφνίδων, τὸ διὰ πρασίου, τὸ διὰ καρδαμώμου, τὸ διὰ κονίας. ταῦτα καὶ ἰσχιαδικοῖς ἁρμόζει· ἐπὶ δὲ κεφαλῆς, τὸ διὰ δαφνίδων, τὸ διὰ κάχρυος. εἰρήσθω δὲ ταῦτα παραδείγματος ἕνεκεν. ἐπεὶ 56) δὲ ἐν ἄλλοις ἄλλως πλήρεις εἰσὶν αἱ δυνάμεις τῶν πρὸς ἕκαστον ἁρμοζόντων μαλαγμάτων. τοῖς δὲ διὰ στέα-

nunquam egent, fed folum liquefactione. in hoc genere ficca funt liquabilibus affundenda, quoniam radices et herbae decoquendo frigerentur. si vero exigua portio aridorum imponatur, caetera erunt prius decoquenda, et cum ea fatis cocta fuerint, ab igni detrahentur, et ficca adiicientur. Quae vero ex metallicis et liquabilibus fiunt, quo modo paranda fint, tum expofuimus, cum de emplaftris loqueremur. Caeterum, quae ex ficcis conftant, hypochondriis, et omnibus mediis partibus communiter, et praecipue ftomacho imbecillo, aut non appetenti, aut non concoquenti, aut flatus pleno conueniunt, ut quae ex feminibus, quae ex fertula campana, quaeque ex fampfucho conftant. defluxione vero laboranti, aut aeftuanti, quae ex oenanthe, quae ex alumine, quaeque ex omphacio fiunt. Lieni vero et iecori conueniunt ea, quae ex myrobalano, ex ammoniaco, ex vifco, ex aceto, ex calce, ex cardamomo, ex nitro, ex radicibus capparis conficiuntur. Pectori et fanguinis reiectationibus adftringentia funt idonea, ut quae ex alumine, ex oenanthe, ex falicibus, ex bitumine parantur. ad tabem facit, quod ex baccis lauri, quod ex marrubio, quod ex cardamomo, quodque ex lixivia fit: quae etiam ifchiadicis conueniunt. at capiti, quod ex baccis lauri, quodque ex ca-

54) ξυνῇ Rasarius pro adverbio accepit. Sed ita τῇ non habet locum. Ego pro dativo accipio, ac de inftrumento aliquo, quo medicamenta molliuntur, sive terendo, sive tundendo, etc.

55) Vide ad Geopon. p. 1260.

56) Malim: ἐπειδὴ ἐν. Alias ἐπεὶ δὲ non habebit verbum, quod huc referatur. Rasarius de suo quaedam addidit.

των καὶ διὰ κηρῶν, ἰδίως ἐπὶ νεύρων, καὶ ἄρθρων ἐσκληρυμμένων χρώμεθα. καὶ τούτων δὲ παρὰ πᾶσιν αἱ γραφαὶ δεδημοσιευμέναι εἰσί. τῶν δὲ διὰ μεταλλικῆς ὕλης σκευαζομένων ἡ χρῆσις, ἐπὶ κώλων ἐσκληρυμμένων, ἐπί τε τῶν διαφορήσεως δεομένων.

ΚΕΦ. κθ.

Περὶ 57) ἀκόπων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἄκοπα εὔχρηστα, ἤτοι ἐφ᾽ ὧν προσμόνου καὶ παρεδρευτικῆς λιπάνσεως χρεία, τῶν ἐμβροχῶν οὐδὲν μέγα δυναμένων, διὰ τὸ περιῤῥεῖν, ἢ ἐφ᾽ ὧν ἄθετον τὸ τῶν ἐμβροχῶν εἶδος, διὰ τὸ ἐγκεχρονικέναι τὰ πάθη, οὕτω μετὰ τὰς ἐμβροχὰς παραλαμβανομένων τῶν ἀκόπων, ὡς παραλαμβάνεται, μετὰ κηρωτὰς, τὰ μαλάγματα. διαφοραὶ δὲ τῶν ἀκόπων τρεῖς, θερμαντικαὶ, μαλακτικαὶ, ἀμυττικαί. τοῖς μὲν οὖν θερμαίνουσι χρώμεθα ἐν ὀξέσι νοσήμασιν, ἐπειδὰν νεύρων πεῖσιν δι᾽ ὑποψίας ἔχωμεν, ἢ ἐπειδὰν περιψυγῇ δυσεκθερμάντως τὰ ἄκρα, ἢ ἱδρώτων μετὰ ψύξεως ἐνοχλούντων. τοῖς δὲ μαλάσσουσιν, ἐπὶ τῶν χρονίων νοσημάτων. τοῖς δὲ ἀμύσσουσιν, ἐπί τε τῶν δυσεκμοχλεύτων, χρονίων καὶ νωθρῶν, ἐφ᾽ ὧν δὴ καὶ σιναπισμὸν εὐδοκιμάζομεν· τὴν δὲ ὕλην, τήν τε ἀμύσσουσαν, τὴν 58) θερμαίνουσαν ἐν τῷ περὶ ἐμβροχῶν καὶ ἐμπλάστρων ἐξεθέμεθα τόπῳ.

chrye conſtat. Haec autem exempli cauſa dicta ſint, quoniam alibi, quae facultates ſint malagmatum, ad ſingulas res accommodatorum, explicatum eſt. Quae ex adipe et cera fiunt, iis praecipue in neruis et articulis obduratis utimur. et horum descriptiones apud omnes ſunt vulgatae. ea denique, quae ex materia metallica parantur, artubus obduratis, et digeſtione per halitum indigentibus adhibentur.

De acopis. Ex eodem libro. Cap. 29.

Acoporum commodus eſt uſus, vel in iis, qui permanente et aſſidente impinguatione indigent, cum madefactiones propter earum defluxum, nihil magnopere poſſint: vel in iis, quibus propterea, quod morbi inueterarint, madefactiones minime ſunt idoneae. in quo genere ſic poſt madefactiones acopa adhibentur, sicut etiam malagmata poſt cerata. Acoporum ſunt tres differentiae: calefaciunt, molliunt, cutim ſcarificant. calfacientibus in acutis morbis utimur, ubi neruos laeſum iri ſuſpicio eſt: vel cum extrema refrigerata ſint ita, ut difficulter calfieri queant: vel cum ſudores cum perfrictione aegrum vexant. Mollientibus vero in morbis diutinis. Scarificantium uſus eſt in diuturnis morbis, qui difficulter amoventur. ſegniores ſunt, in quibus etiam ſinapiſmum commendamus. Materiam vero ſcarificantem, et calfacientem tum ſumus perſecuti, cum de madefactionibus et emplaſtris diſſeruimus.

57) Nimirum, φαρμάκων. v. Paul. Aegin. 7, 19. Galen. de compos. med. per genera. 7, 11.

58) Malim addere, τε. Τήν τε θερμ.

ΚΕΦ. λ.

Περὶ πταρμικῶν. Τοῦ αὐτοῦ.

Πταρμικοῖς χρώμεθα, ἢ διεγεῖραι τοὺς καταφερομένους σπεύδοντες, ἢ ἐπιστρέψαι διάνοιαν παρακοπτικὴν, ἢ ἔμβρυον, ἢ δεύτερα ἐκβαλεῖν θέλοντες, ἢ ἀκίδας λανθανούσας ἐν θώρακι φωτίσαι, ἢ λύγγα παῦσαι, ἢ ἐμπεπτωκότα τινὰ ἐν τοῖς ὠσὶν ἐκβαλεῖν, ἢ χρονίαν διάθεσιν περὶ κεφαλὴν μοχλεῦσαι καὶ διασεῖσαι, ἢ πνεῦμα, τὸ τονοῦν, 69) εἴτε μερικῶς, εἴτε ἐν παντὶ τῷ σώματι, διαναστῆσαι καὶ τονῶσαι, οἷον, ἐν παρέσει, ἐν ἀποπληξίᾳ, ἐπιληψίᾳ. ἔστι δὲ πταρμικὸν, καστόριον λεῖον. δεῖ δὲ πτεροὺς βρέξαντας καὶ ἀναλαβόντας τὸ καστόριον, ἐντιθέναι τῇ ῥινὶ, καὶ στρέφειν, καὶ πιέζειν μετὰ τὴν στροφὴν τοὺς μυξωτῆρας. εἰ δὲ συντονώτερον χρῆσθαι θέλοιμεν, πέπερι καστορίῳ συμπλέξομεν· εἰ δὲ μᾶλλον, στρούθιον πυρέθρῳ, ἢ σταφίδι ἀγρίᾳ μετὰ πεπέρεως· λευκὸν δὲ ἔστω τὸ πέπερι. σίνηπι δὲ ἀνεπιτήδειον. συμπληροῖ γὰρ τὴν κεφαλήν. δεῖ δὴ τοῖς δυναμένοις ὑπακοῦσαι προστάσσειν, ἐπισπᾶσθαί τε εἴσω τὸ πνεῦμα, καὶ ἀντικρὺ φωτὸς προσηνοῦς, ἢ πυρὸς, ἢ ἡλίου βλέπειν. βέλτιον δὲ, κατακειμένοις ὑπτίοις, καὶ κατὰ

De iis, quae sternutamenta excitant.
Cap. 30.

Sternutamenta excitantibus utimur, vel ut eos, qui nimia propensione in somnum detinentur, excitare festinemus, vel ut mentem desipientem ad statum redigamus, vel ut foetum, aut secundas expellamus, vel ut aculeos, qui in pectore latent, in aspectum adducamus, vel ut vertiginem sedemus, vel ut aliquid expellamus, quod in aures conciderit, vel ut diuturnam affectionem, quae in capite resideat, amoliamur, et discutiamus, vel ut spiritum prolapsum sive in parte, sive in toto corpore erigamus, et roboremus, ut in resolutione, in morbo attonito, et morbo comitiali. Excitat autem sternutamenta castoreum laevigatum. penna madefacienda est, et ea castoreum excipiendum, ac in nares indendum. et postquam pennam in naribus versaris, nares comprimendae sunt. si maiore uti velimus, castoreo piper addemus. si etiam vehementiore, struthium pyretho, aut uuam taminiam piperi admiscebimus. in quo casu piper album adhibendum est. sinapi vero non est accommodatum, quoniam caput replet. praeterea iis, qui dicto audientes esse possunt, imperandum est, ut spiritum intro attrahant, et mansuetum lumem, aut ignem, aut solem adversum intueantur. Melius est etiam, ut aegrotis supinis, et sursum versus recumbentibus, quam sedentibus, sternutamentum excitans

69) Immo contrarium, ἀτονοῦν.

ποσὸν ἀναῤῥόποις προσάγειν τὸ πταρμικὸν, ἤπερ καθημένοις, καὶ μετὰ τοῦτο, περιπατεῖν τοὺς δυναμένους κελεύειν, ἄνω βλέποντας, καὶ λούειν, 70) ἐφ᾽ ᾧ λουτρῷ δυνατὸν χρῆσθαι κατὰ κεφαλῆς μετὰ ἐξαντλήσεως πολλῆς. καιρὸς δὲ, ἐπὶ τῶν καρουμένων, ἢ καταφερομένων, ἢ λυζόντων, ὁ τῆς ἐπείξεως. ὁ δ᾽ αὐτὸς, κἀπειδὰν δεύτερα ἐκβάλλειν, ἢ ἔμβρυον ἐναποτεθνηκὸς δέοι. μὴ ἀσυνέργητος δὲ ὁ πταρμὸς ἔστω, ἀλλὰ καὶ, πεσόντων 71) ἐκβολίων προπαραληφθέντων, ἢ καὶ ἐγκαθίσματος, οὕτω τὸ πταρμικὸν προσαγέσθω. ὁ δὲ αὐτὸς καιρὸς καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, καὶ ἐπὶ τῶν παρεμπεπτωκότων τοῖς ὠσίν. ἐν πυρετοῖς δὲ, ὁ τῶν ἀνέσεων. ἐπὶ δὲ τῶν χρονίων παθῶν, ὁ τῶν διαλειμμάτων. δεῖ δὲ τῶν τε μεταγόντων τὴν ὕλην βοηθημάτων, οἷον, φλεβοτομίας, καθάρσεως, κλυσμοῦ, ἐμέτου, τῶν τε τοπικῶν, τῶν τε μειζόνων, σικύας, ἀρτηριοτομίας, βδελλῶν, σιναπισμοῦ, ὕστερον παραλαμβάνεσθαι τὰ πταρμικά.

ΚΕΦ. λα.

Περὶ 72) ἐμπασμάτων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἐμπάσματα, καὶ καταπλάσματα, καὶ διαπάσματα διαφέρει. ἐμπάσματα γάρ ἐστι, τὰ ὑπὲρ ἱδρώτων ἀμέτρων, ἢ ἄλλης διαφορήσεως, ἢ ὑπὲρ τοῦ ἀμύξαι, ἢ κνίσαι τὴν ἐπιφάνειαν παραλαμβανόμενα· καταπλάσματα δὲ,

medicamentum imponamus: cumque ſumſerint, deambulent, si modo poſſint, ſurſumque reſpiciant. quique lavari poſſunt, laventur ita, ut caput large perfundatur. In caro, et cataphora, et ſingultu tempus accommodatum eſt, ut feſtinemus. Idem eſt, cum ſecundas, aut infantem mortuum expellere oporteat. ne ſit autem ſternutamentum inefficax: ſed et ubi exciderint iam medicamenta, quae abigendo foetui prius ſumta fuerint, vel etiam inſeſſus, ita ſternutamentum ciens medicamentum admoveatur. Idem quoque tempus in aliis obſeruandum eſt, et item in iis, quae in aures exciderunt. at in febribus tempus eſt commodum, cum febris ſe remittit: in morbis diuturnis, in diebus intermittentibus. ii vero, qui praeſidiorum materiam perſequuntur, ut venae ſectionis, purgationis, clyſteris, vomitus, et localium, et maiorum, ut cucurbitulae, arteriarum ſectionis, hirudinum, ſinapiſmique, ea quae ſternutamenta cient, adhibere poſtremo loco debent.

De medicamentis, quae inſperguntur: quae emplaſmata vocantur. Ex eodem libro. Cap. 31.

Emplaſmata, cataplaſmata, et diaplaſmata differunt. emplaſmata enim ſunt, quae, ut immoderati ſudores, aut alia per halitum digeſtio cohibea-

70) ἐφ᾽ delendum videtur. Alias aliquid hic addendum. Mox fortasse, ἐπαντλήσεως.

71) Cod. πεσσόντων.

72) Ita etiam eſt in principio Codicis, in indicibus. Rasarius exhibet ἔμπλασμα. Rurſus caput 32. in iſtis indicibus inſcribitur: περὶ καταπασμάτων. Item cap. 33. περὶ διαπασμάτων. Alibi vero etiam κατάπασμα confusum eſt cum κατάπλασμα. Hoc loco ſermo eſt de ἔμπασμα, κατάπασμα et διάπασμα. διάπασμα habet Dioscor. 1, 6. pag. 18. 1, 116. pag. 124.

τὰ τοῖς ἕλκεσιν ἐπιβαλλόμενα· διαπάσματα δὲ, τὰ ὑπὲρ εὐωδίας τοῦ χρωτὸς, ἢ παντὸς, ἢ μερικῶς, μασχαλῶν καὶ παραμηρίων ἁρμόζοντα. ἐπὶ μὲν οὖν ἱδρώτων ἐνοχλούντων, ἢ διαφορήσεως, χρηστέον ψιμμυθίῳ λείῳ, ἢ γύψῳ, ἢ λιθαργύρῳ, μυρσίνῃ ξηρᾷ λείᾳ, σιδίοις, ῥᾷ συριακῷ, ὄυοις ξηροῖς λείοις, ἀλφίτοις, ἀμύλῳ, γύρει, κικίδι ὀμφακίνῃ, ἀκακίᾳ· ὑπὲρ δὲ τοῦ κνίσαι καὶ ἀμύξαι ξηροτριβοῦμεν ἐν ἡλίῳ τοὺς ἐμπαθησομένους, καὶ προαναχαλῶμεν ἠρέμα γυμνάσαντες· εἶθ' οὕτως ἐμπάσσομεν, ἐπὶ μὲν ὑδρωπικῶν, ψάμμῳ, τρυγὶ οἴνου κεκαυμένῃ, κιμωλίᾳ, γύψῳ, νίτρῳ, ἁλσίν· ἐπὶ δὲ ἰσχιαδικῶν, καὶ ὀρθοπνοϊκῶν, καὶ τῶν περὶ κεφαλὴν χρονίων, θείῳ, νάπυϊ, καρδάμῳ, κάχρυϊ, πυρέθρῳ, πεπέρει, νίτρῳ.

tur, aut ut cutis extremitas fcarificetur, aut pruritu tentetur, adhibentur. cataplafmata autem dicuntur, quae ulceribus fuperdantur: diaplasmata vero, quae ad fuavem odorem cuti conciliandum, aut toti corpori tribuendum, aut partibus, ut alis, et femoribus, accommodata funt. Ergo cum fudores, aut digeftio per halitum infeftant, utendum eft ceruffa trita, aut gypfo, aut argenti fpuma, myrto ficca laevigata, malicorio, rhoë fyriaco, forbis ficcis tritis, polentis, amylo, polline, galla acerba, acacia. ut autem pruritus et fcarificationem excitemus, eos, quibus emplasmata fuerint admovenda, in fole ficca frictione confricamus, et prius laxamus fenfim exercentes: tum emplafmata adhibemus. atque hydropicos quidem arena, fece vini ufta, cimolia, gypfo, nitro, faleque: ifchiadicos, recta folum eeruice fpirantes, et diuturnis capitis morbis oppreffos, fulfure, finape, nafturtio, cachrye, pyrethro, pipere, et nitro oblinimus.

ΚΕΦ. λβ.

Περὶ καταπλασμάτων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Καταπλασμάτων δὲ, τὰ μὲν ἁρμόζει ῥυπαροῖς ἕλκεσι, καὶ πρὸς τὸ ἀνακαθᾶραι, οἷον, χαλκὸς κεκαυμένος, ὄροβος λεῖος, ἀριστολοχία μανία, 73) πάναξ, καδμία, διφρυγές· τὰ δὲ ὑπὲρ τοῦ καταστεῖλαι. τὰ ὑπερσαρκοῦντα καταστέλλει πρᾴως μὲν, ἰὸς, λεπὶς, μᾶλλον δὲ, ἄσβεστος, τρύξ· ἰσχυρῶς δὲ, μίσυ, χαλκῖτις, χάλκανθος, ἐλατήριον· κογχύλια δὲ κεκαυμε-

De cataplasmatis. Ex eodem libro.

Cap. 32.

Ex cataplafmatis alia fordidis ulceribus conveniunt, et ad ea purganda funt accommodata. ut aes combuftum, eruum laevigatum, ariftolochia longa, panax, cadmia, et diphryges: alia comprimunt carnes excrefcentes. Comprimit autem placide aerugo, fquama: magis vero calx, fex: vehementer vero mify, chalcitis, atramentum futorium, elaterium. conchulae vero combuftae

73) In margine: μακρά. Versu 15. ad χρονίων Rasar. addidit νόσων.

να καταπάσσεται, ὑπὲρ τοῦ δῆξεις, τὰς ἐφ' ἕλκεσι, παρηγορῆσαι. πίτυς δὲ καὶ ἄκανθα αἰγυπτία καὶ τέφρα, ἐπὶ παραμηρίων.

adhibentur, ut morsus ab ulceribus excitatos mitigent. pinus vero et spina Aegyptia et cinis femoribus insperguntur.

ΚΕΦ. λγ.

Περὶ διαπασμάτων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Διαπάσματά ἐστι ψιμμύθιον, ἶρις, γῆ σελινουσία, μυρσίνη ξηρὰ λεῖα, δαφνίδες ξηραὶ, μάννα, στάχυς, φύλλον, 74) ἄμωμον, σχοίνου ἄνθος ξηρὸν λεῖον-

De diaplasmatis. Ex eodem libro. Cap. 33.

Diaplasmata sunt ceruffa, iris, terra selinusia, myrtus sicca laevigata, lauri baccae aridae, manna, spica, folium, amomum, junci odorati flos aridus.

ΚΕΦ. λδ.

Περὶ διαχρίστων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Διαχρίστοις χρώμεθα ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν πόρων, ἐντιθέντες τὲ εἰς αὐτοὺς φάρμακα γλοιώδη τὸ πάχος, λέγω δὲ, ἐπὶ στόματος, ἐπὶ ῥινῶν, ὤτων, ἕδρας, οὐρητικοῦ πόρου· δύναται δὲ τὰ διάχριστα, ἢ ξηραίνειν, ἢ ὑγραίνειν, ἢ στύφειν, ἢ τέμνειν, ἢ λύειν, ἢ πηγνύειν, ἢ λεαίνειν, ἢ ἱστάναι, ἢ μαλάσσειν καὶ παρηγορεῖν ὀδύνας. τοῖς μὲν οὖν ξηραίνουσι χρώμεθα ἐπί τε ἄφθης ἐν τῷ στόματι, καὶ τῶν ἄλλων ὑγρῶν ἑλκῶν, ὁμοίως δὲ καὶ, εἰ κατὰ ῥίνας, ἢ 75) τῶν ἄλλων πόρων ὑγρὰ ἕλκη καὶ ἰχωροοῦντα 76) γένοιτο. ἔστι δὲ τοῦ γένους τούτου, ἶρις λεπτὴ διαχριομένη μετὰ μέλιτος, ὀθόνιον καινὸν κεκαυμένον, τροχίσκος, διὰ χελιδόνων κεκαυμένων, διάχριστος ἀμόργη ἐλαίου, τρὺξ οἴνου κεκαυμένη καὶ ἀνειμένη ὕδατι ἢ οἴνῳ. τὰ δὲ ὑγραίνοντα διάχριστα ἐπιτήδεια μὲν τοῖς ξηροῖς καὶ ἀνθρακώδεσιν ἕλκεσιν, οἷα

De perunctionibus. Ex eodem libro. Cap. 34.

Perunctionibus utimur in iis meatibus, qui sensu percipiuntur: in quos medicamenta ad strigmenti crassitudinem indimus, ut in os, in nares, in aures, in sedem, in meatum urinae. Horum vis est, aut exsiccans, aut humectans, aut adstringens, aut incidens, aut soluens, aut densans, aut laevigans, aut sistens, aut molliens, aut dolorem leniens. ac siccantibus quidem utimur, in aphthis oris, et caeteris humidis ulceribus. eodemque modo, si in naribus, aut aliis meatibus humida ulcera, et saniem emittentia sint. hujus generis sunt iris trita, cum melle illita, linteum nouum combustum, pastillus ex hirundinibus concrematis, amurca olei, fex vini combusta, et vino, aut aqua resoluta. Humidae vero perunctiones

74) V. Galen. in Glossis p. 88.

75) Forte ἐπὶ inserendum.

76) Habet Erotian. p. 22. et alii. Sic est, αἱμοῤῥοέω. Notatur etiam ἰχωῤῥέω, ut πυοῤῥέω.

μάλιστα ἐν ὠσὶ καὶ ῥινὶ γίγνεται. ὑγραίνεται δὲ τὰ διὰ τῶν χυλῶν, τῶν ὑγραντικῶν σκευαζόμενα, ὧν τὴν ὕλην ἐν τῷ περὶ ἐμβροχῶν ἐπεδείξαμεν τόπῳ· πλὴν πεφυλάχθαι δεῖ τῶν χυλῶν τοὺς ἔχοντάς τι φθαρτικόν. οὐ μόνον γὰρ στόματι, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις αἰσθητοῖς ἐπιτιθέμενοι πόροις λυμαίνονται. τὰ δὲ στύφοντα, νομαῖς στόματος, καὶ οὔλων πλάδοις, καὶ ταῖς ἑρπηνώδεσι διαθέσεσι, παρισθμίοις τὲ καὶ 77) σταφυλῆς χαλάσμασι, καὶ ἀρτηρίας ῥευματισμοῖς ἐπιτήδεια. ἔστι δὲ καὶ τῶν στυφόντων ἡ ὕλη γνώριμος, τῶν τε ἁπλῶν, τῶν τε συνθέτων. ἐν τούτοις ἐστὶ καὶ ἡ διὰ μόρων, καὶ ἡ διὰ κυτίνων, ἀνθηρὰ 78) δὲ, ἡ διὰ ῥόδων. λεαντικοῖς δὲ χρώμεθα ἐπὶ ἀρτηρίας ξανθείσης 79) ἢ τραχυνθείσης, ἐπί τε φωνῆς βραγχώδους, ἐπί τε γαργαρεῶνος, καὶ παρισθμίων 80) ἠνοιγμένων. ἔστι δὲ τῶν λεαντικῶν, τραγάκανθα, κόμμι, 81) στρόβιλος, σταφὶς γλυκεῖα,

ſiccis et carbonum naturam imitantibus ulceribus conveniunt: qualia praecipue in auribus et naribus oriuntur. Humectantur autem perunctiones, cum ex ſiccis humectantibus parantur: quorum ſyluam, cum de madefactionibus loqueremur, demonſtravimus. ſed vitandum eſt, ne ſuccos hujuſmodi capiamus, in quibus aliqua vis corrumpendi inſit: ſiquidem tales adhibiti non ſolum ori, ſed caeteris etiam meatibus ſenſibilibus nocent. Quae adſtringunt, ulceribus oris depaſcentibus, et gingivarum madoribus, et affectionibus herpetis naturam referentibus, itemque tonſillis, et vuae laxationibus, et arteriae defluxionibus accommodantur. adſtringentium vero materia, tum ſimplicium, tum compoſitorum eſt omnibus perſpicua. in his eſt id, quod ex moris conficitur: quodque ex capitulis punici mali conſtat: et anthera, aut confectio, quae ex roſis paratur. Laevigantium uſus eſt in arteria exſiccata, aut quae aſperitatem contraxerit, in voce rauca, in gurgulione, in tonſillis occluſis. ex eo genere eſt tragacantha, gummi, nux pinea, vua paſſa dulcis, mel crudum, faba freſa cum melle: dulcis radicis ſuccus, confectio ex papaveris capiti-

77) Vide Paul. Aegin. 6, 31. In Codice: σταφυλῆς καὶ χαλάσμασι. Hoc καὶ aliquis notavit, ut tollendum. Ultimum ς. vero in σταφυλῆς, alius damnavit, ut legeretur σταφυλῇ.

78) Vide Plin. H. N. 24, 9. Cels. 6, 11.

79) Ita in textu: ad marg. ξηρανθείσης.

80) Rasarius συγκλεισμένων, aut simile quid voluit.

81) Aliquis correxit στρώβιλος. Vide ad Geopon. p. 786. 806.

μέλι ἄπεφθον, ἐρεγμὸς σὺν μέλιτι, γλυκυῤῥίζης χυλὸς, ἡ διὰ κωδύων 82) ἐσκευασμένη, διὰ 83) σκυβελίτου. τοῖς δὲ τέμνουσι καὶ διαιροῦσιν, ἐπὶ συναγχικῶν χρώμεθα, λεπτύναι βουλόμενοι τὰ ἐνοχλοῦντα καὶ ἐμφυσῶντα τὸ περὶ τὸν φάρυγγα, καὶ τὸ περὶ τὸ στόμα. ἔστι δὲ τῶν τεμνόντων διάχριστον, νίτρον σὺν μέλιτι, νάπυ κεχυλωμένον, χυλὸς κράμβης, σπέρμα βήσασα, 84) πύρεθρον, καρδάμωμον σὺν μέλιτι. τοῖς δὲ πηγνύειν δυναμένοις, ἐφ' ὧν καὶ τοῖς ἀναξηραντικοῖς. πήγνυσι δὲ τὰ ψύχοντα. τοῖς δὲ μαλάσσειν ἐπαγγελλομένοις, ἐφ' ὧν καὶ τοῖς ὑγραντικοῖς.

bus, quae ex vino fcybelite fit facta. Incidentibus, et fecantibus utimur in anginis, cum ea, quae nos vexant, et quae inflant, quae ad guttur, et os pertinent, attenuare ftudemus. hoc vero genere continetur nitrum cum melle, finapis in fuccum redacta, fuccus braffficae, femen rutae fylueftris, pyrethrum, cardamomum cum melle. iis vero, quae denfare poffunt, utimur ad ea, ad quae ficcantia diximus accommodari. hujusmodi autem funt, quae refrigerant. Quae vero mollire pollicentur, eifdem, quibus etiam humectantes, conueniunt.

Κ Ε Φ. λε.

Περὶ ὠτικῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῶν δὲ ὠτικῶν, τὰ μὲν, ὀδύναις χρήσιμα, τὰ δὲ, ἕλκεσι, τὰ δὲ, 85) πυοῤῥοοῦσι, τὰ δὲ, ἤχοις. ὄπιον μὲν μήκωνος, ἀνιέμενον γάλακτι ἢ ὕδατι, ἐπιτήδειον ὀδύναις, ὁμοίως δὲ καὶ μανδραγόρου χυλὸς καὶ κολοκύνθης, ἔλαιον δὲ, ἐν ᾧ ἐναφέψηται ἥτε σίλφη, τὸ ζῶον, ἢ οἱ ὑπὸ ταῖς ὑδρίαις 86) ὄνοι, ἢ γῆς ἔντερα. ἔτι δὲ, πιμελὴ φώκης, δελφῖνος, βούτυρον, οἱ μυελοὶ τῶν ζώων, σανδαράχη μετὰ μέλιτος, ἀμυγδάλινόν τε, καὶ ῥόδινον, καὶ ἴρινον, καὶ γάρος, στυπτηρία δὲ μετὰ μέλιτος, καὶ κεδρία, καὶ τροχίσκος 87) ἡ ἵρη προσαγορευομένη.

De medicamentis ad aures accommodatis. Ex eodem libro. Cap. 35.

Medicamentorum, quae auribus conueniunt, alia ad dolores fedandos, alia ad ulcera, alia ad aures purulentas, alia ad fonitus accommodata funt. opium papaveris, lacte aut aqua refolutum, doloribus prodeft. ad idem facit mandragorae et cucurbitae fuccus, et oleum, in quo blata animal fit incoctum, aut afelli, qui fub hydriis nafcuntur, aut terrae vermes: itemque pinguedo phocae, delphinique: et butyrum, et animalium medullae: fandaracha ex melle, amygdalinumque et rofaceum, et irinum,

82) In marg. notatur κωδίων. v. Harpocrat. p. 109. Varie fcribitur, uti Stephanus jam in indice thesauri notavit.

83) Nimirum, οἴνου. Codex habet κυβελλίτου. v. Act. 9, 24.

84) De hoc pag. 319 monitum. Hic in marg. Codicis legitur: βισάσατον, τουτέστι, πηγάνου ἀγρίου. v. Diosc. 3, 47 p. 365.

85) In Cod. eft: πυῤῥοῦσι. Vide mox.

86) ὄνος in lexico Herodoti explicatur: τὸ περὶ τὰ τῶν ὑδάτων ἀγγεῖα πολύπουν καὶ συστρεφόμενον. Addendum videtur, ζωΰφιον. Compara Hesych.

87) Περὶ τροχίσκων fupra expofitum lib. 10. cap. 24. Lectio Codicis, quam exhibui, haud dubie mendofa eft. Haud dubie Heras, aut, Hieras medicus hic intelligitur. v. Fabr. bibl. Gr. V. XIII. p. 178. Ergo, ὁ Ἥρου προσαγορευόμενος.

πυοῤῥοοῦσι ὠσὶ κατάλληλος 88) σχινίνων τὲ καὶ τερεβινθίνη, καὶ ἡ τετραφάρμακος 89) ἀνεθεῖσα, καὶ ἡ διὰ στεάτων, καὶ ἡ διὰ καδμίας, ἐνιεμένη. 90) ἐπὶ τῶν ἑλκῶν, τῶν ἐν τοῖς ὠσὶ, παραλαμβανέσθω ἔλαιόν τε, ἐν ᾧ γῆρας ὄφεως ἐγκαθήψηται, ἢ κύμινον αἰθιοπικόν. σμύρνα δὲ ἢ λιβανωτὸς, ἢ μέλας ἐλλέβορος, ἢ καστόριον, γλυκεῖ συλλεανθέντα, καὶ ἐνσταζόμενα, ἤχους ἰᾶται.

ΚΕΦ. λϛ.

Περὶ ὀδοντικῶν. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τῶν δὲ ὀδοντικῶν τὰ μὲν, σειομένοις ὀδοῦσι, τὰ δὲ, βεβρωμένοις, τὰ δὲ, ὀδυνωμένοις, τὰ δὲ, μεμελασμένοις ἐπιτήδεια. τὰ μὲν οὖν στοματικὰ καὶ διάχριστα, οἷόν ἐστιν, ἡ διὰ μόρων, ἢ διὰ ῥόδων, ἢ ἀνθηρὰ, ἵστησι τοὺς σειομένους. ἔτι δὲ δίφρυγες, 91) χαλκὸς, λεπὶς, σὺν μέλιτι παρατριβόμενα τοῖς ὀδοῦσι. κικὶς τε μέλαινα ἐν ὄξει ἑψηθεῖσα, ὥστε ὑπολειφθῆναι τὸ τέταρτον μέρος, διακλυζομένων τῶν πεπονθότων· ὑγρά τε στυπτηρία. πέπερι δὲ ἐντιθέμενον τῷ διακένῳ τοῦ ὀδόντος. ὀδύνας παρηγορεῖ δὲ καὶ χαλβάνη περιπλασσομένη τῷ ὀδόντι, καὶ κηρὸς σὺν λιβανωτῷ ἄῤῥενι, ὄξος τε διακλυζόμενον, ἰσχάδες λιπαραὶ, καὶ σκόρδον, καὶ σμύρνα ἐγκαθηψημένη. πρὸς δὲ τὸ μὴ μελαί-

et garus. alumen quoque cum melle, et cedria, et paſtillus, qui Herae dicitur. Acoribus vero purulentis utile eſt lentiſcinum, terebinthina, tetrapharmacum reſolutum, confectio ex adipibus, et quae ex cadmia conſtat, si reſoluantur. Ad ulcera vero, quae in auribus ſunt, adhibeatur etiam oleum, in quo ſenecta ſerpentis ſit incocta, aut cuminum Aethiopicum. myrrha vero, aut thus, aut veratrum nigrum, aut caſtoreum cum paſſo laevigata, et inſtillata ſonitum perſanant.

De iis, quae dentibus conueniunt. Ex eodem libro. Cap. 36.

Quae dentibus adhibentur, partim concuſſis, partim eroſis, partim dolentibus, partim denigratis conueniunt. ſtomatica igitur, et perunctiones, ut confectio ex moris, aut quae ex rosis ſit, aut anthera, concuſſos dentes ſiſtunt: idemque faciunt diphryges, aes, ſquama cum melle, si dentes eis confricentur. galla quoque nigra aceto incocta ita, ut quarta pars relinquatur, prodeſt, ut eo decocto dentes laborantes colluantur. liquidum etiam alumen idem praeſtat. Iam et piper in loco inani dentis dolentis impoſitum, dolorem mitigat. eundem lenit galbanum illitum: et cera cum maſculo thure: et acetum, si os eo colluatur, et caricae pingues, et allium, et myrrha incocta. Ne vero nigri ſiant, aut corro-

88) Sic, littera ω damnata, et imposita littera ο. Legendum videtur, σχῖνος. Nam σχίνινον adjectivum hic non habet locum.

89) V. Erotian. p. 42. Philo. p. 738. A.

90) Rasarius videtur voluisse ἀνιεμένη.

91) Codex: διάφρυγες. De iſto, ac de ἀνθηρὰ ſuperius monitum.

νεσθαι, μηδὲ βιβρώσκεσθαι, τὰ ὀδοντικὰ λεγόμενα σμήγματα ἐπιτήδεια, οἷον, ἅλες σὺν γλήχωνι, ἢ κέρατι ἐλαφείῳ, ἢ σηπίας ὄστρακον, ἢ ᾠῶν κέλυφα λελεασμένα.

ΚΕΦ. λζ.

Περὶ τῆς εἰς ἔλαιον ἐμβάσεως. Ἐκ τῶν Ἡροδότου. Ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἔξωθεν προσπιπτόντων βοηθημάτων.

Αἱ δὲ εἰς ἔλαιον ἐμβάσεις ἐπιτήδειοι τοῖς χρονίως μετὰ περιψύξεως πυρέσσουσι, καὶ τοῖς κεκοπωμένοις, καὶ τοῖς ἐν τῷ πυρέσσειν ἀλγοῦσι τὰ πρὸς τοῖς ὀστοῖς κείμενα νεῦρα. καιρὸς δὲ πᾶς ἁρμόζων, καὶ ἡλικία, καὶ μᾶλλον ἡ τῶν γερόντων καὶ ἐπὶ μὲν τῶν μετὰ πυρετοῦ συμπτωμάτων ὠφέλιμος, ὁ ἐν παρακμῇ· ἐπὶ δὲ τῶν τεταρταίων, καὶ ὁ ἐν ἀκμῇ. οἱ δὲ ἐπὶ μέρους, ἐπὶ πάντων ὁ ἐν ἀνέσει· ἐπὶ δὲ σπωμένων, καὶ ἀλγούντων, καὶ ἰσχουρούντων, ὁ ἐν ἐπείξει. δεῖ δὲ τὸ μὲν πέμπτον μέρος τοῦ ἐλαίου πυρὶ θερμαίνειν· τὸ δὲ λοιπὸν ἐν ταῖς τῶν βαλανείων ἐμβάσεσιν. οὔτε γὰρ αὐτάρκως γίνεται θερμὸν τὸ ἐν τοῖς βαλανείοις, οὔτε μὴν καλῶς ὑπὸ πυρὸς θερμαίνοιτο πᾶν. ἄχρηστον γὰρ γίνεται πρὸς δευτέραν χρῆσιν κνισώμενον. 92) ἡ δὲ ἔμβασις πρὸς τὸ μέγεθος τοῦ ἀσθενοῦντος ἡρμόσθω, καὶ ἀποκείσθω ἐν σκηνῇ, ἢ οἴκῳ πάντοθεν συνεχόμενος. 93) ἔστω δὲ καὶ 94) διέδρῳ, ἐφ' οὗ ἐνδρομίς. 95) κείσθω, ἐκ τετραδακτυλι-

dantur, ea fmegmata, quae ad dentes accommodata dicuntur, faciunt: ex quo genere eft fal cum pulegio, aut cornu cervino, aut fepiae tefta, aut ovorum laevigata putamina.

De ingreffu in oleum. Ex Herodoti libro de remediis extrinfecus occurentibus. Cap. 37.

Defcenfus in folium ex oleo conueniunt iis, qui diuturnis febribus cum perfrictione conflictantur: iifque, qui laffitudine fuerunt oppreffi: et iis, quibus, dum febri iactantur, dolent nerui, qui offibus funt admoti. tempus omne accommodatum eft, omnifque aetas, fed magis fenilis. atque in fymptomatis cum febri conjunctis apti funt hujufmodi ingreffus in declinatione. in quartanis vero febribus, etiam in ftatu. particularia vero tempora funt, ut in remiffionibus in omnibus conueniant. in conuulfis vero, et dolentibus, et urinae fuppreffione, ut feftinemus. caeterum quinta olei pars calfacienda eft: reliquum in balnei foliis fit. nam, quod in balneis eft, neque fatis calidum redditur, neque totum rite ad ignem calefieret. fiquidem ad fecundum ufum inutile redderetur: quandoquidem nidorofum fieret. folium vero, in quo oleum fit, ad proportionem aegrotantis

92) Codex: κνισούμενοι.
93) Rasarius videtur voluisse, συγκλειόμενος. Forte, συγκλειομένοις, συγκεκλεισμένοις.
94) ἐν interponendum videtur. Hoc loco, et mox, δίεδρον. Apud Erotian. p. 24. διέδρα.
95) Occurrit quidem hoc vocabulum et apud Pollucem, item apud fcriptores Latinos, ut Iuvenalem, Martialem. Hoc loco videtur notare pannum, fatis crassum et firmum, qui fubfternitur circum in quadrato firmiter annexus lignis, ut aegrotus in ea de loco in locum transportari possit, etiam crassus et obesus. Credo forma fuisse ea, qua funt apud rufticos Rossicos cunabula pensilia. Vidi ejuscemodi etiam in Polonia, atque, ni fallor, in quibusdam locis Germaniae, credo in Lusatia. Mox cap. 38. recurrit idem vocabulum.

αίων διαϛημάτων 96) ἐκτετρημένη, καὶ τὰς ἀρχὰς 97) κατεῤῥάφθω ἐπιμήκεσι ξύλοις 98) τετραγώνοις. τούτο δὲ πράττομεν, διὰ τὸ μὴ ῥάδιον εἶναι, τοὺς ἀσθενεῖς πολυσάρκους ἀπὸ τῆς ἐμβάσεως ἐξαίρειν. περιολισθαίνουσι γὰρ αἱ χεῖρες τῶν βαϛαζόντων. ὁπεριφυλασσοιω 99) τὸ γενέσθαι, ἀνάγκη ἀπρὶξ τῶν σωμάτων ἐλλαμβανομένους 100) περὶ 1) θαλάσσης ἐμποιεῖν σαρξὶ λεπταῖς καὶ ἀσθενέσι. καὶ τὸ κατακλίνεσθαι δὲ ἐπὶ γυμνῆς τῆς ἐμβάσεως, ἔχει μὲν καὶ τὴν ἀπὸ τῆς σκληρίας δυσέργειαν· 2) ἔχει δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς πυρώσεως. 3) ὁ γὰρ χαλκὸς θερμαίνεται μᾶλλον. διὰ τοῦτο 4) γένοιτο κελέυομεν, καὶ σπόγγους ὑποϛρωννύναι, πρὸς τὸ τὴν ἐπέρεισιν κατὰ μαλακῶν σωμάτων γενέσθαι. αἱ δὲ ἐκτρήσεις παραλαμβάνονται, χάριν τοῦ μετὰ 5) τὴν κομιδὴν ἀποῤῥεῖν τὸ ἔλαιον. κατακλιθεὶς οὖν ἐπὶ τοῦ διέδρου, καὶ ἐξομαλισθεὶς διὰ μαλακῆς καὶ συμμέτρου τρίψεως, ἐπειλιθέντων 6) ξύλων, ἐντιθέσθω εἰς τὸ ἔλαιον ἐκ τοῦ πρὸς λόγον. ἐπειλίσθω δὲ ἐπὶ

magnum effe debebit. Locetur autem in tentorio, aut domo ex omni parte inclufus. efto autem in fella, fuper qua endromis ponatur perforata per interualla quaternum digitorum: cujus initia confuta fint lignis quadratis oblongis. id quod facimus, quia aegroti, qui carnis mole funt onufti, non facile a folio auferantur. dilabuntur enim geftantium manus. quod si cavendum fit, ne fiat, manibus tenaciter apprehendenda funt corpora: quae res carnes tenues et imbecillas contundit. praeterea decubitus in nudo folio difficilem actionem, tum fua duritia, tum vero fervore efficit. aes enim vehementius incalefcit. quam etiam ob rem jubemus, ut fpongias fubfternant, ut ad mollia corpora aegroti adnitantur. foramina vero adhibentur, ut, poftquam fuerint deportati, oleum defluat. Ergo conftitutus aeger in fella, caroque reddita aequalis per mollem et moderatam frictionem fuerit. revolutis autem lignis in oleum

96) Codex: ἐκτετηρημένη.

97) Id eft, κατὰ τὰς ἀρχάς, *circum circa, in extremis partibus.*

98) Ifta lingna aegrotum portantibus funt pro manubriis.

99) Ita, fine accentibus, eft in Codice. Conjici possit: βαϛαζόντων, ὅπερ εἰ φυλάσσοιο γενέσθαι, ἀνάγκη. Aut: ὅπερ εἴ τις φυλάσσοιτο γενέσθαι. Τῷ περιφυλάσσεσθαι non opus eft. sufficit φυλάσσεσθαι, cum praesertim alterum non legerim. Forte παραφυλάσσεσθαι.

100) ἐλλαμβάνεσθαι habet Philo. p. 7. E. οἰάκων ἐνειλημμένος p. 87. E. ἐνειλημμένος ἀπρὶξ ἔχεται. p. 137. D. ἐλλαβομένοις ὧν ἐρῶσιν. p. 417. A.

1) Sic in Codice. In margine tamen: περίθλασιν. Ego malim, περιθλάσεις. Graeci enim et Latini in his folent uti plurali numero.

2) Δυσεργία eft difficultas aliquid perficiendi, aut vana et infelix alicujus operis tractatio. Conjicio ergo: δυσχέρειαν. De agendo hic non eft fermo. Aegroti potius patiuntur.

3) Nimirum, δυσχέρειαν. nullo modo, δυσεργίαν, aut, ut hic fcribitur, δυσέργειαν.

4) Rasarius hic aftute fe expedivit. Quod enim obscurum erat, filentio praetermisit. γένοιτο non habet, quocum copuletur. Sententia eft: ὅπως οὖν μὴ τοῦτο γένοιτο, κελέυομεν. Aut, διὰ τοῦτο, ἵνα μὴ τοῦτο γένοιτο. Sed duplex τοῦτο moleftum eft. Ita tamen facile excidere potuit, ἵνα μὴ τοῦτο, fcriba ab altero τοῦτο ad alterum transiliente.

5) κομιδὴ eft transportatio aegroti. Displicet ergo mihi μετὰ, *poft.* Malim, κατὰ, in illa ipsa transportatione. Dum aegrotus elevatur et transfertur.

6) ἐπειλιχθέντων, ab ἐπειλίσσω. Mox ἐπειλισσέσθω.

τὸ ἐναντίον τὰ ξύλα, μέχρι τοῦ κατὰ τῶν ὑποκειμένων σπόγγων τεθεῖναι. μετεωρότερα δὲ τὰ πρὸς τῇ κεφαλῇ γινέσθω. ἡ δὲ πρώτη 7) δεῖξις τοῦ ἐλαίου προσηνὴς ἔστω· μείναντες δὲ πρὸς βραχὺ ἐν ἠρεμοῦντι τῷ ὑγρῷ, κινήτωσαν τὸ ἔλαιον δι᾽ ἑαυτῶν. καὶ οἱ παρόντες δὲ ἐκ τοῦ πρὸς λόγον προσαντλήτωσαν. εἰδέναι 8) γὰρ ἔτι πολλὴ, καὶ παρὰ προσδοκίαν, ἐκ τῆς κινήσεως ἐγείρεται θερμασία. εἰ δὲ ζεστοτέρας κράσεως δέοιντο, ἐπιχυτέον τὸ θερμότερον· τὴν δὲ κατάχυσιν πρὸς τοῖς ποσὶ, καὶ πρὸς τῇ ἐμβάσει ποιητέον. δεῖ δὲ καὶ καταδύνειν 9) ἐξαντλούμενος τὴν κεφαλὴν κατέχοντας εὐαφεῖ σπόγγῳ πρὸ τῶν ὀμμάτων. τὸ δὲ μέτρον τοῦ χρόνου ἐπὶ τῶν λύσεως χάριν, ῥίγους, ἢ πυρετῶν, ἢ ἐμπνευματουμένων, ἢ 10) καλῶς διοικούντων τὴν τροφὴν, ὁριστέον, 11) κατὰ μὲν τὰς ἀρχὰς, τῇ τῶν σωμάτων ἀραιώσει, ἐκδεχομένους νοτίδα περὶ 12) τῷ προσώπῳ· ὕστερον δὲ καὶ πλείονι χρόνῳ ὑποβλητέον. ἰστέον δὲ, ὅτι μετὰ τὸ ἐκ τῆς ἐμβάσεως γίνεσθαι, 13) πολλοὶ φέρονται ἱδρῶτες, καὶ πλείους γε τῶν ἐν τοῖς βαλανείοις. διόπερ ἐπὶ πάντων τὴν δύναμιν σκοπὸν ἔχοντας, καὶ τοὺς μετὰ ταῦτα ἐκκριθησομένους ἱδρῶτας συναριθμητέον. εἰ δὲ ἀλγημάτων, ἢ σπασμῶν, ἢ ἰσχουρίας χάριν ἐμβιβάζοιντο, σκοπὸς ἔστω μετὰ τῆς δυνάμεως ἢ 14)

rite imponatur. revoluantur vero in contrarium ligna, uſque dum aegrum in ſubiectis ſpongiis ſtatuant, parſque ad caput ſpectans, eſto ſublimior. prima autem olei oblatio mitis eſto. ubi paululum immorati homines in humore quieto fuerint, oleum per ſe agitent, quique adſtant, conuenienter rationi eosdem perfundant. ſed non eſt ignorandum, et multum, et praeter animi ſententiam, ex eo motu calorem excitari. ſi vero feruidiore temperie indigeant, calidius oleum erit affundendum. infuſio vero ad pedes, et ad ſolium fieri debet. praeterea, qui caput perſpergit, immergendus eſt, ſed ſpongia mollis ante oculos admoveatur. Temporis menſura definienda eſt in iis, qui ſolutionis cauſa deſcendunt in oleum, ut vel rigorem, vel febrim, vel inflationes ſoluant: et in iis, qui alimentum male diſtribuunt. in principio enim, ut corporis raritate in facie madidum vaporem capiant: poſteo vero, ut longiore tempore immorentur. Praeterea ſciendum eſt, ex hoc ingreſſu in ſolium multos ſudores, atque adeo plures, quam in balneis excitari, quocirca vires omnium nobis ſcopi erunt propoſiti: cum quibus ſudorum etiam, qui excernendi erunt, habenda eſt ratio. ſi vero dolo-

7) Forte: χῦσις. Mox eſt, κατάχυσις.

8) Sic omnino. Forte: εἰδέναι δὲ χρὴ ſeu δεῖ.

9) Equidem conjicio: ἐπαντλούμενον — κατέχοντα εὐαφῆ σπόγγον. Antea erat adeo εὐαφεῖν. Sed v. deletum.

10) In marg. κακῶς. Recte! Vel etiam, μὴ καλῶς.

11) Ita in marg. In textu: ἀριστέον.

12) Forte: ἐπί. Sed et iſtud ferri poteſt.

13) Raſarius hic aberrat. γίνεσθαι ἐκ τόπου τινος, eſt, *egredi ex loco, relinquere locum.* φέρονται eſt loco καταφέρονται.

14) Immo, ἡ.

τῶν διοχλούντων ἄρσις ἢ μείωσις. κρίναντες δὲ ἐξάγειν, ἐπειλίσαντες 15) τὰ ξύλα, βαςάσομεν αὐτὸν, καὶ ἐπὶ τοῦ διέδρου θέντες, σπόγγοις θερμοῖς ἐντεθλιμμένοις ἀπάξομεν, εἶτα ὀθονίοις. τὸ δὲ πρόσωπον, ὕδατι γαλακτώδει, 16) εἰ δὲ πρὸς 17) τὸ ἐκλύεσθαι γένοιτο, καὶ ψυχρῷ. ἐπεὶ 18) δὲ τοῦτο εἰς τὴν σκηνὴν διὰ τάχους ἀποκομείσθαι δεῖ, ἢ μετάγειν, εἰς ὃν πρότερον ἦσαν 19) τόπον. ἀνάγκη γὰρ ταχέως καθαρὸν καὶ εὔκρατον αὐτοῖς παρατιθέναι 20) τὸν ἀέρα, προσάγοντας καὶ τὴν εἰρημένην ἐπὶ τῶν λειποθυμούντων ἐπιμέλειαν. καὶ τοὺς μὲν περιοδικῶς νοσοῦντας, παρὰ μίαν ἐμβιβάσομεν· τοὺς δὲ διά τι κατεπεῖγον σύμπτωμα καθ' ἡμέραν.

ΚΕΦ. λη.

Περὶ τῆς εἰς ὑδρέλαιον. 21)

Οἱ δὲ εἰς ὑδρέλαιον καθιέμενοι, εἰ μὲν ἀσθενεῖς εἶεν, διὰ τῆς ἐνδρομίδος ἐμβιβαζέσθω-

ris, aut conuulſionis, aut urinae ſuppreſſionis cauſa in ſolium ex oleo deſcedant, non modo vires, ſed etiam eorum, quae infeſtant, elationem, aut diminutionem conſiderare conuenit. Ubi autem e ſolio decreverimus hominem educere, ligna devoluimus, et eum auferimus. cumque in ſella fuerit locatus, ſpongiis calidis compreſſis, tum linteis obductum efferimus: faciem vero aqua lacteo tepore perfundimus: ſique ob exolutionem fiat, etiam frigida. his confectis eum in tentorium deferre celeriter oportet, aut in eundem locum traducere, in quo fuerat prius. etenim in puro temperatoque aëre quamprimum eum ſtatuere neceſſe eſt, eandemque diligentiam, et curam, quam iis deberi diximus, quos animi defectio premit, adhibere. Eos autem, qui morbis per circuitus redeuntibus tenentur, alternis diebus: qui vero ob aliquod ſymptoma urgens hoc praeſidio utuntur, ſingulis diebus in ſolium demittemus.

De inſeſſu in ſolio, ex hydrelaeo. Ab eodem libro. Cap. 38.

Si debiles ſint, qui in hydrelaeum ſe demitunt, endromide amicti ingre-

15) Ultima ſyllaba τες deleta eſt. Male! Forte vers. 4. εἶτε, loco εἶτα.
16) Raſarius de ſuo ſupplevit: καταχέομεν. Certe hujuscemodi aliquid videtur deesse.
17) Forte: τῷ. *Si eo pervenerit, ut aegrotus deficere videatur.* Pertinent haec ad antecedentia. Raſarius credidit, ſingularem etiam eſſe ἔμβασιν, ſeu, ἐμβίβασιν πρὸς (reddidit: *ob*) τὸ ἐκλύεσθαι.
18) Legendum eſt: ἐπὶ δὲ τούτῳ, *poſtea*. Mox corrigendum videtur, ἀποκομίζειν. ἀποκομίζεσθαι non habet locum. Nec enim aegrotus ſe ipse transportat. Ἀποκομίζεσθαι reddi ſane poteſt, *ſe recipere* in aliquem locum, ſed hic obſtat μετάγειν, quod nullo modo accipi poteſt de aegroto.
19) Forte: ἦν. Alii tamen hoc accipient de aegroto et ejus comitibus. Sed eſt potius transitus a ſingulari ad pluralem. Antecedit: βαςάσομεν αὐτόν· Sequitur, ἦσαν· Poſtremo additur: αὐτοῖς παραστιθέναι.
20) Immo: περιτιθέναι. Nam παρατιθέναι dicitur de cibis, qui apponuntur.
21) Nimirum, ἐμβάσεως, ſeu, ἐμβιβάσεως. Indicem pro arbitrio ſuo mutavit Raſarius. Nam nec in principio Codicis, in indicibus, aliter legitur.

σαν· εἰ δὲ εὔτονοι, καὶ χωρὶς ταύτης. ἐπιμικτέον μέντοι τῷ ἐλαίῳ 22) τῷ ὕδατι ἀκριβῶς. ἔϛω δὲ μὴ ἔλαττον τοῦ ἕκτου τοὺς δὲ 23) κόπων χάριν, ἢ πόνων χρονίων, ὑδρελαίῳ χρησομένους, ἐν τῷ δευτέρῳ τοῦ βαλανείου οἴκῳ ἐμβιβαϛέον ἐπὶ πλείονα χρόνον.

diantur: ſi robuſti, etiam ſine veſte id faciant. Oleum autem cum aqua diligenter miſcendum eſt: nec minus, quam ſexta pars eſſe debet. qui vero, laſſitudinis aut diuturni laboris cauſa, in hydrelaeum deſcendunt, in ſecunda balnei domo multum temporis inſidere in ſolio debent.

ΚΕΦ. λθ.

Περὶ θαλασσίων 24) Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Ἑξῆς ἀκόλοθόν ἐϛι, καὶ περὶ τῶν θαλασσίων εἰπεῖν. κέχρηνται γὰρ ταῦτα ποιότητι φαρμακώδει, καὶ ἔϛιν ἐπὶ πολλῶν παθῶν ὠφέλιμα. 25) δάκνονται γὰρ τὴν σάρκα, καὶ ἀμύττονται τὴν ἐπιφάνειαν, μετὰ 26) πυκνώσεως τῆς ξηρότητος περιττῶς ἐν τοῖς σώμασι γιγνόμενον ὑγρὸν ἀναπίνειν. διὸ καὶ τοῖς ῥευματιζομένοις τὰ ἄρθρα ὠφέλιμόν ἐϛιν. ἔϛω δὲ ἄκρως χλιαρὰ πρὸς τὸ πλεῖον χρόνον ἐν αὐτοῖς ἐμμένειν. καθαίρει 27) γὰρ τὴν δύναμιν τάχιον τοῦ συμφέροντος ἡ πλεῖον θερμασία. τοὺς δὲ ἐν αὐτοῖς κολύμβους παραλαμβανέτασαν, διὰ τὰς πρότερον εἰρημένας ὠφελείας. πρόσφορα δὲ ὄντα τοῖς ῥευματιζομένοις τὰ ἄρθρα, καὶ τοῖς πεπονθόσι τὸ νευρῶδες, ἀνεπιτήδειά ἐϛι τοῖς περὶ τὴν κύϛιν πάθεσιν ἢ ἕλκεσι, καὶ τοῖς γιγνομένοις περὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἐξανθήμασιν. ἄριϛον δὲ μετὰ ταῦτα λούεσθαι· εἰ δὲ μὴ, πάντως περιχείσθωσαν ὕδατι γλυκεῖ. ἡ γὰρ ὑπολειφθεῖσα τῆς θαλάσσης ἐπὶ τοῦ

De marinis. Ex eodem libro. Cap. 39.

Deinceps ſequitur, ut de marinis dicendum eſſe videatur. hae namque medicamentoſa qualitate ſunt praeditae: et ad multas affectiones valent. mordent hae carnem, et extremitatem cutis vellicant, ſuaque denſatione ac ſiccitate humorem, qui nimius redundat in corpore, ebibunt atque conſumunt. quam ob rem utiles ſunt iis, qui articuli defluxione laborant. eſto autem hae tepidae ad ſummum, ut in eis immorari aegroti diutius poſſint. nam maior caliditas citius, quam par eſt, vires ſoluit. natationes vero in eiſdem fiant, ut praedictae utilitates capiantur. Cum vero ſint utiles iis, quorum artus defluxione tentantur, et quorum male affecti ſunt nerui, eaedem ſunt incommodae morbis veſicae aut ulceribus, et item exanthematis, quae per ſuperficiem erumpunt. optimum eſt, ut poſt earum uſum, balneo utantur: ſin minus, aqua dulci omnino perſpergantur. nam,

22) Immo: τὸ ἔλαιον
23) Ita in margine: in textu: κόπον, ἢ χαριν, ἢ πόνον χρόνιον, quae inepta ſunt.
24) In principio Codicis, in indicibus: περὶ θαλάσσης, h. e. de aqua marina. Mox malim, κέχρηται.
25) Forte: δάκνουσιν, et mox, ἀμύττουσι.
26) Nec haec ſana sunt. Forte: ὥϛε (seu, τῷ.) μετὰ πυκνώσεως καὶ ξηρότητος τὸ περιττῶς. Sed nec haec ſatis placent
27) Forte καθαιρεῖ, et mox, ἡ ἐπὶ πλεῖον, aut πλείων. Sic et antea legendum, πλείω χρόνον.

σωματος ἰκμὰς παχύνεται, καὶ μετὰ δυσαρεστήσεως ἐφίσαται 28) ταῖς γινομέναις διαπνοαῖς. τοὺς δὲ ἐν τῇ θαλάσσῃ κολύμβους ποιείσθωσαν ὅι τε ψυχρολουτοῦντες, καὶ οἱ 29) θερμολουτήσαντες· μεθ᾽ οὓς, πάντες οἱ ἐν ἐλαίῳ ἐπαλειψάμενοι, 30) πᾶσαν τὴν ἐπικειμένην ὑγρασίαν ἀποκλύζειν, ξυέσθωσαν. ἐπεὶ 31) πολλάκις αἱ διαθέσεις ἀπαιτοῦσι πλειόνων ὑδάτων πεῖραν, ἄριστον, εἰ μέλλοιμεν θερμοῖς ἢ ψυχροῖς χρῆσθαι, ἀπὸ τῶν θερμῶν ἄρχεσθαι. προηγείσθω δὲ καὶ τῶν θαλασσίων. 32)

ΚΕΦ. μ.

Περὶ ἀφιδρωτηρίων. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ λόγου.

Τὰ δὲ ἀφιδρωτήρια οὐ μόνον τοῖς ἐξ αὐτῶν ἀναφερομένοις ἀτμοῖς, θερμοῖς οὖσι καὶ ξηροῖς, ἐπιφέρεται τὰς ὠφελείας· τούτου γὰρ χάριν ἦν ἂν τῶν αὐτῶν ποιητικὰ, καὶ τὰ κατὰ μίμησιν ἐπινοηθέντα· ἀλλά τινι ἰδιαζούσῃ δυνάμει. ἐν καθαρᾷ γὰρ καὶ πάντοθεν ἀναπεπταμένῳ ἀέρι λεπταὶ καὶ θυμάδεις 33) ἀναθυμιάσεις φερόμεναι 34) περιτήκουσι τῶν σωμάτων τὰ νοτερὰ, μετὰ τοῦ τὴν λοιπὴν πυκνοῦν σάρκα, καὶ τὸν ὅλον ἔγκον θερμὸν παρέχειν. τονοῦται δὲ καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ πᾶν, εἴ τι ἐν αὐτᾷ παχυμερὲς καὶ δίυγρον ἔσαι, ἀποκρίνεται

marinae humor, in corpore relictus, craſſeſcit, et cum ſumma moleſtia aëris attractionibus, quae fiunt, affidet. natationibus vero in mari utantur ii, qui frigida, quique calida lavantur. poſt quos, omnes ii, qui oleo ſe unxerint, ut totam eam humiditatem, quae corpori adhaeſit, abluant et abſtergant, eradantur. quoniam vero ſaepenumero affectiones exigunt multarum aquarum experientiam, optimum fuerit, ſi utendum ſit calidis et frigidis, ut ab aquis thermarum, quae marinas etiam praecedant, initium ducamus.

De ſudorem evocantibus. Ex eodem libro. Cap. 40.

Quae ſudorem evocant, non ſolum iis vaporibus, quos ex ſe calidos ſiccoſque mittunt, utilitatem afferunt: (hujus enim cauſa idem faciunt, quae ad illorum imitationem excogitantur:) ſed quadam etiam propria eorum facultate. etenim tenues, evaporanteſque exhalationes in puro et undique aperto aëre perlatae morborum ſobolem in corporibus eliquant, et reliquum carnis condenſant, et totam corporis molem calfaciunt. eadem res ſpiritum firmat, ſique aliquid in eo craſſum et perhumidum fuerint, excernit, ſimulque hu-

28) Codex: ἐπίςαται.

29) Debebant ſimilia esse ψυχρολ. et θερμολ.

30) Videtur deesse, καὶ, ὥςε.

31) δὲ interponendum videtur.

32) Nimirum, τὰ θερμα.

33) Vocabulum θυμώδεις, quod prorsus alienum eſt, aliquis linea ſubnotavit: nihil tamen melius ſubſtituit. Scribendum arbitror: θυμηδεῖς, *jucundae*, *ſuaves*. θυμηδὴς vero et θυμηρης idem notant. Prius habet Apoll. Rhod. p. 24. Poſterius frequentius occurrit.

34) τηκειν non eſt hujus loci. περιτακέντος κηροῦ obiter tamen noto ex Gemiſt. Pleth. p. 17. edit. Lips. Reichardi. Opus eſt vocabulo, quod notet: *arcere*, *prohibere*, *propellere*. Veluti, ἀποδιωκουσι, περιαιροῦσι, περιδιώκουσι, quod habet Chryſoſt. VI, 275. D.

ἀναπινόμενον, καὶ τῶν 35) περὶ τὴν κεφαλὴν ὑγρῶν. ἔχει δὲ τὴν δύναμιν, κατὰ τὸ πλεῖστον, ὑπεναντίαν τοῖς αὐτοφυέσι τῶν ὑδάτων. ἐπιτήδεία γε 36) τούτοις τὴν κεφαλὴν ἀλγοῦσι, καὶ σκοτουμένοις, καὶ δυσηκοοῦσι, καὶ ἠχοῦσι, 37) καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑποχεομένοις, καὶ τὸν στόμαχον πλαδῶσι, καὶ ῥευματιζομένοις, καὶ τοῖς περὶ τὴν ἐπιφάνειαν γινομένοις ἐξανθήμασι, καὶ καχεκτικοῖς, καὶ τοῖς κεχρονικόσιν ἐν ἰκτέρῳ, καὶ τοῖς πολλὴν καὶ ἀργὴν σάρκα ἠθροικόσιν. ἀπαλλάττει δὲ καὶ παθῶν δυσιάτων. τοὺς γὰρ κατὰ σάρκα 38) λεγομένους ὕδρωπας πρὸς οὐδὲν ἕτερον ἧξαντας βοήθημα διορθοῦνται. ὠφελεῖ δὲ καὶ τοὺς λεγομένους ἀσκίτας. δεῖ δὲ τοὺς μὲν ἔμμονα καὶ χρόνια πάθη ἔχοντας μετὰ τοὺς παροξυσμοὺς τοῖς ἀφιδρωτηρίοις χρῆσθαι· τοὺς δὲ εἰς τὰ προειρημένα καταπειραζομένους, εὐθὺς ἀνυπερθέτως. οὐ γάρ ἐστιν ὑπειδέσθαι 39) τὴν ἐπὶ τὰ πεπονθότα φορὰν, τὸ 40) τὰς κενώσεις ἐξ ὅλων τῶν σωμάτων κατ᾽ ἴσα γίγνεσθαι. ἐκθλίβεται γὰρ ἀπὸ πάντων τῶν μερῶν τὰ ὑγρὰ, καὶ ξηραίνεται ἡ τὰς ὑγρασίας ἀφιεῖσα σὰρξ, μετὰ πυκνῆς συμπτάσεως, ὡς μηδὲ τὴν ἐπ᾽ αὐτὴν ἐνεχθῆναι 41) δυναμένην ὑποδέχεσθαι. μετὰ δὲ τὰς ἀφιδράσεις, οἱ μὲν βαλανεῖα καὶ τοὺς ἐν θαλάττῃ κολύμβους παραλαμβανέτωσαν· οἱ δὲ μόνον κολύμ-

morem, qui in capite inſedit, conſumit. Ut plurimum vero contrariam vim aquis ſponte naſcentibus id habet. eſt autem iis accommodatum, qui caput dolent, quique ſcotomatici ſunt, et qui difficulter audiunt, et quos aurium ſonitus urgent: itemque oculis ſuffuſis, et ſtomachi madoribus et defluxionibus: et exanthematis in cute effloreſcentibus: malo etiam corporis habitui, et regio morbo inueterato: iis itidem, qui et multam, et ſegnem carnem aceruarunt. morbos quoque incurabiles ſanat. nam hydropem, quem cataſarca vocant, nullo alio praeſidio utentem, emendat et corrigit. idem juvat eos, quos aſcitas nominamus. Qui permanentibus, diuturniſque morbis tenentur, poſt acceſſiones uti ſudorem evocantibus debent. qui vero praedictorum morborum cauſa experiuntur, ſtatim, nulla mora interpoſita, utentur. Neque enim in partibus male affectis licet fluxum intueri, cum inanitiones ex toto corpore aequaliter fiant: ſiquidem humores ex omnibus partibus expelluntur, caroque humiditates emittens, cum quadam denſa compreſſione ſiccatur, ut ne id quidem, quod ſibi infundi poſſit, excipiat: * Poſt exudationes alii in balneas, et ma-

35) Forte: καὶ τὰ τῶν, nimirum, ἀποκρίνεται. Rasarius ſupplevit ἀφανίζει, aut ſimile quid. Idem reddit, neglecto genitivo: τὸ ὑγρόν.

36) Forte τοῖς.

37) Nimirum, τὰ ὦτα. Supra pag. 335. 336. de eodem eſt aliquoties ἦχος.

38) Varia enim genera memorantur, ut τυμπανίας, ἀσκίτης, ἀνὰ σάρκα. Exponit de his Paul. Aegin. 3, 48.

39) Rasarius videtur voluisse, ἐπειδέσθαι. ὑπειδέσθαι eſt, *ſuſpicere*, *in ſuſpicione*, *ſuſpectum habere*. ὑπερειδέσθαι eſt *negligere*. Ceterum hic non video nexum cum antecedentibus.

40) Malim, τῷ.

41) Rasarius videtur maluisse ἐγχυθῆναι. Tamen ſtellulam adpoſuit, ut in loco dubio.

βους· οἱ δὲ καταιονείσθωσαν 42) θερμῷ ἢ ψυχρῷ. τάξις δὲ τῆς χρήσεως ἐμφερὴς γιγνέσθω τοῖς ἐπὶ τῶν ὑδάτων εἰρημένοις· τὰ δὲ κατα μίμησιν τῶν αὐτοφυῶν ἀφιδρωτηρίων ἐπανιουμενα 43) πυριατήρια, κατὰ πολὺ τῆς 44) ἀπαγγελίας λειπόμενα, ἐν τοῖς ἐπείγουσι παραλαμβανέσθω.

ΒΙΒΛ. ιδ. ΚΕΦ. με.

Ἐκ τῶν 45) Ζωπύρου. Περὶ τῶν ὑγρασίαν ἑλκόντων διὰ στόματος, καὶ ῥινῶν, καὶ ὀφθαλμῶν.

Ὑγρασίαν δ' ἐπισπᾶται διὰ στόματος μασσηθέντα καὶ διηττηθέντα 46), πύρεθρον, ποντικὴ ῥίζα, πολίου, λαπάθου, καππάρεως, ἁλικακκάβου, 47) χαμαιλέοντος, ἀφέψημα πιόνων σύκων, δᾳδὸς, μέλι γλυκὺ, μήκων, ἀψίνθιον, ὀρίγανον, ῥαφανὶς, σταφὶς ἄνευ γιγάρτων. ἡ ἑτέρα 48) δ' ὁμοίως, κάχρυ, νάπυ, λευκὸς ἐλλέβορος, ἐλατήριον, θύμον, ἅλες, ὀμφάκιον, ἄνησον, πέπερι, μίσυ, χαλκὸς κεκαυμένος, κόκκος κνίδιος, χάλκανθος, χαμελαία, δαφνίδες, κεδρία, θεῖον, ἐλελίσφακον, κινάμμωμον, ἀκάνθου καρπὸς, βάλσαμον, ἀνεμώνη, πάνακες, κάρδαμον, ἀμμωνιακὸν, σανδαράχη, τρὺξ ξηρὰ κεκαυμένη.

Διὰ δὲ τῶν ῥινῶν ἄγει, ἐλατήριον, πέπερι, σεύτλων ὁ χυλὸς, κυκλαμίνου τοῦ φλοιοῦ τῆς

rinas natationes ſe demittant, alii ſolis natationibus contenti ſint: alii calida aut frigida aqua perfundantur. Ordo autem, qui in iis utendis ſervandus eſt, ſimilis ſit ei, quem in aquis perſcripſimus. Quae vero ad imitationem eorum, 'quae ſuapte natura ſudorem evocant, excogitantur fomentatiunculae, quae multo minorem utilitatem, quam pollicentur, afferant, cum caſus urget, adhibeantur.

Ex Zopyro. De medicamentis, quae humores ex ore, naribus, et oculis trahunt.
Lib. XIV. Cap. 45.

Humorem ex ore tum trahunt commanſa, tum liquata, pyrethrum, pontica radix, itemque polii, lapathi, cappareos, halicacabi, chamaeleontis, ficuum decoctum, taeda, mel, paſſum, papaver, abſinthium, origanum, radicula, vua paſſa sine acinis, aut alia eodem modo, cachry, napi, elleborus albus, elaterium, thymum, ſal, omphacium, aniſum, piper, miſy, aes uſtum, granum Cnidium, atramentum ſutorium, chamelaea, lauri baccae, cedria, ſulfur, elelifphacus, cinnamomum, acanthi fructus, balſamum, anemone, panaces, naſturtium, ammoniacum, ſandaraca, fex arida combuſta. E naribus educunt haec. elaterium, piper, betae ſuccus, et corticis radicis cycla-

42) De hoc jam dixi. Vide indicem.

43) Forte: ἐπινοούμενα.

44) Forte: ἐπαγγελίας.

45) De Zopyro v. Fabr. bibl. gr. Vol. XIII. p. 455. Hic in fine indicis, addendum videtur, καὶ ὤτων.

46) De hoc dubito. Rasarius fortasse voluit διηθέντα.

47) Sic, duplici κ.

48) Rasarius ἢ ἕτερα voluit. Mihi tamen mira haec loquendi forma videtur. Credo, ἡ ἡμέρα (σαφῶς.) Alia eſt, ἀγρία.

ῥίζης, μέλι, γλυκὺ, θλάσπι, κόκκος κνίδιος, ἀναγαλλὶς, μύρον ἴρινον, ἀνεμώνη, βατράχιον, κεδρία, χύλισμα καρύων πικρῶν, ἐλλέβορος λευκὸς, στρουθίον, ὀμφάκιον, πράσιον, φύλλα κισσοῦ τὰ ἁπαλά. ἔνια δὲ τούτων καὶ πταρμὸν εἴωθε κινεῖν.

Ἀπὸ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν ὑγρασίαν ἄγει, μέλι, ὕσσωπος, παλαιὸν ἔλαιον, ἀναγαλλὶς, τό, τε λεγόμενον ἁλῶν λίπος, ὅ τινες ἀλοσάχνην 49) καλοῦσι, δάφνινον χρίσμα, νάρδος, κασία, κιννάμωμον, κόστος, ὀπὸς μήκωνος σαγαπήνου ὀπὸς, φύλλου χυλὸς, δαύκου, σελίνου, ῥοιῶν, τῶν ἀμυγδάλων, πρασίων, ἐλλεβόρου λευκοῦ, τῆς ποντικῆς ῥίζης, ἀνεμώνης, πηγάνου, καὶ μᾶλλον ἀγρίου, καστόριον, λίθος αἱματίτης, χάλκανθος, ἄνθος χαλκοῦ, στέαρ χήνειον, χαλκὸς κεκαυμένος, χολὴ, σμύρνα, χαλκῖτις αἰγυπτία, θεῖον ἄπυρον, στυπτηρία σχιστὴ, σηπίας ὄστρακον κεκαυμένον, μίσυ, οὖρον, φλοιὸς λιβάνου, σκίλλης τὸ λεγόμενον 50) ὀθόνη καθεψηθεῖσα, ἀμμωνιακὸν, νυκτικόρακος ἐγκέφαλος, ἰχὼρ ἥπατος τραγείου, δάκρυον ἰτέας, ὀμφάκιον, λεπὶς στομώματος. 51)

Τῶν δ᾽ ὠτικῶν προσκλητικὰς δυνάμεις ἔχειν δοκεῖ, μέλι, πέπερι, γλυκὺ, λιβανωτὶς, ἡ κάρπιμος, μετώπιον, καρύων ἔλαιον, οὖρον βοὸς, χολὴ ταύρου, λινόζωστις, σεύτλου χυλὸς, καππάρεως τῶν ῥιζῶν, ἀγρίου πηγάνου, κόκκου κνιδίου, τῆς ἐρινεοῦ ὁ ὀπὸς, βδέλλιον,

mini, mel paſſum, thlaſpi, granum Cnidium, anagallis, irinum unguentum, anemona, ranunculus, cedria, expresſio nucum amararum, veratrum album, ſtruthium, omphacium, marrubium, hederae tenera folia. quaedam vero horum ſternutamentum quoque excitare conſueverunt. Ab oculis vero trahunt humores mel, hyſſopum, oleum vetuſtum, anagallis, id quod ſalis pinguedinem vocant, quam aliqui ſalis ſpumam nuncupant. laurinum unguen, nardum, caſia, cinnamomum, coſtus. liquor papaveris, et ſagapeni, folii ſuccus, itemque dauci, apii, punicorum, amygdalarum, marrubii, ellebori albi. ponticae radicis, anemones, rutae, et magis etiam agreſtis: caſtoreum, lapis haematites, atramentum ſutorium, flos aeris, adeps anſerinus, aes combuſtum, fel, myrrha, chalcitis Aegyptia, ſulfur, ignem non expertum, alumen ſciſſile, ſepiae teſta cremata, miſy, urina, thuris cortex, ſcillae pars, quae tomentum appellatur, decocta, ammoniacum, nicticoracis cerebrum, ſanies hircini iecoris, ſalicis lachrima, omphacium, ſquama ſtomomatis. Per aures evocare videntur mel, piper, * muſtum, libanotis fructifera, metopium, oleum ex nucibus, urina bubula, fel taurinum, mercurialis, betae ſuccus, et radicum capparis, et agreſtis rutae, et Cnidii

49) Scribitur etiam, ἁλὸς ἄχνη.

50) Apud Dioscoridem p. 305., ubi de ſcilla agit, nihil ejusmodi reperio. τὸ λεγόμενον non habet locum. Debet esse, ἡ λεγομένη. ὀθόννα memoratur, ut ſuccus, et herba. Vide Dioscor. 2, 174. p. 318.

51) v. Aët. 9, 48. 10, 11.

κασία, χαλβάνη, λευκὸς ἐλλέβορος, ἕρπυλλος, ὀμφάκιον.

grani, caprifici liquor, bdellium, casia, galbanum, veratrum album, serpillum, atque omphacium.

ΚΕΦ. ν.

Ἐκ τῶν Ζωπύρου. Ὅσα δι' οὔρων, ἰδίως ἐκ σπληνὸς ἄγει καὶ ἥπατος καὶ νεφρῶν.

Περικλύμενον, τιθυμάλλου σπέρμα, τοῦ χαρακίου, 52) μελάνθιον, κύμινον, θύμου, λευκῆς ἀμπέλου ἀγρίας ῥίζα, κλύμενον, καππάρεως ῥίζα, σπλήνιον, πάνακος σπέρμα, σκόροδον, ἕρπυλλον 53), κύτισος, αἰγυπτία συπτηρία, μηλέα, δρακόντιον, λεπὶς σιδήρου, ἡλιοτρόπιον, 54) σισύμβριον, ἀριστολοχίας ῥίζα, ὀρίγανος, πόλιον, κολοκυνθὶς ἀγρία, βρυωνία, κυκλάμινος, χαλκοῦ ῥινήματα, ἐν οἴνῳ ἀποβεβρεγμένα, 55) ἄσπληνος, ἀνδράχνη, σκορπίου θαλασσίου, πνιγέντος οἴνῳ, τὸ ἀπόβρεγμα.

Τῶν δ' ἀπὸ ἥπατος ἀγωγὰ ὑπάρχει δι' οὔρων, σπέρμα ἄγνου, δαύκου τὰ φύλλα, μαράθου, ὅμοια. βαλσάμου, κενταυρίου, καπνοῦ, γλυκυσίδης ὁ μέλας καρπὸς, ἄνησον πεφωγμένον, φοίνικος ὀστοῦν, δάφνης φύλλα, σύμφυτον, ὑπερικὸν, 56) ὑπνικὸν, 57) ἀψίνθιον, βούνιον, ψευδοβούνιον, σμύρνιον, οἱ δ' ἱπποσέλινον, πευκέδανον, ἀναγαλλὶς, 58) ἡδύοσμος,

Ex Zopyro. Quae per urinas proprie a liene, iecore, et renibus ducunt. Cap. 50.

Periclymenon, tithymali vallaris semen, melanthium, cyminum, thymum, albae vitis agrestis radix, clymenon, capparis radix, splenium, panacis semen, allium, serpyllum, cytisus, alumen Aegyptium, malus, dracontium, squama ferri, heliotropium, sisymbrium, aristolochiae radix, origanum, polium, colocynthis agrestis, bryonia, cyclaminus, aeris ramenta vino diluta, asplenum, portulaca, dilutum vini, in quo marinus scorpius fuerit suffocatus. Ex iecore vero per urinas ducunt haec, viticis semen, dauci folia, et foeniculi, itemque balsami, centaurii, et capni, et paeoniae niger fructus, anisum tostum, palmulae ossa, lauri folia, symphytum, hypericon, hypnicum, absinthium, bunium, pseudobunium, smyrnium, quod alii hipposelinum vocant, peucedanum, anagallis, menta, oenanthe, pontica ra-

52) χαρακίας τιθύμαλλος. Sunt enim diversa genera. De uno et duplici λλ. in τιθύμαλλος jam monitum est.

53) ἕρπυλλος et ἕρπυλλον legitur.

54) Vide ad Geopon. p. 920. 1261. Schol. ad Theocrit. Id. 11, 10. Nicander Ther. 896. appellat, σίσυμβρον.

55) Alibi scribitur ἄσπληνον.

56) Vide Galen. in Glossis. p. 81.

57) Hoc ignoro. Forte: ὑπήκοον, de quo Dioscor. IV, 66. p. 506.

58) Etiam, ἡδύοσμον.

ἀνάνθη, ποντικὴ ῥίζα, λιβανωτὸς, ὀπὸς σιλφίου, ἠρύγγιον, ἡρακλεωτικὸν κάρυον, κριθῶν ἀπέβρεγμα.

Ἀπὸ δὲ τῶν νεφρῶν ἄγει δι' οὔρων, τὸ σπέρμα ἑλενίου, σελίνου, πέπερι, μήκων, σαφύλινος, 59) πράσιον, κνῆκος, λιβανωτίδος σπέρμα, τοῦ ἐν τῷ 60) σίτῳ ξιφίου, 61) βρυωνίας τῶν ῥιζῶν ὁ φλοιὸς, ἄγρωστις, σίραιον σηπίας ὠὰ, θεῖον, 62) ἐρέβινθος λευκός.

dix, thus, liquor silphii, heryngium, Heracleoticum, nux, hordei dilutum. A renibus vero per urinam trahit elenii semen, et apii, piper, papaver, pastinaca, marrubium, cnicus, libanotidos semen, et gladioli, qui in tritico nascuntur, radicum bryoniae cortex, gramen, defrutum, ova sepiae, sulfur, album cicer.

ΚΕΦ. νβ.

Ἐκ τῶν Ζωπύρου. Ὅσα ἀνάγει ἐκ 63) πλεύμονος.

Ἀνάγει δὲ καὶ ἐκ πλεύμονος ἔκλικτα 64) διδόμενα, καὶ καταπότια. κνίδης σπέρμα, καὶ λίνου, καὶ δαύκου, μήκωνος μελαίνης, θύμου, κισσοῦ λευκοῦ, ῥαφανίδος ἀπὸ χυλοῦ, νάπυος, ἀνήσου, σησάμου, καρδάμου, ἐρυσίμου, 65) σκίλλης, ὀρόβου, σικύου, μελανθίου, πεπέρεως, πηγάνου, πολίου, 66) κινναμώμου, ἄρον, δρακόντιον, κόστος, νάρδος, θεῖον, σμύρνα, δαφνίδων τὸ ἐντὸς, καππάρεως ῥίζης ὁ φλοιὸς, ἀμύγδαλα πικρὰ, γλυκυσίδη, καστόριον, ἀβρότονον, θρίδακος ὀπὸς, θαψία, στύραξ, βδέλλιον, σίλφιον, σαφὶς ἄνευ γιγάρτων, στροβι-

Ex Zopyro. Quae ex pulmone educunt. Cap. 52.

Educunt etiam e pulmone eclegmata, quae dari solent, et catapotia, et semen urticae, lini, dauci, papaveris nigri, thymi, hederae albae: succus raphani, sinapis, anisi, sesami, nasturtii, erysimi, scillae, erui, cucumeris, melanthii, piperis, rutae, polii, cinnamomum, arum, dracontium, costus, nardum, sulfur, myrrha, lauri baccarum pars interna, cortex radicis capparis, amygdalae amarae, poeonia, castorium, abrotonum, lactucae liquor, thapsia, styrax, bdellium, silphium,

59) Alii scribunt: σαφυλῖνος. σαφύλινος legitur etiam in Oribas. coll. med. ex Dioscoride lib. 12. fol. 179. pag. 1.

60) σίτῳ in margine additum.

61) Apud Oribas. lib. 12. fol. 172. pag. 1. ex Dioscoride legitur: ξύφιον (sic), οἱ δὲ φασγάνιον, διὰ τὸ τοῦ φύλλου σχῆμα — φύεται μάλιστα ἐν ἀρούραις. v. Dioscor. 4, 22. p. 472. ubi varia ejus nomina.

62) θεῖον in marg. legitur.

63) Idem, quod πνεύμονος. Sed haec nota sunt. Vers. 16. ἀπὸ otiosum Rasar. neglexit.

64) Corrigendum ἐκλεικτά. Eadem etiam vocantur ἐκλείγματα. Utrumque est ab λείχειν. Ἐκλείχειν habet Philo. p. 73. 320. 338. Latini dicunt ecligma et eclegma. Vulgo nunc *electuarium* appellant, satis barbare. De καταπότια vide Erotian. p. 21. et Galen. in Gloss. p. 69.

65) De hoc, in hoc ipso Codice, libr. 15. fol. 223. pag. 1. Galenus ita habet: ἐρυσίμου τὸ σπέρμα, καθάπερ τῇ γεύσει παραπλήσιον φαίνεται καρδάμῳ, οὕτω καὶ τῇ δυνάμει πυρῶδές τε καὶ θερμαντικὸν ὑπάρχει.

66) In hoc Cod. scribitur fere, πολιόν.

λια, ὀμφάκιον, ἀριστολοχία, χαλβάνη, πράσιον, ἠρυγγίου ἡ ῥίζα, κενταύριον. ὑποθυμιᾶται δὲ πρὸς τὴν αὐτὴν χρῆσιν ἄσφαλτος, σανδαράχη, κρίθινον ἄλευρον, ῥητίνη, σκίλλα ξηρὰ, ἐρύσιμον, κέδρινον ἔλαιον, ἐλατηρίου, σικύου καὶ κενταυρίου, μαράθου καρπός. πυρίας δὲ διὰ τῆς προσηκούσης μηχανῆς ποιοῦσι, λαγωοῦ τρίχες, σμύρνα, σικύου χυλὸς, γάλακτος ὀρὸς, 67) αἰγὸς, ὑὸς, ὀστράκων διαπύρων.

vua sine acinis, pineae nuces paruae, omphacium, aristolochia, galbanum, marrubium, heryngii radix, centaurium. ejusdem usus causa bitumen in suffitu adhibetur: sandaracha, hordeacea farina, resina, scilla arida, erysimum, oleum cedrinum. elaterium, cucumeris, centaurii, et foeniculi semen. faciuntque accommodata ratione fomenta leporis pili, myrrha, cucumeris succus, serum lactis caprae, pecudisque in testis igni candentibus.

ΚΕΦ. νς.

Ἐκ τῶν Ζωπύρου Περὶ ἱδρωτικῶν.

Ἱδρωτικαί εἰσι δυνάμεις ἀπὸ τῶν δριμέων ἀρωμάτων, καὶ τὸ πέπερι, νίτρον, μύρον ἴρινον, βοὸς στέαρ, χρίσμα δάφνινον, κύπρινον, ἅλες, σαμψούχινον. 68) οἶνος, σταφὶς ἀγρία, κύμινον, ἄνησον, ἕρπυλλον, πόλιον, κνίδιος κόκκος, σισύμβριον, χαμαιλέων, 69) κόνυζα, δαύκου σπέρμα, ἀμμωνιακὸν, πράσιον, κασία, χαλβάνη, θεῖον ἄπυρον, χάλκανθον, ἀλκυόνιον, βδέλλιον, στρούθιον, πύρεθρον, ἀριστολοχία ἁπαλὴ, θέρμος, βάλσαμον, χαλκοῦ λεπίς.

Ex Zopyro. De eisdem. Cap. 56.

Medicamenta sudorem movendi vim ab acribus aromatibus nanciscuntur: hujusmodi quoque est piper, nitrum, unguentum irinum, bubulus adeps, unguen laurnium, cyprinumque. sal, sampsuchinum, mustum, vua agrestis, cuminum, anisum, serpyllum, polium, granum Cnidium, sisymbrium, chamaeleo, conyza, dauci semen, ammoniacum, marrubium, casia, galbanum, sulfur, ignem non expertum, atramentum sutorium, alcyonium, bdellium, struthium, pyrethrum, aristolochia tenera, lupinus, balsamum, et squama aeris.

67) Plerumque, ὀῤῥός.

68) Intelligitur in his ἔλαιον, aut, μύρον. γλεύκινον μύρον habet etiam Chrysost. T. III. p. 613. c.

69) Galen. in Glossis p. 77. φύλλον τοῦ λευκοῦ χαμαιλέοντος. Et hic, et lib. 12. fol. 185. pag. 1. ex Dioscoride in hoc Codice scribitur: χαμαίλ ων, μέλας, ὃν ἔνιοι οὔλοφον, ἢ ἰξίαν, ἢ κυνόμαχον, ἢ ὠκιμοειδὲς ἐκάλεσαν. Mox tamen ibidem: ὠνόμασται δὲ χαμαιλέων, διὰ τὸ ποικίλον τῶν φύλλων. Vide Dioscor. 3, 8. 9. p. 332. 333.

Κ Ε Φ. νη.

Ἐκ τῶν Ζωπύρου. Περὶ τῶν καυστικῶν καὶ σηπτικῶν, καθαιρετικῶν τε καὶ ἐπουλωτικῶν.

Ἑλκοῖ δ' ἐπιπολαίως 70) κυνὸς βάτου φύλλα, σεύτλου, βατραχίου, σκόροδον, γλήχων, ὕσσωπον, ὀρίγανον, σηπίας ὄστρακον, ἀσφοδέλου ῥίζαι καὶ καππάρεως, κοτυληδόνος, ἱπποκαμπὲς 71) κεκαυμένον, σελίνου σπέρμα, καὶ τῶν ἁλυκῶν, καὶ δριμέων, καὶ πικρῶν, ὅσα ὅμοια δύναται, μετὰ τὸ παρατεθῆναι ἢ ἐπιχρισθῆναι μεῖναι χρόνον οὐκ ὀλίγον. εἰς δὲ τὰς καυστικὰς ἔοικε παραλαμβάνεσθαι, κανθαρὶς, πιτυοκάμπη, βουπρῆστις, 72) ἄσβεστος, διφρυγὲς, τρὺξ κεκαυμένη, ὄξος, ἀνεμώνη, ἡ τὸ φοινικοῦν ἄνθος ἔχουσα, σκόροδον, βατράχιον, τέφρα, συκίνη μᾶλλον, νίτρον ὀπτὸν, χαλκὸς κεκαυμένος, στυπτηρία, κήρυκος ὄστρακον κεκαυμένον, κεφαλὴ μαινίδος, χαμαίλεων τὸ ζῶον, ἀρσενικὸν, κάχρυ, σταφὶς ἀγρία, σαλαμάνδρα. 73) εἰς δὲ τὰς σηπτάς τινα μὲν τούτων, καὶ ἔτι μέλας ἐλλέβορος, ἐλατήριον, σικύων ἀγρίων ῥίζα, σταφὶς, ὀπὸς, χαλκοῦ λεπὶς, ὤχρα, ἀνδράχνη, μήκωνος ὀπὸς, μανδραγόρας. τὰ δ' αὐτὰ ταῦτα καὶ τὰς ἐφ' ἕλκεσι νομὰς ἢ τὰς προσαγορευομένας ἐσχάρας ἵστησι.

Zopyri. De eiſdem. Cap. 58.

Ulcus in ſumma cute inducunt rubi canini folia, betaeque, et ranunculi, allium, pulegium, hyſſopum, origanum, ſepiae teſta, aſphodeli radices, et capparis, et veneris umbilici. itemque hippocampus uſtus, apii ſemen, caeteroque ſalſa, acria, et amara quaecunque poſſunt, ubi admota, aut illita fuerint, ſimilia permanere diutius. Inter adurentia vero numerari videtur cantharis, pityocampe, bupreſtis, calx viva, diphryges, fex combuſta, acetum, anemone, quae puniceo flore eſt, allium, ranunculus, cinis, et magis ficulnus. nitrum toſtum, aes uſtum, alumen, combuſta buccinarum teſta, moenularum caput, chamaeleon animal, auripigmentum, cachry, vua agreſtis, ſeſamoides. Putrefacientibus adnumerantur quaedam horum, et praeterea veratrum nigrum, elaterium, cucumerum agreſtium radix, vua, liquor, ſquama aeris, ochra, portulaca, papaveris liquor, mandragora. eadem quoque nomas in ulceribus, et cruſtas, quas vocant, ſiſtunt.

---

70) Scribitur κυνόσβατος, κυνόσβατον. In Codice, et hic, et lib. 15. fol. 227. pag. 1. ex Galeno eſt: κυνὸς βάτου. Inter σηπτικὰ haec refert Galenus. v. Dioscor. 1, 103. p. 118. et Theocrit. Id. 5, 92. et ad eum locum Scholiaſtam.

71) Alibi legitur, ἱππόκαμπος, ut apud Diosc. 2, 3. p. 171.

72) Alii βούπρηστις. Galen. in Gloss. p. 68. βουπρέστης, quem vide.

73) Sic paullo ante: εἰς δὲ τὰς καυστικάς. Forte hic: σηπτικάς. Sed iſtud etiam occurrit. Miror, cur non dixerit, καυστικὰ, σηπτικά. Intelligendum ergo erit δυνάμεις.

ΚΕΦ. ξα.

Ἐκ τῶν Ζωπύρου. Ὅσα στύφει.

Στύφει δὲ μυρσίνης φύλλα καὶ ὀξυμυρσίνης, μηλέα, βάτος, ἀγριέλαιος, ἡμέρου θαλλοὶ, 74) ῥόδα, ἀμπέλου, σχῖνου, φλομοῦ, κυπαρίσσου, ἀειμωνίου, 75) μήκωνος, ἀειζώου, κυτίνου ἄνθος, βαλαύστιον, ἀλόη, κυπρία σποδὸς, ἀκαλύφη, ὑπόκυστις 76) ἀγρία, 77) ἀχράδες, γίγαρτα, ἄπιοι, μῆλα, κρόκος, ἀλθαία, ἀστραγάλου ῥίζα, φλομοῦ, ἕλικες ἀμπέλου, μύρτα, μέσπιλα, τέρμινθος, δρυοπτερὶς, κρανία, ἐφήμερον, βάλανος ἡ δρυΐνη, ἀγρίου λαπάθου καρπὸς, ὑοσκύαμος καὶ τῆς γλυκυσίδης οἱ πυῤῥοὶ κόκκοι, κάστανον, κισσὸς, νυμφαία, φοίνικες ὠμοὶ, βέλτιον καὶ τὸ ἐπ' αὐτῶν ἄνθος τὲ καὶ καυλὸς, μήκωνος ῥίζα, ᾠοῦ τὸ χλωρὸν ὀπτὸν, ἀκακίας χύλισμα, κύαμος αἰγύπτιος, σταφύλινος, 78) νάρθηκος πάλαι, παλιοῦρος, 79) ἱππούρεως ῥίζα, λυσιμάχειον 80) βοτάνιον, στυπτηρία, αἷμα πεπηγὸς, κυπερὶς, οἰνάνθη, κράμβη ἐξεψηθεῖσα, πιτύα λαγωοῦ, σπόγγος κεκαυμένος, ὄνωνις, φελλὸς, ῥάμνος, πεύκης φλοιὸς, πιτύος, καὶ ὁ καρπὸς, μυρίκη, ῥοῦς, ὃν ἐσθίομεν, αὐστηρὸς οἶνος ἀθά-

Zopyri. Quae adstringunt. Cap. 61.

Adstringunt vero myrti folia, itemque oxymyrsines, melus, rubus, oleaster, olivae cultae rami, rosae, vitis, lentiscus, verbascum, cupressus, semperuiuum, papaver, sempermanens, punicorum flores, balaustium, aloë, Cyprium spodium, urtica, hypocistis agrestis, achrades, acini, pira, mala, crocus, althaea, astragali radix, et verbasci: claviculi vitis: myrti baccae, mespila, terebinthi fructus, dryopteris, corna, ephemerum, glans quercina, agrestis lapathi fructus, altercum, et paeoniae rufa grana, castaneae, hedera, nymphaea, palmulae crudae melius, earumque flos, et caulis: papaveris radix, ovi vitellus assus, acaciae expressio. faba Aegyptia, pastinaca, ferulae pollen, paliurus, caudae equinae radix, lysimachia herba, alumen, sanguis concretus, cyperis, oenanthe, brassica percocta, leporis coagulum, spongia combusta, ononis, suber, rhamnus, piceae cortex, pinique, et fructus, myrica, rhus, quo vescimur, vinum austerum, mari non

---

74) θαλλοὶ, in margine.

75) Hoc legere, non recordor. Saltem ἀειμονίου scribendum videtur ἀείζωον μέγα καὶ μικρὸν nota sunt. Sed hoc mox legitur. Forte *semperflorium* hic intelligitur. Sed id non est ἀειμώνιον, nec ἀειμόνιον. Deberet praeterea esse, ἀειμόνιμον. Forte scriba istud ἀει ex proximo ἀειζώου occupavit, cum scribere debuerit, ἀμμωνικοῦ.

76) Ita bis legitur ex Diosc. in hoc ipso Codice fol. 183. pag. 2. Alii, ὑποκυστὶς, alii ὑποκιστίς.

77) Vide interpretes ad Aelian. V. H. 8, 39. et Schol. ad Theocr. Id. 1, 134.

78) Vide notam 59.

79) Alii παλίουρος. Hic quoque est duplici accentu.

80) Alibi, λυσιμάχιον.

λασσος, στέμφυλα. στύφει δὲ καὶ τῶν ἀπεσχαρούντων ἔνια, ὡς τὸ διφρυγὲς χαλκῖτις, μίσυ, καδμία, χαλκὸς κεκαυμένος. πᾶσα δὲ ῥύσις διὰ τούτων κατέχεται, πλὴν ἡ διὰ τῶν οὔρων.

Κ Ε Φ. ξβ.

Ὅσα διαφορεῖ.

Πρὸς δὲ τὸ διαφορεῖν καταπλασσόμενα ἢ καταντλούμενα εὐθετεῖ, ἀσφοδέλου ῥίζα, ἀμπέλου μελαίνης, τῆς χειρωνείου, ἀρχεζώστρις· 81) οἱ δὲ ἀμέλιν, οἱ δὲ μαδάνην 82) καλοῦσιν ἰξίαν, ἄγνου, σικύου, καὶ μᾶλλον ἀγρίου, καππάρεως, ἀνεμώνης, τῆς τὸ φοινικοῦν ἄνθος ἐχούσης, χαμαιλέοντος, μαράθου, θαψίας, ἀνθερίκου, κυπείρου, 83) σελίνου, κισσοῦ λευκοῦ, λαπάθων ἀγρίων, ὑοσκυάμου, ἀσπαράγου, κράμβης, καὶ τὰ τούτων φύλλα καὶ καρποὶ, καὶ σταφυλίνου, τριχομανὲς, ἄμωμον, 84) καρδάμου, σχοῖνος εὐώδης, ξίφιος, 85) νάρδος, ὠκιμοειδὲς, ἔχιον, ἀμμωνιακὸν, κόστος, πέπερι, γλήχων, ἄρον, ἄλευρον πύρινον, κρίθινον, αἴρινον. ὁμοίως θεῖον, νίτρον, ὄροβος, παίδερως, ὄρχις, ἡ βοτάνη, ὀμφάκιον, πᾶσα τέφρα, σκωρία, 86) βδέλλιον, βάλσαμον, λαγωὸς θαλάσσειος, λίθος ἄσσιος, ἑλίχρυσον,

mistum, vinacea. Adstringunt quoque nonnulla eorum, quae crustas inducunt, ut diphryges, chalcitis, misy, cadmia, ustum aes. a quibus defluxio omnis, praeter urinae defluxum, cohibetur et comprimitur.

Quae res per halitum digerunt. Cap. 62.

Ad digerendum vero illita, aut perfusa, valent asphodeli radices, et vitis Chironiae nigrae, et archezostis, quem ampelin quidam, alii madonium viscum vocant, et viticis, et cucumeris, et magis etiam agrestis, et capparis, et anemones, puniceum florem habentis, et chamaeleontis, et foeniculi. itemque thapsia, anthericum, cyperus, apium, hedera alba, lapathium agreste, altercum, asparagus, brassicae, et folia, et semen, pastinaca, trichomanes, amomum, nasturtium, juncus odoratus, gladiolus, nardus, ocimoïdes, echion, ammoniacum, costus, piper, pulegium, arum, farina triticea, hordeacea, loliaceaque. Sulfur quoque, nitrum, eruum, paederos, testiculus, herba, omphacium, omnis cinis, recrementum, balsamum, lepus marinus, lapis Assius,

81) Sic Codex. Rasarius voluit ἀρχεζῶσις. Neutrum inveni. Sed nec de proximis duobus nominibus mihi constat.

82) Secundo α. ab alio inscriptum est ο. ut sit μαδόνην. Quid Rasarius probaverit, ex ejus interpretatione apparet. Ego codicem expressi.

83) Theocrit. Id. 1, 106. ibique Schol. et Id. 13, 35.

84) ἄμωμον in margine additum.

85) Forte: ξιφίον, quod superius occurrit.

86) Galen. in Gloss. p. 92. memorat, σκωρίαν σιδήρου.

87) ἀψίνθια λεῖα, ἕρπυλλον, σίνηπι, σισύμβριον, καὶ 88) ἐν τοῖς ὕδασιν, ἡδύοσμον, κόνυζα, 89) καλαμινθίνη, βάλανος μυρεψική, ςαφὶς ἀγρία, κίσσηρις, λεπὶς χαλκοῦ, ςύραξ, σικύος ἄγριος, βατράχιον, ῥίνης θαλασσείας κεκαυμένον δέρμα, ςρουθίον, βάλσαμον, ἀγρία θρίδαξ, πρόπολις, ἀλκυόνιον, θάλασσα, λιβάνου φλοιὸς, ῥαφανίδος, μέλι, γλυκὺ, πάνακες ἡράκλειον, γλοιὸς καὶ ῥύπος, ὁ ἐκ παλαίςρας, ἀριςολοχία, ἄφοδος μυῶν, κύμινον, κοχλίας σὺν τῷ ὀςράκῳ λεῖος, ἀβρότονον, καρκίνου τὸ χελώνιον, ἀρισάρου, 90) θέρμων πάλη, κόλλα ταυρεία, φλομὸς, σήσαμον, μελάνθιον, μελιλώτου σπέρμα, κρόμμυον, πόλιον, ἐρύσιμον, βόλβιτον, καὶ μᾶλλον ἑφθὸν ἐν ὕδατι, κάρδαμον, δάκρυον ἐλαίας αἰθιοπικῆς, χρυσοκόλλα, λευκὸς ἐλλέβορος, μέλας, σησαμοειδὲς, πράσιον, θύμον, ἀψίνθιον, κυνὸς βάτος, ἀσφόδελος, ὑπέρικον, ῥητίνη, ἀπὸ τῶν πετρῶν, λειχὴν, πέπερι, κύαμος ἑλληνικὸς, τῆλις, ἀτράφαξις, φύλλα λευκοΐου, ὀριγάνου, ἡράνθεμον, ἁλὸς ἄχνη, ἅλες, σμύρνα, γῆ ἁλμυρῖτις, ἀμπελῖτις, κεδρίδες, κάρυα, σεῦτλον λευκὸν, μήκων, σίλφιον, βαλσάμου, σαγαπηνοῦ, πάνακος, πίσσινον ἔλαιον, 91) ἐλέφαντος ξύσμα, ἀργύρου, χρυσοῦ, χαλκοῦ, ςυπτηρίας

elichryſum, abſinthium laevigatum, ſerpyllum, ſinapi, ſiſymbrium aquatile, menta, conyza, nepita, glans unguentaria, vua taminia, pumex, ſquama aeris, ſtyrax, cucumis agreſtis, ranunculus, rhinae marinae combuſtum corium, ſtruthion, balſamum, lactuca agreſtis, propolis, alcyonium, marina aqua, thuris cortex, raphanus, mel paſſum, panaces, heraclium, ſtrigmentum, ſordes ex palaeſtra, ariſtolochia, ſimus muris, cuminum, cochlea cum teſta laevigata, abrotonum, cancrorum integumentum, ariſarum, lupini pollen: gluten taurinum, verbaſcum, ſeſamum, melanthium, meliloti ſemen. caepa, polium, eryſimum, bulbus, et magis etiam in aqua elixatus, naſturtium, oleae Aethiopicae lachryma, chryſocolla, veratrum album et nigrum, ſeſamoides, marrubium, thymum, abſinthium, rubus caninus, aſphodelus, hypericon, reſina, lichen in petris naſcens, piper, faba Graeca, foenum Graecum, atriplex, albae violae folia, origanum, heranthemon, ſalis ſpuma, ſal, myrrha, terra halmyritis et ampelitis, cedri baccae, nuces, beta alba, excrementitia pars ſilphii, balſami, ſagapeni, et panacis, piſſelaeum, eboris

87) Theocrit. Id. 1, 30. ibique Schol. et Id. 2, 78.

88) Malim τὸ, loco καί. Duo genera ſunt. Hoc Diosc. 2, 117. p. 263. appellat, ἔνυδρον πόαν. De altero, ἐν χέρσοις φύεται.

89) Alibi: καλαμίνθη. Dioscor. 3, 38. p. 357.

90) In Codice: ἄρον, ſed hoc deletum. Continuo, ἀριθέρμων πάλη. Sed in marg. ἀρισάρου, de quo v. Diosc. 2, 158. p. 301. Forte ἄρον in Codice non delendum erat, quod ipſum etiam ad hos uſus commendatur.

91) Scribitur etiam, πισσέλαιον. Diosc. 1, 80. p. 100.

αἰγυπτίας, ποντικὴ ῥίζα, πιόνων σύκων ἀφέψημα καὶ ἀπόβρεγμα, χολὴ βοὸς, ἕψημα λύκιον, μηλέα, πράσον, ἄνθεμον, γύψος, σαυρίδιον, 92) ἣν καρδαμίδα καλοῦσι, κυνόγλωσσον, οἱ δὲ ἀρνόγλωσσον, κρέας βοὸς, αἰγὸς, κριθαὶ, ὀλύραι κεκαυμέναι, φύκος, 93) ἔλαιον, ἔριον, πινάριον κεκαυμένον, ὄξος, δάδιον, λάδανον, ὄρμινον, ἀνθήλη, φλοιὸς κυάμου, μολύβδαινα, κόκκος κνίδιος, ἑλένιον, ἀρτεμισία, νάρκισσος, ἀδίαντον, σιδήρου λεπὶς, κυκλάμινος, αἷμα βοὸς, καὶ τὸ τῶν ὑῶν ὁμοίως, μίλτος σινωπικὴ, σανδαράχη, μὴ λεῖα, ἄχρα, τρὺξ ὀξυρὰ καὶ οἰνηρὰ κεκαυμένη, πιτύρων ἀφέψημα καὶ βραχέντων ἀπήθημα, καὶ 94) αὐτὰ, τίτανος, χάλκανθος, σμύρνιον, σῶρυ, 95) περιστερᾶς κόπρος, χελιδόνος, ἀλεκτορίδος, μυῶν, λίθος πυρίτις, ὁπλὴ κεκαυμένη ἵππου, βοὸς, ὄνου, λιβανωτὶς ἄκαρπος, κοτυληδόνες, χαμαισύκη, 96) μῦκαι, οἷς τὰ ἱμάτια βάπτουσιν, ὀροβάγχη, 97) κορακίνου ποντικοῦ σὰρξ, σιλούρου ταριχηροῦ ὁμοίως, κολοκυνθὶς ἀγρία, παρθένιον, 98) οἱ δὲ περδίκιον. πρὸς τὸ διαφορεῖν μὲν οὖν ἐστὶ, καθάπερ ἔκκειται, ταῦτα πάντα ἐπιτή-

deraſio, itemque argenti, auri, aeris, aluminis Aegyptii, pontica radix, pinguium ficuum decoctum, et dilutum, fel bubulum, defrutum lycium, malus, porrum, anthemon, gypſum, ſauridion, quam cardamida vocant: lingua canis, herba, quam plantaginem appellant, caro bubula, caprillaque: hordeum, et olyra combuſta: alga, oleum, lana, pinarium uſtum, acetum, taedium, ladanum, orminum, anthile, cortex fabae, plumbago, granum Cnidium, elenium, artemiſia, narciſſus, adiantum, ſquama ferri, cyclaminus, bubulus ſanguis, et ſuillus eodem modo: rubrica ſinopica, ſandaracha non laevigata, ochra, fex aceti et vini combuſta: furfuris decoctum, et dilutum: et ipſum quoque furfur. calx, atramentum ſutorium, ſmyrnium, ſori, fimus columbarum, hirundinis, gallorum, murium, lapis pyrites, combuſta ungula equi, bovis, aſelli: libanotis, quae fructum non fert: umbilicus veneris, chamaeſyce * micae, quibus veſtes tinguntur, orobanche, coracini marini caro, et ſiluri quoque, ſale conditi: colocynthis agreſtis, parthenium vel perdicium. Atque haec quidem omnia, quo ordine

92) Ita habet etiam Erotian. p. 45. Galen. in Gloss. p. 93.

93) Sic in marg. In textu, φώκης.

94) τὰ πίτυρα.

95) In Codice, σῶρι. v. Dioscor. 5, 72. p. 673.

96) Rasarius haud dubie ex Hesych. voluit μίκαι. Memorant quidem botanici μυρίκη et μυρίνη. Num vero haec a tinctoribus adhibeantur, ignoro. Accedit, quod proximum οἷς masculinum poſtulat.

97) Dioscor. 2, 131. p. 276.

98) Varia hujus nomina notat Dioscor. 3, 146 p. 444. ſed περδίκιον ibi non reperitur.

θεια· ἀλλὰ καὶ συμπέψαι τὶ τῶν ἐν ἄλλῳ τόπῳ, καὶ τῶν ἀπειλημμένων ἐν τόποις, εὐφυῶς ἔχει. διόπερ καὶ πεπαίνει, καὶ διαφορεῖ. τινὰ δὲ αὐτῶν ἐπισπᾶται. ὅτι 98b) δὲ ἱδρῶτας κινεῖ, καὶ ἀνασομοῖ, διὸ καὶ διαιρεῖν δύνανται. ἀνάγει δὲ λεπίδας μάλιστα, ἀριστολοχία, χάλκανθος, σίλφιον, καὶ ἡ σάρξ τοῦ σιλούρου, καὶ λαγωοῦ πιτύα.

descripta sunt, ad discutiendum valent: sed simul etiam concoquunt aliquid, quod alio in loco fit, et, quae in locis ipsis habentur, accommodate pertractant. quam ob rem et concoquunt et discutiunt: et eorum nonnulla attrahunt, et sudores movent, et aperiunt, quocirca dividere etiam possunt. squamas vero maxime educunt, aristolochia, atramentum sutorium, silphium, siluri caro, et leporis coagulum.

ΚΕΦ. ξδ.

Ἐκ τῶν Ζωπύρου. Περὶ τῶν τὸ γάλα ποιουσῶν δυνάμεων, καὶ καταμήνια κινουσῶν.

Γάλα δὲ κινεῖν πέφυκε πινόμενον σήσαμον, σικύου σπέρμα, γῆς ἔντερον, κάχρυ, σμύρνα, πολυπόδιον, 99) ἠρύγγη, 100) κιρκαίας ὁ καρπὸς καὶ τὰ φύλλα, γλαυκὸς ἐγκέφαλος, καὶ αὐτὴ ἡ γλαὺξ ἑφθή, καὶ 2) ἡ πόα γλαὺξ, τριμήνιοι οἱ πυροὶ, κριθαὶ, μάραθα χλωρὰ, καὶ ἡ ῥίζα καὶ ὁ καρπὸς αὐτῶν, καὶ λιβανωτίδες, ἄνησον, 2) ἱππομάραθον, λίνου ὁ καρπὸς, κύμινον, ὄροβοι, πολύγονον. ὑγρὸν δὲ μίσγεσθαι πρὸς ἑκάστην δεῖ δύναμιν πρόσφορον, οἷον, πυρῶν ἀφέψημα, μαράθων ἑφθῶν ὕδωρ, πτισάνης χυλὸς, πυρίνης ὁμοίως. καταπλάσσεται δὲ μάραθον, μελάνθιον, σμύρνα, κριθῶν βεβρεγμένων χύλισμα, μυὸς ἄφοδος, ἀνδράχνη, στέαρ χήνειον, πτελέας τὰ φύλλα, κηρὸς, θεῖον, σκωρία, ταύρου χολή.

Zopyri. De eisdem. Cap. 64.

Lac provocare consuevit, sesamum potui datum, cucumeris semen, terrae lumbrici, cachry, myrrha, polypodium, heryngium, circaeae fructus et folia, noctuae cerebrum, ipsaque noctua elixa, et glaux, herba. trimestre triticum, hordeum, foeniculum virens, ejusque radix et fructus, libanotides, anisum, hippomarathrum. lini fructus, cuminum, eruum, polygonum. humor vero unicuique facultati accommodatus miscendus est: ut tritici decoctum, foeniculi elixati aqua, ptissanae cremor, et triticeae ptissanae eodem modo. illinitur vero foeniculum, melanthium, myrrha, expressio ex hordeo macerato, muris fimus, portulaca, adeps anserinus, ulmi folia, cera, sulfur, recrementum, fel taurinum.

---

98 b) Forte : ἔτι δὲ (nimirum , τινὰ) ἱδρ. — δύναται.

99) Idem, quod ἠρύγγιον. Varia nomina habet. v. Dioscor. 3, 22. pag. 341.

100) Dioscor. 3, 125. p. 430.

1) Dioscor. 4, 136. pag. 554.

2) μάραθον et ἱππομάραθον in hoc ipso Codice ex Dioscoride memoratur lib. XI. fol. 169. pag. 2.

ΚΕΦ. ξε.

Καταμηνίων ἀγωγά.

Καταμηνίων δὲ ἀγωγά ἐστι, πρόσθετα μὲν, στέαρ ἐλάφου πρόσφατον, ὄνου καὶ χηνὸς, τρὺξ ξηρὰ κεκαυμένη, χολὴ ταύρου, τῆς χονδρίλης 3) ἡ μαστίχη, ἅλες, ἔλαιον, χρίσμα ναρκίσσου, κύπειρος, ἀφρὸς νίτρου, ὄστρακον ἀττικὸν, μυῶν ἄφοδος, χνοῦς, ὁ ἀπὸ τῶν κυδωνίων μήλων, ἴρινον μύρον, μανδραγόρου ὀπὸς, στύραξ, ἀψίνθιον, σιλφίου σπέρμα, ἀρτεμισία, σάμψυχος, ἀγχούσης τὰ λεπταρίζια, 4) πενταφύλλου, κυκλαμίνου, κιρκαίας, κενταύριον, σισύμβριον, σχοῖνος εὐώδης, κάλαμος, ἑλένιον, ἡλιοτρόπιον, ἐλλέβορος μέλας, κόκκος κνίδιος, λινοζῶστις, κύμινον, σπέρμα καππάρεως, τῆλις, σταφὶς ἐκγιγαρτισμένη, μῶλυ, κεδρίδες, ἀμύγδαλον, σήσαμον πεπλυμένον, δαφνίδων πεπείρων τὸ ἐκτός. πινόμενα δ' ἄγει τὰ καταμήνια, πήγανον ἄγριον, καὶ τὸ ἥμερον, καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν, ὁμοῦ δὲ καὶ τὸ τῆς ἀκτῆς, μήδιον, μαράθου, βρυωνίας, κρήθμου, κυμίνου, πεπέρεως κεκαυμένου, νάπυος, ἄρου, πράσου, τραγίου, τήλεως, κάχρυος, ὀρεοσελίνου, σμυρνίου, δαύκου, θλάσπεως, 5) μελανθίου, λευκοΐου, κίκεως, δάφνης, σεσέ-

Quae res menstruas purgationes ducunt. Ex eodem. Cap. 65.

Ducunt autem menstruas purgationes admota haec, adeps ceruinus recens, itemque asininus, et anserinus, fex arida conbusta, fel taurinum, chondrila, mastiche, sal, oleum, unguen narcissi, cyperus, spuma nitri, testa Attica, murium fimus, lanugo ex pomis cydoniis, irinum unguentum, mandragorae liquor, styrax, absinthium, silphii semen, artemisia, sampsuchus, tenellae radices anchusae, et pentaphylli, et cyclamini, et ciraeae, centaurium, sisymbrium, juncus odoratus, calamus, elenium, heliotropium, veratrum nigrum, granum Cnidium, mercurialis, cuminum, capparis semen, foenum Graecum, vua, abiectis acinis: moly, cedri fructus, amygdala, sesamum lotum. extima baccarum lauri maturarum pars. In potu sumta menses ducunt ruta agrestis, et sativa, et utriusque semen: itemque semen actes, medii, foeniculi, bryoniae, crethmi, cymini, piperis usti, sinapi, ari, porri, tragii, foeni Graeci, cachryos, apii montani, smyrnii, dauci, thlaspeos, melanthii, albae violae, ricini, daphnae, seseleos, balsami, paeoniae. urticae radix, brassicae agrestis semen: similique modo lapathi, menthae,

---

3) Scribitur etiam κονδρίλλη. Alia etiam hujus nomina notat Dioscor. 2, 122. p. 268. Ibidem est μαστίχη.

4) Credo, λεπτὰ ῥίζια.

5) Vide Galen. in Glossis p. 76. et Dioscor. 2, 145. pag. 284.

λεως, βαλσάμου, γλυκυσίδης, ἀκαλήφης 6) ῥίζα, κράμβης ἀγρίας σπέρμα, ὁμοίως λαπάθου, μίνθης, σιλφίου, σέσελι, ἄνθος ἀνεμώνης, ἀβρότονον, ἱππομάραθον, ἐρύσιμον, ψευδοδίκταμνον, ἑλίχρυσον, ἀρτεμισία, ἄγνου, κόστου, λωτοῦ, καρδαμώμου, τραγακάνθου, κενταύριον, λιβανωτὶς, ἀμμωνιακὸν, κράμβης ἀφέψημα καὶ ὁ χυλὸς, πράσιον, γάλα βοὸς, πρίσμα λωτοῦ, κυπαρίσσου, τιθυμάλλου.

Ἐπίκοινα δὲ ἄγει, πινόμενα καὶ προστιθέμενα, σμύρνα, κάρδαμον, κυκλάμινος, κιννάμωμον, νάρδος, ὀρίγανον, λινοζῶστις, γλήχων, μελάνθιον, σελίνου σπέρμα, κνίδης, ὁμοίως πέπερι στρογγύλον καὶ τὸ ἕτερον, ἄνησον. τὸν δὲ λευκὸν ῥοῦν ἄγει διὰ τῶν αὐτῶν, ἐρυσίμου σπέρμα, κισσοῦ καρπὸς, πολακτη, 7) πράσον ἑφθὸν, κυμίνου φύλλα, ἐλελίσφακος λευκὸς, ἀψίνθιον, ὑπέρικον, σκόροδον, καρκίνοι ποτάμιοι, πνεύμων θαλάσσιος, λαγωοῦ πιτύα, ἀνδράχνη, κνέωρον, ἐλάφειον κέρας, μελάνθιον, ἀναγαλλὶς, ὀπὸς, πίσσα, χηνὸς στέαρ, χολὴ ταύρειος, ἐλλέβορος λευκὸς, ἐλατήριον, νίτρον, τῆλις, πέπερι, κάρδαμον, ῥητίνη, σμύρνα, λιβανωτὸς, μίσυ, χαλβάνη, τρὺξ, γλήχων, χάλκανθος, ὕδωρ ἀπ' ἀρωμάτων.

Πίνεται δὲ πρὸς τὴν τοιαύτην κάθαρσιν, ἔλαιον, λίνου τὰ πέταλα, λαπάθου σπέρμα, ἐλελίσφακον, ἀνδράχνη, ἀδίαντον, ὑποκυστὶς, κύπερος, πνεύμων θαλάσσειος ξηρὸς, πηγάνου ῥίζα, κνέωρον, ὀπὸς, ἱπποφαὲς, ἑφθῶν καρκίνων ποταμίων ἐν οἴνῳ πεπνιγμένων, γλυκυσίδης οἱ μέλανες κόκκοι, ἀψίνθιον.

silphii, et seseli: flos anemones, abrotonum, hippomarathum, erysimum, fallodictamnum, helychrysum, artemimisia, vitex, costus, trifolium, cardamomum, tragacantha, centaurium, libanotis, ammoniacum, brassicae decoctum, et succus, marrubium, lac bubulum, trifolii expressio, et tithymali, qui cyparissias nominatur. Communiter vero tum pota, tum admota purgationem menstruam cient haec: myrrha, nasturtium, cyclaminus, cinnamomum, nardus, origanum, mercurialis, pulegium, nigella, semen apii, urticaeque: piper longum similiter, et item reliquum: anisum. Album vero fluorem muliebrem educunt eodem modo erysimi semen, hederae fructus, acte, herba. porrum elixum, cumini folia, saluia alba, absinthium, hypericum, allium, cancri fluviatiles, pulmo marinus, leporis coagulum, portulaca, cneoron, cornu ceruinum, nigella, anagallis, liquor, pix, adeps anseris, taurinum fel, veratrum album, elaterium, nitrum, foenum Graecum, piper, nasturtium, resina, myrrha, thus, misy, galbanum, fex, pulegium, atramentum sutorium, aqua aromatum. Bibitur autem ad hujusmodi purgationem ciendam oleum, lini folia, lapathi semen, saluiaeque, portulaca adiantum, hypocistis, cyperus, pulmo marinus aridus, rutae radix, cneorum, liquor, hippophaës, decoctum fluviatilium cancrorum, qui vino fuerint suffocati: nigra paeoniae grana, atque absinthium. Communiter ve-

6) Scribitur etiam ἀκαλύφη. Sic ipse edidi in Nemesio pag. 41. edit. Halensis. Vide Schol. ad Theocrit Id. 7, 110. Mox vers. 6. legendum, τραγακάνθας.

7) In margine notatur πόα. Voluit ergo: πόα ἀκτή.

Κοινὰ δ᾽ ἐςὶ τούτων ἀγωγὰ πινόμενα καὶ προςιθέμενα, λίνου καρπὸς, κνίδιος κόκκος, ὠκίμου σπέρμα, κύμινον αἰθιοπικὸν, ἐλελίσφακος, σήσαμον ἀπ᾽ 8) αὐτὸν, ἄνησον.

ro, tum pota, tum impofita, educunt, lini fructus, granum Cnidium, ocimi femen, cuminum Aethiopicum, faluia, fefamum * crudum, et anifum.

ΒΙΒΛ. ιε. ΚΕΦ. γ. 9)

Ἐκ 10) τῶν Ξενοκράτους. Τίνας κήρυκες καὶ πορφύραι, ὡς ἔμπλαςρα, ὠφελοῦσιν.

. . . τος ἔφη 11) . . . . . . τῶν γυναικῶν ἀποκαθαίρουσι καταχριόμεναι μαλάγματος τε τρόπον ἐπιτιθέμεναι πρὸς τοὺς οἰδαλέους καὶ πεπυρωμένους τῶν ὄρχεων ἐπαρκέςατοι γίγνονται, πρός τε τοὺς ἤδη ἔχοντας ὑγρὰ, καὶ πρὸς τοὺς συνάγειν μέλλοντας, καὶ πρὸς ἅπαν ἀπόςημα καὶ φῦμα. χρισάμενοι γοῦν ἐπισυνάγει ὀσχεὸν, 12) τῶν ἤδη καὶ πρὸς διαίρεσιν ἐπιτηδείων ἀποςημάτων διεφορήσαμεν δίχα πάσης ἐναργοῦς αἰσθήσεως. δραςικώτερον δὲ σύνθετόν ἐςι τόδε. 13) λιθαργύρου δραχ. ρς. κηρύκων τέφρας δραχ. ιζ. ἐλαίου παλαιοῦ κοτ. λ. ψιμμυθίου δραχ. κ. ῥητίνης τερεβινθίνης δραχ. ιγ. λιβάνου δραχ. η. ὕδατος κοτ. δ. τὴν 14) λιθάργυρον καὶ τὸ ψιμμύθιον, τούς τε, καὶ τὸν λιβανωτὸν λεαίνας, χωρὶς ἕκαςον ἐν θυείᾳ, ἐπιχέας τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ἔλαιον ἀνάτριψον ἐπιμε-

Ex Xenocrate. Quae buccinae et purpurae emplastri modo juvant. Lib. XV. Cap. 3.

(Hujus capitis principium defideratur, medium imperfectum eft, et finis non extat.) * * * illitae vero maculas, quae mulierum ora deturpant, detrahunt et detergunt. malagmatis vero modo impofitae, ad teftium tumores tollendos, et tophos minuendos funt accommodatiffimae. itemque ad eos, in quibus iam humores funt, aut futuri funt. * et ad omne abfceffus et tuberculi genus. ergo, si inungantur, fcrotum contrahunt, abfceffufque ad divifionem apti, abfque evidenti fenfu digeruntur. fed efficacius eft id, quod habet hoc modo. Argenti fpumae drach. 106. cineris buccinarum drach. 17. olei veteris ciath. 30. ceruffae drach. 20. refinae terebinthinae drach. 13. thuris drach. 8. aquae cyath. 4. Argenti fpumam, ceruffam, buccinas, et thus fingillatim laevigato in mortario, tum, aqua et oleo affufis, diligenter omnia comifceto et confrica-

8) Haec corrupta funt. Rafarius coniecit ὠμόν.

9) Hoc caput et in principio et in parte media et in fine defectus habet. Ergo in margine adscriptum: ἡ ἀρχὴ τοῦ κεφαλαίου λείπει τοῦ Ξενοκράτους περὶ κηρύκων καὶ πορφύρων· τὸ δ᾽ ἑξῆς ἐςὶ τοῦ αὐτοῦ. ἀλλὰ μὴν ἀκέφαλόν τε καὶ ἀτέλεςον.

10) Hic index legitur inter ceteros hujus libri fol 217. pag. 1.

11) Rasarius conjecit, ἐφηλίδας, ut ex ejus interpretatione colligo.

12) In Codice eft: συνάγει οχο, fecundo o. inscriptum των, fine accentu.

13) Hic in margine legitur: Aliter describitur ab Aëtio.

14) Vide ad Geopon. p. 1128. Nicander. Alexiph. v. 594. λιθάργυρος ἀλγινόεσσα.

λᾶς, εἶτα ἐν χύτρᾳ καινῇ ἕψε κινῶν συνεχῶς σπάθῃ, προσέχων, μὴ προσκαῇ. ἰδὼν δὲ αὐτὰ ἡμίεφθα, ἔμβαλλε τὴν ῥητίνην, εἶτα τὸν λιβανωτόν. ἕψε δὲ ἕως μὴ . . . . νος . . . . τεμπ . . . . κας· εἶτ' ἑψήσας . . . . . . χυτρὰν τε καθαιράσας, 15) ἀνελόμενος χρῶ. παραδόξως ἐνεργεῖ πρὸς τὰ προειρημένα. ποιεῖ δὲ ἄκρως καὶ πρὸς τὰ κακοήθη καὶ νεμόμενα καὶ δυσαλθῆ.

Οἱ δὲ προειρημένοι κήρυκες ἐν τῷ μέλιτι πρὸς παρωτίδας, καὶ ἐν μαστοῖς, καὶ μεθ' ὕδατος καταπλαττόμενοι, καὶ πρὸς τὰ ἐν κεφαλῇ 16) ἑλκύδρια πυκνὰ ἐρυθρὰ μικραῖς προσεοικότα θηλαῖς, ἃ καλεῖται κηρία. καὶ μεγάλαι δὲ καὶ σκληραὶ πορφύραι τὰ αὐτὰ ποιοῦσι τοῖς κήρυξι. 17) μακων . . . . μόνον . . . . κων μόνον ἦν δυνατὸν, πάσας ἰᾶσθαι τὰς παρὰ φύσιν διαθέσεις, οὐκ ἂν ἐδεήθημεν οὐδέποτε συνθέτου φαρμάκου· νυνὶ δὲ οὐχ οὕτως ἔχει. πολλάκις γὰρ ἄχρηστα, οὐδέ τινος ἐκθερμῆναι τὸ σῶμα βουλόμενοι, τῶν ἁπλῶν

to, et in olla nova decoquito continenter radicula commifcens, ne aduratur. ubi femicocta haec videbis, refinam, deinde thus adiicito, et ad probam confiftentiam, non tamen ad multam duritiem coques. poftremo loco cinerem iniicies. ubi paululum ferbuerit, ollam ab igni auferes, et medicamentum exceptum ad ufus feruato et recondito. Hoc praeter omnium opinionem facit, tum ad fupra dicta, tum vel maxime ad maligna ulcera, et depafcentia, et quae aegre fanefcunt. Eaedem buccinae, ex melle, ad parotidas faciunt, quae etiam manmas obfideant, idemque praeftant ex aqua illitae. valent etiam ad capitis ulcufcula denfa, rubra, parvis mammis fimilia, quae favi nominantur. magnae quoque et durae purpurae idem, quod buccinae, praeftant. * * * Si enim folo auxilio fimplicium medicamentorum omnes affectiones, quae praeter naturam nobis accidunt, curare poffemus, profecto compofitis medicinis nunquam indiguiffemus. nunc vero non ita res eft: fed faepenumero fimplex medicamentum ad nullam rem eft utile: fique excalfacere corpus velimus, nullum tale nobis fimplex fuppetet. Eft autem unus compofitorum medicamentorum ufus, cum ex iis, quae funt ejufdem generis, vehemens molli commifcemus, ubi nobis medium defit: alius eft, ex miftione eorum, quae funt generis diverfi: quae apta ratione confi-

15) Forte: κατεξάσας. Rasarius de fuo hunc locum fupplevit.

16) Actuarius περὶ διαγνώσ. παθ. lib. 2. cap. 5 γίνεται δ' ἐν τῇ κεφαλῇ ἑλκύδρια μικρά τε καὶ πυκνὰ καὶ ἐρυθρὰ, μικραῖς θηλαῖς παραπλήσια — καλοῦσι κηρίον — ὠνόμασται δ' ἀπὸ τοῦ κηρίοις ἐοικέναι τῶν μελισσῶν. Adde Oribas. ad Eunap. lib. 4. cap. 11. Paul. Aegin. lib. 3. cap. 3.

17) Hoc caput hic quidem finitum eft. Sed proximi capitis in principio feptendecim versus vacui relicti funt. In his exponit de necessario usu medicamentorum compositorum.

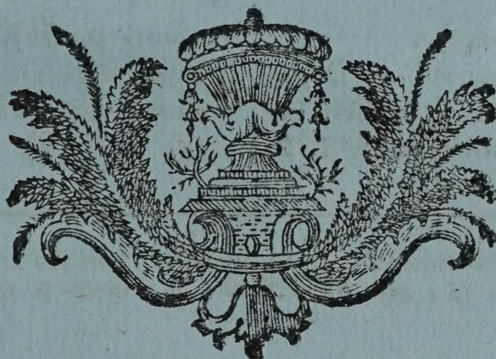
οὐδὲν ἔχομεν τοιοῦτον. μία μὲν αὕτη χρεία τῶν συνθέτων, ὅταν ἐκ τῶν ὁμογενῶν τὸ σφοδρὸν τῷ μαλακῷ μίξωμεν, ἀποροῦντες τοῦ μέσου· μία δ' ἄλλη τῆς τῶν ἑτερογενῶν ἐκ τοιοῦδε γίγνεται λογισμοῦ. σπανίως ἂν εὕροι τὶς διάθεσιν, ἤτοι διαφορούντων μόνον, ἢ ἀποκρουομένων δεομένην. διὰ τοῦτο γοῦν ἀναγκαζόμεθα πολλάκις μὲν εὐθέως ἐν ἀρχῇ, πάντως δ' οὖν ὀλίγον ὕστερον, μιγνύναι τὶ τῶν διαφορητικῶν· εἰ δὲ ὀδύνη συνῇ σφοδρὰ, καὶ τῶν παρηγορικῶν, καὶ τάγε πολυχρηστότατα καὶ κάλλιστα φάρμακα τὰς ἐναντίας ἐν ἑαυτοῖς ἔχει δυνάμεις· τινὰ δὲ τῶν ἁπλῶν, οὐδὲ εἰς χρῆσιν ἀχθῆναι δύναται, χωρὶς γ' ἑτέρου μίξεως, οἷον, ὅταν ἐμπλαστὸν φάρμακον. 18)

citur. Raro enim affectionem inuenias, quae vel digerentia, vel repellentia solum postulet. idcirco fit, ut saepenumero, idque statim inter initia, omnino uero paulo post, aliquid digerens commiscere cogamur. Si vero etiam vehemens dolor adsit, mitigantia indemus. ac medicamenta quidem, quae ad usus quam plurimos valent, suntque praestantissima, contrarias facultates in se continent. at nonnulla ex simplicibus, ne ad usum quidem perduci sine alterius cujuspiam admistione possunt: veluti, cum medicamentum parandum est, quod agglutinandi vim habeat.

18) In his deficit Codex fol. 243. pag. 2. Rasarius adscripsit: *cetera periere.*

ΤΕΛΟΣ.

FINIS.

APPENDIX.

Scholia, quae in eodem Codice Mosquensi *ORIBASII*

Inde a folio 152. pagina 2. ad folium 232. paginam. 2.

ad scripta *Dioscoridis* et *Galeni* leguntur.

Dioscor. edit. Colon. 1529. in fol. Pag. 323. περὶ ἀγαρικοῦ.

Κτηδόνας· κτηδόνες κυρίως εἰσὶν, αἱ εὐθεῖαι τοῦ ξύλου ἐκφύσεις. Folio 152. pag. 2.

Dioscor. pag 495. περὶ ἀγηράτου.

Σκιάδειον· πολλὰ μὲν τῆς σκιάδος 1) τὰ σημαινόμενα. δηλοῖ δὲ καὶ τοὺς εὐμεγέθεις κλάδους. 153, 1.

Dioscor. p. 553. περὶ αἰγίλωπος.

Ἀθέρες· ἀθέρες κυρίως τῶν ἀσταχύων τὸ ἐπ' ἄκρου λεπτότατον. ἐντεῦθεν καὶ τοῦ ἠκονημένου σιδήρου τὴν ἀκμὴν 2) ἀθέρα ἔλεγον. ibid.

Dioscor. p. 533. περὶ αἰθιοπίδος.

Μασχάλας· ἀντὶ τοῦ κλῶνας. κυρίως δὲ μασχάλιον λέγεται τοῦ φοίνικος ἡ ῥάβδος, καὶ μασχάλινον, τὸ φοινίκινον πλέγμα. 153, 2.

Dioscor. p. 115. περὶ ἀκακαλίδος.

Πολλὰ περὶ τῆς ἀκακαλλίδος 3) ὁ 4) Πάμφιλός φησι, δεικνὺς, ἠγνοηκέναι αὐτὸν τὴν βοτάνην. Ibid.

Dioscor. p. 126. περὶ ἀκακίας.

Ἐν λοβοῖς· πολλὰ τοῦ λοβοῦ τὰ σημαινόμενα. δηλοῖ δὲ καὶ τὸ ἀγγεῖον, ὅθεν τὰ χλωρὰ ὄσπρεια ἐκκομίζοντες ἐσθίομεν. Ibid.

Dioscor. p. 338. περὶ ἀκάνθης.

5) Κιταρίοις· ἀντὶ τοῦ, πίλοις. κιταρὶς 6) γὰρ ὁ βασιλικὸς πῖλος, ὡς 7) τρίτῳ περσίκων. 154, 1.

Θυρσοειδής· ἀντὶ τοῦ, κωνοειδής. Ibid.

Dioscor. p. 517. περὶ ἑτέρου ἀκονίτου.

Μόσχον· ἀντὶ τοῦ, κλάδον ἢ βλαστόν. μοσχεύματα γὰρ, τὰ νέα τῶν φυτῶν ἔλεγον, ὡς καὶ ὁ ἐξ 8) Ἠριγόνης Ἐρατοσθένης, ἐπὶ

---

1) V. Theocrit. Id. 15, 119. In Dioscor. l. l. est σκιάδιον. Utroque modo legi. v. Harpocrat. p. 162. 163. Schol. Theocrit. ad Id. 15, 38. Apud Arrian. in Indicis p. 330. reperi etiam in Cod. Augustano σκιάδειον.

2) Forte, ἀκὴν.

3) Sic, duplici λλ.

4) Qui de herbis scripsit. v. Fabr. bibl. Graec. Vol. XIII. p. 356.

5) Apud Diosc. κιτταρίοις.

6) Vulgo, κίδαρις. Vide tamen Hesych. in κίδαρις et Suidam.

7) Hic videtur nomen excidisse scriptoris cujusdam, qui Περσικὰ scripserat. Videtur autem legendum ὡς (addito nomine proprio scriptoris) ἐν τῷ τρίτῳ (λόγῳ, aut, βιβλίῳ) τῶν Περσικῶν.

8) Forte, ἠριγόνης. Loco κυνοκτόνον in Codice Oribasii legitur, λυκοκτόνον. Vide Dioscor. l. l.

ἀμπέλου μόσχους καὶ χλωρὰς κλήματος ἐκφυάδας. Ibid.

Dioscor. p. 10. περὶ ἀκόρου.

Γόνασι· γόνυ ἐστὶν, ἡ δέσις. Ἡρόδοτος γ. 9) καλάμου ἐν γόνυ. πλοῖον ἕκαστον ποίεται Ib.

Dioscor. περὶ ἀμπέλου ἀγρίας. 10)

Περκάζει· ἀντὶ τοῦ, μελαίνει. 155, 1.

Dioscor. περὶ ἀμώμου. p. 33.

Δίχα εὐρῶτος· 11) ἀντὶ τοῦ, νοτίδος. κυρίως δὲ εὐρὼς 12) ἐστῆτο γινόμενον σκοπινὸν καὶ ἰῶδες χρῶμα περὶ τοναεπιοια τὸν χαλκόν.

Dioscor. p. 456. περὶ ἀνδροσαίμου.

Ἐν καλυκίοις· 13) ἀντὶ τοῦ, ἐν βλαστημάτων κεφαλαῖς. 156, 1.

Dioscor. p. 260. περὶ ἀρνογλώσσου.

Καυλὸν 14) γωνοειδῆ κεκλιμένον· ἀντὶ τοῦ, μέγαν καὶ στερεὸν, ὡς, εἴ τις λέγοι, γωνιαῖον λίθον. Πλάτων 15) (ἐν) λάκωσιν· ὅταν δέαμαι γωνιαίου ῥήματος, τούτῳ παριστῶ καὶ μοχλεύω τὰς πέτρας. 157, 1.

Dioscor. p. 441. περὶ ἀσπλήνου.

Παλισκίοις· παλίσκιον, οἱ μὲν τὸν σύσκιον, καὶ σκοτεινὸν, καὶ κνοφώδη τόπον εἰρήκασι. τὸ γὰρ πάλιν ἐνίοτε ἐπίτασιν δηλοῖ, ὡς παλιγκάπηλος. Θεόφραστος δὲ ἐν φυτικῇ πραγματείᾳ, ὅσα ἀπεστραμμένην ἔχει ἀπὸ τοῦ ἡλίου τὴν θέσιν, οὕτω καλεῖσθαί φησιν, ὥσπερ τὰ τετραμμένα πρὸς αὐτὸν, ἐπήλια 16) καὶ προσήλια. 157, 2.

Dioscor. p 525. περὶ κοτυληδόνος.

Ὀξύβαφον· ὀξύβαφόν ἐστι τὸ σκεῦος, τὸ ἀντιδιαιρούμενον 17) τῷ τρυβλίῳ. γραπτέον δὲ διὰ τοῦ υ. καὶ οὐχ, ὥς τινες, ὀξόβαφαφον. σύγκειται γὰρ, οὐ παρὰ τὸ ὄξος, ἀλλὰ παρὰ τὸ 18) γένος, ὅπερ ἐστὶν ὀξὺ, ὡς Ἑλλάδιος ἐν τῇ χρήσει φησί. 165, 2.

Dioscor. p 295. περὶ κυκλαμίνου.

Κήλισι· 19) ἀντὶ τοῦ, σπίλοις. 166, 2.

Dioscor. p. 89. περὶ λιβάνου.

29) Ἐκτύφεται· αὐτὶ τοῦ, ἡσυχῇ ἐκκαίεται, χωρὶς φλογός. 167, 1.

Dioscor. p. 226. περὶ σακχάρου μέλιτος.

Μάγκορον· τοῦτο ὁ Γαληνὸς σάγχαρ καλεῖ. 169, 1.

Dioscor. p. 439. περὶ νυμφαίας.

Κιβωρίῳ· Δίδυμός φησιν, 22) οτηρίου εἶδος εἶναι

---

9) Ex Herodoto haec emendanda, cujus locum nunc non reperiebam. Apud Dioscor. l. l. paullo post legitur, ἀσπλήτιον. In Cod. Oribasii in textu est, δασπήτιον, et in margine: γράφεται, δ' ἀσπλήνον.

10) Hoc in Dioscoride non reperi.

11) In Cod. Oribas. εὐρωτος accentu caret.

12) Fortasse legendum: εὐρώς ἐστι τὸ γινόμενον σκοτεινὸν καὶ ἰῶδες χρῶμα περὶ τὸν σεσηπότα χαλκόν.

13) Apud Dioscor. est: ἐν κάλυκι. Sed Oribasii Codex exhibet καλυκίοις.

14) In Dioscor. l. l. est: καυλίῳ δὲ γωνιοειδεῖ κεκλιμένα. Probandum γωνιοειδής.

15) Platonis Comici λάκωνας memorat Fabric. bibl. Graec. Vol. 1. p. 745.

16) ἐφήλια.

17) v. Aristoph. in Auibus vers. 360.

18) Forte, τὸ στενόν. In excerptis Helladii nihil de hoc reperi.

19) Dioscor. κιλήσιν. Vitiose.

20) Dioscor. ἐκτυφοῦται. Utrumque occurrit.

21) In Cod. Oribasii est: μάγκορον, εἶδός ἐστι μέλιτος πεπηγότος κ. τ. λ. Refertur autem hoc in littera M. non in Σ. Inferius libro XV. fol. 228. pag. 1. ex Galeno reperio: καὶ τὸ σάκχαρ δὲ καλούμενον, μέλιτος εἶδος ὂν κ. τ. λ.

22) Sic. Legendum videtur: φησι, ποτηρίου. De κιβώριον vide Athenaeum p. 72. ubi etiam Nicander laudatur, et p. 477. ubi fere hic totus locus cum aliqua varietate reperitur. κιβώριον et κιβώτιον pro faba Aegyptia memorat Dioscor. p. 243. περὶ κυάμου αἰγυπτίου. De summa arcula plantae (τὸ ὑπερπεφυκὸς κιβώριον) habet Steph. de Urbb. in ἄκη. Dicitur κιβωτὸς, κιβώτιον, atque etiam κιβωτάριον, quod postremum legitur in Geoponicis pag. 1206.

τὸ κιβάριον. καὶ τάχα ἂν εἴη τὰ λεγόμενα 23) σκαφεῖα, διὰ τὸ ἑκατέρωθεν εἰς στενὸν συνῆχθαι, ὡς τὰ Αἰγύπτια κιβώρια, ὧν μέμνηται Νίκανδρος (ἐν) γεωργικοῖς, ὡς Ἑλλάδιος ἐν τῇ χρήσει φησίν. 171, 2.

Dioscor. p. 291. περὶ πεπέρεως.

Τὸ δὲ μέλαν ἥδιον· ἰστέον, ὡς ὁ Γαληνὸς 24) ἐν τοῖς ἁπλοῖς δριμύτερον εἶναι τὸ λευκόν φησι τοῦ μέλανος. 173, 2.

Dioscor. p. 534. περὶ πετασίτου.

Πετασῶδες· πέτασος κυρίως, τὸ τῶν ἐφήβων 25) φόρημα, καὶ τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸ σκέπασμα. ἀπὸ τούτου καὶ Ἀλεξανδρεῖς καλοῦσι πετάσια 26) Κανωπικά, τὰ τὴν κεφαλὴν σκέποντα, ὥς φησιν Εἰρηναῖος 27) ἐν τῷ περὶ τῆς Ἀλεξανδρέων διαλέκτου. 174, 1.

Dioscor. p. 152. περὶ συκομόρου.

Ἐρινέῳ· ἐρίνεος ἀρσενικῶς, ἡ ἀγρία συκῆ, παρὰ τὸ ἐριστικὸν 28) εἶναι τὸ δένδρον, καὶ τοῖς λίθοις καὶ πέτραις ἐπαναβλαστάνειν. 181, 1.

Dioscor. p. 649. περὶ πομφόλυγος.

Τὸ δὲ σκύβαλον ἅπαν ἐν τῷ ὀθονίῳ μένει· ἀντὶ τοῦ ἀδόκιμον, ἐκ μεταφορᾶς τῶν σκυβάλων, τῶν ἀχύρων. 192, 1.

Ex Galeno.

Ἐκ δρυπεποῦς τοῦ καρποῦ· δρυπεπεῖς ἐλαίας ἔλεγον, τὰς ἐπὶ τῶν δένδρων ἐπεπαινομένας. καταχρηστικῶς γὰρ πάντα τὰ δένδρα καὶ ξύλα δρύας ἐκάλουν. ἐντεῦθεν καὶ, δρυφάκτους, τὰς κιγκλίδας, καὶ τὰ σανιδώματα, καὶ τὰς κλίμακας προσηγόρευον, ὡς καὶ τοῦτο Ἑλλάδιός φησιν. 200, 2.

Galenus, περὶ σέρεως ἡμέρου.

29) Κονδρίλη· ἡ χονδρίλη εἶδός ἐστι σέρεως, ὡς ἐν τῷ χ. στοιχείῳ προϊὼν ἐρεῖ. 232, 2.

---

23) Athenaeus l. l. σκυφία, διὰ τὸ κάτωθεν.
24) Verba Galeni in hoc ipso Codice fol. 230. pag. 2. sunt: τὸ λευκὸν ἐστι πέπερι δριμύτερον ὑπάρχον τοῦ μέλανος.
25) Vide Pollucem p. 1349 Schol ad Theocrit. Id. 15, 38. Πετασώδης habet Athenaeus Deipnos. p. 371. D. Apud Dioscor. p. 274. est σκιάδιον. Item p. 374. 528.
26) Vide Steph. de urbibus in, Κάνωβος.
27) Vide Fabr. bibl Gr. Vol. IV. p. 537.
28) Forte: ἐρπιστικόν.
29) Sic, per κ. et χ. Inferius legitur χονδρίλη fol. 236. pag. 1. Vide hic superius lib. 14. cap. 65.

INDEX VOCABULORUM.

Littera a. notat editionem *Rufi Epheſii* Moſquenſem. 1806. 8.

Littera b. hanc editionem ſignat.

Numeri ſignant paginas utriusque editionis.

ἀσάδης. a. 108. Erotian. p. 29. habet : ἔμετος ἀσσώδης.
ἄσκωμα. a. 111. b. 321.
ἀσηρός. a. 160.
ἀσιτεῖν. a. 166. b. 207.
ἀσθενικός. a. 201.
ἄσιτος. a. 202.
ἀσκαρίς. a. 224. b. 206.
ἄσαρκος. b. 19. 122. 298.
ἄστομος. b 25.
ἄσηπτος. b. 64.
ἀσφαλὴς πυρετός. b. 81.
ἀσκαλωνίτης οἶνος. b. 85.
ἀσυγκινώτατος, (haud dubie corruptum. Συγκινεῖν fatis notum. Item κινητικός.) b. 109. Vide mox.
ἀσύντατος. b. 108.
ἀσυγκινάτατοι. Forte, ἀσυγκινητικώτατοι, ab κινητικός. b. 109.
ἀσκέπαστος. b. 115. 129.
ἀσύμπτωτος. b. 136.
ἀσσοτάτω. b. 203.
ἀσφάλτιον. b. 275.
ἀσφαλτώδης. b. 279. 280.
ἀσμενίζειν. b. 286.
ἀσκίτης. b 293. 343.
ἀσυγκρίτως. b. 301.
ἀσκύλτως. b. 305.
ἀστὴρ σάμιος. b. 314. 318. 320. Apud Dioſcor. 4, 115. p. 540. ἀστὴρ ἀττικὸς memoratur.
ἀσυμπλήρωτος. b. 319.
ἀσυνέργητος. b. 331. Notius eſt, ἀνενέργητος.
ἄσπληνος, ἄσπληνον. b. 346. v. Dioſcor. 3, 142. p. 441. ubi etiam occurrit, σπλήνιον.
ἀσφόδελος. b. 349.
ἀστράγαλος, herba. b. 350. Dioſcor. 4, 60. p. 497.
ἄσιος ſeu ἄσσιος λίθος. b. 351. Dioſcor. 5, 95. p. 689.
AT. ἀτρεμίζειν. a. 63.
ἀτρεμεῖν. a. 81. b. 113. Vide notam. b. 138.
ἀτρεμαῖος. b. 108.
ἀταλαίπωρος. a. 88.
ἄτειν. a. 152. v. notam. ἀσᾶται notat Galen. in Gloſſ. p. 67. ἀσώμενος. Theocrit. Id. 25, 240.
ἀτράφαξις. a. 155. b. 352.
ἄτροφος. a. 202. b. 122.
ἀτροφεῖν. a. 224. b. 87.
ἀτροφεῖν et ἀτροφία habet Aët. edit. Hebenſtr. p. 11. 12.
ἄτριπτος. a. 236.
ἀτμή. b 39.
ἀτύπη, corruptum, ut videtur, vocabulum. b. 43.
ἀτόρυτος. b. 49.
ἀτάραχος πυρετός. b. 81.
ἀτονεῖν. b. 118. 125.
ἄτονος. b. 122.
ἀτέραμνος. b. 124. 260. v. Erotian. p. 14. Galen. in Gloſſ p. 67.
ἀτοπία. εἰς ἀτοπίαν ἐμπίπτειν. b 130.
ἀτριχεῖν. b. 304.
AY. αὐλίσκος. a. 111. varia eorum genera. 234. b. 212. ibid. τρύπημα αὐλίσκου.
αὐτόθεν. a. 225.
αὐτίκα. a. 257.
αὐτόθι, *nunc modo*, de tempore. b 90.
αὐτοφυής. αὐτοφυῆ θερμά. b. 119. λουτρά. 277. De iis vide 279. ſeq. ὕδατα. 282. ſeq.
αὐλός. c. 217.
AΦ. ἀφέψημα. a. 35. ἀφεψήματι. Ita Codex. Forte, ἀφέψημά τι. 231. b. 353. ac ſaepius.
ἀφηδύνειν. a. 48.
ἀφροδίσια, uſus Veneris, μίξις. a. 88. τὰ περὶ τὰ ἀφροδίσια πάθη. 133. Liber Rufi περὶ ἀφροδισίων memoratur 200—211. Ejus libri partes forte fuerunt fragmenta, quae reperiuntur ibid. 131—158.
ἀφροδισιαστικός. a. 139. 158. Ibidem corrige: καταστήσωσιν.
ἀφυλάκτως χρησάμενοι. a. 192.
ἄφυσος. a. 199. b. 39. 48.
ἀφροδισιάζειν. a. 208.
ἄφοδος. a. 216. b. 200.
ἄφλοιος. b. 7.
ἀφεψεῖν. b. 34.
ἄφωκτος. b. 42.
ἀφρόνιτρον. b. 102. 104. 250.
ἀφαλμός, ἄφαλσις, ἀφάλλεσθαι. b. 121. 122. De iis ibi exponitur.
ἀφηλιώτης, ἀπηλιώτης. b. 111.
ἀφαίρεσις et ἀφαιρεῖσθαι. De ſanguine multoties occurrit. b. 127. ſeqq. 131.
ἀφή. φλεβοτομία πρὸς ἀφήν. b. 130.

πιτυοκάμπη. b. 319. v. Dioscor. 2, 53 54 p. 198. 199. ubi etiam κανθαρὶς et βουπρῆστις memoratur. Vide ibid. 6, 2. p. 707. Paul. Aeg. p. 250

πιτύα λαγωοῦ. b. 350. 354. Paul. Aeg. p. 252.

πισσέλαιον et πίσσινον ἔλαιον. b. 352. Paul. Aeg. p. 250.

πινάριον. b. 353. πινηρὰ seu πιναρὰ ἔρια notat Galen. in Gloss. p. 40.

ΠΛ. πλατύφυλλος τιθύμαλλος. a. 29.

πλάττειν. Ibi legendum: λαπάθου πλάσαι. a. 39. 269.

πλυτὸν ἄλευρον. a 79. πλυτὸς ἄρτος. b. 51. χόνδρος. 52.

πλῆσμη. a. 141.

πλευρόν. a. 226.

πλάδος, πλάδον. a. 230. b. 88. 334. v. Erotian. in Gloss. p. 40. Aët. edit. Hebenstreit. p. 17. ὁ πλάδος τοῦ στομάχου.

πλαδᾷν. b. 231. b. 106. 343 τὸν στόμαχον.

πλακώδης. b. 14.

πλήσμιος. b 15. 19. 289.

πλῦμα. b. 52. 207.

πλήρωσις. b 78.

πληράτης. b. 88.

πληκτικός. b 111. 234. 304.

πληροῦν κεφαλήν. b. 112.

πλαδαρός. b. 127. 129 132.

πληθώρα. b 145.

πλῆθος, loco πληθώρας. b. 147.

πλαδώδης. b. 199.

πλήρωμα, de excrementis. b. 209.

πληγώδης. b. 234. v. notam.

πλευριτικός. b. 261.

ΠΝ. πνεύμων θαλάσσιος. a. 98. Varia genera. Paul. Aeg. p. 151.

πνευματώδης. a. 141.

πνευμάτωσις. a. 215. b. 204.

πνὶξ ὑστερική. b. 215. Sed a. 215. occurrit, πνίξεσι, tanquam a πνίξις, quod non inveni. Aët, 9. 28. p. IX. ὑστερικαῖς πνιξί. v. Paul. Aeg. p. 119.

πνευματοῦν. a. 216. 217.

πνιγώδης. a. 299. b. 146. 159. 160. bis. 230. 234. v. notam.

πνιγμός. b. 36. 77. 78. 130. ὑστερικός. 309. 312.

πνεῦμα ζωτικόν. b. 144.

πνευμάτιον. b. 289.

πνίγεσθαι. b. 309. πνίγειν ἐν οἴνῳ, ὕδατι, ἐλαίῳ καὶ ἐν ἄλλοις, saepe occurit, ut 346. 356.

ΠΟ. πολυπόδιον. a. 36. b. 221. 354.

πόριμος. a. 136. 205. b. 55. 60. bis. Opponitur βραδύπορος. 191.

πονηρεύεσθαι. a. 169.

ποδαλγός. a. 193. v. notam. b 271.

ποδαλγικός. b. 258. 293.

ποδαλγεῖν. a. 193.

ποδάλγη a. 193. v. notam 288. 297.

πολύπτυχος a. 231.

πόλιον, πολιός. a 247. b. 347.

πολύσαρκος. b. 19. (Ita enim legendum.) 338.

πολύδιψος. b. 20.

πολύχυμος. b. 24.

πόπανον. b. 41. Vide 45.

πολύτροφος. b. 51. bis.

ποιεῖσθαι ἀφόρητον τὸ καῦμα dicitur sic, ut ποιεῖσθαί τι δεινόν. b. 58.

πολλοστός. b. 59. De hoc dubito. Rasarius reddidit: *saepius*. Sed hoc est πολλάκις, πλειστάκις. Ceterum πολλοστός, suo sensu, occurrit abili in his libellis. De eo alibi exposui ad Chrysost. Eclogas p. 2. edit. Mosq. et Lips. 1808. 8.

πολυχρονίως. b. 61.

πολυπότης. b. 68.

πομφόλυξ. b. 82. πομφολυγοῦσθαι. Paul. Aeg. p. 301. et 302. πομφολυγίζειν.

πολυφλέγματος, πολυφλεγματίας. b. 92.

πολυχρονιότης. b. 94.

πόσος. b. 238. κατὰ πόσον, sed conieci ποσόν. Sic 145. ἐν ποσῷ τινί.

πόλτος, πολτός. b. 153. 161. 221. 222.

πολύκενος. b. 166. Utuntur eo Diog. Laërt. p. 414. Gregor. Nyss. T. II. p. 750.

πότημα, πότιμος. b. 184.

πολύϋλος. b. 234. Legi hoc apud Scholiastam Hermogenis. p. 354 et alibi.

ποίησις, de confectione et praeparatione medicamentorum. b. 257. v. notam,

quidam doctus huc etiam retulit γένημα et γέννημα. De hoc dixi ad N. Test. Graecum. γέννημα de animalibus, γένημα de frugibus et fructibus dicitur. Id ex antiquissimis et praestantissimis Codicibus Veteris et Novi testamenti constat. In hanc rem evolui potest editio LXX. Roberti Holmesii, Viri quondam mihi Carissimi, nunc propter immaturam mortem Desideratissimi.

προσκαυσις. b. 37.
προσκαίειν. b. 40. 49. 358.
προπλύνειν. b. 45.
προηγεῖν, προηγεῖσθαι. b. 52.
προπαρασκευαστικός. b. 56.
προαποζέειν b. 57. Legendum enim, προαπεζεσμένην, et paullo ante, λύσαντες, loco λύσαντες.
προδιορίζεσθαι. b. 60.
προνοτίζειν. b. 159. Vide notam 30.
προσπελᾷν, προσπελάζειν. b. 284. v. notam.
προσβάλλειν σικύας. b. 61. 304. 139. 150. 163.
προαποῤῥύπτειν. b. 64. 321.
προσκομίζειν. b. 66.
προεξερμεῖν. b. 66.
πράσιον. b. 67.
προθεσμία. b. 146.
προσλιπαρεῖν. b. 290.
προηγουμένως. b. 73.
προδιοικεῖν. b. 75.
προσεγγίζειν. b. 76. Ita ibi vers. 23. corrigo, etsi in Cod. sit προεγγίζειν. Ibid. vers. 5. malim, δὲ εἰ οὕτως ἔχοι, ἄν του.
προαναξηραίνεσθαι. b. 77.
προεπάγειν. b. 77.
προσάντης. b. 80
προπάλαιος. b. 83. Habet Synes. T. I. p. 96. νέοι καὶ προπάλαιοι.
προσανοιδεῖν. b. 103.
πρόπειρα. b. 168.
προσεμπάσσειν. b. 290.
προαλείφειν. b. 119.
προθερμαίνειν. b. 119.
προφορὰ et προσφορά. b. 99. Vide ibidem paullo post.
προσάγειν. b. 106. 103. v. notam.
προσηθής. b. 107.
προέδειν. b. 197.
πρώτιος, πρωτεῖος. b. 84. 86. Tentaueram hoc vocabulum. Tamen in Hippiatr. a πρωτεῖος saepissime legitur, οἴνου πρωτείου, μέλιτος πρωτείου, ut p. 276. 279. 280. 303.
προλαλεῖν. b. 93.
προπεριπατεῖν. b. 93.
προσπιέζειν. b. 94.
προσβιάζεσθαι. b. 96. 98. Inde est, προσβιασμός. 98.
προσβιβάζειν. b. 98.
προαποσμήχειν. b. 303.
προσδιϊστάναι. b. 98.
προλιπάρησις. b. 98.
προφέρεσθαι eo sensu, ut paullo ante προφορά. b. 100. Discrimen inter λέγειν et προφέρεσθαι notat Diog. Laërt. p. 258.
προεκνιτρωτέον. b. 302. v. προεκνιτροῦν.
προσεπιλαμβάνειν. b. 201.
προαιρετικὰ νεῦρα. b, 295. v. notam.
προσυποῦσθαι. b. 296.
προσβολὴ σικυῶν. b. 139. 140. 146. ac deinceps saepe.
προϋποστέλλειν. b. 161.
προσεπιχεῖν. b. 219.
προσμόνως. b. 255.
προαποβρέχειν. b. 296.
προσαλείφειν. b. 310.
προβολὴ τῶν ὀμμάτων b. 179.
προκαλεῖσθαι. Ita enim malim, loco προσκαλεῖσθαι. b. 122. Sic mox ibi est, προκλητικόν.
προκλητικός. Vide προκαλεῖσθαι.
προσνέυειν. b. 123.
προεθίζειν. b. 127.
προσπάσσειν. b. 148.
προπειρᾷν. b. 166.
προκαταμανθάνειν. b. 167.
προσιτίζειν. b. 139. v. notam.
προϋδροποτίζειν. b. 139. v. notam.
πρόσπτωσις. b. 245.
προσνέμεσθαι. b. 237.
προθετικός. b. 131. Vide ἀφαιρετικός.
προσβολὴ πυρετοῦ. b. 131.
προτινάσσειν. b. 151. Haud dubie corruptum.
προσραντέον. b 281.
προκαταλαμβάνειν. b. 302.
προσδιαληπτέον. b. 224. Sic διαλαμβάνειν περί τινος, *disserere*, *disputare*, *enucle-*

are rem aliquam.
προξυρίζειν, προξυρεῖν, ξυρίζειν, ξύρισις. b. 297.
προξύρισις. b. 297.
προανατρίβειν. b. 308.
προπίπτειν, πρόπτωσις. b. 309. 323. v. notam.
προξηροτρίβεσθαι. b. 313. v. notam.
προϋδροῦν. b. 313.
προπαραλαμβάνειν. b. 331.
προαναχαλᾶν. b. 332.
προσκλητικὸς. Forte προκλητικός. b. 345. Vide προκαλεῖσθαι et προκλητικός.
πρόπολις. b. 352. Diofcor. 2, 76. p. 229.
πρίσμα. b. 356.
προσήλιος. b. 361.
ΠΤ. πτύσις αἱμάτων. a. 7. 109. b. 106.
πταρμός. a 63. b. 167.
πτελέα. b. 24 Hippiatr. p. 136. πτελέας φύλλα. et p. 165. 166. φλοιός. v. Geopon. in indice. πτελαία Paul. Aeg. p. 251.
πταρμικός. b. 90. 175. v. φθαρμικὰ, et Theoph Nonnum cap. 19. p. 82. Memoratur etiam πταρμικὴ, *frutex.* v. Diofcor. 2, 151. p. 290.
πταίρειν. b. 175. Notantur etiam aliae formae hujus vocabuli a lexicographis.
πτῦγμα. b. 302. bis.
πταρμικὰ φάρμακα. De his b. 330. feqq.
ΠΥ. πυλωρὸς τῆς γαστρός. a. 25.
πυράδης. a. 31. b. 230. 324.
πυρεταίνειν. a. 35.
πυκνόκοκκον. a. 41.
πυκνόκομον. a. 41. 269. Paul. Aeg. p. 251.
πύρινον ἄλευρον. a. 67. b. 354.
πυριᾶν. a. 68. 75. πυριατέον. b. 301. Hippiatr. p. 241.
πυρίασις.
πυρία. b. 283. δι' ἄμμου. 292. δι' ἀνθράκων. 296. ξηρά. a. 82. b. 171. Galen. in Gloff. p. 92.
πυρετοὶ καθεστᾶτες et πεπλανημένοι opponuntur. a. 71.
πυρετώδης. a. 86. b. 254.
πυρίαμα. a. 97.
πυώδης. a. 118. b. 196. Hippiatr. p. 177.
πυκτικός. a. 141.
πυρινός. a. 218.
πύρεσις. Vocabulum corruptum. a. 235. v. notam.
πυοποιεῖν. a. 237.
πυοῤῥεῖν. a. 238. πυοῤῥοεῖν. b. 335. 336. Paul. Aeg. p. 254.
πύρεθρον. a. 241. b. 9. 297. Diofcor. 3, 78. pag. 392. Apud Aët. edit. Hebenftreit p. 11. bis reperio πύρετρον, in Graeco et in Latino. Saepe apud Latinos occurrit *pyrethrum.* Vide Geopon. p. 557. 943. Paul. Aegin. p. 251.
πυρίνη. a. 242.
πύρωσις. a. 244. b. 100.
πυξίζειν. b. 17.
πυραλλίς. b. 33. Hoc mihi ignotum. De πυραλὶς et πυραλλὶς, fed fenfu diverfo, vide interpretes ad Aelian. V. H. 1, 15. Apud Pollucem p. 590. reperio: ἐλαίας (θλαστάς,) feu, πυρίνας.
πυροῦν. b. 57. 167.
πυρεκτικός. b. 58. 59. 235.
πύκνωσις. b. 98. 341.
πυγή. aliquoties. b. 121.
πυθμήν. b. 124.
πυξίς. b. 217. bis.
πυρόγειος, πυῤῥόγειος. b. 230. In Geopon. p. 758. eft πυῤῥὰ γῆ.
πυράζειν, πυροῦσθαι. b. 310.
πυρήν. b. 318 319.
πυρίκαυστος. b. 327. Paul. Aeg. p. 255.
πυκνοῦν τὴν σάρκα. b. 342.
πυριατήριον. b. 344. Sic lege abud Aët. 9, 28. p. VII.
πῦρ μαλακὸν nota ad fuperiora ex Paul. Aeg. p. 301.
ΠΩ. πωρώδιον. a. 85. Vide πῶρος.
πῶρος. a. 90. 119. Vide 121. 122.
πωρίδιον. a. 123. v. notam.
πωγωνοφόρος. b. 14.
πωμάζειν. b. 83. 84.
πῶμα. b. 310. v. notam.
ΡΑ. ῥαίζειν. a. 83.
ῥαίνεσθαι οἴνῳ. b. 22. 36.
ῥαβδωτός. b. 24.
ῥαφανίς. b. 152. ter. ἔμετοι ἀπὸ ῥαφανίδων. 156. Late de eis expofitum. 276.
ῥαθδίον, ῥάβδος. b. 163. bis.
ῥάφανος. b. 276.
ῥάκος. b. 300. 301. Paul. Aeg. p. 252. ῥάκος et ὀθό-

νιον saepe junguntur, ut Hippiatr. p. 138.
ῥάμνος. b 350 Aet. 9, 28. p. XI. Paul. Aeg. p. 252.
PE. ῥέπειν. a. 8 bis.
ῥεμβώδης. a 223. b. 157.
ῥέμβη et ῥέμβειν. Galen. in Gloss. p. 92 explicat, πλάνη, πλανᾶσθαι.
ῥευματίζεσθαι. a. 228. 231. b. 60. 64. 125. 143. 278.
ῥουματισμὸς οὔλων. a. 214. 223.
ῥεῦμα. b 64. ῥεῦμα et ῥευματισμὸς pro eodem. 112.
ῥεῦμα λεπτόν. 209. bis.
ῥευματικός. b. 119. 278.
ῥέμβειν. b. 175.
ῥέμβος. b 236. ῥεμβός (adjective) et ῥεμβοειδὴς habet Erotian. p. 43.
PH. ῥῆξις. a. 71. 76.
ῥήγνυμι. b. 40. Pro ἐραχθεὶς enim legendum videtur, ῥαγεὶς. Mox ibidem est: ἕως ἂν ἡ κριθὴ ῥαγῇ. ἐῤῥάχθην et ῥαχθεὶς non memini legere. Alii fortasse conjecerint ἀραχθεὶς, ταραχθείς. ἐνεῤῥάγη, ab ἐῤῥήγνυμι habet Cinnamus p. 7. Ita ἐραχθεὶς foret loco ἐῤῥαχθεὶς, uno ρ. ut alibi in Codicibus, in verbis similibus. Mihi ῥαγεὶς probatur interim.
ῥητίνη ἀπὸ τερμίνθου seu τερεβίνθου. b. 203. 215. Hippiatr. p. 125. κολοφωνία. p. 188. τερεβινθίνη et πιτυΐνη. p. 232. mentio fit, ῥητίνης ἀφροῦ, τουτέστι, ἀποφυσήματος. Ibid est ῥητίνη φρυκτή. p. 233. γαστρική. p. 285. ποντική. 290. βιθυνιακή. 291. πευκίνη. p 295. quatuor genera notantur. Vide Geopon. p. 1127. et ibidem indicem, et Paul. Aeg. p. 252.
ῥήττειν, ῥήσσειν. b. 265. v. notam.
PI. ῥιζοτομία. a. 23.
ῥιγώδης. a 71.
ῥίνη. a. 80. v. Athen. deipnos. p. 312. B. Galen. in Glossis. p. 77.
ῥιπίζειν. b. 179.
ῥίνισμα, ῥίνημα. b 311. 346.
ῥίνη θαλασσεία. b. 352. Galen. in Gloss. p 77.
ῥίζιον. b. 355.
PO. ῥοῦς γυναικεῖος αἱματώδης. a. 5. λευκὸς γυναικῶν. b. 356.
ῥοφεῖν. a. 30.
ῥόφημα. a. 65. b. 31. Aët. edit. Hebenstreit. p. 23. memorat etiam ὠοῤῥοφητά.
ῥόδινον ἔλαιον. a. 68. μῦρον. 115. ῥόδινον, μήλινον et σχοίνινον habet Aët. edit. Hebenstreit. p. 14.
ῥοώδης. a. 134. 142. Habet Erotian. p 43. et alii.
ῥοιζός. a. 238.
ῥοδόμελι. b. 56. De eo exponitur 65. seq.
ῥοσάτον et ῥοσάτον σύνθετον. b. 83 84. Varia genera.
ῥοά, ῥώα. b. 153. 267. ῥέα. Galen. in Gloss. p 93. Vide etiam Geopon. p. 695. Dioscor. 1, 131. p. 141. Hippiatr. p 170. ῥοιά et ibid. ῥόα ἡ ἐσθιομένη. Sic et ῥόα et ῥοιά. p. 174. ῥοιαί. Paul. Aeg. p. 252.
ῥοῦς, ὁ, ἡ. σκυτοδεψική, βυρσοδεψικὸς, συριακός. b 190 254. 270. 314. ὃν ἐσθίομεν. 350. Vide Geopon. p. 1119. Hippiatr. p. 130. ῥοῦς βυρσική aliquoties, et συριακή. Ibid. p. 131 145. Dioscor. 1, 128. p. 135. Paul. Aeg. p. 252.
ῥούφου ἱερά. Vide supra ἱερά. De variis ἱεραῖς (antidotis) v. Paul. Aeg. 7, 8. ac de antidotis ibid. 11.
PY. ῥυγχίον. a. 157.
ῥυπτικός. b. 55. 56. 250. 313.
ῥύψις. b. 63.
ῥύσις αἵματος. b. 136.
ῥυσός. b. 158. 159. Scribitur etiam ῥυσσός. 166.
ῥυπαρός. ῥυπαρὰ στρωμνή. b. 236. 247. v. notas. ῥυπαρὰ ἕλκη. 332.
PΩ. ῥωστικός. b. 56. 60.
ΣA. σαγάπηνον. a. 59. 247. b. 218 345. σαγαπηνόν. Paul. Aeg. p. 252.
σατυριασμος. a. 134. 143.
σαρδιακὴ βάλανος. a. 140. Legendum videtur, σαρδιανή. v. Dioscor. 1, 126. p. 134.
σατυρίασις. a. 143. b. 87. bis.
σατυριᾶν. a. 155. bis.

ὑποκαθαίρειν. a. 254. b. 73.
ὑποκινεῖν. a. 280.
ὑπέρινος. a. 285. Hoc loco eſt, αὐτὴ ἡ ὑπερίνησις, ut Galen. l. l. explicat. ὑπέρινος habet etiam Polemo fol. 89. pag. 2. edit. Rom. et Adamantius ibid. fol. 104. pag. 2.
ὑπερινέειν. a. 285. 286. ὑπερινούμενος, loco ὑπερινωμένος legendum videtur. Vide ἴνησις. Tamen Pollux lib. 4. p. 457. exhibet, ἐξινωμένος et ὑπερινωμένος. Apud Hesych. eſt etiam ἰνώμενος. Ergo ab ἰνόω et ἰνάω, non ab ἰνέω. Euſtath. ad Il. Hom. pag. 877. edit. Rom. ita: ἰνᾶσθαι παρὰ Αἰλίῳ Διονυσίῳ, τὸ καθαίρεσθαι καὶ ἐκκενοῦσθαι, καὶ ὑπέρινος, ὁ ὑπερκεκαθαρμένος. Dicitur etiam ὑπερκάθαρσις, de qua Galen. apud Oribas. lib. 14. 42. et hic inferius.
ὑπαγωγός. b. 18. 29. Vide ὑπάγειν et ὑπακτικός.
ὑποβιβασμός. b. 25.
ὑποβαίνειν. ὑποβεβηκώς. b. 26.
ὑπογάστριον. b. 27.
ὕπνος, quae praeſtet. b. 88. ſeq.
ὑποβιβάζειν τὰ ἐν κοιλίᾳ. b. 89. ὕλην. 122. 124.
ὑποκαπνισμός. b. 182. Vide Theoph. Nonnum. p. 398. Apud eundem eſt ὑποκάπνισμα. p. 388.
ὑπόχυσις. b. 319.
ὑπερσαρκῶ, (ut εὐσαρκῶ.) b. 332. Sic dicitur, ἕλκος ὑπερσαρκοῦν.
ὑποβολή. b. 319. bis. 138.
ὑποχώρησις. b. 33. 42. 75.
ὑπόζυμοῦν. b. 37.
ὑπόκαυσις. b. 37.
ὑποτρίβειν. b. 41.
ὑπόστασις. De earum praeparatione. b. 46. ſeq.
ὑπόγλυκυς. b. 65.
ὑπτίασις. b. 71. v. notam.
ὑπερπλήρωσις. b. 205.
ὑπερκάθαρσις. b. 162. 168.
ὑπερκαθαιρεῖσθαι, vel potius, ὑπερκαθαίρεσθαι. b. 73.
ὕπτιος. b. 87.
ὕπατος, ὑπάτη. De ſono vocis et chordarum. b. 95. 101.
ὑπάλειψις. b. 107.
ὑπερῷος περίπατος. b. 109.
ὑπονέφελος. b. 111.
ὑπόβαθρον. b. 114. (Malim ibi: τῆς ὑπόβαθρα, et paullo ante: ἦτε ἐπὶ κλίνης, loco, ἦτε.) 172.
ὑπεξαίρεσις. b. 117.
ὑποβιβαστικός. b. 120. 126.
ὑπερπετής. b. 124. 213. Saepius hoc occurrit apud Polybium.
ὑπόσφαγμα. b. 133.
ὑποδακρύειν. Eleganter translatum. b. 149 Ytuntur eo Heliodor. p. 177. 217. Synes. T. II. p. 65. ſed ſenſu proprio.
ὑπερδιατείνειν. b. 152.
ὑπόχαυνος. b. 158.
ὑποπνέειν. b. 161. Forte, ὑποπτεύειν. v. notam. 36. et pag. 165. vers. 19. ὑπόπτως ἔχειν.
ὑπέρχεσθαι. b. 168.
ὑποιδαίνειν. b. 169. Vide ἀνοιδεῖν.
ὑπομιμνήσκειν. b. 176.
ὑποθυμίαμα, ὑποθυμίασις, ὑποθυμιᾶν. De his vide b. 309. ſeq.
ὑπόβλητος. b. 170. Vide ὑπόβαθρον.
ὑπνωτικός. b. 179. ὑπνωτικὸν διάχρισμα. Theoph. Nonnus. p. 454. Euseb. Praepar. Evang. p. 132. θυμιάματα καρωτικὰ καὶ ὑπνωτικά. Galen. in Gloss. p. 100.
ὑπνωτικῶς ἔχειν.
ὑπέχειν. b. 281.
ὑπόληνος. Vox haud dubie corrupta. b. 247.
ὑπνοφόρος. b. 273.
ὑποχεῖσθαι τοὺς ὀφθαλμούς. b. 343.
ὑπνικόν. Vide ὑπήκοον.
ὑποφλεγμαίνειν. b. 268.
ὑπέρικον. b. 346. v. Dioscor. 3, 162. p. 455. ὑπερικόν. Paul. Aeg. p. 257. duo genera.
ὑπήκοον. b. 346. v. notam. In Cod. eſt. ὑπνικόν. v. Paul. Aeg. p. 257.
ΥΣ. ὕσσωπος. b. 274. In Hippiatr. p. 272. Κρητικὸς memoratur, et p. 287. Ἀττικός.
ὑστερικῶς. b. 309.

MONITUM.

Cum hic liber jam expressus esset litteris typographicis a principio ad finem paginae 392. die $\frac{5}{17}$ Decembris 1807. anni Lipsia *Romanus Theodorides* de *Timkowsky*, Vir Eruditissimus, mihique Carissimus, ad me transmisit aliquot libellos Graecos medicos. In eis erat etiam Aëtii Amideni ἀνεκδότων libri IX. caput XXVIII. περὶ εἰλεοῦ καὶ χορδαψοῦ. Edidit fragmentum hoc I. E. Hebenstreit, forma, vt vocant, programmatis, die XXI. Oct. 1757. Lipsiae, litteris Breitkopfii in 4. Multi in hoc programmate insunt errores typographici, veluti p. V. περιειλόμενος et ἐπίταξις, loco, περιειλούμενος et ἐπίτασις. Pauca ex hoc scripto, quod serius ad me pervenerat, profeci ad hanc editionem meam, quae indici vocabulorum inde a pag. 393. inserui. Περὶ εἰλεοῦ etiam in hac editione disseritur. Vide indicem in εἰλεός et ἰλεός.

De aliis fragmentis anecdotis Aëtii monui hic in praefatione p. VIII. Etiam haec edidit Hebenstreit. Lipsiae. 1757. 4. litteris Breitkopfii. In hoc libello continentur Aëtii

capita libri IX. a. I. ad X. Hunc posteriorem libellum indicavit Hamberger in den Nachrichten von de vornehmsten Schriftstellern. Lemgo. 1760. 8. im dritten Theile, Seite 285. Priorem ergo videtur ignorasse.

Maximam spem repono in *Weigelio*, medico theoretico et practico Dresdensi, Viro non solum artis suae Experientissimo atque Eruditissimo, verum etiam Graece et Latine Scientissimo. Is enim nuper per epistolam me certiorem fecit de nova Aëtii editione, quam a pluribus annis paravit. Idem fortasse etiam meam Rufi Ephesii et hanc XXI. medicorum accuratiorem, locupletiorem et ornatiorem, pluribus, quam ego, instructus ἀφορμαῖς καὶ θησαυροῖς, repraesentabit.

Si vitam meam usque ad proximum ver, aut ad aestatem protraho, curabo, ut tradantur mihi isti duo Codices Oribasii, ac tertius Theophanis Nonni. Uno mense accurate eos pertractabo, atque animadversiones meas libentissime ad quemlibet peritum atque eruditum medicum transmittam. Semper enim in his negotiis omni invidia et omni lucri studio carui.

Criticam, ut vocant, sacram, prorsus jam abjeci, tametsi multa ad eam collecta in scriniis meis reposita sunt. Piget, poenitet, pudet diutius surdos et coecos quosdam Pseudocriticos, non dicam, Germanos, sed barbaros, docere.

Index librorum Graecorum et Graeco-Latinorum a me editorum.

1. Disputatio de Aeschine oratore. Lipsiae 1770. 4. Vide Reiskii edit. oratorum Graecorum Vol. IV. pag. 1245. seqq.
2. Chrestomathia Graeca. Mosquae. 1773. 8.
3. 4. Glossaria Graeca minora etc. Ibid. 1774. 1775. 4. 2 Voll.
5. Ioannis Xiphilini et Basilii M. aliquot oratioes. Ibid. 1775. 4.
6. 7. Victoris Antiocheni catena in Marcum. Ibid. 1775. 8. 2 Voll.
8. Epistolae Isocratis X. Demetrii Cydonensis VIII. *Michaëlis* Glycae III. et Dionis Chrysostomi oratio de exerc. dicendi facultate. Ibid. 1776. 8.
9. Gregorii Thessalonicensis X. orationes cum singulis Chrysostomi, Amphilochii et fragmento Io. Damasceni. Ibid. 1776. 8.
10. Notitia Codicum Mss. Graecorum bibliothecarum Mosquensium. Ibid. 1776. fol.
11. Plutarchus de vitiosa verecundia et de fortuna. Mosquae, Lipsiae et Amstelodami. 1777. 12.
12. Plutarchus de superstitione et Demosthenis oratio funebris. Ibid. 1778. 12.
13. 14. Lectiones Mosquenses. Lipsiae. 1779. 8. 2 Voll.
15. Gregorii Nazianzeni binae orationes, cum ineditis scholiis etc. Mosquae. 1780. 4.
16. Index Codicum Mss. Graecorum bibliothecarum Mosquensium. Petropoli. 1780. 4.
17. Syntipae Persae fabulae et Porphyrii scholia in Homeri Il. ω. Lipsiae. 1781. 8.
18—29. Novum Testamentum Graecum. Rigae. 1782—1788. 12. Voll.
30. Epistolarum Pauli Codex Boernerianus. Misenae. 1791. 4.
31. 32. Chrysostomi homiliae quatuor cum commentario etc. Ibid. 8. 2. Voll.

33—39. Euthymii Zigabeni commentarius in quatuor Evangelia Graece primo editus ex duobus, Codd. Mosquensibus, cum interpr. Lat. Lipsiae. 1792 8. 4. Voll.

37. Griechisches Lesebuch. Wittenberg und Zerbst. 1791. 8.

38. Animadversiones ad quatuor homilias Chrysostomi. Vitemb. 1795. 8.

39. Ioannis Chrysostomi homiliae XII. etc. Latine. Augustae Vindelicorum. 1799. 8.

40. Evangeliarium Graecum Gothanum. Lips. 1791. 8.

41. Nemesius Emesenus de natura hominis etc. Halae Saxonum, 1801. 8.

42. Novi Testamenti editio secunda. T. I. Vitembergae et Curiae Variscorum. 1803. 8.

43. Ejusdem T. II. Curiae Variscorum. 1804. 8.

44. Ejusd. T. III. 1806. 8.

45. Accurata Codd. Graecc. Mss. bibliothecarum Mosquensium notitia. Lips. 1805. 8. Tom. I. II.

46. Clytemnestrae Sophoclis fragmentum. Mosquae. 1805. 4.

47. 48. Eclogae ex variis scriptt. Graecis etc. Mosquae 1805. 8. Tom. I. II.

49. Viber die sogenannten Recensionen in dem Griechischen Texte des N. Testaments. Ronneburg und Leipzig. 1804. 8.

50. Rufi Ephesii opuscula et fragmenta Graece cum animadversionibus. Mosquae. 1806. 8.

51. Animadversiones ad duas homilias Chrysostomi. Vitembergae. 1801. 8.

52. Lectiones Graecae, Graece et Latine, cum animadversionibus. Mosquae. 1806. 8.

53. Nouae ex Chrysostomo eclogae cum commentario. Mosquae et Lipsiae. 1808. 8.

54. Unius et viginti medicorum Graecorum opuscula et fragmenta, quae hoc volumine continentur.

Scripta minora, veluti orationes, programmata etc. hic non notavi.

Christianus Fridericus de Matthaei.

Mosquae.
Die. XVIII. Ianuarii.
1808.

